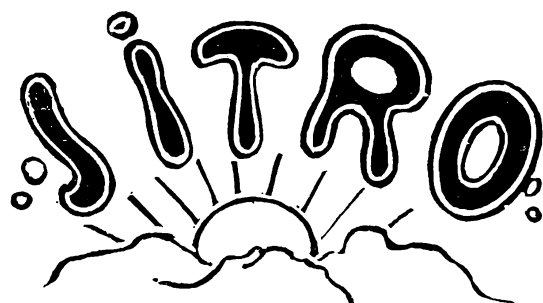

Časopis středoškolských
studentů katolických.

Ročník II.

Číslo 1.

V Praze - Hradci Králové v září 1920.

J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Stoupající výlohy na vydávání našeho časopisu přinutily nás zvýšiti předplatné. Zvýšení toto jest poměrně nízké (nezvýšili jsme předplatné za celý I. ročník, ač výlohy stouply trojnásobně) oproti jiným časopisům i vzhledem k dnešním vysokým cenám papíru a tisku. Aby bylo možno časopis udržeti i v dnešní kritické době, jest třeba, aby odběratelé řádně plnili své povinnosti včasným zaplacením předplatného a získáním nových odběratelů. Pamatujte i dary na tisk katolického studentstva! Kdo ponechá si toto číslo, jest pokládán za odběratele.

Sdělení redakční: První číslo II. ročníku vydáváme jakožto číslo svatováclavské. Hymna prof. Boháče na slova F. Žáka bude vydána zvláště, by co nejvíce mohla býti rozšířena. Objednávky — nejlépe hromadné — řiďte na „Ústředí kat. stud. čs.“ v Praze II., Voršilská 1. — Příští číslo vyjde 1. listopadu. Redakční uzávěrka 15. října.

Příspěvatelé udejte vedle pseudonymu své jméno. Příspěvky pište pouze po jedné straně, čitelně, inkoustem.

Došlé příspěvky (Franta K., Alfons Maria, A. F. Střecha, Podivín, Ad. Keltnerová, Nina Jarová, T-r-u atd.) částečně uveřejníme postupně v číslech dalších, po případě odpovíme na ně, pokud jsme o to byli požádáni, příště na tomto místě. Několik zpráv organizačních byli jsme nuceni pro nával látky odložit do čísla příštího.

Redakce našich časopisů prosíme o zaslání redakčního výtisku výměnou.

Hymna.

Na slova P. Fr. Žáka T. J. složil profesor Jan Boháč.

Nadšeně. *ritardando*

Zpěr.

Vzeš-lo - slunko čes-ké ze-mi, pěj-me Bo-hu pís-ně chval, za-pomněl na
 Sepně - te se všechny ru - ce, a - by ři - ši žeh-nal Bůh, a - by pra - cí,

Dopro-rod. *ritard.*

accele- rando cresc. sostenuto espress.

sta - ré vi-ny, zlo-mil pou-ta o - tro - či-ny, svo-bo-du nám da-ro-val.
 ví-rou, mravem, svě - ta vl - no bi - tí dra-věm zkvě tal dra hé vla-sti luh. {

accele- rando cresc. ff sosten. espress.

Velebně; volněji. *molto accel. cresc.*

Vác la ve! tvé dě - dic-tví ať se věč-nou slá-vou stkví!

molto accel. cresc. ff

Vác - la - ve! tvé dě - dic - tvi ať se věč - nou slá - vou stkví!

Píseň tuto možno obdržeti samostat. v levné ceně. Příhlášky zašletež redakci »Jitra«, Praha II., Voršilská 1.

MIRKO REK

Do nové práce a nového boje!

Motto: — my Boha v srdci máme
a byť byl každý proti nám,
my se ho nelekáme!
(Znorov.)

Vykonali jsme o prázdninách generální přehlídku svých řad, řad katolického studentstva československého; konali jsme své sjezdy — České Budějovice, Kutná Hora, Uherské Hradiště i Ružomberok, především pak a hlavně Brno staly se svědky našeho nadšení a naší síly, naší opravdové a pevné odhodlanosti k další práci a dalšímu boji za vítězství myšlenky, jíž jsme se zasvětili. — Více než tisícíhlavá naše falanx, pod jejímž rázným krokem otřásala se brněnská půda, vzbudila nejen zvědavý úžas brněnské ulice, nejen radostný ohlas v celém našem katolickém táboře a jeho tisku, nýbrž upoutala na sebe pozornost celého národa, tedy i části jeho vůči nám indiferentní neb nepřátelské. — Poprvé snad všechny téměř velké české journaly psaly o I. říšském sjezdu katol. studentstva československého, v jehož existenci dříve ani dobře nevěřili neb věřit nechtěli. Mrzuté a zlostné byly glosy, jež na nich vynutil fakt jednak naší neočekávané početnosti, hlavně však naší síly a našeho sebevědomí. »Čas«, jehož mínění nepostrádá jistě zvláštní zajímavosti, věnoval našemu sjezdu v č. 39. ze dne 28. července t. r. celý úvodník, v němž se leká hlavně bojovného, útočného rázu našeho hnutí, jež živě mu připomíná — českou protireformaci. Ani »Čas« nemůže nepoukázat na to, že »abso-

lutně platné léky katolického universalismu, jeho jistoty časné a věčné, jeho neskeptičnost, jeho normy morální mají velkou působivost v dnešní chaotické době a snadno mohou býti prohlášeny za spasitelné a pokrokové hodnoty«. Že jimi skutečně jsou, a to výlučně a jedině, o tom pevně a nezvratně je přesvědčen každý uvědomělý a důsledný katolík, tím spíše my, mladá katolická generace československého národa, která v katolicismu vidí spasnou hvězdu a vůdčí myšlenku svého mládí, náplň svého života, obrodnou sílu a pokrok národa, jehož zítřek musí býti náš, máme-li se vůbec dočkati zítřku čestného a slavného.

Úkol sjezdů našich je splněn. Vědí o tom přátelé i nepřátelé, že jsme a chceme. Oč jde nyní? Velkým úkolem další naší práce a dalšího boje je: splniti co nejdokonaleji velké naděje jedněch a nesmírné obavy druhých. — Ti, jimž jsme trnem v oku, chápou již, že otevřeného boje se nebojíme, že jsme jím sesílili a vnitřně se zcelili. Odtud průsvitná závěrečná rada »Času«: Neposkytovat hnutí tomu zbytečně příležitost, aby se mohlo stavět do postavení hnutí utiskovaného! . Nebojíme se však ani nepřátelství druhého: skrytého, tichého, rafinovanějšího a soustavnějšího, jež podle všeho má vystřídat dosavadní způsob boje.

Třeba se však připravit a ozbrojit! Jak? Úsilovnou, klidnou, vytrvalou a soustavnou prací. Po příkladu Israelitů jednou rukou budujeme každý chrám svého křesťanského životního a světového názoru, druhou však ho chraňme a braňme proti útokům nepřátel! Nezapomínejme však pro boj stavby, pozitivní práce! Třeba důkladně, jasně a dopodrobna vědět a znát, zač se bijeme. Třeba se vyzbrojit co nejširším a nejobsáhlejším vzděláním všeobecným, co nejhlubším základním věděním filosoficko-náboženským, svědomitým konečně vzděláním odborným, bychom jednou co nejlépe se uplatnili a imponovali svým protivníkům v aréně duchů. — A není to možno jinak než vytrvalou, intenzivní, svědomitou prací... Jí je arciť zapotřebí i ve velkém díle stálého individuálního sebezdokonalování každého z nás, stálého snažení po dokonalé, harmonické shodě theorie s životní praxí, po dokonalém a vroucím, skutečném prožití a procítění katolického křesťanství. Práce poctivé a svědomité třeba našemu hnutí, jež nespoutáno do úzkých mezí hranic naší domoviny upírá svůj hled daleko do širého světa — ke katolickým bratřím-studentům všech národů, především však k věřícím bratřím našim slovanským, s nimiž se sjednotíme dokonale v »Cyrilometodějské lize slovanského studentstva«, založené o těchto prázdninách při zájezdu našem do Jugoslaviie. Je nutno, by naše hnutí se vyvíjelo (jako na př. v katol. Francii) v těsné souvislosti s hnutím veškeré, **sjednocené** katolické mládeže československé, by obojí proniknuto bylo duchem křesťanské statečnosti, neohroženosti, rytířskosti, jejíž ztělesnění chceme dnes vidět především v našem **Orlu** československém. Nutno pracovat k tomu,

by co nejdříve mohl být vysloven dnes již samozřejmý požadavek »Co katolický student — to Orel!«

Hle, toť naše nejbližší úkoly, dictví našich letošních sjezdů, bilance našich prázdnin! Ohromné lány neobděláných rolí leží před námi — odhodlaně zatneme svůj pluh v netknutou půdu a s radostí potáhneme svou brázu na poli práce. Vždyť víme, že touto prací zrajeme a silíme k zápasu, že právě touto prací staneme se obránci a obávanými mstiteli przněných chrámů a svedeného lidu. Komu je tvrda tato řeč, věz, že pochopili jsme hluboké slovo Hellovo, že není velké lásky bez velké nenávisti a že jsme tedy velkou lásku, s jakou jsme se cele a bez výhrad oddali vítězné ideji katolicismu, spojili s hlubokou, hroznou nenávistí, nikoliv k bloudícímu, ale k bludu a hříchu, jenž jest jejím opakem — — Komu pak se nelíbí náš hrdý postoj, naše smělé, třebas krvácející čelo, naše mužně vztyčená, nesehnutá šíje, věz, že v tom jest svoboda dítek Božích, že nedovedou být zbabělými, bojácnými otroky, že hrdost a smělost a majestát velké myšlenky to je, jenž sálá z našich zraků, že Bůh sám to je, jenž jest naší pýchou a naší zázračnou, tajemnou silou. — Sami o sobě jsme lidé, slabí, křehcí a chybující, vědomí si toho, že sami o sobě ničeho nemůžeme učiniti. A proto jako před tváří celého národa a celého světa hrdě se chceme bít, tak před celým národem a před celým světem nyní — na prahu nové práce a před novým bojem — u vědomí své nicoty, pokorně a oddaně poklekáme k modlitbě, v níž zaznívá v mohutném souzvuku tisíců sbratřených srdcí pokorná prosba plná touhy:

Veni sancte Spiritus!

PROF. ANT. NOVÁK

Blaničtí rytíři.

(K 28. říjnu.)

Nedávno přijal papež zástupce »Kolumbových rytířů«. sdružení mladých mužů v Americe, kteří s láskou hlásí se k boji za Kristovo evangelium. Je jich již na 1 milion, počet, jenž v zemi převážně anglikánské, s materiální kulturou překvapuje. Ve staré Evropě teprve po válce zdvihá se vlna bojov-

níků kříže, která slibuje nový vzrůst obrazeného katolicismu v zemích posvěcených tisíciletou kulturou křesťanskou. I u nás v Čechách pod povrchní slupkou protikřesťanského kursu vyskakují plaménky nových požárů. Jako »Fenix« vsílává z popele válečných hrůz nová generace, toužící vrátiti Čechům

slávu dávnou — starým svatováclavským Čechám dávnou slávu syrillo-methodějského národa — víru křesťanskou. A není divu, že mladá tato falanx nadšených bojovníků hlásí se o průbojnou ideu.

Nuže, zde ji máte. Jako blaničtí rytíři vyjíždíte pod vedením knížete Svatého, pod jeho orlicí z Blaníku našeho, abyste do země, roznášené kopyty nepřátelských vojsk, opuštěné syny vlastních otců, v zemi pohrdší vírou předků a pustošené od let nenávistníky církve, nepřáteli vyššího řádu mravního a křesťanské lásky, vnesli tuchu přicházejícího království Božího. Jako Václav Svatý přicházíte do země skoro pohanské, odpírající pravdě křesťanství! Sotva zasvitla Moravě spása prací Slovanských věrozvěstů, již přichází horda divokých Mongolů, aby nejen první předzvěst nynějšího československého státu, ale i mladou církev udusila hned v počátcích. Krev Moravanů a věrné pohraniční hvozdy zachránily mladý český stát před podobným osudem.

Než nehrozil jen nepřítel z jihu. Ze severu tlačil se nepřítel ještě hrozivější, poněvadž v čele útočných vojsk nesl kříž. Němci podnikli soustavné útoky na východní hranice, aby živel slovanský, který v VI. století pronikl daleko na západ, zatlačili zpět. Na severu se jim dařilo pro rozervanost polabských slovanských kmenů. Jen věnec českých hor, chránící úrodné kotliny osazené kmenem Čechů, jako tvrz pevná vzdoroval postupu německých vojsk. Na jak dlouho mohly však chabé záseky a pokojný lid odolat návalu bojovných Germánů, kteří již od dob Velikého Karla pokládali tuto zemi za vasalskou državu?

A v zemi této na trůně sedí dítě téměř, 17letý Václav. Kdo nalil mladému knížeti do žil odvalu, kdo mu dal sílu k činům, za které ho národ vzývá co patrona a dědice země české? Byla to veliká idea Kristova evangelia, kterému se odevzdal cele a bez výhrady — až ke koruně mučednické. Za jeho vlády, třeba že trvala sotva čtyři léta (osamostatnil se až r. 925) — rozhodovalo se o bytí a nebytí českého státu a rozhodlo se jeho zásluhou kladně.

Václav pochopil, že jen rychlým pokřesťaněním a přimknutím se k říši odvrátí od národa svého osud Slovanů Polabských. Jednal — a dílo jeho se zdařilo.

Odkud vzal Václav velké tyto myšlenky, vysoký politický rozhled? Snad mu to na-

šeptali pohanští ještě páni čeští? Nikoliv! Ti starali se o hody a radovánky a nemohli se snést s knížetem, říkajícím latinské žalmy a obklopeným kněžími. Neměli ani pro zájmy státu porozumění, neboť báli se sesílení centralisující moci pražského knížete. Nechtěli se státi křesťany a z pohanské zášti dovedli by se spojit třeba s Němci proti »vládě mnicha«, jako za dob Bořivojových (vzpou-ra Strojimírova). Mnoho knížat nemohlo zapomenouti Václavovi, že zavádí v zemi nový řád, že rozdává statky chudým a bratři se s nimi, že místo šibenic staví kostely.

Od nich tedy nemohl se Václav nadíti podpory pro svou politiku.

Kněží, kterými byl obklopen, a mezi nimiž bylo mnoho slovanských, vypuzených z Moravy, byli Václavovi radou. On sám zásluhou své báby vynikal vzděláním nad své současníky. Pomyslel-li si, že jeho jmenovec Václav II. po třech letech neumí ještě číst a psát, neupřeme Václavovi uznání. On mluvil neb alespoň četl staroslovansky, latinsky a řecky. Získával okolí svou milou povahou. I když nebereme za bernou minci nimbus, kterým ho obestřely středověké legendy, nechťme bez pohnutí, jak opravdově se snažil plnit zákon Kristův. Odpuští matce, třeba že mu zahubila jeho dobrou bábu. Volá ji z vyhnanství k sobě a do smrti poctivě chová. Z lásky k svému poslání zůstává neženat neb aspoň číst i v manželství a v záchvatu asketismu touží odejít do Říma. Uvědomil si ale své povinnosti k národu a byl lidu svému vzorem. Stará legenda Vostokova praví o něm: »Stavěl chrámy, krásnil je, v Boha věřil vším srdcem a vše dobré činil v životě svém.«

A legendy středověké, plod stoletého úsilí národů o nalezení cesty k Bohu, jak krásně praví universitní profesor Pekař, nám často naivně, ale věčně krásně vyšperkovaly osobnost světce našeho, jak nám to v obrazech na Karlštejně dochovala doba Karlova.

Nestal se mnichem, zůstal knížetem osobně statečným, který ani světským radovánkám se docela nevyhýbal: »Sedl na kůň a rytířskou hrou veselil se na dvoře s druhy svými« praví legenda staroslovanská. I na něho útočil jistě svět. Vždyť byl ve »zlaté době smyslů«. Ale tento křesťanský heroa se ubránil, ač okolí jeho bylo tolik ještě pohanské. To proto, že celým srdcem poddal se vedení a milosti Boží, neklada v ničem

odporu Bohu svému. Síla křesťanství tu vykvetla v synu české země vzácným květem.

Jen on — ač poloviční ještě dítě — mohl krotiti zpupné velmože, poněvadž dovedl krotiti sebe, jen on mohl dáti zemi mír, poněvadž nenáviděl krev, neznal msty a zlé dobrým splácel — i když život pozemský hájil na nádvoří staroboleslavském.

Proto zanechal tak hlubokou brázdou na našem národním úhoru. Nebyl to bludný meteor, který zanítil dlouhé bratrovražedné války v XV. století — — — Václav naopak položil základy k silnému státu, zabezpečiv ho přilnutím k západní kultuře před těžkými boji, jaké prodělávaly všechny ostatní národy slovanské. (Boj mezi kulturou byzantskou a románskou.) Mučnickou smrtí posvětil své dílo.

»Za všechny hříchy
tvrdého, hmotářského plemene:
za žádost statků,
za smilná hnutí,
za hrůzy závistných zmatků,
o pomstu volající
do desátého semene —
Za všecko, za všecko,
vévodo vždycky bdící,
dal jsi zadostiučinění.«

(Běla P.)

L. PAVELKA:

Hymnus českého národa.

Nezapomenutelným dojmem zapíše se v srdce všech chvíle, kdy při posledním sjezdu katolíků československých v Praze konal se slavnostní průvod z Král. Vinohradů na Hradčany ke hrobům svatých patronů českých.

Začátek průvodu byl již na dolním konci Svatováclavského náměstí. Tu z řady vystupují 4 slováctví šohajové a nesouce nádherný věnec, stoupají s Dr. M. Hrubanem po stupních pomníku sv. Václava. Shromáždění smeká a za hrobového ticha Dr. Hruban, položiv věnec na pomník, chvějícím se hlasem pronáší: »V těchto těžkých dobách samostatnosti srdce věrného lidu českého a slovenského jedinou prosbu mají: Svatý Václave, nedej zahynouti nám ani budoucím. Ty nedáš nám zahynouti, zůstaneme-li věrni Tvému dědictví! A my zůstaneme!«

A z hrdel a srdcí 60.000 shromážděných katolíků zní vroucně »Zůstaneme!« a současně jako vždy v takových okamžicích — nese se k

Blaničtí rytíři, víte už, za jakou ideou jdete, kdo vede Vás v boj? Chcete jako on věnovati všechny své síly a tužby jeho národu? Chcete za Kristovo evangelium státí proti pohanské zlobě a svědčiti i svou krví? Pakli ano, učte se od něho. Čerpejte jako on ze studnic vědy, přemáhejte sebe, buďte milí v obcování, znejte svět, ale ovládejte ho a opovrhujte jím, buďte tvrdší sobě než k jiným, buďte vojiny svatováclavskými! Jen tak dostanete se nad nízké prostředí našich dnů a budete schopni spolubudovat dědictví svatováclavské.

Pak

»V jedné řadě s bratry všech zemí
naději spiatou s jejich nadějemi,
pochodně zažehnem na věčnou cestu
k Božímu městu.

Na praporech našich, s nimiž si větry budou hrát,
jak osud a příkaz ohnivá slova budou plát:
Žítí i mříti
pro slávu Tvoji, pro království Boží.

— — — — —
Ty nedáš zahynouti v hrůzách vlnobití
loděm, jež v konečný přístav vezou Tvoje
zboží!«
(J. Žal.)

nebi velebný chorál svatováclavský. Nebylo v této posvátné chvíli účastníka, který by nebyl dojat.

Nebylo to poprvé, co český lid takto obrací se k svému patronu a knížeti, aby orodoval za něho, utěšuje se nadějí v život věčný. Píseň svatováclavská jest stálým průvodcem všech památných okamžiků českého národa. Dějiny jeho jsou toho nejlepším dokladem.

Chorálem svatováclavským vítal český lid svého krále při korunovacích. Se slovy jeho »nedaj zahynouti« táhli chabří předkové naši do boje a vítězně z něho se vracejíce, pěli »Bohu Otci chválu vzdejme«. V trudných dobách nepřátelské zvůle prosili Čechové »utěš smutné, otžeň vše zlé«. Písní svatováclavskou otevřena r. 1895 národopisná výstava v Praze a při slavné mši sv. na Svatováclavském náměstí r. 1848 pěl ji národ se svými vůdci.

Obsah i melodie její nám praví, že vznik její spadá do dob dávno minulých, nejspíše do časů braniborské zvůle. Památka sv. Václava platila

již ke konci XI. stol. za národní svátek, což opět by svědčilo, že chorál byl složen již záhy. Již r. 1368 u dějepisce Beneše Krabice z Weitmile jest nazýván »písni ode dávna obvyklou, cantio ab olim cantari consueta«. Za vysoké stáří hymnu českého národa se přimlouvá i jeho jednoduchá slovesná úprava, nemající ještě rýmu, jedině místy asonancí okrášlená, i vážný a velebný jeho nápěv, který vznikl z motivu starodávné sekvence Notkera Balbula, mnicha svatohavelského kláštera a znamenitého skladatele církevních hymnů. Uvedený mnich podle tradice složil svou píseň »Media vita in morte« — která záhy se rozšířila po celém křesťanstvu — u velikém vzrušení, když pozoroval stavitele, klenoucí s nebezpečenstvím života most přes hlubokou propast. A tak patrně i píseň svatováclavská, vytrysknuvší z duše upřímného Čecha vlastence, nabyla záhy netušené obliby českého lidu, zaujavši jej prostotou svého textu i dojmavou melodií.

Však ještě něco působilo k rychlému jejímu rozšíření po křesťanském světě českém.

Českému lidu ode dávna jest vrozena mimořádná vlastnost chváliti Boha svým zvláštním národním způsobem. A tohoto momentu použil i neznámý skladatel chorálu svatováclavského. — Spojiv starodávnou církevní melodii Notkera Balbula s nápěvem lidovým, národním, docílil onoho podivuhodně a velebně jímajícího nápěvu svatováclavské hymny a přiblížil ji tak hudebnímu duchu českému. Chtěl tím patrně zdůrazniti prosbu k svatému patronu, by orodoval u Boha za národ český, aby setrval v lůně Církve svaté, jednou pak, aby jej přijal do blaženosti věčné, kde věčně svítí jasný oheň Ducha Svatého, na zemi aby utěšil smutné a ochránil je zla.

Skutečně také není písně, jež by byla českému lidu dražší, jeho srdci bližší a duchu jeho více odpovídající. S písní svatováclavskou jest český národ téměř nerozlučně spojen, stal se jeho národním majetkem i chorálem. Lid český pěl ji zvláště vroucně a s důvěrou ve vyslyšení požadky, kdy přišly národu neblahé a smutné chví-

le. Její slova čeští bojovníci si psali na své pavězy a známou prosbou její za budoucnost českého národa uzavřel vlastenecký jezuita Bohuslav Balbín svou »Obranu jazyka českého«.

Píseň svatováclavská byla i z prvních písní, jež v jazyce českém byly uvedeny do kostela. Když pak Karel IV. dal při chrámu svatovítském vystavět kapli sv. Václavu zasvěcenou, kapli svatováclavskou, srostl chorál svatováclavský s touto klenotnicí českou nerozlučitelně.

Ba není dne v roce, by »Svatý Václave, vévodo české země« se kaplí touto zbožně neneslo. Vypráví totiž kronikář Tomáš Pešina z Čechorodu: Roku 1497 dlel král Vladislav II. v předvečer svátku přenesení ostatků sv. Václava ze Staré Boleslavi do Prahy na modlitbách v kapli svatováclavské a tu za večerního šera ve vidění spatřil sv. Vojtěcha, sv. Víta a sv. Zikmunda. Vyšli z královské hrobky, odebrali se do svatováclavské kaple a zde u hrobu knížete Václava zapěli jeho píseň. Založil proto král Vladislav II. nadaci pro 15 choralistů, kteří denně po nešporách měli u hrobu svatého knížete zpívati chorál svatováclavský.

Tolik kronikář. Počnes však denně po večerním požehnání v katedrále svatovítské kněz s assistencí i věřícími v průvodu kráčí za zpěvu svatováclavského chorálu k ostatkům světcovým, kde vzývá svaté patrony české a prosí je o ochranu a přispění české zemi.

Tak píseň svatováclavská dosud zní v našich chrámech a svou okouzlující krásou jímá česká srdce. Svou velebnou melodií budí úctu a posvátný zájem i cizinců, dnes tak čteně vlast naši navštěvujících.

Z vděčnosti k otcům pějme i my posvátnou naši hymnu, pilně se snažíce šířiti znalost její mezi lidem — jestiž zárukou, že národ český, dokud takto úctu k sv. Václavu v srdcích svých chová, jest v bezpečí, jsa spojen mocnými svazky úcty a lásky se svými přimluvčími, svatými patrony, kteří nepřestávají orodovati za něho u Boha: »Nedej zahynouti jim, ni budoucím!«

LADISLAV FAHOUN:

Na troskách pohanstva.

Podél stříbřité řeky pozdním večerem, dýchajícím vření léta, spěšně klusal mladý jezdec. Zrak jeho chvílemi se bázlívě nořil v černá křoviska, neblíká-li tam modravý plamének bloudící duše, pátral po čeřící se hladině šumící vody, již hlubiny prý jsou sídlem zlých, bledých panen — —

Obličejem jeho bleskla radost, když konečně ze tmy vynořila se silhueta hradu na strmé skále. Pak jasněly více a více černé stvůry srubů na tmícím se nebi — — — —

»Kde Zbyslav, bratr můj, společník knížete Václava mešká?«

»Sečkej chvíli, pane. Dlí s knížetem a

kněžnou Ludmilou na modlitbách právě — Bude mít radost, až tě uvidí.«

»Na modlitbách? —« Děs, bolest byla v té otázce.

Údiv přelétl tvář stařícké chůvy.

»No, ano — — ovšem. Každého večera se modlívali. Pojd' dál, jsi jistě jízdou unaven!«

Uvedla jej do neveliké jizby, po jejíž stěnách rozvěšeny byly luky, tenata, štíty tmavými kožemi potažené, dřevěné toulce a kde v růžové záři smolnice jelení parohy vrhaly ostré stíny.

Osaměl — — —

»Ludmila!« zasyčel sevřenými rty. »Proto tedy na Tetín — — Drahomíra by takovému »modlení« překážela.« Oči jeho zaleskly se hněvem. »Otče! Příliš pozdě jsi mě poslal!« povzdychl.

Vešel Zbyslav.

»Bratře Jaroslave, ty zde! Jak je doma?« — objal ho a líbal.

»Zbyslave, smutnou novinu ti nesu —« přemáhá se, hlas se mu chvěje — »otec churaví. Bude tě asi třeba, jsi z nás nejstarší —«

»Otec churaví? A těžce?«

Rozpaky.

»Sami ještě nevíme co — Snad ho běsové, kteří oslabují tělo lidské a rozum zatemňují, pronásledují.«

»Běsové nejsou«, s upřímným úsměvem dí Zbyslav, »není zlých bohů. Jen jeden Bůh je a ten je dobrý. Syna svého pro nás na kříži obětoval.«

»Ty také již věříš v toho směšného boha, který je přikován na dřevo!« S hrůzou a opovržením vyrazil Jaroslav.

»Nerouhej se Bohu všemohoucímu!«

»On je bůh křesťanů, cizinců, kteří nás pokořiti chtějí — já jsem Slovan.«

»Nikoliv, on jest Bohem všech lidí, pro všechny umřel. Nemá býti rozdílu mezi námi, nemáme se mstít, nenávidět — —«

»Vždyť sami křesťané proti nám bojují.«

»To nejsou praví vyznavači Kristovi. Kristus řekl: Miluj bližního svého jako sebe samého.«

»Jak mohu milovat své nepřátele?«

»To ovšem ty, pohan, jenž věříš v bohy, kteří sami lidi nenávidí, nechápeš. Ale v tom právě je nejvyšší dokonalost člověka. Když Ježíše křižovali, pravil: Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí.«

»Co mluvíš? Hrůza! Odpusť! Kam dospěje pak naše vlast, vždyť nás ubíjí. — —

Bratře, bratře, jak možno opustiti náboženství našich předků! Že bohové lidi nenávidí? Vždyť si také leckoho oblíbí a jemu milosrdní jsou a neužívají své veliké moci, která je jistě větší než toho, co byl na dřevo přibit.«

»Tvoji bohové jsou kameny, němé, hluché, slepé!«

»Neviděl's nikdy blesku, neslyšel jsi hromu? Raději pryč od tebe, aby Perun mě i s tebou nezahubil. Neopovazuj se překročiti otcovský práh a tak poskvřiti naše dědky. Dobrý otec, dobře předvídal, co by se mohlo státi. Dobře věděl, že Tetín, to sídlo Ludmili-no, je prokletým pelechem křesťanství. — Proto Václav sem šel a ty — s ním! Jak mu řeknu, že obavy jeho se splnily, že pozdě mě vyslal« — — — — —

»Jsem z vašeho kmene, z kmene Luticů, ty jsi byl mým druhem mládí — i teď nás stejný osud pojí: Synové naši zbloudili na cesty křesťanství. Proto já, k tobě majíc nejvíce důvěry, pro tebe jsem poslala, abychom se uradili, jak odvrátiti to nebezpečí, které nejen jim, ale i celé zemi hrozí. Nebude dlouho trvati a Václav po mně přejme vládu.«

»Nepochopíš ani, paní moje, jak kruté pro mě bylo, když Jaroslav se vrátil sám s onou děsivou zvěstí.«

»Dokud byli zde na Vyšehradě, dobře bylo, ale Ludmila, ta Václava zlákala, ta ho svedla na cestu nepravou.«

»Prokletý Tetín!«

»Zde ona by nemohla prováděti rejdy svoje tak snadno. Tam se cítí bezpečna. Potají kuje pikle proti mně. Lidu se chce zavděčit, získat jeho přízeň, Václava mně vyrvala, syna, kterého jsem tak milovala! Jen mně vše navzdory. Cítí se odstrčena, že já snad vládnu a — — a mstí se.«

Odmlčela se. Pátravě pohlíží Homoňovi do tváře. Ten jen příkyvuje. Drahomíra cítí, že ji dosti nechápe, ba že snad ani příliš nepsílouchá.

»Kam dojdeme, kam tohle povede?! Bohové zanevrou na naši zemi, zanevrou na tvůj dům, na tvou rodinu, zničí tě!«

»Co dělat! Co by bylo bývalo platno, kdyby byl Jaroslav Zbyslava domů přivedl. Jen větší hněv bohů by byla noha jeho křesťanstvím poskvřněná vznítila, kdyby byla v dům můj vkročila. Bohové mě zničí! Zničí mě, zničí!«

»Nemusí tě ještě zahubiti.«

V pohledu jeho otázka se chvěje.

»Když se rázně postavíš proti jednání Zbyslavovu, proč by tě trestali? Přemlouvání tu ovšem nic nepomůže, ty musíš jíti dále —«

»Vidíš, paní moje! Tahle pravice kolik již lidí poslala na věčný svět, kolikrát krev vstříkla v moji tvář v litém boji — ale tohle je syn! a kdo ví, zda by mě pro takový skutek bohové netrestali.«

»Ne, ne, to já nemyslím. Ty musíš jíti dál — ke kořeni všeho zla. Musíš odstraniti toho škůdce, který svedl mého i tvého syna. Když ona je nebude ponoukat, uvidíš, že vrátí se k našim bohům. Zachrániš vlast! Neboť ta kdyby se vlády zmocnila, v neštěstí by nás všechny přivedla — —«

— — — — —
Dlouho toho roku nechtělo léto ustoupiti podzimu. Místo prudkého větru sladký vánek dýchal pod šeřící se klenbou — na čistém nebi vykvetly hvězdy.

Na tetínských hradbách stál kníže Václav se Zbyslavem. Tonul pohled jejich v černém tichu, na jehož dně plynula řeka. Přeskakovaly se vlnky, nesouce útržky měsíce na svých zádech, hrnuly se překotně pryč v šerou dál — —

»Štěstí života!«

»Nikdy, Zbyslave, nikdy!«

»Kníže, pochop můj bol! Domů nemohu

se nikdy více vrátit, věčná propast je mezi mnou a mou rodinou. Křesťanství — pohanství. Otec můj je vrahem, vrahem tvé babičky, té dobré, zbožné kněžny Ludmily. Bude za to trestán na hrdle i s druhem svým Tůňou. To bolí, hrozně bolí! Jak ty vlnky uplávalo štěstí moje — —«

»Zbyslave!«

»Můj otec, otec, kterému já tolik lásky dal!«

»Tvůj otec byl sveden mou matkou Drahomírou. Ona teď, bojíc se rozbouřeného lidu, před soud ho postavila —. Proto já mu musím odpustit, ač zničil mi život té, kterou jsem nejvíc miloval. Nejen odpustit, ale musím mu také pomoci, ukázat mu, čeho schopen jest křesťan, co by nikdy pohan neudělal: Přičiním se, aby byl tajně propuštěn — řekne se, že prohl.«

Veliká slza vděku skanula na spojené ruce šlechtných dvou přátel.

»Řekl jsi, Zbyslave, že jsi ztratil štěstí. Pravda, ztratil jsi to zevnější štěstí, ale nikdy nikdo nevyrvé ti onen vnitřní klid, který plyne z blahého vědomí, že's správně a krásně jednal. Jak překrásné je trpět pro své přesvědčení, pro ně zemřít a odpustit těm, kteří ti ukřídili. To je ten čarovný květ, jenž vyrůstá nad troskách pohanstva. Nenávidět je lidské, ale odpouštět není z tohoto světa.«

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

Jitrem mládí, ne ještě plně rozvinutým mládím samým, rozumím dobu, která po dětství následuje asi do dvacátého roku života lidského. Francouzové, Angličané nazývají toto první mládí adolescence, dle latinského adolescentia, oproti vlastním mladým létům, které jmenují jeunesse, youth, zase podle latinského iuventus. Z toho tedy mladého jitra vybírám si nejprvnější, nejnápadnější a všem i nejdůležitější dobu první, vlastní práh mládí, abych o něm mluvil. Kdy to první jitro se u mladého člověka dostavuje, nelze určitě říci. Jsou tu dosti velké rozdíly dle toho, žije-li mladý člověk na venkově neb v městě, je-li pohlaví mužského či ženského, je-li zdrav či nervosní atd. Celkem se v krajinách našich ta doba dostavuje okolo 15. a 16. roku při chlapcích, okolo 14. a 15. roku při děvčatech. V ten čas říká

lid o chlapcích, že jsou v letech »klackovitosti« a děvčata v tom věku nazývá »žabkami« neb též »buchtičkami«. Mně ta slova jaksi nestačí, již pro tu jejich málo vážnou příchuť, která nijak nevystihuje jedinečné důležitosti právě této doby pro pozdější rozvoj lidský.

Počátkem a pramenem té revoluce v člověku je pud pohlavní, který v dítěti zpravidla chovaném spí a který v letech právě naznačených více méně prudce a sebevědomě k životu se probouzí. Ale neobmezuje se ta velká změna v člověku pouze na pohlaví, nýbrž zachvacuje celého člověka, dle těla i dle duše. A tak pronikavé a důležité jsou následky těch změn, že slavný americký pedagog Stanley Hall neváhá nazvat ten věk »druhým narozením« člověka. A právem. (Pokrač.)

JAR. ZNOROV:

My.

Ó, my jsme velmi bohatí,
my v duších statky máme
a jinačího bohatství
si ani nehledáme.

Ó, my jsme velmi bohatí,
nám v duších jaro kvete,
a že nám čelo krvácí,
ach, to nás málo hněte.

Ó, my jsme velmi bohatí,
my Boha v srdci máme —
a byt byl každý proti nám,
my se ho nelekáme.

BEPO JEK:

Můj první hřích

To byly tenkrát naše první roráty . . .
Byl krutý mráz — a tma nás v oči bila. — —
Ke vsi jsme běželi dolů . . .
Byli jsme ještě oba děti, já i ty. —
Pamatuješ?! Jak ruku v ruce jsme hráli spolu?
A šli jsme sami na své roráty . . .
Smrk stál nám u cesty jak rozsvícený.
Sníh pod nožkou nám vrzal napadaný,
jak šli jsme cestou beze stopy
Zvon volal nás tam dolů rozhoupaný
na naše první roráty .

— — — — —
A přišli jsme: — „Co dnes tu uděláš —“
tys rychle pošeptal mi . . .
„to s tebou půjde v život zavátý
a bude kazit tvoje žalmy
jak na ty první roráty — —“

— — — — —
V kostele mrká světlo roztroušené .

Všechno se kolem rozvzlykalo:

„Pošli nám, Bože bohatý,
své dítě, by nás požehnal
v ty naše „svatý roráty“ . . .
Ohlédl jsem se roztržitě vzhůru
a dívám se — — Tys ztich,
obrátil se ke mně rozechřátý:
„Bepo, to je tvůj hřích
na první roráty !!“

— — —
Uteklo vody mnoho od té doby.

— — —
Tys vyrost, já již dávno také

— — —
Bože, já jsem tak hříšný, nesvatý!
Jsem zlý! U tebe je všechno vyrovnané,
svaté

Jak — na — ty naše první roráty . . .
Bude to přece pravda, jak jsi to řekl ty
Já tenkrát asi hřešil na ty roráty! . . .

JAR. ZNOROV:

Písnička ze žní.

I.

Nad tichou plání
klasy se sklání
vždy níž, vždy níž
a k sobě blíž.

Písnička tichá
v klasích si dýchá
po celý den
co krásný sen.

Chrpy se diví
písničce nivy
a cvrček též;
co to za řeč?

Nad tichou plání
klasy se sklání
vždy níž a níž
a k sobě blíž.

II.

Půjč mi, cvrčku,
svoje housle,
zda bych na ně
zahrála;
ráda bych též
na chvíličku
v obilíčku
cvrkala.

Půjč mi, cvrčku,
svoje šaty,
já bych se v ně
schovala
a potom bych
všechny víly
v obilíčku
pozvala.

Potom bych jim
těm svým vilám
tancovati
kázala
a sama bych
na tvých houslích
někde v koutku
plakala.

Cyrlomethodějská liga studentská. Zájezdu Orla československého do Mariboru ve dnech 29. července až 5. srpna t. r. účastnilo se v hojném počtu i naše studentstvo. Přes 50 studentských delegátů vyslalo Ústředí katol. studentstva čs., Č. L. A., »Moravan« a četná S. S. S. z Čech i Moravy na I. slovanský orelský slet a na shromáždění studentská, jež se konala v rámci mariborských slavností. Hlavní význam zájezdu naší studentské delegace spočíval v účasti na schůzi, na níž obnovena byla bývalá »Slovanská katol. akademická liga« pode jménem »Cyrilo-Methodějské ligy studentské«. Ustavující schůze konána byla dne 31. července za četné účasti zástupců studentstva slovinského, chorvatského, srbského a československého. Zahájil ji předseda »Jugoslavenke katoličke dačke lige« kol. Kolarek, jenž vřelým proslovem přivítal shromážděné slovanské studentstvo. Po zvolení předsednictva a vyřízení obvyklých formalíí výkonným předsedou schůze kol. Dujnovičem (»Krek« v Praze) přikročeno k hlavním referátům. První referát podal člen »Danice« kol. Bogotaj, jenž nastínil historii »Slovanské akad. ligy« a zdůvodnil její obnovu. Nato přednesl druhý referát hlavní referent naší delegace Ph.C.Dr. Dvorník, jenž podal plán praktického řešení idee cyrlomethodějské, zdůraznil nutnost spolupráce všeslovanského studentstva katolického i pravoslavného a podal pozitivní návrh reorganizace slovanského studentstva. Za podklad jednání byl přijat návrh stanov, který

vypracovala zahraniční komise při našem »Ústředí« v Praze a který byl na valné hromadě »Ústředí« 26. července t. r. v Brně schválen. Návrh ten doporučil a odůvodnil náš referent. O věci rozpravena byla neobyčejně živá debata, již se strany naší delegace účastnili se hlavně kol. Dvorník, Roztočil a Formánek. Detailní projednání stanov stalo se v pracovní komisi plnem zvolené, v níž docíleno bylo úplné dohody a návrhy komisi vypracované byly pak druhého dne v plenární schůzi schváleny. Dle stanov zvolen byl pak devítičlenný výbor »Cyrlomethodějské ligy studentské« za předsednictví kol. Dr. Dvorníka. Ke konci prodebatovány byly otázky nejbližší programové činnosti a utužení pravidelných styků, načež schůze byla za přátelské, povznesené nálady ukončena. — Vedle ustavující schůze C.-M. ligy studentské účastnili se naši delegáti i schůzí jednotlivých sekcí sjezdu jihoslov. studentstva, při nichž předseda »Ústředí« kol. Roztočil jménem čs. delegace studentské přednesl shromážděnému studentstvu přátelský pozdrav. Naši studenti měli příležitost seznámiti se se studentskými poměry jihoslovanskými a jevíli velký zájem o sjezdové jednání a organizaci jihoslov. studentstva vůbec. Přivítání naší delegace studentstvem jihoslovanským bylo nanejvýš srdečné, upřímné a bratrské. Těšíme se, že příštím rokem stejnou láskou oplátíme našim jihoslovanským bratrům jejich návštěvu na našem sjezdě v Praze.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

A. ADAM:

Hospodářské dějiny lidstva.

II. Perioda křesťansko-germánská.

Na otázku, co je to civilisace, odpověděl kterýsi americký vyslanec: »Železniční stanice a telegrafní tyč!« V této větě je sice veliký kus pravdy — ale chceme-li se vyjadřovati úzkostlivěji, shledáme, že civilisaci možno nazvat vůbec **stav sociálního blahobytu** — jak praví slavný americký biskup Dr. Stang. Je to ta železniční stanice i telegrafní tyč, pokud obě jest výrazem vystupňovaných potřeb a blahobytu sociálního.

Civilisovaným jmenujeme proto takový národ, v němž jsou si všichni jisti pokojným držením svého majetku a kde obchod, umění i věda vy-

víjejí se k hmotnému i duševnímu prospěchu veškerenstva. (Dr. Stang.)

To všechno je možné jen tehdy, když zásady mrávnosti jsou normami života soukromého i veřejného. Základem civilisace je mravnost.

Odtud je si třeba vysvětlovati ten epochální význam církve — pro vývoj společnosti středověké, že dovedla stmeliti zase dohromady nenávidějící se třídy a národy evropské proti sobě postavené nešťastnou hospodářskou politikou Říma. Když zásady křesťanské morálky znenáhla stávaly se majetkem všeobecným, začíná se také

zvolna zaplňovat propast, zejíci dosud mezi pá-
nem a otrokem. Do sociálního a hospodářského
chaosu, jenž nastal po pádu Říma, zaléhá útěchy-
plný hlas: »Všichni lidé jsou bratři. Práce jest
povinností každého, neboť zušlechťuje a lepším
činí toho, jenž ji koná. Zahálka jest hřích. Schop-
nosti se nesmějí umlčovat, ale mají býti vzdělá-
vány ku prospěchu spoluobčanů. Kdo chce přijíti
do království nebeského, musí mít na své lampě
olej dobrých skutků. Zapři sebe sám.«

Pán i kolonii stávají se jeho učeníky. Jak do-
cela jinak se nyní na sebe dívají osvícení svě-
tlem Kristovy nauky.

Kdyby křesťanství samo o sobě potřebovalo
vůbec důkazu božského svého charakteru — pak
by se k tomu nejlépe hodilo — poukázat na onu
životní sílu, se kterou zdolalo — lidskými silami
nezdolatelný úkol — mravního a hospodářského
obrození společnosti — z nemravnosti a rozvratu,
v němž se ocitla po pádu říše římské.

Tomu, kdo nezná podstaty a dějin katolické
církve, bylo by asi těžko pochopiti, co vlastně
ji uschopňuje k takovým nesmírným úkolům. Jak
se stalo, že nazýváme křesťanské náboženství
klíčem k celému středověkému životu duchovní-
mu a základem všeho hospodářského života?

Křesťanství, jako takové, přináší do života
společenského řadu životních principů — jež vy-
konaly a mohou vykonati i dnes podobné zázrač-
né dílo reorganisace. Je to především **duch kře-
st'anské lásky**. Je to ona láska, již přikazuje
Kristus — o níž sv. Jan volá: »Milujte se vespo-
lek« — táž láska, bez níž, praví sv. Pavel: nic
nejsme.

Touto zásadou lásky stala se církev velikole-
pým charitativním zařízením světa. Tak od III.
století počínají se rozvíjeti církevní dobročinné
institute v Alexandrii, v Římě zakládá Fabiola
první velkou nemocnici atd. Vznikají řeholní řády
— k podpoře a ochraně chudých a slabých. Ně-
mecký historik Bedřich Hurter se domnívá, že
všecky institute účinné lásky k bližnímu, jimiž
se dnes honosíme, ano vůbec všechno, co bylo kdy
podniknuto k ochraně nuzných a zarmoucených,
má přímo nebo nepřímý svůj původ v katol. církvi.

To, co se dnes nabízí jako náhražka křesťan-
ské lásky — humanita — nikdy ji nedovede na-
hraditi. Pěkně ji charakterisuje Ozanam: »Lidu-
milství jest žena, která se sama obdivuje; kře-
st'anská láska pak je žena, jež na svých prsou
má dítě!«

Sociální blahobyt není možný bez **bezpečnosti
a práce**, při níž jest možná dostatečná péče o
potřeby budoucnosti. V tomto ohledu pak napl-

ňovalo učení církve absolutní bezpečností pro ži-
vot vezdejší i věčný — a každá práce ve světle
zjevení dostává neobyčejnou cenu a význam me-
tafysický.

Celý středověk pak proniká společně **mravní
přesvědčení o ceně práce**. Není zde proto podce-
ňován některých výkonů a stavů — jež se často
stává příčinou dnešní zatrpklosti — a sociální ne-
návisti mezi jednotlivými třídami společnosti. Vě-
domí důležitosti všech pro blaho celku vkládá u-
čenému kartusianovi Werneru Rolewinkovi do
úst tato slova: »Bůh a dělník jsou pány všeho
toho, čeho člověk pro sebe potřebuje.«

Bohatí jsou si vědomi slov evangelia a vyhle-
dávají chudé a nemocné, aby jim pomáhali. Ma-
jetek nashromážděný nesmí se dle slov sv. To-
máše Akvinského považovati za neomezený ma-
jetek, jako spíše za nárok chudého. Pro pocho-
pení ducha středověkého je důležité dále i to, že
všechny sociální **spolky, ať už hospodářské, ob-
chodně-politické, anebo dělnické byly zcela ná-
boženského rázu a byly živou částí církve**.

Církev pak tvořila jakousi pásku jednoty —
jež pojila mezi sebou jednotlivce, třídy i národy.

Stará jedna modlitební kniha z XV. století ob-
sahuje tato slova:

»Všechny spolky a bratrstva měla by se zaříditi
dle pravidel křesťanské lásky, aby je provázelo
Boží požehnání. Pracujeme dle zákona Božího,
ne pouze pro pozemský zisk, aby nebyla práce
naše bez požehnání a nebezpečím pro naše duše.
Pracujeme stále k Boží slávě a cti, neboť Bůh
to chce, abychom všichni pracovali. Prací máme
si zasloužiti svého denního chleba a všeho, co
nás může po křesťansku potěšiti; také chudí a
nemocní mají býti účastni ovoce naší práce!«

To nejsou jenom pouhá slova — to byl životní
princip toho »temného« středověku před »refor-
mací« — jak neklamným důkazem nám je vše-
obecný blahobyt a spokojenost té doby.

Ve společnosti, jež byla ovládána těmito zá-
sadami, nemohlo být a nebylo oné křiklavé ne-
srovnalosti majetkové, nenávisti mezi kapitálem
a prací — jež je dnes pramenem a ohniskem tříd-
ní nenávisti a revolučního nepokoje mas. Liberali-
stičtí a socialističtí theoretikové vyjadřují se ča-
sto s velikým despektem o »temnosti« středověku.
Činí tak z nevědomosti a neznalosti základních
principů, na nichž spočívaly tehdejší sociální in-
stitute. Velký sociolog, německý jesuita Pesch,
rehabilitoval středověk s jeho cechy a společen-
skými útvary. Pojednejme tedy ve vší stručnosti
o postavení jednotlivých stavů ve středověku.

(Pokrač.)

Ústředí katolického studentstva československého vzdává tímto přípravným výborům našich prázdninových sjezdů: spolku katol. akademiků »Moravanu« v Brně, S. S. S. v Českých Budějovicích, Kutné Hoře a Uherském Hradišti co nejsrdečnější dík za obětavou a namáhavou práci, kterou tak rády věnovaly přípravám sjezdovým a zajistily tak důstojný a povznášející průběh našich sjezdů.

Organisační. Všechny naše prázdninové akce skončily plným úspěchem. Vstupujeme bez obav do nového pracovního období u vědomí, že ono nadšení, které jsme viděli a prožili na našich sjezdech, tak brzy nevyprchá a že bude nás sílit i v další práci a bojích. O prázdninách ukázali jsme naší veřejnosti organisaci hnutí našeho studentstva po stránce vnější, ale ukázali jsme také smysl této organizace a práce. Jest nesporné, ohlédneme-li se trochu nazpět, že neustále jde vpřed, že idee, které nás vedou, dovedou získati pro sebe obětavé pracovníky, ale dovedou získati a strhnouti i ty, kteří dosud stáli stranou, bojíce se otevřeně se přihlásiti k boji. Naši studenti vědí, že nekyne jim žádný prospěch z naší organizace, vědí, že musí mnoho přetrpěti, mnoho pracovati; ale nebojí se ničeho. Proto tak velký kus práce stojí za námi. Našeho hnutí počíná si všímati i pokroková veřejnost. A bylo viděti z nenávistných článků (Nár. Listů, Času, Lidových Novin), jak pod rouškou nadávek a zlomyslnosti skrývá se i obava. Nic však neodradí ty nadšence, kteří jednou započatou cestu jsou odhodláni také zakončiti.

X—.

Ze sekretariátu. Všechna sdružení zašlete ihned opisy protokolů valných hromad, jednatelešké zprávy a zprávy pokladní, ověřené revisory. Vyplňte ihned zaslaná nationalia a odešlete zpět »Ústředí«, abychom měli přesný přehled všech našich členů. Seznamy sdružení pořizujte na seznámech A. Nationalia pro sdružení nemohou býti pro nákladný tisk zatím zaslána. Oznamte nové výbory s přesnými adresami jich členů, zvl. předsedy a jednatele, s podotknutím, na koho se má zasílati korespondence. Připravte pracovní program na celý rok. Snažte se všude konati pro členy sdružení exercitie. Oznamte, zda chcete pořádati krajinský sjezd.

Zřizujte cestovní fondy pro členy sdružení. »Ústředí« otevře za tím účelem nové konto u poštovní spořitelny, takže každý bude moci si

spláceti i v menších obnosech. Připravujte se na II. říšský sjezd. Každé sdružení bude povinno účastniti se spojené se sjezdem výstavky. Bližší pokyny ke sjezdu později.

Nezapomeňte na založení studentských cyrilomethodějských odborů S. C. O. i odborů tělocvičných. Pokud možno založte si studentské dílny.

I letos bude uspořádána akce »Mikul. daru«. Věnujte této akci náležitou péči. Uspořádejte sami v její prospěch akademii, divadlo nebo požádejte o to jiné organizace. Potřebné letáky a složenky budou na požádání zaslány »Ústředím«. Plňte také svoje finanční povinnosti k »Ústředí« (aspoň dle jednacího řádu), aby toto mohlo také plniti své povinnosti k Vám.

Naše sdružení. O prázdninách založena katolická sdružení: v Příbrami, v Sušici, Třebíči, Strážnici, Val. Meziříčí, Plzni, Jičíně a prázdninové sdružení ve Frenštátě pod Radh. Došly schválené stanovy zemskou správou politickou pro tato sdružení: Praha, Ml. Boleslav, Chrudim, Č. Budějovice, Kutná Hora, Čáslav.

Pracujte čile k rozšíření naší organizační sítě. Stačí k založení sdružení 5 studentů, jen když jsou si vědomi plně svého poslání a mají chuť a lásku k práci.

Veškeré pokyny a informace k založení S. S. S. zašle »Ústředí katol. stud. čs.« v Praze II, Voršilská 1.

Manifestační sjezd katolického studentstva československého v Brně byl zahájen v neděli 25. července o 8. hod. ranní slavnou mší sv. v dóme sv. Petra, kterou celebrol nejdp. arcibiskup pražský dr. František Kordač. Po službách Božích ubíral se imposantní průvod studentstva a hostů sjezdových městem do Besedního domu. Tam ve velké dvoraně o půl 10. hod. dop. zahájil sjezd jménem přípravného výboru sjezdového předseda »Moravana« kol. Šebek z Brna, jenž nastínil účel sjezdu, zdůraznil jeho manifestační a pracovní ráz a přivítal vzácné hosty, především J. M. nejdp. arcibiskup Msgr. dra Kordače, J. M. nejdp. biskupa Kleina, J. M. gener. vikáře dra Pospíšila, Msgr. prof. Šrámka, děkana dra Hejčla, řiditele koleje Arnošta z Pardubic prof. Davídka, senátora dra Kovalíka, duchovenstvo, zástupce Orla, dělnictva a živnostnictva, rolnictva, Omladin, zástupce Apoštolátu a Tov. Jež., klub seniorů Č. L. A., kolegy Jihoslovany a ostatní hosty, studenty a studentky. Nato byl schválen

jedn. řád sjezdový jednomyslně. Do předsednictva na návrh kol. Lázníčky z Prostějova zvoleni jednomyslně: předsedou zástupce »Moravana« v Ústředí kol. Roztočil z Brna, místopředsedy kol. Kuncek, předseda Č. L. A., kol. Sidor, redaktor »Vatry« z Ružomberka, kol. Müllerová, předs. S. S. S. v Čes. Budějovicích a kol. Klement, předseda »Růže Sušilovy« v Praze. Zapisovatel: kol. Stano ze Slovenska, kol. Říhová z Chrudimi, kol. Šuránek z Uh. Hradiště a kol. Čermák z Brna. Tajemníkem sjezdovým kol. Smrž z Brna.

(Dokonč. příště.)

Valná hromada Ústředí katolického studentstva československého v Praze se konala v Brně dne 26. července o 7. hod. večer za účasti delegátů zastupujících 31 sdruženou organizaci. Mimo ně přítomno bylo mnoho studentů a seniorů našich akademických spolků. Na programu valné hromady bylo schválení činnosti dosavadního výboru a volba nového, propracování náměty k prohloubení naší organizace a ratifikování sjezdových usnesení. Zpráva pokladní přijata jednomyslně, zpráva jednatelská po delší debatě přijata rovněž. Na to provedeny volby nového výboru. Jednohlasně zvoleni tito kolegové: Ph. C. Bohuš Roztočil — předseda, MUC. Alexandr Škultéty — místopředseda, Ing. C. Alois Janáček — II. místopředseda, JUC. Fr. Formánek — tajemník, MUST. Desider Gajdoš — II. tajemník, Ph. C. Zdeňka Novotná — pokladní, Th. C. Karel Klement tajemník Svazu bohoslovců, JUC. Václav Plocek, zapisovatel, JUC. Adolf Vlček — archivář. Revisori: kol. MUC. Jul. Kuncek a JUC. Jar. Štross, náhradníky: MUC. Flor. Pumpřla, Jana Bohdanecká, kand. učit., Ph. C. Lad. Pavelka, Ph. C. Em. Kettner. Přijaty resoluce a návrhy o mikulášském daru, o cestovních fondech, valných hromadách, o organizaci bohoslovců, o Strakově akademii. — Valná hromada ukončena o 11. hod. večer. Podrobná zpráva bude v příštím čísle.

Sjezd bohoslovců českosl. na posvátném Velehradě. Ve dnech 2. a 3. srpna 1920 hostil Velehrad bohoslovce československé. Předválečné pouti bohoslovecké bývaly imposantnější, letošní sice prostá, ale důstojná — jak se srovnává s vážností doby, ve které žijeme. Sjelo se skoro 60 bohoslovců a 40 kněžských přátel. Byla tu zastoupena Praha, Brno, Č. Budějovice, Vidnava a nejpočetněji Olomouc, jež každoročně tento sjezd pořádá, konečně Slovensko třemi bohoslovci. Jako zástupce »Ústř. katol. stud. čs.« přijel předseda »Moravana« kol. Šebek. Sjezd bohoslovecký je vlastně poutí kněžského dorostu do kolébky křesťanství v našich zemích, ke hrobu sv. Cyrila. Byl zahájen navečer 2. srpna prů-

vodem z kaple Cyrilky do chrámu, uvítací promluvou PhC. P. Hrubého T. J. a pobožností. Ve Slovanském sále konala se večer akademie. Sbor bohoslovců olomouckých za řízení prof. Dr. Martinů zapěl Bendlovo »Svatý Václave«, načež předseda Liter. jednoty olomouckých bohoslovců Folta zahájil akademii přeléhavým proslovem. — Zvoleno čestné předsednictvo z přítomných hostů a výkonným předsedou osvědčený přítel bohoslovců pan kanovník Stojan. Kol. Šebek ve svém pozdravu uvítal spolupráci bohoslovců s katol. studentstvem a zdůraznil stejné zájmy a jednotnou frontu studentů a bohoslovců. Vřelý pozdrav přednesl i děkan Cyr. met. fakulty theologické z Olomouce Dr. Hejčl a předseda spolku katechetů prof. Janda z Kroměříže. Ve slavnostní řeči »Velké Slovanstvo čeká na apoštoly z církve Cyrila a Metoda« ukázal předseda II. amer. misse převor P. Neužil, že Čechové jsou hlavně povoláni k apoštolské práci mezi Slovanstvem, aby bylo sjednoceno v lůně Církve. Třeba již připravit půdu k tomuto vznešenému dílu. 3. srpna započato sjezdování slavnou mší sv. novokněze P. Spisara a společným sv. přijímáním. Kázání P. Jeze T. J. o kněžském idealismu a štěstí všechny posluchače uchvátilo. Dopoledne předneseny byly tři referáty a řada pozdravů: bohosl. Lazík za slovenské bratry, bohosl. Klement za pražskou »Růži Sušilovu«, prof. pastorálky z Brna Dr. Šustek, bohosl. Hudeček za »Růži Sušilovu« v Brně, bohosl. Unger za českobudějovické bratry, bohoslovec Tkáč jako zástupce semináře vidnavského, rektor koleje Tov. Ježíšova P. Ostrčilík, brigádník Hluchý, kaplan frenštátský P. Eliáš, přítel studentstva P. Jež T. J., kol. Pavelka z ČLA. Pozdravné přípisy došly od p. arcibiskupa pražského Dr. Kordače, ředitele praž. alumnátu Msgra Říhánka, PhDr. Kratochvíla, bohoslovců budějovických. V mohutné řeči »Čeho je třeba bohoslovců, aby se stal z něho dobrý kněz« vytkl oblíbený Dr. F. X. Novák nemoci dnešního kněze a poukázal na léky: pěstění charakteru, studium, duchovní život. Dvouhodinová řeč sledována s napětím a odměněna neutuchajícím potleskem. — Bohosl. z Olomouce Strakoš upozornil svým referátem na obrodné hnutí novoidealistické ve světě, jež i u nás má budoucnost a uspokojí ducha moderního člověka. Sekretář z Olomouce Dr. Hrachovský ve své řeči výstižně stanovil směrnicí kněžského života, jež pojistí knězi štěstí a jeho působení zdar. V poledne zakončena pout promluvou Msgra Stojana, »Te Deum« a uctěním ostatků sv. Cyrila. Sbírka ve prospěch »ČLA« a »Moravana« vynesla 268 K. Odpoledne konány bohoslovecké rady. Předsedal Klement z Prahy,

za místopředsedu zvolen Slovák Lazík, zapisovatelem Životek z Olomouce. Usneseno založiti »Svaz čs. bohosloveckých jednot«, vydati letos místo časopisu aspoň almanach »Museum«, schválena spolupráce s katol. studentstvem v »Ústředí«. Zdařilý sjezd bohoslovců se řadí důstojně k letošním akcím katolického studentstva a vydal radostné svědectví o ideálním smýšlení a snažení bohosloveckém. H-k, Brno.

S. S. S. dívčí v Praze. S radostí uvítaly jsme nový pracovní rok, který na nás vyžaduje práci usilovnější a intenzivnější, máme-li spěti k vytčeným cílům, ale který nám, jak pevně doufáme, přinese též sladké ovoce. Dříve však, než přikročíme k další práci, podáváme stručný přehled své činnosti od poslední zprávy naší v 8. čísle Jitra. Schůzí jsme měly šest do konce školního roku. Zvláště důležitá byla schůze konaná 25. dubna, neboť na ní rozšířily jsme řady své o mnohé pracovnice z různých škol, takže jest nás již téměř šedesát. V květnu vyvolala zájem a živou debatu přednáška p. Dr. Berana o Johance d' Arcy. Na Boží Tělo účastnily se naše členky korporativně slavného průvodu na Hradčanech. Z pouti do Staré Boleslavi, kde jsme načerpaly hrdinského nadšení u Panny Nejsvětější i na místě, které skropil krví svatý náš kníže, odnesly jsme si vzpomínky svaté, trvalé. Velmi získaly jsme tím, že stal se naším duchovním rádcem p. prof. J. Skopec, výtečný znalec dívčích povah, který nám vychází vstříc jak laskavým slovem, tak skutkem, jako pečlivý otec. Kéž Všemohoucí požehná nám, abychom došly tam, kam dojíti jest naším cílem!

J. Bohdanecká.

Naš poměr k zahraničí.

Za dnešních poměrů vždy akutněji vstupuje v život otázka velké katolické mezinárodní organizace. Hlavní úlohou její by bylo probuditi mezinárodní katolické vědomí a katolickou solidaritu. Není pochyby, že myšlenka solidarity celého katolického světa nejsnáze zvítězí, jestliže se jí uchopí v první řadě katolická studentská omladina. Z toho důvodu jest třeba utvořiti velikou mezinárodní organizaci katol. studentstva, neboť mládí jest nejpřístupnější velikým ideám, jež dnes hýbají světem. První úlohou této organizace jest působiti k poznání a sblížení katol. studentstva všech národů, pořádati jeho mezinárodní sjezdy a při těchto příležitostech ukazovati světu sílu katol. ideí; organizace musí zastávati i stavovské a hospodářské zájmy katol. studentstva. Neméně důležitá jest i úloha brániti. zhoubnému působení rudé internacionály studentské.

Prohlášením asi tohoto obsahu obrátilo se před nedávnem katolické studentstvo švýcarské

na katolické studentstvo celého světa. I Holandsko propaguje pilně tuto myšlenku, jež bude jistě vším katolickým studentstvem srdečně uvítána.

V těchto neutrálních státech se od této internacionály mnoho očekává. Zdá se, že katol. studentstvo všech zemí počíná s nadšením pracovati za věc katolicismu, což by bylo dobrým znamením pro budoucnost.

V Anglii velmi pilně se organizují. Vydávají revui »Inter-University-Magazine«. Jejich duchovním vůdcem jest jesuita Martindale v Beford.

Ve Francii »Association des étudiants de l'Institut Catholique« a »Association générale des étudiants catholiques« soustředují v sobě elitu studentů seriosně katolických, kteří si vzali za úkol šířiti mezi universitním studentstvem náboženský život a vědeckou kulturu, spočívající na podkladě náboženském.

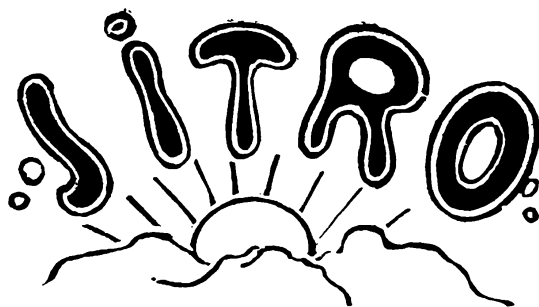
Belgické studentstvo, organisované v »Sekretariat van Kotholieke Studenten Actie« hojí balsámem víry rány válečné a připravuje se, aby vystoupilo později na veřejnost a splnilo veliké úkoly v ně kladené.

»Junta Suprema de la Confederacion de Estudiantes Catholicos« v Madridě ve Španělsku nalezla spojení s katolickým studentstvem Jižní Ameriky.

V Itálii pracuje na organizaci katol. studentstva »Federazione Universitaria Cattolica Italiana« v Torinu. I v Maďarsku a Litvě počíná se hýbati studentské hnutí katolické.

»Ústředí« jako centrální organizace všeho katolického studentstva celé republiky proto také prostřednictvím své zahraniční komise činně navazuje styky zvláště se studentstvem francouzským, holandským a belgickým a prohlubuje staré bratrské styky s Jihoslovany. Majíc na mysli veliký úkol československého národa — usnadniti návrat východním Slovanům do lůna Církve svaté — dalo podnět k založení »Cyrilometodějské studentské Ligy«, jež o mariborském sletu byla založena. Mimo to vchází ještě ve spojení s organizacemi katol. studentstva jednotlivých slovanských národů, ať jsou to Ukrajinci, ať Poláci, ať Rusové, či Lužičtí Srbové, slovanský to Benjamin. Uvědomuje národnostně i české studentstvo na Hlučínsku. Styky všechny jsou v začátcích, ale budou v budoucnosti prohloubeny a rozšířeny. Tak prakticky přispěje k ustavení internacionály, jež spojuje studentstvo všech národů vznešenými ideály katolicismu, překlene i rozpory národnostní. Naším studentům pak klademe na srdce, aby věnovali velkou péči studiu cizích jazyků, by v budoucnosti mohli dále budovati dílo započaté.

L. Pavelka.

Ročník II.

Číslo 2.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v říjnu 1920.

JANO ŠRÁČEK

Před svatým Mikulášem ..

To bývalo vždycky radostí, pokud jsme byli ještě dětmi, když sv. Mikuláš k nám přišel, aby dle zásluhy hodné obdaroval. Jak byla blažena tenkrát ta dětská naše srdéčka a jak byla vděčna za vyplnění těch prostých, dětských přání!

Bývala to často opravdu dětská přání, tak byla bezúročná a tak čistě osobní. Vždyť tenkrát jsme byli my sami pro sebe světem; centrem, kolem něhož všechno se točilo! Dnešní však naše přání k sv. Mikuláši? Bude také jenom tak osobní, či ponese už pečeť dospělejších let? Vždyť s léty přibývá i **vědomí** našeho vztahu k celku, odpovědnosti našich povinností. S léty si uvědomujeme, že nutno žít pro veliké myšlenky a že nutno pro ně pracovat. Nuže, naše idee zná každý čtenář »Jitra« — kdo nechce pracovat pro ně? Kdo nechce, aby hnutí naše mohutnělo, aby listy naše se šířily a obsahově aby se zdokonaľovaly, kdo nechce, aby katolické studentstvo mělo své útulné domovy, v nichž sami kdys najdete ochrannou střechu?

A proto dnes každého voláme do práce! A připomínáme památku štědrého světce, aby reminiscence na doby dětské v očích zapálila blesky nadšení a aby v srdci roznítily ohně lásky! Aby reminiscence ta upozornila, že je radostno přijímat dětem; že však je radostně ji dávat i a pracovat tam, kde se dětské střevíčky odložily.

Tak jménem štědrého dárce jest pojmenována sbírka ve prospěch našeho hnutí, již letos po druhé chceme uspořádati. A to je naše

přání: aby letos studentstvo samo, pokud možno, si svůj mikulášský dar sebralo. V loni ještě nás tolik nebylo a ani organizace naší tak pevné a rozvětvené nestávalo, letos když každý z nás přiloží ruce k dílu, kolik práce vykonáme, ani netušíte!

A tak na vás, všechna naše S. S. S. se obracím na první. Vy víte, jak ohromné výlohy jsou ve spolku vašem a tušíte, jaké asi výlohy má »Ústředí«, »Jitra«, »Život«. Nelaďte tedy a rozdělte si ihned práci, aby den sv. Mikuláše byl štědrým pro naše hnutí.

Tato buďtež hesla, dle nichž budiž pracováno:

1. Každé S. S. S., každý kroužek uspořádá nějakou akademii, divadlo, přednášku, při níž upozorní někdo na význam Mikulášského daru; uspořádá ihned sbírku; čistý výnos tohoto podniku, jakož i pořádané sbírky bude odveden Ústředí jako Mikulášský dar jednotlivých S. S. S.

2. Výbor všech S. S. S. vyšle do jednotlivých schůzí skupin mládeže, Orla, i katolického lidu některého člena, jenž pronese několik slov o významu Mikulášského daru s výzvou k hojné štědrosti. Nato ihned na místě se sbírka provede. Toto vše obstará výbor nejen v místě svého působení, nýbrž i ve všech okolních obcích a vůbec po celém obvodu a rozdělí ihned účelně v tomto smyslu práci na jednotlivé členy. (Instrukce o detailech budou ještě ště na S. S. S. z Ústředí zaslány.)

3. Budou-li dovoleny kostelní sbírky, přijdou členové S. S. S. jak do místního chrámu, tak i do všech kostelů z celého kraje, aby

sami v této akci vypomohli. I to mějž výbor jednotlivých S. S. S. již nyní na paměti.

4. Nebudiž jediného S. S. S., jenž neobstará agendu se subskripčními archy ihned, jakmile budou na výbory S. S. S. odeslány.

To jsou hlavní body; snad dle místních poměrů dá se upotřebiti i jiných ještě cest. To uvaž každý výbor S. S. S. a podnikni už dle rady našich přátel vše, aby mobilisace naší pohotovosti nezklamala! Necht' jednotlivá sdružení zápasí o prvenství — vždyť celá ta práce je pro naše hnutí.

A na konec ještě několik slov i těm, kdož nejsou dosud v naší organizaci. Cítíte-li, přátelé, s námi, neleňte ani vy; co jsem psal o práci členů S. S. S., můžete podniknouti i vy. Cítíte-li se, však slabými dosud na tuto práci, alespoň osobně upozorněte známé a příbuzné, jak významnou akci podnikáme a vyzvete je, aby i oni nás podporovali. A jestliže dnes přiložíte ruku k dílu, vezte, že i Vy z toho budete mítí kdy užitek.

Nuž e tedy všichni do práce a dílo bude požehnáno.

JAROSLAV HYNEK

Agonie.

(Sl. Lid. Firbasové.)

Tak těžce jdou ty dny, ty plné chmury,
dech zašlých, dumných zvěstí táhne aleji
a nad městem se mračné tkají stvůry,
jež ulici se tíhou chimér rozvinou.

Jdeš čtvrtí zapomenutých a hříšíš se ve trudy .
Jdeš večerem Kdes na rohu svit lampa leje
rudý
po oprýskané zdi.

Však za městem tam v mlžné dáli,
ku nebi ruce vzpíná věčný křížifix . .
Tvář deštěm rozrytou a zmučenou teď podzim hálí
v svou chmurnou náruč dusné melancholie.

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

(Pokračování.)

Prvním narozením rodí se člověk sobě, narozením druhým rodí se společnosti a lidstvu. Při prvním narození je duše ještě pohřížena v tuhý spánek; při narození druhém duše probuzená uchvacuje životně vládu nad tělem a jeho vášněmi. Okolnosti šťastné neb nešťastné prvního narození nezávisí od člověka; ale není nikdy bez vlastní zásluhy nebo bez vlastní viny, vyjde-li kdo z narození druhého obhacen neb ožebračen. Jest opravdu čas pro celý pozdější život rozhodující ten čas prvního mladického jitra, ten věk okolo patnácti neb šestnácti. A přemnoží toho ani netuší. A kdyby to tuší, anò kdyby o tom byli přesvědčeni, nerozumějí sami sobě v ten čas a nevědí, jak se v něm zachovají. Proto píši tyto řádky, milý mladý příteli. Píši je pro Tebe. Pojď, a dej pozor! Tua res agitur, o Tebě běží.

Nazval jsem první mladické jitra revolucí v životě člověka. Ta revoluce týká se

především těla: z dítěte, z chlapce neb dívky stává se jinoch, panna, jako z larvy rozvinuje se motýl. Ne sice přes noc, ale tak asi v době dvou let, neb něco více neb méně — vždyť i v přírodě jaro někdy a někde (zvláště na jihu) prudčeji a hýřivěji se dostavuje, jindy a jinde volněji a téměř namáhavěji k vládě dospívá.

Co v ten čas na venek všem nápadně se při mladém člověku jeví, je prudký vzrůst: okolo 15. a 16. roku při chlapcích, při děvčatech něco dříve, člověk nejvíce a nejrychleji roste. Při chlapcích v tu dobu i hlas se mění a nabývá mužných vlastností. Celá vnější podoba člověka ztrácí dosavadní dětský výraz a blíží se zjevu dospělému ve tváři i v celém chování.

Tak na venek. Do vnitř není ústroje, není téměř buňky, aby nebyla nějak účastna hlubokých, všepronikajících změn a pokroků. Roste pevnost a pružnost systému kostního. Svaly, tyto hlavní nástroje vůle, napínají se a mohutní, rostou do délky i do

tloušťky, u děvčat, ale zvláště u chlapců. V žilách vře a klokotá vroucnější, červenější krev; poměr t. zv. červených a bílých krvinek nikdy nebyl tak příznivý, jako v těch letech. Srdce a plíce nabývají ten čas rozměru skoro jednou tak velikého a úder srdce jsou vůbec silnější i energičtější. Veškerý systém nervový a mozkový doznává změn pronikavých. Mozek dosahuje svého největšího objemu (le maximum est atteint de quatorze á vingt ans), zatím co mozková vlákna houstnou, co mozková kůra roste. I samo zažívání, onen neklamný kompas skrytých změn tělesných, předělává se jaksi a mění. Vlas bují a roste i tam po těle, kde ho nebylo u dítěte. Údy pohlavní rozvinují se a působí na nevinou dosud mysl někdy předivně vším tím nezvyklým a novým, co s tou událostí souvisí. Jako nepokojné, kalné a bouřné jarní vody, když vysvítlo teplé slunce a mizí zimní sníh, tak proudí veškerou mladou bytostí nejasný, nepokojný a často i bouřný nový život, když vzniklo nevědomé, nesamostatné dětství a mládí, tolik bohaté a krásné, hlásí se o vládu.

Smysly ještě nejsou duše. Jsou jen okna, jimiž svět vnější vniká do duše, takže duše, sama v sobě vždycky stejná v každý čas i u všech lidí, šíří se a rozvíjí, co velikého a krásného hned od počátku v ní bylo. Na rozlámaných skřípkách ani Ondříček, ba ani sám Paganini nedovedl by uplatnit svého vyššího umění. Náš obraz o dosahu prvního mladického jitra by byl velmi nedokonalý, kdybychom si nevšimli, jak ta doba právě na smysly tělesné působí a tím již nepřímo hluboce do života duševního zasahuje.

Ze smyslů t. zv. nižších jsou to zvláště hmat, chuť a čich, které s počínající pubertou prodělávají změny více méně důležité. Kůže, ústroj hmatu, pokrývá se nesčetnými pupínky, chmýrky a neštovičkami, které dráždí i celé hodiny se jimi zabývají; stává se citlivější vůbec a vůči změnám počasí zvlášť. Přecitlivělost, která jmenovitě u dívek se v těch letech někdy zahnízďuje, může být pro příští (mravní) život právě tak osudnou, jako je blahodárným včasné otužování této »pramátěře všech smyslů« vůči zimě, bolesti a jiným drsnostem životním.

Ještě pronikavějšími a důležitějšími mohou být a bývají převraty, které souvisejí se smyslem chuti a týkají se výživy. Přev-

devším tu pozorovati, že na úsvitě mládí výše a množství potřebné potravy zřejmě roste a stoupá, a to i tehda, když na venek se to nedá vysvětlit zvýšeným vzrusem neb rozmnoženou prací. Ale nejen co do množství, i co do jakosti mění se namnoze způsob výživy v tom věku. Vrtošivost, nepravidelnost, umíněnost chuti nebývá tu, ovšem za daných okolností, zjevem nikoli řídkým. Někdy a zase v poměrech přiměřených, dostávají se v těch letech zvláštní chuti na pokrmy nezvykle kořeněné a ostré, na kávu, čaj, pivo, víno a na různá dráždidla a věci opojné vůbec. I sama pravidelnost časová v požívání pokrmů ustupuje někdy nepořádku a chvilkovosti. Spořádaná, řádná výživa je základem veškerého konání lidského, přímo ovšem jen dle těla, ale nepřímě i dle duše. Bylo by tudíž osudným klamem zanedbávati v mládí tuto stránku své bytnosti. »Šťastné mládí«, praví Stanley Hall, jehož se tu stále držíme, »které dospělo plné zralosti a netrpí žádnými převrácenostmi chutí, ani nemírností ani slabostí, ale které zachovalo si svůj zdravý směr, své pravidelné a rozumné zvyky při jídle. Pravděpodobně v žádné jiné době a v žádném jiném povolání nemstí se chyby na výživě, zmenšením živočíšné síly a působnosti, tou měrou jako právě při mládeži, která pracuje mozky a jest nucena žít životem sedícím.«

O čichu sluší poznamenati krátce, že za prvního mládí vůně květin více zajímá a těší, než tomu bylo v dětství. Že vůbec mládí nalézá větší zálibu v libovůních a voňavkách. Zvláště ovšem mládež ženská.

Vyššími smysly nazýváme sluch a zrak. Jako při chuti dostavuje se i při sluchu na úsvitě mládí zvýšený smysl pro jakost slyšeného. Ten čas oblibuje si mládež některá zvláštní (»silná«) slova a některé zvláštní slovní obraty. Probouzí se porozumění pro barvitost tónu, pro určitost, důraz, modulaci, chvění, spád a vůbec pro duševní stránky hlasu lidského. Leč i zvuky v přírodě úchvatněji počínají působiti na duši. Chvátající potůček, větrem se klátící stromy a traviny, hukot vln mořských, ptačí zpěv, řvaní bouře, stávají se duši blízkými a mluví jí téměř po lidsku. I sama tichost dotýká se jaksi srdce. Šíří se objem toho, co vědomě působí na ucho lidské. Celá řada tónů, zvuků a zvláště slov loučí se v mysl k jednotě, rozvíjí se smysl pro krásu rytmu, pro účinný před-

nes. Hudba v ten čas může až i vášní se státi. Tak sluch. A nejinak nejvyšší lidský smysl, zrak.

S prvním mládím jako by oko lidské k novému se probudilo patření. Jemné odstíny tváře, ladnost postavy, lepost oděvu, milota pohybů živěji počínají působiti na duši. Rozvinuje se v duši jakýsi samostatný cit pro formy věci vůkol nás a my s radostí napájíme se jejich souměrností a lадnými rozměry, těšíme se z krásy krajiny, noříme se okem žhoucím do věcí daleko od nás jsoucích, do nebe samého, a čeho nám nemohl poskytnouti žádný jiný smysl, zrakem prožíváme. Svět barev, žhoucí a živý, otevírá nám plně svou divukrásnou říši. Odstíny květin vůkol vás a mraků nad vámi, zeleň luhů a modř

nebes, všechno mluví k vám novou, radostnou a někdy i úchvatnou řečí. Nejen že vidíme více, ale i že vidíme jinak, jemněji, určitěji, rozlišněji a účinněji, jest následek probouzejícího se mládí. Tak blízko, nejbližší je oko duši. A proto jako žádné jiné právě toto obohacení tak vroucně a blaze působí na duši.

»The golden age of sense, zlatým věkem smyslů, kde zvláště brána oční a brána ušní dokořán jsou otevřeny«, nazývá Hall první mládí. Později učiníme z toho důležité důsledky pro mravní život jinošský. Nyní však obraťme se tam, kde poznávání prvního mládí dosahuje vrcholu zajímavosti a důležitosti: ku mladé jinošské duši samé.

(Pokračování.)

BEPO JEK

V náladách podzimních

Rozbitým oknem mi do duše zavanul
průvan věstící večery zimní, bez konce dlouhé
Protivně třiskaly dveře mých smyslů —
Na stěpy vyhlídek zadýchané
tisklo svou lebku skřívenou šedivé teskno . . .
Jako stromu mi bylo jemůž v podzimním větru
opadlo listí, sežrané ranými mrazy . . .
Pohasla v duši veselá světla bílá - !
Přestal jsem věřit v svou moudrost pyšnou,
nenašlaf oleje do vyschlé lampy
naděje důvěřivé . . .
Poslední mrkvavý plamen důvěry v sebe
barvila skepse modravou chmurou a vítr, jenž
šustil rozvátým pomřelým listím v alejích,
kudy se procházel Život, házel mu do cesty
šklebivé stíny a On po nich stříkal
světelným pruhem.
Jako starci mi bylo, kterého zmáhá
dusivý kašel

V intimních náladách v dálku se dívalo
oko. Jak dítě, když někoho milého čeká .
Hledalo kontury silhouet ilusí šťastných;
dávno je rozmázly štiplavé mlhy noční!
S výčitkou rodící zapomenutí . . .
Bylo mi jako umělci bez světla duše a očí
Bylo mi, jako bych zpíval své requiem
poslední, hluché, nad nejkravější
životní láskou;
jako poutníku, jenž nenašel oasu smavou,
jako dítěti, jež nemá matky a — pláče,
jako milenci, kterého potkala zhrzená Láska
Jako tomu, jenž do dálky ruce své vztáhl
zemdené čekáním a šalivou touhou.
Byl jsem jako ta touha sama, jež usnula tesknem
na bílém kameni na křižovatkách —
Bylo, bylo mi — jak? tak divně
— — — jak na podzim v pustý, šedivý večer

LADISLAV FAHOUN

Astronomická črta.

Zmíralo již slunce ve větrné jeseni. Dozrála jablka a švestky se prohýbaly pod fialovým břemenem. Vlnící se zlaté moře klasů již dávno změnilo se v smutné hnědé hroudy. A to zlato prázdnin, zdálo se, že vpilo se v uprášenou zeleň a zbývala tu holá — holá škola.

Leckomus zhořkl i sladký hrozen v ústech při tom pomyslení.

Ale naprosto toho nebylo pozorovat před gymnasiem. Již před půl osmou stály tu hloučky (to přece nikdy nebývá, do školy se

chodí po osmé). Studenti s veselými tvářemi vykládali sobě svá prázdninová dobrodružství a hádali se, jakého profesora na co dostanou.

Dnes totiž byl první den školy, včera se psala nationale. Nikdo by to nebyl řekl, protože téměř žádný z hochů neměl knih. No, logaritmy jsou rozebrány, Vergílie má u vazby — vždyť se už něco najde.

»O co, že dostaneme Saturna na fysiku?«

»Já myslím, že ne, ale byla by to psina!«
Septimáni se hádají.

»Uvidíš, že přijde ve svém širáku, pověsí si ho na věšák, sedne za katedru, odfoukne si a řekne: »Sedněte si, synáčkové milí!«

Smích.

»Ale on opravdu vypadá jako Saturn. Ten vysoký klobouk se širokou střechou na jeho malé hlavě — Saturn se svými kruhy, jak povídá Neruda.«

»Jednou loni šel jsem po chodbě a přede mnou jde Saturn s ředitelem. Ředitel byl rozzloben. »Já vždycky, když přijdu někam do třídy, dívám se, mají-li tam v umývadle vodu a — a považte si, pane profesore, oni ti darebáci mi říkají Vodnář*), včera jsem to zaslechl.« — »Nic si z toho nedělej, pane ředitel, jsme aspoň dvě hvězdy na ústavě — mně zas říkají Saturn — —

Ještě bylo něco slyšet o tlusté Máři, páně profesorově hospodyně (byl starý mládenec), když v tom se veliká dřevěná vrata gymnasijsní otevřela a hlučící dav hrnul se dovnitř. — — —

V septimě mají fysiku.

Saturn skutečně přišel ve velikém, černém klobouku se širokou střechou, odfoukl si, řekl: »Synáčkové milí« — a synáčkové byli šťastni, že mají svého milovaného profesora.

Byl již stařeček. Usměvavou, ještě krásnou tvář věnoval bílý vlas i vous — na nose měl zlaté brýle, které často snímal a dýchnuv na skla mnul kapesníkem, černý, rozepnutý kabát stěží tajil mu na vestě zlatý řetěz s velikým ametystem, s nímž si vždy při výkladu hrával.

»Tak co, synáčkové, dnes přece nebude-
me ještě zkoušet.«

»Ne, ne, prosím ne.«

»Policejně zakázáno!«

Dobré oko profesorovo ohlédlo se v tu stranu, odkud výkřik vyšel — a tvář jeho se usmála.

»Abych tedy nepřišel v nepříjemný styk s policií, raději dnes toho necháme a já vám povím, co se mi jednou přihodilo. To snad víte, že jsem náruživým astronomem a že jsem si zařídil na střeše své vily malou hvězdárnu. Jednou po večeři, bylo to v létě, dlouho do večera četl jsem »Výlety páně Broučkovy«. Měsíc již vyšel a já jsem si právě na něj, snad vlivem své četby, nařídil da-

*) Souhvězdí to značilo u Řeků, Římanů a Arabů muže, jenž z urny vylévá vodu.

lekohled. Dívám se do temných kráterů i na zářící pláně a myslím si, je-li možno, aby opravdu nějakí měsíčané byli. — Synáčkové, to půjde ztěžka. Měsíc je poušť, poušť bez vzduchu a vody. Zmrzli byste tam všichni. Vždyť teplota, právě že není atmosféry, je tam velice nízká — 200° C. Nanejvýše nějaký lišejník na holých těch skalách může živořit. Co takto uvažuji, — nevím, jakou podivnou silou se to stalo — trubice dalekohledu se rozšířila, já mimoděk do ní vstoupil, ona se za mnou zavřela — — a já cítil, že padám — — Ne — letěl jsem — — ano letěli jsme tam vzhůru k těm cizím světům, světům plným taje a záhady. Mizela pod námi Země — až jen zářící srpek ve tmách pod námi z ní zbyl. A ten srpek se menšil a menšil —

zůstal pak již jen zlatočervený svítící bod — — — hvězda. Přede mnou objevil se nový svět. Rudě zářil, spleť rovných čar, vedených jako podle pravítka, kryla jeho povrch. Moří bylo méně než na Zemi. U nás zaujímá dvě třetiny povrchu zemského voda, zde byla jen asi polovička vody a polovic souše. Inu, poznal jsem jej — byl to Mars. I jeho dva měsíce Deima a Foiba jsem zahlédl. Marně však jsem se namáhal rozpoznati — co je to ty černé přímky, jimž my tu na zemi říkáme kanály. Kdybych byl měl dalekohled, byl bych zajisté tajemství jejich rozluštil, ale vždyť můj ubohý přístroj byl přetvořen ve vzdušnou loď a já v něm seděl! Byl jsem tak blizoučko, že viděl jsem je pouhým okem tak jako odtud nejlepšími dalekohledy. Dále bude Flammarion tvrdit, že jsou to skutečné kanály, zbudované inženýry marsickými, aby kraj byl dostatečně zavodňován, dále bude říkat Fizeau, že Mars je celý pokryt ledovci, a ony nešťastné čáry že jsou pukliny v nich, a jiní tomu budou odporovat, protože je na Marsu teplota jen o málo nižší než u nás, a tudíž ledovce by nemohly tam vzniknout. Nejpodivnější je to, že tloušťka, ba i někdy částečně směr těch přímek, se mění a že se vždycky na jaře a na podzim zdvojují. — Já jsem zatím letěl dále, jen zářící čepičky na pólech planety jsem ještě zahlédl. Je prý to sníh, který vždy, když tam na Marsu mají jaro, roztaje. My pak vidíme, že se čepička značně zmenšila. — Minul jsem pásno malých planet a blížil jsem se k Jupiteru. To je vám pořádný chlapík. Jeho průměr měří 143.760 km. Obklopen je velice hustou atmosférou, takže my vlastně ani na jeho povrch

nevidíme. Kůra jeho je ještě velice slabá a jádro zcela tekuté. Jeden čas bylo pozorovat velkou červenou skvrnu na jižní polokouli — snad lávové jezero, které prorhnuvší kůru rozlilo se po povrchu. Jinak vlastně naše pozorování omezuje se na miračna, která planetu obalují. Má devět měsíců, a zvláštní jest to, že osmý obíhá opačným směrem než ostatní. Je to nějaké cizí těleso, které Jupiter později k sobě přitáhl a učinil svou souběžnicí. Odtud putoval jsem k Saturnu, kterého všichni dobře znáte

Tlumený smích, šeptání — profesor se usmívá — —.

»— — má kolem sebe tři kruhy meteoritů a 10 měsíců. Je ta naše Země chudá a'e počkejte, já něco objevil, uvidíte, že není. Saturn je asi také hvězda, na které se život teprve zrodí. Jeho specifická hmotnost rovná se specifické hmotě jedlového dřeva, je tedy velice lehký — ještě neutuhlý. K Uranu a Neptunu se mi již nechťelo. Bylo mi zima. Vždyť jsem se již byl vzdálil od naší země přes 800 milionů kilometrů. Uran obíhá ve vzdálenosti 2 miliard od Slunce a Neptun 4 miliardy km. Rok na Neptunu trvá 164 našich let. Hvězda je to velice roztomilá, protože přispěla k slávě naší matematiky. Dráhu její totiž francouzský matematik Leverier, dříve ještě než byla objevena, vypočítal z úchylek Urana, na něž Neptun svou přitažlivostí působí. Nedávno byly zase pozorovány úchyly ve dráze Neptunově, bude tedy asi ještě nějaká planeta, nám dosud neznámá, existovat za Neptunem. O životě na těchto dvou světech je nám těžko mluvit. Vyloučen není. Nesmíme si mysliti, že život může býti pouze tam, kde jsou stejné podmínky životní jako u nás. Mohou býti jiné organismy, než jsme my, dokonalejší, jinak zařízené. Nesmíme býti tak úzkoprsí jako za středověku, kdy se namítalo proti obydlínosti Jupitera, že by tam mohli býti obyvatelé naneivýše tak velcí jako myši pro velikou váhu všech těles na něm (taková polní myš by tam vážila 60 kg, co by musil vážit člověk!). A tak malí živočichové by nemohli ovládati dalekohledy (!), proto nemohou tam žít! Proč by hnala se ta všechna tělesa, ty světy vesmírem? Aby nesla na sobě smrt? Nikdy. Pohleďte na oblohu, když hvězdy září. Kolik jich vidíte (kromě těch, které mají klidné světlo, to jsou planety), všechny jsou slunce, slunce, jako je naše. A všechny mají kolem

sebe své planety, planety zase měsíce a i — stě že velká část jich nese na sobě lidstva, spějící k svému vývinu. Jiné jsou již mrtvé, na některých se život rodí — — — jaká krásas! — Ale proč to všechno je? Odkud to povstalo? Z mlhovin. Odkud povstaly mlhoviny? Věda mlčí — Zde mluví k nám pouze víra — náboženství. Zatím, co jsem takto uvažoval, obrátil jsem svoji vzducholod', čtíte se shlédnouti ještě Venuši a Merkur, které jsou blíže Slunci, nežli my. Venuše je po Martu nejspíše obydlena, ale lidstvo její bude asi teprve v díluviu. Má velice husté ovzduší podobného složení jako naše. V celku o těchto dvou planetách toho mnoho nevíme. Zejména Merkura lze těžko pozorovat. Objevuje se buď krátce po západu, nebo před východem slunce. Byl bych je tedy velice rád navštívil, když tu upoutal moji pozornost jiný zjev. Blížil jsem se k zemi. Tu z čista jasna objevil se přede mnou — — no měsíc to byl, nic jiného, ale byl mi nějak podivný, nemohl jsem jeho krátery a horstva poznati. Myslil jsem si, že to snad bude druhá strana našeho Měsíce, kterou nám není dopřáno nikdy viděti, poněvadž Měsíc má stejnou dobu oběhu kolem Země jako otáčení kolem své osy, když v tom jsem náš starý Měsíc skutečně spatřil a jako starého dobrého známého jej ihned dobře poznal. »Co však je tohle?« myslil jsem si. Hvězda úplně neznámá — — v blízkosti Země — — v blízkosti Země — — jistě, že obíhá kolem ní — — tedy měsíc! Ano! To je ten obydlenný měsíc, o němž píše Svatopluk Čech! Proč by měla míti Země jen jeden, když Mars může míti dva a je pětikrát menší než ona! Země má tedy také dva měsíce a já jsem objevil toho druhého! Cítil jsem se neobyčejně šťasten, a hluboký vděk k tomu neznámému měsíci prochvíval mou duší. »Měsíčku! Luno zářná, já tě zbožňuji! Jaké štěstí mi to přinášíš!« — »Ale, milostpane, dyť nastydnou, maj' rozum, dyť ležej' na holech dlaždicích!« — »Luno, já tě zbožňuji! Tys' štěstí mé!«

»Šmarjá, milostpane, pamatujou se! Tak dlouho se neženili! A já jsem již přece také usedlá osoba!«

»Luno!«

»E, dyk sem Mári, jaká blůma! Dou si raděj lehnout!«

— — — — —

Dodnes je mezi septimány spor o to, z astronomie, či zda skutečně pokládal se
jestli jim tohle pan profesor vypravoval jen za objevitele druhého měsíce
proto, aby jim co nejzábavněji vyložil něco

JAR. ZNOROV
(1914.)

✻ ✻ ✻

Modlitba.

Zapadl den
a kvapí čas,
sklání se sen,
je plný krás,
ó Pane můj!

Všecko již spí,
i vítr stích',
touha jen chví
se v nádrech mých,
ó Pane můj!

Plninko hvězd
jde po nebi,
každinký vzdech
Tě velebí,
ó Pane můj!

✻ ✻ ✻

DR. JOSEF FOLTÝNOVSKÝ

Spiritismus.

Spiritismus tkví svými kořeny ve všeobecné víře lidstva všech věků, že duše lidská je nesmrtelná. Svým původem sahá spiritismus do nejstarších dob, ba možno říci, že je tak starý jako lidstvo samo. U všech národů jevila se touha vejíti ve styk se zemřelými a zvědět od nich něco o životě záhrobním. Plinius píše o tomto styku živých se zemřelými u Peršanů; podobně Egypťané vyvolávali duše zemřelých a rozmlouvali s nimi. U Řeků známo bylo vyvolávání duchů již v době homérské: líčíť Odyseia, kterak vyvolán byl z podsvětí stín Agamemnonův, Ajantův; Patroklův, Achillův (XI. zpěv). Putarch (III. 184) vypravuje zas, že velký vojevůdce Kimon odebral se do Herakley, aby se tam potěšil se stínem své zemřelé sestry. Podobných případů vykazuje řecký starověk hojnost. Též u Římanů bylo vyvolávání duchů (nekromantie) známo. Cicero zmiňuje se o svém vrstevníku Appiovi, že vyvolával duše zemřelých, a svému protivníku Vatiniovi vytýká, že vyvolává duše zemřelých a bohům podsvětí že obětuje vnitřnosti hochů (Proti Vatiniovi 6. kap.) Dokonce i císařové římské obraceli se na zaklínáče duchů; tak Nero, Caracalla. Ba císařové Didius Julianus, Heliogabalus a Valerianus přinášeli pro kouzelné účely i oběti lidské.

V uvedených věcech je mnoho totožného s moderním spiritismem, jak sami spiritisté přiznávají. S křesťanstvím bylo zaklínání duchů vymýceno, ale ne docela. Ještě i ve středověku pozorujeme mnohé stopy nekromantie, a u pohanských národů bují zaklínání duchů stále.

Původ novodobého spiritismu dlužno hledati v Americe v polovici 19. století. Již před

tím sice známo bylo v Americe pohybování stolu, položí-li se naň ruce, ale vlastní spiritismus objevil se teprve r. 1848. Té doby žila v osadě Hydesville poblíž New-Yorku rodina Foxova, jež náležela vyznáním k sektě methodistů. Dospělé dvě dcery, Lea a Kateřina, slyšely kteréhosi večera v únoru klepati na zeď. Klepání sesilovalo se denně a vycháze'o i ze skříní, pohovek, dveří a hlavně stolů. Jmenované dcery dodaly si konečně zmužilosti a žádaly neznámou příčinu těchto jevů, aby bylo zaklepáno v jistém počtu. Stalo se. Matka dokonce žádala, by klepáním udáno bylo stáří obou dcer, což též hned splněno. Nyní dotazovaly se matka i dcery po různých věcech a odpovědi dávány jim ochotně klepáním. Podle počtu úderů vytvořena pak jakási abeceda a nastal styk prý s duchem člověka, který před 5 roky byl v domě tom zavražděn.

Události ty způsobily pochopitelně ve veřejnosti veliký rozruch. I úřady všimly si věci a začaly vše vyšetřovati: podvodu však žádného nezjistily. V dubnu 1848 odstěhovala se rodina Foxova do Rochestru, by zbavila se obtížných těch zjevů; ale ty projevovaly se v Rochestru silou ještě větší. Po delší době začato s pokusy i v domech jiných a v listopadu 1849 uspořádána velká schůze v »Korintském« sále v Rochestru. Lid hrnul se pak do domu Foxových, aby se dověděl různé věci od duchů ze záhrobí; z mnohých měst přicházela pozvání, aby tam konali sedánky. Že pak pozváním všem nebylo možno vyhovět, pokusili se mnozí, zda by též sami nemohli »duchy vyvolávatí«. Mnohým se to podařilo a to ještě skvěleji, nežli Foxovým. Tak rozšířil se spiritismus brzy po vši

Americe a přešel za krátko i do Evropy, kde našel hojně stoupenců, nejen ve třídách prostých, nýbrž i u vzdělaných. —

Zjevy spiritistické jsou různého druhu. Nedeje se však vždycky a u všech lidí stejně. Takové lidi, kteří jsou pro zjevy spiritistické zvláště vnímaví, nazývají spiritisté media. — Kterí lidé jsou dobrým mediem?

Dlužno si tu všimnouti nauky spiritistické o člověku. Člověk podle spiritistů skládá se ze tří částí: ze vtěleného ducha, který jest nejvznešenější částí člověka; z hmotného těla, jež objímá duši jako hrubý zevní obal; a z jemné, polohmotné látky, jež spojuje ducha s hrubým tělem. Látka tato zove se

nervoaaura, perisprit, fluid neb ód. Perisprit představují sobě spiritisté jako prchavé, páře podobné tělo, z elektrické nebo jiné nějaké látky utvořené. Při smrti opouští duch pouze hrubé, hmotné tělo; perisprit zůstává však s duchem spojen stále a spojuje se pak s perispritem lidí žijících. U některých lidí prý je perisprit s tělem volněji spojen: perisprit jakoby vytékal z jejich organismu. Je-li pak perisprit zjevujícího se ducha a perisprit živoucí osoby stejnorodý, nastane spojení obou perispiritů: osoba stane se mediem, a duch používá pak perispritu media, by na jeho orgány nebo na jiné předměty působil. Tak vykládají působení duchů spiritisté.

(Pokrač.)

JAROSLAV HYNEK:

Náš zpěv.

(Sl. L. Fibrasové.)

Ten starý žár nám dosud v srdci plá
a činy hotové jen konejme!
Slib, jež jsme sobě dali,
ten chámí nevyrváli
nám z mysli našich železných!

S tím starým žárem v srdci zmiráme
— i naši hruď kdys země pokryje —
Prach kostí vítr s hrobů věje
a tajnou sudbou noc nám pje:
Že pomsta pomsta naše je!

Dle různých pramenů zpracoval M. DANĚK T. J.:)*

Věřící věda.

Víra a vzdělanost prý se nesnesou. Jen lidé nevědomí a omezení prý ještě věří. To tvrzení stokrát už vyvrácené stále a stále se opakuje s umíněností vzdorovitého děčka. Usmáli bychom se mu a nevšímalí si ho, kdyby nepůsobilo stále otravným svým vlivem na slabé duše.

Zvláště studenti jsou vystaveni nebezpečí podlehnouti jeho někdy až suggestivnímu vlivu. Přímou nebo nepřímou se jim to hlásá i ve škole, že věda už dávno nebere vážně náboženství. Ukazuje se na úžasný pokrok lidstva v posledním století. A ti, kdož geniálním rozpětím ducha přinutí přírodu vzdáti se svých tajemství, nechtějí prý s vírou v Boha, zvláště s křesťanstvím nic mít. Toť prý nejlepší a definitivní odbytí víry v nadpřirozeno.

I kdyby bylo pravda, že nevěrci to byli, kteří zprostředkovali lidstvu všecken moderní materiální a duševní pokrok, přece proti víře v Boha by to ničeho nedokazovalo. Mu-

žové oni jsou sice autoritami ve fyzice, v chemii, elektřině, ale ne v náboženské vědě. Výzkumy a objevy jsou pouhá fakta bez přímého vztahu k víře. K úsudku, zda vědecké poznání odporuje poznání náboženskému či ne, dojde se jen srovnáním obojího a logickým soudem. Při tom ovšem není omyl vyloučen, zvláště u lidí v dotyčných otázkách nedosti důkladně vzdělaných. Proto právem žádáme u těch, kteří to činí, aby vedle vědomostí odborných měli i důkladné filosofické vzdělání. Jedná-li se o pravdy náboženství zjeveného, nadpřirozeného, nedovede o nich správně souditi, leč ten, kdo je o nich důkladně poučen, či kdo je theologicky odborně vzdělán.

A pak víme, že není ještě všechno vždy správné, co se povídá. Rozpor mezi vědou a vírou, je-li jaký, dá se snadno poznati. Je to dějinná událost. Proto nahlédneme do dějin a ptejme se jich. »Pravda vás osvobodí.

Víra a věda! Kdysi byla úplná shoda mezi nimi. Tehdy, kdy církev katolická jediná nebo aspoň v prvních řadách třímala pochodeň osvěty. Největší učenci světa skláněli pokorně čelo před Božskou velebností. Vyberu namátkou několik jmen.

(Pokrač.)

*) K článku bylo nejvíce použito výtečného díla: K. A. Kneller S. J., Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft. Freiburg i. B. Herder. 1912. 3—4.

Jak založíme »Studentské Cyrilometodějské odbory.« (S. C. O.)

Misijní práce v S. C. O. má nám býti v dnešní sobecké a hmotařské době pramenem ideálního snažení, nezištné a obětavé lásky k víře a Slovanstvu. Musí proto býti pramenem tak přístupným, aby z něho mohl pít náboženské nadšení každý student — bez rozdílu věku a stupně vzdělání, osamocený jednotlivec i celé organisace.

Tomuto požadavku vyhovuje volná misijní organisace, o níž zde již v hlavních rysech psáno. Dá se tak S. C. O. všude přizpůsobiti poměrům a jen na nás je, abychom je zařizovali co neipraktičtěji.

Uvedu některé myšlenky, jež mohou býti kolegům při zakládání S. C. O. vodítkem.*) Musíme mít zvláště zřetel k tomu, aby se každý náš student apoštolátní práce účastniti mohl a se jí též činně zúčastnil, aby každý četl Slovanský misijní časopis, šířil spisy a brožury vydávané »Apoštolátem Sv. C. a M.« a tak seznámil se i jiné s misijní otázkou Slovanstvu, již je nám idea cyrilometodějská. — Proto poněkud jinak ustavíme S. C. O. při »Student. Soc. Sdruž.«, »Vzděl. kroužcích středoškolských«, jinak v internátech (konvikt., seminářích, pensionátech), jinak budeme apoštolovat ve škole, v místech, kde je málo našich a kde není našich organisací.

Při S. S. S., Středoškolských. vzdělávacích kroužcích, založíme S. C. O. jako ostatní již při nich stávající odbory. Na ustavující schůzi rozdělí se přihlášení členové odboru v družstva po pěti, šesti členech, kteří si ze svého středu zvolí předáka. Předáci družstev tvoří misijní radu, které předsedá jí volený hlavní vůdce místního S. C. O.. (Při větším počtu členů a družstev volí rada ze svého středu vedle vůdce ještě zvláštního funkcionáře, jako hlav. sběratele (pokladníka), zapisovatele etc.) Členové družstev odevzdávají svým předákům svůj díl předplatného na časopis »Apoštolát« (1.20 Kč ročně), dobrovolné dary, dále poštovní známky, staniol, atd., o čemž vedou předáci přesné výkazy. Předáci odvádějí plody sběratelské horlivosti členů hlavnímu vůdci (resp. pokladníku), který vše zasílá »Apoštolátu sv. C. a M.«

»Apoštolát« zasílá pro každé družstvo 1 exemplář časopisu »Apoštol« a pro členy S. C. O. vydané spisky. Dobrovolných příspěvků a výměnků ze sbírek poštovních známek, mincí, staniolu a t. d. užije se k účelům unionistickým, později přímo k podpoře Slovanství.

*) Platí též pro katolické studentky.

sionářů na Rusi. Časopis v družství koluje a zůstává pak v odměnu za horlivost majetkem předákův. Družstvo stane se jako celek údem »Apoštolátu sv. C. a M.«

Mimo to je dnes na základě usnesení výboru Ústředí ze dne 14. října t. r. každý organisovaný katolický student přímým členem »Apoštolátu«; platí tudíž ještě měsíční členský apoštolátní příspěvek (1.50 Kč ročně), který se však vybírá současně s členským příspěvkem našich sdružení a spolků, a uvoluje se k obvyklé apoštolátní modlitbě za sňatí Slovanů u víře.

S. C. O. koná pravidelné, aspoň měsíční schůze, při kterých pozvaný řečník nebo některý člen promluví stručně na thema s myšlenkou cyrilometodějskou související; nato se členstvo radí o podnicích (přednáškách, cyrilomet. akademiích) ve prospěch Unie, na konec případně předáci vyberou a odvedou předplatné, rozdájí časopisy atd. Protektory S. C. O. při S. S. S. bývají duchovní rádcové. Ve výroční dny úmrtí našich věrozvěstů (14. II. a 6. IV.), resp. nejbližší neděli pořádá S. C. O. pro širší katol. veřejnost slavnostní cyrilometodějskou akademii, při níž výbranými čísly hudebními a pěveckými, přednáškami o významu sv. apoštolů a jejich idey, cyrilomet. výstavkami atd. seznamují obecenstvo s hnutím. Slavnost koná se ve prospěch »Apoštolátu«. Vůdcové místních S. C. O. podávají »Apoštolátu« a časopisům zprávy o své činnosti, aby mohl býti veden přehled naší vlastní práce.

V internátech: každá třída zvolí si předáka, zapisovatele a pokladníka. Předáci tříd tvoří misijní radu, které předsedá předák nejvyšší třídy. Předáci tříd rozdělí si své spolužáky na pětičlenná družstva, vybírají od každého člena povinný měsíční příspěvek a dostávají pro každé družstvo 1 exemplář časopisu. Časopisy se po přečtení uschovávají a koncem roku slavnostně ve prospěch Slovanství vylicitují. Nad misijní činností s láskou bdí prefekt nebo spiritual ústavu. Ostatní je podobné jako u S. C. O. při S. S. S.

Ve škole, v třídách, kde je málo stejně smýšlejících, v místech, kde našich studentských organisací není, získá našinec ještě čtyři (nebo alespoň dva) druhy, utvoří s nimi družstvo »Stud. cyrilomet. odboru« při »Apoštolátu«, vybírá měsíční příspěvek (15—20 hal.), dostává pro své komilitony časopis, který dá kolovat, načež zůstane v jeho majetku. Kde je takových družstev

několik, posílá se časopis pro úsporu poštovního na jednu adresu. Tento způsob apoštolské práce ve škole je snadný o nedá se proti němu — protože privátnímu — ničeho se strany nepřátelské namítnouti. Máť každý student právo složit si se svými kamarády na časopis nebo jiný šlechtný účel. Předák může snadno se svými druhy jed-

nat i mimo školu (vybírat příspěvky, sbírat poštovní známky, stanol atd.).

Vzhůru tedy, bratři, k práci za jedno Království Boží Slovanských duší!

P. r. Oznamte redakci »Jitra«, kde již S. C. O. jest založeno (po případě 5 čl. družstva), aby o tom mohlo býti v příštím čísle referováno.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

A. ADAM

Hospodářské dějiny lidstva.

II. Períoda křesťansko-germánská. (Pokračování.)

Stav rolnický:

Nositel středověké kultury — alespoň na jeho počátku, byli hlavně Germáni. Římská kultura je romanisovala — a jenom tam, kde prvky germánské byly silnější, uchovali si více svůj germánský ráz. V klidných dobách však se stále více přizpůsobovali domorodcům, takže se nám z původního práva germánského zachovaly jenom zbytky.

Doba neustálých bojů a sociální nejistoty vytvořila zvláštní strukturu středověké společnosti, t. zv. feudální soustavu.

U Germánů byl majetníkem všeho jmění král, jenž potom dával úděly velmožům za válečné služby, anebo jiné zásluhy. Tito zase podobně propůjčovali často svých statků v léno sedlákům. Postupem času poměrně těsný svazek znenáhla se uvolňoval, až se vytvořil samostatný selský stav, ač sociálně byl závislý na vyšším pánu. Vzniká společenský útvar — naprosto odlišný od struktury společnosti starověké. Zde je celá společnost spojena v organický celek — ne tak rozbita v jednotlivé atomy — jako to bylo ve starověku.

Jednotlivé stavy požívaly naprosto autonomie — měly dokonce i právo vlastních soudů. Jsme v době — kterou charakterisuje výrok švábského zemského práva: »Žádný člověk není majetkem jiného!«

Ale teď nastává vývoj poněkud méně příznivý. Vojenská služba byla a je pro selský stav největší obtíž. Aby se vojákovaní vyhnuli — dávali se sedláci dobrovolně v poddanství knížatům světským anebo duchovním, vzdávajíce se práva samostatně účasti na vojenských taženích. Tak pozbývají sedláci své moci politické, nepozbývají však správy své půdy, jež přechází ve formální vlastnictví vrchnosti, která za sedláka vykonává pomocí žoldnéřů vojenskou povinnost.

Vznikají tedy ve středověku také latifundia ale vidíme hned, že je to něco docela jiného než latifundia římská. Zde se nejedná o vylidňování venkova, protože sedlák zůstává na své půdě a v odměnu za ochranu a vojenské úlevy — uvoluje se své vrchnosti odevzdávat jakési nájemné v naturalích, anebo v polní práci.

Tyto závazky však byly — zvláště na statech klášterů — velmi nepatrné. Tak na příklad v 15. století v Bavořích byly případy, že sedlák, mající dva voly — byl nucen vykonat svému klášteru čtyři dni práce a ročně odevzdat dvě kuřata. V Rakousku byl sedlák povinen svému pánu vykonat za celý rok dvanácte dni práce. To je tedy vývoj docela odchýlný proti antice — pohanství. Tvoří se latifundia majetkem, ale hospodářsky zůstávají samostatné statky. Nejdůležitější je to, že široké vrstvy zůstávají u půdy.

Selské právo středověké spočívalo na některých principech, jejichž objasnění — nám dá klíč k pochopení tehdejšího sociálního blahobytu a spokojenosti.

Nemůžeme tvrdit, že by snad v zájmu uvědomělého sociologického poznání o proletariátu, jako spíše jen instinktivně, položena byla zásada naprosté nedílnosti statků a živá i v posloupnosti dědické.

Nebylo naprosto přípustné, aby starogermánský sedlák rozdělil statek mezi své syny. Dcery pak byly z dědictví pozemkového naprosto vyloučeny, jako naproti tomu synové zas vyloučení byli z dědictví zařízení do domácnosti.

Tázeme se, co dělali ostatní synové?

Dostali jednak mírné odbytné na penězích a jednak se svým nejstarším, anebo nejmladším bratrem pracovali na otcovském statku.

Uvážíme-li, že se jedná o dobu živého, praktického křesťanství — shledáme, že nebylo v tom obtíží. (Pokrač.)

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Resoluce manifestačního sjezdu katol. studentstva čs. v Brně. I. Katol. studentstvo čs., shromážděné na manifestačním sjezdě v Brně dne 25. července 1920, dokazuje celé veřejnosti sňlu své organizace a svých ideových snah jak svou účastí, tak i důstojným a povznášejícím průběhem tohoto sjezdu. Při té příležitosti pronáší žádost ke všem příslušným činitelům, aby co nejdříve podniknuty byly nutné kroky k zabezpečení nábožensko-mravní výchovy ve všech studentských organizacích. Zejména klade důraz na zvýšení pozornosti školním bohoslužbám ve všech místech středních škol a na zavedení akademických bohoslužeb v sídlech universitních. — K zabezpečení hmotných potřeb obrací se na veřejnost katol. studentstva s prosbou, aby katol. studentstvu poskytla co možno největší podpory. Jen tak bude zabezpečeno postavení studentských domovů, vydávání studentských katol. časopisů a vybudování náležitého studentského sekretariátu. Vhodnou příležitostí k tomu cíli bude sbírka »Mikulášského daru« pro katol. studentstvo a upisování podílů na stavební družstvo »Sušil«, jež má vybudovati naše studentské domovy. — Poznámka: Ve smyslu této resoluce pověřila valná hromada Ústředí katol. studentstva čs. správní výbor úkolem, aby podobně jako loni, i letos podnikl akci Mikulášského daru k zajištění finančního základu našeho hnutí.

Strakova akademie — katol. studentstvu! Katolické studentstvo československé shromážděné na manifestačním sjezdě v Brně dne 25. července 1920, ohražuje se důrazně proti snahám různých činitelů — vynutit na vládě českoslov. republiky — konfiskaci Strakovy akademie v Praze — k účelům »Svazu českoslov. studentstva.« Opírajíce se o výslovná ustanovení poslední vůle zakladatele této nadace p. hraběte Straky prohlašujeme, že jediným oprávněným dědicem jejím po zrušení šlechtických řádů a titulů v českoslov. republice — jest katolické studentstvo. Zakladatel žádá výslovně, aby uživatelé nadace byli katolického smýšlení, aby se za něho v domácí kapli denně při mši sv. modlili a vnitřní náboženský život v akademii klade pod přísný dozor arcibiskupa pražského, jemuž dává zvláštní práva i veřejně na sněmě dovolávati se nápravy. U vědomí spravedlnosti svých požadavků — dovoláváme se i každého representanti katol. studentstva československého — svého dědictví a žádáme všechny kompetentní činitele, aby se postarali o to, aby

co nejdříve zjednáán byl právu průchod a Strakova akademie předána do správy »Ústředí kat. studentstva českoslov. v Praze.«

S. C. O. Ústředí katol. studentstva československého v Praze přijalo na své výborové schůzi dne 14. října 1920 na základě resoluce I. říšského sjezdu katol. studentstva v Brně a usnesení své valné hromady dne 26. července t. r. zásadu, aby členové organizací v Ústředí sdružených korporativně stali se členy Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje. Členský příspěvek Apoštolátu budiž připočten k členskému příspěvku našich organizací a ke konci správního roku hromadně zasílán přímo Apoštolátu. — Kde se jeví zvláštní zájem o účast studentstva na misijní práci Apoštolátu, doporučuje Ústředí zakládání »Studentských cyrilometodějských odborů« (S. C. O.) ve všech organizacích katol. studentstva, v nichž by drobná práce misijní (sbírání pošt. známek, staniolu atd.) a odebírání časopisu »Apoštolátu« bylo organizováno na základě systému pětičlenných družstev. (Bližší viz v článku »Jak založíme S. C. O.« od F. Nesrovnala.)

Manifestační sjezd katolického studentstva československého v Brně. (Dokončení.) — Předseda sjezdu po vyřízení nutných věcí formálních ohlásil účast; dle statistiky sjezdové kanceláře bylo dosud vydáno 1350 sjezdových legitimací, z nichž přes 800 je studentských. Před přechodem k dennímu pořadu pozdravil sjezd jeho čestný protektor nejdp. arcibiskup pražský, jenž ve vřelém proslovu postavil studentstvu heslo k dnešnímu sjezdu »Pravdou k svobodě«. Po něm přednesli nadšené pozdravy nejdp. biskup brněnský Klein, vůdce katol. lidu čs. prof. Šrámek, ředitel koleje Arnoštovy prof. Davídek z Prahy a dr. Hejčl jménem cyrilometodějské fakulty v Olomouci. Nato tajemník sjezdu přečetl písemné pozdravy sjezdu zaslané od katol. studentstva amerického, holandského, jihoslovanského, od katol. akademiků ve Vídni, dále dopisy J. M. p. kardinála Skrbenského, posl. dra Hrubana, posl. Bezděka a Čuřika z Brna, prof. dra Jar. Hrubana z Uh. Brodu, prof. Hamaje z Ružomberka, dra Zháněla z Prahy, akademiků slovenských atd. K dennímu pořadu ujal se potom slova první referent kol. Doležal z Prahy, jenž ve svém pečlivě propracovaném referátě »Životní credo katol. studentstva« nastínil základní idee našeho hnutí a dotkl se aktuálních otázek časových našeho života veřejného se stanoviska našeho programu. De-

baty účastnili se dr. David z Prahy a red. Zamykal z Olomouce. — Druhý referát o poslání katol. studentstva slovenského přednesl redaktor »Vatry« kol. Sidor z Ružomberka, jenž vyličil situaci mezi studentstvem na Slovensku a nastínil úkoly, jež slovenské studentstvo katol. očekávají. Debaty účastnili se senátor dr. Kovalík ze Žiliny, dr. Truksa z Trenčína a kol. Šráček z Holešova. — V odpoledním sjezdovém jednání, jehož účastnil se také J. M. opat Bařina ze St. Brna, po vyřizení různých formalii referovala česky a slovensky kol. Březinová z Levoče o významu organisace katol. studentek. V živé debatě promluvil dr. Daněk, dr. David, kol. Tomášek, kol. Šebek, red. Zamykal, dp. Schroller a kol. Doležal. — Posledním referátem byl organizační referát kol. Tomáška z Brna o »realisaci hnutí katol. studentstva«, v němž přednášející podal historii našeho hnutí, nastínil nejbližší úkoly a přednesl řadu velmi důležitých námětů a požadavků. V rozpravě bedlivě sledované promluvil red. Votoupal z Brna, kol. Šebek, dr. Dvorník z Olomouce, jenž probral slovanskou otázku a pojednal blíže o S. C. O., kol. Hudeček, dr. Daněk a red. Trčka. Resoluce referentem navržené schváleny jednomyslně. Na návrh kol. Pavelky z Prahy usneseno zaslati studentským katol. organisacím zahraničním sjezdové pozdravy. Tím program nedělní ukončen. Večer účastnili se účastníci sjezdu slavnostní akademie, pořádané »Moravane« na počest sjezdu. — Druhý den sjezdový byl taktéž zahájen bohoslužbami, jež měl J. M. arcibiskup dr. Kordač v kostele O. Redemptoristů. O 9. hod. zahájen předsedou opět sjezd přivítáním nových hostů: nejd. opata Šupa z Rajhradu, posl. Andreje Hlinky, dra F. X. Nováka, duchovního vůdce studentstva pražského, provinciála P. Mezírky, posl. Rýpara a Sedláčka, dra Sedláka, senátorů dra Krupky, Jílka, Ševčíka a mnoha jiných z řad duchovenstva i laiků. Legitimací do té doby vydáno 1628. Pozdravné připsy zaslali J. M. biskup dr. Kašpar z Hradce Králové, sen. dr. Karas z Prahy a j. V dopoledním sjezdovém jednání přednesli tři skvělé přednášky naši vynikající vůdcové J. M. nejd. arcibiskup dr. Kordač na téma »Věda a víra«, posl. Andrej Hlinka »Vzájemnost československá« a prof. dr. Sedlák z Brna »Národ český a katol. církev«. Přednášející byli sledováni s největší pozorností a odměňováni hlučným, neutuchajícím potleskem. — Za dopolední přestávky konala se valná hromada »Sušila«, na níž projednána záležitost vybudování studentských domů. — Odpoledne přednesl posl. dr. Nosek řeč o křesťansko-sociální obnově lidské společnosti, jež čestně svým obsahem i před-

nesem řadila se k přednáškám dopoledním. Zástupce »Sušila« dr. Daněk podal pak zprávu o činnosti a stavu »Sušila« a vybídl studentstvo k úsilovné práci pro vybudování vlastních studentských domovů. — Ústní pozdravy sjezdové přednesli za Ústřední radu Orla čs. místostarosta Žampach, za Literární jednotu K. Dostál-Lutinov z Prostějova, jménem českého klubu lidového zastupitelstva města Brna dr. Novotný, za křesť. soc. dělnictvo tajemník Landa, za živnostnictvo taj. Doležal, za Omladinu p. Hub, za středočeskou župu orelskou dp. Hartman z Berouna, za bohoslovce kol. Klement z Prahy, za katol. vídeňské Čechy p. Talár z Vídně, za katol. učitelstvo slč. učitelka Váňová z Brna atd. Ke konci poděkoval předseda sjezdu všem, kdož jakýmkoliv způsobem přispěli ke zdaru sjezdu a ukončil sjezd výzvou k houževnaté a obětavé práci v našem studentském hnutí. Sjezd ukončen národními hymnami a chóralem Svatováclavským. (Pozn. Podrobná zpráva o průběhu brněnského sjezdu s přednesenými referáty a debatou bude podána v památkovníku na manifestační sjezd katol. studentstva čs. v Brně, jenž vyjde později.)

Slavnostní akademie, již na počest všem účastníkům manifestačního sjezdu katol. studentstva čs. uspořádal v neděli 25. července večer spolek katol. studentů »Moravan« a S. S. S. v Brně, byla akademií opravdu slavnostní a vydařila se v každém ohledu. Velká dvorana Besedního domu naplnila se do posledního místa účastníky sjezdovými. Mezi četnými hosty přišel také Msgr. prof. Šrámek, kanovník dr. C. Stojan, opati Bařina a Šup, řada senátorů, poslanců a našich předních pracovníků. Za povznesené nálady a zvuků papěžské hymny přibyl protektor akademie J. M. nejd. arcibiskup Msgr. Dr. F. Kordač v průvodu J. M. nejd. biskupa brněnského Kleina, J. M. gener. vikáře Pospíšila a říd. koleje Arnošta z Pardubic prof. Davidka. Na uvítanou zapěl pěvecký sbor »Moravana« mužský sbor blahopřání nejd. protektoru sjezdovému. Po něm zahájil předseda »Moravana« kol. Šebek akademii kratším proslovem, v němž přivítal účastníky, nastínil obtížné poměry, v nichž studentstvo brněnské musí svou činnost vyvíjeti, a zdůraznil, že akademie má ráz čistě studentský že nebyli na ni voláni žádní umělci a virtuosové, nýbrž že členstvo »Moravana« a S. S. S. obsadilo si všechna čísla samo a postavilo na program akademie také řadu vlastních, čistě studentských prací. Tím zvědavost všech ještě více byla napiata. Hned první číslo »Hymna katol. studentstva« jest dílo, jež zrodilo se v tmavých »katakombách« »Moravana« — snad »Moravan« bude mít někdy možnost tuto

naši studentskou hymnu vydati. Mužský tento sbor s průvodem klavíru (čtyřručně), řízený dirigentem kol. Slav. Vachem, uchvátil v pravém slova smyslu mladé posluchačstvo, jež živě akklamovalo autora (kol. Joža Lac), jenž odměněn byl za svou práci vavřínovým věncem. Následovala pak recitace »Já zřel Tebe, Vítězi« (kol. Jaroslava Hynka), dále trio rovněž v obsazení studentském (bratři Vachové a kol. Krška), prostná s činkami (mužský dorost) a prostná členek. Také čísla tělocvičná překvapila jak svým ladným předvedením, tak zvláště tím, že většinou předvedeny vlastní práce studentské. Tak hned v 1. dílu prostná členek (autorka sl. Paulerová), znázorňující Pokušení, Modlitbu, Pokoru a Vítězství v doprovodu národních písní, byla milým překvapením. — Druhý oddíl zahájen byl sborem ženského S. S. za řízení kol. Kopřivové, jež předvedl Vendlorovu moravskou národní píseň »Starost o milého« a Říhovského »Motýly«. Následovala prostná členů (kol. Mastíka), solo klavírové (Smetanův Furiant z českých tanců), recitace »Keď hušle plačú« od Gr. Orlova a rytmické cviky dorostenek, jež nacvičila kol. Houdková. — V třetím oddíle členové za vedení cvičitele kol. J. Vachy předvedli ladné a přesně secvičené cviky na bradlech a dále jiné družstvo předvedlo skupinové cviky kol. Mastíka za jeho osobního vedení. Následovalo opět trio, dále Rutteův melodram »Bílá lilie« na slova K. J. Erbena a Bendlův mohutný sbor »Svoji k svému«. Hymnou Orlů byla slavnostní akademie ukončena. — »Našinec« v č. 168. píše o akademii takto: Oko pozorovatele

ponejprv může konstatovati, že to, o čem psáno bylo jako ideálu studentského hnutí a programu, došlo svého splnění na manifestačním sjezdu kat. studentstva v Brně. Cvičení, jež provedlo studentstvo, jak prostná, tak i na nářadí, překvapilo. Ano, překvapilo ještě více, když vešla ve známost jména mladých autorů a autorek jako osnovatelů obrazů a skupin, jež budily svým provedením skutečný obdiv. — Celá akademie měla ráz mladistvé invence a tvůrčí vůle, jež chce přes první potíže a začátky dál, výše a hlouběji až k virtuosnosti a všestranné dokonalosti jak ve formě kompoziční, tak i produktivní. I po této stránce vykazuje hnutí katol. studentstva značné nové plus a naše veřejnost a naši pracovníci jistě toho brněnskému studentstvu nezapomenou. — Studentstvo a hosté také nikde neskrbli pochvalou a uznáním, co pochvaly a uznání si zasloužilo, a setrvali do pozdních hodin nočních ve veselé a pružné náladě. —

Krajinský sjezd katol. studentstva čs. v Kutné Hoře. Prázdninová činnost československého ka-

tolického studentstva se nejúčinněji projevuje v pořádání studentských sjezdů. Jejich účelem jest jednak seznámení katolické studentstvo s jeho povinnostmi, jednak utužení v každém jednotlivci jeho přesvědčení náboženské a konečně spojení všechny k pilné práci za týmž cílem. Dne 15. srpna letošních prázdnin pořádán byl krajinský sjezd katolického studentstva též u nás v Kutné Hoře. Přípravy konali jsme už ve školním roce za laskavého přispění a pomoci kolegů z Ústředí, kteří zasílali nám rady; neb netajíme se tím, jsme v této dosti široké a důležité akci sjezdové velmi neznalí. Ale Bohu díky sjezd dopadl nad očekávání naše. Když povážíme, že o letošních prázdninách pořádány byly 4 sjezdy krajinské a velezdařilý říšský sjezd v Brně, když v úvahu bereme ty veliké svízele dopravní (zvýšení jízdného) — pak musíme s potěšením vzpomínati na náš krajinský sjezd v Kutné Hoře a doufati, že příští, bude-li zde pořádán, přinese překvapení celé naší veřejnosti. Pořad sjezdu byl následující: Účastníci sjezdu dostavili se většinou již dne 14. srpna. Téhož dne pořádán byl přátelský večírek v hotelu »Pošta«. Dne 15. srpna po společné mši svaté v chrámu sv. Jana Nepomuckého, kterou sloužil p. prof. reálky Müller, následovalo zahájení sjezdu předsed. kutnohorského S. S. S. kolegyní T. Houkalovou, která vítá srdečně přítomné a přeje si, aby tento sjezd přinesl hojné ovoce nejen v okolí, ale aby probudili se k práci i ti, kteří dosud lhostejně na nás hleděli. Na to navržen byl kol. Trojanem jednací řád a přijat. Kol. Pavelka pak navrhuje předsednictvo sjezdové. Za předsedu zvolen PhC. Šráček, který ihned ujímá se celého dalšího jednání. Čte pozdravy sjezdu, zaslané od prof. Davidka a posl. Aug. Rozsypalové a j. a pak žádá Dra J. Davida, aby promluvil na thema: Náš poměr k otázkám dneška. Dr. David tu probírá jednotlivé filosofické systémy dnešní doby, které však nemohou uspokojiti a také neuspokojují lidstvo a zdůrazňuje jedině správný názor křesťanský. Kolegyně F. Adamová v procitěné přednášce poukazuje na vliv křesťanský na úctu k ženě a vytýká též povinnosti ženy křesťanské. Referát kol. L. Pavelky: Práce v odborech S. S. S., klade důraz i na stránku praktickou. Jednání sjezdové bylo přerušeno, načež účastníci odebrali se k společnému obědu. Odpolední referát kol. A. Janáčka: Dnešní poměry ve studentstvu, dotýká se celé historie studentského hnutí v jednotlivých národech a zvláště přísné kritice podrobuje život dnešního studentstva. K debatě po jednotlivých referátech přihlásili se: Dp. prof. Frydrych, dp. prof. Adam, dr. J. David, kol. Uhlíř, kol. Mazanec a slečna Petříková. Po

ukončení jednání sjezdového prohlédli si účastníci památky Kutné Hory, o nichž zajímavý výklad laskavě podal dp. katecheta Mašina. Na rozloučenou pořádán byl opět přátelský večírek. V pondělí pokračováno bylo v prohlídce Kutné Hory a památek Sedlce. Účastníků bylo celkem 160 a zastoupena zde byla S. S. S.: z Čáslavě, z Chrudimě, z Hradce Králové, z Ml. Boleslavě, kromě účastníků z Prahy a Kutné Hory. Morální výsledek našeho sjezdu byl krásný, neboť bylo po něm ustanoveno založení S. S. S. v Kolíně, v Pardubicích a v Turnově. T. H.

Organisační. V nejbližších dnech budou všem S. S. S. a kroužkům rozeslány cirkuláře s pokyny o akci »Mikulášského daru«. Jest třeba, aby všechny organizace v Ústředí sdružené věnovaly provedení této akce největší pozornost. Upozorňujeme také na úvodník tohoto čísla, v němž mnohé dobré náměty pro provedení sbírky Mikulášského daru jsou podány. Akce Mikulášského daru budiž nyní nejdůležitějším úkolem každého S. S. S. a kroužku! — Všimněte si ještě jednou pokynů sekretariátu v 1. čísle org. věstníku »Jitro« uvedených a pokud jste ještě neučinili žádost všem svým povinnostem vůči Ústředí tam připomenutým, učinite tak ihned! Funkcionáři budtež ve své činnosti pravidelní a přesní. — Sekretariát.

S. S. S. v Praze. I v druhém roce svého trvání naše sdružení pilně pracovalo. Program čteně navštěvovaných schůzí členských, které se konají nyní každých 14 dní, vyplnili sami členové přednáškami, všímajíce si literatury, technických věd, některých otázek časových a pod. Po přednáškách se rozvinula vždy čilá debata. Přednáška kol. Mádlů »O slovanské otázce« vedla k založení dvou S. C. O. při našem sdružení. Vedle dramatického a literárního zřízení ještě kroužek pěvecký, tělocvičný a apologetický. Odbor dramatický uspořádal na jaře divadelní večer s pěkným úspěchem. Kroužek pěvecký, který navštěvují i členky dívčího sdružení, vystoupil po prvé při večírku, pořádaném na počest slovenských studentů, dlících v Praze se státní výpravou. Tělocvičný kroužek »Orla« cvičí společně s odborem Č. L. A. a jest dosti četný. Na svátek sv. Jana Nepomuckého a na den Božího Těla účastnilo se členstvo průvodu na Hradčanech, projevujíc tak veřejně své náboženské přesvědčení. Před koncem školního roku vykonalo sdružení společně s Č. L. A. svou každoroční pout do Staré Boleslavi, kde v kryptě chrámu sv. Václava členové přijali Tělo Páně. Protože pouti účastnila se i východočeská S. S. S., přispělo se tak i k vzájemnému poznání. Přes to, že většina členů o prázdninách odjela z Prahy, konány schůze dále, alespoň pro

členy, kteří v Praze zůstali. Program většinou vyplněn debatami o činnosti S. S. S. v příštím školním roce. Ve značném počtu vykonali členové i studentské exercicie v Bubenči, přistoupivše pak společně k stolu Páně. Na sjezdech bylo sdružení zastoupeno oficielními delegáty v Brně, v Ružomberku, v Kutné Hoře a v Českých Budějovicích.

Dílňa S. S. S. v Praze. Aby sociální činnost vzdělávací byla uvedena ve skutek, založena při našem S. S. S. studentská dílna zásluhou kol. Dr. Knížete a Ing. Zvoníčka, seniorů Č. L. A. Základní myšlenkou jest snaha seznámiti studenty se základními pracemi ručními a poučiti je o důležitosti práce. Jistě není na škodu, může-li si člověk menší opravy poškozených předmětů provést sám. Jednak ušetří, jednak si předmětu potom i více váží. Důležitější však jest, že student z vlastní zkušenosti pozná, jak namáhavou jest práce ruční a jak často potřebuje i rozvahy a důmyslu. Tím vším naučí se student vážnosti a úctě k práci i k dělníku, naučí se s dělníkem jinak obcovati než dosud. Sám bude hleděti od něho nabýti zkušeností a naopak, pakud jeho vědomosti sahají, ochotně dělníka poučí a zpraví o věcech, kterým on nemůže věnovati svého plného zájmu a času. V tom právě záleží značný kus sociální práce, jež jest naším programem. A posléze práce v dílně poskytne studentovi po namáhavém studiu příjemného osvěžení duševního i tělesného. Naučí ho pohotovosti, jistotě, vytrvalosti a lásce k práci. To jsou zásady, které založením studentské dílny se mají také uskutečniti. V jiných zemích, zvláště v Americe, studentské dílny již dávno jsou zřízeny, u nás však stále zůstává při pokusech. Avšak naše dílna nesmí zůstatí pouhým pokusem! Práce v ní se musí rozvinouti dále. K tomu však třeba řádného zařízení a nadšení pro práci. Nadšení zde jest, zařízení se však velice těžko shání. Členové naši sami přinesli některé nástroje z domova a ze skromných podpor opatřeny některé důležitější nástroje větší. Dnes máme vypravený — ovšem skromně — odbor knihařský, který také právě zahájil činnost. V ostatních odborech pracné shánění nástrojů a nedostatek prostředků brzdí činnost větší. Obracíme se proto na naši katolickou veřejnost, pevně očekávajice, že jistě nedá ušlechtilé snaze našeho členstva zaniknouti a jako dosud i nyní obětavě přispěje. Obracíme se též ke kolegům studentům, čtenářům Jitra a v našich S. S. S. neorganizovaných. V domácnostech jest často nástroj, kterého se málo anebo vůbec nepoužívá a dílně náš by prospěl. Jistě by rodiče nic proti tomu neměli, dozvěděli-li se, k čemu má sloužit, aby jej daroval našemu sdružení. Vždyť my-

šlenka tak ušlechtilá vyžaduje a zaslouhuje podpory a porozumění a členové naši práci svou pak dokáží, že podpory a pomoci skutečně využili k práci usilovné a cílevědomé, jejíž výsledky naše přátelé jistě uspokojí zcela. Studenti naši vzdávají již předem srdečný dík za všechnu pomoc a přátelské přispění. K. Haas, předseda S. S. S. v Praze II., Voršilská 1.

Přerov. Vzdělávací kroužek katol. studentů, zapustivší hluboko kořeny své do horké půdy přerovské v době, kdy nejméně se jevila vhodná příležitost, ježto vše stálo proti nám, nebo mimo nás, může dnes býti spokojen s dílem, jež vykonala jednoroční obětavá jeho práce. Nemožno se dnes zmiňovati o podrobnostech, nýbrž nutno jen dotknouti se hlavní práce naší v poslední době. Exercicií velehradských se účastnilo 10 členů kroužku. Při krajiňském sjezdu katol. studentstva v Uherském Hradišti sehráli naši ochotníci slov. divadelní kus »Rozmajrín«. Překážky, jež se nám stavěly v cestu, byly veliké. Provedení kusu, jak přiznaly kat. časopisy, bylo skvělé. Kroužku dostalo se nového duchovního rádce, p. prof. Ertla, jenž přesazen z Prostějova na zdejší reálné gymnasium. Obětavými rádci našimi jsou dosud p. prof. Holubníček a dp. Chýlek; odešel však od nás p. Dr. Libický do Vídně. Naše spolková činnost je velmi čilá. Členské schůze s přednáškami se konají každou neděli o 10. hod. dop. ve spolkové místnosti na faře. V našem školním období dlužno zde připomenouti přednášku kol. Ohery na thema »Náboženství a nynější směry«, kol. předsedy Dorazila »Katolická církev a český národ« též kol. Roztočil, předseda U. K. S. Č., jenž počátkem školního roku zavítal mezi nás, vyložil nám v přednášce směrnice k další činnosti a dal potřebné rady a pokyny. Kroužek má odbor dramatický, hudební a pěvecký. Snad se uskuteční i přání p. prof. Ertla, obětavého a milého rádce — odbor tělocvičný »Orel«. Práce je tedy naším programem a to práce na obrození našeho národa ze středu nadšené inteligence na zásadách Cyrilo-Methodějských. Čím více obtíží a útoků, tím více vážíme si ideálu víry, tím více rosteme a mohutníme, tím spíše se poznáváme. Však snadná příčina: Jedna víra a jeden Bůh, jedna síla a jeden duch nás v jedno tělo pojí!

V. D.

S. S. S. — Strážnice. Jak představují si pokrokoví kolegové spolupráci v kulturních pracích na ústavě i mimo ústav, jasně ukázali při poslední ustavující schůzi »Studentského sdružení«, kdyžtž předáci pokrokoví zbavili členy Stud. odboru Orla čl. práva volebního a »překřtili« všestudentskou organizaci na »Sdružení pokroko-

vých studentů«. Tím de fakto vypověděli katol. studentstvu boj, takže hrstka katolicky smýšlejících studentů byla donucena pevně se semknouti v neochvějný šik! Již před prázdninami podniknuty byly pokusy s organizováním katol. studentů zdejších, ale práce ty se nedařily. Vinu nese na tom profesorský sbor, který žádosti o povolení S. S. S. nevyhověl a částečně i sami katol. studenti, kteří nechceli vyvolati boje mezi studenty a tak třístit solidaritu na ústavě. — Teprve v tomto školním roce hned od začátku chopili se někteří radikálnější katol. studenti práce mezi studenty, snažíce se za každou cenu S. S. S. zde založiti. Úsilná snaha jejich dosáhla plného úspěchu, neboť nátlakem pokrokového sdružení svolána byla 16. t. m. schůze katol. stud., na níž po referátě oktávána St. Svitavského ustaveno bylo S. S. S. a zvolen správní výbor. Duchovní správa svěřena velkému příteli našemu p. prof. P. Fr. Davidovi. — Zřízeny odbory divadelní, literární a pěvecký. — Třebas počet nás není veliký, vytčeného cíle se nebojíme — na úspěšky kolegů isme již zvyklí — ze všech sil chceme pracovati pro splnění úkolů S. S. S. na našem ústavě. — Doufám, že budu moci příště napsati do »Jitra« radostně zprávy o našich úspěších v naší počáteční činnosti. — Budeme-li, kolegové, jeden každý z nás z křemene — bude armáda katol. studentstva z kvádrů! — Per aspera — ad astra! — Horák.

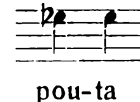
Valná hromada S. S. S. v Kroměříži dne 5. září 1920. Předseda kol. Rozsypal zahajuje schůzi a podává nástin vývoje kroměřížského S. S. S. Po něm kol. Skula ve zprávě jednatelské popisuje činnost sdružení v minulém správním roce a zvláště se dotýká překážek a obtíží, s nimiž bylo nutno bojovat. Ony také byly příčinou, že sdružení nemohlo pomýšleti na činnost expansivní, nýbrž spokojilo se jen prací vnitř intenzivní: upevňováním a hájením dobytých posic. S uznáním vzpomíná obětavosti vdp. prof. Ph. Dr. Františka Vlacha, jenž jako duchovní rádce vedl náboženskou výchovu ve sdružení, za čez mu vzdán upřímný dík. Po zprávě pokladní a knihovní bylo dáno výboru absolutorium a zvolen výbor nový. MUC. Jan Šprindrich předsedou, místopředsedou PhC. P. Rudolf Konečný, jednatelem JUC. Ladislav Luboňský, pokladníkem sl. Anna Bartáková, zapisovatelem MUC. Alois Švec. Nově zvolený předseda děkuje za důvěru a v krátké, ale obsažené řeči vytyčuje cíl, k němuž má sdružení směřovati. Cíl onen není jeden, ale jest jednotný: víra a věda. Ne každé zvlášť, ale obojí dohromady: prohloubení prvního a osvojení si druhého. To chce též učiniti vůdčí ideou své příští činnosti.

stí a prosí jak nově zvolený ostatní výbor, tak i všechno členstvo o loyální spolupráci. K dodatku ještě vybízí místopředseda k vzájemné lásce a upřímnosti, a připomíná, že nestačí být neb stavět se na venek katolickým, nýbrž nutno jest, aby duch, srdce, smýšlení — celé nitro bylo křesťanským. — ný.

»Studentský věstník«. Svaz československého studentstva, který rád hraje si na reprezentanta všeho studentstva čs., vydává od počátku školního roku nový časopis »Studentská pošta«, jejíž několik čísel ukázalo se světu v loni, »nevyhovovala« a zmizela najednou a nenápadně a zánik její nevzbudil takřka nejmenšího povážnutí; nikdo jí nepohřešoval. Nebyť v ní myšlenky a Svaz ji vydával proto, aby něco vydával. A letos — zdá se — bude se tato žurnalistická hra opakovati zase. »Studentský věstník«, orgán Ú. S. Č. S., podle dosud vyšlých čísel nemůže aspoň nic jiného slibovati. Sám »Čas« (v č. 103) pronáší úsudek, že »sotva vzbudí zájem širších kruhů studentských, neřku-li širší veřejnosti vůbec. Je na něm patrna přemíra touhy organisovati a nedostatek ideové práce.« — A tak »nový« orgán Svazu sotva se bude těšiti dlouhému žití! Ostatně redakce sama již ve 4. čísle I. ročníku (vyšlo 1. října 1920) připravuje své čtenářstvo na smrt tohoto položivého děcka, jež prý nastane, jakmile jen sežene se potřebný obnos na truhlu. Jakmile studentské organisace zajistí finančně jeden svůj list, což prý bohužel dosud ještě se nestalo, přistoupí Svaz k vydávání týdeníku, jenž bude prý opravdu reprezentačním, ideovým časopisem studentským. — Těšíme se tedy, že přece jednou »něčeho« se dočkáme. Jen aby sliby nebyly chyby! — il.

Krise bytová. Hladina studentského života počátkem tohoto školního roku je rozbourána kritickou tísni bytovou. V Praze na popud »Svazu« chápe se studentstvo samo stavby nouzových baráků. A v Brně tíseň je stejná. Katol. studentstvo trpí stejně bytovou krizí. V Praze v katol. koleji Arnošta z Pardubic jsou dosud dvě patra v užívání soudu, jemuž za války byla pronajata a druhá katol. kolej v Praze — Strakova akademie — jest dosud obsazena státními úřady. A část její, pokud byla vyklizena, byla dána »Svazu« za spolkové místnosti. Poukazujeme znovu na tomto místě na toto nespravedlivé, byť i, jak doufáme, provisorní, opatření zemského výboru již také s hlediska krise bytové. Majetek katol. studentstva Strakova akademie — musí býti co nejdříve vrácena katolickému studentstvu, aby toto z bázně o existenční podmínky nebylo připravováno o možnost studia na vysokých školách v Praze. — V Brně poměry našich akademiků nejsou o nic lepší. Akce »Sušila« o vybudování domu pro katolické studentstvo v Brně jde tempem pomalým a těžko říci, zda aspoň během tohoto roku bude uskutečněna. Voláme tudíž k naší katol. veřejnosti i k zástupcům katol. lidu čs.: Nezapomínejte na své studentstvo, haňte mu jeho majetek a práva a odpomozte bytové tísní svého studentstva vrácením katol. kolejí a vybudováním nových! — il.

Upozornění. V předešlém čísle v Hymně vyskytly se tiskové chyby:

v 6. taktu místo :	má býti :	v 7. taktu místo :	má býti :
			
		pou- ta	pou- ta
			Boháč.

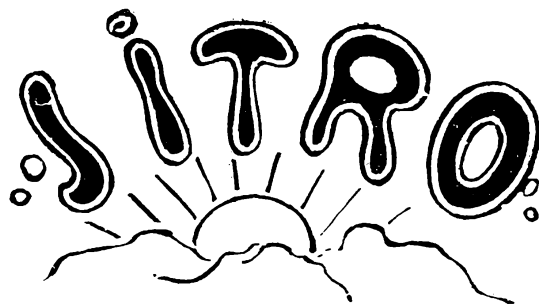
J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU : 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Sdělení redakční. — Příspěvky se nehonorují. — Nejsou-li podepsány plným jménem, nebereme na ně zřetele. — Buďtež psány pouze po jedné straně, čitelně a inkoustem. — Redakční uzávěrka jest 15. listopadu. — Příští číslo vyjde koncem listopadu. — Odpovědi na došlé příspěvky. Miroslav Černý, Ad. Fr. Střecha, Infelix: Odpovíme dopisem. — A. L á s k a: Příliš dlouhé. Po druhé! — Franta K.: Předáme redakci „Dorostu“, jste-li srozuměn. Jinak až později. — B. Jičínský, T-r-n: Básně se nehodí. — Alfous Maria: Posilejte dál. Příležitostně něco otiskneme. — Prof. Šetina: Díky za laskavé upozornění. — J. Š. z Vinohrad: Udejte plné jméno —

Administrativní sdělení. Do tohoto čísla vkládáme složní lístky a žádáme zdvořile odběratele, aby nám jimi záhy poukázali předplatné, aby vydávání časopisu nebylo přerušeno. Předplatiti lze buď na pololetí anebo na celý rok. Každý odběratel nechť nám laskavě současně oznámí, kolik exemplářů bude odebírat, neboť od příštího čísla již sešity zpět nepřijímáme a jest pak každý zavázán předplatné nám poukázati alespoň na půl roku.

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v listopadu 1920.

BOH. BYRYL:

Studentské kapitoly.

Po válce stalo se u nás moderním, věnovati zvláštní pozornost otázkám náboženským. Někteří dosud hledají Boha, druzí již ho našli a hledají již jen »měřítka ve vyřešení — poměru k Bohu a věčnosti«, jiní zase reformují náboženství již nalezené a uznané, mluvíce při tom zvláště o svobodě svědomí, církevní demokracii a pod. Vznikají takto nové formace náboženské různých odstínů, které pořádají tábory lidu na náměstích, veřejné schůze v hostincích, někdy také i nějakou tu »bohoslužbu« v tom či onom násilím uloupeném katolickém kostele. — Aby těch náboženských sektiček u nás nebylo málo — člověk moderní libuje si přece ve střídání a změnách — přivandrovaly k nám po válce ze západu — nevím, zda o své újmě, nebo byly-li snad někým povolány — i cizí instituce náboženské. Jest to především kuriosní Armáda Spásy, jejíž generál či paní generálová při pořádání cirkusních představení na různých náměstích pokládá si za čest vždy na prvním místě před ostatním programem ujistiti zvědavé diváky, že opravdu nemá o kolečko víc. Pak teprve přijdou ostatní čísla programových řečí, v nichž čeští placení lidé se zavřenýma očima odřikávají, jak jsou šťastni, že našli v Armádě spásy dlouho hledanou blaženost!

Dále jest to Ymka a Ywka, které však chápou se práce seriosněji a mají rozsáhlé a propracované plány a co hlavní — spousty peněz. Mezi jiným věnují obzvláštní pozornost českému studentstvu. Jdou na ně zchytřa, neboť chtějí zlepšovati nejprve hmotné a pak prý i duševní prostředí dnešní-

ho studentstva. Vzniká tak jejich působením nové hnutí mezi studentstvem, t. zv. »Obrodné hnutí studentské«.

České studentstvo nasýtilo se již »ideí«, jež rozsévala kdysi v tak četné míře Volná myšlenka, nezřídka udávajíc tón pokrokovému táboru studentskému. Bankrot Volné myšlenky po válce jest úplný. Vydává o tom svědectví sám hradní »Čas«, někdejší prvotřídní orgán směru realistického, jenž »čas od času« podává ve své »Studentské hlídce« zajímavé úvahy ze života studentského; v č. 103 tohoto ročníku píše: »... Účast ve studentském odboru Volné myšlenky je malá a co horšího, nebyla rozvinuta žádná samostatná myšlenková práce, Volné myšlenky se účastní spíše středoškoláci než akademikové. Charakteristické je pro pasivnost studentstva ve Volné myšlence, že na kongresu se nesúčastnil debaty žádný student, ani na př. oficiální delegáti spolků studentských. Příčina této neúčasti leží dnes hlavně v tom, že práce Volné myšlenky je prací především extensivní, protiklerikální agitace atd. Studentstvo naproti tomu míří dnes k práci intenzivní — vytvoření vlastního (?) světového názoru. Konečně pozitivistické stanovisko prof. Krejčího nevzbudilo příliš nadšení u intelligence, tím méně u studentstva, které celým svým založením — pokud se zajímá o filosofické a náboženské otázky — mělo a má spíše sklon k idealismu.« — Má tedy Volná myšlenka u nás již odzvoněno. Snad ještě nějaký čas bude živořiti jako »stavovský« spolek mladých českých učitelů, nu, ale těm té radosti a zábavy dopřejeme. —

Přichází tedy místo ní hnutí nové. Snad také proto, že »těžká palba taktiky Volné myšlenky se neosvědčila k ubití katolického přesvědčení našeho studentstva a tak má přijít nová taktika, jemnější, »křesťanská«.

Náboženské kredo a program »Obrodného hnutí studentského« jest tento:

Touží prý silou probuzeného náboženského citu dáti českému studentstvu v době, kdy nejvíce rozkolísává se jeho životní i mravní jistota, t. j. v době konce let středškolských a začátku studia vysokoškolského, jasný cíl a pevnou jistotu. Člověk jest náboženská bytost. Každý člověk má své náboženství (i atheista). Světový svaz (tohoto hnutí) jest ve spojení s náboženstvím křesťanským a to hlavně ve formě protestantské. Zakladatelé tohoto hnutí obrodného setkali prý se s Kristovou osobností, když prý ji po pečlivém úsilí zbavili klerikálních přívěšků a ucítili prý její sílu i životnost a poznali její význam pro každého člověka.

Podobná hnutí »obrodná« jsou i v jiných zemích a jsou soustředěna ve Světový svaz křesťanských studentů (World's Student Christian Association); jeho účelem jest, aby prý z universit vycházeli lidé skutečně vzdělaní, mající úctu k osobnosti člověka a snášlivost k druhým (kdyby aspoň po této stránce to hnutí naše pokrokové kolegy obrodilo!), kteří by působili k šíření vzdělanosti každý ve svém prostředí a tak až do širokých vrstev lidu.

Obrodné hnutí českého studentstva (O. H. Č. S.) má se také státi částí Svazu světového. Ideová činnost »Obrodného hnutí« bude prý spočívat ve studiu děl náboženských i evangelií, spisů Husových, spisů filosofických a děl uměleckých a ve srovnání s náboženskými autory jinými, tak aby všude dovedlo studentstvo viděti pravdu a posilovati se v pravdě své. —

Tolik snad stačí našim čtenářům k posouzení programu »Obrodného hnutí«. Náboženské kredo neuspokojuje ani referenta Studentské hlídky »Času«. Podle něho není možno vůbec posouditi hnutí se stanoviska čistě náboženského, o té stránce se dosud velmi málo mluvilo. Zůstane prý tedy otázkou budoucnosti, kdy a jak se vyvine nějaký pevný názor náboženský (tohoto hnutí) a vyvine-li se takový jednolitý názor vůbec. Rovněž zůstává prý otázkou, neznamenal-li by podobný vývoj vnitřní otřesy, po př. rozklad hnutí celého. —

Tak tedy mají se podle úvahy »Času« ty »Petrovy« základy hnutí, jež chce obroditi české studentstvo! Referent »Času« také konstatuje k dosavadnímu »rozmachu« »Obrodného hnutí«, že největší část studentská zůstává naprosto lhostejná k jakýmkoliv duševním proudům, které vyžadují samostatné duševní práce a přemýšlení. —

Tedy na to zlepšení duševního prostředí u českého studentstva příliš mnoho aspirantů nebude. Zato snad více bude vážnějších kandidátů zlepšení prostředí hmotného. A tak přece Obrodné hnutí bude míti jakýsi smysl. Péčí amerických přátel zřídí se pěkný studentský domov, opatřený elektrickým světlem a ústředním topením; bude v něm moderně a hygienicky vypravená kuchyně, vedená odbornými silami, útulná jídelna, rozsáhlá a tichá studovna, pěkná knihovna a čítárna, přednáškový sál, prostranné foyer, herna atd., budou utvořeny zpěvácké sbory, orchestry a kabaretní společnosti, budou zajištěny koncerty, přednášky a zábavní soirée atd. atd., jedním slovem, vše v míře nejhornější a nejlepší. Inu Ymka má peněz dost! A býti »křesťanským« studentem není tak dalece ani těžké! Hlavní věc jest, že v té »křesťanské« útulně nebudou katechismové předpisy církevní! A tak zase na nějaký čas bude české studentstvo zachráněno! —

Stavíme se tedy k »Obrodnému hnutí studentskému« naprosto zamítavě neboť až příliš dobře rozumíme jeho »křesťanskému« programu. Je jedním z tak mnohých prostředků, tentokráte z ciziny nastěhovaný, z ciziny financovaný, který má uchrániti české studentstvo před »nákazou« katolicismu; proti němu povede boj skrytý, nenápadný, zahalený v roušku t. zv. »křesťanství«.

Poslední dobou těší se též naše hnutí zvláštní pozorností u denního a týdenního tisku. Onehdy »Čas« zase nařiká, že prý dosud jsou mezi dnešním studentstvem osoby klerikální, třebaž že český student byl vždy protiklerikální, ať už motivy této protiklerikálnosti byly jakékoliv. Nejsou prý to nábožensky založení lidé — ke klerikalismu je vedou zcela jiné motivy, středškolská výchova, hmotná bída atd. S těmi časovými pohnutkami zdá se, že zmizí i klerikalism z největší části. Ale přece prý naplňuje podivem ona ochota, se kterou mluví klerikálové o těch svých »úderných sborech«

studentských . . . atd. Jsou to pro nás nové objevy! Že by středoškolští vychovatelé byli klerikáli, to jsme přece ještě nevěděli!

A dále ta hmotná bída! Ovšem katol. studenti z velké části jsou chudí, že by však v místnostech našich S.S.S. bylo postaráno o moderně a hygienicky vypravené kuchyně, útulné jídelny, kabaretní společnosti atd., o tom také ničeho nevíme. Naopak naše studentstvo musí obětovati peníze k placení příspěvků, k odbírání »Jitra« atd. Dělá to ovšem rádo, neb ví, proč to dělá! A ty naše koleje! Máme jen jednu, z níž ještě jen polovice jest studentům k dispozici, tam však musí chovanci platiti více, než na př. se platí v koleji Hlávkově a Masarykově. Naše hnutí vůbec vzniklo a trvá na pevnějších základech a hlubších předpokladech, než jest hmotné zaopatření v nějakém ústavě. To by mohl ostatně věděti i »Čech« a správněji informovati naši veřejnost.

Jest neupřímné, tvrdí-li »Čas«, že všude přijímáni jsou studenti bez ohledu na náboženské přesvědčení. Není tomu tak. S pobytem v kolejích a stud. domovech jest spojeno nucené členství v pokrokovém Svazu, který naši organizaci do t. zv. všestudentské organizace pojeti nechťel. My ovšem proto ne-

pláceme. Katol. studentstvo jest si vědomo své cti a nezapře za teplé hnízdečko a za zajištění kabaretních soirée svého přesvědčení! —

Klerikální ofensivou mezi studentstvem nazvána jest sbírka Mikulášského daru. Nám ovšem Ymka nesype tisíce, nezakládá stud. domovů, my musíme se obracet o podporu ke katol. lidu, z něhož jsme vyšli. A co on nám dá, jest jeho a naší věci!

Hnutí katol. studentstva dovede žiti i přes to, že nedostává milionových subvencí státních, přes to, že netěší se přízni různých kapitalistických Ymek, neboť jest otuženo zápasem o své bytí již v době předválečné a jest zoceleno i k dalším, byť ještě těžším bojům kulturním. Neodstraší nás ani ty miliony přivandrovalých amerických »přátel«, ani to hýčkáni pokrokového Svazu stud. úřady školními a státními. Dnes jsme již dosti silni, abychom odrazili každý útok na naše řady, ať již tento přichází ve formě přímé persekuce, nebo zahalen v »křesťanské« roucho t. zv. »Obrodného hnutí studentského«. S tím větším úsilím a nadšením věnujeme se práci v našich S.S.S., jež nahradí nám to, co škola nám vzala — výchovu nábožensko-mravní na podkladě učení církve Kristovy!

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

(Pokračování.)

Obracím se tedy k duševním stránkám probouzejícího se mládí. Jsou nesmírně zajímavější, důležitější, než ony změny tělesné, o nichž právě nám bylo mluvit. Mním jim posvětit celou řadu článků v milém našem »Jitru«. Dnes počínám s oním duševním zjevem, který je ze všech v mládí nejnápadnější, nejvíce snad rozhodující, kterému přičítá důležitost základní i pro jiné změny duševní těch let. Myslím zde probuzení pudu pohlavního. Jím vlastně počíná mladý lidský máj. A zase jím ten máj může se obrátiti v doživotní smutnou tragiku. Jest v mladých letech blízko vedle sebe mnoho tak radostného, co už nikdy později se nevrátí; a zase mnoho tak opravdu tragického, co nikdy již se žádným pokáním nenapraví. O té mladické radosti všickni mluví, všickni vědí, všickni na ni hymny skládají, až často zmatena jest z toho mladá duše. O mladé tragice však se mlčí, ta se zakrývá,

ba skoro úmyslně zatajuje. A ona přece je zde, a její jméno: nepochopený, včas neovládnutý pud pohlavní. Dobře se naň podívej, vážně s ním počítej, hned od prvních let svého mládí.

Co je pud pohlavní?

Život lidský má dvě hlavní osy, okolo nichž se otáčí. Tou první osou jest osobní, vlastní trvání a rozvoj každého jednotlivce. Osou druhou jest trvání a rozkvět společnosti lidské. Tedy nestací, aby někdo jen sobě žil a jen svého vlastního prospěchu byl dbalý: takové sobectví neživí člověka, nýbrž zabíjí. A rovněž zhoubným jest, když někdo má plná ústa národu, společnosti, lidstva a při tom zanedbává práci o vlastním svém opravdovém pokroku; v pohnutých dobách veřejného života (jako je i nyní) je ten zjev zvláště při mládeži velmi častý, ale vždycky chorobný a samému ná-

rodu jen škodlivý! Rostlina, která má žít, kvést, ovoce přinášeti, i sama musí mít v sobě zdravý život i čerpati musí ze svého okolí, z čistého vzduchu, z úrodné půdy. Pak žádný nežije sám sebou, nýbrž i v společnosti, národem, lidstvem, k nimž náleží jako buňka k stromu. Ale i společnost, národ, lidstvo, by se vyčerpala, zhynul, kdyby jen dávala, kdyby sama nic neměla od zdravých jednotlivců. Jako jednatel netrvá jen sám sebou, nýbrž i společností, tak zase nestojí žádná společnost jen sama sebou, ale i jednotlivci, kteří ji tvoří. Příkladem může být strom, jak již podotknuto. Čím by byla jednotlivá buňka, kdyby nebyla částkou stromu a neměla podílu na jeho trvání, síle, vzrůstu, rozkvětu. .? A čím by byl strom, kdyby většina, kdyby snad všechny buňky, z nichž se skládá, zakrněly, onemocněly, zašly?

Avšak nic není zdravého, kvetoucího, řekl bych věčného, ani v jednotlivcích ani v národech a společnostech bez přičinění, sebezáchovy, obětí. A oběť každá je těžká, kdož by se jí nevyhnul, kdož by ji nějak nepuzen a nenucen dobrovolně konal? Proto si pojistil Tvůrce oběť právě a zvláště tam, kde od ní závisí trvání jednotlivců, zachování lidstva samého. Pojistil si Bůh, aby člověk přece vzal na sebe i všechno to strastné, bez čeho i sám by zhynul i veškeré lidstvo. Jako zapřaháme do vozu, má-li vyjetí s těžkým nákladem, automobil neb jinou nějakou tažnou sílu, kterou ovšem člověk řídí k určenému cíli, tak zapřáhl Bůh před každou z těch obětí, bez nichž neobstál by jednatel ani

společnost, též takovou slepou, čistě tělesnou sílu, již říkáme pud. Před obětí, které předpokládají rozvoj jednotlivců, postavil Tvůrce pud sebezachování, hlad, který člověka nutí pracovat, přičiňovat se, a tak žít nejen tělesně, ale i šířit se, růst duševně. Neboť čím by byl člověk bez práce? Zahynul by v lenosti a tuposti. Před druhé pak obětí, které mají zajistit trvání společnosti lidské, postavil Bůh pud pohlavní, kterým zase vedeni jsou muž a žena zakládati rodinu, mít děti a vychovávat je. Jako práce je ukazatelem do říše nejkrásnějších kořistí, i duševních, kde běží o jednotlivce, tak je rodina počátek a pramen všech ostatních společenských ústav, církve, národa, státu a jak se ty společnosti vůbec nazývají. Počátek všech ostatních ústav společenských je rodina a počátkem veškeré lidské kultury, veškerého opravdového pokroku v nich. A nyní pochopíš, milý mladý příteli, proč ty dva pudy, pud pohlavní a pud sebezachování, jsou vlastně dva lidské velepudy, od nichž všechny ostatní pudy mají svůj počátek. A proč Bůh tak veliký vliv na srdce lidské, tak velikou moc na člověka jim přikázal. Jde o splnění podmínky a úkolu, bez nichž by nebylo ani jednotlivců ani lidské společnosti vůbec. Jsou slepé ty dva pudy: běda, kde člověk se jim odevzdá nerozumně a slabošsky. To je pak právě tak, jako kdyby na rozjetém automobilu šofér ztratil vedení. Kde však člověk ty pudy ovládá rozumně a silně, stávají se základními sloupy života a jeho pravým požehnáním. — (Pokračování.)

ALFONS-MARIA:

Hvězdičky.

Vy hvězdičky zlaté
tam na tmavé pláni,
jak čarovně pláte
na nebeské báni.

Však mizí brzy noci stín
a s ním váš světla jas
a vnoříte se v temna klín
a kolem mrtvo zas.

Tak pohádka mládí,
tak sladká a snivá,
tak rychle se trátí
jak záře hvězd sivá.

DR. JOSEF FOLTÝNOVSKÝ:

Spiritismus.

(Pokračování.)

Z nejjednodušších zjevů, v sezení spiritistických za přítomnosti media se dějících, je klepání a pohybování stolů nebo jiných předmětů. Klepání slyšeti ješ na stropě, na stěnách nebo v nábytku. Údery jsou někdy jen slabé, jindy velmi silné. Několik osob posta-

ví se kolem stolu, položí naň ruce tak, aby i navzájem malíčkem se dotýkaly, a stůl za kratší nebo delší dobu začne se pohybovat. Někdy stačí však jen přítomnost media a stůl i bez doteku se pohybuje: postaví se hned na tu, hned na onu nohu; vznese se

od podlahy a drží se v rovnováze ve vzduchu; někdy vznese se až ke stropu a pak znenáhla se spouští, nebo padá prudce a rozlamuje se.

Kromě stolu vznášejí se i jiné hmotné předměty ve vzduchu. Nejpodivnější zjev však jest ten, že i bytosti lidské vznášejí se nad zemí. Tak vypravuje se, že znamenité medium Home vznesl se u přítomnosti mnohých pozorovatelů do výše, vyletěl oknem ven, vznášel se 85 stop nad zemí a opět se vrátil druhým oknem do světnice. Jindy bylo pozorováno, že jeho tělo ve spiritistickém spánku bylo o 11 palců delší, jindy zase značně kratší. I váha těla někdy se zmenšila, někdy zase značně zvýšila. Totéž vypravuje se o mediu Florenci Cookové a o dru Sladeovi, který dával sezení od 14.—17. května 1878 v Čechách v Annathalu u továrníka Smita.

Vznášení se předmětů je podoben jiný zjev, jenž od spiritistů označován slovem »přínos«. Různé předměty, nejčastěji květiny, bývají neznámou silou přineseny do uzavřené místnosti, kde jich dříve nebylo. Bývají přineseny i z míst značně vzdálených. S těmito zjevy jsou příbuzné jiné, jež jsou známy pode jménem »pronikání hmoty«. Aspoň některý zjev uvedeme.

Známý badatel v oboru spiritismu, prof. Zöllner v Lipsku, vypravuje o takovém zjevu v časopise »Wissenschaftliche Abhandlungen«. V sezení 3. května 1878 za přítomnosti media Sladeho ležely na stole dvě lastury: Zöllner položil je tam bez zvláštního účelu. Slade držel pak pod okrajem stolu tabulku, aby obdržel jak obvykle na ní »písmo duchů«. Pojednou však zarachotilo cosi na tabulce: spatřili na ní menší lasturu, jež ležela na stole pod lasturou větší. Nestala se s ní žádná změna až na to, že se velmi silně zahřála.

Profesor Barret vypravuje o přenosu fotografie z Londýna do Dewestoftu na vzdá-

lenost 175 kilometrů. Jeho přítel účastnil se v Dewestoftu několika sezení; při jednom z nich žádal jeden z účastníků, aby mu bylo přineseno něco z domů, z Londýna. V okamžiku ležela před ním na stole známá fotografie. Když se vrátili do Londýna, našli místo v albu prázdné, a manželka onoho pána tvrdila, že v té době rozlehl se ložnicí hrozný třeskot, tak že se domácí sběhli, co se děje. —

Jiné spiritistické zjevy jsou zjevy světelné. Už při pokusech zmíněných dcer Foxových ukazovaly se zjevy optické Prof. Crookes, který ve svém domě konal pokusy s Foxovou, Home a jinými mediemi, píše v časopise »Psychische Studien« z r. 1874, že viděl při pokusech často jiskry lítati a usazovati se na hlavách přítomných osob (někdy byly mu otázky zodpovídaný náhlým vzplanutím jasného světla, kdykoli si toho přál. Jindy viděl při světle, kterak světelný oblak vznášel se nad květinou na vedlejším stole, ulomil z ní ratolest a jedné dámě ji přinesl.

Při sedátkách slyšeti též často různé zvuky, celé akordy rozličných nástrojů a nápevy; hudební nástroje vznášejí se ve vzduchu a hrají.

Dobrymi mediemi hudebními byli mimo jiné dr. Slade a Home. Slade vzal při sezení 11. prosince 1877 za přítomnosti prof. Zöllnera do pravé ruky tahací harmoniku tam, kde nejsou klapky; konec s klapkami visel dolů, zatím co levá ruka Sladeho byla položena na stole. Harmonika pojednou začala hráti a zvonek na podlaze zvoniti. Harmoniku vzal poté do ruky prof. Schreiber a hrála zase jako dříve. — Totéž stalo se u Homeho. Právník Cox držel v rukou akordeon, který byl právě koupil. Zatím co hrál Home na piano, hrál akordeon sám od sebe. Když potom Home hrál na piano pravou rukou drže v levé akordeon, doprovázel akordeon hru piana správně aspoň čtvrt hodiny.

(Pokračování.)

❖ ❖ ❖

J. ZNOROV:

Písničky.

Snad jsem malý skřivánek,
snad jsem malé ptáče,
jež si rádo vesele
zpívá a si skáče.

Snad jsem malý skřivánek,
jenž si pje v poli
a promění v písničky
všecko, co ho bolí.

A nejsem-li skřivánek,
tož přec všecka tíseň
při pohledu na nebe
se mi mění v píseň.

❖ ❖ ❖

Věřící věda.

(Pokračování.)

Velký objevitel gravitačních zákonů, jímž dal pevnou, vědecky jistou základnu geniální domněnce Koperníkově a pohybu země, Izák Newton (1634—1727) byl věřící člověk. Svou víru v Boha čerpal a živil dle vlastního doznání právě ze svých zkoumání hvězdářských. Svět mu byl jen stopou Stvořitele. Byl naplněn takovou úctou k Stvořiteli všehomíra, že vždy uctivě obnažil hlavu, nebo pokorně ji sklonil, kdykoli vyslovil nebo slyšel jméno »Bůh«. — Mik. Koperník, jenž způsobil ve hvězdářství pravý revoluční převrat, byl duchovního stavu. — Jeho stoupenec a horlivý obhajovatel a mimo to zakladatel mechaniky G. Galilei (1564—1642) zůstává i přes svůj dočasný konflikt s církevními úřady, který zavinil svou neopatrností, věrným katolíkem. Umírá zbožně a odevzdaně zaopatřen sv. svátostmi.

Uvedli jsme jen několik jmen, které nemůže nechat povšimnuty ani moderní věda, neboť jsou to základní kameny dnešního pokroku. K nim by se dala přidati ještě řada jmen stejného smýšlení.

Je tedy nutný rozpor mezi vědou a vírou, tážeme se? Snad se nám odpoví, že tehdy byl soulad mezi oběma možný, kdy věda byla ještě příliš závislá na církvi. Neosmělila se mužně vyznat pravdu. Ale pak, když vysoké školy osvobozeny od ponižujících pout církve prohlásily svobodu vědeckého badání, nastal obrat.

Nuže, obraťme list v dějinách. Zastavme se ve stol. XIX. jemuž jistě patří palma, co se týče pokroku a rozvoje věd. Skvělých jmen tu skoro bez počtu. Ale vyberme si opět jen ty největší badatele, kteří svými objevy razili cestu dalšímu pokroku. Se jmény těchto průkopníků vědy setkáváte se v každé školské učebnici, zvláště ve fyzice. Mluví a píše se o jejich významu pro moderní vědu. Ale k jádru jejich smýšlení se už tak nepřihlíží. Všimněte si jen životopisných dat ve svých učebních knihách. Je tam někde slůvko o jejich náboženském životě? Nanejvýš u Galileiho, že se dostal do sporu s církevní vrchností pro svoje názory. Cítíte to žahadlo, které se v té nevině na pohled poznámce skrývá?

Nuže, doplníme aspoň stručně své vědomosti o vynikajících učencích i v ohledu je-

ích náboženského přesvědčení. Užasne, co se skrývalo v těchto geníech. Mimoděk se nás zmocní hněv, že oficiální věda ve škole nám takové světlé stránky jejich bytosti tají.

1. Jako jasné obloukové světlo ozářilo temná do těch dob a záhadná pole fyziky objevení principu o zachování energie. Vždyť tímto zákonem rozeznána byla neproniknutelná tma, která bránila blíže vniknouti duchu lidskému k podstatě hmoty. Zákon o zachování energie je základním zákonem moderní exaktní vědy. Jako se hmota se světa neztrácí, tak se neztrácí ani energie; je pouze obměňována v jiné tvary energie.

Přípravné práce k zjištění tohoto zákona učinil Američan Benj. Rumford († 1814) objevem, že teplo není vyzařováním hmoty, nýbrž jen pohybem. Jeho objevy potvrdil Sir Humphry Davy († 1829). Další zjištění zákona děkujeme geniálnímu Rob. Mayerovi (1814—

Žádný z těchto tří objevitelů nebyl věřcem. Nebyli sice katolíky, isouce zrozeni a vychováni v protestantismu, ale všichni byli upřímně věřící. O Rumfordovi píše Cuvier: »Ve svých knihách nezanedbal nikdy příležitosti, aby nevyjádřil svého náboženského obdivu nad Boží prozřetelností. Se zálibou líčil čtenářům tisícový způsob, jak se Prozřetelnost stará o tvory, aby i je pohnul k zbožným díkům.*)

Davy byl zásadním odpůrcem materialismu. »Materialism byl mně vždy, dokonce i v mém mládí, chladnou, těžkou, mučivou a nesnesitelnou naukou, která nutně vede k bezbožectví.« (The collected works of Sir H. Davy I. Londýn 1839, 433.) Jaké pocity háraly jeho nitrem při chemických pokusech, vylíčil nám též: »Poctivý chemik vidí Boha ve stálých proměnách světa. A když se ponoří ve zkoumání dějů nekonečné moci a moudrosti, tu mizí mu z duše nízké předsudky a bláznivá pověra.« (Tž IX. 361.) Katolická víra působila na jeho soudného ducha imponujícím dojmem, jak se dovídáme z jeho denníku. »Jsem překvapen vroucností a převahou katolického náboženství, které plní duši radostí a útěchou, činíc z bohoslužby radostné veselí a ne plnění tvrdé povinnosti.« Míni rozdíl mezi radostným svěcením neděle u katolíků a zasmuši-

lým ponurým nedělním klidem anglických puritánů. — Jen mimochodem poznamenáváme, že tento učenec se stal nesmírným dobro-

dincem horníků vynalezením bezpečného kahanu.

(Pokračování.)

AL. KELTNEROVÁ

Orlům!

Hoj k práci, Orli, Bůh a vlast Vám káže,
pluh opodál Vás k práci pilné volá,
a pole prázdná stojí v bodláči.
Ej, k práci, Orli, nastupte své řady,
a rozrývejte rodná pole v brázdy
a Bůh Vám zdař!

Až pot Vám s čela proudem bude téci,
a nepřátelů tlupy kol se vztyčí,
a na těch rodných brazdách vzplane boj,
ať nepřátelé jsou jak Goliáši,
Vy buďte Davidy, jež zničí obry
a Bůh Vám zdař!

Vy zvítězíte boj! A v rodnou brázdu,
jež vlhne potem Vaši mladé síly,
až jitřenka Vám vzešlá vzplane v jas
a rozžárí se v rubínovém ohni,
vy postavte se potom jako strážce
a Bůh Vám zdař!

Hoj vzhůru, Orli, Bůh a vlast Vám káže,
po boji vítězném výš v azur nebe,
kde mír a láska Božská panuje,
kde není žal ni hněv, kde není boje.
Pak vzhůru, heroové, k nebi spějte
a Bůh Vám zdař!

KAREL WALTER:

Z knihy o přátelství.

»Blahoslavený, kdo nalezl pravého přítele.«
(Sir. 25, 12.)

»Solem enim e mundo tollere videntur, qui
amicitiam e vita tollunt...«
(Cicero: *Laelius de amicitia*.)

Přátelství bylo již ve starověku základem národního života, solí uchovávací každou ctnost a chránící společnost před zkažeností a hrubým sobectvím. Jemu vzdávalo svůj hold básnictví, malířství i umění výtvarné. Úchvatně opěvuje Homer přátelství Achillovo a Patroklovo. Zdá se vám utěšenou oásou s čistými prameny lidství v divém a pustém ryku válečném, který plní tábor achajský. Polygnotovy obrazy — skupiny přátel v podsvětí — v Delfách, mramorové sousoší Orestes a Pylades, chované v Louvru, jsou tisíciletými pomníky přátelství. Jemu budovány v Řecku a Římě chrámy a oltáře a i nejdivočeší národové měli je v posvátné úctě a zachovávali jeho neporušitelných práv.¹⁾ Čím více se v lidstvu zmáhá kult Venušin

a sobectví, tím více řídne pravé, vznešené přátelství mužů. Přes to dějiny všech století vyprávějí o velikých mužích, kteří našli příbuzné duše, jimž skýтали pohled do ráje svých ideálů, s nimiž společně tvořili.²⁾

Nesčetně příkladů čistého přátelství — pravého splnutí vzájemných životních plánů a radostí — zná křesťanství. Z řady světců, kteří ve věrném bratrství kráčeli úzkou stezkou k branám věčnosti, jsou sv. Pavel a Timotheus, Martin a Hilarius. Tomáš Akv. a Bonaventura, Řehoř Naz. a Basil, František Ser. a Dominik, Ignác a František Xav. nejznámější zářná dvojhvězdi na nebi vítězné církve. Přátelstvím vyznamenal sám Spasitel vyvolené z vyvolených. Lásce božského přítele, slzícího nad smrtí Lazarovou, Židé dali nekrásnější svědecký slovy: »Hle, kterak jej miloval.« (Jan 11, 36.)

Staří, na př. Cicero, uvažující o přátelství, i halovali užitek z něho plynoucí jednostranně, tak, jak odpovídal jejich praktickému smyslu, ale jádra samého nepochopili nebo alespoň zvali je jinými jmény. Teprve v křesťanství je přátelství hlubší.

¹⁾ »Die Antike wußte diese segensreichen Einflüsse der Männerfreundschaft (ganz abgesehen von den bekannten äußeren Vorteilen, die jede Freundschaft bietet, vor allem der gemüts- und charakterbildenden Einwirkungen halber, welche eine echte Freundschaft mit einem Manne ausübt), viel besser zu würdigen als unsere entnervte Zeit, der oft recht einseitigen Weiberverherrlichung, die den Mann nicht selten als jämmerlichen Sklaven irgend eines koketten Weibes sieht und das noch dazu verzeihlich findet.« (Dr. O. Kiefer: Über den Wert der Männerfreundschaft.)

²⁾ Tak Jul. Zeyer s Fr. Bílkem, jemuž říkával »Bíleček« a u něhož v Chýnově zažil nekrásnější chvíle. Bílek měl vliv na Zeyerovu »Zahradu Mariánskou«, Zeyer inspiroval Bílka při tvorbě Ukřižovaného. (Nový Život.)

krásnější, dokonalejší, tkvíc v křesťanské lásce k Bohu. **Pravé přátelství je zvýšená bratrská láska, věnovaná z šlechetných důvodů jedné nebo jen několika bytostem a jimi stejným způsobem opětována. Jemu překrásný hymnus pje Duch Sv. v knize knih:**

»Věrný přítel je pevnou záštitou:

kdo jej nalezl, nalezl poklad.«

»Věrnému příteli nic se nevyrovná:

zlato a stříbro nevyváží cenu jeho věrnosti.«

»Věrný přítel je lékem života a nesmrtelností, kteří se bojí Boha, naleznou ho.«

»Bohabojný bude mítí též přátelství dobré: neboť podle něho bude i přítel jeho.«

(Sir. 6. 14. ad.)

»Věřu šťasten, kdo má dobrého, pravého přítele, (Doss: Myšl. a rady). Čisté přátelství je pramenem nesčetných radostí a bohatých milostí všem, kdo s ideálním smýšlením vstoupili do jeho svatyně. Cesty k ní jsou tak nevymezené, jako samo srdce lidské = tajemství v sobě. Někdy stačí jediný okamžik, jediný pohled a v příbuzných duších vyvstane vřelá vzájemná náklonnost (sympatie),³⁾ jindy chvíle společně prožitých radostí, stejné životní plány a ideály, společná studia nebo i čistě zevnější společné zájmy mohou vésti k přátelství. **Že však žádná případná okolnost ani sympatie sama o sobě nemůže býtí všeobecným kritériem a posledním důvodem pravého a stálého přátelství, dosvědčuje již zkušenost.** Kolik přátel nalezených v máji životním zůstane nám věrných až do času mužné zralosti nebo dokonce do našeho podzimu? Kolik z nich nás nikdy neklamalo? **Proto třeba problém přátelství řešiti velmi vážně.**

»Získáváš-li přitele, zkoušej ho a nedůvěřuj mu příliš rychle«, dí Písmo. (Sir. 6. 8.) Někteří rádcové mládeže mají teprve dobu akademické svobody za nejvhodnější k volbě **doživotního přítele, jiní radí alespoň zralejší věk, jisté prohloubení bojem životním a velmi zralou úvahu.**⁴⁾ Tak Isokrates: »Státi se přítelem nekvap, stav se, snaž se v přátelství vytrvati.« (Isokr.: Řeč o povinnostech.)⁵⁾ **Bez jisté záruky vroucí bratrské lásky a tím ra-**

dostné obětavosti, plné důvěry a upřímnosti, vytrvalosti a věrnosti čili bez záruky solidní ctnosti je každé přátelství pochybným.⁶⁾ »Bez oboustranného sebeovládání nebude nikdy stálého přátelství.« (Doss: Myšl. a rady.) Za to dovede je každý nepatrný mráček zkaliti a někdy náhlý drsný větřík otřese jím v základech.

V přátelství musejí si obě strany něco skýtatí, čili jak říkáme — musejí se vzájemně doplňovati v plný harmonický celek.⁷⁾ Lidé zcela stejných povah a nadání se povětšinou odpuzují, kdežto dva charaktery zcela různé poji často nepevnější pásky přátelství. Přísloví — rovný rovného si hledá — je ve světle přátelství, jak se zde rozumí, zcela nepsychologické. **Větší vliv jednoho z přátel** nepůsobí přímý projev jeho duševní převahy — jenž bývá spíše kamenem úrazu — nýbrž poznání a tiché uznání této se strany přítelovy. Ano, v dokonalém přátelství jedna bytost stavíc druhou výše sebe, ani nepozoruje, že ji organicky doplňuje, kráslí, zdokonaluje, že ji činí silnou, bohatou, šťastnou. **Ježto trvalé přátelství je podmíněno co možná největší morální rovností,** musí naprosto překlenouti rozdíly stavovské, majetkové. Tak královský princ Jonathas miluje pastouška Davida, jemuž na důkaz nerozdílného přátelství dává své roucho i zbraň, neplane žárlivostí, ač ví, že má David děditi žezlo otce jeho, nýbrž jej všemožně chrání před úklady Saulovými až k nutnému bolestnému rozloučení za vzájemné přísahy,⁸⁾ učiměné v naději na krásnější společnou budoucnost. Davidův srdcervoucí nárek nad smrtí Jonathovou⁹⁾ uzavírá tragedii přátelství, jaké ov-

⁶⁾ »Virtus, virtus inquam et conciliat amicitias et conservat, in ea est enim convenientia rerum. in ea stabilitas, in ea constantia

»Qui autem in virtute summum bonum, praeclare hili quidem; sed haec ipsa virtus amicitiam et gignit et continet; nec sine virtute amicitia esse ullo pacto potest.« (Cicero, Laelius.)

⁷⁾ Případně v Goetheově dramatu »Torquato Tasso« soudí princezna o Tassovi a Antonioví:

»Und wären sie zu ihrem Vorteil klug.
so würden sie als Freunde sich verbinden,
Dann stünden sie für einen Mann und gingen
mit Macht und Glück und Lust durchs Leben
hin

⁸⁾ »A Jonathas přísahal Davidovi ještě jednou, protože ho miloval; tak miloval, jako vlastní duši.« (Král I. 20. 17.)

⁹⁾ »Hoře naplnilo srdce mé nad tebou, bratře můj Jonatho Jako matka miluje svého jediného syna, tak miloval jsem Tebe.« (Král II. 1. 26.)

³⁾ Verwandte Seelen knüpft der Augenblick des erstens Seh'ns mit diamantnen Banden (Shakespeare — Göthe). — Tak v okamžiku, když David skončil řeč se Saulem, »spojila se duše Jonathova s duší Davidovou a miloval je Jonathas jako duši svou.« (Král. I. 18. 1.)

⁴⁾ Již Cicero píše: »Omnino amicitiae, corroboratis iam confirmatisque et ingeniis et aetatibus iudicandae sunt.« (Cic. Laelius.)

⁵⁾ Βραδέως μὲν φίλος γίνου, γινόμενος δὲ πειρῶ δια μένειν.

šem všední básníci neznají.¹⁰⁾ Této morální rovnosti nebude lze tak snadno dosáhnout tam, kde je na obou stranách příliš velký rozdíl (iakkoli nabytého) vzdělání srdce a rozumu. Vznešený, hluboký duch se nikdy trvale nespojí s všedností a plytkostí. **Stejným musí dále býti alespoň v oněch velkých, hlavních liniích světový a životní názor obou přátel.** Proto chlapecká přátelství někdy ani školy nepřecháží a ne jeden z těch, jímž »v jediný refrén roztála romance mládí«, teď vidí, že přítel jako »plovoucí ostrov urvaný z břehu mizí mu v dáli« (Ot. Březina: Přátelství duší.) Znamenat přátelství, dle výměru Cicerónova, naprosto **stejně smýšlení ve věcech božských i lidských.**¹¹⁾ Tím již řečeno mladému, věřícímu muži, koho jen může voliti svým přítelem. Třeba mu předně, aby v sympatickém okolí hledal též **omnium divinarum rerum consensionem! — živou víru a z ní plynoucí mravní zdatnost!** Jen takový přítel bude nám nejen **medicamentum vitae** — lékem na rány zasazené v tomto zápase životním, nýbrž i **medicamentum immortalitatis** — zachovatelem naší blažené nesmrtelnosti, **strážcem, který bude chrániti před každým i nejmenším znesvěcením naší nesmrtelnou duši.**

Takový přítel nezapomene nikdy na **povinnost přítele měkce a laskavě upozorniti na chyby a nutno-li, i důrazněji napomenouti a káratí.**¹²⁾ Kouzelná moc přátelské autority činí nás mravně lepšími, vždy ctnostnějšími. »Přátelství svou povahou je podporovatelkou ctností«, dí Cicero a uznáváje přátelství jen mezi mravně dobrými¹³⁾, stanoví první zákon přátelství: **»abychom od přátel žádali jen věci mravně dobrých a k vůli nim**

¹⁰⁾ Rovněž Alexandr, veliký, pyšný a mocný dobyvatel Persie, učinil nerozlučným přítelem Hefaistiona, jemuž propůjčil vlastní jméno »Alexander« a učinil účastným všech královských poct.

¹¹⁾ »Est enim amicitia nihil aliud nisi omnium divinarum humanarumque rerum cum benevolentia et caritate consensio.« (Laelius.)

¹²⁾ »Et monendi amici saepe sunt et objurgandi et haec amice accipienda. Omni igitur hac in re habenda ratio et diligentia est: primum, ut monitio acerbitate, deinde objurgatio contumelia careat. — Cuius antem aures veritati clausae sunt, ut ab amico rerum audire nequeat, huius salus desperanda est.« (Laelius.)

»Pokářej přítele svého (uslyšíš-li něco zlého o něm), snad ani ničeho neví a řekne: »Neučinil jsem toho«, pakli učinil, aby více nečinil.« (Sir. 19. 13.)

¹³⁾ »Hoc primum sentio nisi in bonis amicitiam esse non posse.« (Laelius.)

jen mravně dobré konali.« (Laelius.)¹⁴⁾ Jaký div, že v dobách nízkého smýšlení je právě přátelství řídkostí? Šťastím však a velikým darem nebes, našli-li jsme mezi tisíci jednoho oddaného přítele, ryzí charakter, přítele, o němž s hrdostí můžeme říci, co Hamlet o milovaném Horatiovi: »Dejte mi muže, ježž nečiní vášeň svým otrokem a já jej chci chovati v hloubi srdce. Ano, v srdci srdce jako chovám Tebe.«

(Shakespeare, Hamlet.)

»Je-li těžko pravého přítele nalézt, **je nutno nalezeného si zachovati.**« (Doss.)¹⁵⁾ Proto musejí přátelé z počátku trpělivě vzájemně snášeti slabší stránky charakteru, jež jsou jinými přednostmi vyváženy. Kdo chce v přátelství trhati růže bez trní, nechť zůstane vzdálen jeho zahrada. **Pravé přátelství je nerozlučitelné.**¹⁶⁾ Přátelství po čase pro něco lidsky malicherného zrušené nebylo nikdy přátelstvím. »Na přítele kdybys (v náhlosti) byl i meč vytasil, nezoufej; jest zajisté možno smíření.« (Sir. 22, 15.)

Za největší zločin na příteli spáchaný označuje Písmo sv. vyzrazení tajemství: »I po zlořečení je smíření, odhaliti však tajemství přítele je zoufalství nešťastné duše«, t. j. tu není žádného smíření. »Nechod' za ním, neboť je daleko od tebe, prchl zajisté jako srna z osídla: nebo raněna je duše jeho, již ho více nebudeš moci poutati.« (Sir. 27, 22.) **»Kdo pronáší tajné věci přítelovy, ztratí důvěru a nenalezne přítele podle vůle své.«** (27, 17.)

Doslov: Dotkli jsme se stručně obsáhlého a důležitého problému přátelství a nemůžeme než ještě připojiti jednu radu: **»Ve všech těch věcech pros Nejvyššího, aby řídil vpravdě cestu tvou«** (Sir. 37, 19) a jednu zásadu, již se pevně přidrž: **»Kdo není přítelem božím, nemůže býti ani tvým přítelem.«** (Doss.)

¹⁴⁾ »Die wahre Freundschaft zeigt sich im Versagen, zur rechten Zeit. und es gewährt die Liebe gar oft ein schädlich Gut, wenn sie den Willen des Fordernden mehr als sein Glück bedenkt.« (Goethe, Torq. Tasso.)

¹⁵⁾ »Eine schöne Menschenseele finden. ist Gewinn, Ein schöner Gewinn ist sie erhalten.« (Herder: »Der gerettete Jüngling.«)

¹⁶⁾ »Přítele, ježž's zvolil, vyzkoušel, pouty z kovu k srdci připoutej.« (Hamlet.)
»Neopouštěj přítele starého, neboť nový nebude mu roven.« (Sir. 9, 14.)

Trochu o mém jméně úvodem

Milí přátelé! Kolegyně a kolegové! Všichni lidé dobré vůle, známi i neznámi!

Chci vám něco povědět o — Ale pardon! Musím se vám napřed představit. Jméno mám dlouhatánské, nevlastní vinou nabyté. Prosím, můj titul zní: In-felix Zlatodvorský. To koukáte, co? Nenechám vás v pochybnostech, musím vám to vysvětlit. Jmenoval jsem se napřed jenom Felix Zlatodvorský. Nu, je to něco divného? Zajiště, že ne. Co se týče toho druhého, to mám jako po předcích. Říkával náš stařeček: »Moi předci byli Zlatodvorští, já su Zlatodvorský, a ty si také Zlatodvorských nadějný syn!« To jsem hrdě vypnul prsa! Když jsem šel přes dědinu, až lidé koukali, »co ten kluk provádí«. »Inu«, říkali, »je to Fenýš Zlatodvorských.« A já si na to dupnul: »Ano, jsem a — budu!« — Tak tedy vidíte, že na tom jméně vinen nejsem.

Ted' to Infelix.

Dostal jsem jej též zcela jednoduše. Poslechněte! — Já dělal vždycky siláka. Přišel-li jsem mezi chlapce, hned utichli — báli se mne. Míval jsem první slovo. Ale jednou, nevím, co to do nich vlezlo. Jakýsi duch bolševicko-revolucionářský. Když jsem jim totiž poručil, aby mně dělali při jídle »gladiátory« a prali se přede mnou, tu jako sršání se oba na mne vrhli, že oni si jako nedají poroučet, a nedám-li jim chléb s máslem, jež jsem držel v ruce, tož že mně — považte si — namažou. Já mám však Neronovu krev. Jsem hrdý jako Říman. Nepodložím se. »Chleba nedostanete leč přes mou mrtvolu!«, řekl jsem, »podstoupím zápas.« Nastaly přípravy k boji. Nepřítel přikročil k vyhrnutí rukávů, plil na dlaně. Byl jsem ztracen. Oháněl jsem se, jak jsem mohl, ale přesila je přesila! Podleh! jsem. Strouhali mrkvičku. Já řval vztekem jak tur domácí, takže se sběhlo půl dědiny. Prosím vás, na dědině, kde není nic vzdělaného, dovede se lid dívat i na krvavé vraždy tohoto druhu. V městě by si toho nikdo nevšiml. Inu venkov — venkov. Kluci pojedli a vidouce přícházeť mého hodného otce zbaběle utekli, zanechavše mne osudu a nemilosrdné ruce papírka na pospas. — Dostal jsem tenkrát, co do mne vlezlo. Vytáhl-li jsem při »tlučení« kluků do A, vytáhl jsem nyní do E

»Tož tak, ty fagane, ty všiváku, neřáde jeden, já sa o tebe budu starat a ty — ale já ti dám

a ukazoval, co dovede. Kdyby měl dub pod rukou, snad nebude do něho bušit víc. Mlátil nesporně rukou, jak mohl nejvíce.

V tom kde se vzal, tu se vzal, kráčí kolem nás pan farář. Poťouchle se (ó, světe!) usmíval a ujal se slova řka:

»Felixe, Felixe! Proč volili ti jméno tak nepřirozené tvé povaze? Infelix by ses měl jmenovat. Děláš hanbu svému jménu!«

»Odpustějí, důstojný pane, že toho lumpa musím před jejich očima mlátit!« — Pan farář se smíchem odcházel z místa smutku. Kluci však zapamatovali si nové jméno a od té blamáže mně jinak neřekli než Infelix. No, a veřejnost žije v klamu celá — pravým jménem mne nikdo neosloví. Snad mně ta přezdívka do smrti neidelší zůstane.

— Plynuly doby a já se řízením nešťastného osudu dostal na školy latinské. Tam jsem poznal, co to je Infelix česky a říkal jsem si přecho: »Zasluhuješ to jméno! Kam dali ti lidé rozum, když tě křtili Felixem?« Šeptal můj ret, kdykoli jsem rozbil (nechtě ovšem) okno, sklínky, hlavu kolegů atd. Bylo v mém životě kdy na mé hlavě aspoň trochu štěstí? Toho bití od narození až do dneška. Můj život, trávený zde na jedné z planet, pod hvězdnatou oblohou, je nevyčerpatelným mořem skandálů a smůl různého množství a různé velikosti. — Doma nemám žádného potěšení, a není proto divu, že je hledám zde. To mne snad u vás, milí čtenářové, omluví

Infelix sum.

A ve škole? Myslíte, že jsem šťasten? Ani zdání! Vždyť nedávno mně řekl pan profesor: »Radil bych vám, Zlatodvorský, abyste nechal studií a chopil se nějakého užitečnějšího zaměstnání, na příklad: ševcoviny!« — Kolegové, cítíte tu urážku? Tím chtěl naznačit, že jsem ve studiích laik. — Ach! Svět mi nerozumí

Tak co se mnou? Nikde neprospívám, jsem ve větě zbytečný a při tom nešťastný.

— — — Infelix sum, jak poznáš, ct. publikum, až ti začnu příště své příhody vypravovati. Zastím se měj hezky. Slibuji ti, že ti těch smutných i veselých historií napovídám hodně a hodně a zůstávám do smrti neidelší tvůj

Infelix.

A. ADAM:

Hospodářské dějiny lidstva.

II. Perioda křesťansko-germánská. (Pokračování.)

Stav rolnický:

Oproti svobodě a úplné volnosti v nakládání majetkem — jež platila ve starověku — klade se zde zdánlivě tvrdé ustanovení o nedělitelnosti statků, jež však ve svých důsledcích má za úkol zachrániti drobení usedlostí na chalupy — znenáhle mizení selského stavu — proletarisaci na jedné — a kupení majetku na druhé straně.

Aby se toto ustanovení neobcházelo nemírným zadlužováním statků — podchycuje selské právo i tuto lidskou špatnost ustanovením

naprosté nezadlužitelnosti.

Vydlužit si mohl sedlák jen na majetek movitý (na obilí, pokud nebylo potřebné k osevu, anebo na dobytek, pokud nebyl příslušný k výměře půdy).

Ale často se dělají dluhy i k účelům hospodářským, na práce meliorační a jiné, jež mají za úkol — povznést výnos z polí. Na úroky si vypůjčit — bylo v určitých případech i církevně zakázáno a konec konců tak jako ve starověku vedlo by to i k úplnému prodloužení a zničení selského stavu.

Tahle otázka byla ve středověku velmi důmyslně rozřešena. Ten, kdo měl uspořené nějaký kapitál, půjčil jej sedlákovi na povznesení statku — jenž mu zase za odměnu odváděl po celý jeho život, anebo určitá leta naturalie.

Tedy bezzemek, jenž životní práci v řemesle anebo obchodu — získal kapitálek nějaký — zabezpečil si své stáří tím, že dal své peníze rolníkovi. Ten je uložil do hospodářství a ze zvýšeného pak výnosu mu nebylo těžko dostáti svému závazku — a jako dobrý, milující křesťan neohlížel se ve špinavé ziskuchtivosti na to, je-li jeho věřitel snad déle živ, anebo ne.

Takovým způsobem byly investovány obrovské kapitály do hospodářství — jež umožnily provedení tak nákladných prací melioračních, jako se stalo na př. v Lombardii v severní Itálii.

Tyto správní instituce dovedly vypěstovat kádr samostatného a zámožného obyvatelstva selského. Vidíme zde zásady omezeného hospodářství, jež žádají od jednotlivce oběti ve prospěch celku — jež však v důsledcích svých přinášejí i jemu užitek individuální. Jsou to zásady společnost udržující — oproti anarchistické společnosti starověké.

b) Stav řemeslnický.

Ve středověku vedle obyvatelstva venkovského začíná se k životu hlásit i obyvatelstvo měst, jež se většinou zabývalo řemeslem a obchodem. — Dlouho nebyl obchod zvláštním zaměstnáním, ponechávaj každý řemeslník sám prodával to, co vyrobil.

V Římě nemohl vzniknouti samostatný stav řemeslný proto, že tam nebylo provozování řemesel samostatné — provádělo se ve velkém a továrnicky pomocí otroků v manufakturách římských boháčů. Když roku 409 zpusťovali Wisigotové Řím, mnohý ze zámožných lidí přišel o život a většina otroků se rozprchla a zanesla svou technickou znalost řemesel do provincií, takže když přicházejí barbaři do těchto zemí — nalézají tu už vyvinutá řemesla. Za císaře Karla I. po prvé se začíná stát o řemesla zajímat a ve sborníku zákonů a předpisů »Kapitulára« velkého císaře — najdeme první úpravu řemeslné výroby. Nařizuje se tam, aby všude — na každém hradě byla zastoupena určitá řemesla — byla to hlavně odvětví ve válečnictví důležitá. Kde jich nebylo, tam se měla zavést.

Jak z podstaty věci plyne — nebyli to z počátku lidé volní — spíše součástka armády. Větší města však velmi záhy vydobyla si — někde po urputných bojích a sporech — i politickou samostatnost a moc, takže záhy ve středověku shledáváme politicko-hospodářsky svobodný stav řemeslný — jehož v antice nebylo.

Vývoj řemesel ve středověku je charakterisován — hospod. společenstvy jednotlivých odvětví — t. zv. **cechy**. Český výraz toho útvaru pochází od německého Zunft (Innung, Gilde) — pořádek, sjednocení. Bylo už v úvodě podotčeno, že tyto sociální instituce byly živou částí církve, prodchnuty jsouce náboženským duchem, jak ze stanov jejich je patrné. Každý cech měl svého voleného představeného — cechmistra, jenž měl bděti nad mravopoctností členů a urovnávat jejich spory. O duchovní potřeby členů pečoval zvláštní cechovní kaplan — zbožný a učený kněz.

Sociální pracovník L. Brentano ve svém díle o pracovních společenstvech praví: »V tomto ohledu jednaly cechy všech zemí stejně. Když člo-

věk četl jejich stanovy, mohl často mysliti, že staří cechovní soudruzi nežili pro nic jiného, než pro blaho svých duší. Každý cech měl za patrona některého svatého, jenž stál ve vztahu k jejich živnosti; často byl cech po něm nazván. Cechy pořizovaly oltáře, malovaná okna pro katedrály a ještě dnes se stkví jejich znaky důstojně vedle erbů králův a knížat. Všude byla zvláštní ustanovení o podpoře chudých a nemocných. V Londýně byl zřízen veliký asyl pro slabé a utiskované bezprostředně vedle cechovního domu.

Pro pochopení mnohých ustanovení cechovních musíme mít stále na zřeteli, že mocnější než hmotné zájmy o osobní prospěch působila tehdy živá víra, šlechetné závodění v křesťanských ctnostech a dokonalostech — nebo, jak jeden starý cech v Exeteru v Anglii svým členům předpísal: »Láska k Bohu a péče o spásu duše.«

Mezi hlavní principy, na nichž organizace cechů spočívala, patří:

a) **Nucenost.**

Organizace cechovní nedovolovala, aby někdo provozoval nějaké řemeslo na vlastní pěst. V zájmu celkového blaha a zamezení špinavé konkurence sáhlo se tak hluboko do práva jednotlivce, že každý mistr mohl provozovati své řemeslo jen jako člen cechu. Pro moderní naše křesťanské sociology položena byla tím otázka, doporučuje-li se ona nucenost i dnes. Sám vynikající německý křesť. sociolog a politik Hertling dlouho zápasil s nerozhodností, než v letech devadesátých minulého století došel k přesvědčení, že není cílem obrodných snah křesťanského socialismu — to, co kdysi bývalo, přenášet do naší doby — našich poměrů — sama nucenost není ještě důkazem pořádku, jako spíše duch, jenž by vše pronikal.

Právní nucenost může existovati jen při jednotě náboženských a mravních ideálů, kdy si interese dají líbit různá omezení a domnělou osobní svobodu v zájmu celku dovedou odložití stranou, a ovládání jsouce duchem vpravdě křesťanským, netouží pro sebe nahromaditi více statků, než jim přináleží.

Bylo už řečeno, že cechy hrály často i důležitou úlohu **politickou**, opírajíce se o svou

b) **cechovní autonomii.**

Cech samostatně rozhodoval o přijímání nových členů do cechu. Rozhodoval a určoval za souhlasu veřejnosti **ceny výrobků**. Největším privilegiem a zároveň důkazem veliké politické vyspělosti byly i vlastní stavovské **soudy**, jež rozhodovaly spory mezi členy cechu, pokud nešlo o věci hrdelní. Mzdové spory, nároky na náhradu škody, to všechno šlo před samostatně **volený soud** cechovní.

c) **Cechy měly i vlastní vojenské svazky**

na obranu společného zájmu, hrozilo-li nebezpečí z venčí. Tyto cechovnícké čety velmi často se osvědčily v bojích. (Tak na př. pražští sladovníci v boji se Švédy.)

Je v tom nepopíratelný moment mravní, když je zde příležitost získávati válečnou statečnost čest a chválu svému cechu. Je zřejmo, že takové dobrovolně rekrutované vojsko mělo daleko větší cenu, než žoldnéřské hordy. Čest a tradice cechu nedovolovaly, aby se snad vrhlo cechovní vojsko na nějakou loupež, k čemuž žoldnéři neměli nikdy daleko. To musíme však zdůraznit, že se především nejednalo o nějakou formu militarismu, ale že to byla jenom velmi silná obrana, jejíž zájmy byly spjaty se zájmy státního celku.

(Pokračování.)

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Mikulášský dar.

Upozorňujeme všechny naše spolky, aby výtežek svých sbírek pro »Mikulášský dar« posílaly přímo do Ústředí a ne prostřednictvím nějaké korporace jiné! Budeme tak mít přehled o tom, mnoho-li studenti sami dovedli sehnat a můžeme-li se proto při organisování příští sbírky spolehnouti vůbec sami na sebe — na své vlastní síly.

Nedostačí-li vám zasláné sběrací archy, urgujte ihned nové!!

Co jste už pro »Mikulášský dar« vykonali? Pořádali jste už něco v jeho prospěch? Nesmíte

v ušlechtilém zápolení mezi našimi S.S.S. zůstat posledními!

Sdružení, které si vydobude primátu, bude zvláštním způsobem vyznamenáno.

Pracujte, sbírejte, abyste prvními byli vy!

Organisační. Legitimace pro S.S.S., jež zaslala nationalia, jsou již vystaveny. Všechny legitimace musí býti opatřeny ještě členskou známkou. Znamky budou v nejbližší době rozepisovány. Každá stojí 1 Kč a bude jí zaplacen zápisné jednotlivého člena do seznamu Ústředí a zároveň také roční příspěvky do Ústředí. — Nationalia buďtež

přesně vyplňována, eventuální změny necht' jsou uvedeny v měsíčních zprávách, jež S. S. S. do Ústředí podávají. Která sdružení nationalia dosud neodeslala, necht' učiní tak obratem pošty!

Na skladě v Ústředí jsou opět odznaky, jednací protokoly, dopisní papíry, nálepky a obálky.

Působte v okruhu svého sdružení k založení nových S. S. S., s blízkými S. S. S. udržujte styky osobní i písemné. Dopisujte si také s českými studenty v Americe. (Adm. Sect. Procopius College, Slavic Department, Lisle, Ill. U. S. of America.)

Zakládejte si na sdruženích střádalské odbory, abyste se mohli v největším počtu účastníci příštího sjezdu našeho v Praze! — Všechna S. S. S. zašlete přesnou adresu funkcionářů, na něž se má zasílati korespondence z »Ústředí«.

Sekretariát.

Krajinský sjezd katolického studentstva v Č. Budějovicích. Bylo to ve válečném roce 1914, kdy u nás se konal první krajinský sjezd katol. studentstva. Během války se zdálo, že duch Jirsíkův na českém jihu vymírá a po převratu nikoho ani nenapadlo, že by na tom kacířském jihu českém mohli existovati ještě nějací katoličtí studenti. Tím větší překvapení pro naše nepřátele přinesl náš krajinský sjezd, konaný dne 8.—9. srpna t. r. za velké účasti studentů a studentek z jižních Čech. Zároveň se konal sjezd katolické mládeže české, kteréžto slavnosti naše studentstvo se čteně účastnilo, dokazujíc tak plné pochopení pro praktické řešení sociální otázky. — Vlastní sjezd studentský zahájen byl v sobotu večer akademií, jejíž program si vyplnili studenti úplně sami. Provedení jednotlivých čísel bylo velmi pěkné; zvláště překvapila samostatná studentská kapela. Druhého dne ráno účastnilo se studentstvo společného průvodu s mládeží z katolického domu do kathedrály, kde byla sloužena slavná mše svatá. Po ní odebrali se účastníci studentského sjezdu do biskupského semináře, kde předseda místního S. S. S. kol. K. Seibot zahájil sjezd proslovem, poukázav v něm na veliký význam sjezdu pro jihočeské studentstvo. Po přivítání účastníků sjezdových zvoleno bylo předsednictvo. Kol. O. Nuska, předseda, zahájil pak vlastní sjezdové jednání a přikročilo se k dennímu pořadu. První referent kol. J. Králín promluvil v krásné přednášce o »Ideálech katolického studentstva«, o jeho postavení u nás a v jiných státech, zvláště ve Francii. Živou debatou o předneseném referátu bylo dopolední jednání ukončeno. Odpoledne se konala velká slavnost katol. mládeže, již naše studentstvo v plném počtu se účastnilo. V pondělí ráno pokračováno pak bylo ve sjezdovém jednání studentském. Dr. Pich před-

nesl referát o »Sociální práci katolického studentstva«. Dotkl se všech hlavních otázek dneška a nastínil, jaké stanovisko k nim katol. student má zaujímat. Vrcholným bodem beze sporu byla přednáška kol. Uhlíře. Krátká, ale obsažná. Pojednal o rozmachu a vzrůstu katolicismu v dějinách našeho národa a o významu jeho v době dnešní. V odpoledním jednání o »Poslání katol. studentky« promluvila kol. M. Bednářová a red. Kliment na thema: »Co čeká katol. veřejnost od svého studentstva?« O všech přednesených referátech rozvinula se živá debata, v níž zdůrazňována hlavně práce studentstva ve Sdružení mládeže a v Orlu. Ke konci promluvil předseda kol. O. Nuska o úkolech naší organizace v neďalekém budoucnu, načež hymnou svatováclavskou sjezd byl ukončen. S nadšením a pevným úmyslem co nejlépe pracovati v S. S. S. rozjeli se účastníci do svých domovů. O. N.

Brno, XIV. řádná valná hromada »Moravana« a obou S.S.S. při něm sdružených konala se v neděli 17. října t. r. Úvodní mši sv. s promluvou v kostele sv. Josefa sloužil obětavý duchovní rádce »Moravana« p. Dr. Skoupý. O 9. hodině zahájil valnou hromadu v sále kláštera Voršílského předseda »Moravana« kol. Šebek, jenž v zahajovacím proslovu zdůraznil význam této valné hromady, již »Moravan« uzavírá celoroční bohatou činnost spolkovou, jež vyvrcholila v manifestačním říšským sjezdě katol. studentstva čl. v Brně, přivítal pak velmi čteně shromážděné studentstvo a přítomné hosty a přečetl pozdravné přípisy k valné hromadě došlé. Na to přikročeno ke zprávám funkcionářů. Jednatel kol. Čermák přečetl obšírnou zprávu jednatelskou, kol. Smrž zprávu pokladní, kol. V. Vácha zprávu o knihovně a čítárně. O činnosti Ústředí a celkové situaci našeho hnutí pojednal kol. Roztočil. Zprávu o činnosti stud. těl. odboru Orla v uplynulém správním roce podal kol. J. Vácha a kol. Paulerová, zprávu odboru hudebně-pěveckého kol. Slav. Vácha a odboru literárního kol. Tomášek. — O podaných zprávách byla provedena živá debata, již účastnil se hlavně: p. kan. Dr. Kupka, posl. Msgr. Šrámek, Dr. Skoupý, taj. »Sušila« p. Šíma a kol. Müllerová. Zvláště významnou řeč pronesl Msgr. Šrámek, jenž zdůraznil velký význam brněnského sjezdu studentského, dotkl se všech aktuálních otázek našeho studentského hnutí a vybídl studentstvo k nové úsilovné práci. — Při volbě nového akad. výboru zvoleni aklamací jednomyslně: předsedou kol. Tomášek, místopředsedou kolega Smrž, jednatelem kol. J. Vácha, pokladníkem kol. Vychodil, knihovníkem kol. V. Vácha, archivářem kol. Kompčik, zástupcem v Ústředí kol. Plocek.

Do výboru S.S.S. muž.: kol. Válka, Čermák, Kloupar, E. Šmíd, Bojanovský Pauler. Do výboru S.S.S. dívčího: kol. Paulerová, Müllerová, Sedláčková, Plocková a Kršková. — Revisory: kol. Čermák J., Fibich a Houdková. — Na návrh odstupujícího výboru byl Msgr. Šrámek jednomyslně jmenován čestným členem »Moravana«. Po programovém prohlášení nově zvoleného předsedy kol. Tomáška a po vyřízení podaných volných návrhů byla zdařilá valná hromada ukončena o půl 1. hod. odpoledne. B.

S. S. S. Praha-Bubeneč. Již dlouho bylo naší tužbou organisovati se a tak ke konci školního roku ustavil se několikačlenný literární kroužek »Zeyer«. Letos pak hned na začátku roku se svolením dp. rektora založili i my S. S. S. — V neděli dne 3. října kol. Cyr. Klement přednášel nám o programu S. S. S. Po jeho řeči se přihlásilo několik kolegů a tak za týden za řízení kol F. Formánka a kol. K. Haase se konala ustavující schůze za hojné účasti a zvolen výbor: Kol. Ant. Mazanec předsedou, kol. Oto Martinovský místopředsedou, kol. J. Balda jednatelem kol. Ant. Růčkl pokladníkem a kol. B. Dörner zástupcem našeho S. S. S. v akad. výboru. Po volbách při debatě kol. K. Štych, jehož úsilovné práci děkujeme, že k založení došlo, dal výboru několik upřímných rad o práci ve sdružení. Na návrh kol. Martinovského jest povinen každý člen našeho S. S. S. odebírat některý z našich časopisů: buď »Život«, nebo »Jitro«, anebo »Vatru«. Kol. F. Formánek důtklivě nám kladl na srdce, abychom při všem jednání svém vždy měli na mysli zájem hnutí a kol. K. Haas pozdravil ustavující schůzi jménem pražského S. S. S., slibuje nám jeho bratrskou pomoc. Tak postavili jsme se i my pod prapor katolické legie studentské a víme, že čeká nás boj. Majíce však za heslo slova dp. Vraštila: »Fortiter in re, suaviter in modo«, doufáme, že s pomocí Boží z boje toho vyjdeme s čestným vítězstvím. J. Balda.

S. S. S. v Příbrami vešlo v život letos před prázdninami. Byť i nedýchalo ještě z plných plic, přec hledí do budoucna, jasným okem nadšení pro práci a naděje v brzký rozkvět. Je tu rozsáhlé pole činnosti pro propagaci našich ideí — ne nadarmo se zove Příbram městem školským — jsou tu školy střední: gymnasium, reálka a učitelský ústav, a vys. škola báňská, jejíž počet posluchačů v posledních letech značně stoupl, a kde ještě studuje i hojně našich, byť i ne zcela ještě uvědomělých. Můžeme se pochlubit, že již do všech těchto ústavů jsme pronikli a máme v nich důvěrníky. — Zahajovací schůze byla 20. června t. r.,

na níž po referátě předsedy »Ústředí« kol. Ing. C. Janáčka bylo ustaveno S. S. S. a zvolen přípravný výbor s kol. Kohoutem v čele. O prázdninách konány dvě výborové schůze a přednáška p. uč. Anděla »O dějinách církve«. Vlastní činnost v novém školním roce zahájena byla valnou hromadou dne 25. září 1920, na níž po krátkém přehledu o dosavadní činnosti a po přečtení a vysvětlení stanov nově přistoupivším členům zvolen nový výbor. Předsedou zvolen kol. Ing. C. T. Granát, jednatelem kol. Ph. C. Em. Kettner, zástupcem v jeho nepřítomnosti kol. Em. Ježek, pokladní kol. M. Andělová. Funkci duchovního rádce přijal opravdový přítel studentstva dp. F. Fau, prefekt arc. konviktu. Nyní chápeme se radostně práce. Spolkařit nechceme, máme výstražný příklad na pokrokových středoškolských organisacích zdejších, jež ztroskotaly bezideovostí a nedostatkem smyslu pro vlastní práci stud. Budeme pracovati ne hlučně na venek, ale za to tím intenzivněji uvnitř na všestranném vzdělání vůle, rozumu i srdce. V práci budeme se řídit zlatými slovy našeho duchovního rádce dp. Faua, jenž v programové přednášce dne 6. října nám kladl na srdce: »Devisami vašeho SSS buďtež Svědomitost, Svornost a Statečnost, jichž ovocem bude Sláva, Síla a Svoboda.« — Z vycházkové činnosti již nemíníme pustiti se zřetele, podnikli jsme 23. října prohlídku Sv. Hory. Odborná vysvětlení uměleckých a historických památek podal dp. Fau. Výborové schůze konáme čtrnácti denně. Jednou týdně scházíme se ke čtení themat a statí z různých bodů našeho programu, o nichž si pak vyměňujeme své názory. Přednášky většího slohu a členské schůze pořádáme každý měsíc. — V další práci spoléháme na milost a požehnání Boží a úspěch nás jistě nemine.

Ježek.

Krajinský sjezd katolického studentstva čsl. v Uherském Hradišti. Bohatá činnost prázdninová, již letos naše hnutí vykazalo, ukončena byla zdařilým sjezdem krajinským katol. studentstva čs. v Uherském Hradišti. Ze všech míst Moravského Slovácka sjeli se na neděli 22. srpna t. r. naši studenti ve velikém počtu do svého župního města, aby seúčastnili této významné slavnosti slováckého studentstva. Sjezd počal v neděli ráno slavnou mší svatou, kterou celebroidal ve farním kostele známý náš přítel dp. Dr. Tžuber. Po ní ubírali se účastníci sjezdu náměstím do katol. domu, kdež jednání sjezdové zahájil jménem přípravného výboru sjezdového kol. Šuránek, jenž zdůraznil význam sjezdu tohoto pro Mor. Slovácko a přivítal přítomné hosty a studentstvo. Po vyřízení obvyklých formalit zvolen předsed-

nictvo sjezdové s předsedou »Moravana« kol. Sebkem v čele. Přečteny pak četné písemné pozdravy, mezi nimi také přepis nejdůst. p. arcibiskupa pražského Msgr. Dr. Kordače. Ústní pozdravy přednesli: zástupce katol. lidu čs. poslanec Sedláček, prof. Přidal a za bohoslovce kol. Strakoš. Na to přikročeno k referátům. Kol. Kuncek z Olomouce ve své řeči na thema »Intelligence a katolicismus« uvedl hlavní důvody odpadu a vlažnosti dnešní intelligence k naší víře a zdůvodnil, proč na druhé straně naše hnutí studentské tak nadšeně chápe se práce k restauraci katolicismu v našem národě. — Kol. Kršková z Brna ve svém referátě podala ideál katolické studentky a zdůraznila její poslání v našem studentském hnutí. V odpoledním jednání poukázal bohosl. kol. Botek z Olomouce na hlavní zdroje šířící se nevěry a vybídl studentstvo ke zvýšení pozornosti otázkám náboženským a k neohroženému hájení pravd náboženských. Poslední referát rázu organizačního přednesl kol. Smrž z Brna, jenž nastínil obraz našeho hnutí v letech uplynulých i v době přítomné a pojednal o úkolech jeho v budoucnosti. Po každém referátě byla obsažná, živá debata, již účastnili se hlavně z hostů: Dr. Tauber, prof. Jež, prof. Přidal, red. Zamykal a j., ze studentů kol. Tomášek, Macourek, Vácha Jiří, Kuncek, Růžicka a j. Doslovem předsedy Ústředí kol. Roztočila, jenž shrnul výsledek sjezdového jednání a vybídl studentstvo Mor. Slovácka k houževnaté a vytrvalé práci, bylo jednání ukončeno. Ke konci vzdal předseda kol. Šebek dík všem, kdož přispěli ke zdaru sjezdu, načež hymnami národními a chorálem svatováclavským sjezd byl ukončen.

V předvečer sjezdu pořádán byl hradištskými studenty přátelský večírek na počest účastníků sjezdových, v neděli večer předvedl pak s velmi pěkným úspěchem vzdělávací kroužek katolických studentů z Přerova divadelní představení »Rozmajrin«. V pondělí po sjezdě uspořádán byl společný výlet na Buchlov a večer téhož dne opět konán přátelský večírek na rozloučenou. — Zvláštní zmínky zasluhuje také dobrá připravenost sjezdu jak s hlediska agitačního, tak i technického. Velká účast studentstva z Mor. Slovácka i velmi dobré opatření po stránce zásobovací jsou nejlepším důkazem úsilovné péče, kterou studenti z Uh. Hradiště přípravným pracem sjezdovým věnovali. Účastníci sjezdu hradištského budou jistě vždy s radostí vzpomínati těch pěkných slavnostních dnů Morav. Slovácka. — av.

Sbírání poštovních známek, zdroj příjmů mislí. Proměňovati zbytky kovů, látek a j. v lesklé žlutáčky je, bohužel, až dosud výhradně uměním synů vyvoleného národa. Mezi našinci je málo

těch, kteří by těmto předmětům věnovali zvláštní pozornost. I obchod s poštovními známkami, jak sběratelům známo, je v rukou židovských. Jsouť upotřebené poštovní známky, sbírané u velkém množství, nepodceňovaným pramenem příjmů.

Proto vybízají různé dobročinné instituce své přátele — zvláště mládež, k sbírání poštovních známek, staniolu a pod. Mnoho již tímto snadným způsobem vyzískáno i pro misie. Tak dne 16. ledna 1912 zesnulý farář J. Stein v Siggenu (Württemberg) odvedl během 33 let své sběratelské činnosti pro katol. misie 235.000 Mk, jako výnos sbírek poštovních známek, starých mincí a j. Takový úspěch má vaše sběratelská ve službě misí. Vybízíme tudíž i my, zvláště studentstvo, aby sbíralo poštovní známky, staniol, zbytky olova a cínu ve prospěch slovanských misí pro »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje«. Uvedeme několik důležitých pokynů, jichž třeba dbáti při sbírání pošt. známek. Známky, jež jsou na obálkách dopisů (pohlednicích, pošt. lístcích, novinářských páskách) na lepeny, neodtrávejte aniž jakýmkoliv způsobem odlepujete, nýbrž vystříhnete nůžkami a sice tak, aby kolem známky zůstal ještě asi 1 cm široký okraj papíru. Známky natržené nebo s poškozovanými vroubkami jsou bez ceny. Známky natištěné nevystříhujte, nýbrž uschovávejte celé takové obálky, lístky i s adresou. Vystřížené tištěné známky (z koresp. lístků) nemají cenu. Nemaňte času tříděním obyčejných známek (5, 10, 15, 20, 25 hal.), protože tyto mají malou cenu a prodávají se na váhu. Sbírejte jich, co možná, největší množství. Od obyčejných oddělujte známky vyšších (naznačených) hodnot a známky zvláště cenné, na př. staré rakouské (s obrazy císařů), uherské korunovační, jubilejní staré i nové (české), pamětní, válečné (3, 5, 10, 20 a 33 hal.) mají větší cenu než nominální, dále známky polní pošty, zvláště z území za války obsazených s přetiskem státu, známky trestní a novinářské (mimo 2 a 5 hal.), cizozemské (třídte dle zemí), z kolonií (Togo, Mariány, Čína, Marokko atd.). Cenné známky zasílejte zvláště. Obyčejné známky — malé množství — posílejte jako vzorek bez ceny, větší množství jako balík, více kilogramů (dobře zabalené) v pytli dráhou. Všechny známky i alba obětavých sběratelů přijímají chovanci »Apoštolské školy sv. Cyr. a Met.« na Velehradě u Uh. Hradiště, kteří je zpeněží ve prospěch slovanských misí. Tamtéž zasílejte staniol (lupínky staniolu kladte narovnané na sebe. Nesmotávejte v koule) a zbytky cennějších kovů, jakož i staré mince. Necht' jsou v našich studentských spolecích umístěny schránky s nápisem »Pro Slovanské misie«, kam by členové poštovní známky vkládali. Jinou

skříňku zřídíte pro staniol. Jest čestnou povinností zvláště vůdců a předáků »Stud. cyrilomet. odboru« (S. S. O.) starati se o to, aby každý člen se této snadné misijní práce účastnil. — »Studentský misijní kroužek« v Luxenburgu sebral mezi sebou a známými za uplynulý rok: 70.000 luxemburských známek, 10 kg cizozemských, 60 kg staniolu, 25 kg olova, což vyneslo 760 Fr. pro misie. — Slova zní, příklady hřmí.

N. F.

P. r. Nedávno oznámil »Našinec«, že studentské cyrilometodějské odbory (S. C. O.) jsou, resp. budou zřízeny na všech českých středních školách amerických. — Za svými nadšenými bratry za oceánem nesmíme za žádnou cenu zůstatí pozadu. I naším heslem budiž: Nebudiž českého ústavu, kam by mezi naše studenty nepronikla myšlenka, horlivé a uvědomělé součinnosti studentské při velkém díle »Apoštolátu sv. Cyr. a Met.« — uvnitř i za hranicemi vlasti.

»Pravda o Bílé Hoře.« Ke dni 6. července bylo vydáno »Právo« jako protihusitský leták »Pravda o Husovi«. Desetitisíce tohoto letáku rozletly se po celé republice a všude vykonaly letáky své dílo. I »Národní Listy«, »Pokrok«, »Volné Slovo«, »Volná Myšlenka« atd. — nemohly jej přejíti mlčením a marně snažily se s letákem polemizovati. Táž redakce vydá ke dni 8. listopadu opět jako leták příslušné číslo »Práva« pod názvem »Pravda o Bílé Hoře«. Cena bude režijní. Upozorňujeme na toto číslo všechny naše kroužky a

sdrúžení. Obědňavky budtež učiněny předem na admin. »Práva« v Přerově, Wurmova ul. 5.

K otázce katol. inteligence. Jak nesprávně bývá veřejnost informována o našem studentském hnutí i listy katolickými, svědčí nedávná úvaha prof. Em. Žáka v »Čechu«, nadepsaná »K otázce katol. inteligence.« Pisatel vidí hlavní a snad jedinou příčinu rozmachu hnutí katol. studentstva v působení koleje Arnošta z Pardubic a mladoboleslavského studentského konviktu; jiné konvikty a ostatní podobné katolické ústavy se neuvádějí. Při tom v celém dlouhém článku ani zmínky o Lize, Moravanu, Stud. Hlídce, Jitru, Životě atd. — Jest přece známo, že ještě do nedávné doby ústavy toho druhu nebyly na svém místě, ba nezřídka sloužily účelům našemu hnutí krajně nepřátelským a že dalo velmi mnoho práce upravití konečně poměry v nich tak, aby vyhovovaly účelu svého založení. Jest tedy nemístné informovati veřejnost takovým způsobem. Pak se divíme, že naši nepřátelé operují proti nám tím »blahem« našich katol. ústavů. — Plné pochopení povinnosti ke své katolické víře u našich studentských předchůdců, kteří založili a udrželi nám Ligu a Moravana, působení Studentské Hlídky mezi studentstvem středoškolským, Jitro, Život, S. S. S. — zkrátka vlastní práce studentská, plná nadšení a lásky ke hnutí, jež schopna jest přinést i oběti největší — to jest základní příčina rozmachu hnutí katol. studentstva československého.

J I T R O.

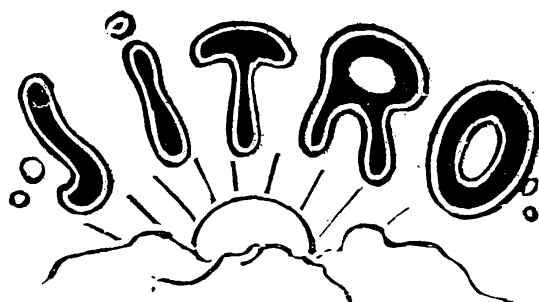
ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR. JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Nejsou-li podepsány plným jménem, neběreme na ně zřetele. — Budtež psány pouze po jedné straně, čitelně a inkoustem. — Příští číslo bude vánoční a vyjde proto již v polovici prosince. — Redakční uvěřka 6. prosince. — Odpovědi na došlé příspěvky: K. S. v Č. S. B. Nemůžeme uveřejňovati stále básně jediného autora; tím spíše, vyšly-li již některé z nich v samostatných sbírkách. — Za dobrou vůli srdečný dík! — M. J. P., Sk., M. M. Nepodepsané rukopisy zůstávají nepovšimnuty. Ruda Linténický, B. Svatoš. Ještě nezralé k uveřejnění. — SSS. Prostějov. Pro nával látky odloženo do příštího čísla.

Oprava. V 1. čísle „Jitra“ na str. 15. ve zprávě o sjezdu bohoslovců na Velehradě (řádek 15.) místo „ke hrobu sv. Cyrila“ má samozřejmě býti „ke hrobu sv. Metoděje“.

Časopisy zasílané redakci na výměnu. Život, Vatra, Dorost, Zora-Luč, Studentské Listy (Lisle, Illinois U. S. A.), Vrelo, The Inter-University Magazine (časop. katol. stud. angl.), Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Ve službách královny, Posol B. Srdca Ježíšova (Trnava), Obzor rodinný, Žena, Naše Kniha, Cíl, Jaro (příloha IV. Slezska), Zprávy státního úřadu statistického, Roomsche-Studentenblad (časop. katol. stud. holl.).

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v prosinci 1920.

J. ZNOROV A MIRKO REK:

Vánoční meditace.

I.

Na dveře již klepe doba svatá: V á n o c e ! Již krátí se řada dní, posvěcených očistění — a d v e n t a očekávání roste. Duše očistěná volá po svém sladkém Pánu a Králi.

A srdce, to tetelící se srdce, vždy dětinné, vždy chtivé lásky, bije a tluč v slavnostním očekávání. Vánoce se blíží. ! Ejhle, Hospodin přijde. ! Nám totiž vánoce nejsou jen tradiční historickou vzpomínkou na věkopamátnou událost betlemskou, jež dějinám všeho stvoření, všeho lidstva vytýčila grandiosní, velkolepý mezník; naše vánoce jsou významnou událostí v životě naší duše.

Což není duše naše tichým Betlemem, svatostánkem, v němž dechem Božím od stvoření člověka dřímá ztajena — hvězda Boží Lásky?

Což mysl naše nemá čistá být a prostá jako ta, v níž samému Bohu se zalíbilo,

jež pokorně a oddaně proslovila: »Ejhle, dívka Páně, staniž se mi podle slova Tvého!«?

A rozum, pěstoun a ochránce vznětlivé mysli a citů našich, zda nás nemá chránit před ukrutností, pýchou a leností? Či není nám pěstounem a vůdcem, Božím světlem nám seslaným? Jestli je vpravdě necháme padat v dílnu naší duše a našich citů, zda se neočišťují .?

Zdaž i tělo naše nemá být chrámem Ducha svatého, jevištěm i nástrojem posvátných pravd a zázraků? Než nestane se ten vánoční zázrak v duších našich, nebude-li srdce naše čisté a prosté jako betlemských pastýřů, zůstane-li hluché k volání proroka z pouště:

»Připravujte cesty Páně. ! Čiňte, čiňte pokání!«

II.

Ejhle, Hospodin přijde. ! I království Jeho, o jehož blahoslavené příští denně želáme. Přijde a svatým násilím Lásky uchvátí pro sebe naši duši, sténající pod krutou vládou temna, hříchu a z něho se rodícího zoufalství.

Přijde království Jeho a s ním jeho pokoj a mír, jehož svět dáti nemůže. — Žeť sláva Jeho naším je pokojem, hlásal již andělský chvalozpěv nad Betlemem.

Království Boží! Mystickým tím slovem v podivuhodném souladu vyjádřena je souhlasně a zároveň nejvyšší oslava Boha

i nejvyšší štěstí člověka, dokonalé splnění tužeb našeho srdce po lásce a dobru, štěstí a kráse.

Ejhle, Hospodin přijde. ! I Jeho království! A přijde a zrodí se znovu v jeslích srdcí pokorných, neboť není proň místa v hospodě (Luk. 2, 7.); v té hlučné hospodě světa, kde se hraje o duše opilé a znamené jeho radovánkami, kde pýcha, svárlivá zchytralost, nenávisť a požívačnost krutý svádějí mezi sebou boj.

Království Jeho není z tohoto světa (Jan 18, 36). Poznavše čas svého navštívení

prochejme z hospody světa a z pod hořícího krovu jejího zachraňme vše, co nám nejdražší a v prosté, ale vírou ozářené a teplem lásky ovanuté stáji betlémské postavme jesle svých srdcí, připravených k vroucímu a věčnému přijetí v nás znovuzrozeného Boha.

Jehoť zajisté jsme, Jeho je duše naše i tělo, Jeho naše práce a úsilí, naše schopnosti a síly, Jeho náš život, Jeho náš boj i naše rány, Jeho i naše vítězství; Jeho náš čas i naše věčnost. Boží věc v národě — naší je věcí. Jeho chceme býti dětmi, učeníky, hlasateli, bojovníky Jeho zajisté jsme.

Má snad i vzhledem k nám platit: »Do vlastního přišel a svoji Ho nepřijali?« (Jan 1, 11.)

Nikdy!! S vírou, nadějí a láskou přijmeme Jej, vždy znovu se rodícího Boha, a nasto-

líme Jej na královský trůn srdcí svých, a jako věrní vasalové šířiti budeme panství svého Krále v zemi bloudících bratří svých, aby i oni Jeho byli. Aby nebylo již možno říci ani vzhledem k národu cyrilometodějskému, o národu světců Václava a Vojtěcha: »Do vlastního přišel a svoji Ho nepřijali!« Aby národu tomu přišlo pravé království Boží, za jehož klamným přeludem bolestně bloudila po staletí jeho duše

A dá pak zajisté Bůh moc těm, kteří Jej přijmou a věří ve jméno Jeho, moc dítek Božích. (Jan 1, 12.) A v Bohu mocně žíti a vítěziti bude národ náš!

Ejhle, Hospodin přijde Ho-
tovo jest srdce naše . . . Přijď k nám,
Pane, království Tvé . . . !

JIŘÍK

Být dítětem !

(Příteli V. M.)

Klid teplý vánocemi dýše v kraje
a s nebes výšin v zlaté tkáni večera
se snáší s mírem lidem dobré vůle
ve snění kouzla štěstí — v spásu člověka.

A jde v té chvíli duši těkavou,
již žití zápas zkalil poklid blahý,
zas míru luzně bílý, svatý zjev
a minulosti hudby záchvěv zlatý.

A jasněj' zříš tu svoji dětskou duši:
ji vroucí, samou nesplněnou touhu;
ji velkou, svatou, modlící se tiše
jak cherub bílý vtělenému Bohu.

A vzpomínáš . . . ! Ty roky minou,
let života se v duši vrývá
a jiné lásky boľné slzy
v tu duši dětských tužeb kanou.

V té mosaice slzí drahokamů
vše hasne, co kdys' v dětství hrálo,
v ni pohřbeno je v dumném chrámu
to štěstí, jež v tvém nitru hrálo.

Klid velebný, když vánoc cítím dech,
zas štěstí tajemné to jímá mne
a v zapomnění prokkaného žití
zas dítětem, ó, chtěl bych býti.

BEPO JEK

Jejich modlitba . .

»Povoz z nádraží se vrátil, milostivá paní!« oznamoval uctivě sluha u veřejí dveří pokoje statkářky-vdovy. Seděla tu ve smutečném rouchu zamyšlená, smutná v čekání. Hlas sluhův probudil její bezvýraznou tvář k radostnému záblesku života

»A Jaroslav?!«

»Nepřijel, milostivá paní.«

Žena, jejíž hlas zněl tak neobyčejně sympaticky tím vzrušeným výkřičníkem očekávání, klesla zlomena zpět do lenošky u kamen, z níž prve v radostném očekávání veselého smíchu svého syna povstala.

»To je divné zašeptly její rty, zůstaly pootevřeny, jako by něco nevysvětlitelného se chtěly ještě ptát. Ale oči upřené na bezvýznamný,

neurčitý bod na podlaze a ruka, která křečovitě stiskla kapesník — poukazovaly, že to byla jen krutá bolest, která ochromovala všechno bolestivě v těle

Sluha stál s tázavým pohledem u dveří očekávaje dalších rozkazů. Zakašlal. — Trapné ticho. — Osmělil se tedy alespoň tiše, neruše bolestný povzdech své paní, nabídnouti služby.

»Mám, prosím, rozsvítit?«

»Nech, Jene, je mi lépe potmě. Večeři zatím také nechci, oznam to dole. Trochu čaje nejvš. — Ted' chci být sama!«

Zůstala sama. Matka, čekající svého syna na Štědrý večer, a syn nepřicházel. — Bylo to tak tragické teskno v čekání matčině.

Tma štědrovečerního odpoledne se nesměle vkrádala do přepychových pokojů. Těžké gobeliny barvily ji tesklivým čekáním.

»Nepřijel! Jaroslav, syn, nepřijel! Byly o těžké myšlenky, které bouřily duši staré paní.

Jaroslav byl již od prázdnin v Praze a dosud nebyl doma. Tak málo vděku choval ke své matce. Napsal nejvýš snad, aby kvitoval příjem bohaté měsíční apanáže, kterou správce pravidelně posílal — víc nic. Praha! Což má ta dusná, trapná Praha v sobě tolik kouzla, že dovede i srdce synovské pochovat? Utopit? Jaroslav byl vždycky netečný, blaseovaný — ale že by ani na Štědrý večer nevzpomněl?! Nevzpomněl si! Matka čekala a čekala. Tvrdá zrnka růžence prokluzovala bílými prsty bledé paní. V kamnech zpívaly jiskry a po podlaze tančily světelné pruhy. Tmělo se víc a více, jak se sypaly s nebe velké vločky sněhu, jako by se popel s hůry snášel. »Přijde, jistě přijde!« šeptaly matčiny rty v tiché důvěře. Přijde! Zpívaly jiskry a šklebivé stíny na stěnách se chechtaly posupně bolesti člověčí.

II.

Večer v pražských ulicích. Všední, jako všechny ostatní. Snad trochu pustší, nežli ostatní. Na lesklé chodníky teklo fialové světlo elektrických žárovek. Bylo tak mystické tušení v té prázdné tmě, jako by někdo jiný ještě kromě lidí tu kolem chodil. Někdo, jenž vidí vzpomínacího člověka, tluče na neozářená okna a v zápětí zaplanou světla za spuštěnými žaluziemi. Lidé, kteří po ulicích chodili, spěchali. Jejich oči, elektrisované touhou proniknouti žluté záclony, hledí do oken — a šeptají cosi o štěstí a bolesti. To je Štědrý večer v pražských ulicích. — Nikoho, nikoho bys nepohnul, aby vzal za vděk dnes tvým pozváním k bohaté večeři. Byl spokojen chudým svým štěstím.

»Ach, je tu tak fádne, protivně,« vzdechl unaveně štíhlý, elegantně oděný student a odhodil púl cigarety na chodník.

»Příteli, jen ne tak teatrálně. Život má v sobě dost komedie, ale dělat ji úmyslně, to je zbytečné. Bože, vy technici máte tak málo filosofie a ztratíte-li chuť k životu, je s vámi amen. Při takových příjmech! Člověče!« Výmluvnost malého človíčka, jenž cupal za vytáhlým technikem, rázem ustala, když viděl široké otevřené oko bledého hochy, jehož tvář teď ozářila svítilna.

Fádní přesycenost, která čekala něco nového, se dívala do bílé mlhy z toho bledého obličej aristokratického typu a ty mlhy byly tam daleko černé, jen tu a tam se bělel světlý bod jako tušení radosti. Bylo to okno, nebo oblouková

lampa pouliční. Šel vzpřímený, ruce zapadlé hluboce v kapsách kabátu.

»Vy té filosofie máte! Knihomoli!« zahučel ironicky do vyhrnutého límce a spěchal rychle kupředu, nikomu se nevyhýbaje. Lidé, jako by podléhali jeho sugerujícímu pohledu, sami uhýbali se znechucenému životu.

»Alespoň tolik« — hájil drobný filolog — »že můžeme postavit na nohy svou zvrácenost.« Protivně se zachechtal. »Však já nejsem tak dekadentní, příteli — nemrač se. Žiji zkrátka dle své morálky. Ah, fi! To je protivná zima!« Otrásl se a přitáhl úžeji šálu kolem krku.

»A propos. Proč jsi vlastně nejel na svátky domů?!« Zeptal se jako namátkou technik.

»Kam bych, prosím tě, šel? Tady mám aspoň kde se vyspat. Někdo by mi mohl přes svátky vyhodit nábytek — rozuměj tím, kolego, můj přepychový kufr — na ulici. Fi, psí čas. Poslouchej, budeme dnes celý večer polykat tu mlhu? Nepůjdeme se zahřát? Vš, do mé kavárny.«

»Dej pozor, ať nedostaneš v té mlze migrénu,« zaironisoval si technik. »Ved' mě!«

»Gracias! Hochu, ty máš srdce! Jen by ses mohl trochu do světa smíat a ne se dívat skoupě jako tamhle to okno. Jsou ti lidé lakomci. Nedají ulici ani, co jí patří, trochu toho světla z oken.« Zavěsil se v rámě bledého studenta a pokoušel se svýma krátkýma nožkami udržeti s ním stejný krok.

Přeřízli několik pustých uliček, tak typicky pustých, jak je jen velkoměsto nebo poušť může mít — a zastavili se až u cíle.

Nad vchodem drze se díval do mlhy jazyk rudého světla. Z jednoho okna drnčel rozladěný nástroj. Bezpochyby elektrické piano. Technik si nevšíml, že malý jeho přítel podezřele čte ve tváři jeho dojem a zůstal stejně apatický, jako dosud. Cukl jen trochu rty, když sklepnice pomáhala mu svléci kabát.

Spustil se unaveně do křesla. Všechno, co se dnes zračilo v jeho konání, v jeho oku, prozrazovalo bezkrevný duševní boj, který bylo tak těžko číst v této mlčící bledé tváři.

»Bav mne«, vzdechl z rozpacích, cítě, že vše je před ním zaraženo. Odpovědí byl mu chraplavý koleguv smích. »Jsi ty komický ve své nonchalantnosti!« Neslyšel.

Oči jeho tkvěly na čemsi prázdném, neurčitém.

»Máš matku?« ptal se z nenadání, zvolna slabikuje jednotlivá slova.

»Mám a chudou,« zakoktal překvapeně kolega.

»Chudou! — Dnes je Štědrý večer?«

»Ano.«

Tu již student vstával, maje oči upřeny v týž bod. Stál chvíli nerozhodně. Pohlédl na druhá. Vytáhl zvolna bankovku z náprsní kapsy a drtěl ji v pěsti — šeptal snad jen pro sebe: »Já se jí bál na oči! — Ale tenhle Štědrý večer v kavárně! Óh! Chci dnes zase uvěřit v Boha za to, že jsem jistě uhořel, že teď klečím a ve své výře se modlím za syna. Ta drtivá touha její modlitby leží na mé duši. Tys nešťasten, Bohouši, že zapomínáš matky a že se za tebe nikdo nemodlí. Bav se tedy zde na Štědrý večer.« Hodil překvapeným bankovku na stůl. A pustil se v hustou mlhu, která se nevrle otřela o jeho šat, dotěrně, jako ta nevěstka tam nahoře.

Stáhl zimník pasem újeji k tělu — tak jím zalomcovala zima. Oko se trochu v té tmě orientovalo. Pustil se rychlým, dlouhým krokem uličkami. U nejbližšího kandelábru se podíval na hodinky. »Neivyšší čas k vlaku. Domů — k matce,« byla jeho jediná myšlenka, která ho hnala vzhůru přes černé Václavské náměstí k Wilsonovu nádraží. Byla tu tma, jakoby všude kolem ležely nakupeny stíny lidí, kteří tu kdys přešli.

Smál by se tomu, kdyby někde četl svou tragedii života, jejíž dekorací musela být tma Štědrého večera. Bylo kus teatrálnosti v životě, je to pravda. Příroda je prostředím těchto dramat.

Kdyby tak matka věděla, že se pustil cestou všech prostředních studentů, jichž první věcí je shodit s ramen nepohodlnou přetěž zákonů, které křiklavě volají do všeho zvráceného. Kdyby věděla, že neměl síly opřít se proudu a pustil se cestou, která ústila v naprostou nechuť k životu a k práci. Ale tolik ušlechtilosti a povýšenosti duševní ještě měl, že se zastavil před poslední stanicí této dráhy a vyskočil z rozjetého vlaku, který mu přinesl jen otravu společnosti, s níž jel, která ho vítala jen ve svém středu pro jeho bohaté materiální prostředky.

Jak se mu zastesklo po tom, čím byl dřív!

V posledním okamžiku skočil do rozjetého vlaku. Vstoupil do vagonu druhé třídy. Byl prázdný? Nebyl! V září jisker, které zadržely z komína lokomotivy kolem oken, zarýsovala se kontura dívčí hlavičky. Usedl naproti. Byla tma. Čekal na první světlo, které se mihne v některé stanici.

Ted' přeletěli kolem. Dívka ohlédla se po něm. »Zdeno!«. »Jaroslave!«

Nastalo chvíli zmatené vzrušení dvou mladých lidí, kteří se dlouho neviděli, zmatené vyptávání, kladení otázek, na něž přirozeně zatím žádný nečekal odpovědi.

Byla to správčova sestra. Jela k bratrovi, u něhož pobývala. Byliť oba sirotky a Zdena studovala v Praze za bratrovy podpory.

»To jsem se natěšila! Tam u nás jsou vánoce mnohem, mnohem krásnější, nežli tu v Praze. Odbyla jsem si nejnmutnější v Praze a teď jsem se rozjela — chci být ještě na půlnoční v našem vesnickém kostelíčku!

»Zdeno!« vzdechl Jaroslav a díval se v místa, kde tušil ve tmě její obličej.

»Půjdem se zase spolu, Zdeno? Vezmete mne sebou?« Uchopil ji za ruku a z očí mu vyhrkly slzy. Políbil jí ruku.

Dívka zmatena vytrhla mu svou malou ručku ve žluté rukavičce.

»Obdivuji se vám, že jste zůstala touž, jako vždycky!«

Zdenka porozuměla. »Milý příteli, nebylo to vždycky lehké. Musela jsem se ve velkém omezit jen na negativní boj proti všemu, co mi hledělo podryt stavbu mé duše. Zbylo tak málo času na pozitivní plnění povinností, které miš byly tak drahé. Ale teď se zase těším, že vypadnu na chvíli z toho shonu a budu se moci věnovat jenom sobě. A dnešní půlnoční bude zase Veni Sancte k duševnímu osvěžení a setření prachu, který se v té všednosti pražských, nervosních ulic na mne navěsil.«

»Vy jste jen zaprášená. Bože, co je lidí našeho druhu, kteří odjíždějí zablácení, snad po prvé zablácení. — Ale pomůžete zase jako vždycky se osvěžit také mně, opřít se o vaše rámě a matčino!?»

»Půjdem se spolu na půlnoční,« zašeptala Zdenka. —

Pak již oba mlčeli a dívali se ven do zasněžených plání, nad nimiž svítily jiskřivé hvězdy a lítaly žluté jiskry, vydechované komínem lokomotivy.

Zahvízdaly brzdy a vlak se zastavil.

Nikdo je na nádraží nečekal. Jaroslav pomohl Zdence nésti koš a tak přeběhli po ní zavátou pěšinou za čtvrt hodiny cestu ke dvoru. Stiskl jí ruku. »Tedy za čtvrt hodiny vyjedeme, je právě čas. Máti také se asi chystá. Samě stojí na dvoře.«

Rozběhl se nahoru. »Jaros'ave!« »Matinko!«

Bylo jediné, co mohla matka vykřiknouti a jediné slovo, jímž dovedl syn odpovědět.

Ostatní udusily slzy.

»Věděla jsem, že přijedeš!«

»Maminko, že jste se modlila, abych přijel!«

»To víš, že ano« — zajíkala se matka a jako by se omlouvala, šeptala synovi, hladíc ho po vlasech: »Bála jsem se o tebe.«

»Maminko, tušil jsem to — «

Na půlnoční klečely tři postavy v poslední lavici pod kůrem ve vesnickém kostelíčku. Skloněné hlavy svědčily o hlubokém pohroužení ve zbožném zanícení, tiché modlitbě duší.

Zač prosily ty dobré duše?!

Jaroslav před chvílí utřel slzy a Zdena v každé takové chvíli ještě křečovitěji sepjala ruce a u-

přeně zadívala se ke knězi u oltáře, zalitého světlem a radostným zpěvem.

Když vycházeli z kostelíka, pošeptala Zdena Jarovi oddaně: »Jaroslave, já jsem se v Praze tolik za vás modlila.«

Jaroslav jí stiskl prudce ruku a zašeptal: »Děkuji vám!«

JAR. ZNOROV:

Koledníček.

Koledníček malý,
zpívám nebes králi,
do Betlema cestuji,
všem to milým zvěstuji.

Koledníčku malý,
když jdeš k nebes králi,
jaké neseš dary?
My bychom též dali!

A moje matička,
milá vlaštovička
dala políbení
místo pozdravení.

Nesu holubičku,
to svoji dušičku.
Láska ze srdéčka,
to zas je ovečka.

A z mojích ručiček
zlatý mu košíček
plný modlitbiček
nesu od sestřiček.

S tatíčkovy skráně,
z mozolaté dlaně
potu kapky nesu,
až se celý třesu.

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

(Pokračování.)

Abych ještě málo slovy doplnil, co Ti dlužno vědět o pudu pohlavním. Tedy pud pohlavní velmi jest podoben hladu. Jen že ten hlad zde není po jídle a pití, ale po osobách druhého pohlaví. (Odtud jeho jméno.) Hlad je nejlepší kuchař a hladovému nic krásnějšího ani vzácnějšího nad pokrm a nápoj, a kdyby ta krmě i v nějakém špinavém střepe se podávala. Tak se má věc i s neukojeným pudem pohlavním. Člověku pohlavně žádostivému všechno při pohlaví druhém zdá se nevýslovně krásným, oblažujícím, nad vše pomýšlení drahým a cenným. Oči, vlasy, postava, velikost, nohy, obočí, pleť, líce, podoba hlavy, hrdlo, brada, uši, ruce, šíje, nos, ano i prsty a nehty, někdy pak i opravdové znetvořeniny při osobě druhého pohlaví mohou »zamilovanému« připadat jako vrchol krásy a pramen neskonale blaženosti. A tak je i s ostatním, co druhé pohlaví koná a co vůbec k němu má nějaké vztahy. Chůze, tanec, výslovnost (někdy hodně šišlavá, a právě proto »krásná«), zpěv, smích, ba samo chrupání pamlsků nebo špoulení a nadýmání rtů může se zdát »božským« a vytrhnouti milovníka do třetího nebe. Však též o těch nebeských krásách a rajských blaženostech různých Klytaimnester (a dosti zhusta i pozdějších Xantipp) všech věkův a národů

bylo napsáno tisíce a tisíce básní a jiných vzdychavých výplodův a skladatelé jejich byli v neposlední řadě právě hodně »zelení« ještě — studenti. Ale milý mladý příteli, v tom všem netkví podstata pudu pohlavního. Ta jest mnohem hlouběji, ta jest v rodině a v oné vyšší lásce mezi mužem a ženou, která je duší rodiny a královnou všech ctností. To ostatní je všechno jen prostředkem k cíli, a ani mládí nesmí beztravně se prohřešovati proti vyšším úradkům Božím v přírodě. Velký dobrodinec lidstva je oheň a staří Řekové bájili, že s nebe byl člověku přinesen. Ovšem oheň v krbu, oheň za železnou závorou lokomotivy. Ale oheň na střeše? Tak jest pud pohlavní. Může a má býti i Tobě časem ukazatelem na cestě snad k nejčistšímu přirozenému štěstí životnímu, když ty sám svědomitě a rozumně si s ním budeš počínati. Avšak může býti i vůdcem do životní zkázy, když nad ním ztratíš vedení. Opakuji, co již dříve jsem řekl: nikde nejsou tak blízko vedle sebe mladický ráj a mladická životní tragika, jako při tomto pudu. Proto poslyš, co Ti o něm ještě radím.

Některé zásady a rady při probuzení pudu pohlavního.

1. Jak již pověděno, nazývají vychovatelé na slovo vzatí léta prvního mládí druhým

narozením. Při každém z dvojího narození člověka hraje jeden z hlavních pudů lidských svou zcela zvláštní roli. Od narození prvního ovládá dítě zvláště pud sebezachování a egoismus, třeba ani ne uvědomělý a tudíž o sobě ještě nevinný, je hlavní značka prvních let člověka. Od narození druhého vystupuje zvláště do popředí pud pohlavní a idealismus, horování za cíli všelidskými, nemoosobními je zase duší let mladických. Nelze říci, že by po narození dítky pud sebezachování, hlad, byl v něm nějak zakrnělý. Je zde celý a přiměřeně normální. Avšak není ještě nikterak zralý, rozvinutý a otužilý ten pud, nýbrž dětsky slabý a všech ohledů potřebný. Běda, kdo by dítě v kolébce živil tak, jak se živí dospělý, třeba slanečky a alkoholem. Bude potřebl ještě hodně času, celých asi 12—14 let, než dítě v tom ohledu vyrovná se dospělému. Podobně má se věc s pudem pohlavním. Je zde celý s patnácti, šestnácti lety, o tom není pochyby. Ale není ještě daleko zralý a vyspělý! A na to se

napořád zapomíná. Dle shodných údajů lékařů a fyziologů dozrává pud pohlavní v mladém člověku plně až teprv okolo 25., dle některých až okolo 28. roku. (Při ženě v těch letech se praví, že vždy 6 let se rovná sedmi letům při muži. Příroda tudíž ponechala i tomuto druhému velepu dobu skoro stejně dlouhou, jako při velepu prvnímu, než plně a dokonale uzraje a se utvrdí. Buď si toho vědom, milý mladý příteli! Kdokoli Ti praví, že s Tvými mladými a sotva dětství odrostlými lety smíš a máš »užívatí« všech těch »radostí« jako člověk dospělý, lze a jest Tvým odpovědným nepřítelem. Ten je právě tak Tvým vrahem, jako vražedníci je matka, která dítko v peřince napájí alkoholem, kořalkou. Ten hřeší na Tobě a na Tvé budoucnosti nejinak, než hřeší velkokapitalista továrník, který dítko sotva tříleté zapřáhá do práce. (Viz W. Sombart, Das Proletariat, ve sbírce »Gesellschaft«, sv. 1 str. 48.).

(Pokračování.)

JANOS:

Sám . .

Krvavý osud,
jenž na chvíli duši Tvou v cestu mi přivál,
květy by ozdobil oltáře šedých dní,
na nichž jsem zažehl o smavém poledni
oběti hříšných vin z ranního snění,
posupně usmál se dětinským hrám, —
zůstal jsem, zůstal dnes na večer sám.

A marně Tvoji dnes vyčkávám zpovědi.
nebudu ze svých vin v podvečer se Ti kát,
rty už se společnou nezchvějí naději,
sám budu do noci zpěvu vod naslouchat.

Bolestnou pohádku jejich dnes uslyším
o lásky důvěře, zradě jež nečeká,
o stezce, jež kol nich do výšin
k pramenům v zátiší vine se daleká.

— — — — —

K pramenům v zátiší?!
Cesta že daleká? —
Nikdo když nečeká,
půjdu sám do výší!!!

DR. JOSEF FOLTÝNOVSKÝ:

Spiritismus.

(Pokračování.)

Spiritisté mají též písmo »duchů«. S počátku dala se konverzace s duchy pomocí klepání. Později upevněno na stolní nohu písátka a podložen papír s abecedou. Písátka skákalo po papíře ukazujíc písmena, jež se pak skládaly ve slova a věty. Užívá se též ke psaní zvláštního prkna s písátkem anebo mediu vloží se do ruky tužka nebo péro, a »duch« píše prostřednictvím media odpovědi na dané otázky. Některá media dostala i přímé písmo od »duchů«. Na čistém papíře,

uzavřeném v pultě objevilo se písmo psané neznámou rukou. Prof. Zöllner konal též pokusy s písmem s mediem Sladem. Na stůl položili břidlicovou tabulku, pod níž dali úlolek kaménku. Druhá tabulka dána pod stůl a přitisknuta se spodu ke stolní desce. Obě tabulky držel prof. Zöllner, Slade měl ruce na stole. Bylo slyšet, kterak na tabulce neznámá příčina píše. Jaké bylo však překvapení obou, když uzřeli popsanou spodní tabulku, jakoby kamének psal skrze dubovou

desku $\frac{3}{4}$ palce tlustou. — Jsou prý také případy, kdy »duch« použil ruky malého dítěte, aby psal. Tak psal syn p. Yenkena, když mu bylo 5 měsíců a 15 dní, a vnučka barona Seymoura Kirkupa, když měla 9 dní. Neznámou silou vložena jim do rukou tužka s papírem, na nějž dítky psaly.

Spiritistická media hotoví též kresby. Roku 1871 byla v Londýně výstava akvarelových kreseb provedených mediem Miss Hongthonovou, která kreslit nikdy se neučila. Jiné medium, Anderson, kreslil tužkou ve spiritistickém spánku mezi jiným obrazy Pythagory a Platona v životní velikosti neobvykle rychle, ač v normálním stavu vůbec kreslit neuměl.

Zvláštním zjevem u některých medií jest, že v transu, t. j. v bezvědomém stavu, mluví jazyky jim neznámými. Americký soudce Edmons vypravuje ve svém spise »Spiritualismus« r. 1885, že jeho dcera stala se výborným mediem a to mediem mluvícím. Zнала prý pouze anglicky a francouzsky, ale jako medium mluvila prý plynule v devíti nebo v desíti různých jazycích, vlašsky, indiánsky, německy, polsky; často zpívala v mateřském jazyku skládajíc si sama při zpěvu slova i nápěv, při čemž melodie byla velmi pěkná a smysl slov povznesený. Soudce Edmons sebral asi 50 podobných případů, kdy media mluvila jazykem jim neznámým. Jsou rovněž případy, kdy medium nevzdělané dává odpovědi slovem nebo písmem z různých vědeckých oborů. Anglický časopis »Light« píše, že r. 1875 konaly se sedánky u jakési mladé paní. Ač byla poměrně málo vzdělaná, odpovídala na rozmanité vědecké otázky po 37 večerů docela přesně. Otázky jí dávané byly od přítomných pozorovatelů současně čteny i psány. Medium odpovídalo na ně rychle, píše do sešitu bez rozmýšlení, mechanicky, nevědouc, jsou-li správné čili nic.

V témže časopise popisuje r. 1884 generálmajor Dryson případ, kdy medium odpovídalo na otázky hvězdářské, řešilo prý záhadné pohyby měsíců Uranových a mluvilo o nových měsících u Marta, které prý teprve po 18 letech vskutku byly objeveny.

Nejpodivnější ze spiritistických zjevů všech jest materialisace duchů, duch přijímá na sebe hmotné tělo, materialisuje se. Někdy přijímá prý duch tělo lidskému zraku sice neviditelné, ale přece působící na jemnou fotografickou desku. Jindy lze »ducha« spatřiti obyčejným zrakem. Nejčastěji ukazují se ne-

určité, průsvitné, páře podobné postavy; někdy však přijímá duch podobu skutečného, pevného lidského těla: má hmotnost, váhu a teplotu jako živé tělo lidské; pohybuje se a mluví jako živý člověk. Nejprve se materialisuje šat, pak se vytváří teprve podoba, zpravidla napřed hlava, potom ostatní tělo.

Často se materialisuje pouze některý úd člověka, na př. noha nebo ještě častěji ruka. Prof. Zöllner byl několikráte svědkem podobného zjevu u Sladeho: zjevila se ruka a dotýkala se jeho kolenou nebo ramenou. Aby si opatřil trvalou formu materialisované ruky, postavil Zöllner pod stůl nádobu s moukou. Když se ukázala ruka, žádal, aby napřed otiskla se do mouky: chtěl takto se přesvědčiti, zda přece nějak Slade ho nepodvádí. Ukázalo se, že Slade neměl na rukou ani stopy po mouce a otisk materialisované ruky byl mnohem větší, nežli ruka Sladeho. Při sezení 11. prosince 1877 obdržel prof. Zöllner otisk materialisované nohy na začazeném papíře. Po sezení ukázalo se, že Slade nemá zase ani stopy po sazích na noze a kromě toho byla jeho noha o 4 cm delší, nežli byl otisk nohy na papíře.

Prof. Denton v Americe vymyslel způsob, jak obdržeti nejen otisk, nýbrž celý odlitek materialisovaného údu. Před seděním připraví se nádoba se studenou a jiná s horkou vodou; do horké vody dá se kousek parafinu, který se ihned rozpustí a plave na povrchu. Při sedánkách požádají ducha, aby ponořil materialisovaný úd do parafinu. Na údu utvoří se parafinový obal, který ponořením do studené vody ztuhne. Když úd pak z obalu zmizí, vyleje se obal jemnou sádrou, parafin odstraní se horkou vodou a zůstane pak čistý sádrový odlitek materialisovaného údu.

Probravše aspoň některé důležitější zjevy spiritistické, tážeme se, co jest jejich příčinou.

Jest jisto, že velmi mnoho spiritistických zjevů jest jen podvod a klam. Sami spiritisté přiznávají, že mnohá media klamou. Známo, že i media nejslavnějšího jména byli pouzí podvodníci. Nejvíce klamu, jak sami spiritisté připouštějí, je při materialisaci duchů. Náhlým osvětlením prostoru, kde sedánky se konávají, často se ukázalo, že duch nebyl nikdo jiný, než medium, jež dovedným způsobem se přestrojovalo, provádělo různé zjevy a přinášelo květiny a jiné věci. Podvod je značně usnadněn tím, že pokusy konají se obyčejně za tmy nebo při slabém světle, že je přísně zakázáno medium v transu uchopiti nebo

vzbuditi nebo dotýkati se materialisovaného ducha; vše to prý může těžce poškoditi zdraví media nebo přivoditi dokonce jeho smrt. Podvodníci takoví velmi snadno dovedou si i uvolnit jednu ruku, kdykoli sedí kolem stolu a tvoří s ostatními »magnetický řetěz«. Na počátku sedění vyzve takový kejklř přítomné, aby pečlivě udržovali dotekem rukou

magnetický řetěz; sám však hned přitáhne ruce k sobě. Sousedé pamětliví vyzvání ovšem posunou své ruce za ním; v tom okamžiku vytáhne medium pravou ruku a místo malíčku pravé ruky nastrčí sousedovi po pravici ukazováček levé ruky: pravou ruku má pak volnou.

(Pokračování.)

BARTUŠKA JOSEF:

V noci novoroční.

Je ticho štědrých výši,
zde kvasí trpkost zrání.
Z půlnoci do půlnoci jdeš
až ke koření pohrdání.

Je ticho lačných dálek
a noci zvony zní tak stříbrně.
Kdes' daleko sní modré lesy
a ticho dalek výši padá v ně.

Laskáš se s opálovou hvězdou,
že slzou je, ty nemáš ani zdání.
Je chvíle půlnoční a hodiny se smějí.
Je chvíle modliteb. A účtování.

Dle různých pramenů zpracoval M. DANĚK T. J.:

Věřící věda.

(Pokračování.)

Robert Mayer, povoláním lékař, přišel svým bystrozrakem na to, že lidské teplo vzniká spalováním kyslíku v krvi. To jej vedlo pak dále k poznání podstaty tepla, že je to pohyb. Tyndal nazývá Mayera největším geniem XIX. věku. I tento vele duch byl zapřísáhlým nepřítelem materialismu. Na schůzi přírodovědců v Inšpruku r. 1869 veřejně se přiznává, že věří v duši nehmotnou. »Dopracoval-li se kdo k poznání, že neexistuje pouhá hmota, nýbrž i síly v ní a to síly ve smyslu moderní vědy, které jsou zrovna tak nezníitelné jako chemické prvky, ten má pak k poznání a uznání duše už jen krok. A ten krok je důsledný.« Řeč svou končí slovy: »Pravá filosofie nesmí a nemůže býti jiným než propedeutikou (přípravou) křesťanského náboženství.«

Také Mayer byl protestantem. Ale i jemu vynucovala katolická církev nelíbený obdiv. Jeden čas se dokonce zabýval myšlenkou přestoupiti ke katolické víře. Jenom zevnější obtíže ho od toho zdržely. Omíloval se myšlenkou, že snad vnitřní spojení (zásadami) s církví mu dostačí.

Jako v Německu Robert Mayer měl v Anglii podobné věhlasné jméno J. Joule († r. 1889). I on budoval na mechanické teorii tepla. Při výzkumech volil metodu pokusnou, kdežto Mayer poměrně více filosofoval. (Určil co nejpřesněji mechanický aequivalent tepla.) Objevil zákon po něm jmenovaný.

stanoví poměr mezi teplem a silou elektrického proudu. K jeho počtě nazvána jednotka práce »joule« (čti džaul).

Co se tkne náboženského přesvědčení Jouleova, nevěra nemá práva si ho přisvojovati. Joule se zálibou zmiňuje se ve svých pojednáních o moudrosti a moci Stvořitele. »Ježto isem toho názoru, že pouze Stvořitel má moc nějakou věc zničit, proto se srovnávám úplně v mínění s Rogetem a Faradayem, že každá vědecká theorie nutně je klamná, která hlásá možnost zničení síly.« (Reynolds, Memoirs VI, 71.) »Sestupme s nebe posetého hvězdami a pozorujme zemi. Všude nacházíme až ohromující různost zjevů, které jsou způsobeny vzájemnou proměnou živé síly a tepla. To vše hlásá jasně moudrost a dobročinnou ruku velikého Stavitelce přírody.« (Reynolds, l. c. VI. 12.)

Původce absolutní soustavy měr, Karel Bedřich Gauss († 1855), byl z největších matematiků všech dob. Jeho schopnosti hraničily až na zázrak. Už jako tříleté dítě opravoval otce, když se při vyplácení dělníků v něčem zmýlil. Jako devítiletý hoch ve škole přišel samostatně na způsob rychlého sečtení složité arithmetické řady. Jako dvanáctiletý provedl vědecký důkaz základní věty theorie rovnicové, což se do té doby nikomu nepodařilo. Za dvě léta na to vynaléhal novou metodu jak stanoviti z několika málo pozorování oběžnice na obloze.

To byl jen počátek jeho pozdější činnosti matematické. V brzké době byl jedním z nejslavnějších mužů Evropy.

Jak se choval tento kníže »nejstřízlivější« vědy k náboženským otázkám? Ve svých spisech neměl příležitosti jich se dotýkat. Ale známe jeho smýšlení ze soukromých projevů. Jeho životopisec W. Sartorius v. Waltershausen píše o něm: »Nezlomná důvěra v osobní život po smrti, pevná víra v jednoho nejvyššího Pořadatele světa, ve věčného, spravedlivého, velemoudrého, všemocného Boha byla základem jeho náboženského života, jemuž vědecká činnost nebyla nikterak na újmu.« (Gauss zum Gedächtnis, Lipsko 1856, 103). Rád se těšil v trpkých chvílích pozemského života na vznešený život duše po smrti, když už ji nebudou tížiti okovy těla.

Dvě léta po Gaussovi zemřel v Paříži Aug. Ludvík Cauchy (1789–1857). Bystrostí ducha nezadal Gaussovi. Ještě mladíček vzrušil všechny vědecký svět tím, že se mu podařilo provést důkaz matematické poučky Fermatovy, o níž se marně pokoušel sám Gauss. Byl hned přijat do francouzské Akademie a zahrnován uznáním a chválou. A to byl jen začátek prací, o jejichž rozsahu, důkladnosti a užitku jeho současníci neměli ani jasného poznání. »Práce a metody Cauchyovy tvoří východiště pro práce většiny současných matematiků«, praví o něm jeho životopisec A. Valson. (Congrès scientif. intern. Paris 1888, 514.) Byl pravým geniem. Jeho vědecká plodnost byla úžasná. Každý týden přinesl do sezení Akademie něco nového. Sebrané spisy by potřebovaly asi 11.530 stránek kvartového formátu.

Cauchy byl nejen slavný učenec, ale i ucelený muž. Jako profesor musel složit králi přísahu věrnosti. Když říjnová revoluce přinesla jiného krále, Ludvíka Filipa, považoval to Cauchy za porušení první přísahy, zavázati se k věrnosti Filipovi. Proto ztratil své místo. Až teprve změněné poměry politické uvedly ho v dřívější postavení.

Tomuto jednání se nedivíme, když poznáme jeho náboženské přesvědčení. Cauchy byl praktickým katolíkem. Stál všude v prvních řadách na obranu a rozšíření náboženství. Byl horlivým vincenciánem. Založil několik dobročinných spolků. Žil v důvěrném přátelství s proslaveným jesuitským kazatelem P. Ravignanem. Když únorová revoluce vyvolala bouři proti jesuitským školám ve Francii, hájil je Cauchy dvěma brožurami. V jedné z nich uveřejnil své »Credo«: »Jsem křesťan, t. j. věřím v božství Ježíše Krista s Tycho de Brahe, Koperníkem, Descartem, Newtonem, Fermatem, Leibnicem, Pascalem, Grimaldim, Eulerem, Guldinem, Boškovičem, Gerdilem; se všemi velikými hvězdáři, se všemi velikými fysiky, se všemi velikými matematiky uplynulých století. Jsem katolík jako většina z nich, a otázel jsem se mne kdo po důvodech, jsem ochoten mu je říci. Pak se uvidí, že mé přesvědčení není zděděným předsudkem, nýbrž plodem hlubokého zkoumání. Jsem upřímný katolík jako byli Corneille, Racine, La Bruyère, Bossuet, Bourdaloue, Fénelon a jako bylo a je velké množství nejznamenitějších mužů naší doby mezi těmi, kteří exaktní vědě, filosofii, literatuře jsou nejvíce ke cti a naší Akademii k ozdobě. Mám totéž přesvědčení náboženské, které slovem, skutkem, pérem projevovalo tolik učenců, jako Ruffini, Haüy, Laënnec, Ampère, Pelletier, Freycinet, Coriolis. Nejmenuji-li živící, abych se nelíbě nedotekl jejich skromnosti, mohu se zmíniti aspoň o tom, že jsem našel všechnu vznešenost a velkodušnost křesťanské víry ve svých přátelích: v zakladateli krystallografie (Haüy), v objevitelích chininu a stethoskopu (Pelletier a Laënnec), v proslaveném cestovateli a v nesmrtelném tvůrci dynamické elektřiny (Freycinet a Ampère).« (Valson. Vie de Cauchy I. 173.) — Dojemná byla jeho zbožnost při smrti. Když mu kněz oznámil, že přijde s Nejsvětějším, dal rozkaz, aby se schodiště domu ozdobilo nekrásnějšími květinami ze zahrady. (Pokračování.)

FERD. POKORNÝ T. J.:

Richard P. Garrold.

(S ukázkou jeho tvorby.)

Na začátku srpna t. r. dostal jsem dopis, v němž mě nejvíce dojala větička: »Snad již víte,

že před třemi týdny v Petworthu (v Anglii) zemřel P. Garrold.«

Garrold — jméno českému studentstvu snad naprosto neznámé, ale milého zvuku pro katolickou mládež anglickou i jinde, kam v překladě jeho skvostné knihy pronikly. Co jest tajemstvím jeho oblíbenosti? V jeho studentských povídkách najdou hoši 12—16letí sebe samy či spíše své druhy, kteří, byť se pod jiným nebem zrodili a v jiných okolnostech vyrostli, mají podobné náklonnosti, snahy, radosti a žaly, chyby a boje. Garrold rozumí mladému srdci, v němž přes všechny vnější i vnitřní záhubné vlivy mocně se pne k světlu rostlinka touhy po dobrém a ušlechtilém, a chápe proto jeho poklesky, byť jich neschvaloval.

A jak nabytí této vzácné znalosti mladých duší? Kratičký přehled jeho životní dráhy nás o tom poučí. Garrold byl jedním z těch, kteří již v mládí dobudou velkého vítězství. Narodil se v církvi anglikánské, ale v 18. roku stal se katolíkem. Učinil i další krok: věnoval se službě Církve v řádu jesuitském. Vystudovav scholastickou filosofii v Stonyhurstě a Lovani, získal na universitě oxfordské akademickou hodnost magistra (Master of Arts = mistr svobodných umění) z dějepisu. Uveřejnil i z tohoto oboru řadu cenných studií. Nato dlel jako profesor a vychovatel po čtyři léta na řádovém gymnasiu v Liverpoolu. Tam ve stálém, úzkém styku se svými žáky nabíral ono úžasné bohatství bystrých postřehů a psychologických poznatků, jež činí jeho knihy takřka fotografiemi skutečnosti. Na kněze byl vysvěcen roku 1912. Světová válka, jež po dvou letech vypukla, vyvolala ho z ovzduší školního do vřavy bitevní. Byl polním kurátem při anglických osadních sborech v Jižní Africe a potom v Mesopotamii. Odtamtud si odnesl zárodek smrti, zimnici, jež ho letos v červenci v plné síle mužného věku sklátila do hrobu.

Jeho spisů z gymnasiálního života není mnoho (6), ale každý z nich je uměleckým dílem, k němuž se čtenář opět a opět rád vrací. Uvádím zejména »A fourth form boy« (»Kvartán«; v Americe koluje pod zřetelnějším titulem »Freddy Carr and his friends — Freddy a jeho přátelé«) a samostatné pokračování »Freddy Carr's adventures« (Příběhy Freddyho). Hrdina vypravuje své osudy v první osobě. Vizme na malé ukázce, jak pravdivě a věrně jest vystižena povaha lehkomyslného prudkého, ale v podstatě dobrého chlapce:

(Z 1. kapitoly.) Před velikonočními svátky dostal jsem dost špatné známky. Jiní dostávají ještě snad horší, na př. Jimmy Wilson; ale vskutku nebyly skvělé, můj otec se rozhněval a šel k P. Loneyovi aby s ním o tom promluvil. Vrátil se ještě mrzutější. Bylo mi ho líto, ježto jsem viděl,

jak ho to mrzí; ale neřekl jsem nic, poněvadž jsem nenahlížel, že bych učinil něco horšího než po celou tu dobu, co chodím do školy. Jimmy by na mém místě plakal a sliboval, že se přičiní a polepší. Než nelze se tak náhle změnit, zvláště nepřemýšlí-li kdo na to, a jest mi doznati, že jsem neměl důvěry, že bych to dovedl. Zůstal jsem tedy potichu, což lidi zlobívá, ač nevidím, proč. I otec se proto strašně zlobil, a když se dlouho namluvil, aniž bych odpovídal, pravil, že jsem lenoch a ničema — že se za mne stydí a abych šel do své ložnice a tam zůstal. To jsem nemohl pochopiti, vždyť jsem opravdu nic zvláštního neprovedl. Nedělal jsem si však z toho nic, poněvadž jsem měl právě rozečtenou detektivku, již mi Jimmy půjčil (měla název: »Chrt zákona« a byla velmi napínavá). Vyšel jsem beze slova.

Venku jsem zastihl obě své sestry, jak seděly na schodech a poslouchaly. Nemyslím, že by bylo na světě něco podlejšího nad děvčata, a každý, kdo má sestry, to dotvrdí. Žalují na tebe, a chtějí-li něco vysлідiti, neštítí se žádného prostředku. Věděly, že jsem byl vyhubován, abych jim však pokazil radost, ušklíbl jsem se, jako bych byl uslyšel něco náramně veselého. V tom okamžiku vyšel otec a spatřil to. Podíval se na mne tak podivně, že jsem si nebyl jist, co se stane; ale vrátil se a zavřel za sebou dveře, já pak jsem šel do svého pokojíka. Pustil jsem se do detektivky. Stále mi však tanul na mysli pohled, jež otec na mne vrhl, a tázal jsem se v duchu, zdali snad si nemyslí, že jsem se smál tomu, co mi řekl. Kolem 10. hodiny, věda, že děvčata šla už spat, rozhodl jsem se, že seidu mu povědět, proč jsem se smál. Nebyl jsem si však jist, jak mi bude na mysli dole v předsíni; proto jsem se vyzul a plížil se tiše dolů, abych se, nutno-li, mohl ihned vrátit. Když jsem sestoupil do předsíni, byly dveře jídelny jen přivřeny, a mluvili o mně, totiž otec a matka. Každý hned cítí, mluví-li se o něm, a slyše, jak tatínek praví: »Nemá srdce«, věděl, že mluví o mně. Tu jsem byl rád, že jsem scházejí nezahřmoutil, a šel jsem nahoru s jakýmsi divným, teskným pocitem v hrudi.

Svjčka již dohořela a bylo mi hledati postel potmě. Při tom jsem narazil nohou na roh polo-vytažené výsuvky skříně, co mě hodně zabolalo. Toho večera jsem se nemodlil kromě modlitbičky k P. Marii; tak mizerně mi bylo. Výrok otcův mě stále trápil, nikoli však, co, nýbrž jak to řekl, tak sklíčeně, jako by šlo o cosi velmi vážného. Jinak bývá večer v dobré náladě, dělá žerty nebo předčítá z novin vtipné věci.

Od toho večera zdálo se vše změněno. Po celé pololetí nevzal mě otec s sebou k dostihům,

plátnil mě pro každou maličkost, takže jsem nemohl s ním mluvit a vše mu vysvětliti jako dříve. Obvykle mě káral za přítomnosti děvčat; tu jsem se stavěl, jako bych si to nebral k srdci. Buď jsem neodpovídal nebo jsem se trošku mračil, což považovali za velkou špatnost. Maminka mi jednou řekla, že se diví, jak se může katolický hoch tak špatně chovati. Avšak jsou-li lidé přesvědčení o někom, že je ničema, a ukazují mu, co o něm tvrdí, činí ho to ještě horším. Mně aspoň se tak vedlo. Kdykoli se v domě něco stalo, byl jsem já prý vinen, a to se člověku časem znudí.

Ve škole bylo ještě hůř. S počátku jsem zkoušel, zda-li bych otce neobměkčil, kdybych si přinesl na týdenním výkaze dobré známky, a dvakrát po sobě jsem dostal v, t. j. výborně. Předtím jsem míval d nebo ds (dobře nebo dostatečně). Ale otec jakoby si toho ani nevšiml, podepsal se jak obvykle a vrátil mi je. Vzdal jsem se tudíž další námahy a popustil jsem opět.

Před vánocemi přišlo vysvědčení ranní poštou, jež přicházívá při snídani. Na neštěstí uviděla děvčata školní pečeť na obálce a počala se chechtat. »Vysvědčení Freddyho«, pravila, jako by to bylo něco směšného. Otec je četl potřásaje hlavou, jako by se příliš zlobil, aby mohl mluvit, a přistrčil je pak matce. I ta je četla a vyražela při tom z hrdla tiché, tenké výkřiky. Konečně pravila: »Ó, Freddie, jaké to ošklivé vysvědčení!« a podala mi je. Zprvu jsem se bál, že je dá děvčatům, a byl jsem rád, že mi bylo hned po snídani jít do školy. Kázání mi však přece neušlo, a to večer. Dostanu-li prý ještě jednou takové vysvědčení, pošlou mne do ciziny do školy, kde není prázdnin a kde se mluví celý den francouzsky. A nesmím prý o prázdninách navštívit strýce, který mě chtěl provést na své jachtě.

Ptal jsem se Jima, co bylo u nich, když dostali jeho vysvědčení; pravil, že se jeho otec tak rozlobil, že rozbil tři talíře a prohnal ho s tlustou holí kolem celého domu. By to ovšem jen žvást, neboť jeho otec je velmi milý pán (ačkoli se možno klamati; mé sestry byste rovněž pokládali za velmi milé, kdybyste je jen viděli, když přijde návštěva do domu). Ale něco přece asi slízl. Ježto pravil, že musíme v příštím období dříti o stošest.

Nemohu říci, že bych měl chuť dříti nebo vůbec něco činiti, co se ode mne očekávalo. Všechno se mi zprotivilo a bylo by mi asi bývalo lhostejné, kdyby mě poslali přímo do francouzského konviktu. Bylo by mi líto, že nemám u sebe Jima a ostatních přátel, ale nebyl bych nešťastnější než doma. Otec huboval víc a více, děvčata byla zrovna nesnesitelná. Chtěli mi dokonce zabraňo-

vati, abych vodil mladšího bratříčka na procházku (ač se mnou chodí raději než s nimi), poněvadž bych mu prý dával zlý příklad.

Posledního dne v konferenci nebyl snad nikdo hůře naštěd než já. Všichni, jak se zdálo, považovali za svou svatou povinnost mne napomínati a každý učitel dal mi něco na pamětnou. Byl div, že jsem nepozbyl trpělivosti a neřekl jim, aby mě nechali na pokoji a oblažovali tím jiné. V takové náladě byl jsem ke konci dopoledne.

Čekal jsem u brány na Jima, když kdosi volal: »Carre!« Ohlédnuv se spatřil jsem P. Loneye v malé vzdálenosti. »Opět důtka«, myslil jsem si. Rozmrzele krácel jsem k němu. Ale místo aby mi vyčítal, položil mi ruku na rameno a pravil: »Že se přičiníš, aby ses dostal v příštím období dopředu, pravda, Freddy? To víš, že bychom tě neradi pozbyli.« Byl jsem nadobro překvapen, neboť mluvil velmi laskavě, a než jsem mohl uvážiti, co odpovědět, cítil jsem, že se mi s'zy drahy do očí. Nemoha jich zadržeti, obrátil jsem se a odcházel, poněvadž jsem nechtěl, aby je viděl. Pomyslel si asi, jaké to komické počínání a sám jsem na sebe zuřil, že jsem byl takový osel, a cestou domů jsem se na sebe ještě více dopaloval. Avšak přes to zadržela mě slova P. Loneye, abych úplně nezahynul. Nebýti jeho, myslím, že bych byl utekl z domu nebo jiný zoufalý skutek provedl.

(Z 5. kapitoly. Freddy vyprávěl o svém domácím kříži staršímu studentu, který pak večer vše vysvětlil jeho otci.) »Chrupl jsem již blaženě v posteli, když jsem slyšel, jak se otevřely dveře mé světnice. Otec vešel se svící. Polekal jsem se. Teď to začne, myslil jsem si; buď mi vyčiní, že jsem ty věci vyprávěl cizím lidem, nebo že jsem jemu je zamlčel. Otec se tázal klidně: »Spíš, Freddy?« Neodpověděl jsem doufaje, že bude mítí zato, že spím a odejde. Avšak přistoupil blíž k mému loži. Musil jsem již otevřít oči, ale neviděl jsem pro světlo jeho obličej. »My jsme si tedy spolu dobře nerozuměli, pravda, Freddy?« pravil tónem klidným. Schoval jsem obličej do podušky boje se, že se rozplácí. Stál chvíli u mne, zatím co jsem tiskl hlavu do podušky, div že jsem se neudusil. Pak pravil: »Hněváš se na svého otce?« Tu jsem se proti svému předsevzetí dal do pláče. Dosud se mnou nikdy nemluvil tímto způsobem. Posadil jsem se a plakal, že slzy tvořily mokré skvrny na pokrývce. Kapesník jsem totiž nechal ve svrchníku. Chtěl jsem ho odprositi, ale nemohl jsem slova vypraviti; proto jsem sáhl po jeho ruce a on mi dobře porozuměl. Hovořil ke mně nesmírně přívětivě, podobně jako dříve, když jsem byl ještě malý, a slíbil jsem, že mu budoucně budu vše vypravovati. »Mezi námi ať

už nejsou nedorozumění, že Freddy, můj hochu? pravil. Kývl jsem hlavou

(Ze 6. kapitoly.) »Pracoval jsem pilně, abych působil otci radost, a dostal jsem obyčejně na týdenním výkaze dvě v (za práci a chování). Byl to velký pokrok, jak asi zpozoroval, a byť i nic neřekl, viděl jsem přec, že ho to těšilo. Ovšem jsem i potom ve škole leccos vyvedl

Ještě výše možno snad po stránce umělecké i výchovné ceniti jinou knihu Garroldovu »The black brotherhood« (Černé bratrstvo), v níž humor i tragika, jak i v životě jdou ruku v ruce, jsou mistrovsky spojeny. Než o ní i o jeho americkém spolubratru, Fr. Finnovi, tvůrci mnoha výtečných povídek ze života studentského, snad někdy řindy.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

A. ADAM:

Hospodářské dějiny lidstva.

II. Perioda křesťansko-germánská. (Pokračování.)

b) Stav řemeslnický.

d) Cechy byly společenstva nákupní.

Cechmistr s výborem mistrů měl za povinnost opatřiti za **velkonákupní ceny** materiál, jež rozdělával mezi všechny mistry, **takže všichni mistři pracovali s tímž materiálem za touž cenu.**

Někde bylo dovoleno, aby každý mistr byl oprávněn surovinu koupiti, kdyby se mu podařilo odhaliti dobrý nákupní pramen. Koupěnou surovinu však byl nucen **odevzdat cechu**, aby mohla být zase rozdělena mezi členy, aby se znemožnila konkurence jednotlivce, čili, jak praví stanovy, »**aby se mohli všichni stejně žít!**«

Jak daleko šla křesťanská charita!

e) Cechy byla společenstva strojní.

Toto zařízení spočívalo v tom, že všichni cechovní mistři používali společných zařízení strojních, jež snižují režii řemesla. Aby nebylo možno konkurenci ničit druhého, byl dále

f) **stanoven poměr mezi dráze a méně placenými silami.** Aby se ke konkurenci nemohlo zneužívat laciných ženských anebo dětských sil, bylo přísně stanoveno, na kolik tovaryšů připadá jeden učedník, aby tak i v tom podchycena byla špinavost jednotlivce.

Je zřejmo, že když surovina byla stejně drahá i všechna ostatní režie při výrobě, že jediná

konkurence za těchto poměrů mezi jednotlivými mistry byla jediné: početná konkurence **vnitřní kvalitou výrobků**, poněvadž prodávat se muselo za touž cenu. Jen dokonalostí výrobku bylo možno konkurovat a sáhnout na sebe pozornost konsumentů.

Cechovní výbor bděl velmi přísně nad jakostí výrobků a posílal na tržiště své policejní komisaře, kteří měli právo i zničit špatné zboží: »Un-echte Wahre«. Tak jsou zaznamenány případy, že rozházeli podvodnému zlatníkovi jeho krámek a zboží zabavili ve prospěch chudých. Všeobecně znám je způsob, jakým trestáni byli nepoctiví pekaři, že byli v koši koupáni v řece před očima celého města.

Cechy byly sociální útvary hodné křesťanů a svobodného člověka. Že nebyly všechny cechy ideální, je možné, ale takové nepěkné výjimky neubírají ceny této soc. instituci.

Tak jako už i dříve jsme znamenali, máme i zde charakteristiku periody křesť.-germánské, jež oproti antice pohanské — uvádějící ve zkázu — **klade omezení individuální svobody ve prospěch celku, jenž je konec konců i prospěchem individua.**

(Pokračování.)

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Z výboru Ústředí. Na členství ve výboru Ústředí resignoval kol. MUST. D. Gaidoš. Na jeho místo nastoupil náhradník kol. MUC. Hudík a převzal zároveň funkci 2. sekretáře Ústředí.

Cyrlomethodějská liga studentská. Za nepřítomného předsedu C. M. L. Dr. Dvorníka,

dlouho t. č. v Paříži, svolal kol. Klement členy výboru Cyrmet. Ligy, jmenované Ústředím kat. stud. čsl., **k ustavující výborové schůzi**, která se konala za účasti předsedy, sekretáře a předsedy zahraniční komise Ústředí kat. stud. čs. v neděli dne 21. listopadu t. r. v Praze v Klementinu.

Práce Ligy byla rozdělena v tom smyslu, že funkci úřadujícího místopředsedy ČML. **prozatímně** převzal kol. ThC. Karel Klement, sekretáře kol. PhC. Vlad. Macourek, pokladníka kol. MUC. Hudík. Prodebatovány byly přítomnými hojně náměty pro nejbližší činnost Ligy. Usneseno zejména naléhati v brzké jmenování 4 delegátů Jugoslovenské katol. d'ácke Lige v Záhřebu a zástupce lužických Srbů, konati přípravy pro valnou hromadu C. M. L. o sjezdu v Praze 1921 a navázati styky s Ukrajinci a Poláky.

Česká Liga Akademická v Praze. Ovoce našich středoškolských sdružení a kroužků ukázalo se také v přílivu nových členů do naší Č. L. A. počátkem letošního studijního roku; takže počet ligistů překročil již předválečné maximum. — Poprázdninová činnost zahájena byla **měsíční členskou schůzí 14. října t. r.**, na níž hlavně kol. Krájín a senior dr. J. Novák informovali nové členstvo o duchu Č. L. A., jejím významu a programu. — Na programu našich **týdenních členských schůzí** byly přednášky: »Říšský sjezd katolického studentstva a mládeže v Praze roku 1921.« (Ref. kol. Zvoníček.) »K výročí bělohorskému« (kol. prof. A. Novák), »Katolická literatura francouzská 19. a 20. století« (ref. na 2 schůzích kol. Krlín). — Hlavní tepnou života spolkového jest však **činnost odborová** v kroužcích: filosoficko-apologetickém (vede jako loni dp. prof. Cyril Jež T. J.), sociálně-politickém, historickém (vede prof. A. Novák), pěveckém a tělocvičném. — Nedávno ustavil se i odbor dramatický, jenž za vedení kol. Šráčka sehrál dne 3. prosince na Vinohradech »Směry života« od F. X. Svobody ve prospěch naší spolkové revue »Život. Zabezpečiti nerušené vycházení její jest z hlavních a nejdůležitějších starostí spolkových. — In statu nascendi je dále kroužek literární a slovenský. Všemu členstvu jsou dále přístupny jazykové kursy v koleji Arnošta z Pardubic: francouzský, anglický a ruský. — O praktické prohloubení náboženského života členů postaráno je duchovními přednáškami, jež letos každé soboty večer v kapli koleji koná rovněž P. C. Jež T. J. — 24. října přistoupilo členstvo korporativně k sv. přijímání v kostele sv. Klimenta. — Při akademických bohoslužbách v tomto universitním chrámu velmi dobře se uplatňuje pěvecký kroužek, jenž pod vedením kol. Šprimtricha úspěšně vystoupil i na předplesové akademii Č. L. A. na Žofíně dne 23. listopadu. — Represenční věmeček bude se konati dne 25. ledna na Žofíně pod protektorátem klubu seniorů Č. L. A. Na oslavu 15-letého trvání Č. L. A. připravuje se vydání jubilejního Almanachu a konán bude v první polovici

července říšský sjezd katol. studentstva a katol. mládeže v Praze. — ič.

S. S. S. v Prostějově účastnilo se v červenci v četném počtu manifestačního sjezdu katol. studentstva v Brně (celkem 28 studentů), jakož i krajinského sjezdu v Uh. Hradišti. Po brněnském sjezdu byla stupňována hlavně činnost agitační a dospělo se skutečně k pěknému výsledku. Byl ustaven kroužek katol. studentů v Určicích při S. S. S. v Prostějově, jenž slibně chápe se života. Pro rozvinutí vnitřního života spolkového doplněna knihovna a uspořádána čítárna. »Tělocvičný odbor« chystal se ukázati výsledek své práce celoroční na veřejném cvičení, než bylo mu to znemožněno nepředvídaně položenými překážkami. »Dramatický odbor« vystoupil pohostinsky v Olomouci při slavnostech sarkandrinských se zvláštním úspěchem. Zvláště nerado se loučilo naše S. S. S. se svým dosavadním duchovním rádcem prof. J. Ertlem, jenž byl jmenován profesorem reálného gymnasia v Přerově. Práce jeho znamenala pro S. S. S. v Prostějově v prvních počátcích mnoho a jeho starostlivá péče v S. S. S. byla a bude mnohým povzbuzujícím příkladem i nadále. — Valnou hromadu konalo S. S. S. 2. září t. r. za četné účasti hostů i členstva. Po zahájení dal předseda kol. Láznička čísti obšírnou zprávu jednatelemskou a přehled správy spolkového jmění a přijal nově přistupující členy; aklamací na to byli zvoleni: kol. K. Kvítek předsedou, kol. M. Ovečka místopředsedou, kol. A. Dostál jednatelem, kol. J. Ambros pokladníkem, kol. L. Hruban členem výboru. Nově zvolený předseda ujal se vedení spolku a vytýčil příští pracovní program. Debatovalo se pak o pořádání krajinského sjezdu v Prostějově a výbor byl požádán o jeho uskutečnění s poukazem na jeho nutnost, danou zdejšími poměry studentskými. Výbor pak slíbil, že se v té věci ihned obrátí na Ústředí. Debaty účastnili se hosté a řada členů. Po předsedově doslovu schůze byla ukončena.

Sociální studentské sdružení v Hradci Králové. O prázdninách účastnilo se naše Sdružení sjezdu brněnského, budějovického a kutnohorského. Záčátkem školního roku, který byl zahájen slavným »Veni Sancte« v kostele P. Marie, rozdělili jsme S. S. S. v odbory. Odbor filosoficko-apolog. má své přednášky každý čtvrtek v kapli sv. Josefa; vzdělávací kroužek tamtéž každý pátek; oba řídí dp. kan. Černý, náš duchovní tatíček. Odbor literární za předsednictví kol. Janáčka Jos. má za úkol seznámiti členy s novou literaturou, což plní na svých schůzkách. Odbor dramaticko-zábavní sehrál za předsednictví kol. Boury Moliérovu komedii: »Šibalství Skapinova« dne 7. listopadu v

Borromaeu a dne 21. listopadu uspořádal ve dvoraně Adalbertina »Cecilskou zábavu«; oboje ve prospěch Mikulášského daru. Připravuje národní pohádku K. Semerádové »Honzu«. S. C. O. řídí kol. Jos. Janáček. Plenární schůze bývají pravidelně každou třetí neděli; na nich přednáší některý z kolegů. Při první schůzi kol. Janáček Al. mluvil o našich snahách a ideálech. V dalších: kol. Vít: »Význam sv. Václava«; kol. Boura: »Vznik Orla a jeho poměr k Sokolu«; kol. Vít: »Katol. student sobě«. Ve středu 8. prosince všichni členové přistoupili společně ke stolu Páně.

Collège libre des sciences sociales. Ústav tento vstupuje do 26. roku. Setkáváme se na něm se slavnými muži Francie současné doby. Tak presidentem je sám bývalý president republiky Mr. Deschanel, místopředsedy: Aspinas, Anlard, Hennessy, sekr. Bergerou. Školní radu vyplňují samá slavná jména, jako Blondel, Bourgeois, Dansset, Delbet, Fontaine, Perceron, Pillet, Renard, Steeg, Thomas. Jmenují též několik jmen sboru profesorského: Antonelli, Barriol, Charles-Brun, Clapier, Hannou, Huard, Nardet, Vernes atd. — Semestr počíná 8. listopadu 1920, písemnosti vyřizuje sekretariát, jenž jest 28 rue Serpente el rue Danton, Paris (6). Program jest rozmanitý a plně uspokojivý. Vedle politiky denní probírají se hesla socialismu; řeší se praktický socialism, demokracie, velká pozornost se věnuje vývoji pojetí demokracie u katolíků francouzských (ředitelem této sekce je Mr. Cornilleau), otázky budgetní, otázky náboženské a poměr jeho k Volné myšlence (řídí M. l'abbé Naudet); zvláštní druh přednášek jest příčiny války a o věcech s vojnou souvisejících. — Na stránku sociální klade velký důraz, na socialism v rodině, v podnicích, lékařství ve službách socialismu, kde se pojednává o nakažlivých nemocech, dědičnost a pod., psychické zjevy a mentalita člověka, alkoholism, účinky jeho, jakož i jiných omamujících prostředků. Dále zaujímají důležité místo vědy historické, kde se věnuje zvláštní pozornost dějinám církevním; revoluce francouzská s celou filosofií masy a konečný bod dějin, perioda válečná se svými hrůzami. Škola si všímá dále poměrů ruských a vůbec přítomných poměrů z hledisk různých (historického, sociologického atd.). Místa se popřává studiu divadla, jeho úpravě po válce, dále studiím historicko-estetickým starým věkem počínajíc. Pořádají se též společné vědecké vycházky, při ústavu čítárna a knihovna. Studium trvá dvě léta a po třech zkouškách dostane posluchač Certificat d'Etudes sociales.

Sdružení katolických studentek ve Francii. Ve svých loňských člancích o studentském hnutí ve

Francii pozorovali jsme výhradně organisace studentů, v tomto povšímneme si trochu činnosti francouzských studentek. Dnes tedy něco pro naše pracovnice! »Groupes catholiques d'Etudiantes« ve Francii se ustavovaly hlavně během války a po ní. V té době také ženský život nejvíce se uplatňoval ve všech oborech a vždy čteněji také dívky katolické přicházely na universitu. V Paříži již před válkou zabývali se myšlenkou otevřít kroužky a pensionáty (Maisons de famille) pro katolické studentky a jejich profesory. Tohoto druhu existují dnes kroužky: »Association Fénelon«, »Université libre de jeunes Filles« v Neuilly, »Ecole normale catholique« v ulici de Sevres, »Association Veritas«, »Conference St. Michel«, »Groupe des Etudiantes des l' Institut catholique« a j. Tyto různé spolky jsou pro studentky vysokých škol státních, Sorbonny, Svobodných umění atd., avšak každý podle oboru a vlastní povahy. Také města provinciální nezůstala za hlavním městem. Od r. 1915 bordeauxská universita má vlastní »Groupe Catholique d'Etudiantes« pro všechny fakulty. Dosud existuje a letos založil svůj vlastní časopis, vycházející každého čtvrt roku pod názvem »Bulletin trimestriel«, který jest v první řadě propagačním věstníkem a pojitkem pro studentky cizí. — Od té doby města Toulouse, Rennes, Lyon, Caen, Montpellier, Grenoble a Aix organisovala studijní kursy a kroužky, dokonce i pensionáty pro své katolické studentky. Nancy, Clermont-Ferrand, Lille a Poitiers se chystají následovati jejich příkladu. Tak hnutí se rozvíjí a jednotlivá tato sdružení (Groupe) se snaží spojit se a přivtělit se. Organisace jejich jest dosti rozličná, přiměřená prostředkům a potřebám jednotlivých krajů. Všecky však jsou vyhrazeny pouze ženskému universitnímu živlu. Studenti mají svou organisaci oddělenou přirozeně daleko mohutnější. Pouze za zvláště mimořádných okolností oficiálně navzájem zvou studentky a naopak. Obyčejně také každá organisace spolupracuje s druhou na společných podnicích: v konferencích sv. Vincence de Paula, katolických spolicích atd. Tyto skupiny a studijní kroužky zabývají se skoro výhradně organisováním a výchovou náboženskou. Vyplňují jednak mezery v náboženském vzdělání svých členek, jednak učí je odpovídati na útoky učiněné při přednáškách na fakultách. Jinak každá studentka jako každý student může býti volně členem jiného universitního spolku ať odborného či politického. Tato katolická sdružení mají hlavní, ne-li jediný, účel pojití svým členkám náboženský život; tomu také odpovídají jejich poutě, mše a nedělní kursy, týdenní přednášky kroužků studentek za vedení

duchovního rádce. Tak pracují na zušlechtnění svého srdce, jsouce co ženy vědomy si svého hlavního úkolu. Slyšme ještě jejich názor na katolickou studentskou internacionálu! Píší: »Francouzské studentky nečiní si sice mnoho nadějí na praktické výsledky mezinárodního sblížení universitánů, jsou však z celého srdce ochotny udržovati nejsrdečnější styky se svými katolickými kolegy všech zemí, nabízejí jim všechny své možné služby a přijmou je jako své bratry. Poutem nejtrvanlivějším a nejpevnějším bude vždy Charita!«

L. Pavelka.

Université libre des sciences politiques et économiques. V Sofii otevřena »Université libre des sciences politiques et économiques«, jež jest ústavem Balkánu a blízkého Orientu, zřízena dekretem min. »De l' instruction publique« z 5. VII. 20; jest rozdělena ve tři oddělení: a) studium konsulační a diplomatické, b) studium finanční a administrativní, c) studium věd obchodních. Studium ve všech sekcích jest jak teoretické, tak praktické; více však praktické. Doba trvání je rozvržena na 3 léta. Předmětem studia jsou předně otázky týkající se Bulharska, pak Orientu, dále historie, zeměpis, politická oekonomie atd. Studium upraveno dle vzoru francouzského, ústav se snaží vyrovnati se »École libre des sciences morales et politiques de Paris«. Protektorát university má Mr. Bobtchev, ministr de le Instruction Publique. — Uvádíme též několik jmen členů sboru profesorského: MM. Abrachev Bogoevsky Bourov, Van Ganev, Dr. E. Danev, Danaïlov, Dr. Dobrev, Zlatarsky, Dr. Ivanov, Čirkov, Jonkov, Dr. Koulev, Liapčev, Michajlov, Popov, Popronienko, Roman-sky, Sokolov, Stojanov, Cankov.

Klasifikace jinde a u nás. Není bez zajímavosti zvědět, jakým způsobem se ve Francii ve školách známkuje. U nás máme 4 stupně, snad 5. způsob našeho známkování jest jednoduchý, způsob francouzský však jest nám něčím zcela neznámým a též dosti komplikovaným. Vrchní školské úřady určí koeficienty jednotlivých předmětů, tak třeba: živý jazyk — koef. 4, arithmetika — koef. 4, algebra — koef. 2, geometrie 1, chemie 2, fyzika 2, zeměpis 2, dějepis 1. Profesor má při známkování rozlehlejší pole působnosti, než u nás. Setkáváme se s tak zv. body, jejich počet činí obyčejně 20. Přirovnali-li bychom to k našemu, řekli bychom: bod od 15—20 jest naše velmi dobrá, 10—15 dobrá, 5—10 dostatečná, 1—5 nedostatečná; ovšem toto není direktivním, poněvadž počítání je trochu jiné. Nejlépe bude ukázat věc na praktickém případě. Někdo dostane: Z živého jazyka 16 bodů; počet bodů se násobí příslušným

koef. $4 = 64$, z arithm. $8 \times 4 = 32$, algebry $6 \times 2 = 12$, geometrie $5 \times 1 = 5$, chemie $12 \times 2 = 24$, fyziky $14 \times 2 = 28$, zeměpisu $10 \times 2 = 20$, historie $12 \times 1 = 12$, dohromady 197. — Počet koeficientů je 18, ten se násobí nejvyšším počtem bodů a dostaneme nejvýše možný stupeň kvalifikace (ideál studenta) — 360. Polovice 180 je poslední možný stupeň prospěchu, co pod tím — neprospěch. V našem případě činí tedy prospěch 197; tedy naše slabá dostatečná. Takovýmto způsobem se dají žáci rozdělití pěkně na třídy a rozdělení se může přesně provésti. Ovšem má to velkou nevýhodu se strany studentstva. Koeficienty matematiky jsou stanoveny poměrně vysoko, takže neprospěch v matematice může být vždy kamenem úrazu. Způsob tento je historický a připomíná nám organisaci škol, pokud byly pod výhradným vlivem církve.

Prof. Šimon Bárta, oblíbený katecheta gymnasia v Českých Budějovicích, horlivý a obětavý přítel studentstva, imenován byl svatým Otcem biskupem budějovickým. — Zároveň obsazeny biskupské stolice na Slovensku: Dr. Kmeťkem (Nitra), Msgr. Blahou (B. Bystřice) a P. Vojtaššákem (Spiš). — Ad multos annos!

My!

My mladí se chceme bít. Bít! Bít pro ideál, bít pro to, co ctíme, bít pro to, co milujeme, bít pro svou víru.

O prázdninách na našem manifestačním sjezdu v Brně prohlásil první náš referent: »Nejlepší obrana je útok!« To staň se našim heslem. My budeme útočit! Útočit na zpuchřelé hradby zpátečnických pokrokářů, budeme fakty porážet jejich vratká hesla o »klerikálech«, my půjdeme proti fanatismu lžipokrokové ulice s fanatismem víry, my postavíme proti jejich šikům šiky své a budeme bojovat.

My chceme boj! A boj, toť náš program. Boj o duše!

Boj o duše

Valí se světem různé vlny. Vlny zmateriálovaného světa dorážejí nyní na nás. Zaplaví nás? Kdož ví. My se budeme bránit! My, mladí!

»Život je boj,« tak praví staří. »Boj toť život,« pravíme my. My se boje nebojíme, my boj chceme. Nám se teď smějí! To víme všichni. Slabí se bojí a utíkají! Proti nám řve a vztekem soplí ulice. Kvantita! Nás je málo. Málo těch vyvolených. Kvalita!

Berou nám víru. Naši víru! Náš ideál! Zdaž jim ji dáme? Ne! Ne, zvolíme bratří!

Nám nesmí nikdo brát víru, brát ideál, brát sílu, brát naši zbraň!

My, mladí! Máme nové ideály, které zde již byly před tisícem let. My máme víru! My — máme — Krista!

Jsme na pranýři! My, mladí! Je nás málo. Leč jdeme v před! Pomalu — nezadržitelně. A voláme! Voláme: Pryč se strachem! Pryč s bázní! Ať žije boj! My se nebojíme! Chcete nám vzít naše věřící srdce? Tož pojd'te si pro ně! Co od nás chcete, vy nepřátelé rozumu? Voláte: Víru?! —

„Tož budem' bojovat za tu svou víru!“

T — r — n.

. Bude jeden ovčinec a jeden Pastýř!

Dobrý Pastýř shromažďuje své ovečky kol sebe. Zrak Jeho však jest zastřen závojem smutku, Jeho laskavá líc nese stopy bolesti. Ach, ptejme se. »Co Tě bolí, drahý Spasiteli?« — — — a v odpověď zajisté obrátily by se svaté oči do světa na nepřehledné řady bloudících, o něž my se tak málo staráme. Ano, zdá se mi často, když pohlížím na Ukřižovaného, že svatá hlava trním korunovaná schyluje se dolů a sladká slova linou se se rtů: »Pojd'te ke mně všichni, kdož obtíženi jste a Já vás občerstvím.« — Přicházejí lidé. Klekají u stromu kříže a vroucně se modlí. Kristus syje do jejich duší nebeský klid a útěchu, zaceluje bolestné rány srdce, jež zasadil nemilosrdný osud. Však kde jsou »všichni?« Řada bloudících kráčí světem, duše se chvě, srdce bolestí přeplněno neví, kde by složilo svoji tíž. Nitro je rozerváno; jdou okolo kříže, kde klečíme otevírajíce své nitro Kristu — však oni mívají kříž. »A proč?« tážeme se. Mnohý nám odpoví:

»Tot' jeho vina, že nenalézá útěchy — poněvadž jí nehledá.« Já však pravím: »Ne! Těch je málo, již úmyslně odvrací se od Boha. Je však mnoho těch, jež tápou ve tmách, aniž by znali východu. Pomáhejme jim zvláště my, katolické studentstvo! Můžeme mnoho a zdárně působiti na tomto poli. Ne snad hádkami, štváním, jak na mnohých místech jsem to s bolestí konstatovala. — Láskyplným slovem! Vždyť naše S. S. S. vytklo si kráčeti ve šlépějích svého velkého Učitele, Jenž tak laskav byl i ke svým nepřátelům, volaje s kříže: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« — Dále pak hlavně modlitbou přispíváme, by zdařilo se svaté úsilí, aby byl — — — jeden ovčinec a jeden Pastýř! (Nina Jarová.)

P. r. Uveřejňujeme úmyslně za sebou tyto dva projevy z našich řad studentských. — První je provanut duchem křesťanské **statečnosti a nehroženosti**, druhý duchem opravdové, vřelé křesťanské **lásky**. — **Obojí** je na místě a **doplňuje** se navzájem v harmonicky sladěný charakter pravého katolického křesťana a tudíž i katolického studenta.

Ústředí katolického studentstva československého v Praze II, Voršilská 1, má na skladě tyto brožury: Dr. F. X. Novák: V máji života 1 Kč, S. S. S. památník olomouckého sjezdu roku 1919, 3 Kč, Kalendář Katolického studentstva československého na rok 1920—21, 6 Kč. Při objednávce nutno udati počet exemplářů a přesnou adresu. Objednávejte hojně tyto brožury, jež seznámí Vás s celým naším hnutím, jak po jeho stránce ideové, tak organizační a budou Vám dobrým rádcem při zakládání kroužků našich studentů.

J I T R O.

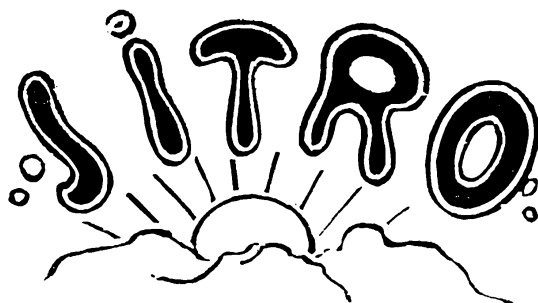
ČASOPIS STŘEDOSKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Nejsou-li podepsány plným jménem, neběříme na ně zřetele. — Budtež psány pouze po jedné straně, čitelně a inkoustem. — Příští číslo vyjde koncem ledna 1921.

Odpovědi redakce. J. Š. z Vinohrad. Až po druhé. Ještě nezralé. — E Vintrich. Totéž platí o vašem příspěvku. Pište jen po jedné straně.

Časopisy zasílané redakci na výměnu. Život, Vatra, Dorost, Zora-Luč, Studentské Listy (Lisle, Illinois U. S. A.), Vrelo, The Inter-University Magazine (časop. katol. stud. angl.), Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Ve službách královny, Posol B. Srdca ežišovho (Trnava), Obzor rodinný, Žena, Naše kniha, Cíl, Mladé Slovensko, Jaro (příloha N. Slezska), Zprávy státního úřadu statistického, Roomsche-Studentenblad (časop. katol. stud. holl.).

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

Ročník II.

Číslo 5.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v lednu 1921.

HAINÉ:

Naše sociální poslání.

Říká se, že každá doba, každá myšlenka vydupá si ze země své apoštoly, kteří stávají se jejími hlasateli, roznášejí novou její zvěst po zemi — obětující její službě své životy.

Společnost lidská po světové válce trpí nejvíce sociálním rozvratem. Sociální rovnováha porušena nemírnými zisky kapitálu a ožebračením dvou třetin lidí, zostřuje situaci, olupující trpící o poslední špetku naděje v obrát k lepšímu. Je zvláštní — a nelze se tomu divit, že pak proletariát XX. století věří — věří víc než všechna pokolení před ním v zázraky. Očekává v realizovaném komunismu znamení zázračně šťastné budoucnosti — sociálního blahobytu. Odmysleme si — uvažující o událostech speciálně v našem českém sociálním životě všechno to, co je v něm špinavě osobní a malicherné — a budeme vidět tisíce hlav obracet se k východu slunce, jimž z očí vyčteme chiliastickou touhu po někom, kdo je přijde vykoupit ze zajetí nenáviděných společenských řádů.

Lidstvo prostě očekává proroka, apoštola veliké sociální myšlenky. Komunismus a jeho hlasatelé nejsou ti, kteří přijít mají, to víme velmi dobře. Lidstvu je nejvíce třeba pokoje a oni přinášejí pomstu a boj všech proti všem, lidstvu je třeba lásky — vždyť ta je agitační silou, která jediná dovede společenské třídy udržet v snesitelném poměru — a oni prohlašují nenávist svým programem. Tedy, koho čekati máme?

Není třeba hledati nových cest. Vždyť je Někdo, kdo hlásal náboženství Lásky a kdo roznášel Pokoj všemu lidu. Tam v jeho uče-

ní je klíč k rozřešení záhady. Je třeba jen postavit se na pevný základ Hory, s níž Spasitel pronášel své soc. učení a přitáhnouti lidstvo k Němu. A k tomu je třeba velkých srdcí a silných, obratných paží.

Myšlenka samotným Bohem přinesená na svět zde je — ale apoštolů není. A lidstvo — zklamané vším, co se mu podává nedočkavě, lačné, čeká. Dostane se mu toho, co potřebuje?

Naše hnutí prohlašuje se za hnutí ve svém jádře nábožensko sociální. Je třeba, abychom i tomu druhému slovu dali už jednou náplň. Co má být naším úkolem? Naším úkolem jest vypěstovati v sobě apoštoly sociálních myšlenek křesťanství, máme z této studnice načerpati osvěžení žíznícímu lidstvu.

Jak se jimi staneme?

Především tím, že přetvoříme vlastní svoje nitro. Sami pokojni ve svém srdci, můžeme rozsévat pokoj kolem sebe a vnitřní mír, mír vůbec — toť vlastní náplň každé sociální reformy. Vzavše si za úkol převychovati českou duši v nový typ, jenž koření v ideálu člověka — v Kristu — vytváříme tak nové sociální ovzduší, schopni přijati nový společenský řád lásky. Je sice pravda, že Bůh volil často tichého, prostého sv. Františka k tomu, aby byl tvůrcem velkolepých sociálních institucí a reforem, ale přes to žádá od nás doba, abychom sociálním problémem se zabývali vážně i vědecky. Studovat, studovat! Je třeba, aby naše Sociální sdružení byla skutečně sociální-

mi a dávala svým členům příležitost k důkladnému theoretickému studiu této vědy.

Ale studium samo o sobě není ještě docela nic. Přistoupiti musí k tomu ještě plodná sociální práce. Jděte mezi chudé, poznávejte z blízka, co to znamená trpěti, navštivte nemocnice, chudobince! Zdá se mi, že křesťan bez vřelého sociálního vědomí není ani křesťanem. Ve Francii to poznali už dříve — a Ozanam, Alfrèd de Mun začali nejprve touto drobnou sociální prací. Upozorňujeme naše sdružení zvláště na odbory spolku sv. Vincence de Paula, jež povolány jsou k tomu, aby byly východiskem naší sociální práce.

Z našich sdružení musí vyjít kádr dobrých sociálních pracovníků — tak, abychom

se nemuseli rdít nad tím, že cizácké, protestantské organizace (Armáda Spásy, YMCA a YWCA) vzaly nám to, co mělo nám být příkazem svědomí — křesťanskou charitu — z rukou.

Mnoho se dnes mluví a píše o tom, že nadchází doba vlastního rozvoje křesťanství, a že právě zbožná slovanská duše je povolána k tomu, aby rozvinula jeho these o životě v království pokoje a míru. Ale jak se to všechno stane, nebudeme-li všichni v kritickém okamžiku na svém místě?

Naznačil jsem tři hlavní cesty, jak naplniti své sociální poslání: obnova sama sebe v Kristu, důkladné, theoretické sociální studium a sociální práce.

Nuže, pojďme a ne prodlevejme!

❖ ❖ ❖

AL. KELTNEROVÁ

Z jitra.

(Věnováno J.)

Bylo to z jitra. Slunce jasem vzplálo
a jeho paprsk svítl jako sen
a jako štěstí rychlé. Mně se zdálo,
že tys byl jeho září políben.

Bylo to z jitra, rozkoší se smála
ta ranní Zora v rámci javorů
a jakby chápala mé štěstí — vzplála
a písně ptačí zněly ve sboru.

Bylo to z jitra, jasem svitlo nebe
a pozdravilo růžolícím dnem;
však já jsem zřela tebe — jenom tebe,
jak's kráčel vesel s rajským úsměvem.

Bylo to z jitra, azurem když spěla
úsvitorodá Zora se zvěstí,
a krajem náhle divná píseň zněla,
láskovná, sladká píseň o štěstí

Bylo to z jitra, když má duše zřela
a na tě patřila, že kolem jdeš . . .
Zda o tom víš, že blahem se až chvěla,
zda na to jitro také vzpomeneš?

❖ ❖ ❖

BEPO JANÁČEK

Iňigo.

(Obrázek z čínských misii.)

Zamračené nebe, klenoucí se nad širou Veleříší, chrlilo ohromné spousty vod dolů do tmavé noci. Bylo to období hladových dešťů čínských. Všemi veletoky čínskými, které dosahovaly od pobřeží Žlutého moře až do nitra Tibetu, pustého, uplakaného, pak jindy pohádkového Tibetu, všechny tyto tepny vyprávějící o životě ve vzdálených kantonech, hnaly s hlubokým, nevrlým hukotem spousty ošklivých, žlutých vod. Nebylo to nic divného, že lidem v Kai-fongu naskakovala husí kůže při pohledu na rozhněvaného boha jindy líné hladiny Hoang-ha. Vždyť

stačilo ještě několik dní takových ohavných dešťů, které jindy sesílaly požehnání velkého Světla a dobrotivého Budhy, a drobné postavicky čilých, šikmookých domorodců by musely opustit špinavé čtvrtě, aby rozzlobené vody vyčistily ulice neklidného města. Beztoho spal mor v každém jeho koutě a zíral ospale na každé nemocné dítě. Tak se teď zlobily všechny proudy líné i bystré. Zpěv záhuby i svatým lámům Tibetu zahučel Jang-tse-kiang a i malý Si-kiang házel žluté vody, které ztrácely v moři všechnu svou sílu, proti Macau a Hong-Kongu. Bezpochyby pro-

to — tak usoudili svatí lámové — že znesvěcena byla tato města nohou protivných bílých obchodníků britských a portugalských.

Vítr skučel se všech svahů hor, hnal se údolím jako rozhněvaný býk. Byl rozhněván, neboť nešetřil ani krytí posvátných pagad, s nichž shazoval červené tašky a urážel posvátné draky na záhybech a cípech střech.

Kdyby se tak mohl promíchati divoký tento host vši bídou krvácející v každém čtverečním metru této pověřivé půdy! Ale noc přikryla všechno, i lidský pláč. Aby ho lidské ucho neslyšelo, tloukl bláznivě proud deště do zatarasených oken a divil se své síle, protože jeho proudy sebou nesly kusy uváleného, žlutého jílů z polí čínských sedláků.

»Bílý otec« měl aspoň pokdy, aby protáhl své únavou polámané údy na dřevěné pryčně v koutě své misionářské chaty. Je to těžké spáti, má-li člověk v hlavě starosti, v srdci péči a v údech olověná závaží těžké denní únavy. Ale P. Hubert se snažil zamknouti oči k spánku, a aby ho bubnující déšť nebudil, stáhl příkrývku až na uši. Myslíl při tom na všechny, kteří byli svěřeni jeho péči ve velkém kantonu. Ubozí katechisté, kteří se v těchto deštích pustili do vzdálených obcí, aby vykonali svou vysilující povinnost! Co ještě přinese asi ranní svítání bílého slunce? Vzpomínal a vzpomínal na vše, co musí ještě zítra vykonati a to se mu již klížila víčka k neklidnému spánku, k němuž mu zpíval ukolébavku potůček vody, crčící dolů po záhybu slaměné střechy a pobrukoval klidný dech bezstarostného malého domorodce Alexe . . . Alex miloval svého »bílého otce«, protože ho pokřtil a naučil čísti a znáti bílého Boha, který umřel za drobné chudáky v Číně a za jejich děti.

Kdyby se byla víčka P. Huberta teď ne sevřela na chvíli tak pevně, že si doopravdy trochu sdřiml, byl by slyšel zařukání na malé dveře své chaty. Třpytné hvězdy viděly malou postavičku ženy, která skloněná utíkala k chatě misionářově. Tiskla se pod okapem k prahu, který políbila a položila na zem něco živého v bílém rouchu. Hvězdy neviděly za mrakem, zda jí skanuly slzy z šikmých očí, ale její ruka prý kynula smutným pozdravem tomu, co leželo na zemi. — Pak již nebylo viděti ničeho, jen živý předmět, jenž ležel na zemi u prahu bílého otce, do něhož byly krůpěje studené vody

»Alexi!« Vytrhl se P. Hubert ze spaní tíchým knouráním něčeho, co by bylo nepochopitelné, kdyby to slyšel člověk po prvé. Sluha vyskočil. Byl obdivuhodně citlivý k volání svého pána. »Poslouchej, Alexi . . . Sluha bystřil sluch i oči, dívaje se, kterým směrem jeho bílý otec poslouchá. Naklonil ucho ke dveřím. Skutečně! Byl to křečovitý pláč dětský, který se zoufale zařizl do jeho ucha. »Čtvrté dítě tenlo měsíc.« Zaseptl misionář bolestně, zatím co Alex opatrně otevíral dveře, aby malému červíkovi neublížil.

P. Hubert rozsvítil olejový kahan, když Alex stíraje s šatů studený déšť vsunul se do chaty, nesa v náručí vřeštící dítě. Kroutilo zmrzlými údy a kopalo nožkami. Vytrpělo jistě mnoho za tu chvíli na dešti. Nebylo tedy divu, že svádělo boj s těmi, kteří mu snad chtěli ublížiti. Misionář položil hochu na stůl. Jeho očka komicky zamrkala před světlem. Pociťil v údech trochu tepla světnice a začalo mu být příjemněji.

Byl to bolestný pohled na nevinného tvořečka, jenž se stal přítěží matce, která měla ještě tolik citu pro své dítě, že je nehodila do rozvodněného Si-kiangu.

»Svatý lámo — bílý otče!« Bylo neumělými literami štětíčkou načrtáno na svinutém lístku. »Hlad chodí po našich domech. Mne bohové zlí potrestali. Dali mi k mnoha dětem ještě tohoto červíka. Dávám ti ho. Nechci ho prodati za několik sapek, protože kupci děti prodají daleko v přístavech. Ty je ponecháš u sebe a živíš. Bůh náš, veliký Budha, tobě požehná . . .«

Misionáři kanuly slzy do šedivého vousu lítostí nad velikostí lidské bídy, sklonil se nad dítětem a políbil je na čelo. Děcko se zatím utišilo. Alex je osušil, zabalil do suchého roucha.

Co nyní? Jíst nechtělo; odstrčilo malou misku s mlékem, kterou mu misionář k ústům přikládal.

Alex dosud mlčel. Jen se díval do očí bílého otce a rychlým nervosním pohybem plnil všechna přání, jež v nich vyčetl.

»Položím je k sobě, otče, dovolíš-li.« Osmělil se zažebrotiti. »Odpusť, Alexi, že ti vezmu zásluhy požehnání Božího! Ulož dítě vedle mne pod teplou podušku, tam mu bude lépe.« Alex dítě uložil. Poslušně počkal, až misionář ulehl a zhasl světlo.

(Pokračování.)

Naděje.

(Lili.)

Když večer v utichlý se vkrádá kraj
a v zmlklé chaloupky se plíží sen,
my klidně usínáme — v naději,
že zítra opět vzejde nový den.

Když zvolna vadne list a chladnou zem'
poslední ještě něžný kryje květ,
my nic si nezoufáme — v naději,
že navrátí se zase s jarem zpět.

Tak jdeme tiše, klidně životem .
Když smrt pak oko naše zavírá
a bledý líbá ret, jest naděje
posledním opět, co v nás umírá !

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

(Pokračování.)

2. Není žádná hanba ani žádná životní ztráta býti v mládí hodně dlouho nevědomým a zachovalým. (»Zaostalým«, »hloupým« tomu říkají lidé nesvědomití a hodně — hloupí.) Všecko, co je ušlechtilé, roste zvolna a pomalu. Ničemné rákosí vyrůstá z bahna a téměř přes noc. Věkovitý a věkům sloužící dub roste celá desetiletí. Taková neúhledná zákrška rychle plodí a též rychle — umírá, avšak normální strom zvolna se rozvíjí, ale pak léta je plodným. Ovoce, které příliš rychle dozrává, je bez barvy, chuti a vůně a je pravidelně — červivé. Prasata jím krmí. A tak tomu je i ve světě mravním, i s Tebou, mladý příteli! »Sera invenum venus, ideoque inexhausta pubertas — poněvadž pozdě milovali, bujarého mládí byli«, praví o dávné mládeži germánské Tacitus. A nej přednější spisovatelé národa v naší době nejvyspělejšího a svět ovládajícího, spisovatelé, kteří napsali pro mládež (americkou a anglickou) knihy, jež nad zlato a drahé kamení mají cenu, soudí podobně. Stanley Hall (Adolescence, t. I., p. 438.) praví: »*Pohlavně předčasná nezdrženlivost jest tolik jako převrácenost*; a v tom záleží ta převrácenost, že v té rodící se době (v jitra prvního mládí) *pohlavní síla se začala vyčerpávat, dříve, než ještě byla vyspěla. Kdekoli takové věci se dějí, tam musí nastati úpadek rasy* (národa). *Neboť jediný prostředek, jak prodloužiti dobu vazového vzrůstu a dosíci tak stále vyšší a plnější rasové zralosti je, konati prostě a upřímně onu osvědčenou ctnost pohlavní zdrženlivosti; avšak hověti mohutným*

rozkošem smyslným zkracuje onu dobu vzrůstu. Zde, na tomto poli děje se pravděpodobně nejúčinněji a nejjistěji selekce národů. Zde dlužno hledati poslední příčiny, proč národ jeden svou vyšší zdatností vítězí nad národem druhým. Která rodina a který kmen má v povržení hověti nízkým lákadlům těla, ti musí postoupiti. A naopak, kdo oddávají se sobecky radostem pohlavním, ničí společný (pohlavně-rodinný) majetek rasy, jsou napřed již ve svých potomcích odsouzeni k úpadku.«

V knize »Our Morality«, jednájící o pohlavní mravnosti mládeže, píše proslulý anglický lékař L. S. Beal (p. 6.): »Opravdový pokrok národa závisí více od mravní zdatnosti a zdravého úsudku národní většiny než od rozumové vyspělosti a politické bystrosti jeho vůdců a veřejných zástupců. Kde ať theoreticky ať prakticky počnou nohama se šlapati mravní zásady a jich životní důležitost, tam není možno, aby se udržel při síle ať národ celý nebo jeho jednotliví příslušníci.« Ta celá kniha zabývá se napořád pohlavní zachovalostí anglické mládeže. Mají tedy i tato varovná slova platiti především o mládeži a mládeži.

Neméně proslulý lékařský odborník W. Acton varuje takto rozvíjející se právě mládež (»The Reproductive Organs, 6th. edit. London, 1903. p. 10. s.): »A teď nastává zkouška, již nikdo v mládí neujde a z níž musí vítězem vyjít každý, kdo v pozdějším životě se chce státi vším tím, čím státi se měl a mohl . . . Nová moc ohlašuje se v člověku, nová tělesná žádost. Tvrdím, že jest životní důležitostí, aby mládež znala ne-

jen špínu předčasněho hovění vášním právě propukajícím, nýbrž aby si též plně uvědomila, jak nebezpečno jest nadužívat v tu dobu pohlavní pud a poddávati se té nezralé moci. Uvědomiti si má mládež i to, že ta tělesná žádost jen pro ty je nepřemožitelnou, kdož jí slabošsky povolovali a tak její vliv posilovali. Jest mým nezvratným přesvědčením, že tu třeba říci mládeži pravdu celou, aby ti, kteří právě se probouzejí k prvnímu mládí, nepochybovali ani na chvíli, že člověk těm novým citům, vlivům a rozkošem poddávati se nesmí.

3. Pudem pohlavním postaveni jsme vůči pohlaví druhému jako na šikmou plochu. Na šikmé ploše není možno člověku seděti, ležeti, s klidem odpočívat. Na šikmé, srázně nakloněné ploše má člověk volbu buď s námahou stoupati do výše, nebo pořádky rychleji klesati níž a níže. Tak jest i s pudem pohlavním. I zde platí buď všecko nebo nic, buď stoupati mravně nebo

hynouti níže a ztracen jest, kdo zde myslí o kompromisech. A mládež, jinak tolik radikální, v bojích vlastního srdce miluje polovičatost, nerozhodnost, mravní přítmí, skrytou špínu, hříšný kompromis. Ty, milý mladý příteli, buď i zde, a právě zde, celým a k sobě upřímným člověkem. I každé nečisté myšlenky se vyvaruj! Nechť ani stín ničeho nečestného na Tebe nepadne! A nikdy nebuď dbalejší své cti a svého studu, než když jsi sám, sám s Bohem svým. Srdce lidské je bezedné. Jak mu povolíš, už počneš klesati do propasti, která nemá konce a o níž nevíš, zda se z ní vrátíš k světlu a k životu.

4. Ale není příliš tvrdým žádati od mládeže čistotu srdce? Není to v rozporu s tou krásnou, radostnou dobou, v níž právě žiješ, v rozporu na moderní názor životní vůbec?

(Pokračování.)

JANOS:

Z ulice

Z ulice výkřik zoufalý
v okna mi k ránu šlehl.
Snad něčí srdce zbodali?
Snad někdo k smrti lehl!

Ticho teď. Líp, když nekřičí,
kdo, zraněn, umřít žádá
a tiše, jak rod jepičí
v podvečer v hrob svůj padá.

K paprsku jasu jepice
pro smrt svou tiše vzlétla.
Tím srdce trpí nejvíce,
že má tak málo světla.

P. BOHUMIL SPÁČIL T. J. v Římě:

Pozbyla církev katolická své oživující síly?

V posledních letech, kdy zuřila krvavá válka a zvláště potom, když nastaly v mnohých zemích politické a sociální převraty, bývalo často slyšeti výtky proti církvi katolické a náboženství katolickému, že prý »sehlálo«, že pozbylo své oživující síly, a nedovedlo ani válce ani jejím následkům zabrániti.

Bylo by snadno dokázati, že příčiny neblahých zjevů byly docela jinde než v náboženství a že jediné církvi katolické lze ještě děkovati, že nedošlo k větším katastrofám; to však není účelem těchto řádků. Chceme tuto jenom několika příklady ukázati, že víra a církev naše nikterak nepozbyly své síly, že milost Boží v nich a skrze ně stále působí, podivuhodně přivádějíc nevěřící v lůno pravé církve, a k velikým obětem povzbuzujíc ty, kteří už byli věrnými syny této Matky.

Ve Francii vyšla kniha, v níž celá řada konvertitů popisuje s vděčností k milosti Boží a s pokorou svoje obrácení.¹⁾ Deset mužů nevšedního nadání a šlechtěného charakteru tu vyznává, že neklidné jest srdce lidské, dokud nespočine v Bohu a jeho církvi. Z líčení konversí, které vesměs spadají v poslední léta, tu vyjímáme aspoň dvě.

Pavel Claudel (nar. 1868) přestal »praktikovati« křesťanství brzy po prvním sv. přijímání, když opustil školu. Zanedbáváním náboženských cvičení brzo pozbyl víry a oddal se nevázanému životu. Dal se na dráhu spisovatelskou a měly to býti dle jeho úmyslu obřady katolické církve, které by mu ský-

¹⁾ P. Mainage. Les témoins du Renouveau catholique (Svědectví obnovy katolické). Paříž. 2., vyd. 1920.

řaly látku k jeho »dekadentní« poesii. Než to byla také v plánu neskončeného milosrdenství Božího cesta, kterou Pán ho chtěl přivést k sobě. Na Štědrý den zašel si do chrámu »Notre Dame«, aby při nešporách konal studia ke svým essayím. A hle, tu při velebném zpěvu věčně krásného hymnu »Magnificat« dotkla se ho milost Boží. »Náhle zdálo se mi, jakoby se někdo dotkl mého nitra, a v tom okamžiku byl jsem přesvědčen, že víra mého mládí je pravá, ano vzbudil jsem kon víry takového hlubokého přesvědčení, takové jistoty, povznesené nade všechnu pochybnost, že všechny přečtené knihy s jich námitkami a důkazy, celý můj pohnutý život nebyly s to, aby vírou tou otřásl.«

A nebyla to snad jen okamžitá nálada, která zmizí a nezanechává po sobě stop. Claudel počne studovat a číst knihy asketické a apologetické, ale především čte ustavičně, jak sám se vyjadřuje, ve veliké knize stále otevřené, již jest církev. Než konečné vítězství přinesla mu teprve modlitba ustavičná a vroucí. »Modlil jsem se k Bohu ve skrytosti a s hojnými slzami, ale netroufal jsem si někomu se svěřiti; než modlitbou obtíží stále ubývalo a hlas Boží stále určitěji mne volal.«

Nevýslovnou bázeň měl posud před zpovědí, a nemohl se vzmužiti, aby poklekl k nohám sluhy Božího. Zvláště když první pokus se nepodařil, odložil zpověď na celý rok. Ale milost Boží neustávala klepati; konečně odhodlal se znovu přikleknouti ke zpovědnici. »Tentokráte jsem byl šťastnější; zde v témže kostele, kde po prvé jsem slyšel hlas Boží, jsem našel mladého kněze, abbého Ménarda, který mne s horlivostí a láskou přijal a smířil s Pánem Bohem; a později jsem tu poznal svatého a ctihodného služebníka Božího abbého Villauma, který se mi stal starostlivým otcem.«

Claudel byl na začátku tohoto století po několik let francouzským konsulem v Praze. Celá řada jeho spisů byla přeložena do češtiny od Miloše Martena, Fr. Odvalila a j. Nyní je Claudel zplnomocněným ministrem francouzské republiky u vlády dánské v Kodani.

Claudelův pobyt v Čechách nezůstal beze vlivu na volbu námětů jeho úchvatných náboženských básní. R. 1915 vydal v Paříži sbírku básní takových, v nichž opěvuje jednotlivé svátky církev. roku s názvem »Corona anni benignitatis Tuac

Zvláštní oddíl sbírky té tvoří »Images saintes de Bohême«. Jsou to čtyři básně, z nichž první, věnovaná Zdeňce Braunerové, Saint Venceslas, roi et martyr, oslavuje smrt svatého mučedníka našeho a končí se prosbou, aby se přimlouval za svou vlast, srdce Evropy, za zemi, jež má tak zvláštní lid a tak zvláštní ráz. Druhá báseň, Sainte Ludmilla, reine et martyre, vyzývá všechny tiché, skromné, nesmělé a bázlivé k úctě sv. Lidmily jakožto své patronky. Další báseň, Saint Jean Nepomucène, martyr, mistrně líčí májovou noc, v níž na hladině Vltavy plyne tělo mučedníkovy, ozářené pěti hvězdami, noc, v níž duše mučedníkovy vstoupila do slávy nebeské. Poslední báseň oddílu toho, z níž vane nevýslovná intimita a neličená dětská naivnost, L'enfant Jésus de Prague, odhaluje pohled do dětského pokojíku, kde ve stínu sošky pražského Jezulátka klidně dřímá v době vánoční dítě u vědomí, že je pod ochranou božského Dítěte. (Viz Časopis katol. duch. 1920, str. 177.)

Delší a obtížnější byla cesta, kterou přiveden v ovčinec Kristův Ondřej de Bavier. Byl z rodiny protestantské a už za mládí četbou a obcováním dostal se na cestu t. zv. náboženského liberalismu. »Když jsem se r. 1908 dal zapsati na theologickou fakultu v Lausannu, zval jsem se sice křesťanem, ale ve skutečnosti jsem nevěřil ani v základní dogmata i samého Božství Kristova. Neuznával jsem jiné autority mimo vlastního svědomí, ani jiného zjevení než osobního náboženského prožití. V katolickém náboženství bylo dle jeho tehdejšího soudu »zosobněno vše, co je opovržení hodné«. Touha po rozšíření náboženského a vědeckého obzoru ho přivedla do Londýna, kde se dal zapsati do »král. koleje (King's College). Bylo to proň překvapení, nejdříve nemilé, když tu ve většině svých kolegů universitních místo liberálně smýšlejících protestantů našel mladé lidi ritualisty, kteří ještě věřili, věřili dokonce i ve skutečnou přítomnost Ježíše ve Svátosti, v církev jako mystické tělo Kristovo, a při tom svědomitě vykonávali obřady, které byly úplně totožny s obřady církve katolické. Důvěra dosavadní, kterou měl Bavier ve vítězství liberalismu náboženského, tu po prvé otřesena; a pohled na dojímavé obřady, které ritualisté angličtí zachovali jako vzácné dědictví z církve katolické, ho učinil smířlivějším k náboženství katolickému.

Alc zase to byla Panna Maria, která vyprosila i Bavierovi milost obrácení. Za vědeckou práci pro universitu zvolil si thema »Úcta k Matce Boží ve středověku«. A čím více se ponořoval ve studium pramenů, tím jasněji poznával, jakou hlubokou vírou a zbožností vynikali právě největší učenci a badatelé středověku a jak pevné byly základy, na nichž jejich víraspočívala. »V modlitbách a meditacích sv. Anselma, sv. Bernarda, sv. Tomáše shledal jsem zanícenost, něžnost, upřímnost dojímavou a pro mne úplně novou a nezvyklou.« — Než i u této duše trvalo dlouho, než všechny překážky přemoženy, všechny mlhy nejistoty zahnány, než milost a láska Boží opanovala celé jeho šlechetné srdce. Bylo třeba pokorné a vytrvalé modlitby; zvláště však připisuje Bavier své úplné obrácení účinku mše sv., které často obcoval. »Přišel den, kdy Bůh mi udělil milost největší v mém životě, z rána o Velikonocích r. 1912 při pozdvihování sv. hostie vzbudil jsem po

prvé ze vši duše své a z nehlubšího přesvědčení kon neochvějně víry a v pokoře klaněl se Bohu, který se stal člověkem a přebývá mezi námi.« Podivuhodná tu byla cesta Boží Prozřetelnosti: pravdu a víru našel právě tam, kde hledal potvrzení svého bludu, a prvním nástrojem milosti stali se mu ti, kteří sami jenom část pravdy mají, ale vše bylo činem a divem »Toho, který o sobě neváhal tvrditi, že nikdo nemůže přijíti k Bohu než skrze Něho«.

A jako tyto dvě, jsou i ostatní konverse v knize popsané výmluvným důkazem moci milosti Boží a pravé katolické víry. — Připojme k nim z jiných dvou knih¹⁾ ještě dva obrazy. (Pokračování.)

¹⁾ J. Odelin, *Du theatre á l' Évangile* (Od divadla k evangeliu). Paříž 1919. — H. Ghéon, *L'homme né de la guerre* (Člověk zrozený ve válce). Paříž 1919.

❖ ❖ ❖

JANOS

Tak vešla jste

(Sl. Jarušce Š.)

Tak vešla jste náhodou na korso mého žití
s výkřikem mladosti v odpověď zlomené duši.
Zůstaňte ještě! Proč chcete odejít?
Vždyť po dni svátečním zítřky zas přijdou
tak smutní a tak hluší!

Nechť ještě jedenkrát života uslyším píseň,
tichý k ní doprovod zavzlykám stísněným hlasem.
Odléti ptáci a dávno už v stodolách sklizeň,
srdci jen nechce se za hroznem odejít
sladkým a za zralým klasem.

Jen chvíli zůstaňte! Srdce až půjde spáti.
zlehka je pohladte hebounkou svojí dlaní,
ze sna ať alespoň se může usmívat
a horký polibek ze sna ať může vám
suchý ret vtisknouti na ni!

❖ ❖ ❖

F. POKORNÝ T. J.:

Ze života amerických studentů.

»Esto fidelis!«

Heslo xaverských abiturientů.

Mám před sebou vypravený skvostně a na křídovém papíře tištěný sešit. Je to závěrečné (8.) číslo měsíčníku »The Ace«, ročníku 1919-20. Píší jej a vydávají žáci poslední třídy katolické »Xaverovy vyšší školy« (Xavier High School) v New Yorku. Na porozuměnou třeba říci předem něco o americkém školství vůbec.

Od 7.—14. roku dochází americký hoch do školy obecné (primary school). Každý ji musí vychoditi celou, nelze tedy jako u nás třebas už v 10. roku začítí studium středoškolské. Kdo se chce

věnovati dalšímu vzdělání, vstoupí pak do t. zv. »vyšší školy« (high school), trvající čtyři léta. Převážná většina hodin je vyhrazena klasickým a moderním řečem. — Další samostatný stupeň je »kolej« (college), obsahující čtyři ročníky: poetiku, retoriku a dvě léta filosofie. Kdo vykoná se zdarem poslední zkoušku, stane se bakalářem svobodných umění (značka za jménem: A. B.). Potom teprve možno studentu, obyčejně již dvaadvacetiletému, navštěvovati universitu a již po roce dojíti hodnosti »mistra svob. um.« (A. M.). Vrch-

tem snažení v říši věd je ovšem titul doktorský, který vyžaduje dalšího studia. Mnoho studentů volí si však již po absolvované »vyšší škole« určité povolání, na př. službu ve vojstě.

Časopis, o němž jsem se zmínil, uvádí nás do ovzduší »vyšší školy«. Vydavatelé jeho jsou osmináctiletí hoši, tedy ve stáří našich oktávánů, a jmenují se proto »senior class«. Ústav, v němž jsou vychováváni, nazvali bychom kadetkou. Stát docela moudře přenechává jejich mravní a rozumovou výchovu řádu jesuitskému a obstarává pouze jejich výstroj, výzbroj a vojenský výcvik v kasárně, kam několikrát v týdnu přicházejí. Fotografické snímky v sešitě ukazují nám četnu těchto statných junáků v jejich malebném stejnokroji seřaděnu před ústavem nebo kráčející v neděli do kostela nebo stojící v trojhranu na cvičišti s rapíry v rukou.

Zahloubáte-li se do četby zpráv a článků, psaných samými studenty, ovane vás onen nevyhlášeně svěží dech pravého mládí, mezesvěceného, radostného a při tom směřujícího k vážným životním ideálům, mládí, jaké zajišťuje jedině výchova důsledně katolická. Slyšme, jak sami popisují začátek školního roku: »Je-li ve školním roce den, kdy krev proudí nejvšeleji, kdy nás přátelství blaží nejvíce, kdy srdečný stisk rukou vychází z neupřímnějšího smýšlení, pak jest to první den ve škole po letních prázdninách. 8. září loňského roku byl toho stkvělým důkazem. Noví žáci Xaveriana žasli nad bratrským přijetím, jímž je vítali jejich starší druzi. Hoši z druhého a třetího ročníku vyprávěli si za smíchu příhody z prázdnin a minulých školních dnů a byli plni očekávání, jaký bude příští rok. Čtvrtoroční u vědomí své nové důstojnosti kupili se v přátelské kroužky a rozmlouvali o svých záměrech, s úctou isouce pozorování svými mladšími spolužáky. Jaké jásavé výkřiky se ozývaly, když byly rozdělovány místnosti a jmenování profesori, noví i bývalí. Vše bylo plno jasu a skutečného záře, plno radosti a nadějí, všude vál onen starý xaverský duch, onen nevymírající duch milých školních dnů, hlučných chvil na hřišti, pobytu v prostorných studovnách, v tiché kapli, u četby a styku s obětavými přáteli v kněžském šatě, vždy hotovými vyléčiti rány nebo rozplástiti pochybnosti. Ano, ten den byl vskutku dnem xaverským!«

Následují zprávy o různých domácích slavnostech, o jmeninách rektorových, o příletě do Mar. družiny a Ligy Bož. Srdce, o divadle, o vycházkách a cvičeních v kasárně. V kapitole o sportu, který — jak známo — zaujímá v životě americké mládeže místo nanejvýš důležité, se dovídáme o četných vítězstvích Xaverianů v různých družích

her nad jinými školami newyorskými. Takové závody jsou v Americe ve velké oblibě a vážnosti; dostavují se k nim vynikající osobnosti a zástupci úřadů, aby přisoudili vítězům odměny, jak si rádi vzpomenu čtenáři studentských povídek Francise Finna a Richarda Sarrolia, jež — doufám — v brzku vyjdou také česky.

A co činnost na poli vědeckém, prohloubení školského vzdělání? O to pečuje zejména pozoruhodné zařízení, jež by se s užitkem ujalo i u nás, »Debating society«, jakési parlamentární sdružení žáků, kteří se scházejí, aby soustavně debatovali o nějaké předem určené a připravené denní otázce, a to přísně podle pravidel anglické sněmovny. Takto se výtečně vyškoluji pro veřejné působení. Účel a prospěšnost těchto rokování naznačují sami: »Zájem náš o toto sdružení se zrodil z úvahy, že společnost i církve mají nedostatek mužů zdravých myšlenek, kteří se dovedou vyjadřovati logicky a jasně, hbitě a pádně. Nikdo z nás nelituje času, věnovaného těmto poradám; pojmy a poznatky z nich čerpané ponesou hojně úroky.« Jako praví Američané neomezili se naši přátelé na domácí zdi, nýbrž přijali výzvu Vyšší školy sv. Petra k veřejné debatě o projednávaném právě návrhu stavebního zákona (Mason Bill) a porazili za nadšeného potlesku četného obecenstva své protivníky. Dokonce i v latinských rozhovorech se cvičí. — O literární činnosti svědčí tento časopis, psaný vybraným, duchaplným slohem; jejich kolegové z nižších tříd vydávají si rovněž svůj list »Seroll« (Závitek).

Nejzajímavější oddíl čísla je »Class Biography«; jednotliví abiturienti mají zde svou podobenku s přiléhavým veršem ze Shakespearea a kratičkým životopisem, vlastně výstižným, rozmarným náčrtem některé své charakteristické vlastnosti z pera nejlepšího stilisty třídy. Některé příklady: Jakýsi melancholik má heslo: »Sedím a hořekuji.« — Pro nemluvu zvolili verš: »Moudrý jest muž, jenž málo mluví.« — Největší vtipkář má u sebe verš:

He hath a shrewd wit, I can tell yon!

Jeho vtip je břitký, to vám povídám!

Jeho poznámku: »P. Young pojal zvláštní přichylnost k Jimovi a libuje si v tom, že ho zprošťuje námah, posílaje ho z třídy z odůvodněného podezření, kdyžkoli náhlý výbuch smíchu ruší klid francouzské hodiny.« O komsí hubeném se praví: »Když Mac šel po prvé do Xaveriana, našel bránu pečlivě zamčenou, ježto bylo ještě časné a on vstává se slepicemi (?). Nicméně se nedal zmásti a proklouzl klíčovou dírkou. Jeho obiem se od té doby nezvětšil.« O jiném, přítloustlém, hlásá verš: »Spokojenost záleží hlavně ve zdraví«, a dále: »Tom

opět a opět volával, že čas na jedení je příliš krátký a že je tudíž nucen dokončiti své nasycení při vyučování. Ale profesori byli hluchí k jeho nářkům!» atd.

Závěr tvoří »Poslední vůle a závěť«, v níž odcházející třída odporoučí budoucím generacím xaverským lásku k ústavu, snahu, aby v závodech a hrách zachovali jeho dosavadní prvenství; svým představeným odkazují vděčnost a slibují jim, že se nedopustí ničeho, proč by se jim bylo hanbiti, že byli jimi při loučení osloveni: »Milí přátelé!«

Obraz třídy dokresluje originální její statistika na konci. Hlasováním sami o sobě stanovili, kdo

je z nich nejlepší sportsman, kdo učinil nejvíce pro ústav a třídu, kdo je nejpobornější, nejhezčí, nejvtipnější, nejšťastnější či opak, nejlibovější, nejrozněší, nejlepší politik, hudebník, sociální pracovník, herec, spisovatel, řečník; básník a konečně kdo má největší vyhlídky na úspěch v životě, jenž se otvírá před nimi, plna různých světlem

Ano, tam v Novém světě jako zde vstupují letos a každoročně mladí lidé do světa. Neznají se tito a oni, ale spojují je stejné touhy a společné ideály. Pamatujme i na to, když umdléváme a cítíme se osamoceni!

Dle různých pramenů zpracoval M. DANĚK T. J.

Věřící věda.

(Pokračování.)

2. Je znám posměšný výrok, že věda hvězdářská vyhnala Boha z nebe. Ale podivno, snad v žádném jiném odvětví vědy nebylo tolik učenců kněží jako právě ve hvězdářství. O Koperníkovi jsme se už zmínili. Co znamená pro moderní vědu, je dostatečně známo. A v každém století cítili se právě sluhové Boží zrovna neodolatelně vábeni k vznešené práci zkoumati díla Stvořitelova. Nebáli se, že by tím uškodili své víře, ani že by byli nuceni svými výzkumy bojovati proti pojmu Boha.

Ve století XIX. jsou to hlavně dvě jména, která září jako hvězdy první velikosti v hvězdářství: objevitel oběžnice »Ceres«, člen řádu theatinů v Palermě, Piazzi a jezuita Angelo Secchi. — Piazzi je právem zván »Kolumbem malých oběžnic«, neboť jeho neúmornému, léta a léta trvajícimu pozorování pohybů nebeských těles vděčíme, že byla vytvořena základna pro moderní pojetí dynamiky hvězd. — Činnost Secchiho v astronomii byla mnohostranná. Zasloužil se o meteorologii vynaleznuv přístroj, který samočinně zaznamenává zjevy meteorologické. Vydal knihu, v níž rozvíjí duchaplnou domněnku o jednotě sil přírodních. Nejvíce se však věnoval pozorování fyzikálních vlastností slunce a hvězd. Prozkoumal podle spektrální analýzy na 6000 stálíc. Jeho studie o slunečních skvrnách a protuberancích jsou neocenitelné.

Ke kněžím hvězdářům svorně se druží, co se týče náboženského přesvědčení, i laikové. Z veliké řady vybereme opět jen několik nej-

význačnějších. J. F. William Herschel (1792—1871), důstojný nástupce svého otce, rovněž výtečného hvězdáře. Slávu mu zajišťuje seznam hvězd jižní nebeské polokoule. Herschel, ač anglikán, byl upřímně zbožný. Neváhal veřejně se ozvati proti materialistickému výkladu světa. »Vše se dá vysvětliti pohybem atomů.« Tuto větu označuje Herschel za nerozumný tlach. Neboť, kdo prý nahlédl hlouběji do podivuhodné dílny přírody, kdo ví, jakými složitými zákony se řídí pohyb atomů, jak vše se děje rychle, jistě a neomylně, ten si musí říci: Jen uznání vyšší inteligence je dostatečným výkladem podivuhodného pořádku. (Srv.: Familiar lectures 458.)

Roku 1846 zjistil francouzský hvězdář U. J. Josef Leverrier složitými výpočty jsoucnost neznámé dosud oběžnice. Na označeném místě byla skutečně brzo na to hvězdářem Gallem objevena a nazvána Neptunem. »Byl to objev«, pravil P. Smyth při smrti Leverrierově, »nad nímž se lidem na okamžik úžasem zatajil dech. Ukázal, že nevymřeli dosud velikánové ducha, jako byl Newton a Laplace.« Ještě větší důležitost pro vědu měly jeho výpočty oběhu planet pro dobu 100.000 před Kr. až do 100.000 po Kr. Tímto výpočtem dokázal, že naše oběžnicová soustava i přes všechny rušivé vlivy těles nebeských — nestane-li se něco mimořádného — nebude uvedena v nepořádek. To bylo jeho životní dílo, jímž si také uhnal na konec těžkou chorobu. — A tento mohutný sloup vědy byl ve Francii

znám jako »klerikál«, jenž se, kde jen mohl, zastával zájmů církve katolické. Nad hrobem pravil o něm jeden řečník: »Studium nebe živilo a sílilo v něm živou křesťanskou víru.« Bylo mu dopřáno dopsati své dílo, jež skončil se zbožným povzdechem: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji.« (Comptes rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences, 1877, 589.)

Jen letmo uvedeme ještě několik jmen: Bratři Henryové, objevitelé 15 malých oběžnic, odchovanci Školských bratří, zůstali vždy věrni zásadám svých vychovatelů. — Zakladatel astrofysiky F. Folie byl horlivý katolík. — Rovněž Lorenzo Respighi, který »stojí v první řadě hvězdářů, kteří se věnovali spektroskopickému zkoumání slunečních protuberancí. — G. V. Schiaparelli dokázal, že »padání hvězd« je způsobeno rozpadlými kometami. Zhotovil první

důkladnou mapu Marsa. Studium hvězd bylo mu »stálým holdem nejvyšší moudré Bytosti, která řídí svět«. (Srv. Cosmos N. S. LXIII, Paříž 1910, II. 117 n.) — Eduard Heis, matematik a hvězdář v Münsteru (1806—1877), pracoval 27 let o mapě hvězdného nebe, 37 let věnoval pozorování měnlivých hvězd. Heis chodil denně na mši sv., přijímal často sv. svátosti, byl čestným členem akademické Mariánské družiny, každý večer se modlil s rodinou růženec.

Každý poctivý a nezaujatý vědec dozná jistě s hvězdářem K. Pritchardem (1808—1893): »Co se mé osoby dotýká, čerpal jsem z výsledků moderního badání vždy nové důvody, abych zůstal při své staré křesťanské víře. V moderních objevech sledal jsem nejednu stopu velebnosti, moci, moudrosti a lásky Stvořitele.« (Occasional thoughts 9.) (Pokračování.)

DR. JOSEF FOLTÝNOVSKÝ:

Spiritismus.

(Pokračování.)

Ačkolí velická část zjevů spiritistických není tedy nic jiného, nežli výkony eskamotéra, přece nelze zase říci, že všechny zjevy spiritistické jsou podvodem. Jména slavných mužů, autorit z oboru lékařství, fysiky, chemie a pod., zaručují nám, že to, co při medických viděních a zkoumal, nebyl klam. Takový Cuvier, Laplace, Hufeland, Arago, Lavarter a jiní jsou zajisté svědky věrohodnými. Kterak tedy zjevy spiritistické vysvětliti?

Někteří učenci vidí ve spiritismu chorobné zjevy duševní, halucinace. Je to klam smyslů, vzbuzený chorobným podrážděním mozku, při němž člověk považuje něco za skutečné, za existující ve světě mimo něj, co však jest pouze v jeho podrážděné mysli. Vše je tedy pouhou představou, beze skutečnosti.

Při seděních spiritistických má ovšem pobouřená fantazie účastníků širé pole; ale přece jen nelze ani zdaleka všechny zjevy vysvětliti halucinací. Také těžko pochopiti, jak by mnozí zkušené, ve spiritismus nevěřící svědci, propadli halucinaci, zkoumajíce zjevy ty s chladnou rozvahou.

Jiní učenci stotožňují zjevy spiritistické se zjevy hypnotickými. Praví, že medium je

hypnotisérem, který vzbuzuje v účastnících patřičné myšlenky a úkony vůle. Ale ani tato theorie nevysvětlí zjevů všech, zvláště když dějí se mnohdy věci, kterých medium si ani nepřálo ani věděti nemohlo.

Někteří fysikové uchylují se k theorii elektřiny. Medium je jakousi elektrickou baterií; elektřina v jeho těle ukrytá se uvolňuje a působí zjevy spiritistické. Je jisto, že v těle lidském je mnoho elektřiny. Berlínský fysikolog Du Bois-Reymond dokázal, že nejen v nervech, nýbrž i v jiných orgánech, ano i ve vazivu kožním tají se elektřina. Touto teorií daly by se tedy vysvětliti zjevy světelné, tepelné a pohyb předmětů; ale nelze jí vyložiti četné duševní zjevy spiritistické.

Jiný výklad zjevů spiritistických podává theorie »odu« nebo »fluida«. Od je síla podobná magnetismu, řídí se však jinými zákony nežli síla magnetická a elektrická. Tedy jakási síla fysická: Této theorii podobná jest theorie Fichte, Hoffmanna, Du Prela, Perthého, kteří praví, že v duši jsou jakési neznámé, tajemné síly, které nazvali silami magickými. Tedy síly duševní, nikoli fysické, síly, jež se řídí jinými nežli dosud známými zákony přírodními a psychologickými.

Na prvý pohled geniální zdá se býti theorie prof. Zöllnera o čtvrtém rozměru. Obsah jeho hypotézy jest tento: Je-li na rovné ploše nějaký předmět uzavřený se všech stran čarami, nemůže z tohoto ohraničení dostati se ven jinak, nežli otevřeme-li čáry, anebo vyzvedneme-li předmět do výše a položíme zevně těchto čar. Měla-li by nějaká bytost smysl pouze pro dva rozměry, délku a šířku, pochopí, kterak se předmět dostal z ohraničení ven, byv posunut otevřenými čarami po délce, nebo po šířce; ale nepochopí, jak předmět byl vyzvednut. Nemajíc názoru o třetím rozměru, o výšce, bude se domnívati, že předmět zmizel. Obdobně bude tomu u bytostí, které mají smysl pouze pro tři rozměry: bude-li předmět přenesen do rozměru čtvrtého, zdánlivě zmizí. Vyšší, neviditelné bytosti duchové, jsou bytosti čtyř rozměrů, a ty mohou zjevy zmíněné působiti. Nejlepší matematikové však, i filosofové, ostře potírají theorii Zöllnerovu o čtvrtém rozměru, tvrdíce, že je naprosto nemožná.

Podle spiritistů samých jsou příčinou zjevů spiritistických duše zemřelých. Duchové ti jsou dobří nebo méně dobří nebo zlí, kteří chtějí lidem škoditi. Ti vracejí se na svět a pomocí nervoaury nebo perispritu působí na medium. Co říci o této theorii spiritistů?

Ježto duše lidská je nesmrtelná, je možné zjevování se zemřelých, a také řada zjevů takových je dosvědčena. Ale aby duše zemřelých na zavolání a často jen ke kratochvíli účastníků sedánek přicházely na svět, to je nemožné. Právem volá senátor Kajetán Negri, který s Lombrosem účastňoval se spiritistických sedánek v Miláně: »Probůh, je to možné, aby ono veliké tajemství, svrchované tajemství smrti zvrhlo se v komediantství? Je to možné, by duch zemřelého přišel s onoho světa postavit mi zvonek na hlavu? . . . Ne, v tom nespočívá tajemství smrti. Jakže? Až umru, mám . . . běhati světem, hráti nad hlavami lidí na bubínek, zvedati židle, tlouci na stůl, přenášeti zvonky? Tu že vše končí? To že by mělo býti posledním odhalením života záhrobního? To že je budoucnost, jež nás očekává? Ó nikoli, to je nemožné!« Duše zemřelých původci spiritistických zjevů rozhodně nejsou.

Někteří spiritisté soudí, že zjevující se duchové jsou duchové dobří, kteří prý jsou od Boha poslání k náboženské obrodě lid-

stva. Než tato domněnka ještě méně jest pravdivá nežli domněnka o duších zemřelých lidí. Vždyť Bůh má anděly, bytosti daleko vyšší než jsou lidé, ke své službě a ke spáse lidí, ale nikoli k tomu, by bavili lidi na světě, klamali svět, podrývali základy křesťanství a mravnosti, jak se to často děje ve schůzích spiritistických. Ani andělé nemohou působiti zjevy spiritistické.

Ježto mnohé zjevy spiritistické jsou opravdu podivuhodné, domnívají se i katolíci theologové, že některé z nich působí duchové zlí. Se strany náboženské lze beze všeho připustiti vliv duchů zlých, kteří mohou používatí medií, by jejich prostřednictvím šířili své zájmy, své království ve světě. Ale osobní mé přesvědčení jest, že vůbec netřeba sahati k nadpřirozeným příčinám spiritismu, tudíž ani ne k výkladu o působení zlých duchů. Je jisto, že skutečných, nefalšovaných zjevů spiritistických je celkem málo. Mnohé také z těch, jichž výklad působí obtíže, nejsou bez naprosté pochybnosti. Z dokázaných pak zjevů dají se některé vysvětliti jmenovanými teoriemi přirozenými, o jiných — a to i značně podivuhodných — můžeme se právem domnívati, že budou později vysvětleny silami nám dosud neznámými. Vždyť kdyby někdo před sto lety byl viděl a slyšel mnohé zjevy elektrické, kdyby byl viděl telegraf, telefon a pod., byl by se domníval, že jsou nevysvětlitelné. A dnes? — Něco jiného je na př. u divů a zázraků Ježíše Krista. Tam zcela jasně poznáváme úplnou nedostatečnost přirozených sil, vidíme naprostou neúměrnost mezi upotřebeným prostředkem a účinkem (na př. když blátem pomazal Kristus oči slepého, a on prohlédl a pod.). Ničeho takového není u zjevů spiritistických. A nelze-li zdánlivě zjev nějaký hned vysvětliti přirozeně, pak třeba jen lépe ještě zkoumati jeho hodnověrnost, třeba pátrati po všem, co jemu předcházelo a mohlo naň míti vliv atd. Při zkoumání zjevů spiritistických značně vadí to, že učenců, kteří je studují, je poměrně málo a že studium to při tolika vlivech, jež na spiritistické zjevy mohou působiti (výchova, styky, četba, choroby atd.), jest velmi obtížno. Kdyby také spiritismus měl větší význam pro praktický život, mnohem úsilovněji byl by studován. Vzpomeňme jen na rozmach aviatiky, tele-

grafie a pod., jež v posledních letech učinily tak obrovské pokroky, protože tolik učenců se jimi obíralo pro nesmírný jejich význam praktický. Až bude důkladněji spiritismus ne-

předpojatými učenici probádán a důkladněji poznán, pak ukáže se jen přirozeným býtí zjevem. —

(Dokončení.)

J. ZNOROV:

Písničky.

Ještě mě hlavička pobolívá,
ale mé srdéčko už zase zpívá;
ještě mě hlavička, ještě bolí,
snad ji mé písničky, snad zahojí.

Ještě mě srdéčko, ještě bolí,
snad mi je písničky pozahojí;
někdo je hojívá slzičkama
a já je uspávám písničkama.

FJODOR JESEŇSKÝ:

Jednoho se ti ještě nedostává

(Prvnímu S. C. O. v Kroměříži věnováno.)

Den krásy, tepla a zrání K svatému městu,
vstříc utrpení ide Božský mistr. V zlatém jase
slunečným topí se Perea. Krásněji však a světleji,
přátelštěji a vřeleji než slunce do kraje — hledí
dnes lux mundi — slunce srdcí — v jednu mla-
dou duši.

Jen ve znamení štěstí mýjel máj jeho života.
Však mocná touha po velikých ideálech, veliko-
myslný, dosud neukojený duch ku předu pudí
hledajícího až stane — na blízku Kristu.

»Mistře dobrý, co mám činiti? Máš Ty ideál
pro mladistvé srdce?« — Před Spasitelem klečí,
své bílé, jasné čelo, nezkalené, zářící oko k Němu
upírá

Velké srdce zjevilo se v této otázce a ještě
větší v odpovědi, již v křesťanské naivnosti, věrně
a upřímně dává na slova Mistra: Zachovávej
příkázání.

Blažen, v sebevědomí, že vždy výš — excelsior
— po dokonalosti toužil: »Mistře«, praví, »Ta isem
zachovával po celý život. Čeho se mi ještě nedo-
stává?«

»A Ježíš pohleděv na něho, zamiloval si ho.«
Tento zářivý pohled lásky byl pohledem vyvolení.

Blahý svět velikého slunce padl za jitra život-
ního v jeho duši, ale ta nebyla tak síla, aby se
jím probudila k životu největších ideálů — k
apoštolátu.

»Jednoho se ti nedostává, po činech žíznicí,
šlechtná duše. Buď apoštolem! Jdi, prodej,
co máš, dej chudým a budeš mít poklad v nebi
a pojď a následuj mě!«

Neporozuměl — smutně svěsil kučeravou hlavu
a pak — odvrátil se od slunce svého života. Ode-
šel zarmoucen jako ten, komu ukážeme krásný
cíl, k jehož dosažení necítí síly .

A byla to přece chvíle, kdy Pán jen jasně vy-
slovil to, co neurčitě dosud prochvívalo jinocho-
vou duší. Byl to den, kdy ve světle zřel veli-
kou ideu apoštolátu.

Významný pohled Spasitelův byl pohledem Bo-
žím. On proniká za všech dob, do všech mladých
srdcí. Též na Tobě, čtenáři, v máj života, nyní
spocívá Pán tebe miluje. Již povolání k vyš-
šímu vzdělání ducha a srdce je důkazem jeho
lásky. Dobrá výchova způsobila, že chrám tvé
duše není ještě znesvěcen. Čisté oko tvoje vzhůru
hledí — do azuru! Za ideály, vždy výš, k světlu
— k slunci je heslem tvým a jedna idea zvláště
stává se teď tvou fixní ideou — je to velká idea
slovanského apoštolátu, idea cyrilometo-
dějská. — Jednoho se ti ještě nedostává!

Snad již v chvíli jedné kmitlo světlo tvou duší
a Mistr měkce zaklepal na brány její, aby ti od-
pověděl na otázku životní.

Snad dosud mlhavě stojí před tebou tvé bu-
doucnost a ty, isa jist, že k vyššímu jsi zrozen —
než tato země čistému srdci ke štěstí může po-
skytnouti. Kladeš Spasiteli otázku svého povolání.

Nuže, duše přede všemi a nepochybně povolání,
zahleď se hluboko v srdce dobrého Mistra, patř
na ono sto milionů slovanských duší žijících bez
světla pravé víry, viz nevěrnost k odkazu cyrilometo-
dějskému v národě českém a pak porozumíš
odpovědi z úst Páně: »Buď apoštolem!«

Než, nejen dosud nezraněné duše Parsifalů, ale i Augustini, poznavší již cesty marnotratného syna, jsou povoláni k službě Boží — byť ne všichni a ne bezpodmínečně. Kdo však z nich poslechne hlasu Kristova a přetáť otrocké okovy hříchu, kdo z nich s důvěrou v Boha v tvrdém zápase s trojím nepřítelem duše zocelil svou vůli a nemilosrdnou sebekázní dosáhl vítězství nad sebou, ten může mnoho vykonati jako apoštol pro Království Boží, ten bude požehnáním lidstvu, horlivým záchrancem hříšníků, bedlivým strážcem nevinných.

Jsi-li však přesvědčen, že tebe Mistr nevyvolil ke kněžství, pak platí tobě důležitá povinnost laického apoštolátu. Obroditi nábožensky národ český a přispěti k jednotě víry celé slávské rodiny je dnes úkolem též mladé katolické inteligence. Idea velikých apoštolů slovanských volá po obětavých a nadšených apoštolech. V tvém vlastním srdci především musí plát oheň nadšení pro Království Boží na zemi — živěn isa apoštol-skou modlitbou a misijní prací. **Komu chybí oheň v prsou, ten neví, co je křesťanství.** Katolicismus je oheň na zemi. A co chceme? Aby se vznítil,

aby hořel, aby slovanstvo a celý svět stal se vše katolickým.

Pro myšlenku cyrilometodějskou rozehřát srdce tvých druhů — toť tvůj apoštolát! Získávej členy »Studentským cyrilometodějským odborům« (S. C. O.), jež na žádném ústavě, v žádném »Stud. soc. sdružení«, nebo »Vzdělávacím kroužku« nesmí chyběti. Čti spisy a časopisy o myšlence cyrilometodějské jednající, dej podnět k přednášce, akademii, sbírce pro slovanský »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje«. Není-li v místě studentské organizace a na ústavě málo stejně smýšlejících, získej aspoň ještě dva nebo čtyři druhy pod svůj prapor, utvoř tak s nimi družstvo »S. C. O.«, vybeř měsíčně od každého malý měsíční příspěvek, ohlaš družstvo »Apoštolátu«, načež obdržíš časopis »Apoštolát«, který dáš v družstvu kolovat a jenž za horlivost zůstane tvým majetkem. Sbírej též poštovní známky, staniol atd. pro slovanské misie.

V apoštolátě tvém: Nulla dies sine linea!*

*) I takováto volná družstva, mimo naše organizace založená, dlužno ohlásiti »Úsředí katol. studentstva v Praze«.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

A. ADAM:

Hospodářské dějiny lidstva.

(Pokračování.)

III. Doba nejnovější.

My — synové sociálně rozervané doby ohlízejíce se nazpět — k těm ideálním soustavám křesťanského středověku — zmateně se tážeme: »Jak je možné, aby po takovém, člověka důstojným řádě společenském se všemi jeho velkolepými institucemi, přišel zase obrát — vrcholící v dnešní sociální revoluci?« Momentů, které spolupůsobily k úpadku zřízení cechovního je celá řada. Jsou především rázu **morálního i hospodářského**.

Je to v první řadě lidská přirozenost.

Hlavním předpokladem, na kterém zřízení cechovní bylo postaveno — jímž žilo a padalo — byl v pravdě křesťanský duch — jímž všechna ustanovení cechovní byla prodechnuta. Hluboké přesvědčení náboženské bylo ono tajemné zřídlo, ze kterého čerpali všichni cechovní mistři mravní sílu, již je nevyhnutelně třeba k obětem tak všestranným a k omezením osobní svobody v zájmu společnosti tak radikálním.

A tu právě už ve 14. století se shledáváme s **humanismem**, který koketováním s pohanstvím a velebením jeho ctností začíná pomalu hlodat na mravních kořenech evropského lidstva. Vědomí pospolitosti — uctíváním individua — počíná se zraceti a v srdcích lidských stále zřejměji vítězí vášně ziskové a třídní nenávist.

A to je už smrtící rána zřízení cechovnímu — kde každý měl zapomenouti sám na sebe.

Jsou však zde i vlivy rázu čistě hospodářského.

Ve výrobě dostavuje se v té době veliká krise. Rozvětvená řemesla nenacházela odbytu již v Evropě a hlavní odbytiště Levanta dobytím Cařihradu Turky (1453) byla pro obchod uzavřena. Cesta na východ tím ucpána a obchod na dlouhá léta podvázán. Objevením Ameriky (1492) všechna prestiž hospodářského života přesunuje se z německých hansovních měst na západní pobřeží do Španěl, Francie a do Italie a tak střední Evropa, o kterou nám jde, uvržena byla do hladu a ne-

zaměstnanosti. Je-li nedostatek, pak je nevyhnutelně třeba u všech občanů velmi silné mravní základny, aby se našlo východisko ze situace bez příliš těžkých ztrát.

Ale mravní síla lidí byla už podlomena.

V nastalé hospodářské tísní začínají cechovní mistři zneužívatí cechu k osobním cílům — bojíce se zvětšení počtu nepřijímají do svého středu nových členů — takže výroba stává se výhradním monopolem uzavřeného kruhu lidí. Vnitřně pak cechy trpí rozvratem náboženským, který vyvolala reformace Lutherova — a která svými populárními hesly dílo zkázy dokonala.

Mistři nechtějí už konkurovat jenom jakostí svých výrobků a ženou ceny do výše. Osobní kvalifikace klesá a protekcionářství hraje vlivnou úlohu při obsazování důležitých míst v cechu.

Mravní síla dělníka dost již podemletá novými náboženskými naukami — trpí neivíce vědomím sociální odvislosti — jež je mu souzena na celý život, poněvadž do cechu za mistra se dostati — nemá naděje.

Cechovní zřízení — oloupená o ducha — stávají se prázdnou literou — a jsou podkladem věčných sporů o pravomoc jednotlivých řemeslných oborů. Jako doklad té smutné zkušenosti, že

cechy konec konců staly se vpravdě brzdou technického pokroku — uvádí se často zajímavý výnos cechu morimberského, kterým se nařizuje jistému mistru krejčovskému, aby zničil jakési koło jím vynalezené, neboť prý jemu prospívá a jiným škodí. Jednalo se asi tehdy o prvotyp šicího stroje, který byl tedy odsouzen na století čekat na svoje znovuvynalezení.

Třicetiletá vojna pak dovršila hospodářský rozvrat Evropy — průmyslovou krizi beztak již vysílené. To jsou smutné následky války každé — jak sami z vlastní zkušenosti poznáváme — po světové válce.

Abychom pochopili úplně pozdější situaci, jest třeba věděti, že stojíme po třicetileté válce v době **vzrůstající moci panovnické**. Nelze se proto divit, když zříme, jak panovníci znechucení neustálými vnitřními spory v jednotlivých ceších — majíce pak na zřeteli hospodářské povznesení svých zemí z béd poválečných — zasahují klidně do **cechovní autonomie** a zavádějí pomalu z vlastní moci privilegované — mimocechovní mistry — osoby obyčejně zručné a podnikavé, které spíše byly povolány k obnově země než šosácké, zma-licherněné cechy.

(Pokračování.)

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Ústředí katol. studentstva čs. svolává ve dnech 20.—21. března 1921 zemské pracovní konference delegátů SSS a všech organizací v Ústředí sdružených do Pardubic (pro Čechy) a do Přerova (pro Moravu a Slezsko) s důležitým programem organizačním. Každé SSS jest povinno vyslati na konferenci dva zástupce. O stravu a ubytování bude postaráno. Přesný program konferencí i podrobná ustanovení a pokyny pro delegáty přinese-me v příštím čísle »Jitra« a vedle toho budou na všechny naše organizace rozeslány z Ústředí oběžníky s podrobnějšími zprávami.

Naším sdružením! Žádáme všechna sdružení, aby vždy odpověděla ihned na zasílané dotazníky a oběžníky. Zasílejte též pravidelně měsíční zprávy. — Poříd'te si seznam všech místních katolických spolků, zvláště kulturních a charitativních a opis zašlete do Ústředí. — Všechna sdružení pošlete přehled o činnosti ve prospěch »Mikulášského daru«. Kde dosud nebyla akce ukončena, proved'te tak co nejdříve a zašlete též o tom zprávu, aby mohlo býti přikročeno k likvidaci akce! — Pracujte též co neivíce, a to zvláště dnes zdůrazňujeme, na prohloubení náboženského

vědomí členstva, dohodnuvše se se svými duchovními rádci. — Udržujte stálý korespondenční styk jednak s okolními sdruženími, jednak s Ústředím. — Potřebujete-li nějaké informace nebo nějaké potřeby spolkové, ihned pište!

Sekretariát.

Mikulášský dar blíží se k svému likvidování a proto byly na jednotlivá sdružení zaslány připsy, obsahující výzvu k poukázání vybraných peněz pokladně »Ústředí« s poznámkou, že není dovoleno oddělovati něco ze sbírek pod heslem »Mik. dar« konaných — nějaký obnos do vlastních pokladen spolkových. Rovněž žádáme jednotlivá sdružení i soukromé osoby, jimž zaslány byly subskribční archy, aby je co nejdříve vrátily čisté anebo vyplněné. Poněvadž revise sbírek je úlohou příliš komplikovanou, žádáme, aby odesílání peněz dělo se s poznámkou, **jaká částka z nich připadá na subskripce**. Sdružení, která svoje podíly už zaslala, žádáme o lask. oznámení, **jsou-li peníze ze subskripce obsaženy už v celkové sumě anebo budou-li posílány zvlášť**. Celkovou statistiku akce podáme po její likvidaci v některém z příštích čísel, ale tolik možno říci již dnes, že

proti loňsku jest úspěch její velmi značný hlavně zásluhou naší vlastní práce, neboť není ani jediného sdružení, jež by své povinnosti nedostálo. A to už není úspěch jenom finanční, le to úspěch ještě více morální — posilující nás v sebevědomí, že stojíme už na vlastních nohou a že tím, čím jsme, jsme vlastní svou prací.

Msgr. Dr. Ant. Cyril Stojan — arcibiskupem olomouckým. Všechny vrstvy našeho katolického lidu uvítaly s nadšením, radostí a pocitý živé vděčností toto rozhodnutí sv. Otce Benedikta XV., jež vešlo ve známost 11. ledna. — Že i katolické studentstvo československé lásá vstříc novému, v pravdě lidovému metropolitovi Moravy, důstojnému dědici a nositeli vznešeného úřadu i ducha sv. Metoděje, velkému synu jak Církve svaté, tak matky Slávy — je více než samozřejmo. — Vždyť právě studentstvo nebylo věru posledním v řadě těch, na nichž osvědčoval své praktické, činné, životní křesťanství za dlouhého svého kněžského působení. — Uvádíme jen některé momenty: V Příboře, kaplanském svém místě, zřídil české soukromé gymnasium, jež ovšem ministr Gautsch zakázal, v Dražovicích, kde byl farářem, sám vyučoval, složiv zkoušky učitelské. V živé konečně paměti je, jakých zásluh si získal za nových poměrů poválečných o **organizované** katol. studentstvo čsl. tým, že na našem olomouckém sjezdu 1919 byl původcem myšlenky **Mikulášského daru** pro katolické studentstvo, jež — každoročně prováděna — stala se životní otázkou a »nervem rerum« celé naší organizace a práce v ní. — Bez Mikulášského daru by se všechny naše snahy a plány tříštily a ztroskotávaly o naprostý nedostatek peněžitých prostředků. Katolické studentstvo, jež Stojana vždy milovalo, projevovati mu bude synovskou oddanost, lásku a vděčnost tím více nyní, kdy tolik těžkých úkolů naň čeká. — Učiní tak nejlépe tím, že pracovati a působiti bude v jeho intencích především ve své **Cyr. Met. Lize studentské** a ve studentském odboru Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje (**S. C. O.**), kde dosud málo je prakticky provedeno a vykonáno. Zkrátka: práci i modlitbou čsl. studentstvo katolické, zvláště ovšem z Moravy, bohdá bude nadzdvihovati a lehčí činiti tatíčku Stojanovi — těžkou berlu arcipastýřského úřadu. — Bůh živ a zachovej ad plurimos annos! — ič.

Naším studentům i příznivcům doporučujeme kapesní **Kalendář** katol. stud. na rok 1921. Kalendář s bohatým obsahem vkusně vázaný stojí pouze 6 Kč i s poštovním. Dále doporučujeme brožuru **S. S. S.** (památník olomouckého sjezdu), který obsahuje v několika referátech program našeho hnutí. Stojí 3 Kč.

Mimo to zbývá ještě několik exemplářů brožury dra F. X. Nováka »V máji života«, která se hodí zvláště pro dospěléjší studenty. Doporučuje se i učitelům a vůdcům mládeže jako vhodná příručka, jak vychovávat dorůstající mládež v ohledu mravním. Stojí 1 Kč. Obědnávky vyřizuje »Ústředí katol. stud. čs. v Praze II., Voršílská 1.

Moravské Slovákco. Konference S. S. S. slovácké župy konána byla u Uherském Hradišti dne 28. prosince za četné účasti delegátů všech S. S. S. z Mor. Slovákca a za přítomností mnohých příznivců studentských. Po úvodní mši sv. v kostele u Františkánů zahájil konferenci v sále Katolického domu předseda kol. R. Sochorec přivítáním účastníků a v kratším proslově nastínil program a úkoly této konference. Po zprávách funkcionářů, jež schváleny, přikročeno bylo k referátům. Kol. J. Bolek promluvil o organizační situaci a úkolech župního S. S. S. a naznačil směrnice nejbližší činnosti výboru. O poměru katol. studentstva k Orlu ve smyslu resoluce vydané Ústředím referoval kol. A. Sochorec. O přednesených referátech byla rozvinuta velmi čilá debata, jíž z hostů účastnil se hlavně p. prof. Dr. Tauber z Uh. Hradiště, prof. Dr. Jar. Hruban z Uh. Brodu, prof. Přidal ze Strážnice, red. Žampach, red. Dostál, P. Mičoch, ze studentů kol. Šráček, Růžička, Bolek, Botek, Sochorec; Štěpáník a j. Ve smyslu přednesených referátů a debaty byly přijaty příslušné resoluce, jež k projednání odeslány do Ústředí. Jádrem schůze byla skvělá přednáška pana prof. Přidala ze Strážnice na thema: »Jak obroditi lidstvo«, jež povzbudila přítomné studentstvo k nadšené a obětavé práci. Po přednášce přikročeno pak k volbě výboru, v jehož čelo opět postaven kol. R. Sochorec jako předseda a kol. J. Bolek jako tajemník. Po projednání volných návrhů schůze skončena s výzvou předsedy k úsilovné práci na poli organizačním. — av.

SSS v Mor. Ostravě. V pondělí dne 11. října konána odpoledne valná hromada našeho SSS ve spolkových místnostech Katolického domu. Po úvodu předsedy, který děkoval srdečně všem, kdož jakkoli přispěli ke zdaru den před tím pořádané zasedání akademie, přečteny stanovy a živě debatováno o jednotlivých bodech. Na to podána zpráva jednatele a pokladní, které byly jednomyslně schváleny. Po odstoupení starého výboru, jemuž tlumočeny vřelé díky za horlivou a vytrvalou práci, přikročeno k volbě nového výboru. Předsedou zvolen opět bohoslovec kol. Jan Strakoš, I. místopředsedou kol. R. Kudělka, učitel, II. místopředsedou a zapisovatelem kol. Nesvadba,

jednatelům kol. Švidrných, pokladníkům kol. Strakošová, revisory kol. Kašpárková a Starostová, knihovníkem kol. Jos. Strakoš. Ke konci zvolení důvěrníci na jednotlivých středoškolských ústavěch zdejších a uloženo jim, aby zvýšenou agitací starali se o získávání nových členů. Po doslovu předsedově valná hromada skončena. — Do nové práce, kolegové, radostně a obětavě! Rozšiřujte naše hnutí, přivádějte jiné do našeho kruhu, ať vidíte, jak je nám naše sdružení drahé, že je ne nadarmo nazýváme druhým domovem. Přicházejte, abyste se seznámili se zásadami života opravdu křesťanského a abyste se posílili v plnění svého vznešeného úkolu, za nímž chcete kráčet vždy a všude. Stojí nám v cestě mnoho překážek, ale ať se děje co chce, my nikdy nespustíme s očí svůj veliký cíl a půjdeme stále za hlasem svého svědomí a za svým přesvědčením až k úplnému vítězství svých snah, jemuž srdečně Zdař Bůh!

J. Š.

Mladá Boleslav. I u nás znamená možno čilou činnost. Ačkoliv nemůžeme vystoupiti na veřejnost ve svém kroužku, přec naše práce a přispění se jeví všude, v každém větším a důležitějším podniku, který katolické spolky mladoboleslavské pořádají. Pracujeme pilně ve skupině katolické mládeže u nás, cvičíme v Orlu, hrajeme divadla a přednášíme ve vzdělávacích večírcích katol. mládeží pořádaných. Vzpomínám oslavného večera 28. října, jenž — námi pořádán — byl po stránce morální skvělým požitkem. Tak bohatého a cenného programu bezvadně provedeného sál Katolické Jednoty u nás neviděl. Uspořádali jsme také

literární večer, v němž jsme seznámili návštěvníky s díly a prací našich literárních katolických spisovatelů. Pro mikulášský dar jsme získali značný obnos. Naše činnost jest zřejma všude a jest naší snahou i na dále pracovat v intencích velikého programu SSS.

— s.

SSS Třebíč. SSS bylo u nás založeno 13. června 1920, kdy členové již dříve cvičící v Orlu do něho přestoupili. Čítá nyní značný počet členů a má odbory: dramatický, pěvecký a tělocvičný. Hned po svém založení rozvinul bohatou činnost. Na konci školního roku pořádán večírek »na rozloučenou«, obsahující recitace, zpěvy a jednoaktovky. Také v prázdninách byli jsme činní. — Členové účastnili se pouti velehradské a sjezdu katol. studentstva v Brně. Kromě toho ve dvou vesnicích sehrána divadla. Letošním rokem rozmnožili jsme své řady a vzhopili se k nové činnosti. Dne 6. ledna 1921 pořádána vánoční akademie s bohatým programem pěveckým a divadelním. Na Mikulášský dar vybrán značný obnos, jenž odeslán do Ústředí. — Loučíme se s dosavadním naším duchovním rádcem dp. prof. Chládkem, jehož neúnavnou prací naše sdružení bylo přivedeno k takovému rozkvětu. Třeba si jen přát, aby všichni členové plně chápali důležitost naší organizace a zvýšili pozornost plodné a svorné práci našeho SSS, aby tak úroveň naší činnosti byla i nadále zajištěna. Sursum!

Nálepky na dopisy. Ústředí vydalo právě nálepky »Katol. student sobě« vkusně provedené. 1 kus stojí 20 hal. Používejte jich hojně a doporučte známým.

J I T Ě O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

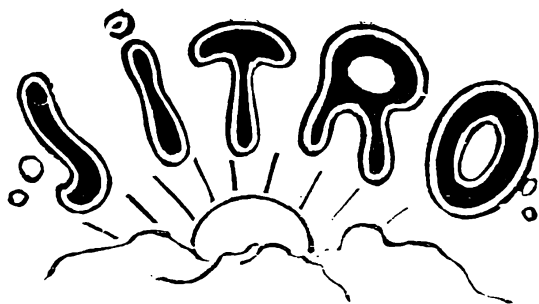
Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Nejsou-li podepsány plným jménem, nebereme na ně zřetel. — Budtež psány pouze po jedné straně, čitelně a inkoustem. — Příští číslo vyjde koncem února 1921.

Odpovědi redakce. Infelix: Váš příspěvek je vhodný, ale přišel bohužel až po uzávěrci až příště. — Miloslav: Pošlete více, abychom si mohli něco vybrat. — Mil. Černý: Pokračujte — uvidíme! — V. Jiruš: Lépe by se nám hodilo několik originálních myšlenek o témže tematě než překlady slabých cizích pojednání. — V. Děvinská: V některém z příštích čísel.

Časopisy zasílané redakci na výměnu. Život, Vatra, Orel, Dorost, Zora-Luč, Vrelo, The Inter-University Magazine (časop. katol. stud. angl.), Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Ve službách královny, Posol B. Srdca Ježíšova (Trnava), Obzor rodinný, Naše Kniha, Roomsche-Studentenblad (časop. katol. stud. holl.), Die eucharistische Voe lkerbund (Videň), Sbirka přednášek pro katol. spolky a org.

Mimo to redakci došlo: A. Soběšlovský: Sovětské Rusko (Časové problémy, vydal B. Havlíček, Praha).

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

Ročník II.

Číslo 6.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v únoru 1921.

BOH. BYRYL:

Do práce organizační!

Základní podmínkou zdárného rozvoje našeho studentského hnutí jest jeho řádná organizace. Organizační podklad byl dán hnutím našemu již před válkou r. 1913, kdy po dohodě »Ligy«, »Moravana« a »Lípy« došlo k ustavení »Ústředí katol. studentstva čsl.« v Praze. Toto učinilo ihned nejnutnější kroky k realizaci přání a usnesení krajinských sjezdů té doby, vypracovalo stanovy Ústředí i Sociálních studentských sdružení a staralo se o vybudování náležitého sekretariátu. Ale k vlastnímu provádění práce organizační se nedostalo. Bylo sice slibně započato a získána již řada významných posic na některých ústavech moravských, ale světová válka přerušila tuto organizační akci. Nicméně byl již velkým ziskem ten fakt, že nutná jednotící organizace byla vypracována aspoň theoreticky. Po válce bylo možno přejíti ihned k práci praktické a vyplniti mrtvé stanovy a paragrafy jednacího řádu novým, čilým životem.

Nebyla to ovšem práce snadná. Ale překročili jsme šťastně kritický bod těžkých počátků práce organizační v době poválečné. Ihned po ukončení světové tragedie nastal čilý život v Lize a Moravaně, obnoveno Ústředí a svolán pracovní sjezd SSS. na neděli Květnou 1919 do Olomouce. Tam zdokonalen náš program a vytyčeny směrnice nejbližší práce. A odtud počali jsme organizovati. Práce bylo plno na všech stranách. SSS. vyrůstala a množila se měrou překvapující. Přirozenou vnitřní silou dovedlo se hnutí naše probíti přes všechny překážky,

jež mu byly stavěny v cestu. Organizovaných katol. studentů přibývalo, hnutí naše rostlo rozmachem nezadržitelným.

A o posledních prázdninách konali jsme již na říšském manifestačním sjezdě v Brně velkou přehlídku svých řad. Byli jsme překvapeni tou silou, tím odhodláním a nadšením! Ještě však větší překvapení bylo, na stranách jiných a i tam, kde nitky konečného vládnutí našeho státu se sbíhají

Jako na poplach zatroubily žurnály, burcováno svědomí studentstva pokrokového, jemuž honem přispěchala na pomoc i štedrá »Ymka« a mobilisováno na všech stranách proti příznaku »reakce«. Dokonce i ohromných subvencí státních dostalo se pokrokovému »Svazu čsl. studentstva«, jenž pod firmou stavovské organizace hraje si na reprezentanta všeho studentstva čsl., témuž Svazu, jenž v posledních dnech zaplavil středoškolské ústavy, spoustami štvavých letáků, v nichž nabubřelými frázemi vyzývá studentstvo k odpadu od církve katolické. Zajiště jest podivný projev »stavovské« práce čistě »stavovské všestudentské organizace« a my neopomeneme se zeptati pana ministra kultu a vyučování, na jakou že to stavovskou práci dávají se státní subvence, zatím co katol. studentstvo, jež v rámcích »všestudentské stavovské organizace« pojmato nebylo, nejen že žádných podpor státních nedostává, ale dokonce dosud ani v sociálních institucích státních pro ně místa není! —

Těch persekucí a ofensiv bylo již mnoho a rozbily se všechny! A tak nemáme strachu

ani z této ani z kterékoliv příští, ať již bude užívati otevřeně hrubých prostředků persequčních, či zahalí se v tajemné roucho rafinovaně organisovaného boje skrytého. Jest nám však pobídkou k tím intensivnější a houževnatější práci. Tím větší pozornost věnujeme naší organisaci, s tím větším nadšením budeme pracovati na jejím rozšíření, prohloubení a upevnění!

Sledujíc tento cíl svolává Ústředí katol. studentstva čs. na památný den našeho hnutí

Květnou neděli — zemské pracovní konference do Pardubic a Přerova. Ze všech měst Čech, Moravy a Slezska sjedou se zástupcové katol. studentstva, aby prodebatovali a kutní otázky našeho programu, aby zaujali stanovisko ke všem ožehavým otázkám dnešního studentského života, zvláště pak aby projednali organizační záležitosti naše-

ho hnutí. Jak již z programu*) konferencí možno tušiti, bude jednání „neobyčejně důležité a významné.

Kéž zemské pracovní konference splní ten účel, jež v ně klademe, nechť opravdu upevní naši dosavadní organisaci, nechť rozvětví organizační síť i do těch míst, kde ještě SSS. nemáme! Nechť utuží a zocelí nás k dalším bojům! Rozšíříme své posice po všech ústavech naší vlasti a organizačně ucelení a pevní jako nerozborná hradba mladých a »těch, kteří se nebojí«, budeme směle čeliti všem náporům našich nepřátel! Pusťme se pak sami v boj za potupený kříž, pověsíme jej sami do školních učíren a vlastní silou konečně setřeseme otrócké jho protikatolické v našich školách!

Nuže, vzhůru do práce!

AL. KELTNEROVÁ

V klidu zimy.

Hoj, jaký to sen ti tíží hlavu, krajino zasněžená, o čem to sníš, aleji stará, v bezlistném hávu, co se vám zdá, zoraná pole, sněhové lány, hoj, jaké to ticho slétá k zemi bezměrné, jaký to klid?

Hoj, na co as myslíš, sade starý, stoletý z minulých dob, či obraz s vyvstal ti v staré vzpomínkách hlavě, kdo pak ti ve snění as vlévá do duše míru, že pokojně hlavu nížíš o listí ochuzenou?

Hoj, jaké to ticho klidu, šťastná, spočívá v křišťálech tvých, fontáno, ty, která se v písni utápíš šumu, fontáno ty ztichlá, bledá, změněná v ledový taj?

Ach, jenom ty, sráce moje, truchlíš, ve smutku noříš se háv, ač klid tu zříš ty, srdce moje zmučené, chudé, ty klidu přeci, míru nenalézáš v stěnách svých od pláče mdlých!

DR. FR. XAV. NOVÁK:

Za prvního jitra mládí.

(Pokračování.)

Ten boj není dokonce tak beznadějný a těžký, jak by se na první pohled zdálo. Ovšem jen pode dvojí podmínkou. Především, když se statečně vede hned od prvního mládí, dokud ta vášně v srdci ještě nenabyla větší moci a dokud nepodryla chorobně síly tělesné. (Stává se tak zvláště u těch, kteří se dopouštějí tajných hříchů sami. Tu pak vášně ničí časem, ne hned, zdraví tělesné, stává se jaksi nemocí. A pak je návrat k čistotě tak těžký, tak těžký... Pozor, drahý mladý příteli!) A druhé, aby se ten boj vedl nekompromisně, i proti myšlenkám, proti všemu, co

znečišťuje fantasii, jak již jsme slyšeli od proslulého Actona.

A že by čistota srdce ubíjela radost a veselí Tvých mladých let? Nevěř tomu, mladý příteli. Anebo myslíš opravdu, že takový karbaník, který v kartách prohrává majetek svůj a své rodiny, že takový alkoholik, který v alkoholu utápí zdraví své a svých dítek, jsou opravdu šťastni? Každá nízká vášně je duševní (nebo i tělesný) alkoholismus, každá je nejčernější nekultura, každou zraňuje se povinnost, pravda v nás, život

*) Viz org. věstník!

Každá otravuje štěstí naše hned v kořenech a ničí . . . A nezapomínej, že mezi všemi nízkými vášněmi otroctví pohavní nemravnosti je nejnižší, nejsmutnější. A naopak Rádost, ta pravá, je jako krásný májový den, je jen tam, kde v srdci Tvém všechno pučí, roste, kvete životem. A tu neznám nic, co by v mládí bylo takovou zárukou duševního zdraví, silného charakteru, svérázné vyšší individuality a tím i příštího bohatého působení životního, jako duše čistotou utužená, očištěná a rázná.

A ještě něco, milý mladý příteli. Kdybys věděl, kolik ne set tisíc, ale milionů ročně propadá různé zkáze, hnusným nemocím a na konci předčasně hanebné smrti následkem nečistého, nemravného života! Proti té zkáze, která je všude a před kterou nikdo není jist, je jen jeden neklamně jistý prostředek, čistota srdce. A čím modernějším a obecnějším stává se nebezpečí a neštěstí různých mravních pohavních pohrom, tím modernějším a hledanějším stává se právě ona jindy posmívaná mravní zdrželivost a čistotnost. Universitní profesori, lékaři vědou proslulí, spisovatelé na slovo vzatí povstávají, aby varovali, poučovali mládež tolikerými mravními nebezpečími ohroženou. A co té mládeži mají povědět, není nic jiného, než co už ve Starém zákoně přikázal Bůh: »Nese smílníš!«

5. Ačkoli ten boj není tak nesnadný ani neradostný, jak někteří jej líčí, bojem, o bětí je přece. Proto právě zde, a právě v mladých letech vždycky bude platit slovo Páně (Mat. 7, 13. 14.): »Široká jest a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Těsná jest brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají.« Nechť tě nemate, že v mladých svých letech jdeš s těmi, jichž jest »málo«. Vždycky bylo »málo« těch, kteří dovedli jíti svou vlastní, vyšší a ne stádovou cestou. Ale právě k těm poutají se naděje lidstva, právě na nich lidstvo stojí.

Jest jako cesta úchvatnými, avšak strnými horami, Alpami, čisté mládí. Kolik

otužnosti, odhodlanosti, tělesné i duševní zdatnosti předpokládá takové cestování v Alpách, avšak i kolik zdraví a síly, kolik pravé poesie z něho tryská! Leč pozor, milý mladý příteli! Kdo chce do hor, musí mít především zdravé plíce. Pro souchoťníře stoupaní do hor špatně by se vyplatilo. Ale co tělu plíce, jest duši obrazotvornost neboli fantasie. Zachovej si ji čistou a neporušenou. Varuj se především nemravných knih. Jako morové ráně vyhýbej se nečistým divadelním představením ať v kinech neb jinde kdekoli. Již tím budeš mít ve svém boji na polovic vyhráno.

6. Mluví k Tobě, milý příteli, jako ke katolickému křesťanu. Korunou a pojištěním všeho toho, co jsem právě řekl o čistotě srdce, jest, abys vedl život víry, abys neopomínal denně, zvláště k Panně Nejsv. za tu milost se modlit, a obzvláště abys často, alespoň jednou měsíčně, přijal svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní. Ve Tvých mladých letech se Ti může velmi snadno přihoditi, že budeš mít v tom boji pochybnosti, nejasnosti, že budeš nutně potřebovat zkušeného vůdce. Ve sv. zповědi to všechno bezpečně a snadno naleznáš. I to se Ti snad může přihoditi (ačkoliv Ti toho nepřeji), žeš byl tak nešťasten a žeš v tom boji podlehl. Nyní pak nemáš ani síly, ba ani vědomosti, jak se z té nečisté moci vysvoboditi. I zde Ti může dobrý zповědník prokázat službu, jako nikdo jiný na světě. Slyš, můj milý příteli! Častěji jsem hovořoval s různými (i nevěřícími) lékaři o těch nešťastných mladých duších, které propadly oné tajné vášni, již zde ani jmenovati nechci. A ti lékaři mi doznali (co já sám z četných případů jsem měl vyzkoušené), že pro takové ubohé častá zповěď je téměř jediným lékem záchranným. Slavný, nekatolický pedagog Pestalozzi († 1827), záviděl katolické mládeži milost častější sv. zповědi a napsal, že v těch letech dobrý zповědník může mladému člověku prokázat služby platnější než vlastní otec neb vlastní matka. Jak často, u koho se zповědáš, to nikdo nemusí vědět, jen když máš svého určitého zповědníka. Jemuž důvěřuješ jako otci, jemuž si troufáš světit všechno — všechno.

Iñigo.

(Obrázek z čínských misí.)

(Pokračování.)

Dítě ještě chvíli broukalo, hrálo si s cípem přikrývky, který cpalo do úst, ale brzy usnulo, i ono. P. Hubert podlehl přirozenému požadavku unaveného těla a neslyšel ani, že se děcko několikrát v noci probudilo, zakopal — a zase usnulo. Všichni tři spali pak tše až do rána, zatím co mraky chrlily dál nové proudy vod, ale již s menší silou. Míň a míň vody valilo se stružkou pod okapem, až jí bylo k ránu jenom malý proužek. To po desátém dni a jedenácté noci deště ustávaly. Jedenáctý den se ráno začalo usmívatí uplakané slunce na široké roviny kolem mořských zálivů Žlutého moře.

Šedivé mlhy se válely jako kouř po zemi a země ožehnutá novým pozdravem ranního slunce se rozdýchala. Nečisté vody hučely stále dále a lidem se zdálo o hladu, který přinesly rozhněvané řeky, odnesše s polí třtinu i sladké obilí a vše, co člověk rád jídal. Lidé chodili jako jasnovidní ulicemi opuštěných vesnic a cítili blízkost duchů, kterých dobře neviděli. Zdálo se jim však, že se mihají jejich postavy ještěří v oku, když se zašilhá stranou a strach před smrtí tloukl je v šílenství do spánků.

V této době hladu měl P. Hubert již pětadvacet dětí v nalezinci a sestry ošetřovatelky, ulehaly na tvrdou zem a svlékaly vše, co mohly postrádati, aby do toho zaobalily pohrozené děti a pohodlně je uvelebily v měkkém loži, zaplňující kde jaké místočko úzkých světnic. Nejen to. Sestry učily se uskrovnovati i v jídle čím dále tím více. Objevovaly nová a nová pole sebezáporu. To všechno pro cizí dítě! Pociťovaly stonásobně denně rozkoš matek, které vlastní krví zachraňují svoje dítě. Nébýti bílých obchodníků v Hongkongu, zemřela by i tato malá oasa lásky v týdnu hladem.

Slunce již svítilo obvyklým žářem kolikátý den na rozervané pole, jichž si ještě nikdo nevšiml, protože měli všichni prázdné žaludky; svítilo na pagody, jež byly ještě neopraveny, protože národ Budhův a velkého Ramy bil čelem v prach před jeho oltářem

a vrčel modlitby plné zoufalého nářku, protože douho ještě nezrálo, co bylo zaseto...

Malý Iñigo, pětadvacátý nalezenec, který přestál krutou noc dešťů na prahu misionařovy chýše, byl již pokřtěn od sester a »bílého otce«. Těšil se zvláštní jeho pozornosti. Byl jím milován. Proto snad také měl misionářovo jméno. »Bílý otec« přinesl mnohdy sousta dobrého chleba a kus vařené zeleniny, kterou dostal od dobrých lidí a Iñigo měl příležitost cvičiti svoje srdce v lásce štědrosti.

»Bílý otec« by zpíval radosti, vida, jak malý pokřtěný Číňan dává kus chleba svému druhu. I Mngu, druh Iñigův, svým čínským způsobem, který zdědil po svých otcích, vyplázl jazyk, uče se zdvořilostí od velkých lidí. »Bílý otec« přitiskl malého křesťana na svá prsa a dítě dívalo se ještě nechápavě, co znamená toto tvrdé stisknutí paží. A oči bílého muže mu říkaly, že mají dítě rády. A děti dovedou obdivuhodně číst v očích milujících lidí.

Tak plynuly měsíce za měsíci jako žluté vody Si-kiangu. Mnohdy nebylo tu »bílého otce« po měsíce. To chodil po roztroušených osadách nových křesťanů a sílil a učil. Všude bylo potřebí jeho přítomnosti, neboť krutá vláda krále Mwanga přinesla mnoho utrpení křesťanům a jejich krev volala o požehnání zemi, která měla čtyřista milionů duší, jež nevěděly ještě o novém učení lásky a odříkání v době slzavého hladu.

Iñigo učil se znáti »bílého Budhu« a svatou Matku. Učil se modliti a překvapoval P. Huberta novými a novými věcmi, kterým ho sestry naučily.

Jednou, to bylo již po několika letních deštích, se zase vrátil »bílý otec« unaven do domu nalezených dětí. Iñigo dovedl již tenkrát čítati svoje léta života. Seděli zase, jak často činívali, s dorostlým Mngu, který věděl mnohem více než Iñigo, v širé zahradě. Mngu vyprávěl o velikém městě, které jest za vysokým plotem dětské zahrady. »Ty tam chodíváš?« zeptal se malý Iñigo.

»Pss!«, vykřikl Mngu a zakryl ústa svému příteli.

»Nechodím«, vyprávěl ztlumeným hlasem, »ale starý rybář Tsi-ho je velmi moudrý. O ano, velmi moudrý, Iuigo!« řekl Mngu ohlížeje se pečlivě na všechny strany a tisknúc se k druhovi, »Iuigo, nepovíš to na mne?

»Nepovím«, šeptl nedočkavě malíčký a jeho šikmá očka mrkla k plotu.

»Viš, tys ještě hlupáček. Ale Tsi-Lu ví více než my všichni dohromady. Sestry mi řekli, že lidé povídají ošklivé věci o starém rybářovi: »Viš, on je starý, ale je hodný. — Mně poví všechno, co se děje ve městě. Viš, město je tam za našimi poli a zahradami. A já mu povím vždy, kam jde náš »bílý otec« a kam jeho katechisté. Viš, on miluje »bílého otce«. Je také chud a já mu dávám, co mohu ukrýti před Alexem, který nás trestá, když něco provedeme. Tsi-Lu se zlobí na Alexe, je prý to bývalý čaroděj. Viš, on se nemodlil k bílému Kristu, on miloval čínského Budhu a požehnané duchy.«

Za tohoto vypravování Iňigo ani nemrkal. Seděl tiše a poslouchal nedočkavě pozvolnému povídání Mngu.

»Mngu! Duchové čínští nejsou požehnání. My nesmíme věřit v čínského draka. Byl jsem v neděli u sv. přijímání a až budu velkým, budu učit čínské děti, že nesmějí věřit čínskému Budhovi.« Rozhorloval se malý křesťan.

»Tys hloupý, Iňigo! Já to říkám jen tak, jako mluví Tsi-Lu. Vyprávěl mi také, že můj otec zemřel a matka ještě žije. Mohu prý se k ní vrátit. Budu prý lovit s Tsi-Lu a jeho syny na žlutých vodách našich řek. O Iňigo, já půjdu! Otec mne a matku nebude již bít. Tsi-Lu je hodný kupec. Koupil mne od matky za mnoho sapek. Ty neumíš ještě tak mnoho počítat, on mi to říkal, kolik, ale já to veliké číslo zapomněl.«

»Co je to matka, Mngu?«

»Matka?!« Mngu se vážně podíval do dlaně a zakroutil si copánek kolem prstu.

»Ano matka!« — — —

»To je žena, kterou tys neznal, protože jsi nebyl tak veliký jako já, který jsem z domu utekl.«

»Tys utekl?!«

»Ano utekl, protože nás otec bil a místo jídla a modlitby k Budhovi bil naším čelem o

jeho oltář a my jsme plakali. Ale teď již není ten muž, viš. Byl, ale již ho není. Proto jsem rád a půjdu do města k rybářovi.«

»Ale »bílý otec« tě nepustí.«

»O pustí. Dá mi ještě požehnání. Vždyť viš, že odcházejí mnozí do měst a do okolí k matkám a otcům, kteří je kupují za boží požehnání. Ti nechtějí sapeky jako moje matka.«

»Ale jak tě pustí?«

»Ah, tys hlupáček jako sluha Alex! Přejde matka a já ji znám a ona zná mne. Ona mi podá ruku a já jí a půjdeme k Tsi-Lu. A pak .«

Mngu se zarazil, protože viděl přicházeti znaveného »bílého otce«. Povstal a proklouzl křovím.

Iňigo zůstal sám pln rozpaků nevěda, co by otcí řekl, čím by omluvil svou samotu.

»Bílý otče, mě bolí srdce. Co je to matka, bílý otče? Mngu mi vyprávěl o matce. On ji miluje, svou matku.«

P. Hubert zamrkal očima, jak se mu vedraly do očí slzy, ale nezabránil tomu, aby mu jedna neukápla do šedivého vousu.

»Je to žena, Iňigo, která tě milovala. Uchovala tě k nám, když šel veliký hlad našimi lešy a zahradami. Uchovala tě, abys nezahynul. My jsme tě živili a tys vyrostl. Tvoje matka odešla a pak jsme ji již neviděli. Ubohý Iňigo, moje srdéčko! Já jsem si tě zamiloval jako matka, já bílý otec«. Přitiskl malého hocha k srdci. Jeho oči se dívaly daleko daleko. Zamžilo se mu, jakoby najednou viděl chaloupky kdesi v horách a v jedné klečela stará žena pod velikým křížem modlila se za syna

— — — — —
»Iňigo, modli se!« zašeptal. Rychle vstal a běžel do své komůrky, kterou nyní měl v sirotčinci místo v chatě, kterou mu rozezení sedláci při minulém neúrodě zapálili.

Iňigo vstal a šel pak zvolna k sirotčinci do kuchyně, kde se posadil vedle Mnga a pomáhal sestrám. Na něco myslel a na jeho očích bylo viděti, že se bojí, aby někdo neviděl jeho myšlenky.

(Pokračování.)

Legenda z pravěku.

Něsmírná koule Nekonečnem letic hřmí
a pěna ohnivá z ní srší do dálky.
Mha zlatá gloriolou zářnou věnčí ji
a varem kouří světlem v oblaky.

Tu bleskem had se z toho moře vymrští
a v novou kouli žhavou, vroucí svíne se
a letí dál kol matky, ohněm stříká, plá.

Pak bujný žár v něm hasne červenem — umírá,
mu tělo bortí se a puká skalami,
čpí sopek dýmem, víří lávou, popelem.
Konečně unaveno hřeje na slunci
svá hradra chladnoucí.

Tu přišel Život, mechem zlíbal smutnou zem',
byl prostý sic, leč větší ve svém zázraku.

DR. JOSEF FOLTÝNOVSKÝ:

❖ ❖ ❖

Spiritismus.

(Dokončení.)

Jednotné, pevné soustavy svého učení spiritisté dosud nemají. Čemu učí po stránce náboženské, to vzali si z výpovědí »duchů«. Jež však jsou velmi nejasné a mnohdy si odporují. Již v základní nauce o Bohu značně se rozcházejí. Věří sice všichni spiritisté v jednoho Boha, ale Bůh jejich není trojjediný Bůh křesťanský; je sice stvořitelem všeho-míra, ale o svět se nestará, ten řídí se sám svými zákony. Trojice v Bohu spiritisté vesměs neuznávají. Nevěří tudíž ani v Ježíše Krista jako Boha, nýbrž někteří považují ho jen za ducha vtěleného v lidský obal, jiní za pouhého člověka, obdařeného výborným medijským nadáním; ba někteří spiritisté tvrdí rouhavě, že Kristus stál mnohem níže, než některá media. Dle toho nevěří spiritisté ani v Nejsv. svátost oltářní a neuznávají mše sv. ani sv. svátostí.

Počátkem stvoření jsou dle spiritistického učení duchové. Nebyli však všichni stejně dokonalí stvoření. Aby se zdokonalili, musejí se vtělovati, t. j. přijmouti lidské tělo, podstoupiti zkoušky od Boha uložené a tak postupným a opětným vtělováním čili reinkarnací se zdokonalovati. Duchové na této zemi vtělení slují lidé. Lidé skládají se, jak už bylo řečeno, ze tří částí: z ducha, těla a perispritu. Když se duch spolu s perispritem odděluje od hmotného těla, nastává smrt a duch odebírá se na onen svět. Život tam je podobný životu pozemskému. Dle sdělení »duchů« mají spiritisté o životě záhrobním podrobné vědomosti. Ale vědomosti ty jsou hodně pochybné ceny, samá fantasie a hodně pošestlosti. V devět hodin prý se chodí na onom světě spát, ráno musejí duchové býti buzení, jdou po práci, do škol, na zábavy, na

výlety; na cestách svých používají poštovních vozů, železnic, lodí. Hlavním zaměstnáním zdá se tam býti vyučování: duchové vyšší vyučují nižší. Vyučuje prý se tam přírodovědě, fysice, zeměpisu a náboženství. Žáci musejí se i podrobiti zkouškám.

Pomíjíme ostatní fantastickou nauku spiritistickou po stránce náboženské, pomíjíme i učení jejich sociální, jež jest socialistické, radikálně revolucionářské. Celý směr spiritismu jest protikřesťanský a zvláště protikatolický. Poukazujeme jen ještě na to, že řeči »duchů« jsou často frivolní, nemravné a že spiritismus ani po stránce mravní nijak nezušlechťuje.

Velmi zhoubné účinky má spiritismus na zdraví lidské. Šílenství mezi spiritisty je velmi časté. Nepřirozeným nervovým rozčilováním a delším užíváním medijské síly podrývá se zdraví, tělo se seslabuje a duch zatemňuje. Účinky spiritismu velmi často jeví se již na zevnějšku těch, kteří jsou mu oddáni.

Již pro tento škodlivý vliv na zdraví lidské dlužno před pokusy spiritistickými co nejdříve razněji varovati. Pro katolíka pak a zvláště pro uvědomělého katolického studenta směrodatný jest mimo to i zákaz církevní. Církev totiž jednak pro bludy spiritistů, jednak pro škodlivý jejich vliv na duši i na tělo spiritismus přísně zapovídá. A nelze vpravdě učení spiritistické jinak nazvat, nežli smutným poblouzením lidského ducha. Ze všeho toho plyne tedy pro katolického studenta jediné správné, rozhodné stanovisko: Neúčastňovati se žádnou cenu spiritistických pokusů a schůzí.

❖ ❖ ❖

Ráno.

Na východě se rozlilo purpurné moře
Temnými mlhami noci tiché a lunné
rodil se život tak krásný a velebný;
na modrých horách se vlnil, v zeleni strání
posetých perleti třpytivé rosy;
za písně tiché letící vesmírem na křídlech vánku,
temnými mlhami, stoupajícími z nekonečných moří
houpal se ohnivý kotouč a nad rudou vlnou
vysvitlo bledé líce snivého jitra
a oko jeho — vznešená denice —
pohledlo zpytavě v pláně, kde mlhaví snové

skotačivě se honily v rákosí u jezer,
kde padaly v hladiny klín třpytivé sluneční vlasy.
Dávno zanotil kohout kdes v dědině.
Lesy a háje i potoky stříbrné
rozepěly se mocně, a v údolích mihali se
poutníci různých cílů na rtech,
různými cestami, někteří spítí žhavostí slunce,
někteří tiše, v duši s touhou po radosti Života
chvátající za práci dne, aby je nestihl předčasně
večer
neboť slunko stoupalo rychle na zlatém nebi.

P. BOHUMIL SPÁČIL T. J. v Římě:

Pozbyla církev katolická své oživující síly?

(Pokračování.)

Emil Rochard byl nejprve vojákem, pak dal se na dráhu divadelní, a brzo zjednálo mu umění nejen slavné jméno, ale i bohaté příjmy. Od 15. roku nekonal náboženských povinností. A byla to zvláštní příčina, že na náboženství zanevřel. Domníval se, že kněz prozradil tajemství, jež mu byl ve zpovědi svěřil. Z náhodné shody událostí (trest otcův za jakýsi přečin následoval hned po jeho zpovědi) bez dalšího zkoumání soudil hned, že je tím vinen kněz, a zanevřel nejenom na tohoto kněze, nýbrž na všechny a na celou církev. Od té doby se o náboženství nestaral. Ale také s druhé strany náboženství přímo nenapadal. Ano v srdci svém zachovával si, jak sám přiznává, nejenom »smysl pro poesii křesťanství«, nýbrž zdálo se vůbec, že jeho víra spíše jest pouze uspána, než zcela vyvrácena. Když ho na př. chudý farář žádal o podporu pro svůj kostel, zaslal mu hned nejenom 1000 franků, nýbrž svými osobními styky mu zjednal i podporu státní. A proto slavný Coppée, když se byl ke katolické víře obrátil, znaje šlechetné srdce přítele Rocharda, řekl mu: »Také vy, jak vás znám, se vrátíte. Jen tam jest klid srdce.«

A skutečně přišel i pro R. okamžik milosti Boží. Přemísťuje kdysi svoji knihovnu, nalezl tu krásně vázané Písmo sv. s mědirytinami, jehož si byl dotud nevšímal. Počal v něm listovati, podivuje se nejprve rozkošným obrazům, ale pak se ponořil do četby evangelia, do života Ježíšova. »Jak rozkoš-

né!« volal při každé stránce. »Jaká svěžest! Jaká prostota! Jaká poesie! A já jsem posuď nečetl tohoto skvostu a se mnou tolik a tolik jiných! — Snad proto, že překlad není dosti vábný a že je příliš otrocký?« — Vzal péro do ruky a umínil si: »Napíši život Ježíšův, ve verších, pouze dle evangelíí.« Do této práce vložil celou svou duši, a čím déle psal, tím účinněji působila naň milost Kristova. Duše šlechetná a přímá se tu setkala tváří v tvář s Ježíšem a Ježíš otevřel jí své srdce. Horké slzy lítosti a lásky ronily se z očí Rochardových, když četl a rozjímal kapitoly o utrpení Páně. Návštěva biskupa v Nizze, u něhož žádal povolení k tisku, a přelaskavé přijetí, jehož se mu dostalo, odstranilo poslední obtíže. R. stal se praktikujícím katolíkem a věnoval od té doby svůj život a své péro církvi až do své smrti r. 1917.

Pro Jindřicha Ghéona, který svoje obrácení sám popisuje v knize dříve uvedené, stal se jeho přítel nástrojem milosti. — Víry pozbyl Ghéon už před 15. rokem, hlavně vlivem lhostejnosti náboženské ve své rodině; částečně k tomu přispěl, jak píše, i sám způsob, jak se mu podávalo vyučování náboženství na lyceu (gymnasiu), »suchá abstraktní a nezáživná metafysika« místo živého slova Božího. Ghéon nebyl hmotářem, jeho ideálem bylo pěstovati umění a pracovati pro vlast až k oběti vlastního života. Proto se hned na začátku války stal dobrovolníkem a byl poslán na Yseru. Tam setkal

se s důstojníkem Petrem Dupouey-em, který byl stejně nadšen pro umění a vlast. Ale vysoko nad těmito ideály zářil v srdci mladého důstojníka jiný ideál, mnohem vznešenější: Dupouey byl věřícím a praktickým katolíkem. Ve svých hovorech nedotýkal se D. náboženství, ale celým svým zjevem působil bezděky na Ghéona, byl živým důkazem, že »nikdo není tak šťastný, tak moudrý, tak ctnostný, tak laskavý jako pravý křesťan.« Týmž kouzlem působil D. i na jiné vojáky. »Tak hodný, tak šetrný k mužstvu, tak inteligentní není žádný jiný«, vyjádřili se.

Snad právě proto ho Bůh k sobě povolal. Na Bílou sobotu 1915 byl Petr Dupouey těžce raněn a brzy poté skonal. Ale jeho smrt byla prostředkem milosti obrácení pro jeho nového přítele. Ghéona ztráta milého druhá hluboce dojala. Živě vzpomínal kouzla jeho obcování, a rád by byl vystihl tajemství je-

ho nezměnného štěstí, klidu a laskavosti. Tázal se těch, kdo důstojníka znali, především polního kaplana, který byl jeho duchovním rádcem. A ten mu pověděl, co bylo základem tohoto vzácného charakteru: byla to pevná víra a vnitřní svatost. »Znám mnoho duší krásných, ale nikdy jsem nenalezl takové, jako byla tato«, se zanícením vyprávěl kurát. »Zvláště v poslední době před smrtí stoupal v milosti výše a výše, a každým dnem rostly víc a více jeho zásluhy. Ó, jak se těšil tentokráte na Velikonoční svátky! Ach, krásné Velikonoce, není-liž pravda, že je budeme slaviti spolu, důstojný pane, a já vám budu ministrovati místo P. X. — budeme zpívati Aleluja z plného srdce a plným hlasem! Ach ano, jistě že zpívá neutuchajíc Aleluja v nebi. Smrt přijal z rukou Božích s úplnou odevzdaností do vůle Všemohoucího.«

AL. KELTNEROVÁ:

Paprsek luny.

Život můj je dlouhý, stinný,
žiji světa věk,
stříbravý jsem, modrosiný
luny paprsek;
každé noci na své pouti
létám, bych moh' nahlédnouti
v světa okrsek!

V zámky princů létám v spěchu,
v chudásovu sluj,
v palác i v pod chudou střechu
mívívám let svůj;
bez radosti, bez úsměvu,
bez žalu a beze hněvu
plyne život můj!

Jak královně její páže
sloužím luně rád,
za noci jak věrná stráž
pomáhám jí plát!
Když se setmí v zemském dolu,
sestupuji k světu dolů
na zem častokrát.

Po horách se plazím tiše,
nechci rušit sen
velikánů zemské říše
v sněhu přikrčen;
po ledovcích v modrém lesku
tu zas v údol jako v blesku,
letím pohřížen!

Do města i do vesniček
do zelených lích,
v okno clonou okeniček
hledím rád a tich;
kolébavky plná chýše
nad děckem tu zvoní tiše
ze rtů mladistvých!

Čarodějem jmenují mne
lidé v zemi tam,
bojí se — a zapředli mne
ke svým pohádkám;
ale jak již svítá z rána,
pouť má světem dokonána,
v nebe odlétám!

Hanba ústavu.

(Věrně dle pravdy píše J. M o r a v e c.)

Znáš již, milý čtenáři, z loňského ročníku »Jitra« nešiku Josefa Sikoru. Víš též, že měl na reálném gymnasiu hr . . ckém jakousi »národnostní aféru«, při níž nepěkně pohořel. Nuž, o této smutné události chci ti dnes, něco bližšího vypravovati.

Hr . bylo pěkné městečko při řece B . na Moravě. Mělo asi 7000 obyvatel, vesměs českých, až na silně zastoupené židy a až na poněmčilou třídu úřednickou.

Na počátku let sedmdesátých minulého století měly Hr . zastupitelstvo české. I z Vídně, kde od února 1871 vládlo ministerstvo Hohenwartovo (byli v něm též dva ministři Češi), vanul vítr Čechům příznivý. Na východní Moravě až po Přerov a Olomouc, nebylo vůbec žádné školy české. Co byly, náležely vesměs národnosti německé a ještě čtyři léta později, kdy mezitím založena celá řada ústavů českých na Moravě, byl v té

zemi poměr takový, že na 37.000 Čechů připadala jedna škola střední a na 11.000 Němců též jedna.

Byl to tedy skutek národně nemálo zaslužitý, když město Hr . ustanovilo se zavést české reálné gymnasium a hned roku 1871 počalo s první třídou. Ale než ještě ukončil se první školní rok počínajícího ústavu, ustoupilo městské zastupitelstvo správně městské německé. Též Hohenwart padl v listopadu 1871, a osud českého ústavu středního v Hr . . . byl zpečetěn. Nové německé zastupitelstvo hr . cké ustanovilo přeměnit počínající českou školu střední na školu německou. A poněvadž to přece jen tak obratem ruky se nedalo provést, měly pro první a druhou třídu zůstat vedle sebe paralelky jak české, tak německé. Teprve třetí a čtvrtá třída měly být čistě německé. Vyšších tříd ústavu v prvních letech jeho trvání se nedostalo.

A tak se i stalo. Pro školní rok 1872—73 rozdělena dosavadní první (a nyní již druhá) třída real. obec. gymnasia na třídy dvě, českou a německou. Byli to vesměs titíž žáci, kteří dosud navštěvovali školu českou a kteří se stali přes noc, ustanovením poněmčené a požidovštělé rady města Hr . nyní — Němci. Jen menší část loňských primánů zůstala věrná své národnosti a vstoupila do třídy druhé české. Do třídy první už se přijímali žáčkové hned dle národnosti české neb německé. Bývalý český ředitel opustil ústav a jeho místo zaujal ředitel nový, původem Hanák z Olomouce, ale přesvědčením veliký Němec. Česky ovšem uměl dobře a vyučoval zároveň němčině v 1. třídě české. Profesori Češi zůstali prozatím všichni a jen přibíráni k nim někteří noví, kteří již česky neznali.

V tom tedy školním roce 1872—73, druhém trvání městského reálného gymnasia hr . kého přišel náš Josef Sikora na ústav a byl zapsán do 1. třídy české. Chudí rodiče vypravili jej na střední školu s velikými obětmi. Celá jeho rodná obec provázela ho s velikými sympatiemi a nadějemi. Zbožné duše počítaly s jistotou, že bude jednou »panáčkem«, knězem. A též dosti obstojně se mu s počátku vedlo na ústavě, přes potíže, které mu působila jeho uznaná nešikovnost a ještě více jeho tesknost po rodičích a po domově, která jako těžká nemoc

ulehla mu na duši a které nebyl s to sám přemoci.

Bylo 2. prosince 1872, k šesté hodině večerní. Venku bylo sychravo a tma jak v pytli. Na bytě, kde žili Josef Sikora a »Karlíček«, bylo živo a i dosti útulno. Byla to prostanná dílna soukenická. Dva soukenické stavy (»stativa« se tam říkalo) byly v plné práci. Stranou hrčel přádací stroj, na rozsáhlém stole přebírala »panímáma« ovčí vlnu a »pantáta« soukal na kolovrátku cívky. Mluvílo se při tom, zpívalo, i vtipy a klepy se z toho hluku ozývaly, a naši studenti v tom — studovali. Na silném bidle soukenického stroje, právě proti tkajícímu dělníku a mezi nimi silně planoucí lampa petrolejová, seděl Josef, maje v rukou rozevřenou Pokorného ilustrovanou zoologii. »Pantáta«, který měl veliký zájem o prospěch svých studentů a který občas pokukoval, jak pilně se učí, měl dojem, že Josef celou duší ponořen jest do knihy. Měl opravdu oči široce rozevřené a jako by upřené na ty bestie, lvy a tigry a jiné kočky, kterých obraz kniha právě v tom místě skýtala. Při tom seděl tiše, jako by celý svět se ho netýkal. Ten věčný neposeda vydržel sedět jako přikovaný, jako ztrnulý, že ani prstem, ba ani brvou nepohnul. Měl opravdu radost »pantáta« ze svého pilného studentíka. Ale to bylo jen zdání. Byl to jiný svět, krásnější a dražší než ta malovaná zvířata, který ten čas tak docela zmocnil se roztoužené duše primánkovy. Seděl sice »na stativách«, ve studijním městě Hr . ích, ale jeho duše dlela daleko odtud (celých sedm mil!) v rodné vísce, tam u svých drahých rodičů, po nichž tolik tesknil. Viděl, docela jasně viděl a malovat to mohl, jak »tatínek« právě přišel »z roboty«, jak »maminka« vaří večeři a jak malá sestřička si hraje s »lalkami« (pannami). Cítil vůni zamilovaného jídla, které matka chystala, pozoroval každý krok, každý pohyb rukv, který učinila, slyšel, zcela zřetelně slyšel, co si s otcem povídají. A i sám se do toho hovoru vmísil, aby si postěžoval, jak smutno je mu v cizím, dálném kraji, jak krásně, oh krásně bylo přece doma, u rodičů na polích, na lukách, když ještě pásal své zamilované kravičky. V tom venku zazněl hlučný pochod. To právě přes ulici slavil zejtra německý továrník Hess svůj svátek a dnes, v předvečer mu vyhrávali »štandrl« (zastaveníčko). Toť se rozumí, »Karlí-

ček« práskl do dveří a Josef za ním. Než by pět napočítal, byli už venku a u hudebníků. Nebyli tam sami. Z celé ulice sešla se tam nadějná mládež, zvláště pak učenici, služebná děvčata a — studenti, jak Češi, tak »Němci«. A když hudba spustila druhý kousek, dala se ta ušlechtilá mládež do tance: Češi, »Němci«, učni, studenti, všecko se to v té polotmě vrtlo a točilo jako kaše v hrnci. Náš Josef netančil, ale jen se díval a měl z toho radost. Tu ještě za hudby zpozoroval, že někteří »němečtí« studentici (sekundáni Večeřa a Piškora, primán Pichl) z kola vystoupili a se zamračenými tvářemi se postavili ke zdi Hessova domu. I tázal se po skončeném kousku udýchaného Karlíčka, »co mají ti Němci, že vzdorují?« A Karlíček odpověděl: »Ale nabili jsme jim a vyhodili jsme je z kola.« A nešika Josef měl z toho radost (klukovskou radost) a pochválil vítězné Čechy: »Dobře jste udělali, že jste těm Němcům ničemům natloukli!« A dělal na »Němce ničemy« posměšně dlouhý nos. Více jim neudělal nic a ani prstem se jich nedotkl. Hudba pak brzo po tom přestala, mládež se vrátila, odkud přišla a noc šla dále svým tichým krokem chladným podzimním krajem. —

Druhý den, v pátek ráno, měl Josef od 8.—9. hod. přírodopis u profesora Michálka. Venku byla zima a v učírně se proto tím více topilo, že to až uspávalo. Bylo asi prostřed hodiny, když náhle, bez zaklepání polo-

otevřenými dveřmi všinula se do světnice ryšavá brada a hlava ředitele a třídou se ozval pánovitý hlas: »Sikora, komm heraus — Sikoro, pojd' ven!« Josef vyšel ven a na chodbě odvedl ho ředitel mlčky do své úřední místnosti v přízemí gymnasiální budovy. Tam už nalezl jiné studenty z včerejšího večera: Hned blízko dveří stáli »Němci«, sekundáni Večeřa, Piškvor a primán Pichl. Měli tváře uraženě a zlobně naduté. Věděli patrně velmi dobře, kdo je na ústavě hr . . ckém pánem. Proti nim, málo kroků dále stáli pokorně a zkroušeně sekundáni čeští — Karlíček Pochyba a Václav Machala. Primán Sikora, ani nevěda jak, octnul se mezi těmi posledními. Patrně se tu odbýval nějaký soud, který už déle trval, a k jehož zakončení byl Josef Sikora povolán. »Němci« byli žalobníci, Češi obžalovaní a běželo o včerejší tancovačku před Hessovými, tolik pochopil Josef, ale ostatní mu zůstalo záhadou tehda a po celý život pozdější. Ještě viděl, jak »Němec« Večeřa ukazuje (slabě) poškrábanou ruku, ještě slyšel, jak vyměnily se mezi »Němci« a mezi ředitelem dvě, tři věty — jeho netázal se nikdo nic, on sám nebyl ani k slovu připuštěn. A najednou, rychlým pohybem, jako rozkáčený lev stál před ním ředitel. »Du Lump, ty lumpě, já tě okamžitě vyženu z ústavu!« zařval a svou těžkou rukou rozehnal se dvakrát a dvakrát plnou silou udeřil subtilního hochu do tváře. Jako bleskem zasáhnut klesl Josef na kolena.

J.D. FAHOUN

Jindy a nyní.

Co by as řekl dnes Dobrovský, jenž celý život svůj pochyboval, že český národ se udrží, a který teprve na konci svého žití dozna, že odkládá pochybovačnost o novém osvětlném životě našeho národa? Nedovedeme se dnes už ani vžítí v ty doby ústrkův a zápasův o každé české slovo.

Pohádkou zdá se nám býti vypravování Hálkovo v jeho »Historických vzpomínkách« o poněmčení Staroměstského gymnasia. Poněvadž studenti si vydávali psaný časopis »Varito a lyra« nemajíce k tomu povolení, ředitel Klicpera dán do pense. Hálek jako redaktor vyslýchán na místodržitelství a učiněna u něho policejní prohlídka. Těžko jest nám si představití staříckého ředitele, jak čte

německý přípis, aby se vyjma náboženství v celém vyšším gymnasiu učilo německy — jak odchází se skloněnou hlavou. Hálek dále v onom feuilletonu píše: »My štkali jsme hlasitě. Neboť dekretem tím byl hlas naší předrahé matky vyloučen ze školní síně; nikdy více jsme nesměli slyšeti mateřský hlahol její, nikdy více nám nesměla říci ‚synové‘, nikdy více jsme nesměli říci ‚matko‘ — —.«

A dnes!! Jaký to rozdíl!

Je však třeba, abychom si její uvědomili. Abychom si byli plně vědomi těch krutých bojů, jaké naši předkové pro svůj jazyk sváděli. Jim v první řadě musíme vděčiti za svoji svobodu. Oni, jejich

spisy vychovaly generaci schopnou za tuto se bít.

A když čteme v Čechově »Druhém květě« o tom, co radosti způsobil r. 1860 veliký arch potištěného papíru, v jehož čele se stkvělo velikými literami: »Čas« (to byly první české noviny, které po dlouhé době zase byly povoleny) — je nám tak divně.

My neznáme bojů za mateřskou řeč, vzdálena jest nám i ona radost z jejich úspěchů. U nás už se to vše samo sebou roz-

umí, zdá se nám samozřejmým, že musíme mít svůj stát. A již jsme zapomněli i na nedávnou válečnou persekuci, již jsme byli svědky. Každý jen stařecky náříká, kritizuje a hubuje.

Při tom pomyšlení čtouce Jiráskova »F. L. Věka«, spisy Hákovy, Čechovy, Nerudovy, cítíme cosi jako výčitku z jejich řádek. Řekněme si to bez obalu: zchladli jsme a hodně jsme zchladli — v národním ohledu. Nezapomínejme nyní, jak bývalo kdysi.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

A. ADAM:

Hospodářské dějiny lidstva.

III. Doba nejnovější. — Merkantilism.

(Pokračování.)

V této době hospodářských přerodů, kdy obchod se dal na nové cesty a kultura technická začala své tažení řadou epochálních objevů, rodí se ve Francii nová, soustavná nauka národohospodářská, t. zv. merkantilism (mercantile = kupecký). Z vnějších dějin tohoto učení je třeba uvést to, že nezůstalo na pouhých teoriích, ale že zásady jeho byly s velikou horlivostí uváděny v praxi od osvěcenských vlád Francie (Colbirt), v Anglii (O. Cromwell), v Německu i Rakousku (Marie Terezie a Josef II.). Hlavní názor, který ovládal mysl všech současných národohospodářů, jest, že bohatství národa spočívá v množství zlata v zemi. Úkolem rozmyslného hospodářství státního jest, zvětšiti pokud možno toto množství zlata a uvést je v oběh. A poněvadž produkce zemědělská není tak výnosná — dávajíc výrobky určené k spotřebě obyvatelstva přímé — a nedá se tak snadno proměnit v peníze, věnovali státní hospodáři hlavní pozornost průmyslu. Merkantilisté hledí k tomu, aby se mohlo co nejvíce výrobků vyvézt za hranice a zpeněžit. To znamená prakticky jednostranné zasahování státních orgánů do hospodářského života všestranným subvencionováním domácího průmyslu, osvobozením od daní, znemožňováním dovozu cizích výrobků prohibitivními cly a pod.

Je přirozeno, že staré cechy, prožrané vnitřní krizí, těmto snahám vlád proniknutých zásadami merkantilními byly jen na závalu.

Předchůdcem dnešních továren jsou **manufaktury**. Práce koná se v dílnách domácích, ale celý podnik je v rukou státem privilegovaného kapitalisty, jenž dělníkům dává surovinu.

Je přirozeno, že tovaryši, kteří se nemohli státí mistry, sbíhali se ihned k **faktorům**, nabízejíce jim své síly, zvláště už také proto, že dostávali pak větší mzdy, než u cechovního mistra.

Stačil pak jenom vynález — o použití vodní energie a pod. — a začíná se vyvíjeti výroba tovární. Místo doma začínají dělníci pracovat ve společné dílně.

Konkurenční poměry, které vyvolala výroba tovární, stále víc a více ubíraly samostatným cechovním mistrům půdy pod nohama. O této skutečnosti přesvědčí nás názorně několik cifer. Představme si, že takový cechovní mistr měl 3 dělníky, kteří mu vykonali za den práce za 6 fl. (zlatých). Když jim platil denní mzdy 1 fl., zbylo mu čistého, uvažujeme-li také jeho vlastní námahu a po odečtení režie v domácnosti a výrobě nějakých 3.5 fl.

Takový faktor ať má třeba 100 dělníků. Mzdy platil z obchodnické rafinovanosti větší. Tedy nechť mu každý dělník vyrobí čistého 0.75 fl. denně. Vyzíská tedy faktor denně 75 fl.

Jestliže se tedy faktor ocitl v konkurenčním boji s mistrem — nebylo ani jinak možné — při této kapitálové převaze, jež dovozuje zdokonalování výroby a rodí tím kapitál nový, než že jednoho dne byl samostatný cechovní mistr nucen uzavřít svou dílnu, propustit tovaryše a dát se najmout do továrny vítězného kapitalisty jako námezdný dělník.

Velkokapitál vítězil všady nad řemeslnou výrobou.

Když však drobní řemeslníci zanikli, nastává smrtelný zápas o dělníky a odbyt — mezi jednotliv-

livými továrníky. Tato válka pak vedla se beze všech pravidel a beze všech zvyklostí slušného zápasu dvou civilisovaných lidí.

O nějakém mravním vědomí k dělníkovi jako k člověku není možno mluvit. Stát nečinil překážek těmto zvrhlostem, poněvadž se domníval, že pro něho je důležitější zvýšení výroby, nežli sociální a kulturní povznesení lidu. A svědomí nenasytných podnikatelů umlčeno bylo pohodlnými schématy liberalistické filosofie, jež nebrání lidskému počínání než potud, pokud se nejedná o skutek proti trestnímu zákoníku.

A tak zříme, jak ve století velkohubé vzdělanosti a v proměně celé moderní neznabožské kultury sociální stav nejnižších tříd společnosti blížil se k zoufalství. **Mzdy stlačeny na minimum.** Cechovní zřízení zakazovalo z náboženských důvodů práci v neděli a ve svátek — ba dokonce na Vánoční a jiné významné svátky církevní se nepracovalo celé týdny, aby každý muž jako pořádný křesťan mohl se věnovat své duši. Ale v 18. století za Colbërta **zrušeno bylo mnoho svátků**, aby továrny na hedvábí mohly dostatečně vykořistit sílu zotročeného dělníka.

Merkantilismus a ekonomický liberalismus první zavedly práci žen a práci noční. **Technický pokrok umožnil na konec i užití nejlacinější výrobní síly — síly dětské.**

Tak velký kapitál na úkor lidské důstojnosti způsoboval čím dále tím větší tlak na dělnictvo.

Vidíme už známý úkaz vyhocení protiv sociálních. Na jedné straně kapitál, na druhé vykořisťovaná práce.

Smrtelně se prohřešila státní správa a měšťanské vrstvy, v jejichž rukou byla, že na tento boj dávala se nečinně a nezasáhla zde na ochranu utiskované lidské důstojnosti a nepředěšla tak práci nezodpovědných lidí, kteří vhodili do dělnictva revoluční hesla a vybičovali jejich třídní nenávist.

O bludnosti zásad merkantilních není třeba se šířiti, poněvadž je to učení vyvrácené stoletím utrpení milionů lidí, jehož se dnes už nikdo nedrží. Poukazuje, abychom lépe chápali další vývoj, jen k tomu, že neustálé zasahování státní moci na prospěch průmyslu dovedlo snad přivést k rozkvětu některá jeho odvětví, jako na př. od doby Colbèrtovy počíná rozkvět francouzského průmyslu hedvábnického, kterému věnoval tento státník velkou pozornost, ale přes to příliš jednostranný tento tlak, opomíjeje úplně produkci zemědělskou, měl za smutný následek vylidňování venkova, neboť všechno obyvatelstvo se soustřeďovalo do průmyslových středisek, kde nalézalo pohodlnější obživu.

Proti tomuto zasahování státní moci do hospodářského života, které je vždy choulostivé, zdvihla se velmi brzo reakce ve formě fysiokratismu a liberalismu.

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Ústředí katolického studentstva československého v Praze svolává ve dnech 20. a 21. března zemskou pracovní konferenci delegátů SSS. a všech organizací v Ústředí sdružených **pro Čechy v Pardubicích** s tímto velmi důležitým programem: Neděle dne 20. března 1921: O 8. hod. ranní úvodní mše sv. O 9. hod. ranní zahájení konference a vyřízení formalit, načež jednání konference s tímto denním pořadem: 1. Kol. F. Formánek: Naše hnutí a jeho organizace. (Zpráva situační.) 2. Kol. Em. Kettner: Vztah naší organizace k veřejnosti. 3. Kol. V. Horák: Otázka cyrilomethodějská a studentstvo. Po každém referátě debata. Během poledne přestávka. Večer přátelský večírek. — Pondělí 21. března: O 8. hod. ranní mše sv. O 9. hodině pokračování v konferenčním jednání, s tímto pořadem: 4. Kol. J. Janáček: Náboženská výchova a činnost vzdě-

lavatelská. 5. Kol. L. Pavelka: Vedení agendy spolkové. 6. Kol. J. Uhlíř: Prázdniny 1921; říšský sjezd v Praze a sjezdy krajinské. Po každém referátě debata. Zakončení pracovní konference. O ubytování a stravu bude za režijní cenu postaráno. Přípravné práce a pořadatelská vede SSS. v Pardubicích.

Ústředí katolického studentstva československého v Praze svolává ve dnech 20. a 21. března zemskou pracovní konferenci delegátů SSS. (a všech organizací v Ústředí sdružených) **pro Moravu a Slezsko v Přerově** s tímto programem: Neděle 20. března: O 8. hod. ranní úvodní mše sv. O 9. hod. zahájení konference a vyřízení formalit, načež jednání konference s tímto denním pořadem: 1. Kol. B. Roztočil: Naše hnutí a jeho organizace. 2. Kol. J. Kunec: Vztah naší organizace k veřejnosti. 3. Kol. J. Hudeček: Otázka

cyrillo-methodějská a studentstvo. Po každém referátě debata. Během poledne přestávka. Večer přátelský večírek. — Pondělí 21. března: O 8. hod. ranní mše sv. O 9. hodině pokračování v konferenčním jednání s tímto pořadem: 4. Kol. Vl. Macourek: Náboženská výchova a činnost vzdělavatelská. 5. Kol. G. Šebek: Vedení agendy spolkové. 6. Kol. A. Vlček: Prázdniny 1921; říšský sjezd v Praze a sjezdy krajinské. Po každém referátě debata. Zakončení pracovní konference.

V neděli 20. března koná se zároveň porada stud. pracovníků orelských s tímto programem: Všeorelský slet r. 1922. (Ref. kol. C. Mastík.) O ubytování a stravu bude za režijní cenu postaráno. Přípravné práce a pořadatelská vede Vzdělavací a výchovný kroužek katol. studentů v Přerově.

Bratrským výborům SSS. a všem organizacím v Ústředí sdruženým! Svoláváme na Květnou neděli (20. března) a den následující zemské pracovní konference delegátů SSS. Pro Čechy bude se konati v Pardubicích, pro Moravu a Slezsko v Přerově. Důležitost a význam těchto konferencí nutí nás, abychom aspoň několika slovy naznačili účel jejich a dali Vám zároveň pokyny, jakou přípravu a jaká opatření máte k nim ve svém SSS. učiniti. Jak z přiloženého seznamu vidno, budou v 6 stanovených referátech probrány podrobně všechny akutní otázky naší studentské organizace. Úvodem bude podán stručný přehled činnosti v tomto správním roce, nastíněna situace našeho hnutí, jakož i nejbližší úkoly naší organizace. V následujícím referátě vyjasněny budou zásadní otázky naší organizace, poměr její k úřadům veřejným, školským, ke studentstvu pokrokovému, ke katol. veřejnosti, k Orlu atd. Dále bude probrána otázka cyrillo-methodějská, zvláště pak činnost Cyrilo-met. odboru SCO. Druhého dne bude důkladně pojednáno a náboženské výchově a vzdělavatelské činnosti v našich SSS., bude podán podrobný návod k vedení spolkové agendy a konečně budou učiněny dispoice pro náš říšský sjezd pražský a prázdninové sjezdy krajinské. Budou tedy projednávány a řešeny záležitosti velkého významu. Mají-li konference splnit úkol, jež do nich klademe, jest nutno, aby všechny naše organizace, v Ústředí sdružené, řádně se k němu připravily. Na konferenci vyše každé SSS. či Kroužek, Stud. odbor Orla atd. **dva své oficiální zástupce**, kteří budou jeho mluvčím a kterým dá výbor SSS. pokyny k zastávání názorů a přání svého spolku či kroužku. Delegáti budou míti na konferenci nejlepší příležitost uplatnit názory SSS., jež zastupují; každý

bude moci v debatě podati stručný obraz života svého spolku, upřímně svěřit jeho nedostatky, bolesti i žádosti. Proto nechť každý delegát připraví si stručný, ale věcný referát, jak SSS. žije, s čím není spokojeno, co se mu neví v naší organizaci, kde by rádo vidělo nápravu, doplnění, změnu, at' již věc se týká SSS., Ústředí či Jitra.

Proto se v každém SSS. připravujte! Učinite si program konferencí programem svých výborových a členských schůzí, bod za bodem předebatujte a připravte věcné návrhy, jež by pak Vaši zástupcové tlumočili! **Jména delegátů oznamte co nejdříve do Ústředí!** Vedle oficiálních zástupců může se ovšem každý člen SSS. konferencí účastniti a své názory uplatniti. O stravu i ubytování bude za režijní ceny postaráno. Kterému SSS. či kroužku vyslání dvou delegátů nebylo by možno z důvodů finančních, sdělte s Ústředím co nejdříve! — Vítání budou také ovšem zástupcové našich studentů i z těch měst, kde dosud naší organizace nemáme. Také co nejsrději zveme na konferenci důst. pp. duchovní a spolkové rádce a prosíme je, aby podle možnosti konferencí se účastnili. — Při konferenci v Přerově se bude konati na Květnou neděli porada našich stud. pracovníků orelských, na níž bude jednáno o přípravách k Všeorelskému sletu r. 1922. Referát podá člen Ústř. techn. sboru Orla čsl. kol. Cyril Mastík z Brna. Cvičitelé a funkcionáři našich stud. odborů orelských nechť se dostaví v počtu co nejhojnějším. Kdo by si přál ještě nějakého objasnění v té či oné otázce, týkající se pracovních konferencí, požádejte obratem pošty Ústředí o informace. Věnujte pozornost také oznámením v Jitru a denním tisku! Ke konci voláme Vás ještě jednou: Vzhůru do práce organizací! — Sekretariát.

Kalendář katol. studentstva čs. Důležitost a význam kapesního kalendáře pro katol. studenta v dnešní době netřeba zvláště zdůrazňovati. Spolek katol. akademiků »Moravan« v Brně přikročil již loňského roku k vydávání kalendáře pro naše studentstvo, navazuje tak na válkou přerušenu tuto akci, již v r. 1914 zahájilo naše Ústředí. Nebylo nikterak snadno za rozvrácených poměrů poválečných toto dílo obnoviti. Přes to, že kalendář loňský měl některé nedostatky po stránce formální i obsahové, splnil nicméně své důležité poslání, čehož nejlepším důkazem jest značné jeho rozšíření mezi studentstvem. Jest tedy žádoucí, aby ve vydávání kalendáře bylo pokračováno, aby rok co rok tato důležitá příručka byla kladena do rukou katol. studenta, jemuž nesmí býti lhostejno, zda užívá kalendáře bezbarvého nebo

tendence docela protichůdné. I v této věci musí býti náš student ausředný! — »Moravan« projevů již odhodláni vydati i pro příští školní rok 1921-22 pátý ročník stud. kalendáře, bude-li to ovšem jen poněkud možno s hlediska finančního a technického. Jest ovšem třeba většího zájmu a čilejší spolupráce na tomto podniku jak v radách studentů, tak zvláště i v kruzích naší katol. inteligence. Nestačí jen negativní kritika, nůno pozitivní účastí na tomto podniku, zvláště návrhy na vnější i vnitřní úpravu, články poučné, poznámkami statistickými atd., ovšem také finančně přispěti k vydání příštího ročníku stud. kalendáře. Ustředí katol. studentstva čs. obrací se tudíž ke katol. studentstvu i všem jeho přátelům a příznivcům s výzvou, aby zvýšili pozornost této akci a dle možnosti aktivně se jí účastnili. Veškeré rady, návrhy, práce a příspěvky do V. roč. kalendáře katol. studentstva čs. pro šk. rok 1921—22 zasílejte redakčnímu kroužku stud. kalendáře na adresu: Spolek katol. akademiků »Moravan«, Brno, Nová ul. č. 8.

Studentský cyrilometodějský odbor (S.C.O.)

Na výbor. schůzi Cyrilometodějské Ligy studentské dne 25. ledna bylo v dorozumění s Ústředím katol. studentstva čsl. v Praze usneseno, aby česká sekce Cyr.-Met. Ligy studentské (t. j. členové výboru CML., jmenovaní Ústředím katol. stud. čsl.) jako taková převzala péči o studentské cyrilometodějské odbory (S.C.O.), které na základě pětičlenných družstev zřízeny byly neb zřízeny býti mají při každém SSS, aneb i samostatně, kde sdružení a kroužky naše dosud neexistují. — Úkoly SCO. byly stručně a výstižně vyznačeny již v několika článcích loňského i letošního ročníku »Jitra«. Aby však česká sekce CML. mohla rozvrhnouti do budoucna **soustavnou práci** a plnití úkol jí svěřený, musí dříve mítí **přehled** o práci dosud vykonané. Za tím účelem rozešle v nejbližších dnech na všechna sdružení naše i kroužky **dotazníky** a prosí o laskavé jejich vyplnění a brzké vrácení. — Prosí zároveň, aby jí bylo oznámeno také založení **samostatných** družstev studentských **mimo** naše soc. stud. sdružení a kroužky existující, aby i jim dotazník mohl býti zaslán. O výsledku naší dotazníkové akce bude přehledně referováno v »Jitru«. — Sdělení všechna i dotazy čiňte a vyplněné dotazníky vraťte prostřednictvím redakce »Jitra«, Praha II, Voršílská 1.

SSS. v Kroměříži (seminární odbor). Sdružení naše setkává se letos v našem ústavě se všeobecným porozuměním a podporou. Vnitřním svým vývojem slibuje hojný zdar. Zřízeny jsou

odborní: sociální, cyrilometodějský, hudební zábavný. Ustaven též samostatný odbor Orla čs. při SSS. Schůze konají se vždy v neděli, měsíčně členské, ostatní vzdělávací. Duchovní vedení obstarává obětavě dp. dr. Cinek; zodpovídá dotazy členů, týkající se náboženství, jež se vkládají do schránky, k tomu určené. Opětně též zřízena a rozšířena čítárna, kde jsou vyloženy i knihy obrazy, k nim přibudou i díla katolické literatury moderní (zvláště franc.). Ve prospěch Mikulášského daru byla uspořádána tombola s hojným výsledkem. — Orel náš zjednal si přízně a uznání svou akademií, jež se všem účastníkům líbila. Program: 1. Pochod Orlů od Krejzla, 2. proslov p. senátora Valouška, 3. hrazda (členové), 4. skupiny (členové), 5. prostná (členové), 6. prostná (dorost), 7. bradla (členové), 8. Nešverova hymna Orlů. — Jsme odhodláni pracovati i v novém roce s jasnými silami pro ty ideály, jež podnítily mnohoslibné studentské hnutí a tak přispěti aspoň kaménkem k velkolepé stavbě náboženského a mravního obrození českého národa. Zdař Bůh!

J. P.

Všeorelský slet r. 1922. Ústřední rada Orla čs. vydala nedávno svolání k všeorelskému sletu r. 1922 (přineseme je v jednom z příštích čísel), na němž katol. studentstvo čs. bude samozřejmě bráti co největší aktivní účast. Výbor Ústředí katol. studentstva čs. prostřednictvím správy stud. těl. odboru Orla čs. při »Moravanu« v Brně, vyjednával s Ústřední radou a s Ústředním technickým sborem Orla čs. o programu sletového se stanoviska našeho stud. hnutí. Na poslední výborové schůzi jmenoval přípravnou tříčlennou komisi (kol. C. Mastík, B. Paulerová a E. Šmíd), jež povede detailní jednání s Ústřední radou a učiní všechny nutné dispoice pro účast katol. studentstva na všeorelském sletě. Při konferenci delegátů SSS. v Přerově na Květnou neděli bude se konati zvláštní porada našich pracovníků a cvičitelů stud. odborů orelských, na níž člen Ústř. technického sboru Orla čs. kol. Mastík podá referát o přípravách sletových a na níž bude učiněn rozvrh přípravných prací sletových. — Správce a cvičitele našich stud. odborů orelských upozorňujeme již dnes na tuto významnou poradu a zveme je k nejhojnější účasti.

Konečně jasno všem! Nejlepším dokumentem »stavovského« charakteru a »stavovské« činnosti pokrokového »Svazu studentstva čsl.«, jež velmi rád prohlašuje se za representanta »**všestudentské stavovské**« organizace v naší republice, jest agitační leták, jež vydal »Svaz« ve velkém množství k »potření« naší římsko-katolické církve.

ve, aby tak nezůstal pozadu za ostatními »hyperkulturními institucemi« českého národa a aby se »strýček z Ameriky«*) nerozhněval a svého konce nevydělil. Přinášíme jeho obsah v plném znění, aby naši studenti i celá česká veřejnost se dozvěděla, jak »stavovsky« »všestudentská stavovská organisace pracuje:

Československému studentsvu! Vážené shromáždění Ústředního Svazu českoslov. studentstva, konané v Praze ve dnech 30. ledna až 2. února 1921, vznášejí vřelou výzvu ke všemu československému studentstvu bez rozdílu škol, aby poslechlo hlasu svého svědomí a nesetrvávalo tam, kde je pouze dle jména, nýbrž aby v duchu svých dějin odvodilo důsledky z rozporů svého československého ideálu pravdy a svobody víry s cizím římským pojetím a ve 300. výročí bělohorské msty a násilné protireformace vypořádalo se s druhým po Vládním nepřitelem — s církví římskokatolickou! Kolegové a kolegyně! Nezůstávejte indiferentními tehdy, kdy dlužno otevřeně přiznati barvu: buď jsem pohodlný, opatrný neb lhostejný a poskytnu církvi římskokatolické vydatnou zbraň matrikové příslušnosti, anebo učiním to, k čemu mne nutně vedou dějiny, zdravý rozum a poctivý charakter — vystoupím z církve, mezinárodní jednotky, cizí našemu duchu a našemu myšlení. V předvečer prvního sčítání lidu v našem státě připomínáme: **konejte svou povinnost a vystupte včas z církve římskokatolické. Nechť není v den sčítání — 16. února 1921**

ani jediného matrikového československého studenta v církvi římskokatolické. Za »Ústřední Svaz čsl. studentstva«: JUC. Boh. Svěrák, v. r. předseda. MUC. Mil. Matoušek, v. r. generální sekretář. N. B. K vystoupení z církve stačí řádné zaslání odhlášky na politický úřad bydliště (magistrát, okresní správu politickou). Blankety a informace v Pražském ústředí SČS v Akad. domě. Studentská tiskárna J. Lebeda, Praha III.

Unionistická výstava SCO. v Inšpruku. O vánočních svátcích ve dnech od 28. prosince 1920 do 2. ledna 1921 uspořádal Cyrilometodějský odbor studujících filosofie a theologie TJ. v Inšpruku unionistickou výstavu. Její účel byl podatí přehledný obraz mezinárodních unionistických snah v minulosti i v době přítomné. Výstavu předcházela unionistická akademie, uspořádaná v theol. konviktě »Canisiánů.« Přednášky a hudební i pěvecké vložky budily zájem a nadšení pro tuto velikou myšlenku u četných přítomných. Senior kroužku dr. K. Závadský TJ. po za-

pění unionistické hymny, k tomuto účelu složené, uvítav hosty: rektora koleje dr. Alb. Smitta TJ., regenta »Canisiána«, prof. Fr. Hatheyera, četné profesory a zástupce zdejších řádů, odůvodnil v proslovu slavnost poukazem na všeobecné dnes hnutí po sjednocení u víře a udělil slovo hlavnímu řečníku univ. prof. církevních dějin dr. Fr. Pangerlovi. Jeho přednáška podala výstižně příčiny církevního rozkolu na východě a nastínila dosavadní pokusy a snahy o jeho odstranění. Pan profesor s uznáním mluvil o unionistických sjezdech velehradských, které označil jakožto prostředek zvláště výhodný k sblížení obou církví. Na konec doporučoval misijní činnost v širším smyslu a úsilovnou modlitbu za zdar tohoto velkého díla sjednocení. Solová vložka »Hvězda mořská« tvořila přechod k tematice: »Úcta Matky Boží na Rusi«. Plný praktických myšlenek a zajímavých podrobností o současných poměrech náboženských byl referát P. In. Bagana O.S.Bas.: »Výhledy církevní unie v Rusku a Ukrajině«. Mohutný chorál: »Ty jsi Petr...« (M. Hallera) zakončil zdařilou akademii. (O akademii a výstavě podrobněji viz v »Apoštolátě«, kde budou též uveřejněny přednášky na akademii pronesené.) — Příštího dne otevřena v prostorné, vkusné dekorované místnosti koleje TJ. unionistická výstava. Průčelní stěnu zdobila velká kopie proslulého obrazu P. Marie Sněžné, před níž, podle podání, papež Hadrián II. schválil našim věrozvěstům liturgické knihy slovanské. (Tato kopie byla mistru Dítěti vzorem pro jeho P. Marii Velehradskou.) V její blízkosti mile na nás shlížely tváře sv. patronů unie, především sv. Cyr. a Met. Protějšek byl vyhrazen přehledu novější činnosti unionistické (od papeže Lva XIII.). Byly zde vyloženy čelné časopisy misijní a unionistické, jako »Acta akademiae Velehrad.«, »Echos d. Orient«, »Roma e L. Oirente«, »The Lamp« (americký časopis pro církv. unii a misie, vydávaný konvertitou Pavlem Foetherem), »Velehradský Věstník« a j. Dále stěžejní spisy, týkající se otázky východní, na př.: Nillesovy, Palmieriho, Posevina, Šeptického, d'Herbignyho. Nad nimi byly vyvěšeny obrazy předních průkopníků sjednocení a fotografie účastníků velehradských union. sjezdů. Zvláštní zájem budila expozice liturgických knih uprostřed výstavní síně (Slovanský chorál, misál, Vajsova edice glagolské mše a pod.). Kromě toho bylo lze si prohlédnouti bohoslužebná roucha řeckého obřadu. Model zde postavený znázorňoval výstroj kněze ke mši sv. Menší skupiny na bocích výstavní síně ukazovaly knihou i obrazem účast jednotlivých národů při unionistických snahách.

*) Ymka, Ywka, Armáda spásy et consortes.

Na prvním místě dlužno jmenovati český odbor. Jeho zvláštní zdobou byly obrazy posv. Velehradu se všemi jeho památkami, fotografiemi slavností, »Papežského misijního ústavu« atd. Na stolku byl podán výběr české literatury unionistické (spisy Snopkovy, Jaškovy, Vychodilovy, Nevěřilovy a j.), časopisy »Apoštolát«, »Museum«, »Vlast«, »Život« atd. Z »ruského odboru« zaznamenáváme všechna význačná díla orthodoxní theologie (Silvestr, Světlov, Golubinskij, Zarin, Malcev, Sokolov a m. j.). Hojně zastoupeno též písemnictví německé (Ehrhardt, Masc. v. Sachsen, Bukowski a j.). Zvláště francouzský oddíl vyznačoval se velkou bohatostí. Naznačujeme jen důležité práce ruských konvertitů Pierlinga, Gagarina, Martinova, unionisty D' Herbignyho. Nebylo opomenuto ani literatury italské, maďarské a rumunské. Zvláštní zmínku zaslouží čísla oddílu jugoslávského, seznamující se Slomškem, Štrossmayerem, Mahničem, Jegličem, Grivcem. I malá literatura slovenská ucelovala obraz unionistického ruchu. Celkový obraz výstavy ladně zpestřily rozvěšené serie obrázkové z krajů slovanských. (Podrobnější popis union. výstavy, jakož i fotografie výstavních částí přinese rovněž »Apoštolát«.) Po všechny dny těšila se výstava hojně návštěvě posluchačů theol. fakulty a filosofického institutu, jakož i hostů z města. Uvážíme-li, že návštěvníci pocházejí z nejrůznějších krajů Jugoslaviie, Rakouska, Německa, Švýcarska, Spoj. Států, Brazílie, pochopíme, že známost myšlenky unionistické tím byla nemálo rozšířena. Mnozí použili vystavených pomůcek k vážnému studiu a záznamům pro další práce. Všichni účastníci byli vhodně upozorněni na naši Akademii velehradskou a »Apoštolát«. Hlavním plodem výstavy bude »oktáva za sjednocení« ve dnech od 18. ledna (slav. Stoř. Petra) do 25. ledna (Obrácení sv. Pavla), již všichni účastníci vykonají. K nim nechť se

připojí vřelou modlitbou za sjednocení členové našich SCO.! — Rones.

Naše knihovna. Dnešní školní četba našeho studentstva jest vedena již v duchu laické školy. Stejně tak i četba domácí. Náboženské hodiny omezeny byly na minimum. Vše to má společný účel. Student má býti s jedné strany ochuzen o náboženské vzdělání a se strany druhé všemi prostředky jest vháněn do náboženské lhostejnosti a bezvěří. Že zvláště pro mladou duši jest to krajně záhubné, jest evidentní. Pokládáme za svou povinnost tento zhoubný vliv paralysovat. Sesílujeme proto svou organizaci stále víc a více, rozšiřujeme ji, upevňujeme, k záchraně mnohých. Aby pak postavila hráz i tendenční protikatolické četbě, rozhodla se redakce upozorňovati naše studenty jako loni na dobré a cenné knihy katolické. Budeme tak činiti v rámci »Studentského věstníku«. Loni snažili jsme se prohloubiti náboženské vzdělání našich studentů po stránce apologetické. Omezili jsme se proto především na referáty o spisech tohoto druhu. Letos upozorníme čtenáře i na díla z oboru krásné prosy a poesie. Avšak literatura česká poslední doby nedovedla se ještě orientovati světově. Lpí s tvrdostí na svých dřívějších zásadách. Zaujímá proti katolicismu — vždy mladému a jedině modernímu — nepřátelské, »pokrokové« zastaralé stanovisko. Násilně zavírá oči před vlivem literatury světové (vyjímaje německou), zvláště francouzské, jejíž nejmladší generace básnická jest přísně katolická. Z těchto důvodů seznamovati budeme čtenáře své také s díly světové literatury. Referovati budeme pouze o dílech skutečně umělecké ceny, aby knihovny našich studentů po této stránce byly cenné a dobré. Obracíme se zároveň na celý kruh čtenářstva s žádostí o spolupráci.

L. Pavelka.

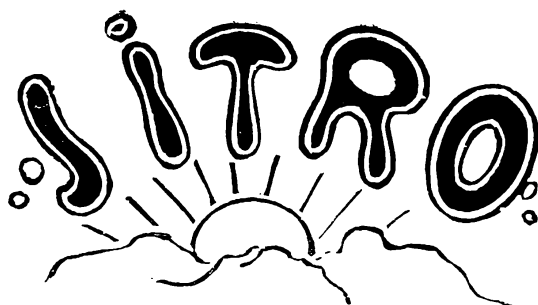
J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Odpovědi na došlé příspěvky. Láďa Všetěčková: Pošlete více a pokračujte! — Mil Černý: Ze zaslaných básní něco uveřejňujeme. „Láska“ a „Credo“ slabší. Pošlete časem opět! — Boh. Černý: Bohužel, nemůžeme Vám vyhovět. — Havel: Nečitelné. — Jar. B. Hrádek: Naprosto se nehodí. — Miloslav: Ze zaslaných básní náhodou nic se nám nehodí.

Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Na rukopisy nepodepsané plným jménem, nečitelné, psané tužkou nebo po obou stranách neběfeme zřetele. — Příští číslo vyjde před velikonoce. — Uzávěrka redakční 11. března.

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v březnu 1921.

BEPO JEK

V Getsemanech.

(Velkopáteční fragmenty.)

Usnul již vesmír žijící snem — dozněla píseň
klokotlé práce

Jen Cedron neusínavý hučí — a hukot doznívá
v dálce harmonií snů umírajících. — — —

Dvanácte tajemných postav táhne jak bez těla
zemřelých duchů bloudivý hlouček

Šešest jich kroků neruší přírody sen. Záchvěvy
togy znějí jen šeptáním snů o budoucích odpočívutích,
— rachot kamene, jenž tíhou nohy padá v hlubiny strání —

zvědá hlavy snících tajemných,
by zase klesly v krvavé tuchy

Požáry rudých červánků, věšticích veliké dny,
září s vrcholků hor —
zapadajícím sluncem.

Dlouží se stíny v ruce prosících chudých, tajemná
šera hluchá padají v údolí skal, při příchodu noci —

Skomírá echo nedopěných písní života a usíná
na lístcích oliv staletých, v zahradách Getsemane — —

Mystická vůně blížících se svatých chvěje se
v eterném smaragdu

mechů a trav

Zastavil se chod tajemných — v tvrdý spánek
znavených synů země, bratří bolesti

Zachvěla se země tíhou v základech. Chvěla se
slyšením.

Zajíklý se pláčící stíny oliv — dozněla v očekávání
bolů jich píseň mesoucí se ve ztajených modlitbách v dál

Usnul i vánek v lodyhách těžkých plodů budoucí
žně. —

Kristus se modlil

V šešestu křídel neviditelných božský pel květů
modlitby nesl se k hvězdám panenským

V dálce zapraskaly větve větrem se probouzejících
chvil, nových žalů —

Úplně usnuly kroky budoucích živých ve snění
tušené smrti

Kristus se modlil

»Otče!« zaznělo výkřikem duše. Leknutím
zinkl i zpívající Cedron. Zahrady země halil závoj
mraků nesoucích vláhu osení toužících duší po
žních utrpení

»Je-li možná, odejmi kalich čekající vyprázdnění
v budoucnu blízka.«

Jako v jasných dnech nad zrcadlem hladin
chvěl se vzduch žářem slov Věčna.

»Ne má, ať Tvá vůle se staň.« Šeptaly po
Něm v korunách oliv visící tvorové soucitu.

Božství — v pláštích neviditelných zahalené,
chodící po zemi, vidící nebe i zemi —

sesílá anděla síly. —

Láska u vidění trpkosti dnů skončila slova
modlitby.

Přijímá útěchu.

Tlukot srdcí umírajících, aby mohla být vzkříšena
k životu, duní dopadem zvonivých kladiv.

Vítr mdlých parfumů sviští suchosti vyprahlých
lístů — jako dopady bičů

Chladná noc svírá trpící čelo zánětem bodavých
ran

Křtístus se chvěje

Z Neznáma se rozkřiklo šílenství přírodu probouzející k nevidaným snům. Rudé ručeje se perlí safíry svatých proudů — k žíznivé zemi Padají v káin neprobuzené, zatvrdlé hmoty

Křtístův svatý to pot

Dotekem jeho, jako staletý probuzený ze spánku mrtvých, bolestí

zařvala země

Ohně západů, věčně se opakujících a věčně nových, krvavých, uhasly, když se rozplakalo i slunce

Závoj smuteční hařil lesklou tvář Unylé, Putující nad vrchy, osamělými

svědky staletí

Zasténal peň vonících oliv v šustění pršících listů — v tušení smrtících seker

Stíny se zdloužily leknutím před úskočným krokem a Cedron vrčí píseň odporné zrady

Polibkem zrazen jde Nejvyšší v odhodlání vstříc dílům spásy tisíců aby probudil uhaslé slunce a zemřelé hvězdy k světlu tajemné noci v zahradách oliv, jež v šelestu vyprávěly o trpkosti smrti a pozemské zrady

Modlil se Věčný a šel trpět pak a svět probouzí se ze snů divů, aby se modlil jak Křtístus?

Ne, aby se znovu vrhl v karneval života

Velký pátek r. 1917.

J. ZNOROJ

Bratřím a sestrám.

Zdá se mi, že není a nemůže býti krásnějšího oslovení pro nás, kteří jsme všichni jedné víry a jedné krve. Mám pro vás několik slov, o nichž přemýšlívám a o nichž i vy byste měli přemýšlet a je žítí.

I.

Je dnes těžká doba, doba bojů a třídění duchů. Je dnes doba paných řečí a mravního úpadku, je doba, kdy uhasíná láska a tím výše šlehá oheň nenávisti a svým jedem a nákazou otravuje lidskou společnost. A tyto moderní nemoci hubící duše, horší než mor, jenž těla zabíjel, nenavštívily zemi po prvé.

Po velkých válkách, převratech a rozmánilém způsobu života vždy se objevovaly doby úpadku. Avšak zase lidé vstali, zase se očistili, opět zvroucňeli. Tato připomínka nebudiž nám příčinou lehkomyšlnosti, nýbrž jen nadějí, že možno se opět pozvednout.

Jednoho však nezapomínejme! Je třeba někoho, kdo zachraňuje svých bratří. Jestliže básník praví: »Chaloupky naše, buďte požehnány!«, chtěl tím říci, že v těch chaloupkách, kde nebylo času než na práci a kde jediným odpočinkem a jedinou vzpruhou byla modlitba, byly ty jiskry pod popelem ostatních lhostejnějších vrstev, odkud vyšlehoval opět nový plamen očištěný. Kdo dnes bude tou jiskrou? Kdo dnes bude tím strážcem čistoty a lásky? Lásky, která nepomíjí ani chladem a nenávistí druhých, která neustupuje ani před ziskem, ani před ztrátou, ani ve chvíli smrti by neuhaslá?

Vypráví se ve starých francouzských legendách o rytířích sv. Grálu. Svatý Grál to byly krůpěje Spasitelovy krve; anděl prý je zachytil ve vzácném kalichu, když mučili Krista, a nejlepší rytíři poklad ten posvátný hlídali na hoře Monsalvatu.

Ale víc než jen kapky krve odkázal nám náš Pán. Celý způsob svého života, tak obětavý, tak nezištný, tak naездеjším bohatství nelpící, a všechnu svou lásku božskou i lidskou nám odkázal. A jistě i pro tu platila Jeho slova, když řekl: To činite na mou památku! Sv. Jan to potvrzuje, když praví: Miláčkové, milujte se, aby po tom poznali, že jste učeníci svého Pána. — Miláčkové, milujte se vespolek! — chce se mi říci vám jeho slovy; po tom ať poznají, že jste křesťané!

Ne po odznaku, ne po tom jen, že jste zapísáni v matrice ve vašem SSS. či v Orlu. To všechno je málo, bědně málo, nebudete-li se ničím jiným lišit od ostatních lidských bratrů, kteří náhodou se zrodili v jiné společnosti a v jiných poměrech, mají jiné odznaky.

Ba větší než jejich bude každá vaše vina, protože literu znáte, ale duchem Kristovým nežijete. Byli byste hroby obilnými, které zvou svou nalíčenou bělostí, ale uvnitř je hniloba a zápach. Vaše katolické jméno a vaše modlení, není-li při něm snaha žít, jak Kristus učil, v lásce a smilování, bylo by urážkou a zpronevěrou největší.

Miláčkové, milujte se vespolek, po tom ať poznají, že jste křesťané!

Bud'te vy, noví rytíři sv. Grálu, bud'te vy strážci a ochránci sladkého Jeho odkazu, Jeho Lásky.

Ve všech zemích světa jsou už tito rytíři stolu Páně, k oltářům Kristovým se scházejí, a tím, co mají nejsvětějšího v srdcích a svou láskou, láskou ke Kristu a bližnímu, vyplňují to rčení: Obcování svatých.

Kdo z naší země jde a půjde? Kdo z našich českých drahých vlastí za ubohý, tak často osudem (a žel, že často vlastní vinou a žel, že prodajností vlastních synů) zkoušený národ?

Chaloupky naše, bud'te požehnány! Možná-li i dnes to plně říci?! Není již těch pověstných doškových chaloupek, kde při matném světle se četla Bible, kniha knih, zmizela poctivost a milosrdenství a málo, pramálo je tam lásky. Přišlo světlo, je dnes vzestup, ví se víc než dřív, je bystřejší náš rozum (za to všechno chvála Bohu!), ale žel, za jakou cenu to vše? Srdce ztvrdla, a co se pěstil rozum, srdce zplaněla.

Noví rytíři sv. Grálu — mladí katolíci! — po společném znamení sv. kříže se poznáme — spíte-li, probud'te se! Jste-li vzhůru již, tož na stráž! A do boje! A na pole!

Ale nelamte kopí o cizí plot, nesejte na skály! Nechtějte zapalovat svíce na cizím oltáři, dokud na vlastním nehoří světlo. Po velkém výbuchu světovém napadalo tolik popela i na naše domy. Naše vlastní ruce jsou od něho zšedlé, naše vlastní tváře ještě zšinalé přešlou hrůzou

Rytířové sv. Grálu! Spíte-li, probud'te se! A jste-li již vzhůru, tož do práce!

Je tady pramen vody živé, obmyjte se a posilněte! I chléb je tu Života — jen ve všech Domech svatých se podává — přijměte jej do očištěných domů duší svých a tam rozžehněte světla Bóží lásky.

Nevnucujte krásu, při níž se vám oči rozšiřují a ruce chvějí, těm, kteří nechtějí o ní slyšet. Až váš vlastní čistý dům, radostná — protože poctivá — mysl a vaše dobré srdce se otevře chudším, nežli jste vy a potřebnějším, sami přijdou ti, kteří o vás nechtěli slyšet svedení hesly dne — a rádi spočinou ve stínu vaší lásky a vašeho milosrdenství.

Po tom kéž vás poznají, miláčkové, že se milujete!

II.

Vím, že život je tvrdý, vím, že práci a bojem unaveni pozbýváte svěžesti a laskavosti, ale je zde Někdo, kdo vám čelo shladí a netrpělivost zaplaší ochotou a mírností. Je to přítel nade všechny ostatní věrný a tehdy, když se vám bude zdát, že všichni vás opustili, bude vám nejbližší. Je to náš Spasitel. Věděl, co těžkostí čeká na člověka v tomto údolí slz a bolestí, a proto dal svým milým příležitost, aby s Ním mohli obcovat a od Něho přijímati občerstvení a posilu.

A příležitostí tou jsou chvíle našich modliteb. Ale není modlitbou pouhé říkání slov, o nichž duše a srdce neví. A naopak zase každá naše práce, je-li posvěcena vzpomínkou na Boha, může býti modlitbou. Nemá být člověk zbožným jen v tu jedinou hodinku za týden, náboženství není jen něco svátečního, co v životě nemá času a nároků. Naopak je třeba žít náboženství v každém kroku. Při každé práci, při každém slově máme si býti vědomi, že žijeme před očima Věčného a všechno své konání Jemu máme obětovat.

Církev svatá, vždy pečlivá a starostlivá matka svých dětí, naučila nás mnoho krásných modliteb. Je však jedna modlitba nade všechny krásná, nade všechny vyšší — je to modlitba mše svaté. A přece je tak vysnívána cizími a pomíjena vlastními. Tak mnozí z nás ji učinili zvykem a žel, mnohým je příležitostí, aby při ní ve dny sváteční ukazovali své bohatství. Nazval bych je rouhajícími, kdybych nevěděl, jak jsou uboze nevědomí toho, co mše sv. je. Vnikneme-li v její podstatu a hluboký smysl, pochopíme teprve všechnu krásu její.

Je tak krásná! Kolikrát se mi myslím, když někdo z t. zv. inteligentů se jí posmívá, že jí nejenom nerozumí a ji nezná, ale že snad vůbec nedovede chápat vyšších krás. S jakou úctou by museli na ni hledět (i kdyby nevěřili), kdyby uvážili, že je to vlastně ta nejkrásnější báseň, jež dosud byla podána. Že se na ní stavělo po 2000 let; stavělo na ní tisíce a tisíce duší —, že přes to se nestala únavnou ani zastaralou. Protože každá ta duše jí dávala svou prosbou či díkem nové a vždy svěží zbarvení a náplň. Jednajícími jsou ale všechny ty tisíce zemřelých i žijících duší a Bůh sám, i my každý sám. A tato úchvatná báseň má kompozici tak přesnou a tak klasicky vytržbenou, že i nejpřísnější kri-

tik, kdyby ji literárně posuzoval, vykřikl by údivem nad tou krásou.

Když jsme sledovali a plně prožili pomalu stoupající děj mše sv., jak jiný nacházíme domov! Všude krásněji a světleji. Tváře přátel i nepřátel jsou usměvavější. Tvrdomost života je snesitelnější. Takto Bohu hned v počátku svém posvěcený den jistě bude úspěšný a požehnaný. Již starý pohanský mudrc Platon (Timaios str. 31. v Laichtrově vydání) praví: »— jistě všichni lidé, jen trochu rozumní, při začátku každého díla, velkého i malého, vzývají Boha.«

Snad se vám zdá divným, že píší o the-matu, o němž slýcháváte snad více v koste-

le. Ale nedivte se! Snad se upomenete na často nyní užívané slovo: *k a t o l i c k á r e n e s a n c e*. To znamená obrození v Kristu a pro Krista. A mocná vlna toho světového hnutí katolického zasáhla i naši vlast na úsvitě naší národní samostatnosti. A tehdy před 2 lety jsme sobě slíbili býti hlasateli, nositeli a průbojníky této velké myšlenky, býti kvasem nadšení a lásky ke Kristu a Jeho Církvi, rytíři sv. Grálu, neohroženými strážci a činnými ochránci sladkého Kristova odkazu po otcích zděděného.

Budme vždy pamětlivi velkého a svatého slibu svého, který jsme složili a častěji obnovili před Bohem i celým národem!

✻ ✻ ✻

AL. KELTNEROVÁ

Jarní jitro.

Ranní se zarděly červánky ná nebi,
zrůsený kališek pozdvihl květ,
ptáček se probudil, zazpíval, rozletěl —
křídélky obejmout celý chce svět!

Potůček zašuměl, vánek se rozvířil,
kolem se třepotal motýl co sníh,
tajemným akátům v šelestném hovoru
chvěl se květ bělostný na haluzích!

✻ ✻ ✻

K. C. KLEMENT

Idea Cyrillo-Methodějská a slovanské katolické studentstvo.

(Předneseno dne 20. února 1921 na I. schůzi Cyrillo-Methodějské Ligy v Praze.)

Idea Cyrillo-Methodějská je duší budoucí slávy veškerého Slávstva. Jako jitřenka nového dne zvedla se objevením se sv. věro-zvěstů nad první samostatnou slovanskou říší velkomoravskou; však jejich smrtí zase zapadla, a s tímto západem nastala i noc Slovanstvu. — A dnes — srovnajte, prosím, se mnou situaci evropských zemí před válkou s hranicemi států po světové válce: tu poznáte jasně, že jako zázrakem, jako barevné kaménky obratem krasohledu a jako figurky na šachovnici obratem tahu — tak zničily se věci ve prospěch náš, — a Slovanstvo zas po prvé po plném tisíciletí (až na malické zlomky jugoslavské a lužické) stojí zde samostatně a správa jeho věcí vrátila se do rukou jeho.

Proto idea Cyrillo-Methodějská přirozeným způsobem tak pronikavě vniká do našeho vědomí. A je naším dnešním úkolem o této věci pečlivě se informovati.

Promluvíme: 1. O historii Idey ve dvou bodech: o době až do r. 1054 a po tomto ro-

ce. 2. O dogmatické stránce otázky. 3. O ideji po encyklice Lva XIII. »Grande munus«. 4. O stanovisku Říma k našim snahám a 5. o praktických důsledcích, plynoucích z toho pro nás slovanské studenty.

Co jest idea C.-M. ve své nejhlubší a nejvzácnější podstatě? Toť zaklínění veškerého Slovanstva do Skály Petrovy — neb jinými slovy — sjednocení veškerého Slávstva v lůně sv. římsko-katolické Církve.

Divným řízením Božím téměř v oné chvíli, téměř v témže historickém okamžiku, kdy učená pýcha Fotiova zvedá se v Cařihradě proti Římu (r. 869), dva pokorní bratři soluňští Cyrill-Konstantin a Method r. 864 přicházejí na Moravu na Velehrad ke knížeti Rostislavovi, aby Kristu a Církvi získali nejzápadnější výběžky slovanského východu.

Přišli z východu, přišli z Cařihradu, a tohoto zdánlivého dojmu používají dnes tak mnozí a volají do světa: »My Slované nepatříme k Římu, ale k východu« —, ale zapomínají, že tehdy celá východní církev je-

ště po plná dvě století byla cele a uvědoměle římsko-katolickou a tudíž, když sv. Cyrill a Method křtili Moravany, Slováky a Čechy, nezískávali je východu jako takovému, ne Cařihradu jako sídelnímu městu círstva — ale Římu jako metropoli katolického světa.

To dosvědčuje nad pomyšlení zřejmě i obojí cesta sv. apoštolů do Říma; i to, že Římem schválena byla u Santa Maria Maggiore slovanská liturgie; i to, že v Římě papežem římským oba byli vysvěceni na biskupy a po smrti Cyrillově Method i na arcibiskupa.

Proto je větou základní, že vše, co během 9. a 10. století pokřtěno bylo mezi Slovanstvem z Cařihradu, přivtěleno bylo mystickému tělu Církve Petrovy Církve Římsko-katolické, poněvadž i Cařihrad byl tehdy římsko-katolickým.

Však jaký byl osud snah Cyrillo-Methodějských? Sv. Cyrill zemřel v Římě r. 869; zůstalo nám jen jeho nesmírné dědictví — překlad svatých Písem do staroslovánštiny — základ to naší celé kultury. Ale za ideu samu mučedníkem byl arcibiskup Method. Co vytrpěl, víme. Vše se proti němu spiklo. Ani podvodu se neštíteli. Biskupové němečtí a jejich náhončí biskup Wiching z Nitry. A sám neprozíravý Svatopluk pracoval proti němu a to tak, že po Methodově smrti (885) jeho žáci Klement a Gorazd a všichni ostatní vyhnáni ze země a zbiti a nazí zahnáni byli za Dunaj. — Trest přišel v zápětí. Pád říše velkomoravské a zničení samotného Velehradu (906) Maďary a Němci. (Malé zlomky liturgie slovanské uchráněny zůstaly u nás v klášteře sv. Prokopa na Sázavě.)

Však i v tomto zmatku pracovala Prozřetelnost pro budoucnost; Slovanstvo z západní uchráněno zůstalo v lůně Církve římské.

Na východě dokonává se r. 1054 za Michala Cerularia v Cařihradě schisma. Legáti římstí zanechávají na oltáři chrámu Sv. Moudrosti exkomunikační buly a tím i celý slovanský východ bez své viny, jako vasal patriarchátu cařihradského odtržen jest od životodárného středu Říma. Západ participuje plně na veškeré evoluci západní kultury východ pak zůstává ve strnutí byzantinismu XI. století.

Rozkol se šířil. Nestačil východu I. Řím, chtěli mít svůj Řím, Řím druhý v Cařihradě. Však ten klesá již r. 1453 do rukou Turků a tu přechází celé vedení rozkolu do rukou slo-

vanských. Klerus i lid ruský blouznivě sní o III. Římě, o věčně krásném, nepřekonatelném Římě v Moskvě.

Sláva kultury řecké zapadá a na její místo nastupuje byzantinism slovanský — ruský. Boris Godunov r. 1589 dává zříditi v Moskvě patriarchát. Car ruský zaujímá místo cařihradského císaře. Samoděržaví připravuje půdu Petru Velikému, a již na konci 17. století shledáváme se s církví pravoslavnou jako služkou státu. Cár — všemohoucí pán, zřizuje jmenováním dvanáctičlenný Svatý Synod, ve kterém vládne přímo pomocí svého »ministra náboženství« — ober-prokura.

Zatím co na západě rozkvétala kultura netušenými nádherami pod vedením Říma, kde vědecké badání skvělo se geniálními díly scholastické filosofie a theologie, a umělecká vlna gotiky a renaissance dvojím proudem zaplavila lodičku Církve Petrovy — východ strnul na dědictví sv. Jana Damascenského z 8. století, jehož práce je koncem dogmatického badání v duchu řeckém i slovanském — a umění zahalo se v tajemné, neporušitelné zákony ikonografie a architektury téže doby.

Dívá se dnes úkosem na tuto nehybnost východu, ač nevíme, zda k našemu prospěchu nebyla zde uchována vzácná vůně dob, kdy v srdcích lidských hořela »první láska«. (Říká vůbec dnešní Rus, my že jsme Církví rozumu, Církví víry Petrovy, ale oni prý jsou církví srdce Jana miláčka Církví lásky.)

Mezi západem a východem rozklenula se propast, která se šířila vzájemným odcizováním, které zplodilo nelásku a zášť. Povstala vzájemná neznalost a z této neochota, lhostejnost a nenávisť.

II.

Proti všemu tomu Církev nikdy nepřestala se dívat k Východu s toužebným srdcem matky, která den ode dne čeká návrat svého dítěte. Sem zařadím jen stručný nástin všech pokusů o sjednocení čili o unii.

První veliký pokus stal se již r. 1274 na koncilu lyonském, kde spojení se samým Cařihradem znovu bylo navázáno, však netrvalo dlouho; pletichami patriarchů vše bylo zase zničeno.

Druhá příležitost naskytla se na sněmu florentském r. 1439. Zde sám Isidor, metrop. kijevecký, na popud moskevského cara Vasilja o smír rozešlých církví vyjednával. Jednoty bylo docíleno a z toho radost nesmírná.

Slavnostní okamžik oznámen byl slovy : »Plesejte nebesa a jásej země, sesula se zeď, jež dělila církev východní a západní. Spojilť obě Kristus svazkem lásky a míru, takže po dlouhém a smutném rozkolu září opět všem předešlý lesk žádoucí jednoty. Raduj se matko naše církvi ze sjednocení dosud nesvorných synů; jež jsi dříve za rozkolu hořké prolévala slzy, děkuj teď Bohu v nevýslovné radosti. Blahopřejtež všichni věřící světa Matce své. církvi všeobecné!« — Na chrámě Nanebevzetí P. Marie v Moskvě postaven latinský kříž. — Však radost byla předčasnou. Následuje v katedrále moskevské při prohlášení Unie trapná scéna. Lid a kněžstvo ruské postavili se proti Isidorovi — a car sám, ze strachu před lidem, dává se na jeho stranu; Istí přemáhá pravdu a právo, a úsilí Isidorovo zmařeno dokonale. Isidor sesazen, nazván zrádcem vlasti a uvězněn. Tak opět zmařeno vše.

Novou nadějí přináší stol. XVI. Za Ivana Hrozného byl to zvláště jesuita Antonín Possevin, který pro Unii nadšeně horlil. (Jesuité vůbec mají o myšlenku Unie nesmrtelné zásluhy.) Jako Possevin pracoval i známý Petr Skarka na základě přesvědčení, že Unii možno dokonat jen na dráze poučení, vzájemného přesvědčení o její nutnosti a dobrovolném rozhodnutí. Jejich práci došlo napotom v Brestu r. 1596 k novému jednání o Unii flo-

rentské a Unie také uskutečněna proti odporu samotného knížete Konst. Ostrogožského a celé řady pravoslavných biskupů. Devět diecézí na území tehdejší Polsky přiznalo se k Unii. Však i tato práce pro Krista a církev musela býti zpečetěna krví. Mučednickou smrt za Unii vytrpěl roku 1623 sv. Josefát Kuncevič, arcibiskup polocký, a vedle něho do polovice 17. století ještě asi 100 jiných kněží. K tomu přidružuje se i bolestné pohrdání Uniaty se strany zvl. polských katolíků (religio chlopska), a kruté pronásledování se strany režimu státního ruského.

Za Kateřiny II. připomínám jen hroznou řež na Dněpru, kde rozkacené kozácké soldatesce padlo za oběť 200.000 životů, poněvíc Uniatů. A za Mikuláše I. hroznou epizodu vizebskou, kde Uniaté, kteří nezahynuli pod pažbami ručnic, utopeni byli v slabě zamrzlém vizebském jezeře, kde na ledě hledali záchranu.

Krutě zaplácena byla Idea C. M. utrpením Ukrajinců, ale Bůh dá, že ne nadarmo. Prolitá krev stane se jistě semenem nových horlivých pracovníků za sjednocení, k obrození těch, kteří je kdysi po tolik století pronásledovali.

(Pokračování.)

BARTUŠKA JOSEF

Vy všichni

Vy všichni,
již bázlivě se skrýváte Věčnosti,
budete nalezeni.
A proto, čím více jste se oddalovali
a čím více tápali jest, není.

Hlas vás zavolá, volající,
vám pokyne gestem
a vy skrývající se zhynete.
Za Věčným městem,

kde hradby táhnou se do Nekonečna,
vás zavolá Hlasu tesklivé chvění,
a vy: ať schováni, ať bdící v bázni,
vy všichni budete nalezeni.

Ve vašich srdcích zaplanou ohně,
ve vašich očích rukama zalomí Úzkost všedně
docela,

a vy, Nalezení a Poznaní,
půjďte odevzdat srdce svá. Dobrá i zlá.

Hanba ústavu.

(Věrně dle pravdy píše J. M o r a v e c.)

(Pokračování.)

Že Sikora padl na kolena, nebyl účinek nějakého mravního vědomí viny. Vždyť ten celý výstup udal se tak náhle, tak beze všech důvodů a vysvětlení, že Josef si do té chvíle svého postavení vůbec ani neuvědomil a viny žádné na onom škrábnutí vůbec neměl.

To shroucení jeho k zemi byl úkon čistě tělesný, jako kdyby ho byli palicí udeřili do hlavy. Bylť ředitel M. Kusch silný muž, nadprůměrní velikosti, v plném rozvoji svých asi čtyřiceti let, a rány jeho vedeny byly s celou prudkostí člověka vášnivého a

tyransky bezohledného. Nikdy nic podobného nezažil Sikora, ani předtím ani potom.

Josef se zdvihl se země a M. Kusch hned diktoval svůj trest provinilcům. Machala, sekundán, měl dnes zůstat přes oběd. Tím byla věc pro něho vyřízena. Josef Sikora, »hlavní viník«, měl po 7 dní po sobě rovněž »býti zavřen« přes oběd a k tomu obdržel špatnou známku z mravů.

Když tělesně i duševně zničený Josef Sikora vrátil se znovu do své třídy, nepovrhl jím profesor Michálek, nýbrž soustrastně se ho tázal, co se bylo stalo. Pro pláč a slzy Josef nemohl však ani promluvit a pan profesor, největší národovec na ústavu (však týž na konci školního roku proto ztratil své místo!), několika málo, ale srdečnými slovy snažil se jeho skleslou mysl povznést. Ta slova útěchy, jediná a z takových úst ve chvíli pro takového hochu tak nezvykle těžkou a osudnou nikdy později nezapomněl a ještě u vysokém věku s vděčností o svém bývalém učiteli vysvědčoval Josef Sikora.

To byl tedy výsledek včerejší »muziky« před Hessovými. »Karlíček« (on to byl, který »Němcům« vlastně nabil a Večeři poškrabal) zůstal, jako vždy, nevinátkem. Machala který rovněž včera tančil a s »Němci« se popral, dostal jednou přes poledne. A Josef, který ani netančil ani se nepral, který na všecko se jen díval a na konci »Němcům« čistě po klukovsku se vysmál, měl býti z ústavu vyloučen, zůstal po 7 dní »zavřen« a i na mravech byl trestán. Teprv později dovedl si Josef tu záhadu vysvětliti. »Karlíček« byl primus celého ústavu, vždyť vloni měla zdejší škola třídu jen jedinou! A rozumí se, že »Karlíček« nikdy nevypadl z role, když běželo o to, dělat nevinátko, svěsti po případě vinu třebas i na jiného. Ten tedy se očistil ze všeho. Machala byl jinak dosti velký nemotora. Ale jeho otec byl prvním radním, vůbec vůdce Čechů hrckých, osoba v celém městě velmi vlivná a — reálné gymnasium bylo ústavem městským, od města udržovaným závislým. A tak i Machala ze všeho dosti milostivě se vyzul. Ale někdo přece vinen býti musil a bylo nezbytno ukázat, čím na ústavě jsou Češi a čím Němci. K tomu byl dobrý hoch jinak bezbranný, v městě úplně cizí a neznámý, náš primánek Josef Sikora. Zavolali ho do ředitelny teprv na konci soudu, téměř již k jeho závěrku, ani se ho nic netázali, ani

mu nic nedokazovali, ale namočili ho, až běda budoucí — —.

Den nato šla celým městem, zvláště pak tam, kde měli studenty na bytě, vyhláška ředitelství městského reálného gymnasia hrckého. Oznamovalo se tam všemu lidu o hrozném případě národní nesnášlivosti (či záští, Josef Sikora později už si toho doslovně nepamatoval), který se udál 2. prosince 1872. V důsledku toho a pro zabránění neštěstí podobného v budoucnosti ustanovoval ředitel M. Kusch celou řadu věcí, které studentům doma i na ulici trpěny býti nesměly. Jedna z nich zněla (jen tu si i později Josef zapamatoval), že po šesté hodině večerní žádný student ani na ulici ani vůbec mimo domov spatřen býti nesmí. O původci toho všeho mluvilo celé město a Josef, když šel ulicí, měl vědomí opravdového zločince a sotva lidem do očí pohlédnouti si troufal. Nedovedl tehda ještě ve své dětské hlavě si srovnati, kdo vlastně je zločincem a kdo by se měl stydět až pod zemi. V tělocvičně však, kde brzo nato sešli se žáci obou tříd a obou národností, postavil se před něho »Němec« sekundán Pavlík a hlasitě, s celým opovržením své odpadlické mladé duše na něho vykřikl: »Ty hanbo ústavu!«

Tak vypadala roku 1872 v českém městě Hr. spravedlnost odrodilého inteligenta a vychovatele mládeže vůči bezbrannému chlapci, jenž mu (tomu pedagogovi) byl svěřen na místo rodičů a jenž byl — nevinen — —.

Ty, milý, m'adý příteli, jistotně očekáváš, že tím, co nevinně vytrpěl Josef Sikora, byla germánská zuřivost poněmčilého Hanáka usmířena. Ale chyba lávky. To nejtrpčí a nejsmutnější mělo pro Josefa teprve přijíti. Ředitel M. Kusch měl v první české třídě týdně tři hodiny němčiny a němčina byla tehda na gymnasiích moravských (i českých) předmětem závazným. Josef Sikora přicházel z kraje už tehda národnostně dosti pomíšeného a uměl tudíž ze všech spolužáků německy nejlépe. Byl též proto až dosud miláčkem ředitelovým a na německých úlohách jeho nescházela dosud nikdy známka »vorzüglich — výborně«. Josef Sikora byl též z domu velmi chudý žák a bylo mu tudíž od ředitele slíbeno osvobození od školního platu na nové šaty (i míru mu již vzal krejčí) a jiná dobrodiní, tak cenná pro hochu chudého. To všecko bylo ještě před 2. prosincem a to všecko se dokonale změnilo po jmenova-

ném právě 2. prosinci 1872. Školní plat si musil platit sám a všeliká podpora ustala, jak by mu ji usekl. Ale právě martyrium nastalo pro něho v hodinách německých ve škole. Po druhém prosinci ředitel Josefa z němčiny nikdy již opravdově nezkoušel, ale jen při nevědomosti po lapiti se snažil. Náhle, neočekávaně přikvačil na něho s nějakou úsečnou (a pro primu těžkou) otázkou. Dovedl-li Josef přece na ni dáti správnou odpověď, nedal mu žádné známky. Zůstal-li odpověď dlužen, zapsal mu před očima celé

třídy a hlasitě to opakuje »nedostatečně«. Podobně to bylo s německými úlohami. Po 2. prosinci 1872 Josefovi úloh vůbec neopravoval, aby mu nemusil dáti dobré známky. Avšak udělal přes celou stránku v sešitě červeným inkoustem velký kříž a dole pak pod úlohu připsal: »Unleserlich. Ganz ungenügend — nelze čísti. Zcela nedostatečně.« Již ani nejtupější žáček v třídě nepochyboval, kam to všecko směřuje. Josef měl propadnouti a po případě i z ústavu přijíti.

(Pokračování.)

❖ ❖ ❖

CLEMENS MARIA MARCELLI

Idylka.

Chaloupka prostá, shrbená a nízká,
jak hnízdo vlaštovic, ke skále přilnulá.
V pozadí lesy, před ní malá víska
a nad ní v stromech léta minulá,
jichž valný počet nad šedivou hlavou
se manželů dvou dávno dal již v let;
staříčká lípa vedle, s brázkou mladou
a stoletý dub byl jich celý svět.

Zde klidně, tiše žili řadu let
půl století ve práci, štěstí záři.
I když se z muže stával vetchý kmet
a vrásek řad již zbrázdil ženy tváři,
přec šťastni byli.
Když venku mrzlo, sníh se sypal bílý,
v jizbičce malé bylo šťastno, milo.
Tu sedíce, vždy vzpomínali chvíli,
jak o štěstí vždy srdce jejich snilo,
jak těšili se ke společné pouti
tím světa mořem, jeho širou plání.
Vždy ruku v ruce přáli sobě plouti,
a on chtěl nebe chytit ve svou dlaní,
by šťastna byla.

Když jara záblesk skropil malou jizbu
a s prvním lístkem přišly ptačí zpěvy
vždy vzpomínali smutně. Starou jizvu
jich obnovil a temné budil zjevy,
jak dobrý muž již ke hrobu se blížil,
když při práci jej zranil silný kmen,
to rozluky se stín již v síňku plížil
a srdce ženy mučil bolu sten,
nad brzkým koncem.

A dlouho stonal tehdy. Roku půl
jak bez života zvránek smutně ležel.
A po druhé již bujel travou důl,
když po prvé, zas zdrav, si k lesu sešel.
To tehdy prvé vnouče u nich bylo,
ten zlatovlasý hoch s tím černým okem.

Jak rádo srdce děda pro něj žilo!
A než rok se s novým sešel rokem,
přibyla vnučka, černovláská milá,
červených líček, očí jako nebe.
Ta potěšením babiččiným byla —
vždyť pro ni často zapomněla sebe —
jak lnula k ní.

Tak kvapem míjel čas jim v samém klidu.
Tak šťastni byli, prostřed milých dětí.
Ni nouze neznali, ni malou lidskou bídu
a zapomněli, jak čas rychle letí.
Vnučka se vdala, odešla jim z domu —
a učitel vnuk, šel do městských škol.
Zas osaměli. Posléz zvykli tomu,
že neslyšeli dětských hlasů kol,
jež měli rádi.

Dnes opět sedli pod lípou si v šero,
by vzpomínali na své mládí šťastné.
A stařence se upomínek stero
hned z mysli dralo v řeči polohlasné.
A hlavu sklonila svou k šedé jeho skrání
a řekla tlumeně: „Dnes tomu právě rok
je padesátý, kdy hleděli jsme spolu k této stráni,
kdy činili jsme prvý spolu krok
sem, v domov náš.“

Hlas pohnutím se zachvěl, slza v oko vnikla;
stařenka ruku stiskla svému druhu.
Stařeček mlčel. I jeho hlavou upomínka kmitla,
jak šťastni byli tehdy v mládí ruchu.
A stará hlava k prsům klesla níže.
Pak zraky upřel na starušku svoji
a zašeptal „A věrná láska doposud nás víže,
s ní vytrváme věrně v těžkém boji,
a zemřem spolu.“

A prvý soumrak padal tiše k světu
a srdce jejich v upomínek letu
splynula tiše v sladkou píseň štěstí.

❖ ❖ ❖

BEPO JANÁČEK:

Iňigo.

(Obrázek z čínských misí.)

(Pokračování.)

»Mngu, kde je Mngu!?!« vólala sestra po zahradě p'n poslušné horlivosti, hledaje představená v neděli odpoledne. Alex běhal hochu ve všech koutech zahrady. Našel je

oba, Iňiga a Mngu, na témž místě pod košatým stromem a za širokými keři, kde seděli poslední, když přišel »bílý otec« z misie.

Hovořili o čemsi, ale Alex neslyšel, o čem. Mngovi usnulo jen v ústech jméno hongkongského rybáře, když sluha přišel.

»Mngu, je tu tvoje matka, Mngu, matka, tvoje matka!«

»Vždyť slyším«, řekl nevrle chlapec. »Vidíš, že přišla, jak jsem ti řekl«, pravil Iňigovi.

»Mngu!« řekl malý Iňigo. »Já bych chtěl také matku, já bych .«

»Mlč, hloupý«, utrl se Mngu. »Nevidíš Alexe? Poslouchá Pamatuj, cos mi slíbil. Chceš také vidět město? Chceš vidět našeho Budhu v pestré pagodě? A matku?« šeptal mu do ucha.

»Budhu nikoli .«

»Mlč a kývni jen, nebo řekni ne. Kývneš-li, přijdu tamhle k plotu pro tebe příští neděli . pak prchneš. Tsi-Lu je dobrý muž.«

Iňigo kývl. »Přijď! Chci vidět matku. Naidu-li ji, vrátím se s ní.«

»Mlč již!« Oči Mngovi plály jako nikdy před tím. Poskočil nyní vesele a obrátil se ještě na Iňiga, aby mu dal znamení k mlčení. Iňigo kývl a utřel si slzu, která se mu rozstříkla na hřbetě ruky. Mngu zmizel pak ze sirotčince s matkou a vše šlo zase obvyklým chodem dál. Vždyť to byl obyčejný zjev, že přišla matka, čínská žena, nebo muž, a vzali si dítě pro Boží požehnání

Iňigo chodil po chodbách a zpíval. Zpíval svým syravým čínským hrdlem jako někdo, jemuž je teskno, a jenž při tom počítá podzimní dny čekaje na jaro, aby se vrátil, odkud přišel. Tak asi zpívají ptáci naši v jižních krajinách, čekající na návrat do sladkých našich krajin.

»Alexi, hlídej dobře Iňiga. Mně se ten chlapec nelíbí.«

Alex byl sice chytrý Číňan a dobrý sluha, ale špatný hlídač. Čínští chlapi jsou chytrější nežli on, který zapomněl ve své důvěřivosti na dětské lsti.

*

Iňigo byť byl křesťanem, podržel mnoho ze své čínské lživosti. Nechodil po celý tý-

den do zahrady, aby nevzbudil podezření. Chodíval jen na nevysokou věž kostelní, kam za ním šplhal Alex, hlučně odfukuje. Hovořivali tu dlouho, až Alex ztratil trpělivost a jeho vrozená čínská přičinlivost mu nedala tak dlouho nadarmo utráceti čas.

Scšplhal se dohů. Iňigo tu zůstal sám a díval se pak dlouho, dlouho přes polední jídlo tam, kde se vlnily v dálce žluté vody moře. Iňigo zadupal radostí nohama a vztáhl ruce touhou po čemsi, co ještě dobře neznal. Tušil, že je to krásné. Zakňučel jako zvíře, jež má velikou radost. Ani by nejedl, kdyby si Alex nevzpomněl, kde hocha nechal. Muse! se tedy znovu šplhati na protivnou věž

Pak přišla neděle. P. Hubert nebyl doma. Dnes se dopustil Iňigo jedné neprozřetelnosti. Nelezl na věž, ale hned od rána plížil se podél zahradního plotu. Přeskočil záhony se zeleninou. Přelezl hromadu hlíny, naházenou za skleníkem. To vše činil jen proto, aby šel podél celého plotu a prozkoumal, kde je nejnížší a kde jsou pruty, z nichž byl plot upleten, nejtenší. Proběhl celou zahradu a vrátil se v místa, kde sedával s Mngem.

Ještě, že se usadil na lávku přes zahradní potok a koupal si nohy. Přiběhl Alex a zhluboka si oddechl, vida chlapce zase v rozumném rozmaru. Odešel zvolna ze zahrady, nevšímaje si hocha. A hoch čekal a čekal Mngu nešel po celý den nepřišel —

Iňigo zas po prvé po dlouhém čase si zaplakal ve své komůrce. Plakal škytavě, kousaje do pokrývky a do svých prstů. Slzy mu tekly proudem, horké slzy bolesti, protože Mngu nepřišel a protože Iňigo neuvidí matky a neuvidí velkého města, kde jsou bílí otcové, obchodníci, Angličané a Portugalci, kde jest mnoho lámů bílého Krista a jeho svaté Panny

Najednou se v pláči zarazil. Zvedl hlavu, jakoby něčemu naslouchal, pak zvolna vstal jako somnambul a šel s rukama vztaženými ku předu s tichým rozhodnutím v koutcích úst.

(Pokračování.)

KARL FADRUS

Důležitost slušného chování.

Pošetilci považují slušné chování za malichernost. Moudří jsou přesvědčeni o jeho důležitosti.

Fariseus Šimon pozval sice Spasitele na hostinu, ale nepodal mu vody na uprášené nohy, nepolíbil

ho na uvítanou a nepomazal hlavy jeho mastí, ač zvyk židovský všeho toho vyžadoval. Pán Ježíš mu proto vytknul nedostatek zdvořilosti.

Věhlasný učenec a světec, Tomáš Akvinský, nazývá slušné chování decor honestatis, ozdobou důstojnosti.

Třeba si také všimnouti, jak zdvořilými dove-
dou býti netoliko měšťáci, ale i prostí venkova-
né. Některá pravidla slušného chování jsou mezi-
národním zákonem, který dalo sobě celé lidstvo.
Nepodstatná ustanovení tohoto mezinárodního zá-
kona mění se podle národa a podle doby. Jiná je
zdvořilost východanů, jiná těch, kteří obývají na
západě. Co považovalo se za slušné před pěti lety,
považuje se teď třeba za neslušné.

Pravidla slušného chování, platná u nás a za
našeho času, musí mladík zachovávat, aby se
nestal bližním protivným, odporným, ba nesnesi-
teelným. Budeš-li je zachovávat, naučíš se přemá-
hat sebe, zpříjemníš a ozlatíš i všední život sobě
a bližnímu.

Člověk, který má třeba obsáhlé vědomosti,
ale neumí se chovat, je klát z dřeva sice ebeno-
vého, ale neotesaný, balvan z vzácného mramoru
karrarského, avšak neokřesaný, zlatá hrouda ne-
zpracovaná a diamant neobroušený.

Ovšem, slušné chování nesmí pocházeti z je-
šitnosti a z marnivosti, nesmí státi se titěrností.
Musí býti projevem skromné úcty k sobě a k
bližnímu. Co po červivém nebo shnilém jablku,
třeba se podává na zlatém podnosu?

Nemá každý ztepilou postavu a sličnou tvář.
Ale slušnému chování může se naučiti každý. Mů-
že se mu naučiti, když pozoruje lidi dobře vy-
chované, táže se jich o radu, a když čítává kni-
hy o slušném chování. Škoda, že dospělí čtou
málo Společenský katechismus od dra Jiřího Gut-
ha. Zachovávat vše, co Společenský katechis-
mus doporučuje, v našich skromných poměrech
sice nelze; přece však každý, kdo neví, jak si
vésti, najde v něm spolehlivou radu. Jeť Guth
vpravdě magister elegantiarum, rozhodčím o vku-
su a nevksu.

Tyto stati obsahují pouze abecedu společen-
ského chování. Přísnost k sobě, shovívavost k
druhým. Sv. František Saleský, biskup ženevský,
slyšel netoliko učenců a svatostí, nýbrž také
jemnými způsoby, jimiž zrovna okouzloval. Jem-
né způsoby jeho byly založeny na skromnosti a
sebeovládání.

Kdosi chtěl se přesvědčiti, jak světec se cho-
vá, když je o samotě; pozoroval jej dírkou ve dve-

řích, když byl sám a sám. A hle, nezpozoroval
nic hrubého, nedbalého, lenivého v jeho chůzi, v
jeho sedění. Ovládal se tak, jakoby byl ve spo-
lečnosti.

Kdo chce osvojiti si jemné způsoby tak, aby
je měl v krvi, musí se ovládati a slušně si vésti
i tehdy, když je sám a není pozorován. Tak na-
učí se nenucenosti. Cvičení dává umění.

Don Quijote, rytíř smutné postavy, chtěl se
chovati dvorně ke všem a s děvkami mluvil jako
se šlechtičkami. Chovati se ke všem stejně zdvo-
řile je směšné. Jinak jsme zdvořilí k představe-
ným, jinak k sobě rovným, opět jinak k podří-
zeným. Ke spolužákům chová se zdvořilý student
druzně, zdrželivější je ve společnosti spolužáček.
Je zdvořilý i k služebným, k venkovánům, ale ne-
upřilishuje a nechová se k nim jako k vzácným pá-
nům a paním.

Znáš asi povídačku o chlapečkovi, který ob-
lekl otcův kabát, nasadil si jeho klobouk, vzal je-
ho hůl a hrdě si vykračoval, domnívaje se, že je
tatínkem. Zrovna tak směšný je hoch, který si
vede jako dospělý a hodnostář, a není méně směš-
ná dívka, která má způsoby letité matrony.

Mám-li označiti jejich chování, připomínám
slovo ne tuze pěkné: naparovať se. Od vážného
k směšnému bývá často jenom krok.

Postřehne-li kdo, že pochybil proti pravidlům
slušného chování, ať zachová klid a potlačí roz-
paky. Mnohdy prospěje omluviti se, mnohdy je lé-
pe pochybení slovem se nedotknouti. Jsou byliny,
které odporně voní teprve tehdy, když se jich do-
týkáme a je roztíráme a rána krvácí tím více,
čím více ji někdo tře. Peccando discimus. Chy-
bami se učíme. Pakli jiný pochybí proti pravid-
lům slušného chování, veď si, jakobys nebyl vi-
děl a slyšel.

Panovník pozval úctyhodného venkovana na
hostinu. Byl podán čaj; venkovan nalil ho ze šál-
ku na tácek a jedl lžičkou jako polévku. Vzácní
hosté rozpačitě se usmívali. Vladař učinil totéž,
co jeho venkovský host a vzácní hosté následo-
vali příkladu králova.

U kteréhos evropského krále dlel návštěvou
perský šach. Chování jeho bylo méně působné
než jeho orientální úbor a jeho třpytné šperky.
Když jedl chřest, ukusoval vršky, ale zbytky ne-
kladl na stůl, nýbrž házel je pod stůl. A co král?
Házel zbytky pod stůl jako šach.

Roztržitým a nevychovaným lecco se promine.
Tobě sotva — vždyť jsi studentem!

Pozbyla církev katolická své oživující síly?

(Dokončení.)

List paní Dupoueyové, mladé choti reko-vy, jehož obsah J. nepodává, zjevil mu další rysy tohoto bohumilého života. Zármutek nad ztrátou přítele přešel v nadšení a radost nad duší takové mravní krásy a šlechtnosti. G. poznává, že jest ještě mnohem vyšší ideál než ideál umění a vlasteneckého heroismu. Ovšem od tohoto poznání až k úplnému obrácení a pokoření se před Bohem byla ještě dosti dlouhá a trnitá cesta, cesta, kde střídalo se světlo s temnotou, šlechtná předsevzetí s upadáním do starých pohanských zvyklostí.

Ale drahý přítel tam nad hvězdami orodoval, a G. stále více se poddával vlivu milosti Boží. Umínil si každou neděli obcovati službám Božím a provedl svůj úmysl; a tato věrnost a stálá modlitba přemohla konečně poslední překážku: G. se odhodlal zanechat naprosto svých hříšných zvyků a očistiti své srdce v upřímné svaté zpovědi. Bylo to o Vánocích 1915. »A tak Vánoce přinesly žeň toho, co bylo zaseto o Velikonocích, a můj svatý mučeník tam v nebesích neumřel nadarmo.« —

A tato církev, tato víra, která tolik šlechtných duší, tolik nadaných mužů vábí a přitahuje k sobě, je povznáší a skrz naskrz proměňuje, ta že by pozbyla své oživující síly? A když taková jest moc našeho náboženství na ty, kdož nikdy nevěřili nebo v mládí víry pozbyli, když v takových srdcích milost Boží divy tvoří, jaké asi divy milosti lze zřítí v duších těch, kteří pevnou víru a lásku Boží si stále zachovali, hlasu milosti Boží věrně následovali, a stále více ke Kristu, prameni všeho života, se přivínují? Ovšem zpravidla bývá nitro takových duší pokladem uzavřeným, zvláště tomu světu, který nemá pochopení pro život milosti a Boží lásky. Ale tu a tam dává nám Bůh nahlédnouti do takového šlechtného srdce a poznávati sílu milosti Boží. — Aspoň jeden příklad z nejposlednější doby tu budiž na konec uveden.

Nová vlna nakažlivých nemocí se zdvihla počátkem tohoto roku (1920) nad Římem a smetla celé řady obětí. V římských kolejích

ulehlo mnoho chovanců, ale většina se jich opět uzdravila. V severoamerické koleji ochuravěl mladý, silný a dosud vždy zdravý chovanec M. Caryater ze státu Virginia. Pro svou neobyčejnou zbožnost, spojenou s jinými přednostmi ducha a tělesným zdravím, vzbuzoval nejlepší naděje. V nemoci zůstal neobyčejně klidný a trpělivý, ano byl stále mysli veselý. Ježto nemoc vzbuzovala obavy, bylo mu uděleno sv. pomazání. Tím se jeho klid a oddanost jen stupňovaly.

Obavy o jeho život byly oprávněny a na první pátek v únoru se nesla v koleji od úst k ústům zpráva, že již dotrpěl. Tak mlád a tak daleko od své otčiny, kterou tolik miloval a pro niž chtěl pracovati! Kdo jej znal, nepochybovali, že Bůh jeho duši si vzal k sobě, poněvadž ji miloval. Nikdo však netušil, že se tu stalo cos neobyčejného.

•

Po pohřbu vstoupil rektor koleje do jeho pokojíka, aby prohlédl a uspořádal jeho věci. Ve stolku našel mezi papíry obálku s nápisem: Má závěť. Otevřel ji, vyňal list a četl:

»Píši svou závěť. Nemám vlastně, co bych odkázal. Zbývá mi pouze život a ten obětuji Srdci Páně. Obětoval jsem jej P. Ježíši za obrácení nevěřících ve své vlasti, Virginii. Nechci se modlití, aby mi P. Bůh život vzal, chce-li, abych pracoval o spáse duší, ale obětuji mu jej zcela. Nechť s ním naloží, jak se jemu líbí.

Nečiním tak z omrzelosti života, neboť jsem rád na světě a nezdráhám se pracovati, ani snad z nějakého nerozvážného vzrušení, nýbrž po dlouhé a dobré rozvaze, jsa si plně vědom tíže této oběti.

Přijme-li však Bůh mou oběť, přál bych si umřítí v mládí, abych mohl býtí v nebi služebníkem sv. Aloise Stanislava a Jana Berchmanse, chtěl bych též zemřítí v Římě, abych odpočíval v zemi posvěcené prachem tolika světců, a třetí mé přání je zemřítí na první pátek, abych tak byl spojen s Božským Srdcem.«

Byl-li rektor dojat nenadálým skonem jednoho z nejhodnějších svých chovanců, po-

hnutí jeho se ještě zvýšilo při čtení tohoto listu. I Bůh zřejmě ukázal, jak milá mu byla jeho oběť, neboť všechny podmínky splnil: povolal jej ve věku 22 let, v Římě a na první pátek v únoru. Jaký apoštolát vykoná tato hrdinská smrt, jest jen Bohu známo.

A kolik asi podobných obětí přinesly duše Bohu oddané Pánu ve skrytosti, takže o nich nikdo ničeho neví! I tato oběť šlechtěného bohoslovce byla by zůstala neznáma,

kdyby ji jeho závěť nebyla vyzradila. Ne, církev katolická nepozbyla ještě své oživující síly, ona dovede dosud nadchnouti šlechtěné duše k největší oběti a povznést k nejvyšším ideálům; ona je s to, aby obnovila a obrodila i celé národy k lepšímu životu. Ale ovšem je třeba, abychom se k ní zcela přivinuli, víru jí hlásanou bez bázně vyznávali a hojně čerpali z bohatých pramenů její milosti.

VĚRA DĚVÍNSKÁ

Břízy.

Pod skalnatou stráň u stříbrného potůčku laškovaly břízy. Bělounké, jako panenky udiveně zíraly v daleký svět, který se kolem usmíval, šelestily svými krásnými korunami, hovořily s větříkem, shlížely se v bublavém potoce, vyprávěly si pohádky a vše jen ve smích a žertu. Rozvíjely se bujně oživovány vláhou potoka a laskány zlatým slunkem.

Kolem nich krása samá, luka zelená s pestrými květy a drobnými motýli. Neznaly žalu a trudu, a vše na světě bylo jim krásné — byly nesmírně šťastny.

Leč vysoko nad nimi ve skalních tesech stála jejich sestra. Samotinká, vystavena vítrům na pospas a žhoucím slunečním paprskům, stála zde smutná, sklíčená. Z těch malých lístků v koruně její odletaly vzdechy a stesky. Její kořeny, zapuštěné v tvrdou půdu, musily těžce uhlavati svůj život. Je neslila vláha potůčku ni zelených luk, je tížil balvan skalní neúprosně.

A bříza toužila. Viděla daleko, dále než její sestry. Jí nezdál se svět tak světlý a šťastný; viděla bouře, viděla víchry a zákazonosné deště, a věděla, že nutno bojovat a mnoho bojovat proti nepříznivým přívalům, a mnohdy nevšimavě, s hlavou vztyčenou — leč toužila přec.

Ne snad dolů, k potůčku k láskovným sestrám, ne — toužila daleko do světa, viděti mnoho, zažiti mnoho, a ještě něčeho mnoho, co, to nevěděla, jen toužila. Leč marně. Den za dnem přechal, a malá bříza s velkou touhou snila a vadla.

Přešly časy.

Pod skalou, při zelených lukách stál malý lesík březový jak porozběhlé stádo bílých oveček, veselý, smavý a šťastný. Větřík mile v korunách laškoval a potůček tiše bublal.

Na skále, vysoko, kde kdysi stála břízka, trouchnivěl peň. Živly ji udořaly.

A kolem bylo smutno a teskno.

Sk.

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Z výboru Ústředí. Na členství ve výboru Ústředí resignoval kol. Ing. C. Al. Janáček, Funkci 2. místopředsedy podle usnesení výborové schůze převzal kol. Th. C. K. Klement a do výboru kooptován náhradník kol. Ph. St. Em. Kettner,

II. říšský sjezd katol. studentstva čs. konán bude v Praze ve dnech 10. 11. a 12. července 1921. Péči přípravného výboru sjezdového, ustaveného z členstva ČLA., přípravné práce sjezdové jsou již v plném proudu. Program sjezdu rozvržen následovně: V sobotu 9. července večer slavnostní představení v Národním divadle, v ne-

děli dopoledne slavné bohoslužby, průvod a zahájení sjezdu ve velké dvoraně na Žofíně s úvodním referátem. Odpoledne sjezd katol. intelligence, večer sjezdová akademie. V pondělí bude vlastní den studentského jednání sjezdového, večer valná hromada Ústředí katol. studentstva čs. V úterý dopoledne velká slovanská schůze studentská, spojená s valnou hromadou Cyrillo-Metodějské ligy studentské. Odpoledne prohlídka Prahy. Ve středu společný výlet na Karlův Týn.

O průběhu sjezdových příprav budou pravidelně ve stud. věstníku »Jitra« podávány zprávy.

Vyzýváme výbory našich SSS. a místní důvěrníky studentské, aby věnovali jim patřičnou pozornost a dbali všech pokynů přípravných prací sjezdu se týkajících.

Sekretariát.

»**Museum.**« Bohoslovecký sekretariát v Praze oznamuje, že v nejbližších dnech vyjde v Brně nákladem »Růže Sušilovy« a spojenou prací českých a slovenských bohoslovců ročenka »Musea«. Po tříletém odmlčení hlásí se všichni bohoslovci k nadšenému obrodnému hnutí ve svorném šiku s celou mladou katolickou inteligencí. — Expeduje a přihlášky přijímá »Růže Sušilova«, jednota českých bohoslovců, Brno, Antonínská ul. č. 1.

Kalendář. Redakční uzávěrka kalendáře katol. studentstva čs. pro školní rok 1921—22 bude v dubnu. Odpověděli jste již na dotazníky kalendáře se týkající, jež redakce všem SSS. rozeslala? Zašlete co nejdříve vhodné příspěvky rázu poučného, praktického i organizačního, aby vydání kalendáře se neopozdilo! Veškerá přání, rady, příspěvky a korespondenci kalendáře se týkající zasílejte na adresu: Spolek katol. akademiků »Moravan«, Brno, Nová 8.

Cyrlomethodějská Liga Studentská uspořádala v neděli dne 20. února v místnostech ČLA. velkou schůzi slovanského studentstva katolického. Schůzi zahájil předseda CML. D. Dvorník, jenž, navrátil se na krátko z Paříže do vlasti, šťastnou náhodou dlel právě v Praze. Přednášel místopředseda CML. Th. C. Karel Cyril Klement o **ideji cyrlomethodějské**. (Jeho řeč budeme po částech uveřejňovati v »Jitru«, ježto bohatostí a hutností svého obsahu hodí se výborně k přehledné informaci našich SCO. o podstatě a historickém vývoji myšlenky cyrlomethodějské, unionistické.) — Po něm promluvil za Jihoslovany kol. Dujmovič, za Ukrajince kol. Cimura a Lemiška, za lužické Srby kol. Reda, za Ukrajince pravoslavné kol. Pričkin a za Poláky kol. Horóbski. Nadšeným doslovem předsedy, vybízejícím k vzájemnému poznání a společné práci slovanské v duchu cyrlomethodějském, jež vzhledem k dnešnímu příznivému stavu otázky nábož. slov. sjednocení musí býti co nejintenzivnější, skončena tato zdařilá manifestační schůze, kterou po prvé činnost C. M. Ligy Studentské projevila se i na venek.

Brno. Činnost brněnského katol. studentstva, sdruženého v »Moravaně« a Sociálních studentských sdruženích, pokračuje i v novém roce obvyklým tempem. Všechny odbory vyvíjejí pravidelnou činnost. Vedle vnitřní práce odborové, členských, debatních večírků a schůzí může naše studentstvo zaznamenati i vnější činnost veřejnou.

Náš studentský Orel vystoupil s úspěchem na lednové akademii orelských jednot brněnských a vyslal tři družstva cvičících členů na slavnosti nitránské, kdež při slavnostní orelské akademii došlo si naše členstvo vzorným cvičením prostných, skupinových a na nářadí skvělého úspěchu a plného uznání slovenské veřejnosti.

Během ledna a února pořádal »Moravan« II. cyklus veřejných přednášek v šále průmyslového musea, v němž ve čtyřech přednáškách pojednal P. Aug. Neumann, OSA., o kulturním boji v Německu, dále prof. dr. Kratochvíl promluvil na thema »Záhada dnešního českého bezvěří« a prof. dr. Sedlák »Mistr Jan z Příbramě«. Cyklus těšil se velké pozornosti brněnské katol. veřejnosti i studentstva a svou vysokou úrovní byl důstojným pokračováním veřejné činnosti přednáškové, vloni započaté. — Počátkem března konán byl náboženský týden katol. studentstva za vedení vdp. dra Klem. Žúrka, jehož vedle členstvaúčastnili se i kolegové Slováci a Jihoslované. V neděli 13. března byly exercicie ukončeny společným sv. přijímáním.

Akademické bohoslužby, jež přičiněním »Moravana« byly letošním školním rokem zavedeny, konají se pravidelně každou neděli a svátek (kromě hlavních a větších prázdnin) o 9. hod. v kostele kapucinském za vedení kazatele p. prof. dra J. Sedláka a těší se hojně účasti i brněnské katol. inteligence.

V lednu rozmnoženy byly naše studentské spolky o SSS. v semináři, jež na své ustavující valné hromadě zvolilo si tento výbor: Předseda kol. E. Čermák, m. p. kol. Bláha, jednatel kol. Valoušek, pokladník kol. Drábek, členové výboru kol. Zdražil a Soukup. Sdružení má svůj literární, pěvecký, hudební a divadelní odbor a pořádalo již 13. března první besídku. Vedle toho účastní se členstvo podniků ostatních SSS. a uplatňuje se činně zvláště také ve stud. odboru orelském. B.

Pelhřimov. Den 13. února byl pro nás, katolické studenty z Pelhřimovska, radostným. Toho dne zavítal k nám zástupce Ústředí katol. studentstva čs. kol. Kettner, aby položil základy k formálnímu ustavení SSS. nebo aspoň »Vzdělávacího a výchovného kroužku«. Již drahnou dobu sice jsme se scházeli vedeni místním kaplanem dp. Brabečkem a podporováni též vedle jiných především dp. děkanem Vaňkem ve zvláštních kroužcích, při nichž hleděli jsme zejména doplniti své náboženské vědomosti a zoceliti katolické přesvědčení, jehož naši otcové a matky ve zdejší kraji velice si váží. I »Jitro« polovina nás odebírala. Ve skutečnosti tedy existovali jsme jako činná jednotka už dříve. Bylo třeba jen po-

bídnutí a bližších informací. Splnění našeho přání dostalo se nám jmenovaného dne odpoledne. Sešli jsme se v soukromém bytě v počtu asi 30 studentů primánů až kvintánů. Ostatní snad se za nás stydí. Proto tím mocněji působila na nás slova přednášejícího — posluchače filosofie, který prostými slovy ukázal na nutnost katolického sdružení studentského, objasnil jeho název, zmínil se o způsobu práce, podav před tím poučení rázu více méně informativního. Jak se k nám zachová veřejnost, nevíme. »Jedinou odpovědí na všechny útoky budiž práce, především ve škole — studium a pak práce ve prospěch svaté věci naší.« To byla poslední slova katolického akademika ke katolickým studentům. Toť naše »Credo«, za jehož rozšíření mezi studentstvem chceme dále pracovat. Jak dalece se nám to podaří, nechť ukáže budoucnost!

V. — mil.

Valašské Meziříčí. Každý tlak budí protitlak. Přísluví toto uplatnilo se i u nás. Bylo možno pozorovati nekoegální jednání tak zv. pokrokových studentů k nám, studentům katolickým. Přirozeně, že toto jednání nás bolelo a my hledali oporu a posilu. Jednotlivci však těžko by se ubránili proti převážné většině jinak smýšlejících. Tu každý z nás dospěl k tomu, že jedině v organizaci je síla. Ano, zorganizovat se v silný, pevný sbor, bylo přáním každého jednotlivce.

Přání stalo se skutkem 11. ledna 1920. Při ustavující schůzi referoval dp. P. F. Jemelka a P. Štrajt. Nově vzniklý spolek nazván »Stud. vzdělávacím odborem Orla čsl.«. Ihned zvolen výbor a s velkým nadšením dali jsme se chutě do práce. Pál sice v nás svatý oheň nadšení, ale nebyli jsme připraveni na drsnou přítomnost, která mnohdy bezohledně zasáhla a zničila naše plány. Spolek náš počal vlastně žít až po valné schůzi, konané 26. června 1920 a při valné schůzi, konané 15. ledna 1921 byli jsme již úplně vpraveni do spolkového života. Náš duchovní rádce a opravdový přítel dp. P. F. Jemelka navrhl, aby se pořádaly každý týden členské schůze, které by byly věnovány všestrannému vzdělání vůle, rozumu a srdce. Nadšení a chuť k opravdové, ucelené práci vzrostlo po sjezdu brněnském, na který někteří členové jeli. Vědomí, že naše organizace vzrůstá a že nás jsou již veliké zástupy, posilovalo hnutí naše tou měrou, že vznikaly nové a nové myšlenky, které stále byly živěny vzrůstajícím se nadšením. Naše činnost vnitřní jeví se v přednáškách, ve čtení a v debatě o čteném. Bylo přednášeno: »O sv. Václavu«, »O účelu SSS«, »O hypnotismu«, »O významu 28. října pro katol. studentstvo«, »O vývoji náboženství«, »O významu K. J. Erbena«, »O významu a dílech

A. Jiráka«, »O sebeovládání«, »Důkazy o existenci duše«, »O dramatu«, »O intronisaci tří biskupů slovenských«, »O snahách odstraniti náboženské rozdíly u Slovanů a o jejich středisku na Velehradě«.

Dále čteny a vysvětleny byly některé části evangelii. Duchovních cvičení, jakož i sv. přijímání účastnili jsme se společně s Orly. Pořádali jsme také dvě zábavy, končinovou a syvestrovskou, které nám vynesly značný výtěžek. Kromě toho účastnili jsme se přednášek, pořádaných místními katol. spolky a ořelských besídek, přispívající vlastní vzdělávací činností. — Je patrné, že nadšení naše neztroškotalo v bojích za naši ideu. Vždyť září nám stále světlo Kristovy víry a lásky na neschůdné cestě životem. Proto krácejme neohroženě vždy blíž ku vznešenému ideálu!

N. P.

»Bella premunt hostilia — da robur, fer auxilium« To bylo motto překrásné slavnosti, kterou prožívala Růže Sušilova, jednota pražských bohoslovců, dne 4. března t. r. — na první pátek v měsíci. Při světlé vzpomínce na zesnulého P. Jos. Jaroše T. J. velikého ctitele a apoštola Nejsvětějšího Srdce, zasvětila se Růže Sušilova jako duchovní rodina slavnostně Božskému Srdci Spasitelovu. Monsignor rektor, který zasvěcení vykonal, promluvil při tom skvělou řeč, jejíž hluboké myšlenky vzbudily v duších posluchačů celou řadu jiných myšlenek a z těch jednu zde všemu našemu studentstvu předkládáme: »Všeliké štípení, jehož neštípil Otec můj nebeský, bude vykořeneáno.« (Mat. 15, 13.) Neodoláme vichru ďábelské zloby, s nímž zápolíme o duši našeho národa, budeme smeteni, nezapustíme-li všechno naše nadšení a námaha své kořeny hluboko do svaté rány Nejsv. Srdce. Každý jiný podklad našich prací, než zásady Kristovy, je vratký. O tom jsme všichni přesvědčeni, a proto, čím více se zvedá odboj proti Kristu, čím více »bella premunt hostilia«, tím úžeji srazme naše šiky kolem Krista, tím úžeji k Jeho Nejsv. Srdci, které »dat robur, fert auxilium«. — Jak šťastna je katolická Francie, kde úcta B. S. P. se úžasně rozšířila! Kolik již zázračných požehnání omo zasvěcení přineslo! (Viz: »P. Maťouš Crawley-Boevey a křesťanská rodina, zasvěcená Srdci Páně«, přel. dr. Vrátný, Praha 1920, Arcib. tiskárna, a P. A. Daňha, C. Ss, R.: »Zasvěcení rodiny Nejsvět. Srdci Páně. Opava 1918, Matice Opavská.)

Co nám tedy překáží, aby nejen naše sdružení bohoslovecká, nýbrž i akademická a středoškolská se zasvětila po způsobu morálních rodin Božskému Srdci? Byl by to zároveň hold studentstva Nejsvět. Srdci, jenž by jistě přinesl mnoho

vzpružení a nových sil našemu životu. Mohla by tak učiniti sdružení kdykoliv, nebo na př. o svátku Nejsv. Srdce dne 3. června nebo nejbližší neděli dne 5. června. Přemýšlejte o tom, a velice nás bude těšiti, pošlete-li o tom svůj úsudek (do redakce).

Jednatel.

Náš příští slet. (Provolání Ústřední rady Orela čs. ke sletu Orela čs. r. 1922.) Ústřední rada Orela československého rozhodla ve své plenární schůzi v neděli 21. listopadu 1920, aby příští slet Orelstva československého konal se r. 1922 v Brně.

Je tedy rozhodnuto! Slet náš, o němž již tolik se mluví a píše, a jenž dosud byl vzdálen v mlžích nejistoty a pochyb, vystupuje nyní v určitých obrysech před nás jako zářivý cíl všeho úsilovného snažení Orelstva československého příštích dvou let.

Náš slet bude! Bude v době poměrně krátké: necelé dva roky nám zbývají na vzdálenou i bližší přípravu — nutno tedy ihned všude dle daných pokynů dáti se do práce radostné, pilné a vytrvalé, abychom velké dílo sletu orelského zdárně provedli.

Nezavíráme nijak oči před obtížemi a nedostatky, s nimiž je a bude nutno nám počítati. Dokončujeme teprve stavbu naší organizace, která ještě dlouho bude vyžadovati oprav a zlepšování, naše hnutí je převážnou většinou mladé, namnoze ještě neukázněné; obtíže a nedostatky technické v důsledku toho také třeba bedlivě prozkoumati a uvažiti; jsme organizace mladá, finančně poměrně siabá, neboť nepodporují nás obce, banky, stát jako jiné organizace — a přece se odvažujeme podniknouti ohromného s milionovým rozpočtem. Nebylo tedy rozhodnutí Ústřední rady nijak lehké. Velikou svou zodpovědnost Ústř. rada necítila snad nikdy tak jako v této chvíli, když po vysloveném dobrozdání celého Ústř. techn. sboru usnášela se, aby slet se konal a aby k němu došlo již r. 1922.

Orelská organizace, která toužebně a nedočkavě čekala na rozhodnutí svého Ústředí o příštím sletě orelském, musí nyní činem dokázati, že dovede připravit slavný svůj svátek sletový tak, aby se stal důstojnou manifestací síly a ukázněnosti Orelstva. Zvěst o sletu našem, která rozlétně se do všech koutů vlasti naší a zaletí i přes hranice ke všem bratrům a přátelům, jistě vzbudí všude radostný ohlas a vzpruží všechny síly k obětavým činům pro zdar sletu. To s plnou důvěrou očekává od svých Jednot a členstva orelské ústředí! Bratři a sestry — všude do práce připravné!

Náš slet v roce 1922 je projektován jako první všeobecný slet Orelstva československého, bude

však také současně II. slovanským sletem orelským. Po této druhé stránce naváže slet na výsledky a význam I. slovanského sletu orelského v Mariboru, neboť nejen že očekáváme velikou účast bratří Slovinců, my doufáme, že uvítáme u nás po prvé bratry Chorvaty, Srby, Rusíny a snad i Poláky. I mezinárodní styky našeho Orelstva s katol. tělocvičnými organizacemi národů neslovanských doznají jistě na našem sletu nového prohloubení a utužení. Ale hlavním cílem sletovým pro nás zůstane: Orelstvo československé utužiti a upevniti v jednotné organizaci, vlíti do něho nový život, jarý ruch a radostné nadšení pro stále nové a nové úkoly, které Orlu vyrůstají, a neochvějně odhodlání a chuť, dosáhnouti cíle, o úkoly dané činem uváděti ve skutečnost a život. Slet náš musí se státi takovým mohutným výbuchem vnitřní síly a kypícího života orelské organizace, aby z něho vytryskl proud nadšení a dojmu strhl v sebe všechno, co ještě bude — tehdy po dvou letech — státi opodál a zúrodnil mnohonásobně naši práci a snažení pro křesťanskou obrodu národa.

A proto jsme přesvědčeni, že nikde, ani v těch nejodlehlejších dědinách, kam zapadlo símě orelské myšlenky, nyní nepoleví ani na chvíli jarý ruch orelský, nýbrž že všude se zdvojeným úsilím všichni se pustí do práce pro **zdar příštího všeobecného sletu Orelstva československého!** — Zdar Bůh!

Zájem Francie o naši akci unionistickou. Pro-sincové číslo »Revue pratique d' Apologétique« podává srdečné pojednání o činnosti našeho »Apoštolátu« a jeho hlavy, nyní již arcibiskupa dra Stojana z péra nějakého V. V. Týž správně usuzuje, že Apoštolát má upřímnou snahu získati slovenskou Rus katolictví, kterážto snaha mu nezůstane jen zbožným přáním. Pisatel upozorňuje vzdělanou Francii, že Čechy mají i kněze vzorné, jak praví »fidèles«, neboť kněží, kteří provádějí svaté zásady apoštolátu, stávají proto české kněžstvo do prvního světla a stírají odium, které na ně uvrhl český rozkol. Vzácná je ochota, s kterou se hlásí kněží k činnosti misijní; stačí slovo Stojanovo a deset se hlásí tam, kde potřebí jednoho. Pisatel uvádí jeden konkrétní případ apoštolské cesty na břehy Černého moře mezi Kozáky.

Čechy, pokračuje pisatel, ukázaly velkou schopnost pastorační, majíce zářný příklad ve svých apoštolích sv. Cyrilu a Metoději. Toho dokladem jest celá historie a kongresy velehradské. Hlavní a první slova: rozdýmati myšlenku Cyrilo-Methodějskou a oživit ji v celém slovanském světě. Apoštolát se stará o zajištění dorostu kněž-

ského, který by se s láskou podjal úlohy apoštolské na Rusi. Mladé misionáře připravuje pro Velehrad; rektora kněžské koleje označuje za střed snah misionářských a připravuje praeparandru, jehož počátky by pak doplnil »Ústav orientálský v Římě«. Pisatel končí upozorněním na tuto iniciativu Čech, která může přinést hojné ovoce a jejíž pole působnosti je tak široké a vděčné.

Naším studentům! Dostali jsme od bratrů českých katol. studentů amerických přepis, v němž nás žádají, abychom přednesli čtenářům »Jitra« jejich vřelé přání po vzájemné korespondenci. Mnozí naši studenti zajisté s radostí přivítají tuto vhodnou příležitost k seznámení se s našimi krajaný a proto podáváme zde adresář některých pilných korespondentů amerických našim studentům k dispozici.*)

John Šindelář, Protivin, Iowa.

Joseph Kauer, 2339 North St. Louis Ave. Chicago, Ill.

Joseph F. Matula, Chelsea, Iowa.

Rudolf Veselý, Athens, Wis.

John Šonka, Dwight, Nebr.

Stephan Šrahulek, St. Procopius College, Lisle, Ill.

John Kotěra, 1473 south 17 th St., Omaha, Nebr.

Vilém V. Veselý, 218 E. Mc Kinley St. Owatonna, Minnesota.

Joseph Macháček, Stryker, Ohio, R. 2 Box 32.

Edvin P. Mach, 3166 W. 52 d St., Cleveland, Ohio.

John Brynda, St. Procopius coll., Lisle, Ill.

Edward A. Shonka, Linwood, Nebraska.

Anthony Hurčík, 1631 W 18 str. Chicago, Ill.

John Chapuvan, 3822 V Str. So. Omaha, Nebr.

Jos. Hofrichter, 264 8 So. Homan Ave. Chicago, Ill.

*) Poznámka: To jsou uvedeny adresy prázdninové. Během školního roku nejlépe psáti uvedeným studentům na adresu: Slavie department. St. Procopius College Lisle, Ill.

Anton F. Tůma, Gregory, S. Dak.

Jos. Pěšák, 5313 W 24 Pl., Cicero, Ill.

Edward Tymich, 967 W. 19th St. Chicago, Ill.

Clarence Martinek, 1656 So Crawford Ave. Chicago, Ill.

Isidore Liška, Dickinson, N ?.

Louis Splichal, Dickinson, N. Dak.

Frank Drahozal, 1934 So 7 st E Cedar Rapids, Iowa.

Edward Čihak, 2608 So Central P K Ave., Chicago, Ill.

Charles J. Oborný, Joseph A. Hlaváček, Erwin Otto Wenzeslaus Martinek, Jos. Decker, Franc. A. Mastny, Edward Raděy.

Joseph Chapuran, 3822 V Street, So. Lide Omaha, Neb.

Frank Cikan, 5222 Mc Bride Ave., Cleveland, Ohio.

Edw. F. Havel, Shiner, Rt. 1. Texas,

Joseph G. Kruml, Ord. R. 4, Box 41, Nebr.

Václav Jíra, Cary Sta, Box 16, Ill.

Václav Potkovsky, 1340 So Kulev Ave. Chicago, Ill.

Jaroslav Skluzacek, New Prague, Minnesota, R. 3, Box 51.

»Život sv. Otce Františka«, sepsaný sv. Bonaventurou. Přeložil Ant. Stříž. Dřevoryty F. Duši. Vyšlo »Družstvo přátel studia«. Konečně dočkali jsme se českého vydání »Života sv. Otce Františka«, zakladatele řádu Bratří menších, z péra nejvýše povoláného — sv. Bonaventury. Kniha jest rozdělena v 15 kapitol, z nich 4 první jsou čistě historické, líčící soustavně a přehledně život sv. Františka až do schválení I. řehole (r. 1210). K nim se řadí kapitola 12., v níž se popisuje, jak řád přecházel na dráhu misionářskou a kazatelskou. Tři poslední kapitoly vypravují o stigmatěch a smrti světcově. Ostatní kapitoly blíže objasňují jeho individualitu. Doporučujeme našim studentům, aby si knihu tuto objednali za sníženou cenu 17 Kč s portem. L. K.

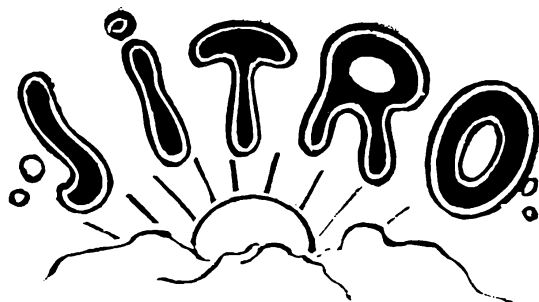
J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ »ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO«, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Oprava: V č. 6. v básni L. Fahouna: Legenda z pravěku v 8 verši místo: »Pak bujný žár v něm hasne červenem — umírá.« má být »Pak bujný žár v něm černem hasne — umírá.«

Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Na rukopisy nepodepsané plným jménem, nečitelné, psané tužkou nebo po obou stranách neběříme zřetele. — Příští číslo vyjde koncem dubna. Uzávěrka redakční 15. dubna.

Majitel, vydavatel a nakladatel: »Ústředí katolického studentstva československého.« — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v dubnu 1921.

FRANT. FORMÁNEK

Studentská internacionála.

V Praze konal se koncem března a začátkem dubna mezinárodní sjezd studentstva, který měl za úkol založit mezinárodní organizaci studentstva. (Confederation Internationale d' Étudiants). Sjezdu se účastnilo asi 400 studentů z různých zemí. Sjezdu přítomni byli i zástupci katolického studentstva z ciziny, zvláště z Holandska, Španělska, Švýcar, Jugoslaviie a z Ukrajiny. Sjezd těšil se pozornosti a přízni veřejných činitelů a vlády, takže účastníci z ciziny byli slušně u nás uvítáni, pohoštěni i zaměstnáni. Sjezd sám nepřinesl téměř žádných nových námětů, žádná velká idea mladým duším, které přece vždy jen chtějí dát se uchvátiti nějakou velkou myšlenkou, nebyla dána. Sjezd měl býti mezinárodní a všestudentský, aby utvořená mezinárodní konfederace C. I. E. mohla mluvit za veškeré studentstvo.

V otázce mezinárodní byl sjezd však jen odleskem politicko-obchodních zájmů jednotlivých států, což se projevilo již při přijímání členů do mezinárodní studentské konfederace. Tak nebyli přijati Němci, nebyli přijati za řádného člena Ukrajinci. A neméně zajímavé bylo přijetí Angličanů a Skotů. Ostatně můžeme říci, že zástupci cizího studentstva mluvili pouze za poměrně malou část studentstva. Na sjezd byli připuštěni jako oficiální studentstvo pouze zástupci jednotlivých národních svazů studentských, které, podobně jako u nás, vyloučily ze své organizace nejen politické organizace ostatního studentstva, ale i organizace, stojící na pevném kulturním základě, »konfesijní« organizace studentské a z nich na prvním místě studentstvo

katolické. Tak na příklad za španělské studentstvo bylo vysláno 6 delegátů, z nichž tři zastupovali Národní svaz španělského studentstva (liberální) a 3 Sdružení katol. studentů španělských. Svaz čítá 600 členů, kdežto Katolické sdružení má 14.000 členů. Jako oficiální zástupci byli přijati však delegáti Svazu, kteří zastupovali 600 studentů španělských, kdežto zástupci 14.000 španělských studentů nemohli se sjezdového jednání účastniti ani s hlasem poradním. Rovněž katol. studentstvo holandské, ač počet členů jejich organizace vyrovná se, ne-li převyšuje počet členů liberálního Svazu, nebylo připuštěno. Rovněž jihoslovanské studentstvo katolické, které dnes svojí organizací i počtem členů může se směle měřiti s tamějším liberálním Svazem, nejen nebylo připuštěno, ba ani nebylo pozváno (což ostatně platí i o naší organizaci). Bulharské studentstvo rozhodlo se delegáty na sjezd nevyslati, přece však bylo oficiálně zastupováno.

Proto zaujali jsme k celému sjezdu i k založené konfederaci stanovisko zamítavé, ježto založená mezinárodní organizace studentská nedává nijaké záruky pozitivní práce o povznesení života studentského a nedává vůbec záruky, že jest schopna života. Máme také myšlenku mezinárodní organizace studentské, ale představujeme si ji docela jinak, než jak byla chápána v Praze na sjezdu. Má-li býti mezinárodní, musí jí vskutku též býti beze všech ohledů politicko-obchodních, musí míti velké jednotící myšlenky, které by dovedly spojití všech

ny ke společné práci; myšlenka internacionály sama nikdy nestačí. U nás katolicismus je velikolepou a vznešenou a při tom samozřejmě, účelnou a plodnou myšlenkou jednotící. Nikdy však podobné svou strhující silou a významem nenajde liberální, pokrokové studentstvo. Proto také my rychleji a snadněji dospějeme k cíli. A mimo to, kdož o tuto organizaci usi-

lují, musí si býti plně vědomi toho, že organizace taková musí sloužiti práci a ne zábavám a různým okazalostem. A jsme vsutku zvědaví, co založená konfederace pro studentstvo za tři roky vykoná, jaká bude její bilance na příštím mezinárodním sjezdě ve Varšavě a jaké nové náměty budou zde přineseny.

ANTONÍN POJETA:

Jaru.

Jaro! Jaro! Jaro!
Srdce výská, krev mi bije ve tvář, mládí moje volá:
„Jaro jde, ó zpívej, zpívej!“ Kde bych našel
slovo, abych mohl zapěti velebný, nadšený
hymnus Vesně, jež lehkým krokem
letí po krajině?

Ó, vítej, Jaro, dítě,
jež ve svém klíně neseš tisíc květů,
tisíc her, rozkoší, radostí, milého smíchu,
dětského úsměvu! Dítě, plesající tisícem
ptačích hlásek, ozdobené vínkem z prvosenek,
vítej! — tak letěl jsem též kdysi malý,
plesající nevinnými ústy, v náruč matce.
Ó, kde jsou ty časy?

Ó, Vesno, dívko krásná, čistá,
jak pod tvou nohou voní české nivy!
Tvá líčka září bujnou, mladou krví,
blankytné oči plné krásné lásky
a zlaté vlasy plné fialek!

Cítím tvůj horký dech na znavených údech,
něžné políbení na své bledé skrání a okřívám.
Chci žít zas! Chci žít vesele zas!

Ó vítej, Jaro, úsměve ty sladký na tváři
Otce věků, Tvůrce krásy, jehož pozdrav
nese větřík na svých vonných křídlech,
Jehož úsměvem též usmívá se slunce —
— a úsměvu kdož odolá?

Vítej, Jaro, obraze našeho mládí!
Tvým dechem všecko ožívuje, co bylo mrtvo,
vše touží vzhůru, k slunci,
a plesá v tiché adoraci!

Tak i naše mládí bouří mladým srdcem,
touží a miluje, zpívá, plesá, jásá —
a klečí před svatostánkem v modlitbě.
Mládí se modlí, modlí se celou silou
a ohnivostí — kdož odolá?

K. C. KLEMENT:

Idea Cyrillo-Methodějská a slovanské katolické studentstvo.

(Předneseno dne 20. února 1921 na I. schůzi Cyrillo-Methodějské Ligy v Praze.)

(Pokračování.)

III.

Nyní otázku: V čem spočívá podstata rozdílu obou církví, že snaha po spojení obou může sobě v oběť vyžádati i mučedníky? Odpovídám předně tragickým positivem, jehož bolestnou váhu pocítí každý, kdo jen maličko otázkou východní se zabývá. Jsme jako strom mohutný a krásný, který má jeden kořen a jeden peň, ale bleskem rozštípnut je ve dvě. A část odštěpená participuje na životodárné míze jednoho kořene: máme jednu víru, jednu tradici desíti století, jeden oltář, jednu oběť, jedno kněžství a jednoho Ducha Svatého.

Byly zde od počátku mezi východem a západem rozdíly. V lůně církve sešly se dva světy: lehounký a geniální duch Řecka, a právnický, organizačně hluboce založený duch Říma. Primát Petrův však spojoval obé. Teprve Fotius (869) odvážil se Církvi římské ve tvář vmetnouti urážku kacířství. Cerularius (1054) dílo dokonál a od té doby skutečných i domnělých rozdílů stále víc a více přibývalo, až ve stol. XIV. se již mluví o bezpočetných rozdílech. Rozdíly ty dnes můžeme shrnouti ve dvě veliké skupiny. I. Rozdíly podstatné — dogmatické a II. Rozdíly nahodilé. Nahodilých rozdílů je sku-

tečně velká řada: týkají se kultu, kázně a zřízení. Jako křest, biřmování, kvašený chléb, přijímání pod obojí a j. Ale ty by Unii vůbec nepřekážely, poněvadž Církev ne-žádá změny zvyků.

Rozdíly dogmatické jsou rázu vážného, z nich však pouze jediný je vlastní překážkou spojení, jak uznávají i nestranní z pravoslaví. Jmenuje se jich obyčejně pět.

1. Týká se Ducha Svatého. Všem jistě známý z dějin spor o doložce v Symbolu »Filioque«. Věc ryze theologická.

2. Nauka o slovech při proměňování chleba a vína v Tělo a Krev Páně při mši sv., t. zv. »Epiklesis«.

3. Nauka o Neposkvrněném Početí Blahosl. Panny, kterou východ nechce uznati, ač podivno, že hlavní důkazy pro tuto nauku čerpáme právě ze sv. Otců východních.

4. Neuznávají »Očistec« ve smyslu katolickém. Tvrdí, že je pouze nebe a peklo, žádné třetí místo očistné. Však peklo rozeznávají věčné, z něhož na věky není vyvážnutí — a peklo dočasné, v němž duše zemřelých mají naději na konečnou spásu.

Pátý bod, však bod vlastně hlavní a první, je — neuznávají Primátu římského biskupa jako následníka Petrova. Slova Páně: »Ty jsi Petrus...« sice uznávají, ale různými sofismaty snaží se uhájit svoje theorie o Církvi Pavlově neb Janově. — Primát papeže až jednou uznán bude, jako že uznán býti musí každým nepředpojatým úsudkem, ostatní rozdíly nepřekročitelných překážek nemohou býti příčinou.

IV.

Je možno při tomto stavu věcí pomýšleti na spojení obou církví? Odpovídám s radostí, že nejenom to je možno, ale podle konstelace politické, hospodářské i náboženské na slovanském východě i jisto. Na této naději, ano, na této jistotě spočívá celá duchovní stavba Idey Cyrilo-Methodějské, jak ji dnes rozumíme, totiž: »Přivéstí celé Slovanstvo do lůna Církve Římsko-katolické zpět.«

Byl to mariborský biskup Slomšek, který r. 1852 založil svoje bratrstvo sv. Cyrila a Methoděje, a tomu bratrstvu uložil za úkol prostředek nadpřirozený — modlit se za uskutečnění Unie. A snad této modlitbě musíme přičísti vydání slavné encykliky Lva XIII. »Grande munus« — »Vznešený úkol«, kterou tak mocně před celým svě-

tem oslaveni byli naši slovanští apoštolové a schválena a znovu potvrzena byla jejich Idea! Jim pod ochranu staví veliký papež celý Orient a končí svoji encykliku slovy: »Ut qua valent apud Deum gratia, Oriente toto rem christianam tueantur, imploranda catholicis hominibus constantia, dissidentibus reconciliandae cum vera Ecclesia concordia voluntate.«

U nás již r. 1885 při památce 1000letého výročí smrti sv. arcibiskupa Methoděje zakládá dr. Antonín Cyril Stojan na Velehradě živý pomník Ideji: »Apoštolát sv. Cyrila a Methoda, pod ochranou blah. Panny Marie«. »Myšlenkou nedozírného dosahu pro církev« nazývá apoštolát Tarnowski z Krakova. A 36 let trvání apoštolátu Stojanova dává mu za pravdu. Celý slovanský svět si všiml Velehradu a 3 unionistické sjezdy velehradské zřejmě svědčí, jak hluboko do slovanského života myšlenka ta zasáhla.

Naše vlast jest srdcem Evropy, a proto není divu, že z našeho národa snaha po sjednocení Slovanstva nejmocněji se ozývá. Každá práce, má-li se však zdařiti, musí míti dobrý základ. Jenom ten, kdo staví na pevném základě, staví bezpečně. Můžeme sledovati zcela jasně dva proudy, kterými snahy ty se u nás nesou. Jeden proud reprezentuje dr. Kramář, jeden arcibiskup Stojan. Kramář má svůj novoslavism. Stojan »Apoštolát«. Však v národech tak eminentně ctitelých a zbožných, jako jsou národové slovanští, musí se jíti hlouběji než novoslavism Kramářův — nestačí pouhý nacionalism politický. Zde musíme sestoupiti až k srdci. Víra je nejsilnějším činitelem u všech národů slovanských a k tomuto činiteli sáhnouti musí nejprve, kdo je bude chtít spojovat. — **»Nepodaří-li se sjednocení na tomto základě, nepodaří se na žádném jiném.«**

Tak smýšlel Slomšek a Strossmayer, Grivec, Mahnič a Jeglič v Jugoslavii; tak smýšlí u nás arcib. Stojan, bisk. Podlaha, prof. Vajs a Vašica, dr. Dvorník. Tak smýšlel Possevin a Skarga, Gagarin a Nielles, a jesuité dnešní Špaldák, Jaroš*) a Spáčil, tak metropolita Szeptický ve Lvově, a na samé Rusi Čadajev, Solovjev a Bardějev. — Takový je ideový motor dnešního hnutí Cyrilo-Methodějského. V tom slohu pracoval »Apoštolát« arcibiskupa Stojana a jeho ve-

*) Zemřel 26. února 1921 po těžké operaci v pověstí svatosti a pochován na Vyšehradě.

lehradská akademie, a touto cestou chce se ubírat i naše Cyrilo-Methodějská Liga studentská, která není ničím jiným nežli stu-

dentským odborem veliké myšlenky Slomškova, Strossmayerova a Stojanova apoštolátu. (Pokračování.)

JANOS SVĚTLÝ

Studentům.

Dojmy po pardubické konferenci 20. března 1921.

Nuž, bratři, vzhůru v jeden šik
se stavme druh za druh,
nechť není v tváři bolest, vzlyk,
leč bujarost a vzpruha.
Nechť v každý žití okamžik
nám září zdaru duha,
nechť kroky vede šťastný vznik,
když rozbouří se tuhá
nám nad hlavami bitvy řež.
Pak každý mužně vypni hrud'

a poklad svůj ten v srdci střež,
žes katolik, toť heslem buď!

Nuž statně, bratři, spějme výš,
nám kyne hvězda zlatá,
nuž vyzvedněme Kristův kříž
a vzhůru srdce vzňatá.

Hle červánek již libá luh
a jítro růžolíci . . .
Tož stavme se za druhu druh
my mladí — katolíci.

JANOS SVĚTLÝ

Sjezdu katolického studentstva v Brně.

Viděl jsem studenty z Petrova jdoucí.
Pod jejich kročejem duněla země,
na tvářích skvělo se nadšení vroucí,
jez v prsou rozhrálo chorály jemné,
jako když v dómě tam nadšeně pěli
při oné nejdražší oběti svaté,
jako když bouřlivé písně jich spěly
na oltář k velebné monstranci zlaté,
na kteréž horoucně očima lpěli,
bili se v prsa, skláněli hlavy,

rty se jim skromničkou modlitbou chvěly —
těm, jichž se valejí hrdé teď davy.

Viděl jsem rytíře svatého Grálu,
právě to rytíře v každíčkém boji,
viděl jsem nezdolnou, žulovou skálu,
která ni nepadne, necouvne — stojí.
Tisíc jich kráčelo s vypjatou hrudí,
tisíc jich kráčelo, jeden však duch.
Čechy nechť ze spánku tisíc ten vzbudí.
K tomu vám, studenti, požehnej Bůh.

Hanba ústavu.

(Věrně dle pravdy píše J. M o r a v e c.)

(Dokončení.)

A též se tak stalo s tím propadnutím, alespoň v prvním běhu. Bylo asi 14 dní před ukončením prvního pololetí a pan profesor z kreslení ve své hodině patrně si upravoval známky. (Josef přicházel na ústav z těžké venkovské dřiny, měl upracovanou ruku a vůbec málo smyslu pro zvláštní kreslicí »metodu« toho pána — nebyl proto u něho na ten čas zvláště oblíben. Později, v tercii, v kvartě stal se jeho nejlepším žákem.) Při jméně Sikora zastavil se pan profesor P . . a hlasitě se otázel žáků: »A což Sikora? Projde?« »Neprojde«, odpovídala mu třída jednohlasně. »Propadne z němčiny.« »Tož tedy já mu též dám dvojku z

kreslení«, dodal pan profesor zcela klidně a klidně zapsal do katalogu — nedostatečně. Kreslení však bylo na reálném gymnasiu předmětem rovněž závazným. A tak se stalo, že Josef Sikora, který doma byl mezi všemi žáky vždy nejprvnějším a který odcházel do studií s nadějemi nejlepšími, v prvním běhu svých gymnasiálních let byl prvním sice, ale prvním mezi — propadnutými. Z některých, a ne posledních, předmětů měl výborné známky, ale z němčiny a z kreslení mu napsali právě onen prospěch »nedostatečný«.

I v druhém pololetí školního roku 1872 —73 pokračoval pan ředitel M . . . Kusch

zcela důsledně ve svém ničivém způsobu vůči Sikorovi. Již nebylo ani nejmenší pochybnosti, že Josef i v druhém běhu propadne a pak jako chudý student opustí gymnasium a studá vůbec. Než nestalo se tak, Bůh smutným způsobem ukončil tu věc jinak. Právě 14 dní před zakončením školního roku náhle skonal hodný a zbožný otec Josefův. A tu, zdá se, přece hnul se jakýsi lidský cit v ředitelovi. Již nestál o propadnutí Josefovo, ale na »reparát« ho hnál přece ještě z němčiny. A když při reparátní zkoušce Josef až příliš nápadně vynikal svými německými vědomostmi, omlouval se před přísedícím profesorem K.: »Du Lump, ty lumpe, kdybys v roku byl tak uměl, jak umíš dnes, chvalitebně bych ti byl napsal!« A napsal mu po reparátu přece jen dostatečně, vpravdě ne vinou Josefovou.

Opakuji a zdůrazňuji: tak zachoval se k bezbrannému chlapci, chudému primánkovi, který nijak nebyl zlomyslným neb i jen zatvrzelým, muž inteligent, vychovatel mládeže a vlastně zástupce rodičův. Josef Sikora to pokládal po celý pozdější život za zvláštní řízení vyšší Prozřetelnosti, že nebyl tehda vůbec ze studií odstraněn.

*

Ještě jednou měl Josef Sikora ředitele M . . .sche profesorem z němčiny. To bylo v tercii, dvě léta později. Ale tehda byl ředitel ve svém chování k Josefovi jako vyměněný. Snad zatím poznal, jak velmi svého času mu byl ublížil, a chtěl mu to nyní vynahraditi. A zase měli spolu »národnostní výstup«, ovšem jiného druhu. Ředitel M . . . Kusch vedle němčiny přednášel v tercii (ovšem již zcela německé) též dějepis. Když mluvil o českém králi Přemyslu Otakarovi II., činil tak plně v duchu nepřátelské vědy německé, jak se u něho ani jinak očekáváti nedalo. Josef Sikora, k jehož nejmilejší přivátní četbě tehda již náležely české dějiny, jakoby v tu chvíli byl zapomněl, co zažil s tím profesorem před dvěma lety. Hlásil se,

poutal a před ztichlou třídou hájil zmužile čest krále českého. A divná věc, ředitel se na něho nerozhněval, ale vysvětloval, připouštěl, doplňoval a částečně se obmezoval. Ale Josefu Sikorovi zůstal nakloněn i potom a pomáhal mu, jak jen mohl.

*

Čas utíká. Roku 1876 opustil Josef Sikora nižší gymnasium hr . . cké a po prázdninách vstoupil na vyšší gymnasium v Kr. Když po skončeném školním roce návštěvou dlel zase jednou v Hr . . , potkal cestou těžký nákladní povoz pivovarského Žida Bachracha. S povozem klátil se těžce vozka a vedle něho šviháckým krokem, tužku za uchem, vlasy přistřižené »na šístku«, vykročoval si »phán« Pavlík. To byl ten, co kdysi Sikoru přede vším žactvem nazval »hanbou ústavu«. Nejdříve zradil svou mateřštinu, přidav se k Němcům. A nyní korunoval svůj charakterní skutek, když vstoupil do služeb židovských — —.

Ale ani ředitel M . . . Kusch nezůstal dlouho na ústavě. Despotický způsob, jehož svého času byl užil proti Josefu Sikorovi, dovoloval si i vůči profesorskému sboru samému. Korigoval profesory před žactvem, diktoval jim prostě, koho mají nechat propadnouti a komu dáti vyznamenání, libovolně opravoval známky na úlohách profesory zapsané a pod. Konečně si profesori stěžovali u zemské školní rady a vyšetřovací komise, která do Hr . . . přijela, potvrdila správnost jejich žalob. Ředitel M . . . Kusch měl býti sesazen. Tu propuklo v něm šílenství. Měl fixní ideu, že je ministrem vyučování. Odvezli jej do ústavu pro choromyslné, kde i zemřel. Snad už ta nemoc v něm vězela déle a co 1872—73 spáchal na primánkovi Josefu Sikorovi, i tím částečně se vysvětluje a omlouvá. Josef sám nikdy mu zlým nevzpomínal příkoří prvních, ale vděčně v myslí choval, co dobrého mu prokázal později, v tercii a částečně i v kvartě.

❖ ❖ ❖

BEPO JANÁČEK

Iňigo.

(Obrázek z čínských misii.)

(Pokračování.)

I dítě čínské dovede býti pevné ve svých rozhodnutích! Malý Iňigo šel ve tmě až ke plotu, kde včera našel volné pletivo

P. Hubert se kdesi modlil daleko v nějaké křesťanské stanici a sestry oddychovaly na svých ložích v hlubokém spánku, do něhož

je uvrhly starosti, Alex broukal na své pryč-
ně a zdálo se mu mnoho krásných věcí . .

Před svatostánkem prsklo červené světlo
v oleji . Hvězdy si vyprávěly, že malá
postavička utíkající po polích jest malý Iňi-
go, kterého matka v době velikého hladu a
hrozných dešťů položila na prahu misionářo-
vy chaty

*

Když vyskočilo slunce nad hladinu Žlu-
tého moře, bloudil Iňigo již ulicemi velkého
města. Město se právě probouzelo ze spaní.
Ulice oživovaly, dveře domků začaly široce
zívat, až jim v pantech zavržalo. Iňigo se le-
kal tolika lidu a zapomněl v rozčilení, že po
celou noc nespál. Viděl mnoho a hlava mu
šla kolem. Nikdo si nevšímal chlapce, toula-
jícího se ulicemi.

Iňigo usedl na patníku u vrat a cítil, že
má hlad. Ale nikdo nepřišel, aby mu podal
sousto chleba, jako to činívaly sestry. Ach,
byly to ošklivé chvíle a ta bolest v žá-
ludku trvala celý den až k západu slunce.
Když se snesl večer na pagody Hong-kongu,
usnul malý Iňigo na slámě, kde se ve dne
válel vepřový dobytek, nezbytná okrasa čín-
ských ulic

Bylo to marné, že Alex plakal celý den,
že se pachtěl čtyřikrát za hodinu nahoru na
věž. Iňiga nenašel. Teprve třetí den, když
přišel P. Hubert, objevil ze zahrady stopu
po polích nahoru k silnici — A pak již
nenašli žádné znamení, které by jim něco
povědělo o dítěti .

P. Hubert sedl do trávy, myslil a myslil
pak klekl v kapli před rudým světlem, kde
byl svatostánek a škytal . . A když pláče
starý muž, musí to býti veliká, nesnesitelná
bolest

*

Po třetím dnu bloudění uviděl Iňigo mno-
ho, slyšel mnoho, potkal mnoho žen, ale ne-
věděl, která z nich by byla jeho matkou.

❖ ❖ ❖

MILOŠ BETLÉMSKÝ

Knihy.

Když bolí srdce a svírá mne žalost,
když duše neví, co štěstí a radost,
bázní se chvěje a zmirá hladý,
uštívána psy a uštknuta hady,
zraněna ve vlastní krvi se topí,
šakaly rvána a trýzněna opy,

Prosil dobré lidi o sousto. Ják se při tom
styděl, když nikdo nechtěl dávat pro Boží
požehnání. Mnozí se mu ještě pustě vysmáli.

Iňigo přišel až k moři a tam bylo mnoho
hrubých mužů.

Iňigo si vzpomněl na rybáře a jeho sape-
ky. Za sapeky by dostal chléb. Přistoupil te-
dy k prvnímu muži, kterého potkal.

»Pane!« pozdravil po čínském zvyku, vy-
pláznuv zdvořile jazyk a ujistiv muže svou
úctou. Námořník, neboť tím byl onen muž,
se rozchechtal.

»Co — co chceš, škvrně?« řekl ve smí-
chu malému klučinovi.

»Pane, hledám matku. Chci sapeky. Dej
mi je. Já ti dám sebe.«

Námořník se zase rozchechtal, až se za
boky chytil.

»To je dobrý vtip, kluku! Na své sapeky,
počkám tedy na tebe .«

Iňigo div radostí nevyskočil. Běžel aspoň
rozjařen k městu a ani neposlouchal checli-
tavý smích námořníkův, který se houpal k
chatě blízkého rybáře

*

Tsi-Lu seděl u krbu a smažil si rybu, když
k němu vešel hranatý muž.

Tsi-Lu to byl, ano, k němuž vešel námoř-
ník za dobrým obchodem.

»Bud' vítán jménem Svatého — bílý mu-
ži, příteli, bratře našeho národa! Rád splním
tvá přání, která tě sem vedou.« Oči mu za-
jiskřily potměšilým leskem a levý koutek
úst sebou trochu trhal, jako by bylo muži
do smíchu.

»Děkuji ti, chlapče, za uvítání! Slyšel
jsem že potřebuješ děti. Koupil jsem chlap-
ce. Koupil jsem velmi draho. Protože jedu
příští lodí z města, chci ti prodat to dítě .«

»Kupuji, bílý muži, k požehnání velikého
Budhy. Víím, že svatí lámové naši nemají
lepšího pomocníka nade mne. Koupím chlap-
ce (Dokončení.)

❖ ❖ ❖

Povzdech.

Ó, Muso drahá,
 proč jen vlíbáš v lyru moji stesk a žal,
 proč nepolíbíš v lyře strunu blaha,
 by zpěv z ní ráje blahý zazníval?
 Jen steré bolu polibky mi ssíláš v lyru,
 jen bol a strast zřím v tvých úsměvech.
 Viz, jak mé srdce sténá v dvoji lásky víru,
 hle, sudby té jak cítí krutý žeh!

* * *

O. NUSKA:

Bulharsko.

I.

Světová válka změnila ve všech směrech naprosto tvářnost politické mapy Evropy. Jihovýchodní její část, kde válka nejdříve vypukla, často značně měnila své pány dle toho, komu válečné štěstí přálo. Na Balkáně Bulharsko a Turecko bylo poraženo.

Porovnáme-li územní ztráty těchto států z porážky poslé, zdá se, že se k Bulharsku zachovala dohoda šetrněji nežli k Turecku. Oceníme-li však význam ztraceného území, poznáme, že krutěji nemohla Bulharsko ani potrestati. Pokud ovšem je lid na válce vinen a jak dalece je tento trest zasloužený, nelze na tomto místě řešit. My chceme si všimnouti Bulharska čistě po jeho stránce zeměpisné.

Bulharsko, jehož rozpínavost dostoupila před válkou vrchole tím, že získalo přístup k moři Egejskému, stalo se mírem Neuillským opět státem kontinentálním na účet Řecka — a to jest pro ně největší ztráta a trest.

A tak dnešní hranice nevytváří polohu pro ně příliš lákavou. Kol dokola jest obklopeno nepřátelskými státy. Hranice s Rumunskem se nezměnila. Je tu hranicí jednak Dunaj a dále na východě sousedí oba státy asi 30—40 km severně od trati Ruščuk—Varna. Je to hranice z r. 1913, kdy Bulharsko ztratilo část Dobrudže s obyvatelstvem převážně bulharským (7600 km², 280.000 obyv. a z toho 130.000 Bulharů, 110.000 Turků a 6300 Rumunů). Ztráty na straně srbské nejsou příliš veliké a změny učiněny tu byly více z důvodů strategických. Byloť Bulharsko nuceno opustiti hřbety hor a sestoupiti do nížin.

Na severu pozbylo plochy 130 km², neboť v těch místech šla dříve hranice těsně podél Timoku, kudy běžela i srbská trať Zaječar—Negolin. Bylo ji tedy potřeba nějak zajistit. Stalo se tak územním pásmem, Bulharsku odňatým.

Na trati Niš—Soluň musilo vydat kus země kol Cařihradu v rozloze 600 km² s 55.000 ob. (vět-

šinou Bulhary). Na jihozápad od městečka Trn odstoupilo území v rozloze asi 800 km². Na jihu ztratilo cíp strumický, vybíhající do Srbska a musilo posunout své hranice asi 40 km na východ od města Strumice, zase pro zabezpečení trati Bělehrad—Soluň. Postoupená půda měří 840 km² s 28 000 duší.

Spočítáme-li tedy prostor Srbsku přiřčený, docházíme k ploše 2370 km², tedy k ploše dosti nepatrné, ale, jak jsem řekl, strategicky velmi důležitě.

Mnohem větší jsou změny na straně řecké. Tak čítáme mezi řadu ztrát území v rozloze 250 km² na řece Mestě, a nejbolestnější bylo i vydání celého pobřeží mezi řekami Mestou a Maricí. Je to pruh 6200 km² veliký, kde byly jediné dva bulharské přístavy v moři Egejském: Dedeagač a Sagos, které měly hospodářský neobyčejný význam.

Održení tohoto pruhu učinilo z B. stát kontinentální, neboť Černé moře má pro ně význam jen podružný, patří' úžiny bosporské státu jinému.

Za toto ochuzení dostalo se mu nepatrné náhrady z území tureckých (250 km²) severovýchodně od Drinopole.

Tak činí celková ztráta územní 8500 km², neboť jiných změn již učiněno nebylo.

Tak se prostírá dnešní Bulharsko na ploše asi 105.000 km² (Českosl. republika 140.000 km²) se 4.500.000 duší (Českoslov. rep. 13.600.000 dle roku 1910). Všemi těmito ztrátami zatlačeno jest mezi státy balkánskými značně do pozadí.

Jest zajímavé sledovati podrobněji, jakými útvary je země vyplněna.

Jsou neobyčejně rozmanité. Na severu je to dunajská rovina, podobná místy i jihoruské stepi; za ní se pne balkánské horstvo, pod nímž se táhne středobulharská kotlina, ohraničená na jihu a západě mocným pohořím Rhodope, rázu alpského.

Dunajská nížina: Pohoří Balkán, probíhající středem země, přechází na sever zvolna v nížinu

dunajskou, která jest v jižní části prostoupěna četnějšími pahorkatinami s hlubokými, úzkými údolími říčními. Celková výška kraje kolísá mezi 250—400 m. nad mořem. V severní části znenáhla klesá a ztrácí se v dunajských bažinách, jichž je tu méně než na rumunské straně.

Řeka Jantra dělí rovinu na dvě části, z nichž východní je vyšší a rozmanitější, ale méně úrodná. K Dobrudži se území vyrovnává, krajina

je velmi jednotvárná a zvláště ve východní části nedostatečně zavlažená.

Celá dunajská nížina jest rázu vnitrozemského. V létě panují tu veliká vedra, takže i řeky vysychají a v zimě jsou tu zase kruté mrazy a není vzácností, že tu i Dunaj zamrzne. Nejméně vody mívá Dunaj na podzim, zato počátkem léta vystoupí až 8 m nad nejnižší bod a celý kraj zaplaví. (Dokončení.)

BOHUMILA F.:

Atheisté.

Vy odchovanci moderního světa,
co zoufalost vám ryje v zbledlou skrář,
když zklamala vás lichá naděj? Sketa
jen smrtící zbraň tiskne v chvějnou dlaň!

Proč říkájíte v malomocné pýše,
že není Bůh, že netřeba se bát,
se chvějete, když počne s hvězdné výše
ku zasloužené odplatě vás zvat?

Jste zaslepeni lichým třpytem hesel,
jste lodice, již schvátil zhoubný vír,
v němž potápí se, zbavena jsouc vesel,
jak zachvácený smrští květný pýr

KAREL FADRUS:

Gentleman.

I.

Jsou slova, která se dají vysvětliti, ale nedají se přeložiti. Takové je anglické slovo gentleman (džentlmen). Je zpola původu románského (franc. gentil od lat. gens), zpola germánského (srov. něm. Mann). Jungův anglicko-český slovník překládá gentleman na paterý způsob: urozený muž, vznešený muž, vzdělaný a uhlazený muž, čestný muž, pán. A přece žádný z patera překladů nevystihuje, co je gentleman a nepovídá jasně, co se od něho vyžaduje.

Gentleman je člověk skromný. Nechlubí se nikdy, nevykládá o svých zásluhách, strastech a utrpeních, jen když je toho nutně potřeba.

Tak to činil apoštol Pavel; teprve tehdy, když mlčeti bylo by bývalo tolik jako poškozovati evangelium, psal stručně Korintským o tom, co vykonal a vytrpěl.

Když mluví gentleman o svých přednostech, mluví zrovna delikátně. Tak mluvil i svatý apoštol. Mohl říci: Já byl isem také vtržen do nebe. Doznává to, ale jak skromně: »Znám člověka v Kristu, že vtržen byl až do třetího nebe. A znám takového člověka, že vtržen byl do ráje a slyšel tajná slova, kterých nelze člověku mluvit.«

Jsi gentleman? Nestavíš na odív tělesné přednosti a nechlubíš se svými vědomostmi? Není u vás doma všechno lepší než jinde a nevyniká ústav, na němž studuješ a třída, v níž jsi, nad o-

statní ústavy a třídy? Nejsou tvé knihy cennější, tvé prádlo jemnější, tvůj oděv modernější než ostatních?

Nerad zmiňuje se gentleman o zásluhách, již jiným prokázal, a mluví-li o nich jiní, ukončí hovor o zásluhách krátkou poznámkou na způsob oné, která zapsána jest v evang. sv. Lukáše: »Služebníci neužiteční jsme; což jsme povinni byli učiniti, učinili jsme.«

Jestliže jemu někdo posloužil, zachová se k němu, nevím, smí-li se užiti toho slova v republice demokratické — kavalérsky.

Nedomáhá se malichernosti, která mu náleží. Nepýšní se, dostalo-li se mu větší cti.

Na nádraží potkal kanovník s modrým kolárem dva duchovní. Žádný ho nepozdravil. »Velebný pane«, pravil podrážděně jednomu, »nepoznáváte, kdo jsem? Jsem kanovník od sv. Štěpána ve Vídni.« — »Račte prominouti«, odvětil oslovený, »jsem kníže biskup Labudský.« — »Prosím uctivě za prominutí, zmýlil jsem se. To ten druhý pán mne nepozdravil.« — »To je kníže biskup Gorický.«

Nemusí se podotýkati, jak bylo kanovníkovi.

Sv. František Saleský radí po cti nebažiti a jí nevyhledávati, když však se jí dostane, nepohrdati jí, nýbrž vděčně jí přijmouti.

»Dávejte všem, co jste povinni: komu bázeň, tomu bázeň, komu čest, tomu čest.« Tak napsal

apoštol národů Římanům a dodal: »Žádnému nezůstávejte nič dlužni, než abyste se vespolek milovali.«

Gentleman je zdvořilý, ale není podlizavý a pochlebovačný k vysokým. K rovným sobě chová se přátelsky, ale melichotí. Přáteli budme, pravdu si hude. Chleb sol ješ, a pravdu řež, říká Rus.

K nízkým je gentleman laskavý, soucitný. Snaží se jednat jako Spasitel, o němž vece Isaiáš:

»Aj, služebník můj, přijmu jej, vývolený můj, zalíbila sobě v něm duše má; dal jsem ducha svého na něj. Nebudeť křičeti, ani bude přijímati osoby, ani slyšán bude vně hlas jeho. Třtiny zlomené nedolomí a knotu doutnajícího nehasí: podle pravdy povede soud.«

Základním pravidlem gentlemanova chování k bližním je rada Tobiašova: Co nechceš, aby od jiného dalo se tobě, hled', abys ty toho neučinil jinému — a rada Páně: »Všecko, cokoli chcete, aby lidé činili vám, i vy činite jim.«

II.

Gentleman strpí člověka nevychovaného, ač sám je velmi dobře vychován.

Nejedná s úředníkem o úředních záležitostech na potkání a na ulici; pakli sám jako úředník jest v nevhodnou dobu a na nevhodném místě dotazován, pozve tazatele vlídně do kanceláře.

Zdržuje-li jej někdo zbytečnými řečmi, neodbude jej drsně, nýbrž laskavým způsobem hovor ukončí.

Gentleman zachovává úřední tajemství. Je-li učitelem, nevykládá o žácích ve společnostech nebo v hostinci, ba ani soukromě osobám, jimž po tom nic není.

Je-li advokátem, mlčí o svých klientech a je-li soudcem, nerozpráví o vyšetřovaných a souzených.

Je-li lékařem a knězem, nepovídá o nemilých věcech, jež v domácnosti zpozoroval; ba o jistých věcech jako lékař nebo kněz mlčí jako ryba a vezme je jako tajemství do hrobu.

Gentleman sporů a svárů nevyhledává. Musí-li se u něčeho hájiti, dělá to v rukavičkách a ne s palcátem.

Nadávky lidí sprostých přezírá. Jest pamětliv, že rytíř při turnaji zápasíval s rytířem, rovný s rovným, ale nikdy s pacholkem.

(Dokončení.)

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Apoštolátním studentským cyrilometodějským odborům (S.C.O.) a sdruženému katol. studentstvu!

V dnešní pro sv. náboženství těžké chvíli útěchou mne naplňuje náboženský idealismus naší katol. studující mládeže, která hromadně se přihlásila do Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. P. Marie, chtějíc pracovati na dvojím jeho úkolu: rozkvětu víry cyrilometodějské ve vlasti a sjednocení Slovanů v téže víře.

Studentstvo naše jsouc si vědomo povinnosti katol. Slovana, znáti aspoň z hlavní části velikou ideu cyrilometodějskou, zřizuje při svých sdruženích na ústavech i jednotlivě studentské cyrilometodějské odbory (S.C.O.), jež mají výhradně přestiti tuto vznešenou myšlenku a prováděti drobnou práci apoštolátní (cyrilometodějské akademie, přednášky, výstavy, šíření časopisu a spisů apoštolátních, sbírky pro slovanské misie a pod.).

Jsem plně přesvědčen, že S.C.O. přispějí k prohloubení víry u studentstva samého a k výchově křesťanských charakterů po vzoru našich sv. apoštolů Cyrila a Metoda.

Přeji celému sjezdu*) hoiného Božího požehnání, našim S.C.O. úspěšného rozšíření a plného zdatu.

Za Ústřední výbor Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie:

Předseda

Dr. Ant. Cyr. Stojan,
arcibiskup olomoucký,
senátor.

Z Ameriky došel redakci tento milý pozdrav, který vřele opětuje:

»Milným kolegům z redakce »Jitra« a všemu členstvu S.S.S. přejeme, blažené svátky velikonoční a pěknou pomlázku, kterouž Vám nepřítelé církve asi nezůstali dlužni. Zdař Bůh! Za americké studenty české a slovácké v koleji sv. Prokopa (Lisle, Illinois) A r n o š t.«

*) Zasláno zemské pracovní konferenci katol. studentstva v Přerově dne 20.—21. března t. r.

Našemu studentstvu! Vzhledem k těžké situaci, již naše organizace v posledních týdnech prožívá, vyzýváme všechny vedoucí S.S.S. a organizací v Ústředí sdružených, aby dbali pečlivě a svědomitě všech pokynů, jež náš sekretariát do všech S.S.S. rozeslal a podali v případě nutnosti sdělení o situaci v tom či onom místě do Ústředí, jež obratem pošty vše potřebné zodpoví. — Vyzýváme naše studentstvo, aby tím obětavěji plnilo své povinnosti a v pevném semknutí kolem Ústředí neohroženě pracovalo v programu našich SSS. Pravda vítězí! — Výbor »Ústředí katol. studentstva čs.«.

Náš letošní manifestační sjezd. II. říšský sjezd katol. studentstva čsl. bude se konati ve dnech 10.—12. července t. r. v **Praze**. Bude spojen se sjezdem **katol. inteligence**, již bude vyhrazeno hlavně nedělní odpoledne. U příležitosti sjezdu připravuje se slavnostní představení v Nár. divadle 9. července, sjezdová akademie a výlet na Karlštejn. — Cyr.-Met. Liga hodlá pak ve dnech sjezdových uspořádati **unionistickou výstavu** letním refektáři praž. semináře. Jako Cyr.-Met. Liga studentská bude konati i **Ústředí** katol. student. českosl. svou valnou hromadu. Bližší program vlastního sjezdu, na kterém se pilně pracuje, bude oznámen později. Ale i z těchto předběžných zpráv je vidno, jak důležité budou pro naše celé hnutí **pražské dny červencové**, jejichž význam vzroste ještě slíbenou účastí katol. studentů zahraničních, hlavně ostatních slovanských národů. Proto se již nyní horlivě připravujte pro **hromadný zájezd do Prahy** ze všech končin vlasti dle pokynů, jichž se vám dostalo na zemských pracovních konferencích. O ubytování a stravování účastníků samozřejmě bude postaráno, sleva na dráze rovněž je už zajištěna, takže i chudším kolegům bude umožněno zavítati do Prahy v tyto pro nás významné dny. Čas kvapí, proto se již teď připravujte!

Výbor »Ústředí katol. studentstva čs.« vyslovuje připraveným výborům zemských pracovních konferencí del. S.S.S. v Pardubicích a Přerově vřelé díky za jejich obětavou práci, kterou věnovaly konferenčním přípravám. Zejména děkuje také všem přátelům a příznivcům, kteří našim studentům v přípravné práci byli nápomocni a to zvláště dp. Novotnému z Pardubic, p. prof. Ertlovi a dp. Chýlkovi z Přerova.

Naším odběratelům! Po odstranění závad v administraci, jež zaviněny byly nepřesným kontaktem s expedicí (která jest v Hradci Králové), bude nyní »Jitro« opět zcela pravidelně našim odběratelům dodáváno. Pokud někomu některá z

minulých čísel ještě nedošla, prosíme, aby dotčený laskavě ve formě reklamace oznámil to administraci (Praha II, Voršílská 1), jež obratem pošty veškerá přání svědomitě vyřídí. — Administrace.

Pracovní konference del. S.S.S. v Pardubicích.

Od pracovních konferencí očekávalo Ústředí velmi mnoho slibného. A zdá se, že v těchto svých nadějích se nezklamalo, ba že výsledek jejich je nad očekávání krásnější. Nemí ani jinak možno, vezmeme-li v úvahu jedinou pohnutku, jež naše studenty na tyto konference přivedla, totiž lásku ke svaté věci, jejímž vítězstvím jsou si jisti. Či bylo by lze jinak si vysvětliti onen fakt, když do Pardubic sjelo se na 100 delegátů, z nichž mnozí třeba celý den v sobotu musili za nepříznivého počasí prodlít na cestě, ba, nemohli-li se vydati v sobotu, neváhali obětovati celou noc. A přijeli mnozí i z měst, kde nejsou ještě naše sdružení. Co jiného bylo to než láska ke Kristu, když v neděli ráno všichni přistoupili ke společnému sv. přijímání pamětlivi slov Kristových: »Beze mne nemůžete nic učiniti?« Jak asi žasla pokroková veřejnost pardubická, když viděla tuto zosobněnou lásku ke Kristu v průvodu městem při svěcení ratolestí?!

V neděli o 11. hodině přikročeno k vlastní práci. Mezi studenty přišli i jejich vůdcové z řad duchovních i laických a zástupci místních katolických spolků, takže všech účastníků bylo na 150. Po zahájení konference tajemníkem Ústředí kol. JUC. Formánkem a po vyřízení nutných formalit čteny pozdravné příписy, jež došly především od Klubu senátorů čsl. strany lidové, od prof. dra. Jos. Čiháka z Říma a od pražských bohoslovců. V prvním situačním referátě kol. Formánek stručnými, ale výstižnými rysy podal zprávu o rozvoji hnutí katol. studentstva, které je nutným důsledkem všeobecné krise. Počet členů po dvouleté práci překvapuje a o nich platí: non sunt numerandi, sed ponderandi (hleděti ne na počet, nýbrž na jejich mravní váhu). Hned po prvním referátě rozvinula se čilá debata, při níž z řad studentských vyšlo několik vhodných námětů pro příští život našich organizací. V druhém referátě kol. JUC. Horák rozvinul posluchačům před zrakem všecku krásu a hluboký význam idee cyrilo-metodějské, která jediná je s to podle posledních slov referentových přivésti Slovanstvo k sjednocení tak, ut omnes unum sint (aby všichni jedno byli). Zajímavé bylo, že po tomto referátě, kde podrobně rozebrána misijní práce mezi Slovany, apoštolát sv. Cyr. a Met., Cyr.-Met. Liga slovanská, byla nejslabší debata, čímž dokázáno, že ne-li po teoretické stránce, tedy jistě po praktické věci tato není vžita mezi studenty. K větší debatě do-

šlo po třetím referátě kol. Ph.St. Kettnera, o »Vztahu naší organizace k veřejnosti«, jež vyvolána zvláště částmi o Orlu, Sokolu, o Svazu studentstva a o našem poměru ke školským úřadům. — Večer přítomni byli studenti akademii, jež na jejich počest uspořádána místní organizací lidové strany. O bohatý a pestrý program její přičinili se členové a především členky pardubické skupiny katol. mládeže za vedení dp. Novotného.

V pondělí ráno po tiché mši sv. pokračováno v debatě ze včerejšího dne, když tu zavítal mezi nás dp. senátor Reyl. Když již chýlil se ke konci se svým referátem kol. PhC. Uhlíř, přiveden do sálu mdp. biskup Kašpar, který vyslechl jeden z nejkrásnějších a nejobsáhlejších referátů »O náboženské výchově a činnosti vzdělavatelské«, přednesený kol. Jos. Janáčkem, často přerušovaný aplausem, k němuž podnět přicházel z míst právě nejvyšších. Kdežto dva jmenovaní hosté musili nás brzy opustiti, imenovitě p. biskup Kašpar, který před odchodem udělil účastníkům apoštolské požehnání k další zdárné činnosti a uvolil se sprostředkovati zaslání telegramu Sv. Otcí s projevem synovské úcty a poslušnosti katol. stud. čsl., až do konce konference setrval vldp. kanovník Černý z Hradce Králové, který vedle dra Kukla a prof. Adama velice přispěl ke zvýšení konference ve společné debatě po referátech kol. Janáčka a Uhlíře, kteréžto referáty daly podnět k největšímu počtu ze 14 resolučních návrhů, vzešlých z práce na konferenci. V posledním referátě podal praktické pokyny pro práci v S.S.S. kol. PhSt. Pavelka, který už za pozdního večera končil svůj úkol. Proto byla debata velice stručná, snad proto, že mnozí z účastníků k večeru v pondělí odjížděli. Jak i naše studentky jeví zájem o rozkvět hnutí, dokázala z přítomných kol. Rybová, která často věcně do debaty zasahovala. Po formálním zakončení rozjeli se studenti a studentky, aby doma slavili vzkříšení Toho, jemuž jediné děkují za vzkříšení své; rozloučili se se slovy: »V červenci v Praze na shledanou!« a zatím co tyto řádky píšeme, uplatňují již ve svých studijních městech náměty a pokyny, jež v době konference načerpali. V--mil.

Pracovní konference del. S.S.S. v Přerově. Byly to chvíle radostné a opravdové práce, k níž sjeli se na Květnou neděli zástupcové katol. studentstva téměř ze všech měst moravských do Přerova na pracovní zemskou konferenci. Na 160 účastníků studentských a řada milých našich hostů — většinou duchovních vůdců našich S.S.S. — shromáždilo se k pracovním poradám, jež jak řádně připravenými referáty, tak zvláště skvělou debatou nejlépe ukázaly, jak vžito jest již na-

še hnutí ve všech téměř městech moravských, jak vážně a obětavě naši studenti pracují k vybudování jednotné, pevné a silné organizace katol. studentstva čs. Byl to opravdu velký pracovní sjezd katol. studentstva moravského, velký jak účastí, tak zvláště vysokou úrovní celého jednání, takže můžeme ho směle řaditi k nejlepším podnikům našeho hnutí, až dosavad vykonaným.

Konference počala v neděli 20. dubna o 8. hod. ráno ve farním kostele úvodní mší sv. Po ní ubírali se účastníci konference průvodem do sálu Akc. pivovaru, kdež o 9¼ hod. zahájil jednání předseda přerovského vzděl. kroužku S.S.S. krátkým úvodním proslovem a přivítáním všech účastníků. Po schválení jednacího řádu a zvolení předsednictva s předsedou »Moravana« kol. Tomáškem v čele pozdravil konferenci senátor dr. Procházka z Olomouce. Kol. Bolek tlumočil pozdrav p. dra Taubra z Uh. Hradiště. Nato ujal se slova předseda Ústředí kol. Roztočil k úvodnímu referátu, v němž podal stručný výkaz práce až dosavad vykonané, přehlednou statistiku našeho hnutí po stránce organizační a nastínil v hlavních rysech směrnice nejbližší práce příští. Doplniti organizační síť po celé naší vlasti, upevniti a prohloubiti naši organizaci dosavadní — to jest nejbližším úkolem naší práce. Podaná zpráva byla bez debaty vzata na vědomí. Druhý referent kol. Kuncěk z Olomouce probral choulstivé body poměru naší organizace k úřadům školským a veřejným, vytkl naše odmítavé stanovisko k t. zv. »všestudentské stavovské« organizaci pokrokového Svazu čs. stud. Vysvětlil také naše stanovisko k činnosti politické a zdůraznil zvláště bratrskou spolupráci našeho studentstva s kulturními organizacemi katolickými, zvláště pak vřele ocenil činnost našeho studentstva v Orlu čs. a to jak v Jednotách orelských, tak zvláště pak ve stud. těl. odborech orelských. V debatě o těchto důležitých otázkách věcně promluvílo 10 delegátů stud. Cenná vysvětlení přinesli v debatě zvláště také p. prof. Ertl z Přerova a p. dr. Vlach z Kroměříže.

V odpoledním jednání promluvil kol. Hudeček z Brna o otázce Cyr.-Met. a studentských C.-M. odborech (S.C.O.). Podal stručný vývoj této otázky, naznačil velký význam její idee pro náš národ, pojednal o úkolech Apoštolátu sv. C. a M. a konečně podrobně probral otázku S.C.O., jež není dosud plně chápána v našich S.S.S. Jeho přesvědčivé vývody doplnil v debatě tajemník Apoštolátu dp. Jašek a v debatě promluvíli p. dr. Mikulka z Tovačova, dr. Vlach z Kroměříže, kol. Benáček z Brna a kol. Macourek, jenž podal některá org. sdělení sekretariátu C.-M. Ligy studentské. Nato

zpravodaj kol. Hudeček v doslovu shrnul výsledek debaty a navrhl resoluci o S.C.O., jež jednomyslně schválena. Radostného a nadšeného ohlasu mezi všemi účastníky konference došel přípis od nejdp. arcibiskupa Stojana, jenž poslal vřelý pozdrav a požehnání cyrilometodějskému studentstvu čs. — Jako čtvrtý referent pojednal kol. Šprindrich z Kroměříže o letošní prázdninové činnosti. Podal program, dispoice a podrobné pokyny pro náš II. říšský sjezd pražský, rozvrh letošních sjezdů krajských (v župě Ostravské a Jihlavské) a vřele zdůraznil zvláště také význam našich prázdninových exercicií velehradských. O programu činnosti prázdninové provedena byla živá debata, v níž vystřídalo se 14 del. studentských. Pro pokročilost času byla debata přerušena a nedělní jednání ukončeno. — Večer na počest účastníků konference pořádal přerovský kroužek za velké účasti také místního občanstva s pěkným úspěchem přátelský večírek, na němž předvedena čísla hudební, pěvecká a dramatická a připravili tak našim delegátům příjemné pobavení.

Druhý den zahájen byl opět mší sv. O 9. hod. dopol. počalo konferenční jednání. Předseda úvodem věnoval posmrtnou vzpomínku právě zesnulému velkému pracovníku v otázce C.-M. Msgru Snopkovi z Kroměříže, jehož památka utčena povstáním. Nato po vyřízení pozdravu p. senátora Valouška přikročeno k dennímu pořadu. Nejdříve dokončena debata o činnosti prázdninové, načež kol. Macourek z Prahy přednesl velmi důležitý referát o náboženské výchově a činnosti vzdělavatelské v našich S.S.S. O hojných námětech v referátě uvedených byla provedena obsáhlá, pěkná a na vysoké úrovni se pohybující debata, již účastnilo se 25 studentských delegátů. Bylo radost sledovati tuto pozoruhodnou a významnou rozpravu, jež nejlépe ukázala, jaká pozornost a péče právě náboženské stránce výchovy — tomuto základnímu pryku našeho hnutí — v našich S.S.S. jest věnována. Výsledek debaty shrnul kol. referent v závěrečném doslovu a na základě jejím doporučil 7 podaných resolučních návrhů náboženské výchovy se týkajících ke schválení, což bylo jednomyslně provedeno. Poté přikročeno k organizačnímu referátu o vedení spolkové agendy. Zpravodaj kol. Šebek z Brna pečlivě a podrobně probíral v něm všechny otázky vnitřní spolkové administrativy se týkající a poskytl tak velmi cenný materiál přítomným funkcionářům k vedení spolkové správy. Pěkná a živá rozprava, v níž vystřídalo se zase přes 20 obratných stud. debatérů, ukázala opět, jak vážně pojmají vedoucí našich S.S.S. své poslání

a jakou péči věnují spolkové administrativě. Také naše studentky jevily živý zájem o jednání a plně debaty se účastnily. Po doslovu zpravodajově přijato několik resolučních návrhů, z nichž uvéstí dlužno zvláště výzvu k účinné akci našeho studentstva ve prospěch »Sušila« (stavebního družstva pro vybudování stud. domovů v místech vysokoškolských). Konečně přikročeno k jednání o studentském vystoupení při Všeorelském sletě 1922 v Brně. Za nepřítomného kol. Mastíka přednesl situační zprávu o dosavadním jednání a přípravách kol. J. Wacha z Brna. Po živé debatě, k níž přispěl vedle řady kolegů zvláště také dp. Chýlek z Přerova, byla otázka samostatného vystoupení jednomyslně rozřešena kladně, což s velkou radostí uvítáno a výbor Ústředí byl pověřen jmenováním přípravného technického výboru sletového. Ke konci ujednána ještě účast našeho studentstva při slavnostech svěcení nejdp. arcibiskupa olomouckého, jemuž z konference byl zaslán pozdravný telegram. Doslovem předsedy kol. Tomáška, vybízejícím k realizování všech námětů a pokynů na konferenci přednesených a zapěním chorálu Svatováclavského byla konference ukončena v 6 hodin večer. — K závěru nutno ještě poukázat na dobrou připravenost konference po stránce technické. Přerovský kroužek za lask. přispění p. prof. Ertla a dp. Chýlka postaral se opravdu velmi svědomitě a pečlivě o dobré ubytování i stravování účastníků konference, za což jistě všichni vyslovují mu své srdečné díky. —av.

Katol. studentská internacionála. Při příležitosti zájezdu zahraničního studentstva na t. zv. internacionální kongres studentský do Prahy o Velikonocích přijeli do Prahy také někteří ze zahraničního studentstva katolického. Tito ovšem neúčastnili se oficielně kongresu, za to bedlivěji informovali se o poměrech v naší republice a o postavení katolíků čs. zvláště. Někteří členové výboru Ústředí a Č. L. A. záhy seznámili se s nimi a výbor Ústředí pozval je k přátelské schůzce do spolkových místností. Po této uvítací schůzi, již účastnili se zástupcové katol. studentstva z Holandska, Švýcarska, Španělska, Ukrajiny (řec.-katol.), Jugoslaviie a ovšem také našeho, podali milým hostům podrobné informace o organizaci katol. studentstva čs. a jeho programu red. »Života« kol. Krlín a místopředseda Ústředí kol. Klement, načež s poměry a postavením katolíků v naší vlasti seznámil je dr. Hanuš. Po referátech rozředit se mezi přítomnými přátelský rozhovor a ujednána oficielní pracovní schůze na 2 dny příští. Na ní přednesl delegát švýcarský referát o katol. studentské internacionále. V živé a ra-

dostné debatě promluvili k referátu zástupcové
súčasných delegací studentských. Byla jedno-
myslně konstatována jasná a opravdová snaha
po založení katol. studentské internacionály, jež
jedině na podkladě naší katol. víry jest uskuteč-
nitelna. (Nejlepší důkaz tohoto byl právě podán
na t. zv. internacionálním kongresu stud. v Praze,
kde pro samé rozmíšky a hádky jednotlivých
stud. delegací jen »vybraných« národů celý kon-
gres stal se čirým humbugem.) Usneseno poslati
podrobný protokol této schůze přípravnému se-
kretariátu katol. stud. internacionály do Švýcar. V
debatě byly také probrány různé důležité otázky
vzájemných styků písemných, výměny časopisů,
práce informační a propagační, zahraničního stu-
dia atd. Schůze měla ráz čistě pracovní a byly na
ní vyřešeny nejdůležitější otázky naší činnosti za-
hraniční. — Po schůzi odebrali se všichni účast-
níci k J. M. nejdp. arcibiskupovi pražskému dru
Kordačovi, kdež setrvali delší dobu v přátelském
rozhovoru. Zahraniční studenti katol. jeví vel-
ký zájem a potěšení nad naší mladou, rostoucí or-
ganisací studentskou. Podle jejich názoru byla
prostá a upřímná naše vzájemná schůzka pracov-
ní daleko významnějším, pozitivním činem k vy-
budování stud. internacionály než velkou slávou a
hojnými radovánkami, výlety, koncerty, bály a
bankety vyšperkovaný a zamaskovaný »interna-
cionální švindlkongres« pražský. —il.

Všeorelský slet 1922. Usnesením přerovské
konference byl výbor Ústředí katol. studentsva
čs. pověřen jmenovati přípravný technický výbor
sletový pro naše studentské vystoupení při Vše-
orelském sletě 1922. Do sletového výboru tech-
nického budou povoláni technicky vyspělí činitelé
našich stud. těl. odborů orelských. Jmenování jich
bude provedeno do konce dubna a první ustavující
schůze technického sletového výboru bude se ko-
nat v Brně dne 14. května t. r. o 9. hod. dopol.
ve spolkových místnostech »Moravana« (Nová
ul. č. 8). Jmenování členové technického sletové-
ho výboru budou ke schůzi pozváni písemně. Do
té doby nutné přípravné jednání vede tříčlenná
komise, jmenovaná již dříve Ústředím za předsed-
nictví kol. Mastíka. Upozorňujeme znovu na sou-
těž cviku, jež pro naše studentské vystoupení
byla sletovou komisí v březnu t. r. vypsaná. Jed-
ná se o cviky prostných mužů a žen, event. také
dorostenských a o návrhy jiných speciálních
sel, jako různé scény, symboly, skupin. vystoupe-
ní a j. Návrhy označené heslem buďtež posílány
zároveň s obálkou, označenou rovněž heslem; v
níž udána bude adresa autora, na adresu: JUC.
Cyril Mastík, Brno, Nová 8, kancelář Orla čs.
Na tutéž adresu jest řídit i ostatní korespondenci

přípravných prací sletových se týkající. (Soutěže
může se účastniti každý člen naší organizace
studentské v Ústředí sdružené.)

S.S.S. v Prostějově. Prostějovské S.S.S. věr-
no své tradici stále pracuje pro ideály katolic-
kého studentstva. V posledním období pořádány
četné schůze, na nichž přednášeli členové S.S.S.
a mívával promluvy dp. dr. Michalský. Pořádáno
též divadelní představení. Na řádné členské schů-
zi S.S.S., která se odbývala o Velikonocích, od-
hlasováno, aby každý člen S.S.S. byl povinen tři-
krát do roka přistoupiti ke sv. přijímání kromě
školního sv. přijímání a aby jednou v roce byly
pořádány pro členy S.S.S. exercicie. Duchovní
rádce laskavě vzal na se úkol, vhodnou dobu dle
okolností k exerciciím určovati a jinak všemožně
o provádění tohoto usnesení pečovati. Knihovna
S.S.S. stále vzrůstá. Četné knihy byly svázány a
nové přikoupeny. Stále se odebrá slušný počet
katolických revuí a časopisů. Když »Studentský
odbor« splynul s Jednotou Orla v Prostějově, zří-
zen tělocvičný odbor dorostu, s S.S.S. těsně spia-
tý. Tento odbor tuží se plyně. V Kostelci u Prostě-
jova založen Vzdělávací kroužek katol. studentů
při prostějovském S.S.S. Na pracovní konferenci
přerovské dne 20. března zastoupeno S.S.S. čtyř-
mi delegáty. Spolu s kult. odb. Orla uspořádalo
S.S.S. v Prostějově cyklus přednášek v Katol.
domě, který dosud není ukončen. Dne 26. února
přednášel děkan bohosl. fakulty cyrilo-metodějské
v Olomouci dr. J. Škrabal »O spiritismu«, 5.
března dr. J. Vašica »O tajích naší rodné řeči«,
12. března dr. Fr. Hrachovský »O náboženství
přirozeném a nadpřirozeném«, 19. března dr. T.
Hudec »O Palestině a plánech sionismu«. Před-
nášky se těší pozornosti katol. veřejnosti. S.S.S.
pochopilo důležitost hmotné podpory nemajetných
katol. studentů a proto dne 31. prosince 1920 za-
ložilo pro své členy »Stipendijní podpůrný fond«.
Přes všechny obtíže a překážky vytrvale sbírá
prostějovské S.S.S. kaménky ke stavbě silného
českého katolicismu.

S.S.S. v Mor. Ostravě. Přehlédneme-li činnost
našeho sdružení studentského za dobu od počá-
tku roku školního, je nám radostno konstatovati
tento fakt: Sdružení dosáhlo značného vzrůstu
členů. Katoličtí studující ostravští poznávají dob-
ře, že jejich místo je jenom v Sociálním Student-
ském Sdružení, které vedle prvního a nejdůleži-
tějšího účelu svého výchovně-vzdělávacího sle-
duje i činnost zábavnou; snažíc se tak dokonale
vyzbrojiti katol. studenta pro život veřejný i sou-
kromý v duchu ortodoxně katolickém. Naše
Sdružení konalo své schůze čtrnáctidenně. Vedle
obětavého duchovního rádce vdp. prof. Minařika,

jenž svými vděčnými pokyny a radou, jakož i zajímavými referáty o situaci nábožensko-kulturní u nás získal si dokonale přízně studentstva, přispěli též svými přednáškami k prohloubení zvláště kol. předseda Strakoš, místopředseda Kudelka a jednatel Švidrnoch. Z přednášek uvádíme: »Význam hnutí katol. studentstva čs.« (10. října, slavnostní proslov předs. Strakoše), »Význam a důležitost organizace katol. student.« (24. listopadu, kol. Švidrnoch), »Katolická církev a český národ« (4. ledna, před. Strakoš). Celý cyklus přednášek na téma: »Katol. církev a český národ« vzal si kol. Švidrnoch a dosud pokračuje v těchto přednáškách. »Podstata Boha« (13. ledna, kol. Kudelka). Předseda Strakoš v posledních schůzích, které se konaly týdně, promluvil: »O současných proudech ve filosofii« (9. března), zvláště o hnutí novoidealistickém, dále »O moderních světcích« faráři Vianney a P. Matoušovi Crawley-Boevey a »O potřebě světců — opravdových velikánů ducha« pro dnešní svět, »O radostech vnitřního života duchovního« (16. března). Bohatý vnitřní život duchovní jest základem požehnaného, šťastného vpravdě života člověka. »O histor. faktu zmrtvýchvstání Kristova« (23. března), na němž spočívá celá vznešená budova světového názoru katol., podle slov sv. apoštola Pavla: »Nevstal-li Kristus, marná je naše víra...« Posléze 6. dubna přednášel na téma: »V hlubinách tajemství«. Živých debat účastnili se mnozí kolegové a kolegyně; zvláště debatováno též o Orlu, o divadle, o hanebné agitaci proticírkevní, o kulturní činnosti Svazu, jehož zbabělé a drzé počínání při posledním zájezdu intern. studentstva k nám iasně vyniklo, o poměrech na školách, kde naši členové jsou plně respektováni a pod. Nálada všech schůzí byla nelíčeně radostná a povznášející, což nejlépe svědčí o ideálním nadšení mladých duší. Zasluhou správce dram. odboru kol. Nesvadby, jakož i účinkujících, byly vypraveny divadelní hry: Vánoční hra, »Otec« od Jirásky, »Červ« od Rožka a »Sláva« od Lothara Suchého. Zpěvácký odbor má každý týden své zkoušky zpěvní a připravuje na podzim velikou akademii. Nedávno byl definitivně ustaven student. tělocv. odbor Orla čs., který čítá 50 členů. Starostou zvolen br. Kudelka, místostarostou br. Švidrnoch, náčelníky bři Nesvadba, Švidrnoch a sestra Strakošova. Náš Orel pilně se připravuje na akademii a slet. Cvičení je dvakrát za týden. Na zemskou konferenci do Přerova vysláno 9 členů, z nichž do debaty zasáhli delegáti kol. Švidrnoch, Moslerová a Kudelka. Usneseno pořádati krajinský sjezd pro župu ostravskou. Místo bude stanoveno co nejdříve. S přípravnými pracemi bude záhy započato. Bude

připravena divadelní hra, vynikající novinka katolická: »Velikáni posledních dob«, po případě zpěvní a hudební akademie, kterou připravuje zároveň ku příležitosti župní konference (v září) náš pěv. a hud. kroužek. — Hnutí naše roste — pomalu sice, ale jistě. Prosíme katol. veřejnost, aby nám byla nápomocna, zvláště katolické rodiče vyzýváme co nejdůrazněji, aby své studenty a studentky posílali do našeho sdružení, které se jim stane druhým domovem. V těžkých dobách českého bezvěří bude jim spolehlivou oporou jenom S.S.S., které si vzalo za výhradní úkol doplňovati a prohlubovati vzdělání i výchovu katol. studenta. **A jenom v organizaci síla. Kdo stojí vedle nás, jest skutečně jakoby proti nám! Proto co katolický student, to člen Soc. Stud. Sdružení! Ano, tak nepochybně a bezpodmínečně! Sursum!**

Katolické studentstvo německé. Nemá-li naše hnutí ustrnouti ve svém vývoji na mrtvém bodě, třeba je mu světového rozhledu, prostého vši jednostrannosti a úzkoprse malichernosti. Z toho důvodu je užitečno všimnouti si i organizací katolického studentstva německého — dnes velmi vyspělých a rozvětvených. Svými kořeny sahá katol. hnutí něm. studentů až do dob napoleonských válek, kdy myšlenka osvobození vlasti semkla německé vysokoškolské studenty v pověstné »Burschenschaften«. Poznenáhle zanedbávání momentu křesťanského v těchto vedlo k zakládání korporací a kroužků, které hlavně zdůrazňovaly náboženství. Byli to nejdříve protestantští studující theologie, kteří asi od r. 1830 zavedli v Erlangách tento nový druh stud. organizace. Jako první katol. korporace byla r. 1844 založena »Bavaria« v Bonnu, aby oživením zájmů katolických čelila rostoucímu indiferentismu. Pochopitelně je i dnes více vysokoškolských sdružení německých, než organizací středoškolských. Podáváme jejich výčet; načež si všimneme stručně jejich působení a cílů. Jsou zde především korporace, užívající barevných odznaků, sdružené ve svazu »**Cartellverband der deutschen katholischen Studentenverbindungen**« (C. V.), který má 8000 činných členů a 4000 seniorů a 85 spolků v Německu, Rakousku, Československu a Švýcarsku a oficiální orgán »Akademia«. Barevných odznaků neužívá »**Verband kath. Studentenvereine Deutschlands**« (K. V.), sdružující 57 spolků a vydávající časopis »Akademische Monatsblätter«; dále »Verband der wissenschaftlichen kathol. Studentenvereine« »**Unitas**« se 26 spolky, 4 kroužky a časopisem »Unitas« a »Verband der kath. Studentenvereine zur Pflege der Wissenschaft« (W. F.) se 14 spolky. Proti obvyklému »kneipování« vystupuje »**Neuland**« se 3 spolky a »**Freie Vereinigungen**« kath. Studieren-

der« (F. V.) s 10 spolky. Zcela na zásadě přísné abstinence jsou založena sdružení »Hochland«, která existují doposud v 8 městech universitních. Velkého rozvoje a rozmachu se dopracovala organizace středoškolská. V »Quickbornu«, jenž vydává stejnojmenný časopis, je sdruženo ve více než 170 skupinách přes 7000 žáků středních škol. Druhou, ještě mohutnější organizací středoškolskou je »Neudeutschland« se svým věstníkem »Der Aufstieg« (Vzestup); do 1. července 1920 měla 165 místních skupin s 15.000 členy. (Viz »Jitro« I. r. str. 143.)

Co pak se týče akademických sdružení, možno je výstižně shrnout v hesla: **náboženství, věda, přátelství a vlastenectví**. Dle rázu jednotlivých svazů má i péče o tyto ideální statky různou formu. »Barevní« zachovávají všechny tradiční zvyklosti »Burschenschaftů«, nezapomínajíce však při tom sebevýchovy a společného nábož. uplatnění. »Nebarevní« kladou hlavní důraz na upevnění základů víry a vypěstění vůle v pevný charakter. Mocným prostředkem k tomu je jim společné sv. přijímání. Pamětlivi požadavků dnešní doby pojali v program své spolkové činnosti i řešení otázek sociálních a stavovských, problémů světového názoru i všeobecného vzdělání.

Podobně jako svazy akademické, je i »Quickborn« a »Neudeutschland« zbudován na pozitivně katolickém základu. Členové jejich plní svědomitě své povinnosti náboženské i stavovské, zřikají se radostně všech opojných nápojů a jsou prudkými odpůrci pijáckých zvyklostí, tuží ducha i tělo. Sdružují se přátelsky, aby studovali sociální otázku a prakticky pro ni budili porozumění exkursemi a prohlídkami různých podniků a spol. institucí, zájmem pro hospodářský a morální stav jiných povolání a stykem s příslušníky všech společenských tříd v národě; pěstují s láskou lidovou píseň, hudbu a lidové umění. Jako volné hnutí mládeže chce si zvláště »Quickborn« zachovat úplnou svobodu a proto reklamují pro sebe **sebekázeň, samosprávu, samostatnost a vlastní odpovědnost**. Ctí sice autoritu rodičů a školy, ale mezi sebou chtějí býti nenuceni a volni. Chtějí se co nejvíce sblížit s přírodou a proto na svých výletech pěstují hodně skauting. Ba, aby si mohli vytvořit zcela svůj vlastní svět, získali koupí hrad Rothenfels nad Mohanem. Na svých prázdninových cestách ve stanovenou dobu obrátí všichni směr svých kroků se všech stran vlasti ke středisku »Quickbornu«, hradu Rothenfelsu, kde konají své sjezdy, vzájemně se seznamují a společně roklují o svých záležitostech, aby na těle i na duchu osvěžení zase se navrátili do svých domovů.

Jak je viděti, je v organizaci německých katol. studentů mnoho zajímavého a poučného; mnoho, co by i u nás mohlo býti zavedeno a co pro naše hnutí je ještě ideálem.

A. Škultéty.

Ročenka československých bohoslovců. Za redakce Karla Jeřábka vyšlo nákladem »Růže Sušilovy« v Brně. Cena 9.50 Kč pro studenty, 13 Kč pro nestudenty. — Ohlášená Ročenka našich bohoslovců vyšla o Velikonocích. Pro nepříznivé poměry tiskové nemohou dosud vydávati svůj časopis »Museum«, za nějž Ročenka má býti náhradou. A je skutečně náhradou cennou. První část přináší velmi cenné a svěží práce, věnované problémům různých theologických disciplín i otázkám praktického kněžského života a působení. Druhá část, nadepsaná »Z našeho ruchu« poučuje nás o živém silném organizačním ruchu jednot bohosloveckých, třebaš početně slabých. Z celé publikace vyzařuje nadšený zápal pro posvátnou bohovědu a pro kněžské povolání vůbec, vřelá oddanost a láska k církvi římsko-katolické a upřímná snaha a pevná vůle pracovati pro obrod a šťastnou budoucnost národa v těsném spojení s námi, katolickými studenty laickými, sdruženými v »Ústředí«. Velmi dlužno vítati četné příspěvky bohoslovců slovenských. Zdá se, že v našich bratřích bohoslovcích vyrůstá nový, popřevratový a poválečný typ českého římsko-katolického kněze, bez výhrad a nezištně se obětujícího cele církvi i národu, kněze, po jakém všichni toužíme, jenž bude nám a všem, kdož pracují k příchodu království Božího k nám, vůdcem a andělem strážným. Naším studentům lze co nejvřeleji doporučiti, aby se četbou vydané ročenky seznámili co nejblíže s těmito ideálními snahami.

—vič.

Rabanus Maurus: Život sv. Marie Magdaleny. Protějškem ke knize sv. Bonaventury (v. č. 7. Jitra uvedené) jest dílo blahoslaveného Rabana Maura. Je to dílo epicky lyrické. Dílo plné půvabu, plné krásy. Je to kniha nejen pokání »nejsladší milovnice Kristovy« nad životem hříchu, ale i lásky Mistra a radosti. Jeho nad hříšnici pokání činící. Úchvatnost děje zvyšuje v češtině mistrný překlad A. Stříže a kresby J. Konůpka. Toto dílo něhy je tak zcela jiné než všechna díla přítomnosti. Lze je plně doporučiti zvláště našim dívkám. Krása jeho přenese je na chvíli z dneška. Přenese je tam, kam všechny naše touhy spějí, kde smyje se každá vina, k Pánu. Doporučuji našim studentkám, aby si knihu tuto objednaly u »Družstva přátel studia« (Praha II, Spálená 15) za sníženou cenu 17 Kč s portem. — M. Svobodová.

P. Ad. Jašek: Výklad idey Cyrilo-Methodějské. Vydáno nakladatelstvím M. Melichárka na Vele-

hradě. Cena 2 Kč. — Výbornou pomůckou pro naše S.C.O. jest »Výklad idey Cyrilo-Methodějské«. Ve spisku tomto ličí vynikající pracovník unionistický P. Ad. Jašek pokřesťanění národů slovanských a rozebírá dějiny rozkolu mezi církví pravoslavnou a církví římsko-katolickou. Zvláštní pozornost věnuje náboženskému stavu církve ruské. Osvětluje dogmatické rozdíly obou církví a

poukazuje na jejich nepatrnost. Z celého díla vane láska k sv. věrozvěstům slovanským a touha, aby odštěpená církev východní se spojila opět se stolicem Petrovým. Dílo jest v dnešní době velmi pozoruhodné pro každého, kdo se chce seznámiti se snahami unionistickými, jimž nadchází velká budoucnost a v ní i tolik toužené jejich realizování.
Milan B.

J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU: 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

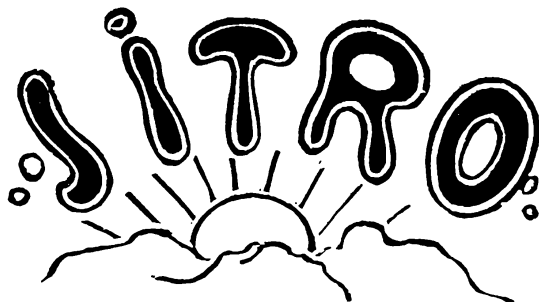
Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Na rukopisy nepodepsané plným jménem, nečitelné, psané tužkou nebo po obou stranách nebereme zřetele. — Příští číslo vyjde v květnu. Redakční uzávěrka bude již 10. května.

Odpovědi na došlé příspěvky: Bole mír Hlavnický: Za zaslanou povídku, kterou v květnu uveřejníme, dík! Bližší dopisem — Janko Bohuslav: Vaše básně dostaly se nám náhodou až po uzávěrce čís. 7. Dnes uveřejňujeme alespoň jednu z nich. Pokračujte jen a pošlete zase! — František Gabriel: Ze zaslaných básní je výběr pro „Jitro“ nesnadný. Snad po druhé! — Miloš Betlémský: „Na rov dělníka“ je dobré až na čtvrtou sloku, kterou byste mohl změnit — B. Staněk: Nehodí se — Janoš Světlý: Zaslanými příspěvky jsme příjemně překvapeni. Pokračujte s chutí a láskou — T-r-n. Forma, kterou vyjadřujete své myšlenky, je rozhodně zajímavá — ale i dosti nesrozumitelná pro čtenářskou obec „Jitra“, která by snad neměla dosti pochopení pro nový nějaký -ismus, který pěstujete nebo snad chcete zakládat (?). Snad také není jediná? — Bohumila F., Miloslav: Pro nedostatek místa příště. — Mil. Černý: Kdybychom do konce roku pro nedostatek místa „Pohádku o pravých perlách“ vytisknouti nemohli, určitě Vám ji vrátíme. — Ježto bohužel i v redakci je velký nedostatek papíru i času, prosíme i Vás, abyste své příspěvky psal jen po jedné straně.

Redakci docházejí tyto časopisy (výměnou): Život. (Myšlenky o socialismu, umění, náboženství a politice. Roč. III.) — Zora - Luč. (Glasilo jugosl. kat. družice Lige.) God XXIII. — Vrelo. (List katoličskog srednjoškolskog đastva. Manuskript. God. I. Zagreb.) — Vatra. (Časopis slovenského študentstva. Roč. III.) — Dorost. (Věstník české mládeže. Roč. III.) — Orel. (Ústřední list československého Orelstva. Roč. VI.) — Květy mláde. (Listy orelské mládeže. Roč. III.) — Studentské Listy. (Kolej sv. Prokopa v Lisle, III. U.S.A.) — Jaro (Příloha „Našeho Slezska“) — Mladý Máj. (Redakci K. D. Lutinova v Prostějově. Roč. I.) — Apoštolát sv. Cyrila a Methoděje. (Roč. XII.) — Ve službách královny. (Věstník mar. družin českosl. Roč. XIV.) — Serafinský prapor. (Věstník českosl. terciářů. Roč. I.) — Sursum. (Věstník klubu duchovenstva čsl. str. lid. Roč. I.) — Žena. (List Svazu katol. žen. spolků českosl. Roč. III.-XII.) — Obzor. (Rodinný, obrázkový měsíčník. Roč. III.) — Posol B. Srdca Ježišova. (R. XXV. Trnava) — Sbíрка přednášek pro katol. spolky a organizace. (Vydává Rada čsl. katolíků v Praze. Roč. II.) — Roomsche Studentenblad. (Amsterdam.) — L' Universitaire catholique. (Bruxelles.) — La Fionda (List kat. stud. ital.) — The Catholic Citizen. (Organ of the Catholic Womens Suffrage Society. London.) — Časopisecká korespondence Státního úřadu statistického. — Naše Kniha. (Ročník II.) — Mladé Slovensko. (Revue slovenskej mládeže. Roč. III.) — Pro nedostatek místa nemůžeme se prozatím šířiti více o obsahu zde uvedených časopisů, ač rádi bychom tak učinili.

Hovorna. J. M. P. v L.: Tázete se, jak k tomu přijde katolický student, aby ve školních čítankách byl obtěžován a otravován podobnými fráзовitými a urážlivými, nevěcnými články, jako je na př. článek Dr. Herbena „Bílá hora“ ve Vykoukalově a Holečkové „Čítance pro 4. třídu škol středních.“ — Je jisto, že musí býti zjednána náprava. Zatím však nezbyvá nic jiného, než býti — jako při četbě vůbec — velmi kritickým a opatrným a čerpati své vědomosti z čistších pramenů a věcnějších. Snad se vám podaří pořídit si pro vaši knihovnu dílo J. Pekaře „Bílá Hora“, které právě vyšlo (cena 22 Kč), kde z díla nestranného, jehož autor dle vlastního doznání není věřícím katolíkem, dovíte se pravdy. Možná, že se ještě k věci vrátíme delším článkem. Bratrský pozdrav! — P. r.: Dotazy z řad čtenářstva rádi, pokud místo stačí, na tomto místě zodpovíme.

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v květnu 1921.

Před rozhodnutím.

»Maličtí žádali chleba a nebyl, kdo by ho lámal jim.«
Jerem. Pláč. IV. 4.

Tak volá prorok Jeremiáš ve svých lamentacích k hynoucímu svému národu. Bolest jeho vybíjí se v podoběnskví veliké tragiky. Nepraví, že by snad nebylo chleba k nasycení, ale volá: Maličtí žádali chleba, chleba slova a lásky, chleba milosti a smilování — ale nebylo těch, kdo by lámali dávali; a děti zhynuly hladem.

Kristus zastavuje se nad krajinou zlatově zářící zralými klasy, a vida zástupy, měl lítost nad nimi, že byli souženi, obrací se k učedníkům svým a se steskem smutku ve svém hlase dí: »Žeň zajisté mnohá jest, ale dělníků málo. Protož proste Pána žní, ať pošle dělníky na žeň svou.« (Mat. IX, 37.) Nepraví, že by nebylo klasů k žnám, ale teskní, že není těch, kdo by žali.

Jeremiáš volá: Chleba hojnost — ale není rozdavačů.

Kristus-Bůh volá: Žeň bohatá — ale není ženců.

To slovo prorokovo, to volání Kristovo platí tobě dnes, studentská mládeži katolická, dnes v hodině polední nové síly národní, dnes v hodině žní na polích české země, dnes v hodině srpnového zrání na slovanských nivách, které zoral sv. Cyril a Method.

Žeň zajisté mnohá jest, klasy zralých duší svítí nadějí a touhou před duchovními žněmi, ale není dělníků, není kněží.

Chléb těla Kristova čeká ve zlatých ciborích, aby sytil hladové své české děti, ale záhy snad nebude, kdo by českým dětem chléb ten přesvatý lámal a dával, neboť nebude kněží.

V českém jednom semináři, ve kterém před válkou bylo až 120 bohoslovců, je dnes ve všech 4 ročnících pouhých 12 českých seminaristů. To znamená, že pro dotyčnou diecesi v dohledných čtyřech letech nebude nových kněží. Země bez kněží — pole bez oráčů. Renaisanční hnutí katolické v Čechách bez nových, v Ohni Ducha Svatého obrozených kněží bylo by pouhou frásí, klasem bez zrna.

Kdo bude lámat chléb Božího Slova?

Kdo bude Tělo Páně proměňovat a nám podávat?

Kdo bude z hříchů rozhřešovat?

Kdo bude silít umírající na cestu do věčna?

Čím bude soleno, když sůl se kazí?

Čím bude kořeno, když soli vůbec není?

Jakým budeme světlem svítit v temnotách, když Kristovo světlo nám zhasíná ve svatém kněžství?

Studenti katoličtí, zodpovězte tyto otázky sami sobě, a zamyslete se! Uslyšíte-li v sobě onen tichý, ale tak tajemně silný hlas Boží, který jménem volává, jako volal jinocha Samuele v předsíni chrámu ke svatě službě své — neodporujte mu. Milost se k vám sklání v tomto hlase volání, a ta jednou přeslechnuta, nevrací se. Odpovězte rychle: »Tu jsme!«

Ptal se sv. Petr Pána: »Hle, my jsme opustili všechno a šli jsme za tebou, což tedy nám, za to bude?« (Mat. XIX, 27.) Co tobě za to bude, český studente katolický, roz-

hodneš-li se státi se římsko-katolickým knězem?

Budeš opuštěn a chud. Budeš strádat. Snad jen na almužnu budeš odkázán těch několik, kdo tě budou milovat. Budeš muset být žebrákem a bláznem pro Krista. A při tom budeš pracovat, pracovat a pracovat do únavy, do vysílení. Noc se promění ti v den a spánek nebude tvým právem. A za to?

Tvůj vlastní rodný bratr Čech po tobě plivne, zrádcem vlasti tě nazve; a co horšího: tak mnohý a mnohý, který zapomněl na svůj slib a zákon, který jej váže, který nese světla čistého idealismu tvého, poněvadž příliš ozařuje jeho vlastní tmu — tě nazve pokrytcem! A to-li všechno sneseš, a vytrváš a neustoupíš a nepovolíš — blahoslavený — neboť řekl Pán: »Blahoslavení jste, když vám zlořečítí a protivenství činí a všechno zlé o vás lhouce mluviti budou, pro mne, radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích; tak zajiště protivenství činili i prorokům, kteříž před vámi byli. — Vy jste sůl země, vy jste světlo světa.«

A hledaje Pán v množství lidu svého dělníka pro vinici svoji, žence na žně svého království, rozdavače chleba svých svatých tajemství, volá: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi Kříž svůj a následuj mne.« **Kdo chce . . .** Kristus nenutí, nikoho nepřemlouvá. A jako Kristus, tak i Církev. Nutila kdy Církev někoho, aby se stal knězem? Nikdy ne. Rozhodnutí ke kněžství je dobrovolné. Ovšem, kdo chce římsko-kato-

lickým knězem být, musí dobrovolně chtít i to, co s tímto kněžstvím souvisí. Tedy i celibát. A aby nebylo výmluvy, stůžtež již zde slova biskupova, která staletí po staletí slavnostně pronáší v nejvážnější chvíli, kdy čekatel kněžství naposled se rozhoduje, prve než naň vloženo bude jeho Páně:

»Nejmilejší, kteří na podjáhny posvěcení býti máte, **znovu a znovu** pečlivě rozvažte, jaké **břímě** dnes **dobrovolně** žádáte. Dosud totiž **svobodní** jste a volno vám svobodně k životu světskému se vrátiti. Pakli však tento stav na se přijmete, již nebude dovoleno od předsevzetí upustiti, ale Bohu, jemuž sloužiti znamená kralovati, ustavičně sloužiti budete; **a čistotu s jeho pomocí zachovávatí musíte**: a ve službě církve vždycky nevolníky býti. Protož, dlekuď čas jest — rozvažte a **líbí-li** se vám ve svatém předsevzetí setrvati, ve jménu Páně sem přistupte.«

Bratři studenti! Žeň velká, dělníků málo. Proste Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou. Bolest nad národem nutí nás vyžvat vás, byste přemýšleli o povolání kněžském. Ale znovu a znovu voláme: Rozmyslete! Nadšení svých srdcí změřte vlastní možností, odvažte váhou strohé skutečnosti. Štola katolického kněžství se kupuje za těžkou cenu sebe sama, vlastního já ve vůli i krvi. Voláme k vám jménem Cyrilo-Metodějského a svatováclavského národa, ale nelákáme. Jen oběť vykupuje. Milujete-li opravdu svůj národ — oběťujte se v kněžství!

Kdo **chce**, zapři sebe sám a pojď

AL. KELTNEROVÁ

Ve starém zámku.

Uprostřed sadu, jak jsi trůnil dříve,
uprostřed květů, vprostřed fontán šumu,
zas jako dřív, pln divných rozmarů,
pln panské pýchy — minulosti snivé,
vzpomínek roj a tichou hostíš dumu
v mém srdci, plném rudých požárů.

Tvůj princ je v dáli . . . marná touha tvoje,
je marný vzdech tvůj, jímž tu plníš sady,
jež v písni ptáčeků tiskneš ukrutně .
Cí jsou to stíny, kterých dlouhé roje
v alejích, v chodbách, na terase, všady
vždy s chmurným čelem kráčí přesmutně?

Jichž bojí se a leká moje duše . .
jakým to smutkem žaluji vod pěny,
fontány tiché, mechem protkány?
Tam vánek used v přepodivné tuše,
amorků šipy spadly přelomeny
a květy růží zvadly servány

Stín klade se tu stromořadím k zemi,
dlouží se . . . mizí . . . sen se k tobě vkrádá,
ty zámku starý, plný panských pých!
Vzpomínka divná letí alejemi,
mé srdce probouzí a žal v ně krutě vkládá,
a ty zde stojíš dumy pln a tich!!!

Idea Cyrillo-Methodějská a slovanské katolické studentstvo.

(Předneseno dne 20. února 1921 na I. schůzi Cyrillo-Methodějské Ligy v Praze.)
(Dokončení.)

V.

Co tomu všemu říká náš ukazovatel na skále Petrově? Co tomu říká Řím? Na tuto otázku radostně se dovolávám dějin, ve kterých od nešťastného okamžiku XI. století papežové římsí nikdy nepustili slovanského východu se zřetele. Tato pozornost se stupňovala od času k času a to tak intenzivně, že poslední papežové Pius IX., Lev XIII. a Pius X. na ni vůbec nezapomínali. Lev XIII. bystrostí osvětleného proroka pronikl budoucnost a každá řádka jeho orientálních encyklik silou ocelového klínu rozráží předsudky se všech stran proti ideji se kupící. On psal encykliky »Grande munus«, encykliku »Praeclara gratulationis«, kde zaručuje nedotknutelnost východního ritu pro všechny časy. V Jerusalemě slaví r. 1893 Eucharistický kongres za účelem přiblížení se k Východu. R. 1881 zakládá orientální akademii v syrském Beurutu.

A nynější svatý Otec Benedikt XV.? Teď vidí jasně se své světové observatoře a ve chvíli, kdy my jsme zoufali nad Ruskem, že zahyne nám jako polabští Slované v invasi germánské — on r. 1917 uprostřed války zakládá v Římě papežskou akademii orientální ke studiu otázky východní, přístupnou nejen latiníkům a Uniatům, ale i pravoslavným. R. 1918 ozývá se z úst mučené církve pravoslavné zoufalý výkřik, který volá k papeži římskému o pomoc — a papež pomáhá. V r. 1919 potvrzuje misionářskou kolej chlapeckou na Velehradě, povyšuje ji na kolej papežskou a v brevě zdůrazňuje výše význam ústavu, (Letos má 70 studentů.) A není náhodou, že 21. května 1920 sv. Otec povoluje na některých místech o svátcích sv. patronů zemských svaté naše dědictví Cyrillo-Methodějské — liturgii v jazyce staroslovanském! Čeho chtěl dosáhnouti Karel IV. ve XIV. století založením kláštera Emauzského — a nedosáhl vinou národa, toho můžeme dosáhnouti my, budeme-li si tohoto dědictví více vážit. Emauzy a Sázava mohou se stát ohnisky celého Slovanstva, zřídly idey Cyrillo-Methodějské.

Dále přicházejí z Říma krátce za sebou dvě nové encykliky, z nichž jedna slaví 1500.

jubileum sv. Jeronyma, a druhá povyšuje sv. Efrema syrského z Edesy na doktora církevního. V této encyklice projevuje sv. Otec radost nad tím, že národové východní po skončené světové válce dosáhli svobody a že u nich záležitosti církevní uvolněny byly z panství laického. Těmto národům klade za vzor oba světce Jeronyma i Efrema: oba byli téměř vrstevníky, oba v Syrii, oba vynikali znalostí Písma: »Dva svíce od Boha ustanovené, aby jeden osvětloval západ, jeden východ.« Ke konci sv. Otec vyslovuje přání, aby po jejich příkladu ke svorné společné práci odštěpení východňané vrátili se zase do církve římské.

Sv. Bernard volá: »Ničeho neschází ke spojení Církví, než trochu více lásky« — nuže, láska zde volá ústy náměstka Petrova a vyzývá — Bůh dá, že ne nadarmo.

VI.

Čím jsme povinni my, slovanští katolíci studenti, této smírně sladěné harmonii velké harfy římsko-katolické církve? Láskou a prací. Půda je připravena. Rusko je v rozkladu materiálním, jako seménko zaseté do země poroby, aby načerpalo nových sil k novému duchovnímu vzrůstu. Kde je dnes oberprokuror Sv. Synodu — kde je celý Sv. Synod? Bolševismus zuří. Režim Lenin—Trocký žádá na svých přívržencích odpad od pravoslavné církve. Na sta zohavených mučedníků z řad věrného pravoslavného kléru čeká, že krev jejich rozkvetne novou krásou svaté Rusi. (Právě před několika dny mihla se novinami zpráva, že arcibiskup mohylevský Ropp v Berlíně se vyjádřil na konferenci pravoslavných biskupů, že možnost spojení s Římem není vyloučena.) Pozorujte! Řím volá — Moskva hledá. Půda je připravena, zbývá jen pracovat v této půdě. Pracovat láskou a pílí. Nadšení bez práce — jalová fráse. V čem však bude spočívat naše práce pro Cyrillo-Methodějskou ideu? Rozdělil jsem plán v 6 bodů:

1. Pěstovati velikou, něžnou a spolu vznešenou úctu k blahoslavené Panně — Matce Boží. A to nejen vroucí zbožností, ale i studiem Mariologie. Úcta k Matce Kristově — Bogorodici vsegda Děvě — je nejbezpečněji-

ším mostem obou církví. Ohniskem této práce mohou být zvláště družiny Mariánské (které se musí ale přesně rozlišovati od SSS.). S touto úctou rovnoběžně musí jít úcta ke sv. Věrozvěstům a všem sv. patronům slovanským.

2. Druhou důležitou prací je učit se důkladně znáti svoji církev římsko-katolickou, a to zvláště po stránce věroučné a liturgické. Chtít pracovat na ideji Cyrilo-Methodějské bez těchto znalostí bylo by asi tak, jako kdyby žáček chtěl číst knihu, neznaje alfabety.

3. Učit se znáti pravoslavný východ se všech hledisk. Dosud jsme se stále obraceli jenom k západu. Dnes, aniž bychom svoji pečlivou pozornost od západní kultury odvrátili, obrátiti se musíme veškerým úsilím k Orientu. »Uč se znát Východ«, praví Possevin, »a budeš ho milovat.« Jen neznalost brání našemu zájmu a naší lásce.

4. Učit se znáti všechno slovanské vůbec, počínaje od nejmenšího slovanského národa až k největšímu. S tím nezbytně souvisí studium slovanských jazyků (a doporučuje se studium staroslovanštiny).

5. Pěstovati v sobě úctu i lásku k východnímu ritu (předpokládaje ovšem nejdřív úctu a lásku k vlastní liturgii), majíce na paměti, že jeho trvání, platnost a zachování zaručeno je Římem.

(Sbírání známek a staniolu je jistě věcí důležitou a velmi užitečnou, ale ne hlavním úkolem S.C.O.)

6. A bod šestý? To vám řeknu slovy velkého ruského filosofa Solovjeva: »Konečný úkol osobní i společenské mravnosti je ten, aby se Kristus — v němž přebývá všechna plnost Božství — obrazil ve všech a ve všem. Na každém z nás jest spolupůsobiti k dosažení tohoto cíle — o b r a z e n í m K r i s t a ve své osobní i společenské působnosti.«

Tak Solovjev. Je jednou z výtek, které nám činí pravoslavný Orient, že nemáme u nás na západě pravé, krásné tváře Kristovy — a když se díváme na náš osobní i společenský život katolický, téměř bychom jim dali za pravdu.

Píše prof. Spáčil S.J. z Orientální akademie v Římě: »Neuvídí-li pravoslavní u našeho lidu a kléru (dodávám i studentstva) příklad pravé svatosti života, nedají se snadno pouhými důvody k obrácení pohnouti.«

Proto budiž summou naší Idey Cyrilo-Methodějské obraziti v sobě a kolem sebe, ve všech a ve všem — **pravý obraz** — svatého, chudého, láskou planoucího Krista — obraziti jej v sobě štětcem Ducha Svatého a barvami Evangelia.

Neboť jenom tak bude slaviti krásné Slovanstvo svoje vzkříšení a jako Lazar ze svého hrobu vstane v Kristu.

Sancta Maria, conjunctrix christianorum
o. p. n.

❖ ❖ ❖

JOŽKA VALOUSEK:

Ozvuky jara.

Konečně tedy
přilétla Vesna.

Však moje temná
kobka tak těsná
duše v ní zmírá!

Tu visí lýra
na zlaté stužce
na stěně holé

Rázem ji strhnu
s hřebíku dole,

v šílené touze
libám ji dlouze

Vyzpívám smutky,
jež táhnou duši,
vypláču žaly,
jež srdce kruší,

rychlostí blesku
zbavím se stesku,
jásavou radost
v chorou hrud' vliji,
s jásotem ptačím
hlasy své sliji.

❖ ❖ ❖

BEPO JANÁČEK:

Iňigo.

(Obrázek z čínských misii.)

(Dokončení.)

Muži se dohodli. Rybář ulomil kus stříbra a dal ho námořníkovi, který slíbil, že chlapce přivede.

A přivedl za neceľou půlhodinku. Iňigo již čekal u šoupu, kde visívalo noční světlo

přístavní. Kousal skývu chleba, který si za sopeky koupil. Obchodník měl dobré srdce, protože ho dal notný kus.

Námořník vzal chlapce beze slova za ruku a vedl ho do tmy hodnou chvíli. »Tak,

zde budeš žít u tohoto muže, rybáře, malý. On ti pomůže najít matku.»

»Ó, rybáři jsou hodní lidé!« zatleskal rukama Iňigo. »Mngu přišel také k Tsi-Lu a ten dal ho jeho matce.«

»A vede se mu velmi dobře«, ušklíbl se Tsi-Lu.

»Odkud znáš Mnga, maličký?«

»Od bílého muže, žil jsem s ním, on mne měl zavést k Tsi-Lu, rybáři, ten měl mi najít matku.«

Rybáři zasvítily oči.

»Děkuji ti, muži, bílý pane! Přeji dobré plavby tvým lodím.«

Námořník se vyvalil a kráčet klátivě k první přístavní krmě.

Iňigo počal mít strach, protože oči žlutého Číňana plály jako uhlíky.

»Psí dítě! Ještě zítra půjdeš hledat matku. Cha — cha — cha . . . Ještě zítra! Bude to sladký den pro velkého Budhu!« zasyčel mezi zuby.

»Ted' spi, ať posilníš se na zítřejší hon . . .«

*

V opuštěných zátokách čínských moří je mnoho, mnoho ryb. Žije tam i spousta zvířat a ryb, kterých my neznáme. Žije tu zvláštní druh pijavek, černých jako tuž. Jsou dlouhé jako malý had, 30—40 cm. Naším evropským žaludkům by bylo nevoľno při patření na stůl vznešeného mandarina, který si pochutnává na těchto ohavách. Je to dobrý obchod, může-li rybář donést na trh koš černých hádků. Tsi-Lu věděl, že by mohl utržiti hodný prut stříbra, jen je-li sousto na udiči . . .

A tak se druhý den ráno rozkývala hladina tmavého zálivu. Slunce právě lilo první ohnivou zář po zčeřených vodách. Vesla tloukla pravidelně do hladiny, po níž se šínila lodice, na ní Tsi-Lu a Iňigo seděl na dlouhém kůle v lodici.

Nebylo sem odnikud vidět.

»Svlékni se!« zavelel Tsi-Lu. »Budeme lovit.«

Chlapec poslechl. Když svlékal poslední kus oděvu, ucítil tvrdou ruku na hrdle, kolem malých ruček se mu ovinul provaz. V ústech ucítil kus šátku tak rychle, že nemohl ani promluvit ani vykřiknout. Zavřel oči a než se probudil z úleku, cítil, jak bije Tsi-Lu palicí do kůlu nad jeho hlavou, na němž visel přivázaný Iňigo, miláček P. Huberta.

Níž a níž se zabořoval kůl do vody — tak

hluboko, až Iňigovi jen hlava vyvstávala nad vodu.

»Křesťanský pse! Požehnej těm, kteří tě vodou uvedli do svých dračích sídel. Duchové tě přivedli mně k dobrému lovu slyšel Iňigo, když zlý muž odjížděl na své bárci . . .

Když došplíchaly poslední údery vesel, byl Iňigo sám

— — — — —
Jaká to byla divná samota . . . Kdo by dovedl všechno popsat, co Iňigo cítil, jak mu bylo! Když vycházel kotouč sluneční nad vodní planinu, zachvěl se hoch zimou, která projela všemi jeho drobnými údy. Zima se stupňovala víc a víc a stoupající slunce pražilo, jak to jen v Číně dovede, do chlapcovy hlavy.

Krev hnala se mu do tváře a bila ve spáncích do tepen jako na kovádlnu. K sešilení . . .

Tak visel chlapec několik hodin a slzy tekly mu po tváři — bolest škubala v každé žilce jeho tváře . . .

Pak ucítil bolestné píchnutí na noze. Škubl sebou, až se kůl zakymácel. Pak lezlo cosi po jeho údech . . . Bylo to chladnější než voda . . . Pijavice, jedna, druhá . . . Un, un . . . zaúpěl němě hoch a omdlel . . .

Necítil již, jak žhavý úpal sluneční až k zuřivému šílenství bije do temene hlavy. Jen chvílemi projela bolestivá jiskra všemi jeho údy, jako elektrický výboj mezi kuličkami konduktoru. V těch chvílích otevíral oči a myslil snad na to, že jeho údy ožirají černí červi? . . . Myslíl na to, že budou na kloubech viseti holé, ožrané kosti? . . . Oh, bylo tu smutno v tom zálivu Žlutého moře, kam oko nevidělo . . . Ale pták, který letěl hodně nízko nad rmutnými vodami, slyšel slabé zaúpění . . .

A hoch, než sklonil ještě naposled hlavu, v šílené bolesti cosi zašeptal . . . Vlasy, jež byly až u jeho úst, snad rozuměly tomu zoufalému jeho toužení, které pohltilo zašeptané:

»Matičko!!!«

A pak už bylo nadobro ticho, jako v kostele před pozdvihováním. Až večer zakašlala vesla Tsi-Luova po špíně Žlutého zálivu.

»Pes — pošel . . .« zasyčel netvorný po-han. Vytrhl kůl . . . Setřel do koše černé pijavice . . . Pak odhodil daleko do vody kůl s hlavou na něm se viklající

»Dobrý lov« — drmolil mezi zuby. »Za celý prut stříbra!«

A pak tu již nebylo nic

V kapli na klekátku ještě večer, když hvězdy svítily, tytéž hvězdy, jež viděly tenkrát Matku Iñigovu ve velkých deštích když prskalo světlo, do něhož zapomněli nalíti oleje, klečel starý »bílý otec«, jenž za ten čas zbělel soužením, protože draly se těžké doby na jeho hlavu . .

Škytal, až sebou trhlo jeho tělo

»Iñigo, Iñigo . .«

A pod klekátkem v horské visce, kdesi daleko na západě, klečela pod křížem stará, stará žena. Ruce se jí třásly, jak je měla křečovitě sepaté . .

»Můj syn Iñigo . . Bože, chraň Iñiga! Syna, jenž odešel daleko, aby Tobě sloužil!«

Co se stalo s malým Mngu? To hvězdy nepověděly, ale třásly se jako člověk, jenž má v očích slzu . . Slyšely prý nad sebou zpěv, který je slyšet málokdy

Iñigo — byl mučedník, řekl jsem jim, když mi to pověděly.

❖ ❖ ❖

T-R-N:

Sursum corda!

Vzhůru, vzhůru zase, bratři,
do nového pojďme boje!
Všichni pro Kristův zas drahý
odkaz do jednoho voje!

Stavte se už v první řady!
Zvítězíme brzy bohdá.
Do boje teď, moji bratři!
Zazpívejte: Sursum corda!

Nikoho se nebojíme,
Nebudem' se nikdy bát —
nedáme své svaté víry,
nesmíme ji nikdy dát!

Mladí, s bujarým my zpěvem
ku předu teď jdem', ó slyš,
na křídlech letíme Orla,
hle, svatý nás vede kříž!

Dále žije víra naše,
víra naše pevný val.
— Lefme zase, ku předu jen
leťme, leťme, dále jen, dál!!

❖ ❖ ❖

DR. JOS. KLUG:

Z němčiny volně přeložil PROF. JAN BOHÁČ

Matka milosrdenství.

Počet titulů, kterými zahrnujeme Matku Boží, jest veliký.

Každý z nich zdá se býti drahokamem zasazeným v diadém, zdobícím skráně Královny nebes i země. Každý září zvláštním jasnem.

»Panna Maria«, název ten podobá se čistému jasu třpytivého démantu. »Matka bolesti« podobá se krvavému rubínu. »Královna nebes« hraje leskem safíru a vzácných perel.

Jeden z nich však zdá se mně nejmilejší. Zní: Matka milosrdenství.

K tomuto názvu Matky Boží poutají mysl mou dva příběhy, které zde předkládám.

V prvních létech dvacátého století zastřelil se v Neapoli kníže Pignatelli právě v předvečer své svatby.

Našli ho ležícího u psacího stolu, na němž ležela otevřená kniha filosofa Nietzscheho, toho Nietzscheho, který nazval milo-

srdenství rozmnožovatelem lidské bíd.

Snad právě před smrtí nešťastný kníže četl v knize a z ní čerpal poslední důvody k hrozné smrti.

Kdož to ví! Nikdo také neví, jaké byly asi poslední jeho myšlenky, se kterými duše jeho opouštěla pozemský svět, aby předstoupila před věčného Soudce.

Ale přece musily to býti myšlenky hrozné. Kníže Pignatelli musil se krátce před svou smrtí zabývat i myšlenkami náboženskými. Vždyť nádherný obraz Madonny, visící nad psacím stolem, byl obrácen obličejem ke stěně.

Jistě, že sám nešťastník tak učinil. A co ho k tomu pohnulo? Také na tuto otázku nemáme odpovědi. Závoj smrti všecko zastřel tajemnou rouškou. Ale byl to hrozný okamžik, když starý sluha, který před tímto památným obrazem s mladým knížetem

se často modlival, dodal si odvahy a obraz Madonny na stěně obrátil. Laskavé, dobrotivé oči Matky Boží pohlížely dolů na sebevraha.

Bezvládně odpočíval nešťastník na perském koberci, potřísněném teplou krví. Stal se obětí bezútěšné, pesimistické filosofie šílenice Nietzscheho.

Neměl však odvahy čin provést, pokud naň se stěny se dívaly milosrdné oči Matky Boží. Proto zbavil se jejich mocného pohledu. A pak teprve, když jich neviděl, když ze srdce svého vyrval poslední vzpomínku na Matku Boží, namířil proti sobě revolver.

Ne, není možno, aby bídně zahynul, kdo s důvěrou pohlíží k Matce Boží a v srdci svém chová jedinou myšlenku na Ni.

Kdo však bídně skončil svůj život, ten již přestal na Matku Boží mysliti a v její pomoc a přímluvu doufati. Ten musil nejprve Její obraz ze srdce svého vyrvat, aby se mohl odvážiti tak hrozného činu. — — —

Druhý příběh.

Svatý František Regis jednou se děl ve vězení u zločince k smrti odsouzeného. Všecky domluvy světcovy byly marné. Zatvrzelec nechtěl ani v posledním okamžiku otevřít své ubohé srdce milosti Boží.

Mlčky seděli oba mužové vedle sebe: světec a hříšník.

Náhle světec vyňal z modlitební knížky obrázek Panny Marie a držel jej odsouzenci před očima.

»Víš, kdo to je?« otázal se ho.

»Ano«, nevraživě odvětil zločinec.

»Ona za tebe prosí, ona jest Matkou milosrdenství.«

»Prosí za mne? Vždyť mne nezná. Vždyť ani neví, jaký jsem zločinec a vyvrhel!«

»Mýlíš se, ona tě dobře zná a prosí za tebe, ač jsi tak bídný.«

Těžký vzdech vydral se z prsou ubohého hříšníka.

»Muži Boží«, vzkřikl, »dej mi jistotu, že jest pravda, co mluvíš?«

»Mé čestné slovo!«

»Nuže pojď! Chci se vyzpovídati. Chci pokání činiti a pak ochotně hlavu svou skloniti pod meč katův.«

A přemožen milostí Boží sepjal ruce a modlil se k Té, která ho v poslední chvíli zachránila: »Svatá Maria, Matko Boží, pros za mne hříšného nyní i v hodinu smrti mé! Matko slitování, milosrdenství! Vždyť Tvůj umírající Syn na kříži i za mne umíral a Tebe i mně bídnému za matku odkázal. — Svatá Maria, Matko Boží, pros za mne hříšného nyní i v hodinu smrti mé. Amen!«

❖ ❖ ❖

MIROSLAV:

To srdce lidské

(Lilí)

Dech večerní dolehl na krajinu.
Kol ticho, kamkoli tvůj zrak se dívá,
jen v dálí ještě zvon tak sladce
svou kolébavku dumně zpívá.

Již zmlkla ptačí píseň,
již na pastvu jdou hvězdy smavé,
jen potůček dál neúnavně
své vlínky žene šepotavé.

To srdce lidské také
sí v chvatu nikdy klidu nedá,
až teprv Bůh je navždy
svou písní ukolébá.

❖ ❖ ❖

O. NUSKA

Bulharsko.

(Dokončení.)

V úseku patřícím Bulharsku je v Dunaji na 80 ostrovů. Hloubka řeky kolísá mezi 3—30 m. a mění se neustálým pohybem písku. Přítoky dunajské tekou v rovině velice klikatě a zvolna, kraj často zatápějící. Proto přirozeně jsou roztroušeny osady na úbočích a stráních spíš než při

řekách. Nejdůležitější přítoky jsou: řeky Timok, Lom, Isker, Jantra.

Pohoří balkánské: Jméno je původu tureckého a značí též: pohoří. V době klasické slul Balkán: Haemos. Hlavní pás je dlouhý 600 km v šířce 25—50 km s nejvyšší horou Junrukčalem 2375 m.

Je to mohutné, svérázné pohoří, bez vrcholů ostře vybihajících. Kromě východní části jest dosti schůdné. Dělívá se na tři části.

Západní od řeky Timoku až k Iskeru s několika rovnoběžnými pásy horskými. Střední, sahající až asi k 20° v. délky. Celé to území pne se nad 1300 m. a vrcholů přes 2000 m. jest zde dosti.

Přechody jsou též ve výši 1500 m, o něco nižší tedy než hřeben. Jižní svah této části jest příkrý a pustý, severní strana jest mnohem povlnnějšího sklonu a značně zalesněná. V této střední složce ční i Jumrukčal.

Od 20° v. d. klesá horstvo pod 1000 m pod jménem Východní nebo Nízký Balkán. Ačkoli jest kraj místy jen 500 m vysoký, jest přece nejméně schůdný z celého pohoří. Ostatně Balkán byl velmi dlouho neschůdný, ač je prorván více než 30 průsmyky. Známy jest průsmyk Šipka z války rusko-turecké r. 1878. Dnes upravovány jsou tu silnice a rozšiřovány, a podél kamenitého Iskeru běží i železnice přes Balkán.

Úbočí pohoří jsou porostlá krásnými lesy, jehličnatými, listnatými, bujnými pastvinami. Řeky svou hojností vod proměňují kraje a údolí v žírná pole, s četným obyvatelstvem. Daří se tu obilí všeho druhu. K nejurodnějším patří údolí Tundži s úrodou kukuřice, vína i tabáku.

Na jih od Balkánu roztroušena jest ještě řada pásem a hřbetů střední výšky kol 350 m, jimiž se protínají četné řeky, vytvářející uzavřené, 100—200 km² rozlehlé kotliny, v nichž se rodí víno, zrají ořechy a kvetou nádherné růže. Kazarólycké růže jsou světoznámé. Podnebí je tu ovšem vnitrozemské.

Na jih od těchto míst rozložena je rovina řeky Marice, přecházející i na její pravý břeh. To je kraj velice úrodný, pravá zásobárna země; bohatý zdroj vývozní. Obilí, kukuřice, víno, výtečné ovoce, zvláště ořechy jsou výtvoři této úrodné půdy. Střední výška jest asi 150 m a podnebí velmi příjemné. Dělívá se ve dvě části: plovdivskou a starazagorskou. Na východě přechází v pohoří Strandžské (jižně od zátoky burgaské) a na jihovýchodě u Drinopole ve vysočinu Thráckou, méně již úrodnou.

Z řek do Marice plynoucích jsou tři největší: Tundža, Sazlyd, Topolnica.

Západní část plovdivské nížiny znenáhla stoupá, u Sofie dosahuje střední výše 950 m a táhne se odtud jižně k pohoří Rila a na západ k srbským hranicím, kde dosahuje výše až 2000 m.

Složena jest z několika pásů horských, mezi nimiž jsou roviny s podnebí velmi drsným a málo úrodné. Tvoří přechod k pohoří Rhodope.

To by byl asi stručný pohled na středobulharskou kotlinu, pro kulturu země tak významnou. V ní jsou hustě rozseta největší města, tudy běží největší železnice, spojující zemi se západem i východem.

Posledním útvarem konečně jest pohoří Rhodope, vyplňující celý jih Bulharska od Marice na jih a táhnoucí se od západu k jihovýchodu.

Je to hřbet přes 400 km dlouhý a 150 km široký. Složen jest z několika horských masivů různě se táhnoucích, z nichž na severozápadě největší je Rila, směru poledňového a na ně kolmo se připínající Perin Dag, rázu alpského s krásnými údolími. Tu ční i největší hora Bulharska Mussala (= místo smíru), 2923 m vysoká a mnoho jiných hor přes 2700 m. Rila tvoří hydrografickou hranici mezi severozápadem a jihovýchodem. Řeky odtud vytékající tvoří krásné vodopády, mohutným dojmem působící. V celém pohoří jest veliké množství drobných jezírek původu ledovcového a hojně sněžných jam. Jezírka bývají stupňovitě za sebou (t. zv. karová jezírka jako u nás na Šumavě, původu ledového), nepatrné velikosti a zřídka hloubky větší 10 m.

Podobného rázu alpského je i pohoří Perin, táhnoucí se mezi řekami Strumou a Mestou, s nejvyšší horou Jel Tepe 2681 m. Řeka Mesta dělí Perin od vlastního Rhodope mezi Mestou a Maricí. Hlavní hřbet je sledován řadou postranních pásů, značně nižších. Západní část je rillského rázu a vrcholů přes 2500 m je tu vždy dost. Svahy na západě a ve středu jsou hojně porostlé lesy obojího druhu, v nichž se pálí uhlí. Východní část je travnatá, popásá se tu mnoho stád ovcí i koz. Tudy protéká druhý největší přítok Marice Arda. Pohoří je velice neschůdné a tvořilo vždy překážku obchodnímu spojení mezi mořem Egejským a bulharskou nížinou. Cesty šly vždy údolím Marice, Mesty a Strumy. O jižních výběžcích Rhodope a celém egejském pobřeží se zmíníme až při popisu Řecka.

Bulharsko vybudovalo poslední dobou cesty dopravní přes Rhodope k pobřeží, i železnici projektovalo k lagoskému přístavu. Protože znalo tento nesnadný přístup a komunikaci, usilovalo o to, aby se mu dostalo výhodnějšího přístavu buď kavalského nebo soluňského. Nedosáhlo toho, ba ztratilo i kraj, v němž rodily se mu spousty tabáku, bavlny a vína, i přístup k moři.

Zbývá ještě se zmíniti o pobřeží Černého moře. Toto jest poměrně dosti slabě zalidněno. V jižní části jeho za drobnými zátokami prostírají se bažiny, které ztěžují spojení s vnitrozemím. Hory sestupují dolů až k močálům. Jediná dobrá cesta jde od zátoky burgaské na Slivno hlubokým

údolím. V severní části pobřeží mnohem bažinatější jest jedinou komunikační cestou se západem údolí řeky Provadije. Při jejím ústí leží moderně vybudovaný přístav Varna. Odtud na sever jest již pobřeží příkré.

V předešlém čísle dostalo se do článku několik nemilých chyb. 5. ř. zdola místo Negolin -- Negotin. 1. ř. zdola místo kol Cařihradu -- kol Cařibrodu. 18. ř. shora II. místo Sagos -- Lagos. 24. ř. shora místo tureckých -- tureckého.

ALFONS MARIA:

Matce k jmeninám.

Za všechny starosti, za všecken žal,
za tvoji lásky plam, jenž pro mne plál,
za každý úsměv a za každý vzlyk,
zde, matičko drahá, vřelý můj dík!

Za trosky nadějí, zmařený cíl,
za celou spoušť bolestných chvil,
za každé zklamání, stísněnou hrud',
dnes tobě, matičko, dík můj zde buď!

Za vrásky na čele, za šedý vlas,
za každou modlitbu, za víry hlas,
za dětství nevinné, za šťastný věk,
zde tobě, matičko, vzdávám svůj vděk.

Za každý polibek, za lásky dech,
za každou modlitbu, za prosby vzdech,
za každý křížec, za úsměv svůj,
přijmi dnes, matičko, vřelý dík můj!

Věčné to nebe a božský ten ráj,
Boží ten úsměv a lásky ten taj,
tam by ti vykvetl nebeský květ,
údělem by ti byl nadvězdny svět.

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Katolickému studentstvu československému i katolické inteligenci!

Slibný a nadějný rozvoj našeho studentského hnutí před válkou i po válce je v mnohém ohledu ovocem našich zdařilých prázdninových sjezdů, kde se navzájem vždy poznáváme, těšíme a povzbuzujeme k nové práci a k novému boji za plné vítězství svých velkých ideálů. Od význam-

ného loňského sjezdu brněnského, jenž vzbudil živou pozornost vši české veřejnosti, učinili jsme opět krok ku předu, takže Ústředí katolického studentstva československého svolává vás, katolické studenty a studentky,

ve dnech 9.—13. července 1921

K II. ŘÍŠSKÉMU SJEZDU katolického studentstva československého

a to po první od té doby, co se sdružujeme a vystupujeme jako celek na veřejnost, do přirozené-

ho střediska našeho národního a státního života, hlavního města republiky,

DO PRAHY.

Zde na půdě dvojnásob památné a drahé, posvěcené tradicemi národními i náboženskými, podáváme nový, významný a mohutný důkaz toho, že jest zde katolická mládež studující, nová katolická generace československého národa, jež s nadšeným zápalem připravuje se pro budoucí své velké povolání a poslání v národě.

A mládež tato u hrobu svatého knížete Václava a ostatních patronů českých, u hrobů českých králů, ve stínu svatovítských věží složí ve-

řejné vyznání víry i vyznání opravdové a včelě lásky k vlasti a k národu.

Přítomnost pozvaných zástupců studentstva zahraničního ukáže jasně, že naše hnutí ve svém programu i formách je organickou součástí katolického hnutí obrodného, jež zachvacuje celý svět a především studentstvo všech národů příští inteligenci; dosvědčí jednotu všech, kteří za stejnou velikou myšlenku bojují ve všech národech.

Manifestační schůze slovanského studentstva,

ustavující valná hromada a unionistická výstava

***Cyrilomethodějské Ligy Studentské.**

dotdává sjezdu všeslovanského rázu a významu a bude projevem pevné vůle naší, spolupracovati s veškerým věřícím slovanským studentstvem na utužení všeslovanské vzájemnosti a jednoty ve smyslu veliké ideje cyrilomethodějské, v jejížto pochopení spočívá smysl budoucnosti a dějinného významu všeho Slovanstva.

Zároveň s katolickým studentstvem našeho národa, proniknutým těmito velikými myšlenkami, sejdou se letos v Praze i ti, kteří z inteligence jsou jejich nositeli a hlasateli, kteří namnoze vyšli z našeho studentského hnutí, po případě k němu kladli základy. Proto u příležitosti našeho II. říšského sjezdu studentského je svolán i

sjezd katolické inteligence,

jehož nejdůležitějším úkolem je soustředění organisace a sjednocení veškeré dosavadní, dosud

tříštěné, kulturní její práce.

Program sjezdu:

V sobotu dne 9. července 1921.

V 11 hod. dopol. slavnostní otevření unionistické výstavy v Klementinu.

V 7 hodin večer slavnostní představení »Prodané nevěsty« v Národním divadle.

V neděli dne 10. července.

V 8 hodin ráno staroslověnská mše sv. u sv. Jiří na hradě (celebruje dp. prof. dr. Vajs). Po bohoslužbách slavnostní průvod na Žofín.

O půl 11. hod. ve velkém sále žofínském: Zahájení sjezdu a volba předsednictva.

Úvodní referát kol. J. Krlína: Zdroj života katol. inteligence.

Odpoledne o půl 3. hod. **Sjezd katolické inteligence** s referáty:

1. Posl. Msgre Šrámek: Poslání katol. inteligence na poli politickém a sociálním.

2. Prof. Fr. Drobný: Prvé zárodky organisace katol. inteligence, dosavadní její činnost a úkoly.

Večer v 8 hod.: **Slavnostní sjezdová akademie.**

V pondělí dne 11. července:

V 8 hodin ráno: Mše sv. ve chrámě Týnském.

V 9 hodin: Pokračování ve sjezdu studentském.

Referují:

1. Prof. Ant. Novák: Dějinné poslání našeho národa.

2. Kol. B. Roztočil: Organisace katolického studentstva československého.

Odpoledne o 2. hod.: 3. Dr. F. Xav. Novák: O povolání.

4. Sjezdové pozdravy.

Večer o půl 7. hod.: Valná hromada Ústředí katol. studentstva československého ve velkém sále na Žofíně.

Večer v 7 hodin: Valné shromáždění katol. inteligence ve velkém sále na Strahově.

V úterý dne 12. července:

O půl 8. hod. ráno: Mše sv. řeckokatolická v universitním chrámě sv. Klimenta.

O půl 10. hod. dopol.: **Manifestační schůze slovanského studentstva.**

1. Dr. Dvorník, předseda C. M. Ligy: Idea cyrilomethodějská a slovanské studentstvo.

2. Pozdravy zástupců jednotlivých slovanských národů.

Odpoledne ve 3 hod.: Sraz na strahovském nádvoří. Prohlídka knihovny, obrazárny strahovské a jiných památností hradčanských.

Současně ve 3 hod. odpol. pracovní porada s delegáty zahraničními ve velkém sále na Strahově.

Večer v 7 hod. ve velkém sále na Strahově: Ustavující valná hromada Cyrilo-Methodějské Ligy studentské.

Ve středu dne 13. července:
Společný výlet na Karlštejn.

Je nutno, aby všichni účastníci z řad studentstva i inteligence se přihlásili u »Přípravného výboru sjezdu katol. studentstva a inteligence« (Praha II, Voršilská 1), který rozešle podrobné přihláškové formuláře a později legitimace všem účastníkům. Poplatek za legitimaci, opravňující k přístupu na všechny schůze sjezdové a k návštěvě unionistické výstavy bude pro studenty 2 Kč, pro nestudenty 10 Kč. Nocleh a strava za

Ústředí katolického studentstva československého v Praze II, Voršilská 1.

Dr. V. Janda, předseda Přípravného výboru sjezdového a Klubu seniorů Č. L. A. K. C. Klement za Cyrilo-Methodějskou Ligu Studentskou a sekretariát bohosloveckých jednot čsl. — B. Roztočil, předseda Ústředí katol.

Unionistická výstava je přístupna pro všechny dny sjezdové od 8—12, 3—5.

mírnou cenu je zajištěna. Bližší údaje a případné změny budou oznámeny ve všech katol. denících a krajinských listech. Sjezdová kancelář bude rovněž v místnostech Č. L. A. Praha II, Voršilská 1.

Vzhůru tedy do Prahy v počtu co nejhojnějším! Na shledanou v těchto významných a důležitých dnech červencových! Bůh zdař pražskému našemu sjezdu!

Přípravný výbor sjezdu katol. studentstva a inteligence v Praze, Praha II, Voršilská 1.

studentstva čsl. v Praze. — V. A. Macourek, předseda Č. L. A. — Al. Majcě za jugosl. kat. akad. družstvo »Krek« v Praze. — K. Haas, předseda S. S. S. v Praze.

Studentský projev ke katolickému lidu.

Katolické studentstvo vysokoškolské, sdružené v České Lize Akademické v Praze, usneslo

se dne 8. května 1921 na jubilejní valné hromadě na tomto projevu:

Katolickému lidu československému!

V osvobozené naší vlasti dosud nezkonsolidované rozpoután prudký kulturní boj namnoze zásluhou těch, kdož útočíc na církev římsko-katolickou mají za to, že konají dílo Bohu milé a vlasti prospěšné. Mnozí z národních odpůrců ještě se mesmířili se samostatností národa československého a již vnesen v náš národ vášnivý nesvár, který jest s to uvrhnouti národ v nový náboženský boj, jenž jistě by pohřbil i naši těžce získanou svobodu. Události doby přítomné nasvědčují tomu, že Čechev XX. století nedovedou ještě nebo nechtějí čerpati poučení historie nezkreslené.

Byli to velcí naši apoštolové slovanští sv. Cyril a Method, kteří vynalezše písmo slovanské hlásali předkům našim za souhlasu Říma evangelium Kristovo v rodném jazyce; položili tak základ celé naší kultuře a otevřeli nám nevyčerpatelný zdroj života náboženského, kulturního i národního, z něhož národ ssál sílu svou v dobách slavných, z něhož po dobách úpadku vzešlo mu vzkříšení a z něhož dosud jest oživován a sílen kořen jeho bytí.

Oproti tomu kultura cizí duchu národa mocně porušila jeho slovanskou individualitu; ovocem jejím je protestantismus, v nějž vyústilo konečně i naše husitství a jenž by bezmála byl způsobil,

že by se národ náš od Germánů lišil pouze jazykem. Za dnešní doby hlavně je to tak zvaná církev československá, která zcela neoprávněně dovolávajíc se jak svatých věrozvěstů, tak konečně i husitství a žijíc toliko ze zášti proti Římu klesla hluboko i pod úroveň protestantismu, aby rozsévala rozkol a nesvornost v době, kdy náš stát jest ještě ve vývoji.

Rozumí-li dnešní český člověk »účtování s Římem« v tom smyslu, že slušno jest a spravedlivě slepě bušiti do církve řím.-katolické a vášnivě ji odsuzovati, jest to důkazem toho, že nepochopil ani smyslu českých dějin, ani podstaty církve, o níž Napoleon pravil: »Trůny se kácejí, národové hynou, církev trvá!«

Církev katolická, ušlechtilý to strom Kristem zasazený, překonavši bouře všech věků od založení až dodnes, nesla, nese a ponese i nadále ovoce nejušlechtilejší. Ovšem hlodal i na tomto stromu kaz lidské zloby a nedokonalosti! Ušchlé listy odpadalo a odpadáva, než míza stále oživující čile v něm proudí, takže raší, pučí a kvete znova.

Lide československý a římsko-katolický! Studentstvo, které z Tebe vyšlo a které se připravuje, aby zasvětilo Tobě jak duševní schopnosti, tak fysické síly, samo jest pamětlivo odkazu

svatých otců našich Cyrila a Methoděje a volá k Tobě v době tak vážné: »Věren zůstaň Římu a Velehradu, víře i národu, neb nezhyne národ, jenž věřit neustane!«

K další metě!

Náš cíl vybudovati si stálý organizační sekretariát počíná se, byť po částech, uskutečňovati. Organizace naše, čítající při oživení činnosti Ústředí ke konci roku 1918 asi 5 sdružených spolků, vyvíjela se přes všechny potíže finanční i nepřízeň doby velmi rychle. A zvláště v letošním správním období byla činnost organizační velmi čilá. Letošní valná hromada Ústředí, již se účastní letos i delegáti studentských organizací ze zahraničí, bude skvělým zadostiučiněním těm, kteří organizaci naši budovali nebo jejímu budování pomáhali. Dnes můžeme se postavit již jako rovnocenný člen vedle organizací katol. studentstva v cizině nejen po stránce vnější, ale i, což důležitější, po stránce vnitřní.

Vzrostli jsme v šik veliký a jednotný, přes všechny překážky, přes všechnu nenávist i škodolibé podezírání. Nejsme však dosud na vrcholu a jsme si toho plně vědomi. Povaha našeho hnutí dává nám již sama sebou další a nové náměty k naší práci. Pro další naši činnost nutno zdůraznit zvláště tyto směrnice: Sblížení a sjednocení katolického studentstva slovanského; pracovati na myšlence sbližení všech, kteří stejně jako my utvořili své organizace studentské. A další — prohloubiti a prakticky prováděti náš program sociální, rozvíti zdi, dělní inteligenci po většině svému poslání odcizenou — od lidu, dělníka od rolníka, podřízeného od zaměstnavatele. Program obsáhlý, k jehož realizování jest třeba pevné vůle nás všech. A tu jest nutno upozorniti, že naším nejbližším úkolem mimo činnost organizační musí býti pronikavá činnost sociální. I tuto část svého programu jsme dosud prováděli, ale pro velký rozmach vnější nemohli jsme jí věnovati takovou pozornost. Jest třeba, aby náš student nejen byl inteligentem (a to pravým, t. j. nejen po stránce rozumové), ale dovedl také náležitě ceniti význam a práci ostatních složek národa, a to nejen oceniti, ale i prakticky své sociální uvědomění realizovati. Naše práce náleží lidu, z něho jsme vyšli, v nás doufá a s radostí i bázní čeká, co mu dá ta nová generace. V našich sdruženích mimo obvyklou činnost spolkovou musí býti nyní této otázky věnována úzkostlivá pozornost. A prvním předpokladem zdárného výsledku jest prohloubení náboženského života. Naši studenti nespokojí se několika zákonem vyme-

zenými hodinami náboženství, mají při sdruženích apologetické a filosofické kroužky, kde učí se poznávati podstatu i účel bytí. A činnost tato musí býti ještě zdvojnásobena, neboť pak řešení otázky sociální dáno jest samo sebou v duchu zásad Kristových a přestává býti problémem.

Činnost sociální může se projevovati různým způsobem. Není třeba obrovských finančních fondů (jimiž řeší sociální otázku Y.M.C.A., nedávajíc však nic víc, než onu materiální podporu), jest třeba jen oduševnění celého našeho života soukromého i veřejného, znáti potřeby a stesky všech, kteří dnešním sociálním řádem jsou utlačováni, pochopiti, že i oni mají duši a že často trpí jejich duše více než tělo. Toť skvělé naše poslání. Býti apoštoly Toho, který uzdravoval nemocné, navštěvoval chudé, těšil zarmoucené, odpouštěl i nepřátelům svým. Činnost tato, bude dle různých místních poměrů rozmanitá. Aby však byla účelně řízena a aby byl stále přehled nad tím, co vykonáno a co dosud splnění svého čeká, hodláme v příštím roce zřídit při Ústředí zvláštní sekretariát pro sociální práci našeho studentstva. Uvítáme každého, kdo s námi bude pracovati, upozorní na to či ono dosud zanedbávané pole činnosti. A očekáváme pevně, že naši studenti stanou se horlivými následovníky předchůdců našich v této práci, sv. Vincence, Frederica Osanama. Nuže, s chutí k další metě!

XAV.

Organizační. 1. Ihned vyplňte, pokud nebylo tak učiněno, dotazníky zaslané Ústředím! 2. Připravujte se na pražský sjezd, zajistěte již nyní hojnou účast jak studentstva samého, tak i inteligence. Po dojetí přihláškových archů tyto ihned vyplňte a zašlete na přípravný výbor sjezdový. Každé sdružení ať zvolí hlavního pořadatele, na něhož by se sjezdové pokyny posílaly a který povede účastníky sjezdu z vašeho sdružení. 3. Připravujte se i na krajské sjezdy a účastněte se v hojném počtu exercitií, jichž program i místo pořádání budou ještě sděleny. 4. Studentské odbory Orla připravujtež se již nyní na sletové vystoupení při všeorelském sletu v Brně 1922. 5. Vyžádejte si v administraci »Jitra« potřebný počet exemplářů na agitaci. — Sekretariát.

Mikulášský dar, pořádaný letošního roku, vynesl do 1. května 66.405 Kč 80 h. V obnosu tom zahrnuty jsou příspěvky z Čech, z Moravy i ze Slezska. Všem, kdož přispěli na naši akci, srdečně »Zaplať Bůh!« Žádáme zdvořile ty, kteří jako funkcionáři korporací atd. potřebují zvláštního potvrzení, aby si oň dopsali do Ústředí.

Prázdninové exercitie pro studentstvo z Čech budou konány v Praze, pro studentstvo z Moravy a Slezska na Velehradě. Exercitie budou odděleně pro studenty středoškolské, vysokoškolské a pro studentky. Přesná data exercitií uvedeme v 10. čísle »Jitra«.

Krajinské sjezdy katol. studentstva čs. o prázdninách 1921 jsou prozatím rozvrženy takto:

Župní sjezd katolického studentstva českoslov. v **Třebíči dne 24. července** (pro župu Jihlavskou),

Župní sjezd katolického studentstva českoslov. v **Jičíně dne 7. srpna** (pro župu Mladoboleslavskou).

Župní sjezd katolického studentstva českoslov. v **Plzni dne 21. srpna** (pro župu Plzeňskou).

Sjezd katol. studentstva čs. v **Opavě dne 28. srpna** (pro studentstvo slezské, hlučinské a župu Moravsko-Ostravskou).

Přesná data, podrobnější určení a program těchto sjezdů bude oznámen v 10. čísle »Jitra« a v denících a krajinských listech katolických.

Sjezd »Mariánských družin« koná se ve dnech 14. a 15. srpna v Brně.

Všeorelský slet 1922. Technický sbor sletový pro studentské vystoupení při Všeorelském sletě 1922 byl již výborem Ústředí jmenován z řad našich čilých studentských pracovníků orelských. Ustavující schůze jeho byla konána 15. května v Brně. Referát o ní přineseme příště.

Kalendář katol. studentstva pro školní rok 1921/22 jest již v tisku a vyjde redakcí a nákladem »Moravana« během června. Objednávky řiďte na adresu: Spolek katol. akademiků »Moravan«, Brno, Nová ul. 8.

Jubilejní slavnosti České Ligy Akademické. Je tomu letos 15 let, co v malém sále žofínském konala se ustavující schůze spolku katolického studentstva vysokoškolského Č. L. A. Konala se za asistence pražské policie a při zamčených dveřích, protože bylo se obávati nepřátelství a násilí t. zv. pokrokových kolegů. U příležitosti tohoto jubilea uspořádala Č. L. A. nehluchou oslavu. **Dne 8. května** uspořádán v Sladkovského sále Obecního domu města Prahy **přátelský večer** s promluvou kol. Jožky Krlína a bohatým uměleckým programem hudebním a zpěvným. **V neděli dne 9. května** účastnili se členové Č.L.A. akademických bohoslužeb v kostele sv. Klimenta. Po té konala se **XV. řádná valná hromada Č.L.A.** rovněž v Sladkovského sále. Po zapění Svato-
václavského chorálu pěveckým kroužkem zahájil předseda kol. Kuncek o půl 10. hod. dopol. valnou hromadu přivítáním hostů a seniorů Č.L.A. Jako zástupce praž. arcibiskupa Msgra dra F.

Kordače přítomen byl probošt dr. Sýkora, dále přítomni byli: doc. české techniky dr. Svoboda, prof. Jež, dr. Čihák, red. »Našince« p. Trčka, ing. Pírko, konsist. rada prof. V. Davídek, prof. Boháč, prof. A. Novák, dále zástupcové br. spolků: »Kreku«, »Považana«, »Růže Sušilovy«, mužsk. i dívč. S.S.S. v Praze, Bubenči, Hradci Králové, »Orla čs.«, »Sdružení katol. mládeže«, »Svazu křesť. učitelstva« a m. j. Kol. Kuncek zmiňuje se o významu a práci Č.L.A. v katol. životě našeho národa za 15 let jejího trvání, děkuje všem, kdo pomáhali budovati Č.L.A., vzpomíná zásluh nejdp. arcib. praž. Msgra dra F. Kordače, dra F. X. Nováka a prof. Ježe, vzpomíná všech zemřelých a padlých členů, jimž vzdána čest povstáním, vzpomíná pomocníků z řad studentských, kteří pomáhali vztyčovati prapor, na němž stkví se slova »Pravda vítězí«, zejména kol. Zvoníčka a Krlína a všem vzdává díky. Poté přečetl jednatel kol. Jeřábek pozdravné připsy posl. Čuříka, biskupa Kašpara, řed. Jos. Vraštila, br. spolku »Moravan«, řed. dra Jos. Kratochvíla a m. j. Poté předneseny a schváleny zprávy funkcionářů a ředitelů odborů (filos.-apologetického, historického, tělocvičného, pěveckého a dramatického). Pak promluvili přítomní hosté a zástupci br. katol. spolků a organizací. Dr. Čihák, vrátivší se právě z Italie, vyřizuje všem katol. stud. čsl. pozdrav katol. studentstva italského. — Při volbách zvoleni jednomyslně: kol. PhC. Vladimír Macourek předsedou, MUC. J. Šprindrich místopředsedou, PhSt. Aug. Kohout jednatel, PhC. B. Effenbergrová pokl. Ligy, MUST. Fr. Dedek pokl. »Života«, PhC. J. Frydrych, PhC. Am. Silva-Tarouca, PhSt. J. Pelikán a R.N.st. V. Horák členy výboru. Náhradníky zvoleni: JUC. K. Mareš, MUC. Al. Švec a JUC. J. Bedřich, revisory JUC. Kl. Smolka a MUC. Skula Eug., náhr. MUC. J. Hudík. Nově zvolený předseda V. Macourek v programové své řeči promlouvá o dalších úkolech Č.L.A. Činnost ponese se směrem dvojím: hlavní zřetel dlužno bráti na činnost vnitřní mezi členstvem, t. j. na výchovu členstva, směřující k hlubokému pojetí, důslednému prožití křesťanského názoru světového a životního. Č.L.A. nebude však při tom zapomínati i činnosti vnější, radostné a nutné práce mezi studentstvem středoškolským, mládeží a lidem katolickým. Heslem všeho počínání a příští práce Č.L.A. budou slova, jimiž předseda končil svoji řeč: »In Te, Domine, speravi et non confundar in aeternum«. Čestným protektorem zvolen za nadšeného potlesku dr. A. C. Stojan, arcib. olom., čestnými členy dr. Hanuš, dp. Chlumský a prof. Jež. Arcib. Msgru dru F. Kordačovi a A. C. Stojanovi zaslány po-

zdravné telegramy. Na podnět kol. dra Hronka usneseno vydati projev ke katol. lidu čsl. Návrh kol. Lubojackého na změnu § 4. b) jed. řádu přijat. Za všeobecného nadšení a slavnostní nálady předseda V. Macourek schůzi skončil. S pomocí Boží vpřed! — V rámci oslav 15letého trvání Č.L.A. sehraje dramatický odbor Č.L.A. dne 14. května ve Švandově divadle sloven. pohádku J. Zeyera »Radúz a Mahulena«. G. K.

S.S.S. v Kroměříži. Sledujeme-li činnost našeho sdružení od dob jeho založení až po dnešní časy, vidíme, že k velké naší radosti semínko před 9 lety zaseté vzrůstá a rozvíjí se v mladý, svěží stromek. Místnost naše, která byla letošního roku od základu nově opravena a upravena, stala se milým útlukem katolické studující mládeže. Tam scházejí se naši studující, by se pobavili nebo podívali do novin, co jest ve světě nového — zakoupeny byly četné hry a zřízena pěkná čítárna —, tam scházejí se však též k vážné práci, směřující k jejich výchově, vzdělání a prohloubení náboženského cítění, neboť mají dobrého otce, který se o ně pečlivě stará. Je to náš obětavý duchovní rádce dp. dr. Vlach. Ten zřídil debaťní schůzky, kde odpovídá na dotazy členstva, poučuje je o tom, co jest jim nejasné a řeší různé otázky náboženské i časové. Před svátky vánočními i o Velikonocích přistoupilo všechno členstvo k sv. přijímání, před nímž měl o velikonocích náš duchovní rádce několik promluv. O Velikonocích účastnil se též celý spolek slavnostního Vzkříšení. Každou neděli konají se členské schůze s přednáškami. Mimo to uspořádal pro členstvo dr. Kašpar přednášku se světelnými obrazy o Lurdech, a dp. dr. Jokl, který promítl kinematografem řadu zajímavých přírodních i zeměpisných obrázků. Členstvo prohlédlo si zdejší tiskárnu a pivovar. Prohlídka spojena vždy s výkladem. Ke vzdělání členstva slouží též velká naše knihovna, kterou stále doplňujeme. Jest v ní nyní již přes 600 svazků. Zřízen kroužek pěvecký, který laskavě vede dp. dr. Robenek, dále studentský odbor »Orla«, který pod vedením br. Skoumala a Motaľa cvičívá dvakrát týdně v tělocvičně arcib. gymnasia. S.C.O. horlivě sbírá známky i staniol. Svátky vánoční oslavilo členstvo společně v kruhu svých nejbližších příznivců, uspořádavši malou besídku, při které uplatnil se zejména kroužek pěvecký svými koledami. I před veřejnost vystupuje S.S.S. velmi často. Divadlo naše stalo se dostaveníčkem všech našich příznivců. Škoda jen, že nemáme většího divadelního sálu. Uspořádána též řada lidových přednášek známého cestovatele, kněze dp. J. Hikla. Na Mikulášský dar katol. stud. vy-

bráno bylo na Kroměřížsku kolem 5000 Kč. Nyní chystá se sdružení na II. říšský sjezd katol. stud. v Praze. Strádalský kroužek, založený před rokem, nasbíral již pěknou částku peněz, mimo to též veškeré podniky spolkové pořádají se ve prospěch cestovního fondu. Členstvo samo snaží se, by co možná v největším počtu účastnilo se sjezdu toho, aby sjezd tento byl skutečnou manifestací všeho katol. studentstva, a aby studentstvo ukázalo, že jest zde, že chce vždy bedlivě vykonávati své povinnosti, ale že si též žádá svého práva. J.

S.S.S. Praha. Dne 29. září 1920 na va'né hromadě byl zvolen nový výbor: předsedou kol. J. Mádl, místopředsedou kol. F. Vejšický, jednatelem kol. L. Horobski, pokladníkem kol. J. Michálek a pátým členem kol. J. Trojan, který pověřen byl funkcí zapisovatele. Tím vstoupilo naše S.S.S. do třetího správního roku. Oproti předchozím rokům zdůrazněna letos činnost v odborech a tak členské schůze jsou pouze měsíčně. Program jejich tvoří jednak přednáška některého kolegy, jednak zprávy funkcionářů a záležitosti spolkové. Mimo to měsíčně účastnilo se sdružení schůze společné všech tří S.S.S. Na programu těchto schůzí byly referáty kol. seniorů Č.L.A. o sociálních otázkách. Pravidelně týdně zasedá výbor a konají se schůze odborů. Odbor pěvecký za řízení p. prof. Boháče a dramatický za vedení kol. J. Krebse mimo pravidelných týdenních zkoušek vystoupily při spolkových podnicích, o nichž bude referováno níže. Nově zřízen byl letos stud. tělocvičný odbor Orla a apologetický. Tělocvičný odbor rozdělen jest na oddíl dorostenský (cvičitel kol. E. Michálek) a členský za náčelnictví kol. J. Mádla. Cvičena byla prostná mariborská a některá nářadí. Nejvíce ze všech prosperoval odbor apologetický, čímž naše studentstvo znovu jasně dokázalo, jak vážně a opravdově chápe svou práci a cítí potřebu co nejhlubšího vzdělání náboženského. Odboru se obětavě po celý čas jeho trvání věnuje dp. Daněk T.J. Doplnuje vědomosti členstva po stránce náboženské, zaviněné dnešním násilným laicisováním školy, probíráje spolu i náboženské otázky dne a debatuje s námi o námitkách se vyskytnuvších. Po stránce administrační vede odbor kol. L. Pavelka. Odbor pěvecký a apologetický jest společný s dívčím S.S.S. Veliké pozornosti a péči členstva jako roku loňského i letos se těší naše dílna. Pořádány dva kursy vázání knih. V poslední době byl zahájen i kurs z oboru lupenkářského a lehcích prací ze dřeva. Jest skutečně radostno do dílny naší popatřiti. Bohužel, že dalšímu jejímu vývoji jest v cestě nedostatečně malá místnost.

Takový jest život našeho S.S.S. uvnitř spolku. Vnější život jest pak jeho důstojným protějškem. Dne 30. října 1920 pořádána velmi zdařilá »Akademie« na Malé Straně. O morální její úspěch rovným dílem se přičinil dramatický odbor předvedením Novákových »Žárlivců« a pěvecký odbor dívčího S.S.S. svými čísly. Po druhé na veřejnost vystoupilo naše S.S.S. společně s dívčím při »Akademii«, pořádané dne 27. ledna 1921 na Král. Vinohradech ve prospěch Mikulášského daru. Akademie ta měla značný výsledek finanční a hlavně morální, stavši se prvním dostaveníčkem katolického studentstva a mládeže celé Velké Prahy. Znamenitě tam debutoval náš dorostenský oddíl tělocvičného odboru Orla, nemluvě ani o zdařilém pohostinském vystoupení těl. odboru Orla Č.L.A. Dramatický odbor povzbuzen tímto úspěchem, vzal si za úkol uspořádati celovečerní divadelní představení a tento úmysl realizoval dne 5. dubna 1921 předvedením »Skapi nových Šibalství« od Moliera v Karlíně. Morální úspěch byl veliký díky šťastnému výběru kusu a svědomité práci režisérově a ostatních účinkujících. Bohužel, že po stránce finanční bylo toto představení pasivní. Touto činností vnější a plánem pořádati každý podnik v jiné pražské čtvrti S.S.S. stalo se v katolické veřejnosti organizací známou. Důkazem toho byla akce Mikulášského daru. Naše S.S.S. spolu s dívčím věnovalo se této akci s láskou a obětavostí neobyčejnou. Za řízení kol. L. Pavelky a členů akademického výboru po celý měsíc listopad, prosinec a leden celá činnost obrácena byla jedině k této akci a výsledek její jest nadmíru čestný. Sběrka vynešla 6553.07 Kč. Sbírek v plném počtu se účastnila i studentská Mariánská Družina. Nezapomínáno ani na činnost v hnutí. Pardubická konference obelána sedmičlennou delegací. Korporativně se účastnilo naše S.S.S. studentské staroboleslavské pouti, kde členstvo přistoupilo ke stołu Páně. Na konec zveme Vás, bratři i sestry, o prázdninách na sjezd do naší milé Prahy. Přijďte v počtu hojném, přijďte všichni a všichni, vezmouce s sebou i ty, kteří nemají dosud síly za své přesvědčení se postaviti, přijďte posílit je, sebe i nás, povzbuditi se pro další práci a dokázati celé veřejnosti, že všechno české studentstvo není ještě zbahnělé »pokrokem«, ale že existuje ještě v českém studentstvu zdravé jádro a to jádro že jest katolické. Na shledanou o prázdninách v Praze! Zdař Bůh!

Pavel Kal.

S.S.S. dívčí v Praze. Zahledíme-li se nazpět do uplynulé doby, můžeme si s hrdostí říci: »Pracovaly jsme a práce naše byla požehnána.« Při

založení sdružení byla nás hrstka a dnes náš počet velmi vzrostl a stále nové členky, jichž duše planou pro Pravdu, hlásí se do našich řad, pod prapor Toho, jenž je Pravda sama. Od valné hromady 22. listopadu 1920 začal nový výbor svou plodnou činnost. Výborové schůze byly týdenní. Na nich se projednávaly důležité otázky, týkající se nejen vnitřního života spolkového, nýbrž i života veřejného. Členské schůze s přednáškami náboženskými, literárními, sebevzdělávacími atd. byly čtrnáctidenní. Zajímavá byla přednáška kol. Krlína o otázce ženské (3. října 1920), přednáška kol. Rybové o přírodních krásách Slovenska (17. října). O českých kněžích buditelích promluvil zajímavě dp. prof. Hronek (14. listopadu). O národnosti a povinnostech Čechakatelka promluvila kol. Uhlířová (16. ledna 1921). S nadšením byla přijata přednáška dp. prof. Boháče o Dostojevském a jeho názoru o bolesti, »která od Boha je a k Bohu vede« (6. února). O potřebě organizace katolického studentstva nadšeně a přesvědčivě promluvil kol. Pavelka (20. února). Velmi vděčné thema zvolil dp. prof. Vraštil, o náboženských názorech českých spisovatelů. Mocným dojmem zvláště na nás, které stojíme na prahu učitelského života, působila přednáška kol. Kettnera o povinnostech katolické učitelky ve veřejnosti. Několik zajímavých přednášek nábožensko-kulturních měl náš duchovní rádce dp. prof. Skopec, jenž si získal největší zásluhy o rozkvět našeho hnutí, vycházející nám ochotně vstříc svými pokyny a radou. Jeho přispěním založena knihovna, kterou jsme během roku obohatily cennými spisy, a čítárna. Jednou za měsíc bývají společné členské schůze s S.S.S. mužským se zvláště zajímavými přednáškami, z nichž dlužno uvést přednášku prof. Nováka o významu Bílé Hory v dějinách českých (2. října). Kol. Pavelka referoval 21. listopadu o významu Mikulášského daru. O světovém poslání církve katolické nadšeně promluvil kol. ThC. Klement (10. prosince). O hnutí katolického studentstva ve Francii p. dr. Hanuš (23. ledna). Před exercitiemi, jichž se účastnila většina členek, promluvil o sv. zpovědi dp. prof. Boháč (13. března). Konečně 24. dubna přednášel kol. Formánek o situacích poměrech S.S.S. Vnitřní činnost rozdělena jest v jednotlivé odbory: literární, jehož hlavním úkolem jest rozšiřovati mezi členkami dobré knihy, pracuje však i jinak, posuzuje kriticky díla spisovatelů a jejich vliv v literatuře. Odbor apologetický, společný oběma S.S.S., uvědomuje o pravdách náboženských a posiluje náboženské uvědomění, jež se jeví nejméně měsíčním sv. přijímáním, ke kterému přistupují členky

obyčejně první pátek v měsíci. Vycházkový odbor pořádá vycházky, z nichž nejpěknější byla do atelieru sochaře Vosmíka. Členky pěveckého odboru vystoupily činně při Akademiích, pořádaných S.S.S. mužským a Č.L.A. a při čajovém večírku, pořádaném naším sdružením dne 23. dubna, který se nad obvyčej vydařil. Členky dramatického odboru účinkovaly při divadelních představeních. V dubnu byly dvě přednášky dp. dra Berana o římských katakombách se světelnými obrazy. Členky účastnily se činně Mikulášské akce, též se tři členky účastnily pracovní konference v Pardubicích a pokyny, které na konferenci mačerpaly, plně uplatňují ve sdružení. Neomezujeme se však pouze na okruh naší vlasti, ale navázaly jsme čilé písemné styky se studentkami italskými a v brzkú se písemně seznámíme i se studentkami francouzskými. — L. R.

S.S.S. v Hradci Králové. Během uplynulého čtvrtletí na členských schůzích vedle dra Doma-byly, který ve 2 přednáškách na thema: »Historia est magistra vitae« důkladně rozebral české dějiny, všichni referenti byli z řad kolegů, sledujících ve svých přednáškách poměry náboženské u nás i za hranicemi. V konferenčních řečích dp. kan. Černý svým poutavým způsobem promlouval o významu Eucharistie pro život člověka vzhledem k jeho nadpřirozenému cíli. Zvlášť krásnými jsou naše studentské bohoslužby, které jsou čteně navštěvovány i ostatními katolíky. V kázáních dp. superior Perníčka navázal na program S.S.S. v otázce sociální a v hlavních rysech rozvedl křesťanskou sociologii. P. Žák vykládal ve svých kázáních Písmo sv. a s nadšením promlouval o

unionistických snahách velehradských. Vzdělávací kroužek sehrál v březnu St. Nováka »Chytré studenty« a V. Kl. Klicpery »Potopu světa«. Členové se účastnili v hojném počtu zemské konference v Pardubicích. J. B.

Český kancionál. Ve státním nakladatelství v Praze II, Ostrovní ul. 24, vyšlo dílo veliké literární ceny »Český kancionál«, jež uspořádal v katolické veřejnosti známý pracovník dr. Dobroslav Orel, nynější profesor bohoslovecké fakulty v Bratislavě. Slova upravil Vl. Hornof a harmonisoval V. Vosyka. Od šedesátých let minulého století, kdy vyšel kancionál svatojánský, nebylo vydáno velkolepějšího díla, jakým jest právě nynější »Český kancionál«. Úředního i církevního schválení dostalo se tomuto velkolepému dílu na základě posudku nejpřednějšího českého hudebního skladatele J. B. Foerstra a známého hudebního umělce, kamovníka a profesora státní konservatoře V. Müllera. Netoliko pro jeho velikou cenu po stránce kulturní a umělecké, nýbrž i v zájmu toužebné jednotnosti chrámového zpěvu zasluhuje dílo toto největšího rozšíření. Cena výtisku, vázaného v celoplátěné vazbě se zlatým a černým tiskem na obou deskách i hřbetu, se záložkami a s poloplátěným pouzdrém 65 Kč. Cena výtisku, vázaného v celokožené, podkládané vazbě (barvy černé, neb fialové), se zlatou ořízkou, hedvábnými záložkami a s celoplátěným pouzdrém 130 Kč. Toto dílo jest vhodným příležitostným dárkem k sv. biřmování a p. Objednávky ochotně a bez přírážek sprostředkuje naše kulturní instituce lidové strany »Lidová Akademie« v Praze II, na Slupech č. 14.

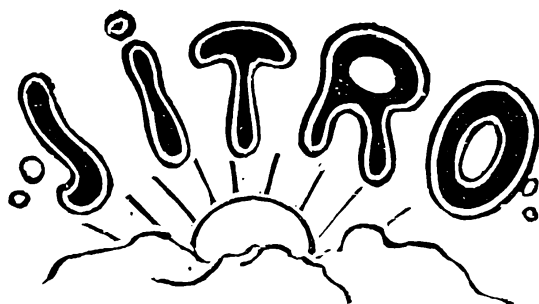
J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II., VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU : 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Sdělení redakční. Příspěvky se nehonorují. — Na rukopisy nepodepsané plným jménem, nečitelné, psané tužkou nebo po obou stranách neběříme zřetele. — Poslední (10.) číslo II. ročníku vyjde v červnu ještě před ukončením školního roku na středních školách. — Redakční uzávěrka bude 10. června.

Odpovědi na došlé příspěvky. R u d a: Obrázek Vaší črtou zachycený zdá se býti příliš násilně vtěsnán do májového svého rámce. — J a n V i n o h r a d s k ý: V případě, že byste reflektoval na uveřejnění zaslané povídky, nemohli bychom Vám bohužel vyhověti z mnoha příčin. — A l f o n s M a r i a: Váš podnět je krásný, proto jej tlumočíme čtenářstvu. Z básní si vybereme příště. — D. K á m e n: Zase podruhé. — B a r t u š k a J.: Z básní zaslaných se nám do „Jitra“ nic nehodí. Tím ovšem je nijak nehodnotíme absolutně. — Celé cykly pro nedostatek místa méně žádoucí, snad jen vybrané části. — J a n o B o h u s l a v: Honba za blyskavým výrazem po vzoru přečtených autorů ve vás ubíjí myšlenku, která se ztrácí v nekonečných periodách. Krásná je vaše pohotovost obrazná, ale znechucujete ji nečeskou, často těžkopádnou stilisací. — Mnoho příspěvků pro nedostatek místa odloženo do čísel příštích.

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

Ročník II.

Číslo 10.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH.

V Praze - Hradci Králové, v červnu 1921.

II. říšský sjezd katolického studentstva československého a sjezd katolické inteligence

v Praze ve dnech 9.—13. července 1921.

Primas-arcibiskup Msgre Dr. Kordač - pražskému sjezdu.

Nejdůstojnější náš arcipastýř, ač ještě churav, zasílá vám tento přepis, jenž jest věnován všem účastníkům našeho nastávajícího sjezdu:

Mili přátelé!

Upoután dosud k lůžku nemocného posílám Vám otcovský pozdrav a upřímné přání nejlepšího zdaru manifestačního sjezdu katolického studentstva a spřátelené s ním české inteligence. Vítám zahraniční Vaše hosty a děkuji jim za povzbuzující jejich účast a příklad obětavé lásky k naší společné matce, církvi katolické.

Správně chápete význam zkoušené přestavby kulturního života lidstva od základu. Uprostřed trvajících dosud chaosu rýsují se na jevišti světovém vždy určitěji dva internacionální tábory: zde Kristus — zde Antikrist. Zde reforma společenských řádů na tisíciletém základě křesťanské víry a soukromého majetku — zde úplný převrat kultury křesťanské a fantastická konstrukce na utopii komunismu: bijíce se za reformu kultury křesťanské, bijete se v zájmu celého národa.

Zednářská internacionála vyslovila toto rozlišování dvou táborů ve svém »Statuto massonico« r. 1863, uveřejněném v »Civiltà catholica« t. r.: »Sostitnera la chiesa catholica per l'umanità universale.«

Kam dospěla tato lidská humanita bez nadpřirozené božské charity, dokázal úplný úpadek řecko-římského světa před Kristem. Přes to vidíte soustředěný útok této internacionály na církve katolickou, založenou Kristem na skále Petrově, která seřazuje své obranné síly pod praporem kříže.

Vás, mladí přátelé, čítám k elitní legii kříže. Uprostřed bojů mezi lží a pravdou na rozbouřeném moři přítomného života orientuje Vás polární hvězda svaté víry do přístavu pravého kulturního pokroku našeho národa zde a života pravdy a lásky na věčnosti.

»Nolite timere pussilus grex« — volám k Vám slovy Kristovými.

Spojení s apoštolskou autoritou katolické církve a s katolickým věřícím lidem, béřete účast na božském zaslíbení »Já jsem s vámi!«

A kdyby v naší republice se našli epigoni »kulturních bojovníků« à la Bis-

marck a Combes, věřte, že shledají v episkopátu stejnou odhodlanost svědků a vyznavačů Kristových, s kterou prohlásili svatí apoštolové prvním kulturním bořičům: »Dlužno poslouchati Boha více než lidí.«

V záruku zduaru Vám udílím z té duše vrchnopastýřské požehnání.

V Praze, dne 10. června 1921.

† *František Kordač*,
arcibiskup.

❖ ❖ ❖

LADISLAV FAHOUN:

Ballada o věčné touze.

Pod jejím nebem zasněžil se jeho vlas
a ona jemu zryla pochybnostmi skráň.
A pořád stojí před ním věčná, velká vždy
a nesmrtelná.

Proč dal jí tedy život, lásku na oltář?
Že vše svým duchem pronikne, že odhalí
pak světu taje stvoření i života
i smrti, o tom sníval kdysi. Obláčky
snů jeho v roje včel se nesly nebeských,
kde rozřešení tajemství těch hledaly.
A v modrém svitu sluncí, planet, měsíců
zrak zakalil se stařím, ruce zvrásněly.
On dobře cítil, času že mu nezbyvá,
by ukojil tu velkou touhu palčivou,
jež smutkem zhořkla, topíc jeho myšlenky.

Zabořen v křeslo seděl sláb a nemocen.

Již rudý prapor slunce skanul do moře
a zkalil jižní, modré nebe ocelí,
již v cáry stínů cypřiše se oblékly,
tmou tóny barev vybledly a zčernaly.
A snil on, pořád toužil, trápil se.

A touha ta už byla příliš veliká,
než aby nesplněna mohla zůstatí.
I vzlétla jeho duše temným indigem
v jas hvězd. A tam zřel vše, co toužil vědět kdys.

Dech opojivé radosti ho ovanul
sraziv se v štěstí mhu, jež zrak mu zakryla.
Však v prsou cítil divnou, bolnou prázdnotu,
ta steskem k hrdlu stoupajíc se šířila
a dula v mlžný oblak bílé Štěstěny:

On hledal ženu svou a sladkou milenku —
tu velkou Touhu.

❖ ❖ ❖

VLADIMÍR A. MACOUREK

Na rozhraní.

Rychle uplynul opět rok, rok studia a zároveň rok práce v našem katolickém hnutí studentském, jenž právě bude zakončen blížícím se pražským sjezdem. Končíme také tímto číslem II. ročník svého časopisu. Myslím, že je jasno, proč se zastavujeme u tohoto časového mezníku práce vykonané a práce příští, na rozhraní minulosti a přítomnosti, a proč se zamýšlíme poněkud na sklonku dne o zítřku, který nám vzejde. — Vždyť některé z těchto myšlenek, jež zrodí se v nás v té požehnané chvíli tichého zamýšlení, snad mohou býti paprsky osvětlujícími budoucí naši dráhu, její budoucí směr a zvláštní ráz.

Zpětný pohled do uplynulého roku přesvědčuje nás, Bohu díky, o pokroku,

vzrůstu a rozšíření našeho hnutí. Potěšitelným dokladem toho není ani tak náš počet (ač i ten není tak nepatrný, jak by si snad někdo myslel), jako ten radostný fakt, že dnes na všech téměř českých středních školách jsou větší nebo menší hloučky katolických studentů uvědomělých, proniknutých cele našimi zásadami, zanícených pro náš obrodný program, spolehlivých, věrných za všech okolností. Tam, kde by nás o tom za dnešního, poněkud nejasného stavu, nepřesvědčila organizační statistika našeho hnutí, jasně mluví číslo odběratel našeho »Jitra«, jež, ač ještě v leckterém ohledu vzdáleno ideálu katolického časopisu studentského, je dnes nejrozšířenějším českým listem studentským vůbec. Toto naplňuje

nás radostným zadostiučiněním a oprávněnou nadějí, že hnutí naše i jeho časopis, věrný jeho obraz, hlasatel a průbojník, je na cestě dobré, bude pokračovati ku předu a se zdokonalovati a má svou budoucnost. To bohdá ukáže i pražský sjezd náš, že směle můžeme hleděti vstříc zítřku. —

Nicméně přece nemůžeme s rukama složenými v klín očekávat věci příštích, nemůžeme se zastaviti u dosažené mety, setrvati na dosavadním stupni, spokojiti se s dosavadním způsobem a methodou práce; je naopak nutno postřehnouti a vyčítati a splniti zcela zvláštní potřeby a příkazy dané, přítomné chvíle —, chvíle na rozhraní minulosti a budoucnosti. — A myslím, že tento příkaz, tato potřeba přítomné chvíle výborně byla vystižena, když bylo a ještě bude řečeno, že v budoucnu třeba přejíti od vnějšího extensivního rozmachu a rozpjetí našeho hnutí **k intenzivní činnosti vnitřní**, k vnitřnímu zpracování každého organizovaného jednotlivce a tím k vnitřnímu zocelení a sesílení a vnitřnímu vzrůstu celého našeho hnutí, nás všech jako nerozborného celku. — Při této činnosti nutno sice vycházeti od jednotlivců a nikoliv od celku, neboť jde zde vlastně o podivuhodné přetavení a vnitřní proměnění našich osobností, našeho individuálního, nejosobnějšího nitra v zázračném žáru Boží Pravdy, v tajemné výhni Boží Lásky. — Než hnutí naše právě není hnutím davů, nýbrž bratrskou, ideální jednotou osobností spojených právě na podkladě této upřímné snahy po uvědoměném důsledném katolicismu v theorii i v praxi, za účelem vydobýti si modlitbou, prací, vzájemnou pomocí, spojenými silami požehnaných pokladů víry a z nich nejvíce vytěžiti pro sebe i pro jiné, pro celý národ.

Požadavek této vnitřní činnosti v našem hnutí není snad zcela nový. Volání po vnitřním zvroutnění, řekl bych po osobním prožití našeho programu, našeho Creda, našeho životního a světového názoru, často s důrazem se ozývalo na našich dosavadních sjezdech a pracovních konferencích, i na našich schůzích. Upřímná snaha po přiblížení se tomu ideálu byla vždy rozhodující i pro řízení tohoto časopisu. Snad některým z našich řad podařilo se dospěti s pomocí Boží dále, přes to však stojíme stále před velkým, dosud nesplněným úkolem, na samém ještě počátku promyšlené a syste-

matické práce na vnitřním zpracování celku, produševnění a zvroutnění našeho hnutí. Až toto bude jako takové, celé uchváčeno a prodchnuto Duchem Božím, pak vnitřní svou silou živelně nezadržitelně bude spěti výše a dále — nemohouc již býti zdrženo nebo zadrženo směšnými, ubohými prostředky zloby lidské —

Již z této úvahy vyplývá, a ještě více ukáže to zkušenost, bude-li tato naše dobrá snaha požehnána a korunována z darem, že toto intenzivní zvroutnění a zvroutnění našeho hnutí mocně se projeví nutně i na venek a že mu dodá nové expansivnosti a výbojnosti ještě mnohem nebezpečnější nepřátelům kříže, poněvadž v boji s nimi nebude měřiti své síly pouze člověk proti člověku, ale člověk proti samému Bohu — —

Neboť jednotlivci, organizované hnutí i celí národové stávají se tím silnějšími, většími a lepšími, tím nepřemožitelnějšími a vítěznějšími, čím více jsou Božími — — — A tak z požadavku prvního — našeho vnitřního zvroutnění plyne jako důsledek požadavek druhý, jenž by rovněž měl býti charakteristickou známkou další etapy našeho hnutí: Vyjděme ze své rezervy, ze svých zákrytů a zákopů přílišné opatrnosti a taktičnosti, nebo liché bázně, za nimiž často jsme skrývali svůj katolicismus před útoky a posměchem. Nemáme, čeho bychom se mohli báti, zač bychom se mohli styděti, proč bychom se měli omlouvat i skrývat; nemáme také, co bychom mohli získati nebo ztratiti mimo Boha — — Každý jiný zisk a jiná ztráta je ceny velmi relativní a pochybné. — A Bůh náš jest radostí a veselím našeho mládí, smyslem a cílem našeho bytí, budoucností a štěstím národa, spásou všeho lidstva, nejvyšším Dobrem v čase i věčnosti — — Řekněte, kdo by se na našem místě skrýval a krčil, omlouval a bál? Proto: Vyjděme ze zákrytů! Zřetelně a daleko na vše strany viditelně vepišme na svůj štít své katolické jméno k posile slabých, nerozhodných a váhavých i k postrachu nepřátel. »Christianus sum!« buď vždy a všude naším mužným vyznáním a hrdým vyzváním k boji se lží a temnotou — Vžijme se v úlohu bojovníků bezpečně jistých vítězstvím své věci, lačných dobyvatelů nepřátelské půdy, zá-

chranců národa a vlasti, elitní legie svatého kříže, kterou máme být dle slov našeho arcipastýře a uvidíme, že nelze nám jednat jinak, chceme-li být hodni svého katolického jména a velkého svého úkolu.

Ve jménu Páně tedy, bratři a sestry, vějdeme v nové období našeho hnutí, jež budiž obdobím vnitřní obnovy a nové vnitřní síly a obdobím hrdého vyznání pro Krista a jeho Církev.

BOLEMÍR HLAVNICKÝ

Zeyerovi.

O, poeto, básníků mých králi, mistře velkých pěvců,
já v slávy háv tě halím purpurný a ódu tobě skromnou pěji — —
Tvou teď knihu dočet jak bez duše tu dojat dlím ve sladkobolných reflexích
a v duši vzrušené to dojmy hřmí a hučí, sténá, chvějně jásá, vě — —
Tak rozbouřil mne Donatello, Choráz — tvá díla úchvatná!
Donatello tichý, jak noc klidný, bouřný zas
jak orkán běsný, tak nešťastný a šťastný přec — —
A Choráz! Jaké as city rajske hostil's v lůně duše štědré,
když psal's tak dílo velebné, tak krásy, něhy plné nebeské — —
Co vůči vznešenosti tvé, tvému citu je lichá chvála, pracné zpěvy málocenné?
— — — — —
Neúprosný-li Osud směl bych ž'dát o přání jedno — tak málo smělé —
přec prosil bych — ó, nehněvej se, mistře, na nebesích —
o dar, by Musa drahá, přejná na chvíli jen sstoupila v mé nitro nicotné,
bych Tobě, byt neživému, mistře, poděkovat doved', jak Ti as slušno! — — —

O. ZADRAŽIL:

O činnosti apoštolské o prázdninách.

Za několik týdnů rozejdeme se do svých domovů na prázdniny. Vezmeme si s sebou posláni Kristovo: »Jdouce do celého světa učte všechny národy, kteří se zachovávají všechno, cokoliv jsem přikázal vám.« Věru, bolestné je viděti ony masy lidí, bez živého pochopení nejvyšších ideálů lidských. A pro člověka věřícího je jedno z největších vnitřních utrpení myšlenka, že vlastní jeho pokrevenci neznajíce Krista, nemají života v sobě. Kat. studentstvo, při odchodu na prázdniny, musí si býti vědomo, že nenastává pro ně doba odpočinku, — nýbrž doba apoštolování slovem i příkladem a v síle lásky a statečnosti křesťanské omnia restaurare in Christo.

Kéž se najde dosti silných, nadšených apoštolských duší, které by místo odpočinku oddaly se službě svatého náboženství.

Mocnou pobídkou k činnosti apoštolské musí býti zvláště zimní činnost rozšiřovatelů a hajtů podvratných ideí, kteří přinášejí skutečně velké oběti a nehrozí se ani největších nebezpečí. Vyžaduje naše čest, abychom o prázdninách mezi lidem našim apoštolovali a tím napravili urážky, které se nyní sypou na církev svatou a

její světce a svou obětavostí pro upevnění církve ukázali, že duch Kristův dosud žije v srdcích lidských. —

Dalším důvodem naší apoštolské činnosti jest učta mariánská, která se těší v našem lidu takové oblíbenosti, jak možno viděti na sv. Hostýně, na Sv. Hoře, kde lid náš tak nadšeně projevuje svou lásku k Bohorodičce. Nuže, více než modlitba mluví před Bohem obět' z lásky k Matce Boží, Bohu přinesená a obět' ta ať jest zároveň slibem, že se vynasnažíme, by Syn její byl víc a více ctěn, milován a hlavně napodobován.

Proto jest vaše místo mezi katol. mládeží a tam hlásejte ideu cyrilometod., Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, jeho význam i úkoly, ať již vzhledem na vlastní náš národ, ať již vzhledem na jiné národy slovanské. Práce velká, záslužná — dělníků málo. Pamatujte: Massis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum missis, ut mittet operarios in messem suam!

Slova tato platí především členům S. C. O., jejich povinností je o prázdninách šířiti znalost Apoštolátu.

Dnes cítí se všeobecně, že jest svatou povinností každého, hájiti víru cyrilomet., proti nezřízeným útokům nové sekty a bezvěří. Není třeba choditi na misijní cesty, nýbrž začni každý sám ve svém nejbližším okolí, **v kruhu rodinném.**

V rodinách musí býti mír, poněvadž stav rodiny je zároveň měřítkem národa. Jaká rodina — takový národ. Činiti rodiny šťastnými v jednotě nazírání a víry, je nejnovější činností vlasteneckou, poněvadž jediné rodiny šťastné jsou skutečnými, pevnými kvádry budovy národní.

Jak krásný byl by život všude, kdyby všichni členové rodiny, příbuzní, pokrevní i sešvagření byli jednoho názoru a jedné víry.

Snad v mnohých osadách nebyly konány sv. misie. Naskýtá se opět výborné pole apoštolské činnosti, totiž starati se o to, aby předně sv. misie byly konány a pak jim úspěch zajistiti, totiž účast a uhraditi výlohy. V této věci nepodnikejte nic bez vědomí duchovních správců osad.

Vrcholným bodem šíření víry jsou svaté exercicie, ve kterých člověk v posvátném mlčení ve stínu klášterních zdí, koná rozjímání o věčných pravdách. Súčastněte se jich sami a vybídněte a nadchněte jiné, by své duševní potřebě vyhověli.

Tuto vnitřní činnost apoštolskou možno doplniti velmi časovou věcí, totiž péčí o křesťanskou školu. Strom naší sv. víry cyrilomet. má býti v kořeni svém porušen, církev, víra cyrilomet., zbožnost, mají býti vyhubeny, z kořene vyvráceny beznáboženskou výchovou dětí. Volná škola, t. j. beznáboženská výchova je ta nej-

novější zbraň, kterou má býti církev sv. najisto potřena. —

Naskýtá se vám tedy příležitost postavit se na obranu křesťanské školy a nabádati muže i ženy, aby se proti »Volné škole« a jejím stoupencům co nejrázněji postavili a nábožensko-mravní výchovy školních dětí dle zásad věrouky a mravouky se domáhali.

Tím jsem krátce naznačil důvody pro činnost apoštolskou i samotný apoštolát.

Představitelem veškeré této činnosti u nás, jest »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou bl. P. Marie«, který by neměl scházeti v žádné farnosti a všichni katolíci měli by býti jeho členy a dobrodinci. Činnost apoštolská musí býti organizována, aby veškerá činnost misijní jak doma, tak i za hranicemi byla řádně podporována a lidu sdělována. A tyto spolky Apoštolátní musí po vlastech našich vytvořiti síť svou činností osvětovou, kulturní i misijní, aby se v ní zachytly všechny ty dravé ryby velké i malé. Zakládejte všude ve farnostech Apoštoláty, neb aspoň ku členství v nich nabádejte, tím nejlépe prospějete ideji cyrilomet. i vzdáte Bohu povinný dík, který jste mu povinni za přijatá dobrodíní.

Potřebné informace vám ochotně sdělí Apoštolát, od kterého vyžádejte si potřebné informace, brožurky, letáky, obrázky atd. O činnosti apoštolské a o svých zkušenostech referujte v »Jitru«, které bude míti zvláštní přílohu, pojednávající o činnosti na poli cyrilometodějském.

BOLEMÍR HLAVNICKÝ:

Matka.

(Věnováno matičce.)

Motto:

Neruda: Ach, což ta láska mateřská —
přes časy, přes hrob hoří,
neumrazíš ji na horách,
neuhasiš ji v moři.

Co se to jen stalo s tím švitorou Barákem? Až do konce kvínty tak veselý, povídatý — až tlachavý, a přece milý profesorům i žákům — a nyní v septimě — — — Nebylo žáka v celé třídě, jenž by nezahořel po čtrnáctidenních stycích pravým, upřímným, nezištným přátelstvím k Barákovi. A Josífek Barák? Nedá se upřít, že ke všem byl velice přívětivý, ale poutem pevného, nerozlučného přátelství se nespojil dlouho s nikým.

Až tu konečně na konci tercie. Bylo to tak: Suchý, vyčouhlý profesor dějepisu (— studenti nižších tříd si povídali, že vypadá jak vykřičník —) dal ke zkouškám opakovat celý středověk. Co bylo na tom divného? Nic, pranic. Ostatně od Vaňka to hoši očekávali. Věděli, jaký je ras, jak dovede mořit a trápit, jak potom při zkouškách umí zapléstat. — Josífek přijal monotónní profesovo oznámení, jako by se samo sebou rozumělo, ale třídou rozvlnilo se jakési pohnutí, jako když

obilí větérkem je rozhýbáno, studenti listovali v dějepise, počítali stránky, nakláněli se k sobě a šeptali, šum se vznášel, až tu a tam nějaký ten odvážnější i poznámkou a výkřikem si ulevil. —

A Josífek upřel soucitně zrak — nedoveda si ani jasně uvědomit, proč se tak stalo — na spolužáka před sebou, »chudáka« Vavrouše. A cosi jako lítost, soucit mu tísnilo duši. Věděl, proč Vavrouš oči zatopené slzami s bolestnou výčitkou upřel na profesora, proč jeho rty se několikrát třeslavě pohnuly, pochopil, proč ten ubožák v návalu udivení vyhrkl: »Zbláznil se on?« (a to tak hlasitě, že si toho i profesor všiml), pomyslí si, kolik asi večerů prodloužených do půlnoci Vavrouš nad otevřeným dějepisem protráví, kolik bezesných nocí ve strachu, jak dopadnou zkoušky, propláče. —

Byl on Vavrouš opravdu chudák, jak mu říkali, protože byl nejslabší. Tatínek (bohatý stavitel) chtěl z něho mítí »páma«, a velikého — A Venoušek mnohokrát řekl spolužákům, když se třásl před dějepisem — (s tím měl největší potíže) — že by si raději rozdělal ruce nejnižší tělesnou prací, než se učil. Ale lenochem nebyl. Mořil se učením až hrůza! Poslední den před konferencí přišel ráno v půl osmé kolega Vícha a ihned se tázal, co že je tak bledý — že je nemocen, ať zůstane raději doma. A Vavrouš naivně, jakoby na tom pramálo záleželo: »Nespál jsem —«, a šel do školy —.

A nyní profesor (bylo to už jeho zvykem, vlastně zlozvykem) ostře si vyjel na Vavrouše, jenž se všecek třásl strachem, takže sotva rovně stál: »Tak vy — mo, vy toho máte nejvíce zapotřebí, nezdvofáku! Ostatně já vám toho blázna (to jen vysykl) osladím. Drzák jste, sprostáku, a uvidíte —.« a přival nadávek se lil. — »A není drzák! Od vás to není hezké, pane profesore, že jej vždy promáslujete a čekáte, až jako uštvaná zvěř klesne —«.

Kde kdo s úžasem díval se na jinocha, jenž v zadní lávce s rozpálenou tvář, horečně planoucíma očima, s pozdvíženou rukou zůstal ještě chvilku udýchán bez pohybu. Totě něco neslýchaného! Tak nebojácně obhájit slabšího spolužáka! To se přece ještě nikdy nestalo. Profesor ohromen nedovedl vypravit třesoucími se rty slova, až konečně přerývaně vyrazil: »Jiráku, do ředitelny!« A Jiráka poslušně za ním se směle vztýčenou hlavou u vědomí, že je v právu. — Nepovážil, že snad toto právo nebude uznáno. Třída strnula. — Za pět minut byl Jiráka zpět. Neřekl nic, ani slovem se nezmínil, co bylo v ředitelně. — Po vyučování přitočil se k Jirákově Barák: »Děkuji ti, že se's ho ujal, víš, on je takový chudák —«.

Jiráka vše se naň podíval. Věděl, o kom Barák se zmiňuje. Nepromluvil, jen oko se mu zalesklo. Barák nepoznal, zda to slza, či záblesk spravedlivého hněvu. — Jiráka odnesl to zákonnou z mravů, ale Vavroušovi pomohl: Vaněk ho zkoušel zcela mírně. —

Tak začalo přátelství Barákovo s Jirákem. A bylo to přátelství aristokratů třídy. Barák byl primus, Jiráka druhý. Jen zřídka tak studenti k sobě přilnou jako ti dva. Barák bydlil s menší sestřičkou (chodila do měšťanky) u vlídné, staré paní vdovy po madočitelu. Byl vždy zbožným hochem — totiž až do kvinty, ale pak pozorovali všichni, že s Josífkem se děje jakási divná změna, a to dosti rychle. Ještě před nedávnem tak horlivý katolický student — a nyní — Ta změna nejvíce paní bytnou mrzela, a bolela ji, páčila, o nebylo možno té palčivé bolesti se zbavit. — Tu se Josífek na vyzvání k modlitbě ušklíbl, tu zas, když se ho tázala, půjde-li do kostela, ironicky poznamenal, že má jinou, důležitější (to vyslovil s důrazem) práci, jindy připomínajíc, že je neděle, viděla, jak Josífek s divným pošklebkem kývá, že ví — Ani prosby nevinné sestřičky nepomáhaly. Josífek se zatvrdil. A Jiráka, jenž se po prázdninách na počátku kvarty přestěhoval k Barákovi a bydlil tam až dosud, lítostivě vysvětloval, že »to má« Josífek od Mazura z oktávy, s nímž je nyní tak věrně sprátem, že i na něho, Jiráka, zapomíná. A Josífek skutečně už si Jiráka tak nevážil. — To bylo v páté třídě ke konci roku. A nyní v septimě už byl z Josífka nepřístupný zarytec, jenž si ze všeho paní bytné posvátného tropil šašky. Paní dopsala otci studentovu. Tatíček přijel. Ustaraný venkovský chalupníček, jenž s velikou péčí se staral o obě děti, jimž chtěl nejistou budoucnost vystlati měkčeji a učiniti ji tak lepší, než on sám má. Chtěl, aby oni se tak nemusili dřít. — Vyslechl stížnost, ani se příliš nedivil (možná, že už to sám pozoroval), potřásl hlavou, na níž se tu a tam už též zatřpytily dosti četné stříbrné nitky, vzdychl si a najednou — bolestně zaštkal. Toho se tedy dočkal na svém synku, o němž upracovaná matička se domýšlela, že bude jednou velebníčkem! Až Josífek se vrátil ze školy (bylo krátce před ukončením školního roku), jakž takž se uklidnil. Ten se divil, cože tak náhle, a jaksi se zarazil. Snad se domyslí — A tatíčkovi se zdálo, že je jaksi vážnější, oči jakoby vyhaslé, tváře přepadlé, ano zpozoroval, že syn nevydrží ani chvilky dívat se mu přímo do očí, že se chová jaksi nesměle, váhavě, zaraženě. Když vešel Jiráka, otec hned zpozoroval rozdíl v chování obou studentů. Pomyslí si, že na toho upřímného, smělého hoch

jiskrných očí jistě nedocházejí takové stížnosti. Skutečně byl Josífek v poslední době jaksi zasmušilý a často tak smutně zamyšlený, v tak chmurné náladě, že paní se ho starostlivě tázala, zda je nemocen, či co mu schází. A ještě víc strachu o něj měla sestřička (byla nyní na učitelském ústavě). To obyčejně byla chvíle, kdy mohl máje volno nerušeně si pohovořit se sestřičkou; tehdy Josífek se vděčně usmál, jak zřejmě potěšen, ale nerozesmál se nikdy. — Hovor s tatíčkem vázl. Josífkovi zdál se tatíček jaksi lepší, vyšší, sebe považoval za nižšího, menšího věda, že se provinil. Obával se okamžiku, kdy otec uhodí na pravou strunu. Nechtěl tatíčka zarmoutiti, měl jej velice rád, a on pobloudil jen pro zlé přátele, či lépe řečeno — pro zlého přítele. Ale nechtěl toho uznati, namlouval si, že žádný »vzdělaný« člověk nedrží na náboženství, že nevěří. Myslí, že on sám též nevěří. Tatíček mluvil pomalu svým vesnickým způsobem o různých věcech, až konečně přímo se zeptal, co to, že on Josífek tak si dělá ze svaté víry blázniny. — Čekal. — Josef nemluvil, oči zaraženě upíral k zemi, tatíčkův hled mu pronikal hluboko do útrob duše. Déle už to starostlivý otec nevydržel. Hlas se mu zlomil, v hrdle mu písklo a z očí vyhrkl mu převal slz. Josífkovi neviditelná ruka zúžila, zadržela krk. Hořko v hrdle, cítil, že i jemu derou se slzy z očí. Báł se — nemohl vydechnouti. A přece tvrději mlčel — — Brzy se rozloučili. Při rozchodu řekl tatínek pouze: »S Bohem, Josefe! A co maminka?« A opět zavzlykal. Tu Josef sebou škubl, chopil otce za scvrklou, žilnatou ruku a vřele prosil: »Tatínku, jen mamince to nepovídejte, prosím vás. Vlak se hnul. — — —

Za nedlouho unášel tentýž vlak i Josífků na prázdniny. Byl smutný. »Co, jestli to matička ví?« To »to« báł se téměř zaseptat. A přece si nedovedl pomoci. Tak vězel ve spárech toho upíra Mazura. — Přijel na poslední stanici. Zdálo se mu vše tak divným. Každá sebe nepatrnější věc působila novým dojmem na vnímavého hochu. Paprsky zapadajícího slunce ozlacovaly střechy domů, líbaly na rozloučenou kvítiky, jež stydlivě před polibky hlavičky skrývaly a krčily. Tak krásný večer! A přece cosi nedovolovalo Josífkovi nerušeně se radovati z tak velkolepého večera. — Co a proč? — Dorazil domů za tmy. (Měl přes hodinu z nádraží.) Sestřička už dva dni byla doma. Třesoucí se rukou zaklepal. V posledním okamžiku mu problesklo: Ví maminka .? Dvěře se rozlétly a Josífek vězel v náručí maminy. Ta radost! — Matička neví, neví — — ! Buď Bohu chvála! Bohu? Ne! Já přece nevěřím! — A zas ta chmura. — — — —

Už měsíc byl Josífek na prázdninách. — Je nedělní odpoledne. Jedno z nejparnějších letních odpolední. Vzduch rozžhavený žhavým sluncem do běla se chvěje, tetelí, že až oči přivíráme při pohledu do dálky. Na všem spočívá jakási těžkost, malátnost, vše je unaveno. Zpocená mládež neprohání se tak čile jako dopoledne. Jen v chládku pod lipami živěji. — — U Baráků sedí za stolem Josífek a čte. Čte? Bůh ví, kde se jeho myšlenky toulají. Tatínek odešel mezi sousedy »na besedu«, sestřička »ven«, jen starostlivá matička zůstala doma se synkem. A ten ani neví, že už drahou chvíli něžně jej ta drahá bytost pozoruje, jej — dost nevděčného studentíka, svou naději, své všecko.

Do ticha, přerušovaného jen pravidelným tikotem hodin, zalehne náhle nejistým hlasem pronesená otázka: »Josíku, jsi nemocen? Svěř se matičce, má tě ráda.« — A upracovaná matčina ruka hladí tvrdými mozoly hebkou pleť studentíkovu. »Nikoli, matičko — — —«, odvěti ten. Jako v mátohách, odtržen od jiného světa. »Ale onehdy mi vykládala Oluška, že v kostele díváš se do prázdna, že nevíš ani, když panáček pozdvihuje — — —« »Nic, matičko, nic mi není! To vy jen v přílišné péči vidíte. Nic, docela nic — — —« Chvilí ticho. — Vždyť matička vidí, že synek je nemocen a on zapírá. Proč? — Ale Josífek nuceně vyjasniv čelo obejme matičku těší ji: »Ale to se vám jen tak zdálo, nic to není, nic a líbá. Ale cítí, jak mu je nevolno při té lži, jak krev mu stoupá do hlavy — — ne, déle to nevydrží — — —« Matičko, jsem rozčilen, musím ven, do přírody se uklidnit. Nehněvejte se, odpusťte — — —« a jako lícemi štván prchá. Dobrá matička neumí si vysvětlit, co se to jen s Josífkem stalo. Ona mu přece nechtěla ublížit a v úvahách hořce pláče. Teď ale nepláče proto, že Josífek je nemocen, nýbrž že se tak nelibostně od ní odtrhl a utekl, ano uprchl. Neví, proč — —

Josef se vrátil pozdě v noci. Bloudil přírodou, do lesa zatočil, ale kýženého klidu nenalezl. — — Večer si hověl v kyprém mechu, napájel oči sytou zelení lesní při měsíčním světle ještě víc tmavější a bez hnutí naslouchal pod nádhernou klenbou lesních velikánů na kraji paseky líbenému tlukotu slavičtímu. Byl nedaleko. Jasně ozářen měsícem houpal se na větvičce menšího smrčku a z hrdélka se mu lily úchvatné zvuky, splývající v nádhernou melodii. Josífek nemohl se dosyta nalokati takového požitku. A přece se mu zdálo, že visí nad ním cosi těžkého, že to každou chvíli hrozí spadnutím, že jej to přitlačí k zemi a rozmačká. A proč to vše? Kdo je tím vinen? Mazur, ten — — Nenalezl pro něj jména. Ano Mazur,

jenž zviklal a konečně po dlouhých hovorech zvrátil jeho víru. Vykládal mu, že není Boha, že to vše příroda. A on věřil, hlupák věřil. Nyní, když viděl krásnou krajinku zalitou matným měsíčním světlem, když pozoroval ani se nehýbaje slavička, bezděky mu napadlo: A odkud to vše? To samo od sebe? Kdo nadal (na příklad) toho líbezného pěvce tak velikým zpěvním nadáním? Musí být Bůh — nebo aspoň něco jako Bůh, něco stejně mocného, čili vlastně totéž jako Bůh — tedy přece jen Bůh! — — —

A zase ty Erinyje — pochybnosti. Což jej Mazur nepřesvědčil úplně, když mu vštěpoval »vznesenější« ideje než víru — —? Ano, přesvědčil. Tak Josífek zahlušoval svědomí a lepší stránku sebe.

Na pasece stanula srnka. Skvostná postać! Jako hypnotisován díval se na zvíře, jež zvedlo čenich a větřilo. Najednou zafrklo a několika skoky zmizelo ve stínu lesa jako v útrobách nějaké nenasytné obludy. Ani to jej neuklidnilo. K půlnoci se vrátil domů stejně pobouřen — — — Tak prožil zbytek prázdnin. Mučen pochybnostmi, kojen krásou přírody, a přece neklidný, ještě víc zachmuřený samotář. Nepozoroval ani, kolikrát starostlivé oko matčino s ním spočinulo na hlavě skloněné na prsa, naplněné trudnými myšlenkami. Ale cítil, že mu nebude dříve lépe, dokud se nesvěří se vším nějaké drahé bytosti, která by mu porozuměla. Chřadl a doktora nebylo. Ani knihy jej valně netěšily. Ó, tem prokletý Mazur!

— — Konec prázdnin! Nezná to pro studenta těšivě, ale byla to pravda. Byl konec vakací! Josífek Barák připravoval se do školy. Vlastně připravovali jej. Stále ta těžká chmura. Odhodlal se, že vše řekne matičce, ta že mu jistě pomůže — ale neměl odvahy a síly. Cítil se tak slabým — chabějším než děcko. A tak prožil zbývajících několik dní. —

Byla zas neděle a zas krásné odpoledne. Jedno z nejkrásnějších na konci léta. Kdo jen mohl, vyšel si ven, aby se osvěžil, vždyť každý věděl, že brzy odzvoní milému létu, že nadejde podzim, z počátku sice hezký, ale pak s těžkými, dusícími mlhami, smutnou, ponurou máladou, a ani se nenaděješ, a všechny pestré barvy letní a podzimní vystřídá jednotvárná běl, byť krásná, přece jen vzbuzující jakousi stísněnost při vzpomínce na léto. — Josífek chytal se každé příležitosti, kdy jen si mohl zaskočit do lesa a v milované přírodě ve stínu lesních obrů zahnati aspoň na chvíli Furie, jež ho vůbec jindy neopouštěly. — A proč dnes si nevyšel? Vždyť slunce přímo přitahuje, ale Josífek odolá. V hloubi srdce znamenal, že se přiblížila rozhodná chvíle, že krise dostoupila

vrcholu... Věděl, že matička zůstane doma. Doma, a k vůli němu. Ač si ničeho nevšímal, o nic téměř se nezajímal, tolik přece poznal, že ta nejdražší bytost jej střeží lépe než vlastní zřítelnici, ale se sevřeným srdcem pozoroval, jak matička den ode dne chřadne, a to pro něho... To jej zkrušovalo ještě víc. — — Ano, jen ona je tak silná, aby jej vyléčila. Ona je ten všemocný lékař, ježž on hledá. Vždyť je to matka. — — —

Opět se matička dívá tak smutně, a přece tak laskavě na skloněnou hlavu mladého studenta. — S mateřskou něhou se blíží k synovi, hladí jej po kučeravé hlavě, ale nesměle, jakoby jí cosi bránilo, chce promluvit, ale ví, že syn bude zas tak tvrdý, a tichý matčin vzlyk přerušilo dusné ticho. A co to dělá Josífek? Též pláče. Poprvé za dlouhý čas. Matička sklání starostmi přeplněnou hlavu na synkovu a dvě horké — tak vřelé, jak jen z matčina oka mohou vyplynout — slzy stopily se v hustých kadeřích Josíkových. A matička důtklivě domlouvá. Přiznej se, synáčku, ke své nemoci. Jsi nemocen, vím to, ale jak jsi nemocen? Snad ti dovedu pomoci, jen pověz! A ty chceš jít do školy? Ne, nesmíš! Půl života bych pozbyla, kdyby se ti něco stalo, kdyby jsi beze mě... ne, to není možno! Já tě

nepustím, dokud nebudeš zdrav. Více už neslyšel, ale to mu stačilo. Dojat vřelými slovy vrhl se matce na šíj a vzlykavě se zpovídal: »Ano, matičko, jsem nemocen, těžce churav, uzdravte mne, vy můžete...« a líčil, jak se seznámil s Mazurem, jak ten surovými vtipy se směšnil mu víru... ano, tím jej připravil o klid, poněvadž tak začal pochybovat o víře, později se všemu smál, namlouval si, že nevěří a nakonec se soužil... Matka nepochopuje... Pak chláčkovitě hladí nešťastného synka a márnou řečí konejší rozbouřené vlny v moři duše: »Nerozumím, Josíčku, tvé řeči, ale cítím, že nechceš cítit Pána Boha. Já tě o tom, synku, nedovedu přesvědčit, ale když ty říkáš, že sis myslil, že není Pánbíčka, co to bylo, co tě tak bolelo, co hryzlo ve tvém srdci, co drásalo tvou duši, co rvalo a utloukalo tvůj život? Nebyl to Pán? Nebylo to svědomí?« A Josef vyskočí, vrhne se matce v náruč, mezi polibky a pláčem jí děkuje za blahodárný lék a líbá a opět děkuje... Tak je zastihl zvědavý paprsek zapadajícího slunce, jeho — uzdraveného zázračným lékařem-matkou a ji — šťastnou, že vidí syna šťastna. A dovádívý paprsek dříve ještě, než zahynul, snad rukou andělovou veden, vytvořil kolem matčiny hlavy trpytnou, lesklou aureolu. — — —

Nazítří jel Josífek do města. — Do oktávy vstupoval znovuzrozen, veselý, s jasným obličejem.

jem, že i třídní Pandura se potěšil, vida svého miláčka blaženého. Domníval se: To prázdniny...! Nevěděl...

Odpoledne setkal se Josífek s Jirákem. Ten udiveně se díval, co že přítel je tak rozmarný. Nemyslel, že Barák se kdy uzdraví... Nyní se pouze tázal: »Kdo...?« očima visel na Baráko-

vých rtech. A Josífek s úsměvem prostě odvětil: »Matička, ta dobrá, drahá duše... Ta mě vyléčila.« »Tušil jsem to, ale nedoufal jsem,« pravice jejich se našly a v očích přátel matně se zablýsklo. Vláška slzy pohnutí, radosti.

To matička, — ta nejdražší bytost...

JAR. ZNOROV:

Modlitba v den narozenin.

Veliký Bože,
let už tolik před tebou stojím a ruce
vzpínám ve stejné prosbě, bych moudrá
byla a věci všechny viděla velkou
věčnou perspektivou.

Své ruce vzpínám ku Tvému trůnu,
abys mi uštědřil veliké lásky a moje
srdce, bláhové srdéčko moje, vždy stejně
důvěřivé a jako děcko lásky chtivé,
jedenkrát abys utěšil.

Ó slyš, jak se chvěje, stále se chvěje
v očekávání a ve svaté bázní.
Bude-li dosti široké pro dary, o které
prosí, to nemám strachu, jen o to,
aby mu, bláhovému, dech stačil,
až ucítí jednou blízkost Tvé ruky a sladkých
darů, o které prosí každým svým
tepem.
O to Tě prosím též, o to nejvíc, aby
svou nikdy neztratilo důvěřivost a
pokoru, Velký můj Bože. Můj Bože!

BARTUŠKA JOSEF:

V zámeckém parku.

Rozběhlé pěšiny běhají se kolem,
stín stromů padá v ticho trávníků.
My sedíme. Mlčíme. Očima s květy hovoříme
a s lesknoucí se dálkou blatských rybníků.

Okénky větví vidět bílý zámek,
zdi hrdě pnou se do výše.
V loubích, sklenutých stromy se prochází ticho
a teskný duch mrtvého Závěje.

V zámeckém parku sedíme sami.
Je slyšet vzdechy minulosti vát.
My mlčíme. Stromy si udiveně šeptají
co směje se, co kvílí, že nelze rozeznat.

Hluboká 16. máje 1919.

LEOPOLD BENAČEK

Zůstaňte věrnými!

Kolegům a kolegyním abiturientům!

Účelem našich SSS jest sdružovati studující mládež, vychovávat ji na základě křesťanského světového názoru a tím ji připravovati pro samostatný život, aby v něm vždy a všude vystupovala jako inteligence katolická. Organizace seznamuje členstvo s ideami idealistickými, o jejichž provedení se má v životě postarat. Proto výchova v SSS je z větší části theoretická.

Pro část z vás však, kdož nyní dokončíte studia středoškolská, nastává doba praxe. Jest samozřejmo, že ti z vás, kdo ve studiích budete pokračovati na vysokých školách, rozmnoží řady našich akademiků, sdružených v Lize a Moravanu. — Stručná slova má však platit hlavně vám, kteří a které jdete po maturitě do života na místa učitelská, úřednická atd. Vy vězte, že vaše

místo jest mezi katolickou mládeží, mezi níž se velice uplatní jako vzdělavatelé Orla, Sdružení katol. mládeže, Omladiny. Nezapomeňte na stavovskou organizaci katolickou, jejíž členství je pro vás morální povinností! Zejména učitelé a učitelky buďte toho vědomí! Buďte praktickými katolíky, pak budete také svědomitě zastávat svůj úřad a dobudete si respektu pro své přesvědčení. Sůčastňujte se pilně ruchu našeho studentstva. Buďte, pokud možno, činní v katolickém životě, aby naše veřejnost ucítila příliv nové mladé inteligence.

Půda, na níž vstupujete, je horká. Než vytrvejte na ní u vědomí, že pracujete pro veliký ideál katolického obrození v našem národě. Budete terrorisováni, tupeni toho nedbejte, neboť katolický inteligent je povznesen nad podobné »kulturní« vlivy. — Pravda konečně přece vítězí. Buďte si vě-

domi, že nejste osamoceni, stojí za vámi mohutný tábor katolického lidu! Za katolického učitele se postaví 90% rodičů, kterým jistě na výchově dítek záleží. Přes všechny nesnáze a nevďěk těch, o jichž lepší budoucnost budete pracovat, vytrvejte mužně! — Přes mnohá zklamání si zachovejte ideály mladých let. Nebuďte chlebaři, za žádnou cenu se nedejte koupit nebo umlčet za žvaneč! Vždyť cílem života není dobré bydlo!

Jest nevďěčné být apoštolem, ale vězte, že každá veliká myšlenka vyžaduje velikých apoštolů a velikých obětí. Proto nebuďte trpaslíky v době obří! Zvedněte mocně prapor Kristův a s Bohem na rtech i v srdci jděte dobývat duše Kristu. Nebojte se je s vámi Bůh. A s Ním zmůžete vše.

Nuže, bez bázně vpřed! Čin budiž odpověď na tento apel.

Zůstaňte věrnými!

❖ ❖ ❖

JOŽKA VALOUŠEK:

Boží bojovníci.

My mladí a silní,
rytíři noví Svatého Graalu,
za víru jdeme v boj.

Stavte nám hráze a házejte nás py,
nakupte hor nám v trnitou cestu,
bruste si meče a stavte nám kříže,
v areny žeňte nás, házejte lvům,
nás — bojovníky Pravdy a Dobra —
na světě žádná už nezdrží moc!

Cestou jdem kříže v Kalvarskou horu,
krev crčí z čel a z bodaných rukou,
dav po nás plvá, lůza řve: Na kříž!
Klesáme štvání pod dřevem kříže,
ale zas vstáváme a jdeme v před!

Umřít jdem za spásu národa svého,
za jeho Vzkříšení na smrt jdem jistou,
bychom ho přivedli nazpátek Kristu,
by národ drahý, obrozen vírou,
mladý a silný bez zkázy přečkal
budoucí věky.

❖ ❖ ❖

T—R—N:

Těm, kteří nevědí

Těm, kteří nevědí,
odkud že přišli,
těm, kteří nevědí,
kam zase půjdou,
— těm
volám já,
zpěváček malý,
ty prosím já,
chvíli by stáli:

„Pohleďte kolem jen,
přírody děti,
řekněte, prosím vás,
kam chcete jít?
Já bych šel s vámi,
zpěváček malý,
ubohý, hloupý.“
Ptám se vás. „Kde se
ten váš ráj koupí?

Pozemský dáte ráj
všem lidem tady?
Po smrti není nic,
všecko je nazmar?“
Kdo stvořil
přírodu? —
Na to že nehledí?
Přírodo, odpověz
těm, kteří nevědí!

❖ ❖ ❖

KAREL FADRUS:

Gentleman.

(Dokončení.)

Když byl Saul zvolen králem a lid viděl, že není muže tak statného jako on ve všem lidu, provolával nadšeně: »Živ buď král!« Ale nešle-

chetníci pravili: »Zdali nás bude moci vysvobodit tento?« A když jím pohrdali, stavěl se Saul, jakoby neslyšel. Měsíc na to porazil nepřítele a

vysvobodil Israele. Tehdy rozpomenuli se někteří na nešlechtníky a řekli: »Vydejte muže ty a zabijeme je.« Saul však odvětil: »Nebud' zabít žádný v ten den; nebo dnes učinil Hospodin vysvobození v Israeli.«

Tak jedná gentleman. Kousavé poznámky, nepříznivé úsudky přeslechne, nelze-li pak přeslechnouti, ohradí se, ale zdvořile.

Gentleman mluví pravdu, rozváží, než slíbí; když slíbí, slovu dostojí. Každé dané slovo je pro něj čestným slovem.

Nerad vytýká; musí-li, učiní to raději soukromě než veřejně. Musí-li veřejně vytýkat, vytýká laskavě, šetrně.

Nesmělého nečiní malomyslným, nýbrž vhodnou pochvalou budí v něm sebedůvěru.

Směšného nesesměšňuje. Nedělá z lidí bláznů a šašků. Zpozdruje-li, že žert dotkl se nemile někoho, přestane žertovati. Vidí-li, že škádlený neumí se brániti, neškádlí dále.

Když se rozčilil, rozhněval, potlačí hněvivost a vede si, jakoby se nic nebylo přihodilo.

Jestli mu někdo ublížil, jej urazil, ihned odpustí.

»Hněvejte se a nehřešte; slunce nezapadej na hněvivost vaši.«

Mluví-li někdo ve společnosti nešetrně o jeho osobě, nevěda, že jest přítomen, přeslýchá, dokud lze; nelze-li pak, upozorní na sebe klidně a vládně.

Mluví-li pak někdo nactiutrhacně nebo pomlouvačně o nepřítomné osobě, pokusí se obrátiti hovor jinam. Nezdaří-li se to, zastane se nepřítomného sine ira et studio, podle pravdy a bez hněvu. Poví třeba, že je mu milé, když může domněnku opravit a tvrzení na pravou míru uvést.

Ublížil-li sám někomu, požádá ihned za prominutí.

»Přinášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechejž tu daru svého před oltářem a jdi prvé a smiř se s bratrem svým a potom přijď a obětuj dar svůj.«

Společnost má lidi pojiti a ne dvojiti, sdružovati, nikoli rozdružovat.

Proto gentleman nemluví kousavě, sarkasticky; řeč jeho je jako hojivý balsám a není jako lučavka.

O svém národě mluví tak, aby o něm neplatilo přísloví, že špatný pták, který vlastní hnízdo kálí. Neschválí však také všechno slepě, jako rekrut Chauvin v Cogniardově veselohře *La coccarde tricolore* z r. 1831, podle kterého přemrštěné vlastenectví a národní nesnášlivost se jmenují šovinismem.

Gentleman vyhýbá se všemu, co by mohlo býti nepříjemno jeho okolí, anebo co by mohlo vyvolati nemilý dojem.

Bylo by to krásné, kdyby celý národ byl zajedno v politice. Ale to není možné; boj je všude, všude je oposice a konkurence. Boj přispívá k ujasnění, oposice k ozdravení, konkurence k solidnosti.

Gentleman svého politického mínění neskrývá ani nikoho násilím nebo hrozbami nepřinucuje ke vstupu do svojí strany. O dobrém v jiných stranách mluví uznale, o zlém šetrně.

Politického protivníka nechá klidně domluvit; debatuje-li, nekřičí, nespílá, netříská. Mluví-li a nechová-li se k němu politický protivník gentlemansky, pamatuje se, ovládá se, klidně vyslechne a odpovídá.

Kdosi řečnil; oponent vedl si v debatě tak, že ozývaly se hlasy: »Ven s ním!« Řečník uklidnil shromáždění a debatoval nadále jako přítel s přítelem. A vyhrál u obou stran a rozčilený oponent prohrál na obě strany.

III.

Gentleman ví, že nemají všechna tělesa nebeska stejného svitu a třpytu; jen jedno těleso, slunce, dává nám světlo a teplo, skýtá nám život, avšak i hvězdy nejsou na obloze bez účelu.

Nekvetou všechny byliny stejně krásně a nedávají všechny stromy stejně chutného ovoce; jsou i rostliny a plody jedovaté, a přece lékárník a lékař dovedou i jejich jedu použít k léčení.

To ví gentleman, a podle toho posuzuje také národy a politické strany.

Gentleman mluví o náboženství uctivě, o svém s láskou, o cizím šetrně.

Dbá, aby se o náboženství vůbec nemluvílo, když pokročilá doba noční rozpoutala obrazivost a nápoje rozpálily mozky.

S cyniky o náboženství nemluví vůbec. »Nedávejte svatého psům, aniž mecte perel svých před svině, aby snad nepošlapaly jich nohama svými a obrátíce se, neroztrhaly vás.«

Nedisputuje také o náboženství s lidmi umíněnými, kteří předem odmítají pravdu křesťanskou a zásadně tupí víru katolickou.

Jeť náboženství drahé a vzácné jako diamant, a diamanty nedávají se potulným »šlejiřům«, nýbrž posílají se až do Hanavy a do Antverp dovedným brusičům.

Ty drž se své víry katolické. »Máme prvnější prorockou řeč, kteréžto šetřice jako lucerny v temném místě svítící, dobře činíte, až den zasvíti a denice vzejde v srdcích vašich.« Nevěřili gentleman sám, neposmívá se vře jiných, aniž ji

tupí. »Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.«

Gentleman je více, než člověk, který je umytý, upravený, vyžehlený, oholený, člověk, který umí titulovati a vybraně se vyjádřovati. Je to pěkné a nutné, ale na gentlemana to nestačí.

Uvaž jak John Newman, druhdy anglikánský farář, potom římský kardinál, popisuje gentlemana:

»Gentleman jest člověk, jenž nikdy jinému vědomě neublíží. Skutečný gentleman vyhýbá se všemu, co by mohlo býti nepříjemno jeho okolí, nebo co by mohlo vyvolati nemilý dojem. Dovede vše zaříditi tak, aby se na sporná mínění nenaráželo, aby city jiných nebyly uráženy, aby se nevyslovilo nijaké podezření, aby se nikdo nedotkl předmětu, jenž by mohl někoho zarmoutiti neb uraziti. Dává pozor na všechny, jest laskavý k ostýchavým, soucitný k těm, kteří jsou směšní. Má vždy na paměti, s kým mluví. Prokázal-li ně-

komu službu, pomine ji mlčením, o sobě mluví toliko, je-li k tomu nucen. Zkušenost jej naučila chovati se k nepříteli tak, jakoby se měl státi kdysi jeho přítelem. Nemá třeba vždycky správné názory, ale nespravedlivý není nikdy. I když sám nevěří, neposmívá se víře jiných, aniž proti ní brojí. Jest shovívavý ke všem vyznáním nejen proto, že jej filosofie naučila nestranností, nýbrž že má jemný, takoruka ženský cit, jenž jest nejkrásnější z vymožeností kultury.«*)

Nechceš-li býti gentlemanem?

Cvič se v tom. Si potuerunt hi et haec, cur tu non? Co dokázali jiní, proč bys ty s Boží pomocí nedokázal? Nedej se odstrašiti začátečními neúspěchy. Per aspera ad astra. Cesta k hvězdám je kamenitá a hrbolatá. Od malých úspěchů dospěješ k větším. Per angusta ad augusta.

*) Guth, Pravidla slušnosti str. 9.—10.

ORGANISAČNÍ A STUDENTSKÝ VĚSTNÍK.

Valné shromáždění Ústředí katol. studentstva čsl. koná se dne 11. července o půl 7. hodině večerní v Praze na Žofíně s tímto programem: 1. Zprávy funkcionářů. 2. Záležitosti organizační. 3. Volba správního výboru pro rok 1921—22. 4. Volné návrhy. — Na základě stanov vysílají do valného shromáždění »Ústředí« akademické spolky (a Svaz bohosloveckých Jednot) po pěti delegátech, Sociální studentské sdružení (a jim na roveň postavené kroužky a naše stud. organizace, pod jakýmkoliv jménem existující a v »Ústředí« sdružené) své předsedy (nebo jejich zástupce), kteří jsou oficiálními delegáty valného shromáždění s plným právem hlasovacím.

Organizace, v »Ústředí« sdružené, jsou povinny závčas ohlásiti jména oficiálních delegátů, jimž ze sekretariátu ústředního budou vydány legitimace. — Volné návrhy oznamte písemně do »Ústředí« nejdéle do 3. července 1921. — Výbor Ústředí katol. studentstva čs. —

K našim sjezdům! Přípravný výbor našeho říšského sjezdu pražského zaslal všem sdružením a kroužkům již několik oběžníků s podrobnými pokyny pro náš sjezd. Jest nutno, aby všude byly velmi přesně zachovány, aby agenda sjezdová šla náležitým tempem. — Zašlete ihned ze všech míst (pokud jste tak již neučinili) řádně vyplněné přihlášky sjezdové, aby vám závčas mohly býti zaslány sjezdové legitimace, oprávn-

ňující k 50% slevě na dráze. Do Prahy přijďte — pokud možno — již během soboty — za vedení svých předsedů. Z nádraží, kde budou vás čekati pořadatelé, přijďte ihned do sjezdové kanceláře (Praha II., Voršilská 1), kde budete rozříděni po bytech a kde budou vám dány všechny potřebné pokyny. — Urychlete tedy své přípravy a vypravte se do Prahy v počtu co největším! Necht' uvidí Praha, že český národ má ještě dosti věrných katolických studentů! — Na shledanou v naší matičce Praze!

Vyzýváme také katol. studentstvo, aby v hojném počtuúčastnilo se našich prázdninových sjezdů krajských, jejichž účelem bude rozšíření a upevnění naší organizační sítě v různých krajích naší vlasti. Těmito sjezdy máme ukončiti organizační agendu našeho »Ústředí« v tomto správním roce, abychom v příštím období — po prázdninách s novou silou a nadšením pustili se k vnitřnímu prohlubování své bujaré, stále mohutnící a po všech městech naší vlasti rozšířené organizace studentské. —il.

Pracovní schůze profesorů náboženství a duchovních rádců našich stud. organizací bude se konati v rámci II. říšského sjezdu katol. studentstva čs. v Praze v úterý dne 12. července 1921 o 3. hod. odpo. ve spolkové místnosti (II., Voršilská 1). Účelem této schůze jest dohoda o spo-

luprací profesorů náboženství ve hnutí katol. studentstva čs. a výchovné činnosti duchovních rádčů našich SSS. — K hojně účasti všechny vdpp. profesory náboženství a duchovní rádce uctivě zve výbor Ústředí katol. studentstva čs.

Studentstvu! Každý katolický student opatří si kapesní kalendář, který pro katolické studentstvo vydal Spolek katol. akademiků »Moravan«, Brno, Nová ul. č. 8. Našemu studentstvu nesmí býti lhostejno, zda za příručku tak důležitou, jako jest kalendář, užívá kalendáře bezbarvého, nebo směru přímo protichůdného. V kalendáři našem najde katol. student řadu důležitých článků z oboru vzdělavatelského a praktických pokynů pro život studentský. — Objednávky kalendáře řiďte na výše uvedenou adresu! —

Sdělení administrační. Do 9. č. vloženy byly složenky, určené k zaplacení předplatného pro II. pololetí. Poněvadž však nedopatřením nedostalo se současně do téhož čísla sdělení administrace, upozorňujeme dodatečně, že následkem oddělení administrace a expedice šeky zasílány všem odběratelům. Prosíme tudíž ony abonenty, kteří měli zaplacení předem, aby nepovažovali to za upomínku, ale na druhé straně snažně žádáme, aby ti, kdož dosud dluhují, použili složenek k vyrovnání, bychom nemusili zbytečně zasílati upomínky poštou! — Administrace.

Všem SSS a organizacím v Ústředí sdruženým! Z našeho sekretariátu byly vám zaslány letáky a upisovací přihlášky pro »Sušila«, zároveň s pokyny ku provedení upisovací akce prázdninové. Upozorňujeme znovu na tomto místě na důležitost a význam této upisovací akce »Sušila« a vyzýváme vás, abyste v prázdninách věnovali jí náležitou péči. — Sekretariát.

Naším studentům-abiturentům! Žádosti o přijetí do koleje Arnošta z Pardubic v Praze budtež podány **nejpozději** do 5. července 1921 na ředitelství koleje A. z P. (Praha II, Voršílská 1.) Podmínkou přijetí do koleje jest opravdové katolické přesvědčení. — Žádosti členů SSS nebo kroužků budtež ověřeny a doporučeny výborem místního sdružení či kroužku, nebo důvěrníky dotyčných ústavů. Bližší informace ohledně ubytování v koleji i na bytech soukromých podá na žádost Ústředí katol. studentstva čs., Praha II., Voršílská 1. —

Katolické české studentky, které hodlají po prázdninách studovati na vysokých školách v Praze a hledají zde byt, obraťte se za tím účelem s důvěrou na Výbor Svazu českých katolických spolků ženských v Praze II., Pštrossova 200.

Exercicie. V popředí otázek, budících v současné době živý zájem, jsou otázky náboženské.

Čím nepříznivěji se dnes k nim stavějí telikeré živly, tím více touží duše ušlechtilé po hlubším jejich pochopení. K ukojení této potřeby přispívají náboženské přednášky, t. zv. exercicie, jejichž obsahem jsou nejdůležitější pravdy náboženské; neocenitelným jejich ovocem je pravý a jasný názor na svět a život. Trvají tři dni; denně bývají čtyři přednášky, takže možno v hloubku a souvislost náboženských pravd vniknouti dokonaleji, nežli jindy. Na Velehradě budou letos exercicie: (Rektorát Pap. koleje Tov. Ježíšova.) pro akademičky a studentky od 29. července večer do 2. srpna ráno; pro akademiky a učitele od 17. srpna večer do 21. srpna ráno; pro studenty středních škol od 21. srpna večer do 25. srpna ráno. — V Praze v klášteře Voršilek (Praha II., Nár. třída) budou exercicie pro akademičky a studentky od 8. srpna večer do 12. srpna ráno. — V Bubenči v arcibisk. gymnasiu (Bubenečská třída 299) budou exercicie pro studenty středních škol hned po sjezdě katol. studentstva od 13. července večer do 17. července ráno; pro katol. inteligenci od 24. srpna večer do 28. srpna ráno. — Studenti a studentky platí za celé tři dni 15 Kč za celé zaopátrání; při exerciciích inteligence 20 Kč. Účastníci hlase se na příslušných místech písemně!

Písmo sv. do studentských knihoven. Na základě resoluce, přijaté na pracovní konferenci přerovské a schválené výborem Ústředí, upozorňuje sekretariát všechna sdružení a konvikty, aby si co nejdříve opatřily **Hejčlův a Sykorův překlad Písma sv. Starého i Nového Zákona.**

Při větším počtu exemplářů zajištěna nám ředitelstvím Dědictví svatojanského sleva 15%. Proto jest třeba, aby všechna sdružení a kroužky objednaly si toto významné a cenné a při tom poměrně laciné dílo. K zakoupení dosud vyšlých sešitů a k předplacení dalších pro nejbližší dobu třeba obnosu 80 Kč, jež zároveň s objednávkou nutno zaslati Ústředí kat. stud. čsl. v Praze. — Sdružení, disponující nějakým jménem, učiní tak určitě ještě do prázdnin. Ostatní nechť za tím účelem obrátí se na své místní příznivce, kteří jistě rádi jim umožní koupi a přispějí tak ke zdaru této naší důležité akce. (Eventuelního přebytku ze zaslání obnosu užite se pro předplacení sešitů dalších.)

Krajinský sjezd katol. studentstva západní Moravy koná se v Třebíči dne 24. července 1921 s tímto programem: V předvečer sjezdu přátelský večírek. V neděli 24. července v 8 hod. ráno slavné bohoslužby ve farním kostele. O půl 10. hod. zahájení sjezdu, volba předsednictva a sjezdové referáty. Po každém referátě debata. Odpoledne

bude se v jednání pokračovati. Večer uspořádána bude studenty z Třebíče a Nového Města sjezdová akademie. — V pondělí 25. července prohlídka města a společný výlet. — Ubytování a stravování za mírnou cenu jest zajištěno. Přihlášky řiďte na adresu: Přípravný výbor sjezdu katol. studentstva, Třebíč, Jejkov, Spolkový dům »Sušil«. — Bližší zprávy o programu sjezdovém budou ve sjezdových letácích a v denním i krajiniském tisku katolickém.

Ústředí katol. studentstva čs. Praha II.,
Voršílská 1.

Krajiniský sjezd katol. studentstva čs. v Jičíně koná se 31. července 1921 s tímto programem: V 8 hodin ráno mše sv. v děkanském chrámu Páně. V 9 hod. dopol. v sále hotelu »U města Paříže« zahájení sjezdu, volba předsednictva a sjezdové referáty s debatou. Odpoledne o 2. hod. pokračování ve sjezdovém jednání. Večer v 7 hodin přátelský večírek, jehož program obstará místní sdružení. — V sobotu 30. července v 7 hodin večer bude sjezdová předporada delegátů. — V pondělí 1. srpna společný výlet a prohlídka Prachovských skal. — O ubytování a laciné stravování účastníků bude postaráno. Přihlášky ke sjezdu přijímá kol. A. Kábele, Jičín, Tyršova ul. 269 a. — Bližší zprávy na tištěných programech a v denním i krajiniském tisku!

Ústředí katol. studentstva čs. Praha II.,
Voršílská 1.

Sjezd katol. studentstva pro Slezsko, Hlučínsko a severovýchodní Moravu konati se bude v Opavě 31. července 1921 s tímto programem: V předvečer sjezdu přátelský večírek. V neděli 7. srpna v 8 hod. dop. úvodní bohoslužby v průbožském chrámu Páně. O 9. hod. v Katol. domě zahájení sjezdu, volba sjezdového předsednictva a sjezdové referáty. Odpoledne pokračování. Večer sjezdová akademie. V pondělí 8. srpna společný výlet. Ubytování a stravování za mírnou cenu bude opatřeno. Podrobný program uveden bude na zvláštních letácích sjezdových a v denním i krajiniském tisku. Přihlášky ke sjezdu přijímá: Fr. Čermín, berní úředník, Opava, Mezi trhy 12.

Ústředí katol. studentstva čs. Praha II.,
Voršílská 1.

Krajiniský sjezd katol. studentstva v Plzni koná se 21. srpna 1921 s tímto programem: V předvečer sjezdu předporada delegátů. V neděli 21. srpna v 8 hodin ráno mše sv. O 9. hod. zahájení sjezdu, sjezdové formalie a programové referáty. Odpoledne pokračování ve sjezdovém jednání. Večer studentská akademie místního sdružení. V pondělí 22. srpna prohlídka památností města a výlet do okolí. — O bezplatné ubytování a laci-

nou stravu účastníků bude postaráno. Přihlášky ke sjezdu řiďte na adresu: Redakce »Českého západu«, Plzeň, Tylova 33. Bližší data, místnost sjezdová, datum otevření sjezdové kanceláře a p. oznámena budou v denním i krajiniském tisku, jakož i na letácích, jež do konce školního roku budou rozeslány.

Ústředí katol. studentstva čs. Praha II.,
Voršílská 1.

Všecreelský slet 1922. Ustavující schůze stud. technického výboru sletového pro studentské sletové vystoupení konala se v Brně 15. května ve spolkové místnosti »Moravana« za účasti téměř všech jmenovaných členů a četných interesentů. Byli přítomni zástupcové stud. odborů oreelských z Boskovic, Brna, Kroměříže, Místku, Mor. Ostravy, Nového Města, Olomouce, Prahy, Prostějova, Třebíče, Val. Meziříčí, župy Uherskohradištské a j.; Ústřední rada Orla čs. byla zastoupena dp. Pospíchalem a dp. Marzym. Ustavující schůzi zahájil v 10 hod. dop. předseda Ústředí kol. Roztočil a po schválení denního programu a jednacího řádu pojednáno bylo nejprve o poměru stud. odborů k Jednotám Orla čs. Stanovisko po delší debatě jednomyslně schválené tlumočeno ve formě resoluce Ústřední radě Orla čs. — V odpoledním jednání provedeny byly volby předsednictva technického výboru sletového, jemuž v čelo postaven kol. C. Mastík z Brna. Za jeho předsednictví projednány byly podrobně hlavní otázky sletového vystoupení a mezi jiným usneseno hlavně toto: Stud. vystoupení v rámci Všecreelského sletu 1922 bude se konati v třetí neděli sletovou. Súčastní se ho sdružené katol. studentstvo v počtu co nejhojnějším. Program sletového vystoupení v hrubých rysech byl vypracován. Lhůta vypsané soutěže cviků stanovena do 5. června. Schválení cviků učiní příští schůze po dobrozdání předsednictva; schůze tato bude se konati v sobotu 25. června v 7 hodin večer v Brně (Nová ul. č. 8). Příští den budou nácvičná, jichž súčastní se všichni cvičitelé stud. odborů oreelských. — Veškeru korespondenci techn. výboru studentského se týkající řiďte na adresu: JUC. Cyril Mastík, Brno, Nová ul. č. 8. (Spolek katol. akademiků »Moravan«.) —av.

SSS. v Mor. Ostravě. Sdružení pokračuje ve své činnosti pracovalo hlavně na prohloubení nábož. přesvědčení svých členů přednáškami náboženskými. Předseda bohoslovec J. Strakoš promluvil v cyklu přednášek na tema: »Náš názor světový«. Cyklus obsahoval tyto přednášky: »V hlubinách tajemství«, »O Božství Ježíše Krista«, »O Církvi Boží řím.-katolické«, »Praktickým katolicismem k obrodě«, »Praktické předpoklady

duchovního života«. Kol. Kudělka, učitel, pokračoval v přednášce: »O podstatě Boha«, kol. Švrdnoch »O Husově otázce«, kol. Kuzník »O Bílé Hoře«. Jelikož apologetické přednášky působí velmi blahodárně, výbor SSS. vypracoval celoroční program přednáškový pro příští rok. Bude tu ještě stále přihlíženo k apologetice, ale i obzvláštní zájem bude věnován liturgice a symbolice obřadů církevních, neboť ignorance na tomto poli u našich katolíků vůbec je veliká. — Ačkoli pracujeme s překážkami značnými, zvláště s bytovou krizí, jež nám nedovoluje zařídit se ve své domácnosti, půjdeme přes to s houževnatým úsilím dále vpřed, spoléhajíce na přízeň příští doby a zvláště na pomoc Nejvyššího, k jehožto cti a slávě podnikáme všechny své práce a námahy. Studenti vpřed! Excelsior! S.

Z Uh. Hradiště. Kroužek náš vyvíjí pravidelnou činnost. Jak začal před dvěma roky, tak pracuje přes nahodilé překážky dále. Práce rozvrstvena je na 4 směry. Ve 14denním intervalu střídají se přednášky kroužku apologetického, literárního a zábavního. Apologetický kroužek zásluhou pana kons. rady prof. P. Šroma, kol. Škrabala, Vaňhary a j. probírá od základních otázek vzniku světa, výkladu heraklema, vývoje otázky jsoucnosti Boží — též všechny moderní směry filosofické, otázky jiných náboženství, protestantismu a j. Kroužek literární bral se týměž směrem: Od počátku našeho hnutí literárního, dobu úpadku, probuzenskou, moderní spisovatele a jejich názory na svět, Boha, katolicismus. Přednášeli kol. Hruška, Šuránek, Vaňhara a j. — Besídky, zpěvy a divadla má na starosti kroužek zábavní, který se stará o finanční stránku kroužku. Poslední dobou sehrán několikrát kus Klicperův »Divotvorný klobouk«. Z výtěžku má se poříditi náčiní tělocvičné čtvrtému oddílu tělocvičnému a zajistiti možnost co největší návštěvy Prahy o sjezdu. Mimo to pořádána každou první sobotu v měsíci členská schůze. Jest si pouze přát, aby horlivá činnost během školního roku, který brzy ukončíme, přes prázdniny neutuchla. Ale nebojíme se! Tomu zabrání náš manifest v matičce Praze. Tam na shledanou! —Alk—

Z činnosti našeho sdruženého studentstva. Radostné zprávy o čilé práci našich sdružení došly nás v posledních týdnech. Jest potěšitelné sledovati živý ruch spolkový a horlivou činnost našich sdružení a kroužků. Kromě výchovné činnosti přednáškové a odborové možno zaznamenati od svátků velikonočních velkou řadu veřejných podniků, jež naši studenti uspořádali. Nemajíce místa k jednotlivým referátům, uvádíme zde alespoň stručně tyto veřejné podniky našeho horli-

vého sdruženého studentstva: Kroměříž (město) — div. představení »Poslední muž« od Svobody, Uh. Hradiště — div. představení »Divotvorný klobouk« od Klicpery, Nové Město — přátelský večírek, Olomouc a Řepčín — studentská akademie orelská, Místek — div. představení »Divotvorný klobouk« od Klicpery, Plzeň — přátelský večírek, Píseň — div. představení »Směry života« od Svobody, Sv. Jan u Berouna — veřejné cvičení orelské, Kroměříž (seminář) — div. představení »Sv. Václav« od Valouška, Uh. Brod — studentská akademie, Brno — studentské majales, spojené s veřejným cvičením studentského Orla, Opava — přátelský večírek, Prostějov stud. slavnost s veřejným cvičením stud. Orla a j. —il.

Slavnosti, sjezdy a duchovní cvičení na Velehradě v měsících červenci a srpnu 1921:

2. července (večer) — 4. července (ráno) jubilejní sjezd terciářů.
- 3.—5. července **sjezd katol. rolnictva, omladiny**, papírové rodiny (čtenářů časop. sv. Aněžky, sv. Ludmily a sv. Václava) atd.
- 11.—14. července **sjezd katechetů**.
18. (večer) — 22. (ráno) července exercicie pro kněze (I.),
25. (večer) — 29. (ráno) července exercicie pro kněze (II.),
29. července (večer) — 2. srpna (ráno) **exercicie pro akademiky a studentky**.
- 4.—5. srpna **sjezd bohoslovců** (večer 5. srpna akademie).
- 5.—7. srpna **sjezd uniönistický**.
7. srpna **schůze Apoštolátu**.
8. (večer) — 12. (ráno) srpna exercicie pro kněze (III.)
- 12.—13. srpna pouť lurdských poutníků z Čech.
- 17.—21. srpna **exercicie pro akademiky a učitele**.
21. srpna **valná schůze katol. studentstva župy Uherskohradištské**.
- 21.—25. srpna **exercicie pro studenty**.

Zájezd Orla čs. do Strassbourgu bude uspořádán ve dnech 3.—10. srpna 1921. Hlavní sjezdové dny jsou v sobotu 6. srpna (závod) a v neděli 7. srpna (slavnostní vystoupení 21.000 katol. gymnastů). Odjezd z Prahy bude dle dosavadních dispozic ve středu 3. srpna, návrat 10. srpna. Cena jízdného do Strassbourgu a zpět ve III. třídě asi 500 Kč. Celkový náklad pro jednotlivce, který nečiní upřílišněných nároků, bude se pohybovati mezi 1200—1500 Kč.

Kdo se chce zájezdu účastniti, opatři si ihned na hejtmanství (okresní politické správě) cestovní pas pro Německo a Francii, jako účel cesty udá účast na sjezdu katol. franc. gymnastů a řádně

vyhotovený pas zašle nejpozději do 20. června se zálohou 200 Kč ústřední kanceláři orelské.

K informaci našim studentům podotýkám, že zájezdu do Strassbourgu se účastní také několik našich studentů Orlů. Kdo by se chtěl připojit, nechť přihlásí se písemně v Ústřední kanceláři Orla čs. Brno, Nová 8/III; odtud dostane každý na žádost všechny podrobné informace.

Statistika středního školství v Čs. republice.

Počátkem školního roku 1920—21 bylo v Čs. republice, jak vidíme z 9. čísla »Zpráv Státního úřadu statistického«, 60 gymnasií s 515 třídami a 15.485 žáky, 105 reálných gymnasií s 949 třídami a 30.344 žáky, 3 vyšší reálná gymnasia (děč. typu) s 33 třídami a 1044 žáky, 30 reformních reálných gymnasií s 191 třídami a 6324 žáky, 80 reálků s 854 třídami a 30.947 žáky, 22 dívčích lyceí se 162 třídami a 5096 žákyněmi, 68 učitelských ústavů s 246 roč. (4 abitur. kursy, 1 přípravkou a 1 kursem pro uč. s vál. mat.) a 8089 žáky. Na všech těchto ústavech mělo vyučovací řeč českou nebo slovenskou 1906 (64.6 proc.) tříd (ročníků) s 65.342 (67.1 proc.) žáky, rusínskou neb ruskou 38 (1.3 proc.) tříd se 764 (0.8 proc.) žáky, německou 868 (29.4 proc.) tříd s 25.146 (25.8 proc.) žáky, maďarskou 127 (4.3 proc.) tříd s 5606 (5.8 proc.) žáky a polskou 11 (0.4 proc.) tříd se 471 (0.5 proc.) žáky. Celkem bylo na těchto ústavech 97.329 žáků,

to 74.932 (77 proc.) hochů a 23.397 (23 proc.) dívek; národnosti české neb slovenské bylo 63.879 (65.6 proc.), ruské, rusínské neb ukrajinské 733 (0.8 proc.), německé 24.008 (24.7 proc.), maďarské 5483 (5.6 proc.), polské 599 (0.6 proc.), židovské 2576 (2.7 proc.), srbské, chorvatské neb slovinské 26, jiné 25 žáků.

Učitelských ústavů bylo počátkem roku 1920—21 v celé Čs. republice dle 9. čísla »Zpráv Státního úřadu statistického« celkem 68 (z toho 39 veřejných a 29 soukromých) s 8089 žáky (4080 hochy a 3997 dívkami). Z posluchačů učitelských ústavů 5721 hlásilo se k české neb slovenské národnosti, 1986 k německé, 170 k maďarské, k jiné řeči 212 žáků. Na jednu českou neb slovenskou školu připadalo 124 posluchačů (na třídu 33.9), na ruskou školu 63 (ve třídě 18 žáků), v německé škole průměrně 115.5 (ve třídě 30.7) posluchačů, v maďarské škole 167 žáků (ve třídě průměrně 27.8).

9. číslo »Zpráv Státního úřadu statistického« přináší data o středním školství v Čs. republice počátkem r. 1920—21. Čtenář nalezne tam podrobné údaje o rozdělení těchto škol dle jednotlivých typů, národnost a počet žactva v nich. »Zprávy« má v komisi firma Bursík a Kohout, Praha II, Václavské nám., ale lze je obdržeti v každém knihkupectví za 1 Kč za číslo.

J I T R O.

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH. ROČNÍK II. — VYCHÁZÍ KAŽDÉHO MĚSÍCE MIMO HLAVNÍ PRÁZDNINY. — VYDÁVÁ „ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKO-SLOVENSKÉHO“, PRAHA II, VORŠILSKÁ 1. — ODPOVĚDNÝ REDAKTOR JOSEF KATNAR V HRADCI KRÁLOVÉ. — REDAKCE A ADMINISTRACE: PRAHA II. VORŠILSKÁ UL. Č. 1. — EXPEDICE V HRADCI KRÁL. — PŘEDPLATNÉ NA PŮL ROKU : 8 Kč PRO NESTUDENTY, 4 Kč PRO STUDENTY.

Sdělení redakční. Končíce dnešním číslem II. ročník „Jitra“ děkujeme ze srdce všem spolupracovníkům, přispívatelům a příznivcům. Jim a všem čtenářům přejeme radostných prázdnin, doufajíce, že i po nich zůstanou všichni „Jitru“ věrní a budou s láskou dále pracovati na jeho zdokonalení. — 1. číslo III. ročníku vyjde počátkem školního roku. Redakční uzávěrka 5. září.

Ve článcích P. Daňka T. J. „Věřící věda“ a A. Adama „Hospodářské dějiny lidstva“ bude v příštím ročníku pokračováno.

Alfons Maria. „Vox clamantis“ byl z minulého čísla pro naprostý nedostatek místa v tiskárně vyrazen. Dojde však ohlasu na sjezdu v Praze, kdež krásné přání Vaše bude určitě splněno. — Záruba Alois, Bartuška Josef, Bolemír Hlavnický, Jožka Valoušek a jiní. Zasláné příspěvky, za něž děkujeme, zůstanou rezervovány pro příští ročník. Totéž platí o příspěvcích zasláných nám již dříve a dosud namozene uveřejněných. — Čeněk Staněk, Martin Papež. Pokračujte! Na rok uvidíme. — Dp. Al Pozbyl. K Vaším námětům a radám, za něž jsme vděční, budeme přihlížet při nové úpravě „Jitra“ po prázdninách. Označení výslovně katolického nevzdáme se však nikdy, ježto před taktikou nemůžeme kapitulovati věc zásadní.

Všem. Nelitujte 50 neb 60 hal. a sdělte redakci svá přání, náměty a náhledy, týkající se příštího ročníku „Jitra“, jeho úpravy vnitřní i vnější.

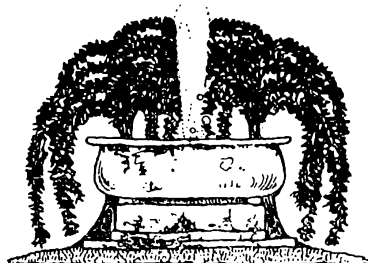
Sdělení administrační. Našim odběratelům. K 9. číslu byly přiloženy složenky. Prosíme odběratele, aby jich laskavě použili k vyrovnání nedoplatků za tento i minulý ročník, abychom nemusili posílati upomínky — jest to mrzutá věc pro odběratele i pro nás. Komu pak Pán více na majetku požehnal, použij laskavě složenky na dar na tisk katolického studentstva, který dnes vyžaduje velkého nákladu, anebo získej nám za sebe dárce jiného. Nebylo-li dosud někomu některé číslo doručeno, nechť jest to laskavě ve formě reklamace oznámeno administraci, jež obratem pošty je zašle:

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný — — redaktor: Josef Katnar. — Tiskne: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové, Adalbertinum. — —

Obsah II. ročníku:

Alaine:			
Naše sociální poslání	65		
L. Benáček:			
Zůstaňme věrni!	153		
Boh. Byryl:			
Studentské kapitoly	33		
Do práce organizační	81		
P. J. Daněk T. J.:			
Věřící věda	24, 38, 56, 73		
Věra Děvínková:			
Břízy	108		
Karel Fadrus:			
Důležitost slušného chování	105		
Gentleman	154		
Ladislav Fahoún:			
Na troskách pohanstva	8		
Astronomická čísta	20		
Jindy a nyní	90		
Dr. Josef Foltýnovský:			
Spiritismus	23, 36, 54, 74, 86		
Frant. Formánek:			
Studentská internacionála	113		
Bolemír Hlavnický:			
Matka	149		
Bepo Janáček:			
Iňigo	66, 84, 104, 117, 132		
Bepo Jek:			
Jejich modlitba	50		
V Getsemanech	97		
Fjodor Jesenský:			
Jednoho se ti ještě nedostává	76		
Karel Cyril Klement:			
Idea Cyrilo-Methodějská a slovanské katolické studentstvo	100, 114, 131		
Dr. Josef Klug:			
Matka milosrdenství (přel. prof. J. Boháč)	134		
Arcibiskup Msgre' Dr. Kordač:			
Pražskému sjezdu	145		
Vladimír A. Macourek:			
Na rozhraní	146		
J. Moravec:			
Hanba ústavu	88, 102, 116		
Ferd. K. Nesrovnal T. J.:			
Jak založíme »Studentské Cyrilo-methodějské odbory« (S.C.O.)			
Prof. Ant. Novák:			
Blaničtí rytíři	5		
Dr. Fr. Xav. Novák:			
Za prvního jitra mládí	10, 18, 35, 53, 68, 82		
O. Nuska:			
Bulharsko	119, 135		
L. Pavelka:			
Hymnus českého národa	7		
F. Pokorný T. J.:			
Richard P. Garrold	57		
Ze života amerických studentů	74		
Mirko Rek:			
Do nové práce a nového boje!	4		
P. Bohumil Spáčil T. J.:			
Pozbyla církev katolická své oživující síly	69, 87, 107		
Jano Šráček:			
Před svatým Mikulášem	17		
Karel Walter:			
Z knihy o přátelství	39		
O. Zadražil:			
Apoštolátní činnost o prázdninách	148		
Infelix Zlatodvorský:			
Trochu o mém jméně úvodem	42		
J. Znorov a Mirko Rek:			
Vánoční meditace	49		
J. Znorov:			
Bratřím a sestrám	93		
P. Fr. Žák T. J. — Prof. J. Boháč:			
Hymna	3		
Cyrilo-Methodějská Liga Studentská	12		
Před rozhodnutím	129		
Básně:			
Alfons Maria:			
Hvězdičky	36		
Matičce k jmeninám	137		
Bartuška Josef:			
V noci novoroční	56		
Vy všichni	102		
V zámeckém parku	153		

Miloš Betlémský:		Clemens Maria Marcelli:	
Knihy ,	118	Idylka	104
Janko Bohuslav:		Miloslav:	
Povzdech	119	Naděje ,	68
Miloslav Černý:		To srdce lidské	135
Ráno	87	Antonín Pojeta:	
Bohumila F.:		Jaru	114
Atheisté	129	Janoš Světlý:	
Ladislav Fahoún:		Studentům	116
Legenda z pravěku	86	Sjezdu katol. studentstva v Brně	116
Ballada o věčné touze	146	T—R—N:	
Bolemír Hlavnický:		Sursum corda	134
Zeyerovi	148	Těm, kteří nevědí	154
Jaroslav Hynek:		Jožka Valoušek:	
Agonie	18	Ozvuky jara	132
Náš zpěv	24	Boží bojovníci	154
Janoš:		Jar. Znorov:	
Sám	54	My	11
Z ulice	69	Písničky ze žnj	11
Tak vešla jste	71	Modlitba	23
Bepo Jek:		Písničky	37, 76
Můj první hřích	11	Koledníček	53
V náladách podzimních	20	Modlitba v den narozenin	153
Jiřík:			
Být dítětem	50	Sociální hlídka:	
Al. Keltnerová:		A. Adam:	
Orlům	39	Hospodářské dějiny lidstva 12, 26 43, 60, 77, 91	
Z jitra	66		
V klidu zimy	82	Organisační a studentský věstník:	
Paprsek luny	88	14, 27, 44, 60, 78, 92, 108, 121, 137, 156.	
Jarní jitro	109		
Ve starém záinku	130		

Katolické veřejnosti!

Patnáctileté jubileum své činnosti slaví právě letošního roku hnutí katol. studentstva čsl. V jarních měsících r. 1906 vznikly naše akademické spolky „Česká Liga Akademická“ v Praze a spolek katol. akademiků „Moravan“ v Brně, aby pod heslem „Obnoviti všechno v Kristu“ věnovaly se výchově vysokoškolského studentstva v pevné ucelené charakter, aby tak studenti všechny své síly po ukončení svých studií věnovali práci pro katolický lid, z něhož vyšli. Záhy věnovaly se naše akad. spolky i výchově studentstva středoškolského, jež jest nyní soustavně sdružováno v Sociální studentská sdružení (S.S.S.). Za vedení Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze, v němž jsou sdruženy vysokoškolské, středoškolské i bohoslovecké organizace studentské, rozvíjí naše studentstvo horlivou činnost na poli výchovy náboženské, vzdělavatelské, sociální a odborové.

Bohužel naše studentstvo vysokoškolské zápasí neustále s těžkými podmínkami svého studijního života. O existenční poměry jeho není dosud náležitě postaráno. V Praze jediná kolej Arnošta z Pardubic nestačí naprosto přílivu našich akademiků a jest jen z polovice v užívání katol. studentstva; druhá polovina místností hostí soudní úřady. Tím žalostnější jsou poměry vysokoškolského studentstva moravského, jež od doby zřízení nové university v Brně v hojném počtu uchýlilo se do hlavního města katol. Moravy, kde bohužel vůbec o jich ubytování není postaráno. Katol. studentstvo brněnské nemá dosud ani řádné spolkové místnosti, kde by se mohlo scházeti k účelům výchovným a organizačním. Již rok uplynul od těch radostných dnů, kdy katol. studentstvo čsl. v tisícovém počtu předstoupilo na svém manifestačním sjezdě v Brně před katol. veřejnost, ukázalo jí svou sílu, práci a nadšení a volalo také po účinné pomoci. Než jen málo byl hlas jeho vyslyšen. Po race jest naše studentstvo moravské v těchže poměrech, dosud v Brně ani spolkové místnosti nemá a s obavou hledí vstříc novému školnímu roku.

Má dále hynouti hmotnou bídou, šíráno tuberkulosou v přečpaných bytech, ubíjeno duševně velkým počtem soukromých hodin, jimiž si musí vydělávati živobytí dnes tak nákladné? Má zase ubíjeti své mladistvé síly předčasnou výpomocnou prací kancelářskou? Co mladých nadšených duší inteligentních hyne tímto neutěšeným životem studentským! A kolik studentů skončivších střední školu nemůže se ani odvážiti na dráhu studia vysokoškolského! Kde by ve městě našli útulku, kde by strávali, čím by se živili? Kolik duševních vůdců katolického lidu přichází takto na zmar!

Katolický lide československý! K tobě obracíme se v těchto těžkých chvílích. V Brně již před dvěma roky utvořilo se „Dobročinné družstvo Sušil“, jehož účelem jest vybudovati a vydržovati domy pro ubytování a stravování katol. studentstva čsl. v městech naší republiky s vysokými školami. K dosažení tohoto účelu sbírá toto družstvo potřebný kapitál v podílech po 200.— Kč; upisovatelé podílu mají své vklady záručitelé. Nejedná se tedy o dary, nýbrž jen o půjčky podílové. Místo do záložen a do bank ukládejte peníze ve formě 200.— Kč podílu do „Sušila“. Prospějete tím katol. věci a katol. studentstvu! Získáváte tím také zároveň velké výhody. Budete míti právo žádati o ubytování svých studujících dětí neb příbuzných ve studentských domech „Sušilem“ vybudovaných.

Při družstvu založen jest také „Podpůrný fond katol. studentstva čsl. Sušil“, jenž přijímá také dary a dobrovolné příspěvky příznivců hnutí studentského k podpoře strádajícího katol. studentstva. Bližší zprávy o „Dobročinném stavebním družstvu“ katol. domů studentských „Sušila“ a „Podpůrného fondu katol. studentstva čsl.“ najdete na upisovacích přihláškách ve výtahu ze stanov „Sušila“.

Všichni upřímní katolíci, sdružení ve spolkách náboženských, kulturních, politických a odborových věnujte pozornost prázdninové upisovací akci ve prospěch „Sušila“! Nedejte si ujíti této příležitosti a dokažte, že nemáte pro katol. studentstvo jen slovo! Nechť mluví skutky!

Upisujte horlivě družstevní podíly ve výši 200.— Kč, vzpomeňte také „Podpůrného fondu Sušila“! Pořádejte ve svých organizacích přednášky, v nichž vysvětlíte svým přátelům význam Sušila! Konejte sbírky a různé podniky zábovní ve prospěch „Sušila“!

P r á z d n i n y 1921 „Sušilu“!

Nezapomeňte toho nikde, každý, kdo má a může, nechť přispěje! Kdo rychle dává, dvakrát dává!

Za katol. studentstvo československé

Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze-II., Vršilská 1.

**Dobročinné stavební družstvo katol. domů studentských „SUŠIL“
Brno, Besední dům Svornost. Telefon 1191.**

VITRO

(Le Matin.)

Časopis středoškolských studentů katolických.

 Praha — červenec — 1921.

Monseigneur François Kordač, archevêque de Prague, quoique souffrant, a daigné nous adresser la lettre suivante:

Mes chers amis,

Encore aux prises avec la maladie, je ne puis que vous envoyer brièvement mon plus paternel souvenir avec mes vœux pour le succès du congrès des Etudiants et des Intellectuels catholiques.

Je salue très cordialement vos hôtes étrangers et les remercie de l'intérêt reconfortant, qu'ils vous témoignent, comme aussi du bel exemple, qu'ils nous offrent par leur amour et leur dévouement à notre commune Mère, la Sainte Eglise.

Vous avez bien compris l'importance de l'effort, qui doit complètement transformer la vie intellectuelle de l'humanité.

Au milieu du chaos qui nous entoure encore, nous discernons de plus en plus deux camps internationaux, bien distincts, dirigés par deux chefs: le Christ et l'Antéchrist. D'un côté réforme de la société fondée sur la propriété personnelle et la base solide de dix siècles de vie de foi catholique, de l'autre, complet bouleversement de la civilisation chrétienne et fantastique reconstruction sur la base utopique du communisme.

En combattant pour la réforme chrétienne, vous sauvez les intérêts de toute la nation. L'Internationale franc-maçonnique a exprimé cette séparation des deux camps dans ces »statuto massonico« en 1853, publiés dans la Civit. catt. 1863: »Sostituere la chiesa cattolica per l'umanita universale.«

Le complet écroulement du monde gréco-romain avant Jésus-Christ, nous a suffisamment prouvé ce que peuvent les oeuvres purement humanitaires sans la charité divine et surnaturelle. Malgré cela, nous voyons cette Internationale diriger et concentrer ses attaques sur l'Eglise catholique bâtie sur la pierre par le Christ, et rangeant ses défenseurs en ordre de bataille sous l'étendard de la Croix.

Vous tous, jeunes amis, faites partie des troupes d'élite de la Croix. Au milieu du combat entre le mensonge et la vérité, sur la mer agitée de la vie actuelle, l'étoile polaire de votre foi vous guidera vers le port du véritable progrès de notre peuple ici-bas, et vers une vie de vérité et d'amour dans l'Eternité.

Avec le Christ je vous redis: »Nolite timere, pusillus grex.«

Alliés à l'autorité apostolique de l'Eglise catholique et amis au peuple catholique croyant, vous avez part à la promesse divine: »Je suis avec vous.«

Et si jamais devaient se trouver dans notre République, des épigones des défenseurs de la civilisation du genre Bismarck ou Còmbes, soyez persuadés, qu' ils rencontreront dans l' Episcopat la même fermeté qu'ont déployée autrefois les confesseurs de la foi et les témoins, ainsi que les saints apôtres, répondant aux premiers agresseurs de la civilisation chrétienne: »Il faut obéir à Dieu plutôt qu' aux hommes!«

Puisse la bénédiction archiépiscopale que je vous envoie de toute mon âme, vous être une garantie de succès.

Prague, le 10 juin 1921

† FRANÇOIS KORDAČ,
archevêque.

J. KRÁLÍK:

Notre programme.

Il est très facile d' exposer le but, vers lequel tendent les étudiants catholiques, parce que c'est le but de toute la chrétienté. Jesus Christ l'a dit en demandant aux apôtres et à tous ceux qui l'écoutaient d' être parfaits. Estote perfecti — Soyez parfaits comme votre Père céleste est parfait. Dans ce mot »perfection« est caché le but de toute vie chrétienne, de celle aussi de chaque étudiant appartenant au groupe des étudiants catholiques. Nous devons aspirer à la sainteté.

Certainement, ce but est très élevé et difficile à atteindre. Il y a beaucoup d'obstacles qui nous empêchent d'arriver à la perfection, beaucoup de luttes à soutenir pour parvenir à sentir toute la tranquillité du royaume de Dieu.

C'est pourquoi on a cherché à unir tous les étudiants de même foi dans une organisation, basée sur les principes divins. Il y a force dans l'unité et c'est de cette force que notre étudiant a besoin. La plupart de parents des étudiants sont croyants et craignent, en envoyant leurs enfants dans les écoles qu'ils ne perdent leur foi et en la perdant ne tombent dans l'immoralité.

Le milieu des écoles secondaires ainsi que celui des écoles supérieures est peu favorable à faire des élèves des hommes forts. L'école leur arrache ordinairement toute foi. L'étudiant qui est seul, succombe bientôt sous les paroles athées des professeurs et devient peu à peu indifférent.

Pour le soutenir on a fondé La Ligue des Étudiants catholiques et les Associations sociales des étudiants SSS, où se réunissent les étudiants catholiques et dirigés par le prêtre, qui est le père spirituel du tout le groupe, ils se préparent à se montrer dignes du nom de chrétiens.

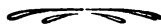
Pour devenir des vrais intellectuels, ils assistent aux conférences qui élargissent leur connaissance de la religion, de la philosophie chrétienne, de la sociologie etc. etc. En ce moment, où la religion est éliminée des trois classes supérieures des écoles secondaires sont ces cours de la plus grande importance.

Cependant, les autres moyens ne sont pas oubliés. Pour ne pas tomber, pour gravir courageusement la côte, on a besoin de moyens surnaturels. Les étudiants de SSS sont encouragés à se nourrir du Pain eucharistique, de la prière et de la méditation, pour avoir la force de confesser publiquement Jesus Christ.

Les catholiques de notre République ont besoin de bons chefs intelligents que les SSS se chargent de former, en s'efforçant de créer des guides fermes, sérieux et pieux qui, en aimant Dieu, aimeront leur patrie et le peuple. Mais la condition essentielle pour mener à bien cette oeuvre magnifique, c'est que tous ceux qui s'y préparent, tendent à la perfection.

La perfection exige de nous l'humilité et le sacrifice.

C'est par là seulement que les associations catholiques rempliront leur programme.

Die Entwicklung der Organisation der tschechoslovakischen kath. Studentenschaft.

Die Bewegung der tschechoslov. kath. Studentenschaft ist verhältnismässig noch jung, es sind heuer gerade 15 Jahre, seitdem der erste kath. akad. Verein die »Česká Liga Akademická« in Prag gegründet ist.

Es war im Jahre 1906 als die tschechischen Studenten heftig aufeinanderstießen in der Frage der Wahl eines Theologen zum Rektor der Universität. Die damals noch nicht organisierten kath. Studenten erhoben ihre Stimme gegen die Agitation der liberalen Studenten und der positive Erfolg dieses Widerspruches war die Gründung des kath. akad. Vereins Č. L. A. in Prag und einen Monat später des kath. akad. Vereins »Moravan« in Brno (Brünn).

Dieser Schritt rief grosse Erbitterung unter den liberalen Studenten hervor und sie steigerte sich bis zum Hass, welcher bald anfang sich darin kundzugeben, dass die Ligisten aus den sozialen Studenteninstitutionen, in welchen die Liberalen überwogen, ausgeschlossen wurden.

Nach anfänglichen Schwierigkeiten gelang es der Liga Vereinsräume zu bekommen in dem kath. »Kolegium Arnošta z Pardubic« (Prag II., Voršilská 1.). Nun beginnt auch die stärkere Entfaltung der Bewegung, besonders in der Zeit, als die Č. L. A. anfang ihre eigene Monatsschrift die »Studentská Hlídka« (Studentenschau) herauszugeben.

Den prager Akademikern aber genügte nun nicht mehr die blosse Vereinstätigkeit in der Universitätsstadt, sondern es nötigte sie die Situation ihren Wirkungskreis zu erweitern. Dies wurde verwirklicht durch Propagation der »Stud. Hlídka« unter den Mittelschülern und durch Errichtung von Agitationssektionen in der Liga; diese hatten die Ferialarbeit zu besorgen und die Mittelschüler zu zentralisieren.

Die Tätigkeit dieser Sektion war so umfangreich geworden, dass schon im Jahre 1913 die Gründung einer besonderen Korporation zur Organisierung der Ferialarbeit und der Tätigkeit unter den Mittelschülern notwendig wurde. So gründete man das »Ústředí katolického studentstva

československého (Zentrale der tschechoslov. kath. Studentenschaft) deren Wirkungskreis sich auf Böhmen, Mähren und Schlesien erstreckte.

Damals umfasste die gesamte Organisation der tschechoslov. kath. Studenten 2 akad. Vereine (Liga mit 120 Mitgl., »Moravan« mit 20) und 4 S. S. S. (»Sociální studentská sdružení«, »soziale Studentenvereine«) für Mittelschüler. Die Bewegung versprach ein schnelles Aufblühen, doch wurden die Hoffnungen durch den Krieg vernichtet, welcher jedwede Arbeit fast vollkommen lahmlegte. Die Akademiker wurden ins Feld einberufen, so dass in den akad. Vereinen kaum 10 Mitglieder zurückblieben; in den Provinzvereinen musste die Tätigkeit ganz unterbrochen werden.

Doch schon im Laufe des Jahres 1918 sieht man überall Belebung der Vereinstätigkeit, Auferstehen der Provinzvereine, und auch das »Ústředí« wurde erneuert, welches dann in der selbständigen Republik erweitert wurde zur Zentrale aller tschechoslov. kath. Studentenorganisationen; ihr Zweck ist: 1. Zentralisierung der kath. akad. und sozialen Studentenvereine; 2. Veranstaltung von Studententagen, Bildungskursen, Fürsorge für Studentenwohnungen; 3. Gründung »Sozialer Studentenvereine«; 4. Führung genauer Evidenz der Gönner der kath. Studentenbewegung; 5. Propagation der sozialen Studentenarbeit während des Schuljahres und in den Ferien; 6. Führung des Stud. Archivs; 7. Herausgabe von Publikationen.

Die erste Aufgabe des »Ústředí« war nun eine feste Organisation auszubauen, die untergegangenen Vereine wieder zum Leben zu rufen und andere neue zu gründen. Diese Arbeit sollte erleichtert werden durch Gründung der Zeitschrift »Jitro« (Morgen) für die kath. Mittelschüler. Die »Stud. Hlídka«, welche im Laufe des Krieges aufgehört hatte zu erscheinen, änderte nach dem Krieg ihren Namen in »Život« (Leben) und begann nun auch das öffentliche Leben mehr zu beachten.

Auch das Programm unserer Mittelschulvereine wurde in manchen Punkten geändert; das Ziel unserer S. S. S. ist: a)

Erwerbung der notwendigen religiösen und sozialen Bildung; b) Erziehung der Mitglieder zu einem wahren religiösen Leben; c) Erziehung des Willens zur wirklichen Opferfreudigkeit; d) Vermehrung der Gelegenheit zur Annäherung und Pflege der Freundschaft mit Mitgliedern aus anderen Gesellschaftskreisen; e) Gelegenheit zu geben zur theoretischen politischen Ausbildung.

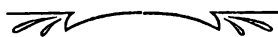
Im Laufe der Jahre 1919—21. erreichte die Organisation einen gar nicht geahnten Aufschwung. Es wurden nicht nur die Akademiker und der grösste Teil der Mittelschüler zentralisiert, sondern auch das Sekretariat der Theologen ausgebaut, in welchem die Theologen aus den bischöflichen Seminarien vereinigt wurden; ferner wurde im »Ústředí« ein Sekretariat errichtet für die Organisierung und Anknüpfung von Beziehungen mit allen kath. Kor-

porationen in der Tschechoslov. Republik.

Nach Aussen gab sich die Tätigkeit kund durch Veranstaltung von Reichs- und Provinz-Studententagen und zwar in: Olomouc (Olmütz), Hradec Král. (Königgrätz), Kroměříž (Kremsier), Ružomberk (Rosenberg), Brno (Brünn), Kutná Hora (Kuttenberg), Budějovice (Budweis) und Uherské Hradiště (Ungarisch Hradisch); es wurden ferner Publikationen, Kalender und Gelegenheitsflugschriften herausgegeben.

Bis jetzt war also die Aufmerksamkeit und Tätigkeit des »Ústředí« hauptsächlich dem Aufbau einer festen Organisation gewidmet, um alle diejenigen zu gewinnen, welche noch nicht vom Materialismus ergriffen sind. Die weitere Tätigkeit wird sich hauptsächlich der inneren Seite zuwenden, nämlich der Bildungs-, Erziehungs und sozialen Arbeit.

Übersetzt Al. Škultěty.

BOH. ROZTOČIL přeložil SILVIA TAROUČA.

Compte-rendu de la situation de l'organisation catholique des étudiants tchécoslovaques.

L'année administrative 1920—21 de l'Association des étudiants catholiques tch.-sl. a commencée par l'assemblée générale de la Centrale des étudiants cath. tch.-sl. (Ústředí katol. stud. čs.) qui eût lieu le 26 juillet 1920, lors du I Congrès d'après-guerre des étudiants, qui fut une manifestation grandiose, une grande revue des règlements de notre organisation résuscitée et toujours croissante, un témoignage de ses forces intérieures et de sa vie ardente.

Depuis ce congrès, notre activité visa principalement le développement et la consolidation du réseau de notre organisation, l'approfondissement de sa vie intérieure. La situation de notre organisation est la suivante: A la tête du mouvement des étudiants cath. tch.-sl. est la »Ústředí«, qui est le premier corps central de toute l'organisation. Elle est le représentant et l'organe de tous les étudiants cath. tch.-sl. associés dans le pays et à l'étranger. Les représentants de toutes les organisations d'étudi-

ants unis par la »Ústředí« forment l'assemblée générale. Ceux-ci élisent parmi eux un comité exécutif pour la direction administrative de notre organisation. Le siège de la »Ústředí« est la capitale Prague, son secrétariat est Prague II., Voršilská ulice No 1. Les associations d'académiciens, d'étudiants des écoles secondaires et de théologiens en sont les membres.

Les académiciens catholiques unis dans la »Ústředí« ont deux associations dans des villes universitaires qui sont: pour la Bohême »la Ligue académique tchèque à Prague« et pour la Moravie »la Société des académiciens catholiques« qui s'appelle Moravan à Brno. Leurs membres se composent d'auditeurs de l'Université qui sont des catholiques convaincus.

D'autres membres de la »Ústředí« sont les groupes d'étudiants des écoles secondaires sous le titre de »Sociální studenská sdružení« (S. S. S.). Dans ces groupes des académiciens et des étudiants des écoles secondaires travaillent pendant leur

de vacances. Ces S. S. S. doivent être introduites dans chaque ville ayant des écoles secondaires ou d'autres écoles semblables. Plus de 50 S. S. S. existent déjà, il y en a donc dans la plupart des villes de la Bohême, de la Moravie et de la Silésie, et notre »Ústředí« consacre surtout dans l'année administrative courante, ses plus grands soins à en élargir encore le réseau d'organisation.

La troisième partie de notre organisation est formée par les unions de théologiens, qui sont si bien désignées d'après le grand renovateur de la nation, le prêtre François Sušil »les roses de Sušil«. Il y en a six en tout dans les villes possédant des facultés théologiques et des séminaires épiscopaux: à Prague, Olomouce, Brno, České Budějovice, Hradec Králové, et Litoměřice. Pour l'administration des affaires concernant les théologiens, ces unions ont une propre fédération (Svaz) avec un secrétariat spécial; par l'intermédiaire du Svaz »les Roses de Sušil« sont unies à la »Ústředí« des étudiants cath. tch.-sl.

Les théologiens et les étudiants cath. sont donc unis étroitement dans leur travaux.

Au sujet des associations féminines nous soutenons le principe de l'organisation indépendante des étudiantes. Partout où les circonstances le permettent il y a des S. S. S. séparées pour les jeunes filles; où cela n'est pas possible, soit à cause du petit nombre d'étudiantes ou pour la raison des conditions locales, celles-ci collaborent avec les étudiants. Les associations des étudiantes comme celles des étudiants forment une partie organisatrice du centre commun, du »Ústředí«.

L'organe central du mouvement des étudiants cath. tch.-sl. est le »Jitro«, qui est en même temps le journal des étudiants des écoles secondaires. Il est publié par le »Ústředí« à Prague II; Voršilská ulice 1.

La »Ligue des académiciens tch.« à Prague fait paraître une revue pour les étudiants cath. des écoles supérieures nommée »Život« relatant des articles sur la religion, la philosophie, le socialisme, l'art et la politique.

La »Société des académiciens cath. Moravan« à Brno publie chaque année un calendrier »Kalendář katol. studentstva čs.«

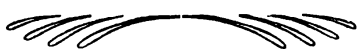
Les théologiens avaient avant la guerre leur propre gazette le »Museum«, qui sera renouvelé au cours de l'année scolaire 1921/22. Pour le remplacer on a publié cette année-ci un annuaire »Ročenka bohoslovců česko-slovenských«.

Le secrétariat central est établi pour diriger cette administration compliquée de l'organisation des étudiants cath. tch.-sl. de la République. Les sociétés, associations et unions sont dirigées par des comités administratifs. Tous les membres associés ont leurs légitimations et insignes conformes (S. S. S.); et les sociétés d'académiciens ont des insignes spéciaux. Dans l'agence intérieure on se sert de formules et d'imprimés conformes. Le »Ústředí« publie de différents avis et des instructions pour la direction administrative et les travaux d'organisation intérieure à l'usage des fonctionnaires. De temps à autre les fonctionnaires des organisations se rassemblent dans le »Ústředí« pour des séances de travaux, dans les quelles les questions imminentes de notre mouvement et de son organisation, les questions de l'éducation religieuse, et culturelle, les questions sociales et professionnelles sont discutées.

Lors des grandes vacances notre »Ústředí« arrange des congrès d'étudiants: un Congrès manifestatif des étudiants de toute la République et quelques congrès régionaux. Quatre congrès régionaux sont projetés à Jičín (Bohême), Plzeň (Bohême), Třebíč (Moravie) et Opava (Silésie).

Le IIème Congrès manifestatif de la République aura lieu à Prague du 9—13 juillet 1921 et s'effectuera dans de grandes mesures.

Outre les procédés des étudiants associés tch.-sl. du Congrès proprement dit, il sera voué un jour aux procédés de la Ligue Cyrillo-Méthode des étudiants slaves et aux consultations avec les hôtes étrangers de l'Internationale des étudiants cath.; ces consultations doivent préparer le Congrès international des étudiants cath., qui aura lieu à Fribourg dans les vacances 1921.

MARIE BAUŠOVÁ:

La educación religiosa en las Asociaciones Sociales de Estudiantes católicos de Checoslovaquia.

Considerando los fines principales de nuestra organización de estudiantes católicos, no podemos acentuar otro más importante que el de la profundización de nuestra cultura religiosa de parte teórica y práctica. Hay que confesar que en nuestra patria debemos aplicar una atención especial á éste momento, teniendo delante de los ojos las complicadas condiciones en las cuales se desarrolla nuestro movimiento. Desorientación completa en cosas de religión es en nuestro país la triste herencia de los días pasados: familia, escuela, sociedad — factores principales de la educación — quedaron muy lejos de su obligación en lo que toca á la religión. En contrario puede decirse que los dos últimos — escuela y sociedad — unieron todas sus fuerzas á descatolizarnos. La revolución del año 1918, que dió origen á nuestro estado, aumentó la confusión: la frontera de los enemigos de nuestra fé católica se ensanchó por las sociedades pseudoreligiosas que en nuevas circunstancias celebraron su entrada en nuestra patria: YMCA (Asociación de Jóvenes Cristianos), YWCA, Salvation Army*), sociedades de los espiritistas, teósofos etc. Y cosa más deplorable: en el seno de la iglesia católica misma se verificó un cisma, y multitud de sacerdotes, que debieron ser guías en esos peligrosos tiempos, negó la obediencia y se apartó de la santa madre Iglesia, fundando por sus intereses particulares nueva iglesia nacional-Checoslovaca — bajo la lema de reforma y progreso.

Los cismáticos especialmente querían seducir la juventud estudiantina que hasta hoy sabía conservar — á pesar de todos los disturbios — la santa fé católica. En tales circunstancias es cosa importantísima, que la educación religiosa en nuestras Asociaciones paralice todas estas influencias negativas y sustituya también las faltas de la enseñanza religiosa en escuela, donde la religión está metida ahora al último puesto y debe ser totalmente excluida en tiempos venideros. En general: las Asociaciones deben ofrecer á sus miembros todo lo que habría de darles en favorables circunstancias la familia, la escuela, la sociedad. Nuestra Junta Central (Ústředí) sigue con gran cuidado y celo este fin, que ha puesto á todas las Asociaciones unidas bajo su gobierno, enviando instrucciones y dirigiendo todo el trabajo.

*) Sociedades del origen americano.

Á la profundización de los conocimientos teóricos sirven los círculos filosófico — apologeticos, donde se explican los fundamentos de nuestra fé por los principios de la filosofía cristiana y se defienden contra las objeciones más corrientes. Una Asociación, encontrándose en la dichosa posición de tener un catequista sacrificador, organiza cursos sistemáticos de las disciplinas religiosas. Pero hay que tener armas más fuertes, más universales aún, estando en una guerra perpétua con las opiniones contrarias que pelean contra nosotros también con argumentos tomados de la historia nacional. En ninguna parte es tan necesario tener sólido conocimiento de la historia eclesiástica como en nuestra patria, que tenía largo período de las luchas contra la Iglesia romana y de la adhesión á la religión protestante. La inteligencia católica debe vencer la tendencia centrífuga de nuestro país, la cual ahora se levanta de nuevo. Hay que conocer muy bien la evolución religiosa no solamente en nuestra patria checoslovaca, sino también en otros países eslavos, hay que estudiar las especialidades litúrgicas de la iglesia griega separada mil años atrás, por sutiles causas, de la obediencia de la Sede Apostólica; porque ahora más que en otro tiempo la destrucción del cesaropapismo ruso ha aproximado la esperanza de poder reconciliar los Eslavos de la fé griega con la Iglesia romana. Y quién debe ser medianero más apto que la inteligencia católica de las naciones eslavas á las que pertenecemos?

Más toda la teoría no vale nada, si la vida práctica no corresponde á ella. Las Asociaciones de estudiantes católicos deben fomentar por todos los medios la vida verdaderamente católica de sus miembros, exhortándolos al frecuente uso de los sacramentos, poniéndoles obligación de tener parte en todos los actos religiosos de la Asociación e instituyendo ejercicios espirituales obligatorios á todos. En vacaciones veraniegas hacen los padres Jesuitas en sus principales residencias de nuestra República ejercicios espirituales expresamente para los estudiantes. Este es el mejor medio de infundir reciente fuerza á estos futuros combatientes de Nuestro Señor Jesucristo.

Hay mucho que desear aún en lo que toca la cultura religiosa de nuestros estudiantes católicos, mas el progreso ya se ve y las fuerzas interiores de nuestro movimiento crecen de día en día.

Marie Baušová.

F. FORMÁNEK-ZATLOUKAL:

Sociali compiti dei cattolici studenti cecoslovacchi.

Già nel principio della evoluzione della organizzazione degli studenti cattolici cecoslovacchi si può osservare il ardente desi-

derio degli nostri studenti — di tentare risolvere le sociali questioni nell' armonia col programma di cultura. Questo appare

già nella evoluzione della prima nostra associazione academica »Česká liga akademická«, presso la quale erano presto erette diverse commissioni sia aiutevoli (per poveri studenti, che possano studiare), sia legali, dove si davano gratuitamente i consigli legali alle povere famiglie cattoliche, sia la commissione academica della conferenza di ST. VIncente per esiguo lavoro del' amore cristiano. E questa tendenza accompagnava sempre la evoluzione della »Ceca Lega accademica« apparendo una volta più importante, l'altra volta solamente più debole.

Quando è stato fondato il proprio giornale »Guardia degli studenti«, anche qui apparve quel rimbalzo degli interessi per la questione sociale. Questi anzi timidi saggi basavano per la maggior parte nell' autorità degli eminenti sociologi Pesche, Cathrein, Biederlack .E quando non bastava all' emozione la sede dell' università — Praga — quando la evoluzione animava organizzazione anche della studentesca delle scuole secondarie e quando si formava per questi studenti una adatta organizzazione, anche qui apparve questa intenzione della nostra emozione, e qual primo scopo di questa organizzazione di studenti delle scuole secondarie è stato fissato (Par. 3, punto a) che scopo della organizzazione sarà d'associare gli studenti e le studentesse cattoliche, che acquistino la necessaria educazione religiosa e sociale (punto c) d'educare la loro volontà nel vero sacrificio (punto d), d'aumentare l'occasione di convegno e amicizia anche coi membri delle altre XX classi. Il programma del lavoro sociale è stato fissato qual più diffuso. Ed erano fatte le preparazioni affine di realizzare completamente questo programma. Purtroppo venne la guerra, la quale ha distrutto tutte le nostre speranze. Le associazioni accademiche in Praga »Ceca Lega accademica«, a Brunn »Moravan« hanno perduto i più capaci lavoratori, le provinciali organizzazioni delle scuole secondarie andarono sotto sia in seguito al commune ristagno di guerra, sia perseguitate dai uffici austriaci.

La guerra passò, l' indipendenza della nostra nazione è raggiunta ed il moto religioso degli studenti cattolici chiede la vita per la sua elementare forza, senza alcune finanze. Si rinnova l' attività nell' associazione accademica, si rinnovano anche le organizzazione degli studenti delle scuole

secondarie, e tutta la questa organizzazione avendosi già formato sua centrale Lega, promette abbondante raccolta. Ma questa evoluzione non aspettata e così rapida rimandò anche l'empimento della sociale parte del programma delle nostre associazioni. Bisognava di dedicare tutta l' attenzione alla parte organizzatore di tenere questi, che consistettero, ed'approfondare e motivare la loro convinzione religiosa.

Oggi però la organizzazione essendo sufficientemente assicurata esige e ha bisogno d'un lavoro energico nella sua intera costruzione. E qui oltre il lavoro religioso-educabile avrà luogo anche il lavoro sociale- caritatevole.

La ferma religiosa convinzione, ideale amor al Dio e al suo prossimo deve accompagnare il reale adempimento uscente dal profondo del cuore, dai motivi sopranaturali, dal secondo comandamento principale della Nuova Legge: »Ama Tuo prossimo!« Non vogliamo voltare tutto il mondo, intraprendere grandi compiti sociali a scopo di salvamento dell' umanità, ma per esiguo lavoro sociale, per fatti della misericordia cristiana educare i nostri studenti all' umiltà e vero sociale sentimento verso il popolo infelice e sofferente. Specialmente oggi c'è tanta possibilità per il lavoro sociale e per il lavoro sul campo della carità e del buono. Ci sono tante piaghe aperte causate nella guerra, non solamente nella vita pubblica, ma anche nelle famiglie dei singoli, non solamente in riguardo fisico, ma anche, cioè più doloroso, nel riguardo morale. E di tali circostanze del popolo s' approfittano interamente diverse istituzioni e religiose società che sotto un pretesto di fare buono e la misericordia distruggono la religione e la vita morale del popolo. Bisogna di limitare attivamente la deteriorabile influenza della Y. M. C. A. ed anche Y. W. C. A., dell' Armata del salvamento e delle diverse sette protestanti, per la maggior parte dell'origine americana, le quali fondate per enormi finanze e sostenute anche dai circondarii di governo s' annidarono dopo il sovvertimento in nostra repubblica e invadono di continuo più e più la popolazione.

A questo scopo sarà ancora quest'anno eretto centrale secretariato per il sociale lavoro, che l' attività sia sistematica e tenuta in evidenza, saranno poi erette presso

tutte le nostre associazioni sia accademiche sia su quelle delle scuole secondarie, commissioni di ST. Vicente.

Oltre questo lavoro il secretariato sociale dedica speciale attenzione anche alla sociale questione della studentesca, dell'evidenza dei convitti per i studenti delle scuole secondarie, degli internati e collegi per gli academici, alla fondazione delle corse di studio, a rendere come possibile lo studio fuori di confini, che educiamo non solamente per il nostro movimento, ma an-

che per tutta la vita cattolica nella nostra nazione ordinarii lavoratori speciali, i quali ci mancavano fin adesso.

Questo esiguo lavoro non è anzi strepitante, e veramente disinteressato e nascosto piuttosto che paradossare sulle contraddizioni e manifestazioni, ma corrisponde alla nostra missiva, all'intera sostanza della dottrina di Cristo, la quale è anche a noi un santo lascito. E vogliamo tentare dell'adempimento della Sua dottrina, quando anche in parte.

BOHUSLAV ROZTOČIL:

Die Tätigkeit der organisierten tschechoslov. kathol. Studenten in den Sektionen.

Das innere Leben und die innere Tätigkeit der studentischen Organisationen, welche in unserem »Ústředí« (Zentrale) vereinigt sind, gibt sich am besten kund in der Sektionsarbeit. Die Sektionen sind jene wichtigen Zweige am Baume unserer Vereine, aus welchen dann die grünen Blätter der hoffnungsvollen Arbeit herauswachsen, die schönste Frucht der edlen Bemühungen, und sie bringen gute Früchte in der Erziehung der jungen Studentenseelen und Erweiterung ihres Horizontes.

Die Sektionstätigkeit unserer organisierten Studentenschaft ist sehr manigfaltig. Im Sinne des Programmes unserer Bewegung entwickelt sich die Wirksamkeit unserer Vereine in erster Linie auf dem Gebiete der religiösen Erziehung (sie ist in einem besonderen Absatz behandelt). Wichtige Mittel zu dieser Erziehung sind besonders philosophisch-apologetische Kränzchen, welche unter Leitung erfahrener geistiger Berater unseren Studenten tieferes Erkenntnis der religiösen Wahrheiten, philosophische Bildung und Kenntnis, Gewandtheit und Bereitschaft in der Verteidigung unseres hl. Glaubens geben.

Die Arbeit im Sinne der Cyrillo-Methodischen Idee ist die spezielle Aufgabe unserer studentischen cyrillo-methodischen Sektionen (S. C. O.) (Siehe besonderen Aufsatz!).

In der sozialen Erziehung, welcher die vorhergehende Abhandlung gewidmet war, machen sich in unseren akademischen Vereinen sozialpolitische Kränzchen geltend, in welchen sich unsere Studenten mit den sozialen, volkswirtschaftlichen und politischen Fragen befassen und sich dadurch für die erfolgreiche Betätigung unter der kath. Jugend und Volk vorbereiten.

Es ist ferner in unserem Programm, der Vinzenzarbeit besondere Sorgfalt zu widmen, um so unsere organisierte Studentenschaft zur praktischen Durchführung des göttlichen Gebotes der Nächstenliebe zu erziehen.

Andere zahlreiche Sektionen unserer S. S. S. haben die Aufgabe die Bildung unserer Mittel-

schüler auf Grund des Lehrplanes zu ergänzen und weiterzuführen.

Vor allem sind es die literarischen Kränzchen, welche die schwächeren und stärkeren Studententalente konzentrieren und ihnen Gelegenheit geben zur Entwicklung ihrer literarischen Fähigkeiten. Es werden alle bedeutenderen Richtungen der gegenwärtigen Literatur durchgenommen und zwar so, dass jedem Mitglied zum speziellen Studium eine Richtung zugeteilt ist. Bei den Zusammenkünften und den Debattierenden der literarischen Kränzchen geben die einzelnen Referenten Erörterungen aus ihren Fächern und ermöglichen dadurch allen Mitgliedern eine allseitige Bildung.

Die literarischen Kränzchen halten ihre Vorträge sowohl im engeren Mitgliederkreis als auch für die Öffentlichkeit und oft veranstalten besonders eifrige Vereine auch grosse Cyklen öffentlicher Vorträge, welche der allgemeinen und speziellen Bildung dienen.

Sehr beliebt sind in unseren Vereinen die Gesang- und Musikkränzchen, die neben der theoretischen Ausbildung sehr eifrig den Kirchengesang, Volks- und Kunstgesang pflegen. Die Früchte der eifrigen Tätigkeit dieser Kränzchen genießen wir während den häufigen Aufführungen bei den gemeinsamen Gottesdiensten, ferner bei Akademien, Kränzchen und ähnlichen Veranstaltungen.

Auch der dramatischen Erziehung widmen unsere Vereine genügende Aufmerksamkeit. Doch es ist nicht Aufgabe unserer dramatischen Kränzchen schöne Kinder der Thalia zu erziehen, sondern immer bereite, in jede Situation sich einlebende, feste Faktoren für das praktische Leben. Oftmalige Proben ihres Strebens und Könnens geben sie bei den wohlgeleitungen Schauspielen, die sich bei der kath. Öffentlichkeit besonderer Beliebtheit erfreuen.

In einem nicht geringen Grade wird das Vereinsleben bunter gestaltet durch die Studententurnkränzchen des tschechoslov. »Orel« (Adler),

der in den Rahmen unserer Vereine eingefügt ein Faktor von Bedeutung für die kulturturnerischen Organisationen des tschechoslov. »Orel« geworden ist, denn er erzieht in erster Linie gut ausgebildete Führer und Mitarbeiter des »Orel«. Die Studenten-»Orel«-Turnkränzchen — es ist dies die Organisation des christlichen Selbstbewusstseins — stellen sich in die erste Reihe der Bahnbrecher und geben mit ihrer unerschöpflichen Energie dem Vereinsleben ein lebhaftes Wirken und jugendliche Begeisterung. Die Erziehung in diesen Kränzchen gibt unseren »Orel«-Studenten eine systematische Ausbildung sowohl theoretisch als auch praktisch und ihre gelungenen Produktionen geben sie zum besten anlässlich von feierlichen Akademien, öffentlichen Turnfesten und bei Turnersammlungen. In die Tätigkeit dieser Kränzchen fallen noch zu die Veranstaltung von Spaziergängen, Ausflügen, Exkursionen usw.

Nach Belieben vereinigen sich ferner die Mitglieder unserer Organisationen noch in verschiedenen Spezialkränzchen z. B. historischen.

Es erübrigt mir noch die Handfertigkeitkurse zu erwähnen, zu deren praktischen Durchführung in manchen unserer Studentenvereine Werkstätten eingerichtet sind, welche hiemit praktisch die Frage der physischen Arbeit lösen. Mit Erfolg fungieren besonders die Buchbinder-, Photographie- und Kunstgewerbe-Kurse. Unsere Studentenwerkstätten verfolgen beim Lehren in den Handfertigkeiten neben dem praktischen Ziel besonders die ethische Seite, denn die Handarbeit schult und veredelt den Geist, festigt den Willen, erzieht zur Ordnung und Gewissenhaftigkeit verhindert die Oberflächlichkeit, weckt das Vertrauen zur eigenen Kraft — kurzum kristallisiert den Charakter.

Slovani po tisočletjih.

Utihiilo je gromenje topov in iz škrlatnordeče zarje je zagorel jasem miren dan. Iz krvavega boja vstala je svoboda narodov, ki so stoletja ječali pod tujim jarmom. V najtežjih časih, v tistih žalostnih, temnih dneh, ko so krvavela srca naših mož na evropskih bojiščih, in ko so izmučena telesa naših žena in otrok umirala od gladu in obupa, — so si otroci majke Slave med gromom topov krepko segli v roke in si prisegli večno, bratsho svestobo: Čehi, Slovaki, Srbi, Hrvatje, Slovenci, Rusi, Poljaki in Ukrajinci si se združili v veliko bratsko slovansko družino. Vsi, samo eden najbednejši brat med najzatiranjšimi — Lužiški Srb — poslednje dete Polabskih Slovanov, ostal je še nadalje pod okrutnim, tujim jarmom. To je zgodovinska resnica, katere ni mogoče pobiti.

Toda ozrimo se malo tudi preko meja novih slovanskih držav. Žalostne razmere. Velika, nekdanj tako mogočna Rusija, poginjala zastrupljena tujim strupom šimenskih utopij. A drugod nasprotja, nespornost, nezadovoljnost, ljubezni pa tako malo; niti Čeh in Slovak, niti Poljak in Ukrajinec niti Jugoslovan in Bolgar se ne moreta popolnoma razumeti, ne moreta najti poti, ki naj bi jih vedla k vzišenemu cilju popolnega ujedinjenja, čiste, nesebične bratske ljubezni.

Toda v kljub temu čutijo naša srca in slutijo naše duše, da je blizu tista pot, po kateri bi bilo tako lahko mogoče priti do popolnega sporazuma; da že stolletja bdi to v naših srcih.

Pred davnim, davnim časom sta prišla Soluna dva skromna brata sv. Ciril in Metod, in prinesla v svojih blagovestnih rukah na moravski Velehrad temeljni kamen vse nove in jednotne slovanske kulture; prinesla sta s seboj prevod sv. Pisma, Evangelij, Kristovo blagovest, luč kraljestva božjega.

Da spoznajo Slovani vsaj danes oni temelj, njihove jednote da vedo, kje sloni njih

sila. To je velika oporoka obch apostolov, oporoka Kristovega evangelia, oporoka svete vere v božjega Odrešenika. Oporoka vse združnjega sv. Duha v edino sv. Katoliško Kristovo Cerkev. Tu so razluščeni vsi narodnostni problemi, rešena za sve veke vsa svetovna socialna vprašanja. Evangelijska ljubezen, to je ona tajna spajajoča vez Kristove Cerkve; ljubezen, ki spaja pastirja z ovčami, gospodarja s podaniki in ki izravnava velike z malimi (revne z bogatimi: Kristov komunizem, ki ne ščuva siromakov, ampak svetuje, opozarja bogatina z večno lepimi besedami: »Razdaj vse kar imaš ubožcem in hodi za menoj.«

Kristova luč je zbudila Slovanstvo iz temne noči, vstali so Moravani in Čehi, vzbudila se je Panonija; vzdramila se je Rusija, in Poljska se je prebudila.

Sv. Ciril, s krono zmage ovenčan apostol Slovanstva je umrl v Rimu. In njegovo sveto telo je kot zagotovilo za bodočo slovansko združitev pokopano poleg telesa sv. Klementa, petega naslednika na papežkem prestolu, v rimski zemlji. A sveta Cerkev od Kristusa na mogočno Petrovo skalo postavljena, širi se po celem Slovanstvu, oznanjana po sv. Cirilu i Metodu. In zagoreli so veliki plameni krščanstva. Sv. Ljudmila, mati českega krščanstva, in njen vnuk knez sv. Václav. V Kijevu sv. Olga in njen vnuk knez sv. Vladimir.

A čudno. Posebna usoda je zadela oporoko sv. Cirila in Metoda pisano v staroslovenščini. Pregnana a od tam kjer se je rodila, širila se je v Panonijo, do Bulgarije, od tam do Jugoslavije in ravno od tu je dal knez Vladimir prinesiti staroslovenske knjige v Kijev, in s tem postavil temelj ruske kultura.

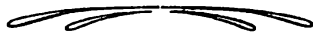
Bil je največji izvzem papežev, Inocenc IV kateri je videl v staroslovenskem jeziku zelo dobro sredstvo k družitvi zapadne cerkve z vzhodno in on ga je tudi prvi po Hadrijanu II. do-

volil uporabljati (1248 za diecezo senjsko). Papež Leo XIII. je zopet dovolil uporabo staroslovenskega jezika v krajih, kjer je to že bilo v uporabi, dovolil je na novo v novi kapeli sv. Cirila in Metoda pri sv. Klementu v Rimu. Sveti papež Benedikt XV. je izjemoma dovolil Čehom za gotova mesta in to v gotovih dneh.

Edinstvo Slovanov v veri in cerkvi je najbližja in najvažnejša naloga bodočnosti. Upajmo da se ideja, za katero se dela že stoletja, sedaj uresniči. Papež Leo XIII. je započel delo, katero se mora nadaljevati. Delo Slomška, Strosmayerja, Solovjeva in Čadajeva, Mahničarja in Jegličarja in

nadžkofa Stojana z Olomuca ni zastoj. Apostolat Cirilometodijski naj bo naša življenjska naloga, apostolat v najožjem smislu besede, apostolat dejanja in življenja.

Sv. Ciril in Metod so nam, kakor nas uči tradicija, prinesla prvo podobo Marije. In spoštovanje, do Marije je mogoče ravno od te dobe dičnim znamenjem Slovanov, a to tudi tam, kjer drugače ni edinstva. Vzplamtimo v velikim spoštovanjem k nji, k Materi lepe ljubezni, k zvezdi voditeljici nad slovanskim morjem da združi razdeljene vode v edini burni hvalospev.

AMADÉO SILVA TAROURA:

Vers une Association internationale catholique des étudiants.

Pour passer de suite »in medias res«, nous déclarons d'avance qu'il ne s'agit pas de traiter ici le thème de l'Internationale catholique des Etudiants par principe, ou bien de l'approfondir sous tous ses rapports. Nous ne voulons qu'informer nos chers hôtes sur notre situation particulière, afin d'exposer ce que les étudiants catholiques tchèques peuvent attendre d'une Internationale catholique. C'est pourquoi nous nous adressons dans la langue diplomatique à tous les congressistes venus à Prague pour faire notre connaissance; c'est pour cette raison que nous saluons dans la langue de la fille aînée de l'Eglise tous nos amis, tous nos frères et soeurs en J.-Chr. qui sont arrivés pour travailler avec nous à l'oeuvre de N. S.

Je propose d'abord d'indiquer brièvement les cinq criteriums particuliers de notre situation si précaire, pour ajouter ensuite clairement certains points de vue pratiques, qui pourraient fournir quelque matière aux conférences imminentes.

1. critérium religieux

Ne nous laissons pas induire en erreur par les statistiques officielles qui relatent une majorité catholique, mais qui en réalité ne se compose que d'une minorité de catholiques pratiquants. Nous en concluons qu'en apparence nous nous distinguons à peine des soi-disants catholiques, de sorte que le principe du catholicisme est sans cesse compromis, et ceci à une époque où la science corruptible s'apprête à récolter les fruits des semences empruntées à Herbart et Rousseau, à Hegel et Comte; en un moment où le »Kultur-

kampf« et les maux moraux augmentés par la guerre et ses conséquences, lancent de tous les côtés leurs flèches empoisonnées contre les troupes cernées des guerriers restés fidèles à J. Chr.

2. critérium historique

Il nous manque les traditions nécessaires, immédiates, auxquelles le renouvellement catholique pourrait aisément se rattacher. On oublie les temps heureux sous st. Venceslas, Charles IV, Rodolphe II, parcequ'on se rappelle en grinçant les dants de haine et d'humiliation qu'un apôtre du mouvement national (Hus) expiré sur le bûcher, que la violente restauration du catholicisme en 1620 signala en même temps la victoire de l'idée germanique et la défaite des Tchèques, et qu'enfin une Dynastie dont la plupart de ses membres se professaient catholiques enthousiasmés, eût peu d'intérêt pour la nation tchèque et de cette façon ne tarda pas à devenir infidèle à la grande idée autrichienne).

Qui s'étonnerait alors que, lorsque le 28 octobre apporta l'allègement des tribulations de la guerre et en même temps le triomphe de l'idée nationale, le peuple étourdi n'écoula que trop volontiers les insinuations d'une science mensongère, les urgences d'une démagogie effrénée, qui lui répètent sans cesse: »Tu as brisé le Trône, renverse maintenant l'Eglise qui en était l'appui! Tu as foulé aux pieds l'Allemand, expulse aussi le Latin. Ton bonheur ne sera complet que quand tu auras brisé avec Rome, avec Rome qui t'a rendu malheureux!«

Suivant ce qui précède, vous pensez bien que la tâche des successeurs des sts. Cyrille et Méthode est devenue difficile, que le combat courageux des chevaliers de St. Venceslas s'est aggravé!

3. critérium politique

De cette façon il se pouvait qu'un état officiellement catholique, mais païen en pratique, fut remplacé par un état ouvertement païen; c'est ainsi que la tragédie nationale fut remplacée par une tragédie religieuse: la plupart des premiers hommes d'Etat de la jeune République indépendante devait être hostile au catholicisme, et comme jadis Jérôme de Prague au XVème siècle, les premiers représentants de la nation ne nous étaient guère utiles, ils nous faisaient à l'étranger la réputation d'un peuple versatile, d'un peuple qui n'est pas mûr, la réputation d'une nation païenne et barbare. Mais vous, chers hôtes, méfiez-vous de la franc. maçonnerie de Prague et portez votre attention aux représentants qui personnifient les traditions de st. Venceslas et de Charles. Notre épiscopat est admirable et nous avons un clergé zélé, il y en a encore du bon parmi le peuple et le mouvement catholique s'accroît. Voilà la vérité

4. critérium économique

Quoique notre nation se compte parmi les nations vainqueurs, elle doit subir les conséquences économiques de la guerre, tout comme les peuples vaincus qui l'entourent. Occasion favorable pour la Y. M. C. A. et la propagande internationale franc-maçon-juive de se charger de pourvoir aux besoins matériels et moraux des nations éprouvées. Et nous — nous ne pouvons leur opposer que notre enthousiasme! La main d'un gouvernement partial pèse lourdement sur nous, ainsi que le peu de valeur de la monnaie tchèque.

5. critérium linguistique

Les seules marchandises que nos moyens nous permettraient encore d'échanger, ce seraient les idées et les initiatives; mais l'échange de ces biens si indispensables d'ailleurs pour une Internationale catholique — est empêché par une barrière encore plus infranchissable que la zone douanière — c'est la limite des langues! Il est évident que les nations dont la langue maternelle est universelle ont moins de difficultés envers une organisation in-

ternationale que les petites nations. Il ne faut pas objecter que nous comprenons tous l'allemand. Chaque Tchèque vous répondra avec raison que l'accord intime du travail en commun avec le catholicisme si développé de nos pays voisins, quoique très-désirable et nécessaire est hélas impossible en ce moment-ci.

Chez nous le catholicisme n'a pas encore réussi à conformer les contrastes nationaux à l'idée chrétienne. C'est pour cette même raison que la langue allemande ne nous a jusqu'à présent pas servi à grand'chose aussi à l'étranger.

C'est ainsi que la situation particulière des Etudiants tchèques catholiques s'offrira à votre perspicacité et c'est de ces points de vue que vous approfondirez et que vous apprécierez avec bienveillance nos initiatives.

Et voici nos propositions pratiques

1. point de vue religieux

a) La prière de tous pour tous — une prière qui répondrait au caractère spirituel et intellectuel de la Ligue à établir.

b) Faciliter et cultiver les relations entre les professeurs et les instituts catholiques; communications internationales dans la science catholique.

c) Soins à donner à nos étudiants visitants les universités à l'étranger, même s'ils sont du parti contraire. Donner la possibilité aux étudiants catholiques pratiquants de faire leurs études à des instituts célèbres de l'étranger.

2. point de vue historique

a) Informer nos milieux verbalement et par écrit, au privé et public, dans l'intention de démontrer la supériorité de la culture chrétienne, historique et latine envers tous les efforts d'une civilisation athée. Faire part d'expériences acquises par d'autres pays en des phases d'évolution qui pour nous Slaves deviennent imminentes.

b) Porter intérêt à nos représentants à l'étranger et — si possible — informer ou même influencer par là les affaires extérieures dans le sens catholique.

3. Point de vue politique

a) De retour au pays informer la presse d'une façon complète et efficace pour rectifier les erreurs et main-

tenir l'intérêt public dans l'idée cyrillo-méthode.³⁾

b) Ne pas se laisser de travailler chacun dans son milieu et selon ses moyens, car il s'agit non seulement de prendre des résolutions, de faire des phrases accueillantes, mais plutôt de participer par la prière, l'intérêt du travail personnel de tous et de chacun en particulier.

4. Point de vue économique

Fonder une caisse centrale pour la Ligue internationale des étudiants catholiques, qui sera indépendante des organisations locales et entretenue par des dons charitables. A l'occasion des congrès périodiques elle sera remise régulièrement à l'organisation d'un autre pays. Une sorte d'état-major international des entreprises spirituelles dans les différents pays serait la première instance des travaux apostoliques et pourrait disposer des fonds de la caisse.

5. Point de vue linguistique

a) L'organisation de chaque pays doit déléguer un de ses membres à l'étude d'une langue slave et du mouvement cyrillo-méthode.

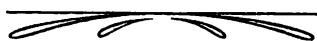
b) Échange régulier et animé des revues et journaux périodiques catholiques et des publications nouvelles.

c) Une agence centrale de nouvelles pour les différentes rédactions catholiques, qui s'entraideraient mutuellement dans le travail, restant en contact direct et rapide.

Ces initiatives incomplètes et defectueuses ne sont autres que des impulsions suggestives, des points de départ peut-être, pour discuter, approfondir et conférer à nos séances, pour lesquelles nous demandons avec ferveur la lumière du St. Esprit et l'aide de la très-sainte Vierge. Espérons que notre travail prépare la lution de la tâche réservée à la conférence des délégués à Fribourg du 19 au 22 juillet: réaliser la fondation de l'Internationale des Etudiants catholiques!

Au travail camerades de la Croix! Si une seule âme, soit à Paris, Berlin, Prague ou Moscou était sauvée par nos efforts, ce serait assez pour les redoubler en reconnaissance de ce succès. Mais notre but est plus formidable encore et plus beau. aussi formidable et aussi beau que le ciel, que nous espérons:

»ut omnes unum sint!«

Religions question in Czechoslovakia.

1. Situation of the Church before the war.

The Czechoslovak Republic was established after the world war on the 28th of October 1918 by the Bohemians, Moravians, Silesians and Slovaks who formerly were under the Austro-Hungarian rule.

In old times, under the Austrian Government the catholic Church was in certain sense protected as the Church of state. The Austrian Government saw in this religion a certain support of authority and dynasty but this favourable relation spoiled the general religionsfelling.

The Bishops were usually chosen from the German aristocratic families; the religions offices and ceremonies were being made brilliant by the presence of officiels and military dignistraries, — but the edu-

cation of the people and clergy from the social and religions standpoint was neglected in spite of the establishment of schools and teaching religion in the schools.

The situation of the Catholic Church with 90% adherents of the whole population, seemed te be splendid.

At the end of the year 1910, the population of present Czechoslovakia counted 13,594.973 inhab. — 11,675.903 were Roman catholics, 591.842 Greek-cath. — together 90%; therein over 3,000.000 of Germans, 1 mil. Magyars, 400.000 Jews, rest being of Czechoslovak nationality.

But in spite of the very favourable appearance of state of affaires, there was a lot of hypocrisy among the members of

former government many of whom were freemasons. The public opinion in Bohemia and Moravia was fostered by liberalism and protestantism which among the educated classes coloured history and literature.

The national oppression renewed the memories of John Hus among the patriots and awakened hatred against the Roman Church and her Pope.

With the independence of Czechoslovakia the dynasty of Habsbourgs was execrated but at the same time the Roman Catholic Church was proclaimed to have been an enemy of the Czechs by the free thinkers and socialists.

2. Fights against the Church in the new Republic.

The first suggestion of the social deputies in the National Assembly was to separate the Church from State, with the famous bill of Dr. Bartošek a freethinker and to deprive the Church of all privileges of properties and of her rights. At least at the beginning the Catholics were exposed to insults, furious attacks at meetings and in the newspapers.

This antireligious movement was introduced even to schools and spread among the students and pupils by many anticatholic teachers. The Catholics were called upon particularly by the free thinkers and social leaders to desert the Church.

The result of these attacks was: The column of Holy Virgin on the place of Prague, many statues of St. John Nepomuk (about 300) were pulled down, and the »Christs« removed from the Schools. But the worst was some priests would marry and introduce any reforms in the democratic and national sense, and when the Holy See did not allow it, these married priests made schism on the 8. Jan. 1920 and formed the »Czechoslovak« Church, which attacked very roughly the Catholics, occupied the churches and parishes (more than 30), in the time of two years about 70 priests together became schismatics, and about 100 abandoned the Church and entered into the public service. But the greatest attack was done at the occasion of census in February 1921.

All citizens had to declare their religion. And the Free-thinkers, socialists, schismatics »czechoslovaks« the methodists from America, protestants made awful propaganda for their opinion, the worse falsehoods, incriminations were proclaimed in the meetings, in the newspapers, in pamphlets, the Catholics were called upon to abandon their Church, one has abused the name of our president who said once many years ago: Rome must be judged and sentenced. This anticatholic campaign was supported by many teachers in the schools, by the socialists in manufactories, by the some government officials.

Some hundred thousands of Catholics were seduced, became schismatics, methodists, without a confession, so that the Church lost about 10% of her members, members who were indifferent, materialists, without religion but the others remained strong, the Church was purified, deprived of members who were not at her honour, who did not do her any credit. Now many apostates seduced by the married schismatic priests recognize their fault and go back in the Cath. Church.

3. Restoration of catholic Church.

This religious storm has broken many feeble branches of the Catholic tree but it was necessary to awake the religious feeling of the Catholics. The Catholic Czechoslovaks appreciate the father by love of Holy Father who restored the Hierarchy in the Republic and named the best candidates amongst the Czechoslovakian priests to bishops.

His Representative Mgr Nunzio archbishop Micara explained the difficult situation in Czechoslovakia, he has the greatest merit of this nomination.

In place of former archbishop of Prague count Huyn, the zealous and most educated professor of University Mgr Kordač was named (1919) Archbishop of Prague.

In the place of the resigned Cardinal Skrbenský in Olomouc the Holy Father appointed the most popular »Father of Catholic Moravians« Mgr Stojan as archbishop. The new popular bishops Mgr Bárta in Budějovice and Dr Kašpar in Hradec Králové understand their vocation to be fathers of clergy and of people. S!

slovakia received three new high pastors Mgr Kmetko in Nitra, Dr Blaho in Banská Bystrica, Mgr Vojtassák in Spiš, all bishops chosen of the Slovakian people.

The Czech Priests after condemnation of their Union have founded the Club of the clergy counting new more than 1500 membres, organise great district-meetings, and conferences and issue periodical Review Sursum in Prague.

Politically the catholics are very well organised in the »People's party« which is very strong, second between the others parties. Mgr Šrámek chief of the Party very actif and prominent politics. People's party counts 51 deputies and senators in House of Commons and in the Senate — at the election they have reached with Cath. Slovaks more than 600.000 votes. The politic of this party prevented many bills in the Parliament proposed against the rights of the Church. This party has in Bohemia about 4500 local organisations in the towns, villages (Secretary Rev. Stašek, Prague, Slupi 12).

In the cath. party there are organized different syndicates of workmen, professors, women, societies charities, industrials and merchants.

Unpolitically the greatest influence has the catholic Czechoslovak Council, Bureau Prague II., Spálená 80). His Council has many departements and committies concerning the religions, moral social, intellectual life of Catholics.

Also Press departement for relations with foreigners. Young people have many organisations with 45.000 membres, Review Dorost (Recrue), secretary Rev. Chlumský, Prague II., Salmova 9. The gymnastes cath. »Eagles« Orel, count especially with the Moravian brothers about 85.000 membres they shall have great Congress next year 1922 in Brno.

The Educated people beginn the new movement organised in the Ligue Academic amongst the organisation of the College students. Their Review Life, Ži-

vot, and Morning (Jitro). The catholic Press has much to do to come up with the big and strong organisation of the People Party. The Newspapers »People«, Lid, for the people is very propagated (for Prague Pražský večerník) belongs to the most read papers, for the Clergy and educated class is the Daily »Czech« in Moravia there are three daily Newspapers, in Slovakia one »Slovak« with many country — weekly newspapers.

In Slovakia the Catholics have their great leader Rev. Hlinka, unhappily many Czech officials sent there have done a lot of harm with their atheism and attacks against the faith of religious people. But the catholics in Slovakia are very strong in their conviction.

It is true, former socialist government brought much difficulty with his antireligious politic, has caused religious riots, the present government is much more tolerant and just in spite of many employers who remained from old government.

The struggle for the rights of Church is not finished, the Catholics have to prepare themselves for the new attacks — the problem waits for solution: The separation of the Church and State the abdition of religious teaching. But it is apparent that the movement catholic grows and becomes very strong from day to day.

The great meetings of People's party the divine service, processions, pilgrimages, the feasts of Sts Patrons St Wenceslaus, John Nepomuk, St Cyril and Method, devotion of Holy Vigrin in Month May are very solemnly celebrated with more assistance as at former time.

Catholics do not want the privileges but the freedom and liberty of religious exercise, and respect for their conviction. Their intention is to restore the people from the moral and religions decadence — to the heights of the Religion of Christ and to »regenerate all people in Christ«.

Dr. J o s. H a n u š,
Professor of University in Prague.

Programme du Congrès. Les Etudiantes Catholique et l'Intellectuel en Prague.

Samedi le 9 Juillet 1921:

A 11 h. du matin Ouverture solennelle de l'exposition unioniste au Klementinum.

A 7 h. du soir Représentation solennelle de le „Coriolanus” au Théâtre National

Dimanche le 10 Juillet 1921:

A 8 h. du matin Messe dans l'ancienne rite slave à l'église du saint Georges (sv. Jiří) au Hradčany, célébrée par le R. P. Prof. Dr. Vajs. Après la cérémonie religieuse cortège solennel à Žofín (l'île de la sainte Sophie.)

A 10^h_{1/2} Inauguration du Congrès et l'élection présidentielle. Rapport introductif par le col. Jožka Krlín: Source de vie de l'intelligence catholique dans la grande salle de Žofín.

A 2^h_{1/2} de l'après-midi Congrès de l'intelligence catholique et rapports:

1. Mission de l'intelligence catholique sur le terrain politique et social par le dép. Mgr. Šrámek.

2. Premiers germes de l'organisation de l'intelligence catholique ses devoirs et son activité jusqu'à nos jours par le prof. François Drobný.

Lundi le 11 Juillet 1921:

A 8 h. du matin Messe à l'église du Týn.

A 9 h. du matin suite du Congrès des étudiants rapports.

1. Mission historique de notre peuple par le prof. Ant. Novák.

1. Organisation des étudiants catholiques tchécoslovaques par le col. B. Roztočil.

A 2 h. de l'après-midi:

3. De la vocation par le Dr. F. X. Novák.

4. Hommages congressistes.

A 6^h_{1/2} du soir Assemblée générale de la Centrale des étudiants catholiques tchécoslovaques.

A 7 h. du soir: Réunion générale de l'intelligence catholique dans la Grande salle de Strahov.

Mardi le 12 Juillet 1921:

A 7^h_{1/2} du matin Messe greco-catholique.

A 9^h_{1/2} h. Assemblée Manifestative des étudiants slaves:

1. Le Dr. Dvorník, président de la Ligue Cyrillo-Méthode: L'idée cyrillo-méthode et les étudiants slaves.

2. Hommages des représentants des différentes nations slaves.

A 3 h. de l'après-midi Rendez-vous à l'abbaye de Strahov.

Inspection de la bibliothèque, de la galerie de Strahov, et des souvenirs historiques de Hradčany.

En même temps à 3 h. Délibération du Conseil de travail de avec les délégués étrangers dans la Grande salle de Strahov. A 7 h. du soir, dans la même salle: Assemblée générale constituante de la Ligue Cyrillo-Méthode des étudiants.

Mercredi le 13 Juillet:

Excursion en commun du château Karlstein.

L'Exposition unioniste est ouverte pendant le Congrès de 8 h.—12., 3 h.—5 h

Program des Kongresses der kathol. Studentenschaft und Inteligenz in Prag.

Sonnabend 9. Juli 1921: 11. Uhr. vorm. feierliche Eröffnung der unionistischen Ausstellung im Klementinum.

7. Uhr. abends: feierliche Vorstellung im Volkstheater „Coriolanus“.

Sonntag 10. Juli. 8. Uhr. vorm: Altslavische hl. Messe in der Hl. Georg-Kirche am Hradschin (Es bringt sie der Hw. Dr. Vajs). Nach dem Gottesdienst festlicher Umzug zum Žofin.

10 $\frac{1}{2}$ Uhr. Im grossen Žofin-Saale: 'Eröffnung des Kongresses und Wahl des Präsidiums.

Einleitendes Referat des Kol. J. Krlín: Die Quelle des Lebens der kath. Inteligenz.

Nachm. um 2 $\frac{1}{2}$ Uhr. Kongress der kath. Inteligenz mit den Referaten:

1. Abgeord, Msgr. Šrámek: Die Sendung der kath. Inteligenz auf dem politischen u. sozialen Gebiet.

2. Prof. Dr. Drobný: Die ersten Keime der Organisation der kath. Inteligenz, ihre bisherige Tätigkeit u. Aufgaben.

Abende 8. Uhr: Festliche Akademie.

Montag 11. Juli. 8. Uhr. vorm.: Hl. Messe in der Teinkirche. Fortsetzung des Studentenkongresses.

Referate:

1. Prof. Ant. Novák: Die historische Sendung unseres Volkes,

2. Kol. B. Roztočil: Organisation der tschechoslov. kath. Studentenschaft.

Nachm. um 2. Uhr.

3. Dr. F. X. Novák: Über die Berufung.

4. Begrüssungen.

Abends um 1 $\frac{1}{2}$ 7. Uhr. Generalversammlung der kath. Inteligenz im grossen Saal am Strahov.

Dienstag 12. Juli: 1 $\frac{1}{2}$ 8 Uhr. vorm: Griech.-kath. hl. Messe in der Universitätskirche d. hl. Kliment.

Um 1 $\frac{1}{2}$ 10 vorm. Manifestationsversammlung der slavischen Studentenschaft.

1. Dr. Dvorník, Vorsitzender der C. M. Liga: „Die cyrilomethodische Idee u. die slavische Studentenschaft.

2. Begrüssungen der Vertreter der einzelnen slav. Völker.

Nachm.:

3. Uhr: Zusammenkunft in Strahov-Hof. Besichtigung der Strahover Bibliothek, Bildergalerie und anderer Denkwürdigkeiten am Hradschin.

Zugleich um 3. Uhr. nachm.: Arbeitsberatung mit den ausländischen Delegaten im grossen Strahover Saal.

Abends 7. Uhr. im grossen Strahover Saal: konstituierende Generalversammlung der stud. Cyrillo-Methodischen Liga.

Mittwoch 13. Juli: gemeinsamer Ausflug nach Karlstein.

Die unionistische Ausstellung ist zugänglich an allen Tagen während des Kongresses von 8—12, 3—5.

1

„JITRO“ (Le Matin) apparaît chaque moi Editeur: Ústředí katolického studentstva československého, Prague II., Voršilská 1.

Ce cahier est publié pour informer les étrangers, qui sont venus au Congrès des Etudiants et Intellectuels catholiques à Prague, ainsi que pour informer ceux, qui s'interessent du mouvement international des Etudiants catholiques. Il n'était pas possible de travailler toutes les choses, dont on a besoin de connaître. Si on demande quelques informations sur le mouvement catholique des Etudiants tchecoslovaques, on doit s'informer chez la redaction du Matin (Jitra), Prague II., Voršilská 1., tchécoslovaquie ou chez Ústředí katolického studentstva československého, Prague II., Voršilská 1.

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Tiskla Československá akc. tiskárna v Praze.